

Formannskapet 22.10.2024

Ny sprengstoffproduksjon i Asker

v/kommuneplansjef Tor Arne Midtbø

Ny sprengstoffproduksjon i Asker

Mulighetsstudien:

- Beskrivelse av tiltaket
- Lokaliseringskriterier
- Konsekvensutredninger

Planprosessen:

- Statlig eller kommunal plan
- Framdrift

Mulighetsstudien

Beskrivelse av tiltaket:

Industrianlegget:

- Bebyggelse (administrasjonsbygg, funksjonsspesifikke bygg, lager, garasjer etc),
- Produksjonsanlegg (tanker, rørgater, testområder, avbrenning etc.)
- Uteanlegg (interne veier, parkering, sikkerhetssoner etc.)
- Perimetersikring/inngjerding, rømningsveier.

Arealbehov:

- Produksjonsanlegg
- Sikkerhetssoner

Arbeidskraft:

- Omfang
- Kompetanse/fagutdanning
- Boligbehov

Mulighetsstudien

Premisser for lokalisering:

Virksomhetens behov:

- Tilgang på elektrisitet
- Tilgang på prosessvann
- Atkomst: kjørevei for tunge kjøretøy
- Nærhet til Engene (Chemring)
- Tilgang på arbeidskraft
- Fysisk isolasjon fra sivilsamfunn
 - Tettsteder/bebyggelse/publikumsanlegg/friluftsområder....

Samfunnets premisser:

- Natur
- Landskap
- Friluftsliv
- Bebyggelse
- Annen næring
- Trafikk
-

Mulighetsstudien

Konsekvenser for miljø og samfunn

Utredningstemaer:

- Lokalisering
- Naturmangfold (flora/fauna)
- Naturressurser
- Landskap
- Friluftsliv
- Kulturmiljø
- Forurenset grunn
- Luftforurensning
- Støy
- Klimagassutslipp
- Vannmiljø, vann og vassdrag
- Trafikk
- Energi
- Områdestabilitet
- Eierskap og avtaler
- Lokalsamfunn
- Næringsliv
- Naboskap
-

Mulighetsstudien

Asker kommunes rolle:

Statlig eller kommunal plan?

For noen prosjekter er det bestemt at de skal gjennomføres som statlig plan. Da er det Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) som er planmyndighet og som skal behandle og vedta planene, ikke kommunen.

Årsaker til bruk av statlig plan kan være:

- Kommunen ønsker statlig plan
- Prosjektet berører flere kommuner som ikke blir enige om valg av løsning
- Det er viktig med rask gjennomføring av planprosessen
- Det er store konflikter mellom lokale, regionale og nasjonale interesser
- Det er store konflikter mellom statlige myndigheter

Arbeidet med statlig plan er ganske lik prosessen der kommunen er planmyndighet. Den aktuelle statlige virksomheten skal gjøre undersøkelser, analyser og utredninger. Departementet kan ha ansvaret for hele planprosessen og alle vedtak, eller planen kan sendes til kommunen for endelig vedtak.

Kommunestyret vedtar om planen skal være statlig eller kommunal. Dette kan skje ved behandling av mulighetsstudien.

Mulighetsstudien

Skisse til prosess:

Orienterer f.skap	Muligh.-studie	Lokaliser. vedtak og plan-ansvar	Plan-arbeid oppstart	Plan-program utarb.	Plan-arbeidet varsles	Plan-program høring i 6 uker	Plan-program vedtas	Plan-forslag utarb.
FD	FD Chemr.	FD Chemr. Asker kom.	FD Chemr.	FD Chemr.	FD Chemr.	Asker kom. ++	KDD?	FD Chemr.
22. okt. 2024	Vinter/vår 2025				Vår/sommer 2025		Sommer/høst 2025	

1. g.beh.	Offentlig ettersyn i 6 uker	2. g.beh.	Endelig vedtak	Ramme-søknad tiltak 1, 2, 3	Ramme-tillatelse tiltak 1, 2, 3	IG tiltak 1, 2, 3 ...	2 års byggetid tiltak 1	Bruks-tillatelse tiltak 1
KDD	Asker kom. ++	KDD	KDD	Chemring	Asker kom.	Asker kom.	Chemring	Asker kom.
Vinter/vår 2026		Høst 2026		Vinter 2027	2027		2027 - 29	2029

Medvirkning i planprosessen styres av plan- og bygningsloven

Formannskapsmøtet
22.10.2024

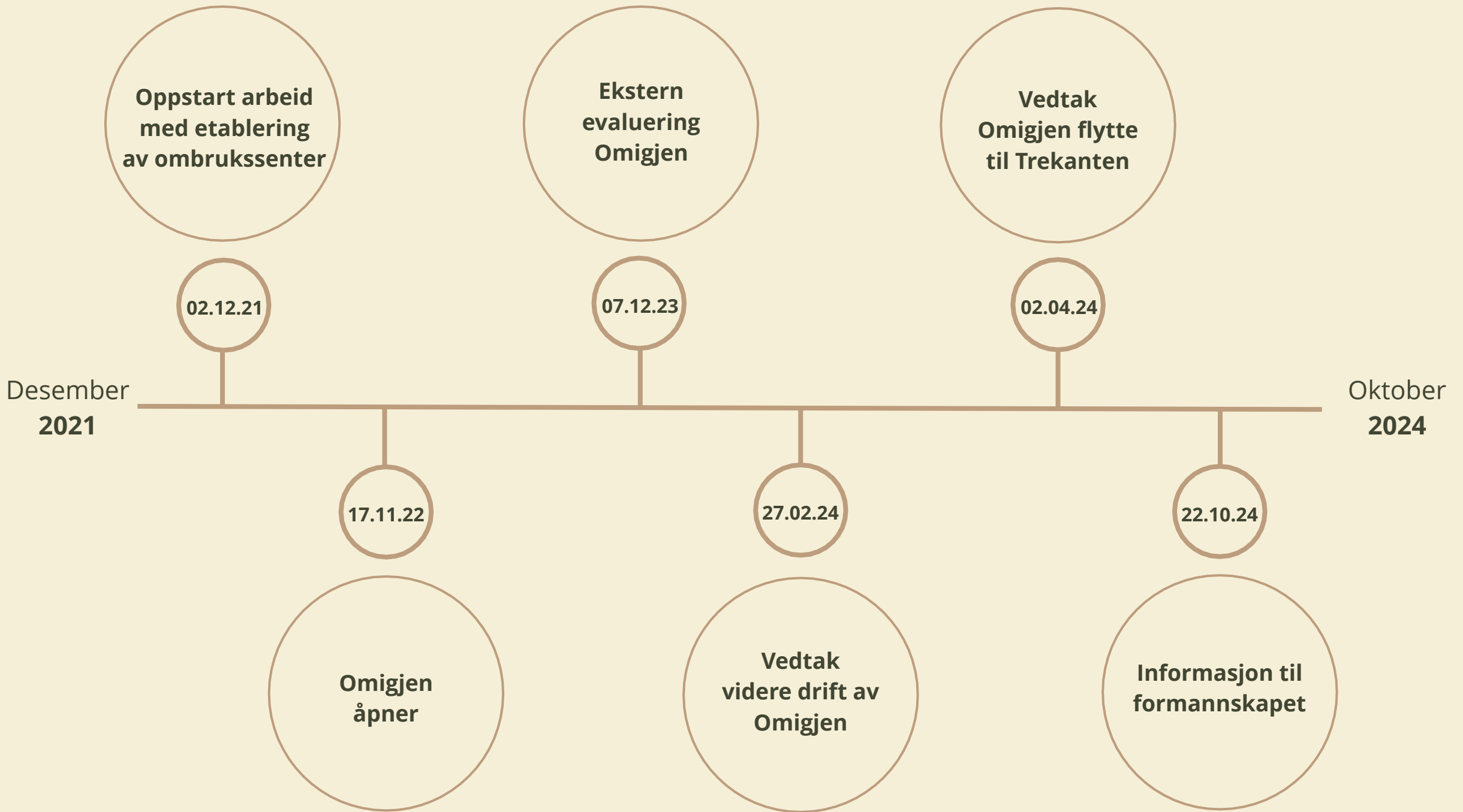
Omiggjen

OMBRUKSSENTER

Asker
kommune

Oppstart arbeid med etablering av ombrukssenter

02.12.21

Ekstern evaluering Omigjen

07.12.23

Vedtak Omigjen flytte til Trekanten

02.04.24

Desember 2021

17.11.22

Omigjen åpner

27.02.24

Vedtak videre drift av Omigjen

22.10.24

Informasjon til formannskapet

Oktober 2024

Temaplanen handling mot klimaendringer

Innsatsområdet bærekraftig forbruk.

«Asker kommune skal, i samarbeid med næringslivet og frivilligheten, legge til rette for økt reparasjon, ombruk og delingsøkonomi for å sikre bærekraftig forbruk og avfallsreduksjon i askersamfunnet»

Hvorfor gjør Asker kommune dette?

- Øke ombruk og redusere avfall
- Lære hvordan man kan drive lønnsomt med ombruk
- Overtagelse av privat aktør

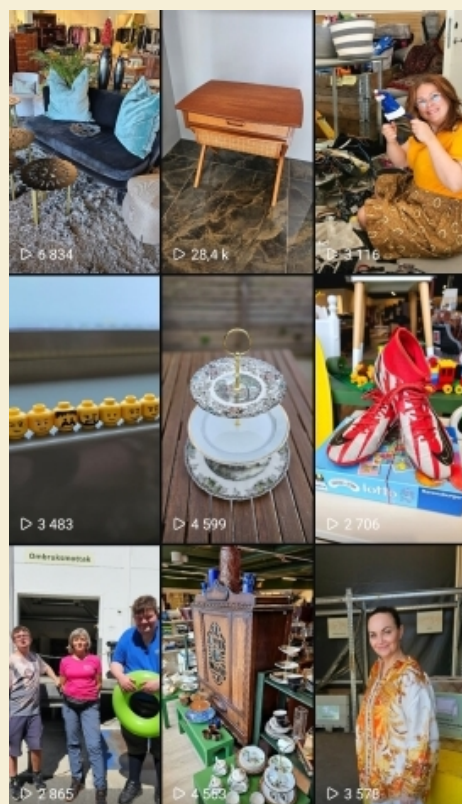

Våre satsninger

- Fra holdningsendring til handlingsendring
- Ombrukshandel skal bli del av vanlig handlevalg
- Tilgjengelighet
- Gi varene verdi
- Kommunikasjon

Presseomtale

Sosiale medier

Besøk og presentasjoner

Samarbeid og nettverk

Arrangement

95 000 kg.

Ombruksvarer reddet

111 000

Varer solgt

128 000

Antall besøkende

6 400

timer arbeidstrening

Overtagelse av Omigjen?

- Interesse i markedet for å overta Omigjen
- Informasjon på våre nettsider
- Siste salgsdag på Slemmestad blir (uansett) 23.12. 2024.
Vi jobber parallelt videre med alternativer for Omigjen.

Asker
kommune

Utbyggingsavtale Slemmestad

Avklaring av omfang for regulering og
utbygging av

Fv. 165 Slemmestadveien

Fv. 1440 Rustadveien

Grete Sørgaard Høeg, Prosjektleder, Prosjekt og utvikling

Asker kommune, 22. oktober 2024

Bakgrunn

Sak i Formannskapet den 27. februar 2024 :

- Orientering om totalprognose for infrastruktur i henhold til utbyggingsavtale for Slemmestad

Totalprognose kommunens forpliktelser

- eksklusive vann og avløpsinvesteringer

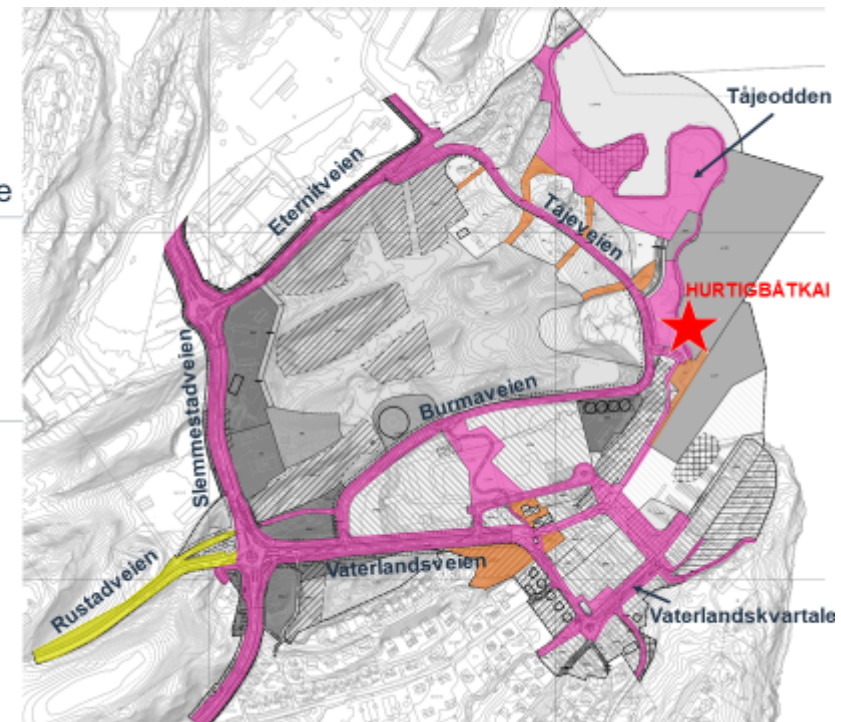
- Kommunen bærer den økonomiske risikoen knyttet til tiltak kommunen har forpliktet seg til å etablere
- Utbygger betaler kontantbidrag pr. m² BRA bolig
- Det er knyttet stor usikkerhet til totalprognosen presentert under.

	v/ avtaletidspunkt (2018) [MNOK eks. mva]	Regulert til 2023 kr ^{**}) [MNOK eks mva]
Opprinnelig estimat	492	647
Ny totalprognose	-	1312
Kontantbidrag *)	177	233

*) Kontantbidrag satt til 1700 kr/ m² BRA bolig pr juni 2018. Antatt utbygging totalt: 104.346 m²

***) Indeksregulert etter SSBs byggekostnadsindeks for «vei i dagen». Kontantbidrag reguleres da til 2236 kr/m² BRA pr. desember 2023.

- Kommunens forpliktelse
- Rustadveien – opparbeides for fremkommelighet for buss. Kommunens forpliktelse
- Offentlig grønn infrastruktur som ikke løses av utbyggingsavtalen

Bakgrunn

Sak i Formannskapet den 27. februar 2024 :

- Orientering om totalprognose for infrastruktur i henhold til utbyggingsavtale for Slemmestad

Totalprognose kommunens forpliktelser

- eksklusive vann og avløpsinvesteringer

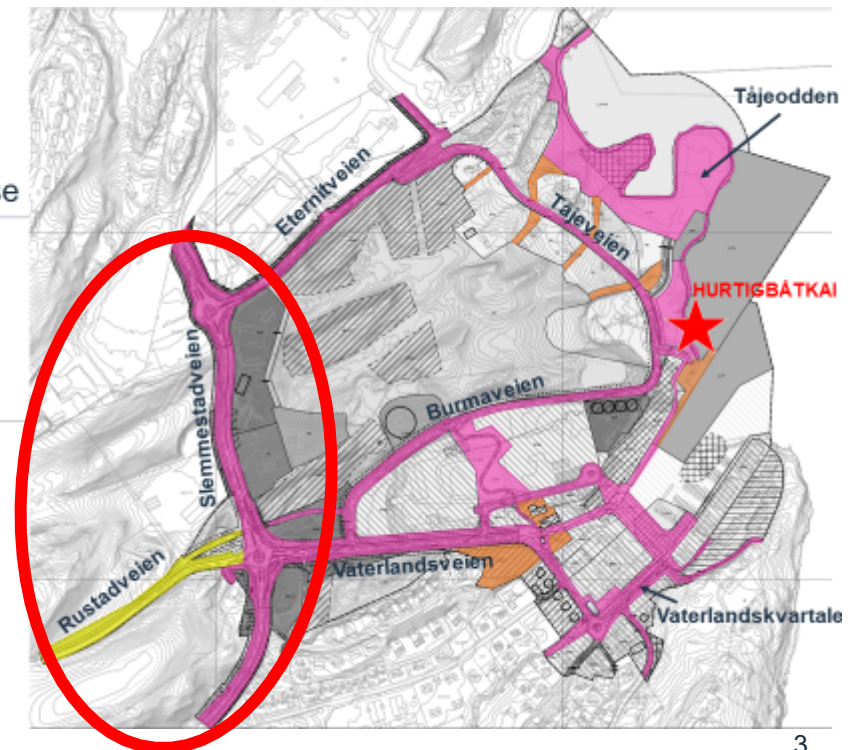
- Kommunen bærer den økonomiske risikoen knyttet til tiltak kommunen har forpliktet seg til å etablere
- Utbygger betaler kontantbidrag pr. m² BRA bolig
- Det er knyttet stor usikkerhet til totalprognosen presentert under.

	v/ avtaletidspunkt (2018) [MNOK eks. mva]	Regulert til 2023 kr ^{**}) [MNOK eks mva]
Opprinnelig estimat	492	647
Ny totalprognose	-	1312
Kontantbidrag *)	177	233

*) Kontantbidrag satt til 1700 kr/ m² BRA bolig pr juni 2018. Antatt utbygging totalt: 104.346 m²

***) Indeksregulert etter SSBs byggekostnadsindeks for «vei i dagen». Kontantbidrag reguleres da til 2236 kr/m² BRA pr. desember 2023.

- Kommunens forpliktelse
- Rustadveien – opparbeides for fremkommelighet for buss. Kommunens forpliktelse
- Offentlig grønn infrastruktur som ikke løses av utbyggingsavtalen

Bakgrunn

- Vedtak fra formannskap sak ang. totalprognose for infrastruktur i Slemmestad

mmunedirektørens forslag til overordnet strategi for håndtering av kostnader bidrag til infrastrukturen i Slemmestad vedtas.

mmunedirektøren følger opp program for kostnadsreduserende tiltak for blering av offentlig infrastruktur ifm. Slemmestadutbyggingen.

Rekkefølgekrav i områdeplan Slemmestad

- Før ferdigattest/ midlertidig brukstillatelse, generelt for alle bygge- og anleggstiltak, skal Slemmestadveien være opparbeidet (§8.1 i planbestemmelsene for områdeplan Slemmestad)
- Før det kan gis igangsettingstillatelse til flere enn 700 boliger samlet innenfor planområdet til denne planen og detaljregulering for Rortunet, skal i tillegg o_SKV13 og resterende del av Rustadveien være detaljregulert og opparbeidet for nødvendig fremkommelighet for buss frem til Heggedal stasjon.

Slemmestadveien – foreslåtte planer

Områdeplan

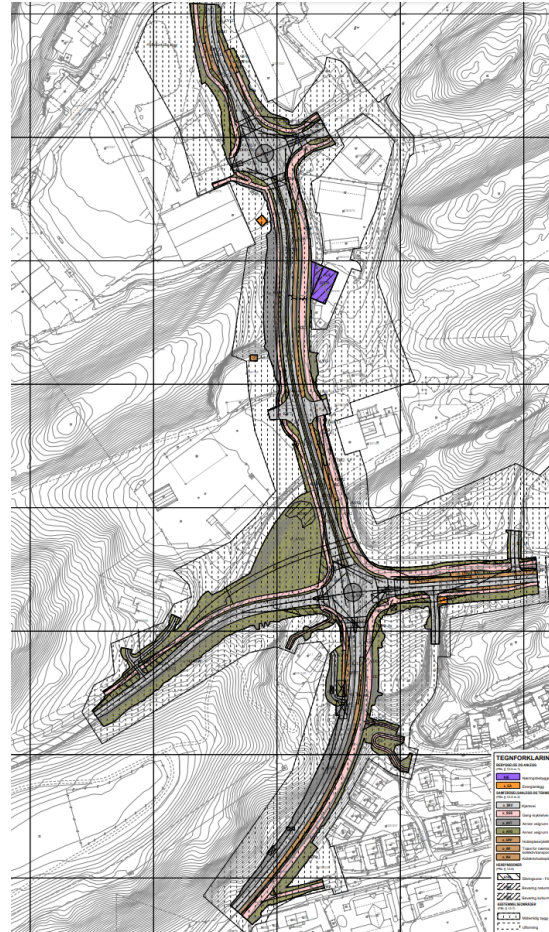

Slemmestadveien – foreslåtte planer

Områdeplan

Detaljregulering –
forkastet

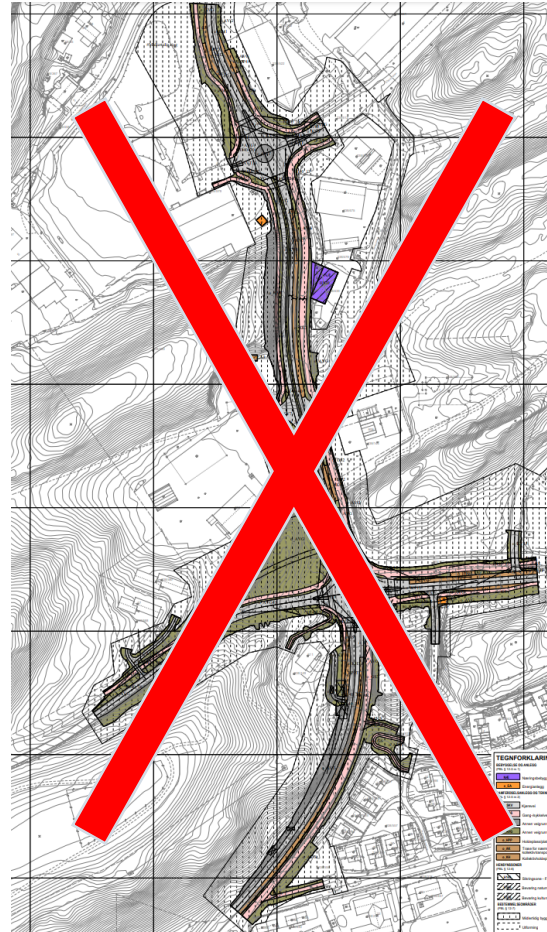

Slemmestadveien – foreslåtte planer

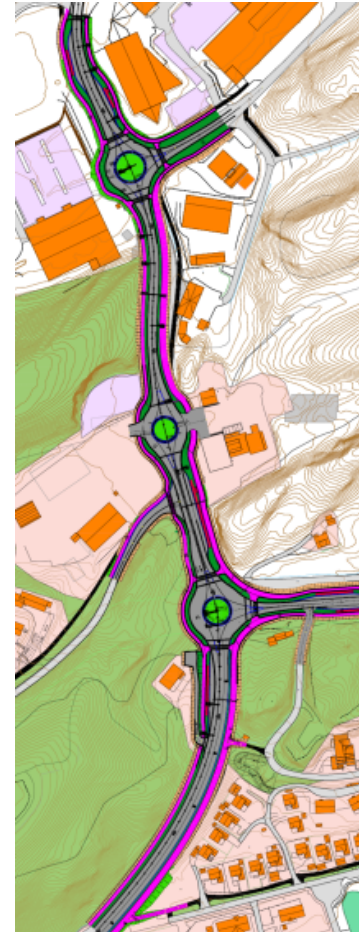
Områdeplan (2017)

Detaljregulering –
forkastet

Vikens forslag (2022) –
utgangspunkt for ny regulering

Endring fra Områdeplan til Vikens forslag:

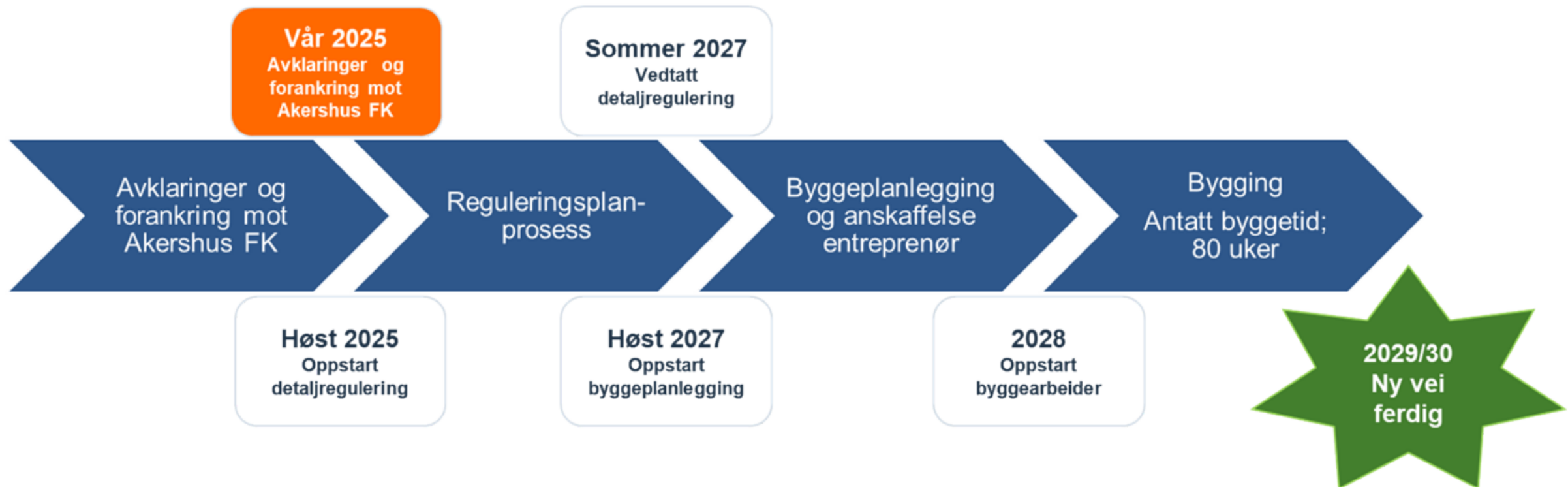
- Ny rundkjøring ved Circle-K – sikrer adkomst for kunder fra både nord og sør.
- Tatt ut kollektivfelt i strekk nord for Vaterlandsveien
- Rustadveien – avkjøring beholdes som i dag
- Det er lagt opp til kollektivfelt og fortau på vestsiden i strekket sør for Vaterlandsveien

Avklaring omfang regulering og opparbeidelse

- Rammer for regulering og opparbeidelse må forankres før ny runde med detaljregulering starter
 - Forankres politisk i Asker kommune
 - Forankres mot Akershus fylkeskommune

Avklaring omfang regulering og opparbeidelse

- Planlagt prosess og fremdrift, Slemmestadveien (fast track):

Trafikale vurderinger

- Trafikkutredning 2017 ifm. områderegulering (Asplan Viak): Kollektivfelt sørover (pga. dimensjonerende time på ettermiddagen)
- Trafikkvurdering for Slemmestadområdet 2019 (AFRY): Kollektivfelt nordover (pga. høy trafikk og at arbeidsplasser ligger nordover Asker/Oslo, samt øvrige kollektivfelt langs Slemmestadveien)
- Trafikkavvikling langs Slemmestadveien 2024 (Sweco) – Uten kollektivfelt, kapasitetssterke rundkjøringer Vaterlandsveien og Eternitveien – den første strekningsanalysen som har blitt utført.

Trafikkanalyse utført av Sweco 2023/2024

- Rapporten omhandler to alternative scenarier:
 1. Referansealternativ der man ikke gjør noe med veisystemet og samtidig har forventet trafikkvekst.
 2. Alternativ som er en modifisert versjon av Vikens forslag (dvs. Vikens forslag, men uten kollektivfelt)
- Vikens alternativ har kollektivfelt fra Skolebakken til Vaterlandsveien (190 m). **Estimert reduksjon i forsinkelse for bussen er et drøyt minutt med et slikt felt.**

Trafikkanalyse utført av Sweco 2023/2024

- Rapporten foreslår tiltak for å bedre den trafikale situasjonen langs Slemmestadveien uten kollektivfelt (Scenario 3).
 - Kapasitetssterke rundkjøringer (flere felt inn mot og i rundkjøringene)
 - Filterfelt for sørgående trafikk ved Eternitveien (eget felt utenom rundkjøringen)
 - Forutsetter: Kapasitetssterk rundkjøring med filterfelt også i krysset med Sundbyveien

Forsinkelsen for buss i scenario 3 (uten kollektivfelt, men med kapasitetssterke rundkjøringer) er omtrent på samme nivå sammenlignet med Vikens alternativ som har kollektivfelt fra Skolebakken til Vaterlandsveien. + forbedret trafikkflyt for personbiler.

Slemmestadveien

– vi løfter blikket med fokus på kollektivfelt

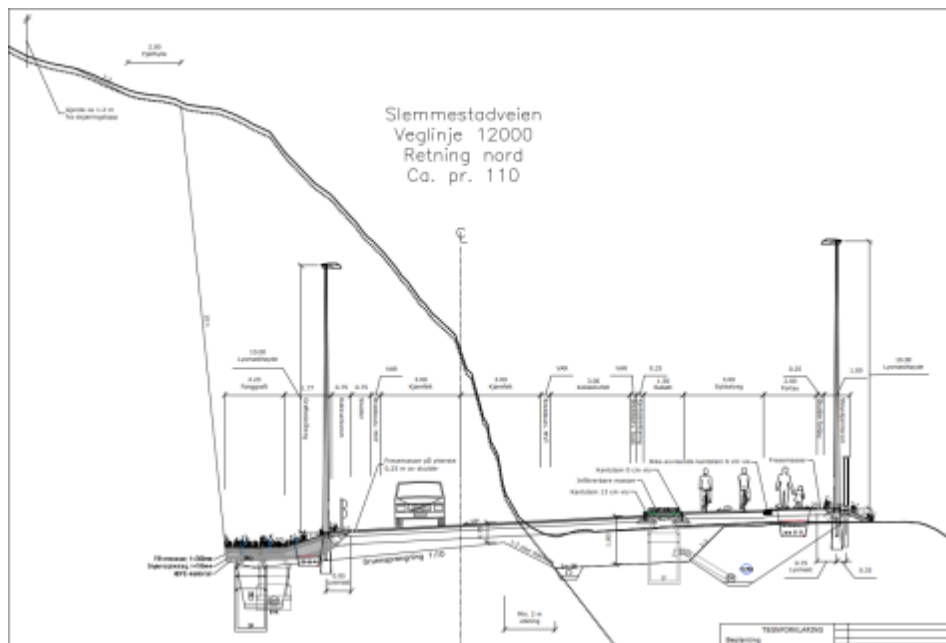
Bygget: Hvalstrand-Holmen ca. 1,5 km

Rortunet-Holmen 11 km

Slemmestad-prosjektet - maks 200 m

Besparelsesforslag – kollektivfelt utgår i sin helhet

- Områderegulering/ detaljregulering: 400 m kollektivfelt
- Vikens forslag: Kollektivfelt redusert til 230 m
- Asker kommunes forslag: Kollektivfelt utgår i sin helhet

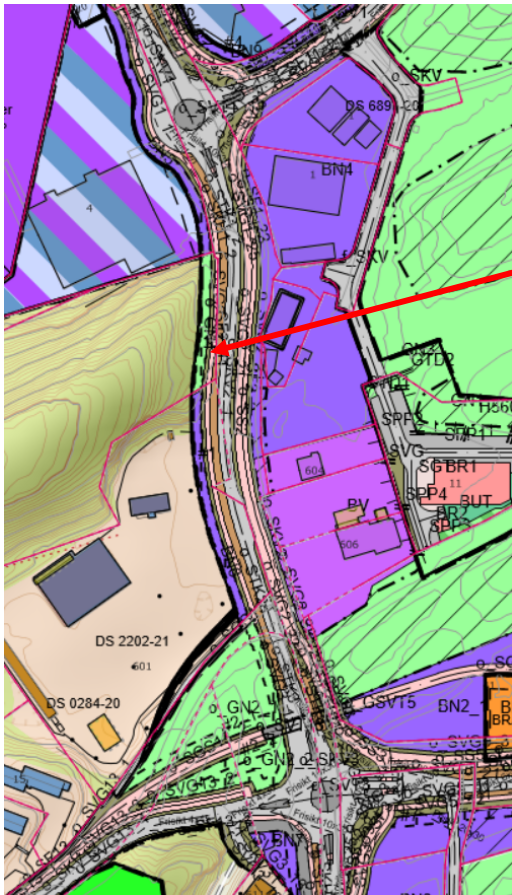

Besparelse:

- Redusert fjelluttak (alunskifer)
- Reduserte kostnader til opparbeidelse ~3 m bredde

* Alunskifer må deponeres som spesialavfall – svært kostbart

Besparelsesforslag – gang-/ sykkelvei i vest utgåar

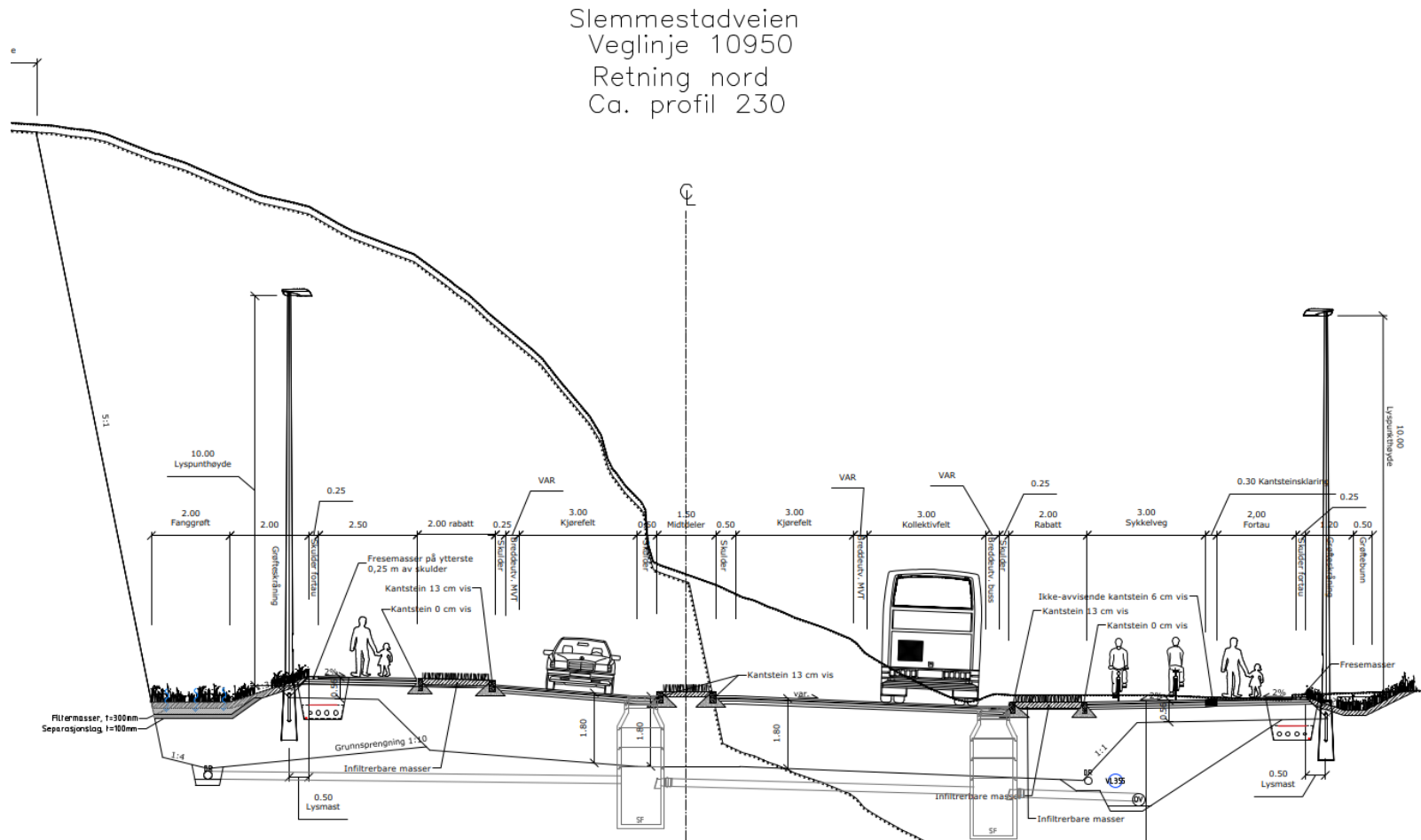

Vestsiden av Slemmestadveien mellom Vaterlandsveien og Eternitveien er preget av næringsområder, samt et grøntdrag. Dette er arealer som gir liten fotgjenger-/sykkelaktivitet, og det er heller ingen videre planer for arealer på vestsiden av Slemmestadveien som gir stor fotgjengeraktivitet.

Det anbefales at jobbes videre med en løsning uten gang-/sykkelvei på vestsiden av Slemmestadveien.

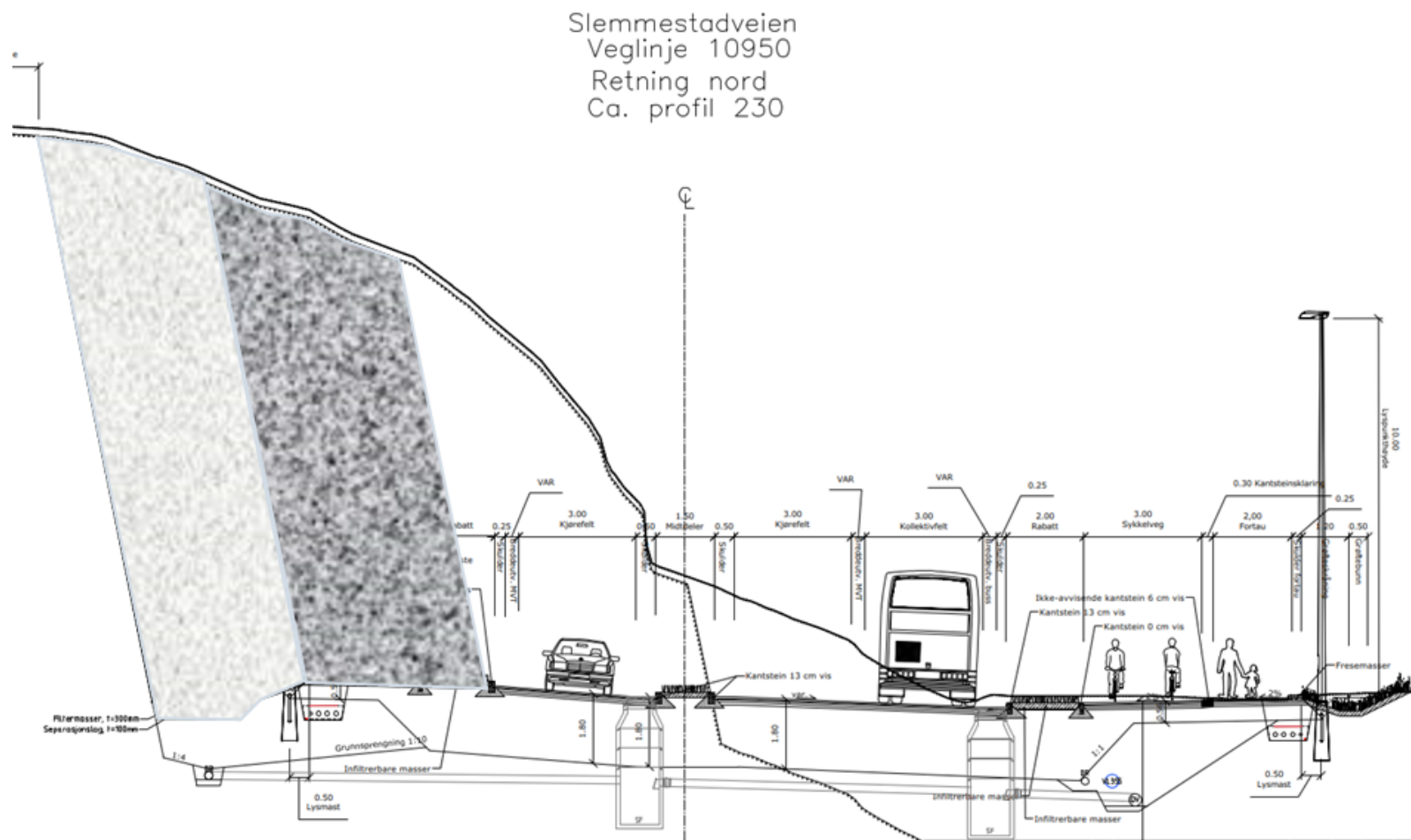
Illustrasjon

– redusert tverrsnitt vei, kollektivfelt og Gang-/ sykkelvei

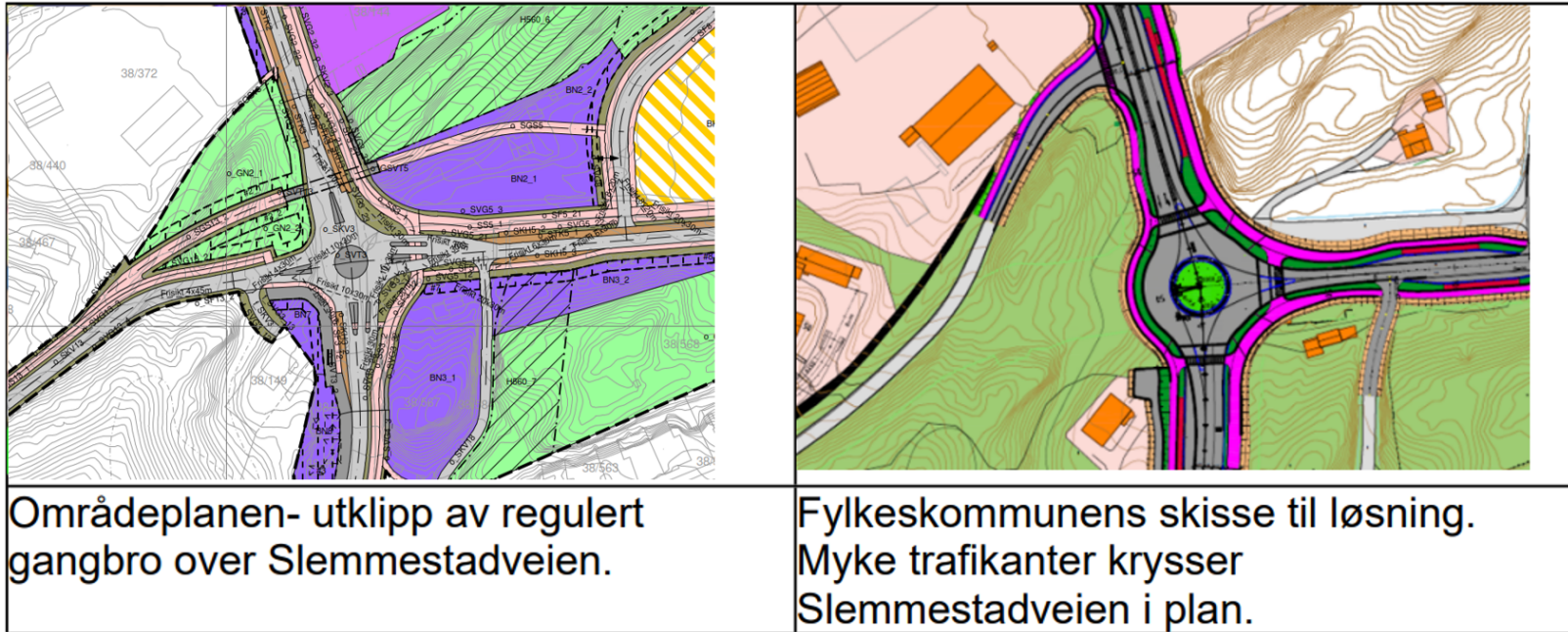

Illustrasjon

– redusert tverrsnitt vei, kollektivfelt og Gang-/ sykkelvei

Besparelsesforslag – gangbro ved Vaterlandsveien utgå

Rustadveien kan ikke legges slik som i områdereguleringen pga. for bratt helning ned mot rundkjøringen.

Påkoblingen til Slemmestadveien blir dermed i eksisterende T-kryss lenger nord.

Gangbro over Slemmestadveien er en kostbar løsning.

Det jobbes videre for å lage trygge og sikre kryssinger i plan i forbindelse med rundkjøringene.

Tillate 200 boliger på Vaterland før ferdig Slemmestadvei

- Etablering av 200 boliger på Vaterland vil gi bidra med 3-4% økning i antall biler på Slemmestadveien i morgenrushet (makstimen). Dette vil ikke påvirke trafikkflyten på Slemmestadveien betydelig.
- Analyser viser at det ikke vil bli problematisk kødannelse for biler som kommer fra Vaterladsveien og skal inn på Slemmestadveien. Dette gjelder for makstimen morgen (rush).

Tillate 200 boliger på Vaterland før ferdig Slemmestadvei

- Trafikkanalyser gjennomført 2023/24 tar høyde for eksisterende virksomhet; innbyggertorg, bibliotek, kulturskole, Slemmestad MEK og øvrig næring i området. Dette er virksomhet som var aktiv også på analysetidspunktet.
- Flytting internt på området av virksomhet som listet over er ikke forventet å gi betydelig økning av antall bilturer i makstimene (rush) morgen og ettermiddag.

Besparelsesforslag

– Rustadveien utgår som rekkefølgekrav

- Før det kan gis igangsettingstillatelse til flere enn 700 boliger samlet innenfor planområdet til denne planen og detaljregulering for Rortunet, skal i tillegg o_SKV13 og resterende del av Rustadveien være detaljregulert og opparbeidet for nødvendig fremkommelighet for buss frem til Heggedal stasjon.

- Intensjon bak rekkefølgekrav – øke kollektivandel. Fra planbeskrivelsen

For å øke kollektivandelen er det viktig å tilrettelegge for effektiv transport fra Slemmestad sentrum til nærmeste togstasjon, som er Heggedal. Dette gjøres ved å tilrettelegge for en lokal pendelbuss mellom Slemmestad og Heggedal.

- Høy gjennomføringsrisiko og kostbart å opparbeide Rustadveien for fremkommelighet for buss til Heggedal stasjon
- Rustadveien er ikke identifisert som prioritert kollektivtrasé i kommuneplanens arealdel

Besparelsesforslag

– Rustadveien utgår som rekkefølgekrav

- Det er investert betydelige midler i ny hurtigbåtkai i Slemmestad
- **Det bør jobbes videre for utvidet hurtigbåttilbud snarere enn å investere store midler i oppgradering av Rustadveien til Heggedal.**
- Ny hurtigbåtkai klar til bruk:

Finansiering – bidrag fra fylkeskommunen

Investeringene forbundet med utbedring av Slemmestadveien er betydelige.

Akershus fylkeskommune bør bidra økonomisk på lik linje med bidraget som ble gitt til utbedringen av Kirkeveien i forbindelse med utviklingen av Elvely og Føyka.

Justeringsavtale for mva

Kommunen blir belastet mva ved bygging av Slemmestadveien og Rustadveien (fylkeskommunal infrastruktur).

Prinsippvedtak i fylkeskommunen om at justeringsavtaler ikke inngås med kommuner. Prinsippvedtak må endres (politisk) før fylkeskommunen kan gå videre med en ev. justeringsavtale med Asker kommune.

Kommunen må ha dialog med Akershus (også politisk) for å få på plass en justeringsavtale og økonomisk bidrag til Slemmestadveien

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune, både på politisk og administrativt nivå, med mål om å oppnå enighet om at:
 - a) Kollektivfelt utgår fra reguleringsplan for Slemmestadveien.
 - b) Gang- / sykkelvei, på vestsiden av Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen.
 - c) Gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra reguleringsplanen. Kryssing for myke trafikanter løses i plan.
 - d) Rekkefølgekrav i områdeplanens planbestemmelser endres til at det tillates etableringa av 200 boliger på Vaterland før det stilles krav om ferdigstillelse av Slemmestadveien. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - e) Rekkefølgekrav knyttet til Rustadveien utgår fra bestemmelsene i områdeplanen. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - f) Akershus fylkeskommune blir med på delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.
 - g) Akershus fylkeskommune muliggjør inngåelse av justeringsavtale for tilfeller hvor kommunen gjør tiltak på fylkeskommunal infrastruktur.

Asker
kommune

Møteinnkalling

Utvalg

Formannskapet

Dato

22.10.2024 kl. 12:00

Sted

Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall meldes snarest til: Politisk.sekretariat@asker.kommune.no.
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær.

Presentasjoner

- Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram med omstillingsprogram for 2025 (60 min)
- Videreføring av «Om igjen» (15 min)
- Chemring og nasjonal sikkerhet (45 min)

Sakskart

Saker til behandling

146/24	24/16777-1	Godkjenning av protokoll formannskapet 8. oktober 2024
147/24	24/13576-1	Fv. 165, Slemmestadveien - avklaring av omfang for regulering og utbygging
148/24	24/16595-1	Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen
149/24	24/12090-2	Høringsuttalelse - forslag til endringer i markaloven

150/24 24/16390-1

Asker og Bærum Vannverk IKS - ABV - Innkalling til
representantskapsmøte 03-2024 - 31. oktober 2024

Referatsaker

Asker, 10.10.2024
Lene W. Conradi
Ordfører

Møteprotokoll

Formannskapet

Dato	Tid	Sted
22.10.2024	12:00 – 16:25	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	Inhabil i sak 147/24
Varamedlem	Thormod Rønning Kvam (H)	Til stede i sak 147/24
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Waldemar R. Garntangen (H)	
Utvalgsmedlem	Ivar Granum (A)	
Utvalgsmedlem	Marianne Riis Rasmussen (A)	
Utvalgsmedlem	Tonje Lavik Pederssen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Rikard Gaarder Knutsen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Utvalgsmedlem	Hanne Lisa Matt (MDG)	
Utvalgsmedlem	Anders Nordmo (SV)	
Utvalgsmedlem	Eva Høili (KrF)	

Forfall:

Møtet ble satt med 13 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen.

Fra administrasjonen møte:

Lars Bjerke kommunedirektør
Randi Sandli direktør for organisasjon, styring og utvikling
Eli F. Aubert direktør for samfunnsutvikling
Trine Groven protokollfører

Saksliste

Side

Saker til behandling

146/24	24/16777-1	Godkjenning av protokoll formannskapet 8. oktober 2024	3
147/24	24/13576-1	Fv. 165, Slemmestadveien - avklaring av omfang for regulering og utbygging	3
148/24	24/16595-1	Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen	5
149/24	24/12090-2	Høringsuttalelse - forslag til endringer i markaloven	6
150/24	24/16390-1	Asker og Bærum Vannverk IKS - ABV - Innkalling til representantskapsmøte 03-2024 - 31. oktober 2024	7
151/24	24/16986-1	Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Hurum Energi AS 23. oktober 2024	8

Referatsaker

16/24	24/17266-1	Referatsaker formannskapet 22. oktober 2024	
-------	------------	---	--

Saker til behandling

146/24 Godkjenning av protokoll formannskapet 8. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	146/24

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokoll fra formannskapets møte 8. oktober 2024 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokoll fra formannskapets møte 8. oktober 2024 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

147/24 Fv. 165, Slemmestadveien - avklaring av omfang for regulering og utbygging

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	147/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune, både på politisk og administrativt nivå, med mål om å oppnå enighet om at:
 - a) Kollektivfelt utgår fra reguleringsplan for Slemmestadveien.
 - b) Gang- / sykkelvei, på vestsiden av Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen.
 - c) Gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra reguleringsplanen. Kryssing for myke trafikanter løses i plan.
 - d) Rekkefølgekrav i områdeplanens planbestemmelser endres til at det tillates etableringa av 200 boliger på Vaterland før det stilles krav om ferdigstilling av Slemmestadveien. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - e) Rekkefølgekrav knyttet til Rustadveien utgår fra bestemmelsene i områdeplanen. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - f) Akershus fylkeskommune blir med på delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.
 - g) Akershus fylkeskommune muliggjør inngåelse av justeringsavtale for tilfeller hvor kommunen gjør tiltak på fylkeskommunal infrastruktur.

Behandling

Monica V. Bratlie (H) meldte seg inhabil i saken. Dette fikk enstemmig tilslutning, og Thormod Rønning Kvam (H) tok sete.

Rådgiver/ingeniør Grete Sørgaard Høeg redegjorde for saken.

Innstillingens punkter a),b),c),e),f) og g) ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt d) ble vedtatt, mot 2 stemmer (MDG,SV).

Vedtak

1. Kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune, både på politisk og administrativt nivå, med mål om å oppnå enighet om at:
 - a) Kollektivfelt utgår fra reguleringsplan for Slemmestadveien.
 - b) Gang- / sykkelvei, på vestsiden av Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen.
 - c) Gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra reguleringsplanen. Kryssing for myke trafikanter løses i plan.
 - d) Rekkefølgekrav i områdeplanens planbestemmelser endres til at det tillates etableringa av 200 boliger på Vaterland før det stilles krav om ferdigstilling av Slemmestadveien. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - e) Rekkefølgekrav knyttet til Rustadveien utgår fra bestemmelsene i områdeplanen. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - f) Akershus fylkeskommune blir med på delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.
 - g) Akershus fylkeskommune muliggjør inngåelse av justeringsavtale for tilfeller hvor kommunen gjør tiltak på fylkeskommunal infrastruktur.

[Lagre vedtak]

148/24 Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	148/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen vedtas og sendes til Oslo kommune.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen vedtas og sendes til Oslo kommune.

[Lagre vedtak]

149/24 Høringsuttalelse - forslag til endringer i markaloven

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	149/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune avgir vedlagt høringsinnspill til forslag om endringer i markaloven.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune avgir vedlagt høringsinnspill til forslag om endringer i markaloven.

[Lagre vedtak]

150/24 Asker og Bærum Vannverk IKS - ABV - Innkalling til representantskapsmøte 03-2024 - 31. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	150/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet som Asker kommunes eierutvalg tar innkalling til representantskapsmøte 03-2024 i Asker og Bærum Vannverk IKS den 31. oktober 2024 til orientering.
2. Kommunens representant Monica Vee Bratlie, eller vararepresentant, gis fullmakt til å godkjenne saker som har vedtak om godkjenning.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet som Asker kommunes eierutvalg tar innkalling til representantskapsmøte 03-2024 i Asker og Bærum Vannverk IKS den 31. oktober 2024 til orientering.
2. Kommunens representant Monica Vee Bratlie, eller vararepresentant, gis fullmakt til å godkjenne saker som har vedtak om godkjenning.

[Lagre vedtak]

151/24 Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Hurum Energi AS 23. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	22.10.2024	151/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar innkallingen til ekstraordinær generalforsamling til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune på generalforsamlingen.
3. Sak 6 og 7 i innkallingen utsettes til kommunestyret har behandlet egen sak om konvertering av ansvarlig lån til egenkapital.

Behandling

Håvard Vestgren (H) foreslo følgende alternativ til innstillingens punkt 3, på vegne av H,FrP,V,KrF,A:

Generalforsamlingen behandler sak 6 og 7, men det tas forbehold om kommunestyrets vedtak i egen sak om konvertering av ansvarlig lån til egenkapital. (Kommunestyret vil ikke være bundet av generalforsamlingens eventuelle vedtak i sakene)

Innstillingens punkter 1 og 2 ble enstemmig vedtatt.

Vestgrens forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet tar innkallingen til ekstraordinær generalforsamling til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune på generalforsamlingen.
3. Generalforsamlingen behandler sak 6 og 7, men det tas forbehold om kommunestyrets vedtak i egen sak om konvertering av ansvarlig lån til

egenkapital. (Kommunestyret vil ikke være bundet av generalforsamlingens eventuelle vedtak i sakene)

[Lagre vedtak]

Referatsaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
R-16/24	24/17266-1	Referatsaker formannskapet 22. oktober 2024

1.	Kommunedirektør Lars Bjerke presenterte tilleggsinnstillingen, med forslag til handlingsprogram og omstillingsforslag. (<i>presentasjon</i>)
2.	Virksomhetsleder Lisbeth Stokke Fjeldly orienterte om planene for videreføring av ombrukssenteret «Om igjen», muligens i privat regi. (<i>presentasjon</i>)
3.	Egil Daltveit, oberstløytnant i forsvaret og Helge Husby, adm.dir. i Chemring Nobel AS redegjorde for Forsvarsdepartementets arbeid med en mulighetsstudie om eventuell ny sprengstoffproduksjon, lokalisert i Asker syd.
4.	Ordfører redegjorde for at formannskapets møte 3.12. begynner kl. 12:00, og ikke kl. 09:00 som tidligere planlagt.
5.	Direktør Ragnar Sand Fuglum svarte på spørsmål Ivar Granum (A) stilte i formannskapets møte 8.10, om manglende gatebelysning langs veinettet bl.a. ved Tofte og Klokkarstua.
6.	Ivar Granum (A) stilte spørsmål om organiseringen av høstens koronavaksinering. Kommunedirektøren svarte på spørsmålet.
7.	Marianne Riis Rasmussen (A) stilte spørsmål om byggesaksgebyr for etablering av DiscGolf-anlegg i Vollen. Ordfører svarte på spørsmålet. Kommunedirektøren fremmer sak om ev. støtteordning for frivillige organisasjoner som må betale gebyrer på områder med lovpålagt selvkost.
8.	Ordfører orienterte om utsendt epost til formannskapets medlemmer 25.10., med lenke til video om et pågående pilotprosjekt om bruk av velferdsteknologi.
9.	Ordfører orienterte om at spørsmål fra Rikard G. Knudsen (FrP) om verdifastsettelsen for Røyken boligstiftelse, stilt i formannskapets møte 8.10. i sak 137/24, ble svart ut i tilleggsnotat sendt ut før kommunestyret behandlet saken om 2. tertialrapport i møte 15.10.

10.	Kommunedirektør Lars Bjerke svarte ut oversendelse fra Hanne Lisa Matt (MDG), fremmet under formannskapetets behandling av sak 139/24 i møte 8.10 om delegering og innstilling.
11.	Kommunedirektør Lars Bjerke og direktør Ragnar Sand Fuglum svarte ut oversendelse fremmet av Hanne Lisa Matt (MDG) under formannskapetets behandling av sak 140/24 i møte 8.10 om kommunens arbeid med å sikre innbyggere i tilfelle en internasjonal forsyningskrise.

Asker
kommune

Møteinnkalling

Utvalg

Formannskapet

Dato

22.10.2024 kl. 12:00

Sted

Asker rådhus

Tillegskart

Saker til behandling

151/24 24/16986-1

Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Hurum
Energi AS 23. oktober 2024

Referatsaker

Asker, 17.10.2024
Lene W. Conradi
Ordfører

Formannskapsmøte

Presentasjon av tilleggsinnstillingen

22. oktober 2024

Handlingsprogram 2025–2028

Kommunedirektørens forslag

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Krevende tider gjør det enda vanskeligere å ta avgjørelser

Foto: Adobe Stock

Situasjonen er alvorlig, får konsekvenser og vil ramme mange innbyggere og ansatte

Vi har dårlig tid...

Foto: Adobe Stock

Vi er godt i gang og har lagt ned et stort arbeid

Perioden mai 2023 – september 2024:

Reduksjon av **139 årsverk totalt (243 ansatte)**

Det er lys i tunnelen...

- **Ca. 90 prosent** av Asker kommunes budsjett er som før.
- **Vi får til mye** til tross for flere år med krevende omstilling
- Vi har **god økonomistyring** og er godt i gang – ligger på **3. plass i kommunebarometeret**
- Budsjettet er **kompensert for befolkningsvekst og prisstigning**
- Fortsatt **skatteinntekter over landsgjennomsnittet**

Foto: Adobe Stock

Kommunesektoren er underfinansiert

- Kommuner og fylkeskommuner ligger an til en **massiv budsjettsprekk på rundt 15 mrd. kroner** i 2024.
- Kommunenes underskudd vil i gjennomsnitt være på **ca. 2 prosent**.
- Regjeringen vil vurdere dette i forbindelse med nysalderingen i desember.

Prisstigning – Energiutgifter – Renteutgifter

Pensjonsutgifter – Flyktningsutskudd – Skattesvikt

KS: – Kommunene klarer rett og slett ikke å finansiere tjenestene de har ansvaret for

86 prosent av kommunene som har merforbruk, rapporterer om merforbruk innen pleie og omsorg. – Tjenester som er avgjørende i folks liv, står på spill, mener KS-lederen. Foto: Magnus K. Bjørke

Mangler milliarder til kommuner og fylkeskommuner: – Velferdstjenester over hele landet er i spill

En helt forsk undersøkelse gjennomført av KS sine kommuneøkonomer, viser at kommuner og fylkeskommuner ligger an til en massiv budsjettsprekk på rundt 10 milliarder kroner i 2024.

Tone Sidsel Sanden

PUBLISERT 03.10.2024 – 20:55

– Det er for lite penger til å finansiere det innbyggerne forventer, og det Stortinget har pålagt kommunene å levere. Det må regjeringen og Stortinget ta innover seg – umiddelbart, sier KS-leder Gunn Marit Helgesen.

Forslag til statsbudsjett for 2025

- Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram baserer seg på **oppdaterte skatteanslag fra juni**.
- Sum effekter av statsbudsjettet 2025 gir en merinntekt på **19 mill. kroner**.
- Kommunedirektøren foreslår å **styrke netto driftsresultat** med dette.
- Netto driftsresultat vil da øke fra **0,2 prosent til 0,4 prosent**.

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Statsbudsjettet

Nye tiltak i driftsbudsjettet

Effekter av statsbudsjettet

- Økte sentrale inntekter
- Økt anslag pris og deflator
- Økte pensjonsutgifter
- Styrke lavterskel innen psykisk helse
- Vaksinasjon mot covid-19 og pneumokokk
- Økt behov for sosialhjelp – endringer i engangsstønad ved fødsel og adopsjon
- Fosterhjemsløftet
- Økt elevtall statlige/private skoler
- Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage i 2024

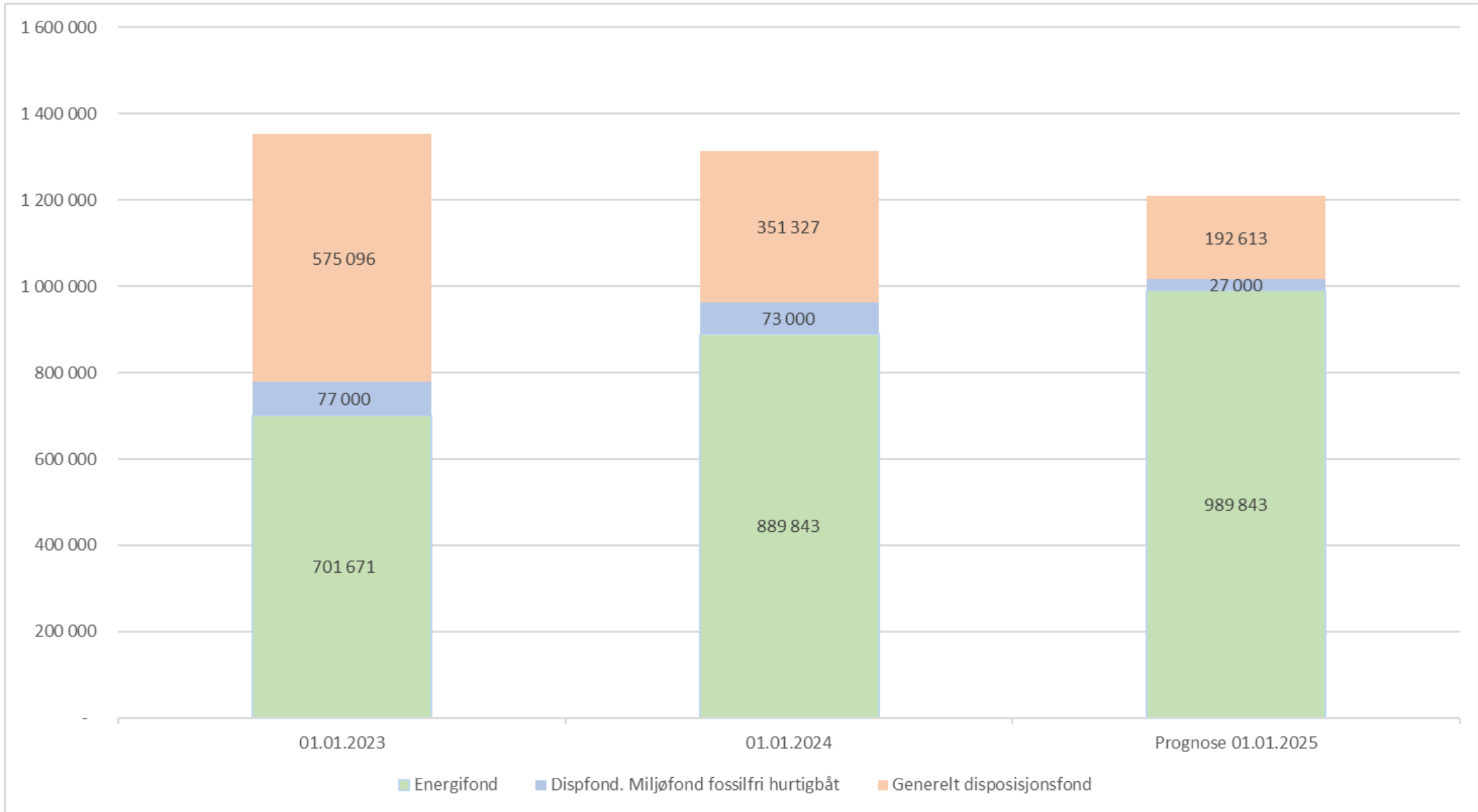
Nye tiltak

- Økte pensjonsutgifter kirken
- Finansiering av vedlikehold av kirkene - 1. tertialrapport 2024

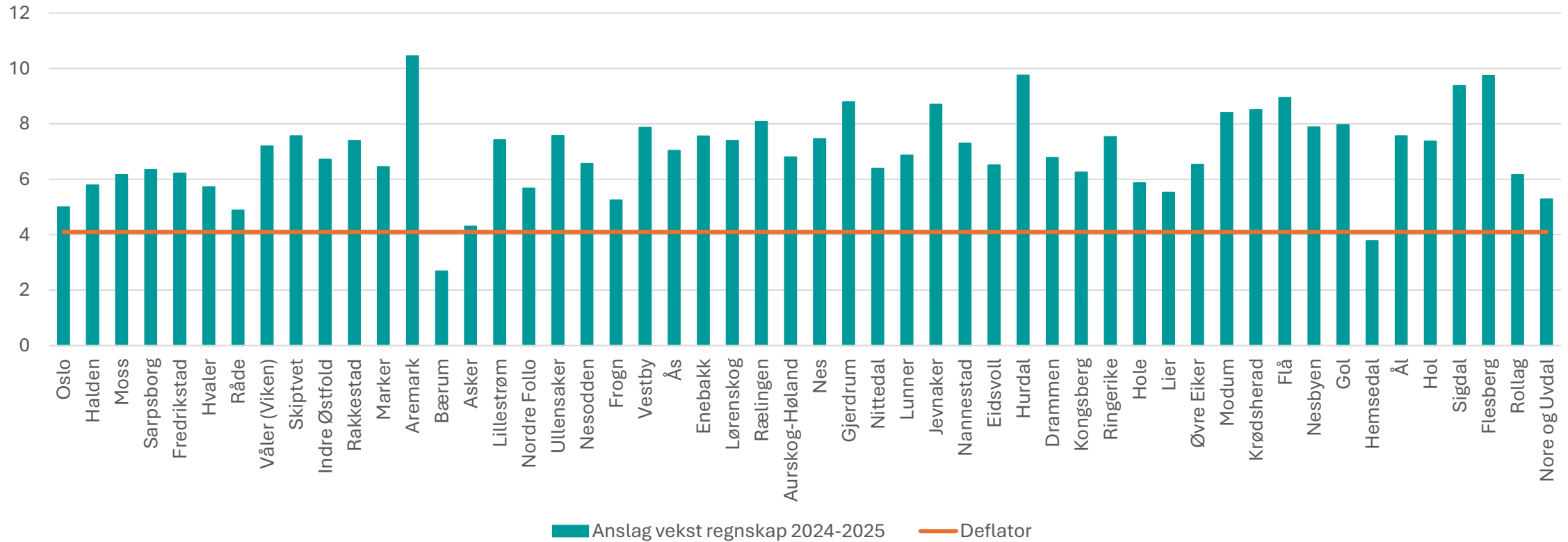
Bilde: Adobe Stock

Vesentlig reduserte frie reserver

Regnskap 2024 og anslag i statsbudsjettet 2025 – handlingsrom?

Store variasjoner i skatteinntektene

- Store variasjoner i skatteinngangen
- Prognose på et budsjettavvik på 200-250 mill. kroner i 2024
- Krevende å lage gode anslag for 2025 ettersom skattegrunnlaget endres
- Asker nærmer seg en gjennomsnittskommune når det gjelder skatteinntekter

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Skatt i prosent av landsgjennomsnittet	138	136	131	130	124	122	122	122
Skatt i prosent av landsgjennomsnittet etter inntektsutjevning	114	113	111	111	108	107	107	107

Rammene i statsbudsjettet endrer ikke på vedtatt omstillingsprogram

2024: 120 mill. kroner

2025: 200 mill. kroner

2026: 150 mill. kroner

Totalt: 470 mill. kroner over 3 år

Illustrasjon: Hyper

	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat - tilleggsinnstillingen	0,4 %	1,5%	1,4 %	1,2%

Asker
kommune

Omstillingsprogrammet

Hovedstrategier for omstillingen

1. **Befolkningsvekst** – sikre økte skatteinntekter
2. **Løpende effektivisering** – økt produktivitet og bemanningstilpasning
3. **Endret tjenestetilbud** – kvalitet, omfang og struktur
4. **Økte inntekter** – gebyrer og brukerbetaling
5. **Redusere og utsette investeringer** – redusere kapitalkostnader i driftsbudsjettet
6. **Andre strategiske omstillingstiltak** – strukturtiltak for bedre ressursutnyttelse

Viktig å gjøre gode prioriteringer

Prioriteringskriterier

- Konsentrere ressurser til de kommunale **kjernefunksjonene** (lovpålagte oppgaver).
- Redusere tjenestenes **omfang og standard** til et lavere/nøkternt nivå.
- Skjerme **særlig sårbare personer** ved fastsettelse av enkeltvedtak og gebyrordninger.
- Opprettholde **forebyggende tjenester** med stor bruker- og samfunnseffekt.
- Opprettholde **utviklings- og innovasjonsarbeid** med stor organisasjons-, bruker- og samfunnseffekt.

Foto: Adobe Stock

Risiko og forsvarlighet

Foto: Adobe Stock

- **Minst mulig konsekvenser** for innbyggere, brukere og ansatte.
- **Etterleve lovkrav** og minimumsstandarder.
- **Risikovurderinger** før, under og etter iverksettelse (virksomhetene).
- **Statusgjennomgang** hvert tertial.
- **Omstillingsprogrammet vurderes som forsvarlig.**
- **Tjenestene vil fortsatt være i tråd med lov og forskrift.**

Innspill og medvirkning i utredningsfasen

- **Interne medvirkningsprosesser:** Ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten
- **Eksterne medvirkningsprosesser:** Innbyggere, brukere, næringslivet, frivilligheten, samarbeidspartnere

Illustrasjon: Adobe Stock

Omstillingsprogrammet for 2025

Ikke-prinsipielle omstillingstiltak

Løpende effektivisering
Økt produktivitet
Bemanningsstilpasning

Ca. 84 mill. kroner

Kommunedirektørens fullmakt

Prinsipielle omstillingstiltak

Bortfall av tjenester
Endret tjenestekvalitet og omfang
Strukturelle endringer

Ca. 146 mill. kroner

24 tiltak

Krever politisk beslutning

Alternative omstillingstiltak

Ikke fullt ut utredet
Vurderes som tiltak i 2026
Kan benyttes til evt. saldering

Ca. 26 mill. kroner

11 tiltak

Ca. 230 mill. kroner (inkl. omstillingsreserve)

Avgjørende å ha en omstillingsreserve

Bundne midler på ca. 30 mill. kroner.

Skal dekke opp for **forsinkelser/manglende helårseffekt** i gjennomføringen av omstillingsprogrammet.

Disponeres av kommunedirektøren.

Foto: Adobe Stock

Anbefalte omstillingstiltak - driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Nr	Tjenesteområde	Tiltak	2025	2026	2027	2028
1	Oppvekst	Endringer i skolestruktur - nedleggelse av skoler	12 500	30 000	30 000	30 000
2	Oppvekst	Endringer i barnehagestruktur - nedleggelse av barnehager	2 000	4 060	4 060	4 060
3	Oppvekst	Avvikling av Home-Start Familiekontakten	2 000	2 000	2 000	2 000
4	Oppvekst	Avlastningsinstitusjoner for barn og unge - endret tilbud	2 000	2 000	2 000	2 000
5	Velferd	Trinnvis oppstart av sykehjem i Heggedal		20 000	55 000	72 250
6	Velferd	Avvikle avlastningstiltak for pårørende til hjemmeboende med demens	2 000	2 000	2 000	2 000
7	Velferd	Avvikle fritidsklubber for personer med nedsatt funksjonsevne	1 000	1 000	1 000	1 000
8	Velferd	Redusere rehabiliteringsplasser ved CAN Altea	1 750	1 750	1 750	1 750
9	Velferd	Redusert tilskudd til VTA-bedrifter	1 000	1 000	1 000	1 000
10	Medborgerskap	Endre innbyggertorgstrukturen	5 000	10 000	10 000	10 000
11	Medborgerskap	Redusere tilskudd til frivillighet, kultur, idrett og kirke	8 600	12 000	12 000	12 000
12	Medborgerskap	Endret bibliotektilbud	2 000	2 000	2 000	2 000
13	Samfunnstjenester	Redusert satsing på sirkulærøkonomi - avvikle Om igjen	2 000	2 000	2 000	2 000
14	Samfunnstjenester	Redusert innsats innen klima og miljø	1 000	1 000	1 000	1 000
15	Samfunnstjenester	Formålsbygg og boliger - arealeffektivitet	7 000	17 000	17 000	17 000
16	Samfunnstjenester	Kontorarbeidsplasser - arealeffektivitet	8 000	12 000	20 000	40 000
17	Samfunnstjenester	Redusere verdibevarende vedlikehold	56 000	56 000	56 000	56 000
18	Samfunnstjenester	Redusert ramme til Asker og Bærum brann og redning (ABBR)	6 500	6 500	6 500	6 500

Anbefalte omstillingstiltak - driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Nr	Tjenesteområde	Tiltak	2025	2026	2027	2028
19	Samfunnstutvikling	Redusere næringsbudsjettet	2 000	2 000	2 000	2 000
20	Organisasjon, utvikling og styring	Redusere streaming av politiske møter	400	400	400	400
21	Organisasjon, utvikling og styring	Redusere antall valgkretser	500		500	
22	Organisasjon, utvikling og styring	Redusere årsverk i tjenesteområde Organisasjon, styring og utvikling	10 000	20 000	20 000	20 000
23	Tjenesteovergripende	Økt utbytte fra kommersielle selskaper	10 000	20 000	20 000	20 000
24	Tjenesteovergripende	Redusere renter og avdrag - økt salg av eiendom	2 000	4 000	6 000	8 500
	Oppvekst	Oppvekst - innenfor kom.dir. fullmakt	24 708	35 260	35 260	35 260
	Velferd	Velferd - innenfor kom.dir. fullmakt	30 850	43 245	43 245	43 245
	Medborgerskap	Medborgerskap - innenfor kom.dir. fullmakt	6 789	9 566	9 566	9 566
	Samfunnstjenester	Samfunnstjenester - innenfor kom.dir. fullmakt	10 800	16 878	16 878	16 878
	Samfunnsutvikling	Samfunnsutvikling - innenfor kom.dir. fullmakt	2 000	3 355	3 355	3 355
	Organisasjon, styring og utvikling	Organisasjon, styring og utvikling - innenfor kom.dir. fullmakt	9 100	12 986	12 486	12 986
	Tjenesteovergripende	Omstillingsreserve - bundne midler	-29 497		-44 999	-84 749
		SUM	200 000	350 000	350 000	350 000

**Radene markert med grått er ikke-prinsipielle omstillingstiltak som gjennomføres ved løpende effektivisering, økt produktivitet og bemanningstilpasning, og som ligger under kommunedirektørens fullmakt. Disse er nærmere omtalt i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2025-2028.*

Alternative omstillingstiltak - driftstiltak

Beløp i 1000 kr

Nr	Tjenesteområde	Tiltak	2025	2026	2027	2028
25	Oppvekst	Redusere antall plasser i barnebolig	2 000	3 000	3 000	3 000
26	Oppvekst	Redusere antall leirskoledager	1 000	2 000	2 000	2 000
27	Oppvekst	Redusere lærertettheten	2 000	2 000	2 000	2 000
28	Oppvekst	Redusert antall årsverk i skolehelsetjenesten	2 000	2 000	2 000	2 000
29	Velferd	Utsette arbeids- og aktivitetssenter på Klokkarstua	2 400	2 400	2 400	2 400
30	Medborgerskap	Redusert tilbud til ungekultur	1 000	1 000	1 000	1 000
31	Medborgerskap	Redusere antall elevplasser i kulturskolen og avvikle/reducere Den kulturelle spaserstokken	500	500	500	500
32	Medborgerskap	Ytterligere redusere tilskudd til frivillighet, kultur, idrett og kirke	8 900	12 000	12 000	12 000
33	Samfunnstjenster	Parkeringsavgifter - fjerne gratisparkering og innføre lav sats fra første t	1 500	1 500	1 500	1 500
34	Samfunnstjenster	Redusert brøytstandard på prioriterte gang- og sykkelveier	1 900	1 900	1 900	1 900
35	Samfunnsutvikling	Redusere årsverk i tjenesteområdet Samfunnsutvikling	3 000	3 000	3 000	3 000
		SUM	26 200	31 300	31 300	31 300

Asker
kommune

Omstillingstiltak av prinsipiell karakter

Asker
kommune

Endringer i skolestruktur – nedleggelse av skoler

Beskrivelse

- Nedleggelse av fire skoler fra skoleåret 2025/2026:
 - Folkestad barneskole
 - Solberg barneskole
 - Hyggen barneskole
 - Røyken ungdomsskole
- Vurderinger basert på skolestørrelse, alder/rehabiliteringsbehov og kapasitet ved nærliggende skoler.
- Egne politiske saker om hver enkelt skole.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Vurderinger av barnets beste.
- Skolenedleggelse er inngripende og kan skape usikkerhet.
- Elevene vil få et kvalitativt godt tilbud på andre skoler.
- Forskning viser at læringsresultater øker med skolestørrelse.
- Betydelig innsparing på vedlikehold/rehabilitering i årene fremover (ca. 125 mill. kroner)

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Endring i skolestruktur – nedleggelse av skoler	12 500	30 000	30 000	30 000

Asker
kommune

Endringer i barnehagestruktur – nedleggelse av barnehager

Beskrivelse

- Nedleggelse av barnehager:
 - Bondi barnehage
 - Haugtussa barnehage
 - Vikingjordet idrettsbarnehage
 - Heggedalsskogen friluftsbarnhage
 - Åpen barnehage (Borgen og Midtbygda)
- Vurderinger basert på størrelse (små enheter med gjennomsnittlig 13 barn per barnehage) og plass i andre kommunale barnehager i samme område.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Vurderinger av barnets beste.
- Nedleggelse av barnehager er inngripende og kan skape usikkerhet.
- Barna får tilbud i større barnehager med flere barn og ansatte.
- Åpen barnehage er ikke et lovpålagt tilbud.
- Vurderer mulighet for å opprette et tilbud knyttet til språktrening basert på statlige tilskuddsmidler.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Endringer i barnehagestruktur – nedleggelse av barnehager	2 000	4 060	4 060	4 060

Asker
kommune

Avvikling av Home-Start Familiekontakten

Beskrivelse

- Er et program der frivillige familiekontakter besøker småbarnsfamilier med barn under skolealder. Tilbudet er ikke lovpålagt.
- Kommunen finansierer Home-Start med to koordinatorstillinger, lokaler og et økonomisk tilskudd.
- Foreslår å avvikle kommunale drift av Home-Start.
- Tilbudet kan alternativt driftes videre av en frivillig organisasjon med tilskudd fra kommunen (0,4 mill. kroner årlig). Må evt. finne inndekning.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Home-Start er ikke lovpålagt, men er et supplement til kommunens ordinære tjenester.
- Bortfall av tilbudet vil ikke påvirke forsvarligheten av kommunens tjenestetilbud.
- Bortfall av tilbudet kan føre til økt press på kommunens og frivillighetens øvrige tilbud til småbarnsfamilier.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Avvikling av Home-Start Familiekontakten	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Avlastningsinstitusjoner for barn og unge – endret tilbud

Beskrivelse

- Foreslår å holde avlastningsinstitusjoner for barn og unge stengt på høytids- og helligdager.
- Avlastningsdager som faller på høytids- og helligdager vil flyttes til andre dager – familier vil motta det antall dager som vedtaket tilsier.
- Beredskapsordning for akutte kriser på høytids- og helligdager.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Ikke lovpålagt å holde åpent på høytids- og helligdager.
- Kommunen ivaretar juridiske krav og forsvarlighetskravet.
- Erfaring viser at flere foreldre uansett oftest velger å holde barna hjemme på slike dager.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Avlastningsinstitusjoner for barn og unge – endret tilbud	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Trinnvis oppstart av sykehjem i Heggedal

Beskrivelse

- Vedtatt sykehjem/boliger med ca. 100 plasser i Heggedal, med planlagt ferdigstillelse i 2027.
- Vil gjøre en løpende vurdering av tidspunkt for oppstart av plasser
- Anbefaler trinnvis oppstart:
 - 2027: 25 plasser
 - 2028: 50 plasser
 - 2029: 75 plasser
 - 2030: 100 plasser

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Eldre lever lenger og med bedre helse
- Kommunen har i dag tilstrekkelig kapasitet og sykehjemsdekning – korte ventelister og god kapasitet til å ta imot utskrivningsklare pasienter.
- Det vil ved behov være mulig å etablere flere plasser på kort varsel.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Trinnvis oppstart av sykehjem i Heggedal	0	20 000	55 000	72 250

Asker
kommune

Avvikle avlastningstiltak for pårørende til hjemmeboende med demens

Beskrivelse

- Foreslår å avvikle avlastningstilbud for pårørende til hjemmeboende med demens.
- Utfordringer med å «rekruttere» aktuelle brukere.
- Pårørende etterspør i større grad ordinær avlastning i form av dagsenter e.l.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Lav etterspørsel etter tilbudet – kommunen har ikke oppnådd målsettingen med tilbudet.
- Avvikling vurderes derfor som forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Avvikle avlastningstiltak for pårørende til hjemmeboende med demens	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Avvikle fritidsklubber for personer med nedsatt funksjonsevne

Beskrivelse

- Avvikle to fritidsklubber for personer med funksjonsnedsettelse:
 - Klubb 84 (Nordre Bondi Gård)
 - Klubb Knuten (Røyken)
- Klubbene har til sammen åpent tre kvelder i uken, og har i gjennomsnitt 35 brukere hver uke.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Brukere kan benytte øvrig fritidstilbud og aktiviteter i kommunen – både kommunale og frivillige tilbud
- Vurderer at en avvikling er forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Avvikle fritidsklubber for personer med nedsatt funksjonsevne	1 000	1 000	1 000	1 000

Asker
kommune

Redusere rehabiliteringsplasser ved CAN Altea

Beskrivelse

- Har avtale med Bærum kommune om kjøp av fire plasser.
- Foreslår å redusere avtalen til kjøp av to plasser.
- Søkere må oppfylle flere kriterier, og er noe friskere enn øvrige innbyggere som mottar rehabiliteringstilbud.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Kan fortsatt tilby plasser til konkrete søkere i tråd med dagens etterspørsel.
- Innbyggere som trenger rehabilitering kan ivaretas av kommunens øvrige rehabiliteringstjenester.
- Kommunen har i dag ikke ventelister på øvrige døgnplasser.
- Vurderer at en avvikling er forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere rehabiliteringsplasser ved CAN Altea	1 750	1 750	1 750	1 750

Asker
kommune

Redusert tilskudd til VTA-bedrifter

Beskrivelse

- Kommunen har totalt 104 VTA-plasser fordelt på Asker Produkt, Jobbhuset og Arba.
- Statlig finansiering + kommunal andel på 25 prosent av statens kostnad per plass.
- Dagens kommunale tilskudd til Asker Produkt og Jobbhuset ligger vesentlig over minimumssatsen.
- Foreslår reduksjon i kommunalt tilskudd:
 - Asker Produkt: 0,7 mill. kroner (10 prosent)
 - Jobbhuset: 0,3 mill. kroner (5 prosent)

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Tilskuddet til Asker Produkt og Jobbhuset vil fortsatt ligge over minimumssatsen.
- Har ikke tidligere fått reduksjon i tilskudd.
- Forutsetter at reduksjon i tilskudd ikke medfører redusert antall plasser.
- Vurderer at tiltaket er forsvarlig

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusert tilskudd til VTA-bedrifter	1 000	1 000	1 000	1 000

Asker
kommune

Endre innbyggertorgstrukturen

Beskrivelse

- Tre innbyggertorg foreslås opprettholdt/videreført:
 - Heggedal innbyggertorg
 - Sætre innbyggertorg
 - Holmen innbyggertorg
- Tre innbyggertorg foreslås nedskalert til et minimum:
 - Tofte innbyggertorg
 - Borgen innbyggertorg
 - Slemmestad innbyggertorg
- To innbyggertorg foreslås avviklet:
 - Asker innbyggertorg
 - Spikkestad innbyggertorg

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Konsekvensene varierer avhengig av hvilke endringer som gjennomføres ved det enkelte innbyggertorg.
- 10-12 årsverk lavere bemanning.
- Kan fortsatt tilby tjenester nær der folk bor.
- Kan fortsatt videreføre satsingen på medborgerskap og samskaping.
- Frivilligheten vil fortsatt ha god tilgang på lokaler.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Endre innbyggertorgstrukturen	5 000	10 000	10 000	10 000

Asker
kommune

Redusere tilskudd til frivillighet, kultur, idrett og kirke

Beskrivelse

- Forslår å redusere tilskuddsrammen med til sammen 12 mill. kroner, totalt 10 prosent.
- Frivillighet, kultur og idrett – 10 prosent
 - Redusere søkbare tilskudd
 - Redusere faste tilskudd
- Kirken – 5 prosent i 2025, 10 prosent fra 2026

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Frivillighet, kultur og idrett:
 - Skjermet særlig sårbare grupper
 - Kan medføre redusert frivillig aktivitet
- Kirken:
 - Trinnvis opptrapping
 - Kan medføre redusert aktivitet

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere tilskudd til frivillighet, kultur og idrett	5 200	5 200	5 200	5 200
Redusere tilskudd til Asker kirkelige fellestråd	3 400	6 800	6 800	6 800
Sum	8 600	12 000	12 000	12 000

Asker
kommune

Endret bibliotektilbud

Beskrivelse

- Foreslår å avvikle Midtbygda bibliotek
 - Lave besøkstall (2 prosent)
 - Primært brukt av elever og lærere ved skolen
 - Lite egnet beliggenhet som folkebibliotek
- Foreslår å redusere åpningstidene ved alle bibliotek
 - På tidspunkt med lave besøkstall

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Noe redusert bibliotektilbud til innbyggerne.
- Kommunen vil fortsatt ha et godt og forsvarlig bibliotektilbud.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Endret bibliotektilbud	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Redusert satsing på sirkulærøkonomi – avvikle Omigjen

Beskrivelse

- Omigjen åpnet i 2022 som et pilotprosjekt.
- Foreslår å avvikle Omigjen – reversere politisk vedtak om videreføring og flytting.
- Er i dialog med privat aktør som har vist interesse for å overta virksomheten.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Kommunen mister møteplass for kjøp, salg og reparasjon av brukte varer.
- Finnes flere andre kommunale, private og ideelle alternativer.
- Drift av ombrukskjøpesenter er ingen kjerneoppgave for kommunen.
- Avvikling er nødvendig og forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusert satsing på sirkulærøkonomi – avvikle Omigjen	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Redusert innsats innen klima og miljø

Beskrivelse

- Har i dag en årlig driftsramme på 5,8 mill. kroner til klima- og miljøtiltak.
- Brukes til tiltak rettet mot innbyggere og egen organisasjon.
- Foreslår å redusere rammen med 1 mill. kroner årlig.
- Krever strammere prioritering av gjenværende midler.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Reduserte midler kan medføre noe redusert omfang og fremdrift i klima- og naturarbeidet.
- Har fortsatt betydelige gjenværende midler.
- Vurderer tiltaket som forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusert innsats innen klima og miljø	1 000	1 000	1 000	1 000

Asker
kommune

Formålsbygg og boliger – økt arealeffektivitet

Beskrivelse

- Asker benytter vesentlig mer areal per ansatt, innbygger og bruker enn andre kommuner.
- Foreslår å redusere arealbruken gjennom økt salg av eiendom og tilpasning av lokalene til en lavere arealnorm.
- En innsparing på 17 mill. kroner tilsvarer et salg på i størrelsesorden 15 500 m².
- Noe usikkerhet knyttet til når innsparingen kan tas ut.
- Jf. egen sak om salg av eiendom.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Ansatte og brukere må tilpasse seg en lavere arealbruk.
- Er i tråd med føringer i temaplan for eiendom.
- Medfører redusert klimafotavtrykk og mer økonomisk bærekraftig drift.
- Vurderes som forsvarlig.
- Tilrettelegges for prosesser med ansatte, tillitsvalgte og brukere.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Formålsbygg og boliger – økt arealeffektivitet	7 000	17 000	17 000	17 000

Asker
kommune

Kontorarbeidsplasser – økt arealeffektivitet

Beskrivelse

- Kommunen har ca. 1250 ansatte i Asker sentrum fordelt på 15 ulike lokasjoner. Gjennomsnittlig areal per ansatt er 38,6 m².
- Gjennomføring av strategisk plan for kontorarbeidsplasser skal sikre økt arealeffektivitet og lavere arealnorm.
- Leieavtaler vil avvikles etter hvert som de utgår.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Ansatte må tilpasse seg en lavere arealbruk.
- Er i tråd med føringer i temaplan for eiendom.
- Medfører redusert klimafotavtrykk og mer økonomisk bærekraftig drift.
- Vurderes som forsvarlig.
- Tilrettelegges for prosesser med ansatte og tillitsvalgte.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Kontorarbeidsplasser – økt arealeffektivitet	8 000	12 000	20 000	40 000

Asker
kommune

**Redusere
verdibevarende
vedlikehold**

Beskrivelse

- Redusere vedlikeholdsbudsjettet fra 106 mill. kroner i 2024 til 56 mill. kroner årlig i perioden 2025-2028.
- Deretter opptrapping til forsvarlig nivå.
- Stram prioritering av gjenværende vedlikeholdsmidler.
- Prioritere helse, sikkerhet og brannsikkerhet.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Vedlikeholdsbehovet øker.
- Mulig økte driftskostnader og følgeskader.
- Vurderes som forsvarlig i en fireårsperiode.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere verdibevarende vedlikehold	56 000	56 000	56 000	56 000

Asker
kommune

Redusert ramme til Asker og Bærum brann og redning (ABBR)

Beskrivelse

- Omstilling av driften i ABBR tilsvarende omfanget av omstilling i de to eierkommunene.
- Redusert rammeoverføring på 6,5 mill. kroner tilsvarer en reduksjon på 7 prosent.
- Se også egen sak til formannskapet om utredning av et regionalt brann- og redningsvesen (sammenslåing med Oslo brann- og redningsetat).

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Brann- og redningstjenesten vil fortsatt utføres på en forsvarlig måte.
- ABBR vil utarbeide konkrete omstillingstiltak og vurdere konsekvenser.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusert ramme til Asker og Bærum brann og redning (ABBR)	6 500	6 500	6 500	6 500

Asker
kommune

Redusere næringsbudsjettet

Beskrivelse

- Næringsbudsjettet er i 2024 på 10,8 mill. kroner.
- Tiltaket innebærer en reduksjon på 2 mill. kroner årlig.
- Innebærer reduserte tilskudd til næringslivet – mindre tiltak som ikke vurderes å være av strategisk betydning for næringsutviklingen

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Enkelte aktiviteter eller tiltak kan bli redusert eller avviklet.
- Kommunen vil gå i dialog med aktuelle næringsaktører knyttet til iverksettelsen av tiltaket.
- Vurderes som forsvarlig.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere næringsbudsjettet	2 000	2 000	2 000	2 000

Asker
kommune

Redusere streaming av politiske møter

Beskrivelse

- Redusere streaming av politiske møter til kun å gjelde kommunestyret og formannskapet.
- Andre kommuner vurderer tilsvarende tiltak på grunn av den økonomiske situasjonen.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Kravene til møteoffentlighet opprettholdes – innbyggere kan delta fysisk på politiske møter.
- De fleste saker sluttbehandles i formannskapet og kommunestyret, som fortsatt vil streames.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusert streaming av politiske møter	400	400	400	400

Asker
kommune

Redusere antall valgkretser

Beskrivelse

- Foreslår å redusere fra 17 til 14 stemmekretser.
- Disse kretsene foreslås avviklet:
 - 12 Frydenlund
 - 13 Sydskogen
 - 15 Holmsbu
- Dette er små stemmekretser med høye kostnader.
- Jf. egen politisk sak i november om valget for 2025 og fastsettelse av stemmekretser.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Flere velger å forhåndsstemme, og antallet som stemmer på valgdagen går ned.
- De tre stemmekretsene som foreslås avviklet er små.
- Det er hensiktsmessig og forsvarlig å innlemme de tre stemmekretsene i omkringliggende kretser.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere antall valgkretser	500		500	

Asker
kommune

Redusere årsverk i tjenesteområde Organisasjon, styring og utvikling

Beskrivelse

- Tjenesteområdet har omkring 210 administrative årsverk.
- Tiltaket innebærer en bemanningstilpasning på ca. 20 årsverk over to år.
- Kommer i tillegg til reduksjon på 7,5 årsverk i 2023 og 2024.
- Riktig med større omstilling i Organisasjon, styring og utvikling for å unngå kutt i lovpålagte og brukerrettede tjenester.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Redusert omfang, service og kvalitet på de administrative støttefunksjonene.
- Redusert støtte til virksomhetene.
- Redusert støtte til folkevalgte.
- Arbeide på nye måter – innovasjon, digitalisering, KI, endre arbeidsprosesser og organisering
- For stor reduksjon i sentrale stabs- og støttefunksjoner kan medføre forskyvning av administrative oppgaver

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere årsverk i tjenesteområde Organisasjon, styring og utvikling	10 000	20 000	20 000	20 000

Asker
kommune

Økt utbytte fra kommersielle selskaper

Beskrivelse

- Kommunen har investert og overført store verdier i selskaper – har forventninger om at de bidrar til finansiering av kommunens økonomi.
- Tiltaket innebærer å stille økt krav til utbytte fra kommersielle selskaper.
- Gjelder særlig energiselskapet Vardar AS – pågår prosess med ny eierstrategi.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Usikkerhet knyttet til den økonomiske effekten, da nivået på utbyttet fastsettes av selskapene selv.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Økt utbytte fra kommersielle selskaper	10 000	20 000	20 000	20 000

Asker
kommune

**Redusere renter og
avdrag – økt salg
eiendom**

Beskrivelse

- Sikre arealeffektivitet gjennom økt salg av eiendom i årene fremover, jf. egen sak høsten 2024.
- Økt salg av eiendom innebærer at kommunen kan øke egenfinansieringen av nye investeringer.
- Dette gir reduserte renter og avdrag.

Risiko, konsekvenser og forsvarlighet

- Effekten uteblir hvis det blir forsinkelse i planlagte salg av eiendom.
- Kommunen må da øke låneopptaket, og renter og avdrag blir ikke redusert som planlagt.

<i>Beløp i 1000 kr.</i>	2025	2026	2027	2028
Redusere renter og avdrag - økt salg av eiendom	2 000	4 000	6 000	8 500

Alternative omstillingstiltak - driftstiltak

Beløp i 1000 kr

Nr	Tjenesteområde	Tiltak	2025	2026	2027	2028
25	Oppvekst	Redusere antall plasser i barnebolig	2 000	3 000	3 000	3 000
26	Oppvekst	Redusere antall leirskoledager	1 000	2 000	2 000	2 000
27	Oppvekst	Redusere lærertettheten	2 000	2 000	2 000	2 000
28	Oppvekst	Redusert antall årsverk i skolehelsetjenesten	2 000	2 000	2 000	2 000
29	Velferd	Utsette arbeids- og aktivitetssenter på Klokkarstua	2 400	2 400	2 400	2 400
30	Medborgerskap	Redusert tilbud til ungekultur	1 000	1 000	1 000	1 000
31	Medborgerskap	Redusere antall elevplasser i kulturskolen og avvikle/redusere Den kulturelle spaserstokken	500	500	500	500
32	Medborgerskap	Ytterligere redusere tilskudd til frivillighet, kultur, idrett og kirke	8 900	12 000	12 000	12 000
33	Samfunnstjenster	Parkeringsavgifter - fjerne gratisparkering og innføre lav sats fra første t	1 500	1 500	1 500	1 500
34	Samfunnstjenster	Redusert brøytstandard på prioriterte gang- og sykkelveier	1 900	1 900	1 900	1 900
35	Samfunnsutvikling	Redusere årsverk i tjenesteområdet Samfunnsutvikling	3 000	3 000	3 000	3 000
		SUM	26 200	31 300	31 300	31 300

- Ikke fullt ut utredet, kan brukes til saldering
- Vurderes som en del av omstillingsprogrammet i 2026

Endringer i investeringsbudsjettet

Handlingsprogram 2023-2026

- Forskyve 14 investeringsprosjekter i 2-3 år
- Halvere sekkeposter i 3 år

Handlingsprogram 2024-2027

- Forskyve 3 investeringsprosjekter i 2-3 år

Handlingsprogram 2025-2028

- Forskyve 12 investeringsprosjekter i 2 år

Foto: Asker kommune

- **Dette skal vi klare sammen! Vi er på god vei!**
- Vi har 6500 svært kompetente og dedikerte ansatte – det er lagt ned et betydelig arbeid.
- Betydningen av godt partssamarbeid.
- Omstillingen kan også åpne for nye løsninger – innovasjon, tjenesteutvikling og digitalisering.
- Omstillingen kan ikke utsettes – da blir situasjonen enda vanskeligere.
- Asker kommune vil fortsatt tilby gode tjenester til sine innbyggere.

Asker
kommune

Videre fremdriftsplan

Videre politisk prosess

- **Tilleggsinnstillingen offentliggjøres** 22. oktober
- Handlingsprogrammet er koordinert med saker om skoler i oppvekst.
- **Spørsmål og svar** fra 1. til 8. november
- **Hovedutvalgenes innstilling** 26. og 28. november.
- **Formannskapets innstilling** 3. desember.
- **Lovpålagt offentlig høring** av formannskapets innstilling fra 4. til 18. desember.
- **Kommunestyrets sluttbehandling** 19. desember.

Asker
kommune

Saksframlegg

Arkivsak
24/16777-1

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Godkjenning av protokoll formannskapet 8. oktober 2024

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokoll fra formannskapet møte 8. oktober 2024 godkjennes slik den foreligger.

1. Sammendrag og konklusjon

Utkast til protokoll fra formannskapetets møte 8. oktober 2024 følger vedlagt.

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:
Protokoll formannskapet 08.10.2024

Saksprotokoll

Arivsak
24/16777

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 146/24

Godkjenning av protokoll formannskapet 8. oktober 2024

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 146/24

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokoll fra formannskapets møte 8. oktober 2024 godkjennes slik den foreligger.

Møteprotokoll

Formannskapet

Dato	Tid	Sted
08.10.2024	12:00 – 16:25	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Monica V. Bratlie, og deretter av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	Til stede fra kl. 12:40
Varamedlem	Turid Lohne Velund (H)	Til stede til kl. 13:30
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Waldemar R. Garntangen (H)	
Utvalgsmedlem	Ivar Granum (A)	
Utvalgsmedlem	Marianne Riis Rasmussen (A)	
Utvalgsmedlem	Tonje Lavik Pederssen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Rikard Gaarder Knutsen (FrP)	Til stede fra kl. 13:30
Varamedlem	Karin S. Woldseth (FrP)	Til stede til kl. 12:40
Utvalgsmedlem	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Utvalgsmedlem	Hanne Lisa Matt (MDG)	
Utvalgsmedlem	Anders Nordmo (SV)	
Utvalgsmedlem	Eva Høili (KrF)	

Forfall:

Møtet ble satt med 13 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen.

Ordfører foreslo å behandle sak 143/24 før sak 136/24. Dette fikk tilslutning.

Fra administrasjonen møte:

Lars Bjerke kommunedirektør
Randi Sandli direktør for organisasjon, styring og utvikling
Eli F. Aubert direktør for samfunnsutvikling
Trine Groven protokollfører

Saksliste

Side

Saker til behandling

135/24	24/15961-1	Godkjenning av protokoll formannskapet 17. september 2024	3
136/24	24/01667-36	Sak fra kontrollutvalget - Budsjett for kontrollarbeidet 2025	3
137/24	24/13606-1	2. tertial rapport 2024 - økonomi	4
138/24	24/15309-1	2. tertial 2024 Finans- og gjeldsforvaltning	8
139/24	24/13593-1	Reglement for delegering og innstilling	8
140/24	24/07095-1	Asker kommunes arbeid med å sikre kommunens innbyggere i tilfelle en internasjonal forsyningskrise - svar på verbalvedtak	10
141/24	24/16027-1	Ny overordnet beredskapsplan Asker kommune	11
142/24	24/15679-1	Møter i folkevalgte organer - møtekalender 2025	12
143/24	24/12184-1	Verbalvedtak 4 2024 - Bruk av teknologi og kunstig intelligens i Asker kommune	15
144/24	24/13246-1	Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker	16
145/24	24/13603-1	Bidrag til etablering av ny grafisk kunstdestinasjon i Trafo bygget	17

Referatsaker

Saker til behandling

135/24 Godkjenning av protokoll formannskapet 17. september 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	135/24

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokoll fra formannskapet møte 17. september 2024 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokoll fra formannskapet møte 17. september 2024 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

136/24 Sak fra kontrollutvalget - Budsjett for kontrollarbeidet 2025

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	136/24
2 Kommunestyret	15.10.2024	57/24

Ordførers forslag til vedtak:

1. Etter innstilling fra kontrollutvalget bevilges kr. 5 872 000 som budsjetttramme for kontrollarbeidet 2025

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Etter innstilling fra kontrollutvalget bevilges kr. 5 872 000 som budsjetttramme for kontrollarbeidet 2025

[Lagre vedtak]

137/24 2. tertial rapport 2024 - økonomi

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	46/24
2 Utvalg for velferd	24.09.2024	29/24
3 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	35/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	34/24
5 Formannskapet	08.10.2024	137/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	58/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

- 1 Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller

· Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000	
Budsjettendring	2024
Sum Sentrale budsjettendringer	0
6-Medborgerskap	

Finansiering av vedlikehold av kirkene - reduserer investering tilsvarende	250
Sum 6-Medborgerskap	250
9-Tjenesteovergripende	
2. tertial - avsetning til fond avvikling stiftelser	28 128
2. tertial - avvikling stiftelser	-28 128
2. tertial - redusert bruk av disposisjonsfond til investeringer	70 000
2. tertial - redusert overføring til investeringer	-70 000
Bruk av disposisjonsfond	-250
Sum 9 - Tjenesteovergripende	-250
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

Beløp i 1000	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Utstyr indre bane Velodrom	900	
Salg av boligfelt på Høn F-sak 112/24	19 300	-19 300
LED-belysning kommunale anlegg	679	-679
Avvikling stiftelsen Risenga bo- og omsorgssenter F-sak 3/24	64 764	-46 898
Avvikling Røyken boligstiftelse F-sak 49/24	59 189	-27 033
Eliminering av lån mellom Røyken boligstiftelse og Asker kommune F-sak 49/24	15 300	-15 300
Kirke – kirkelige investeringer	-250	
Sum	159 882	-109 210
Finansiering		
Økt merverdiavgiftskompensasjon		-316
Overtakelse lån Stiftelse Risenga bo- og omsorgssenter F-sak 3/24		-17 866
Overtakelse lån Røyken boligstiftelse F-sak 49/24		-32 156
Økt bruk av lån		-334
Sum	159 882	-159 882
Overføring av midler fra 2024 til 2025 i 1000 kr		
VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon	-23 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner	-17 000	

VAR - vann- og avløpsanlegg Slemmestad sentrum	-10 000	
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	-19 000	
Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	-6 000	
Finansiering		
Redusert bruk av disposisjonsfond		70 000
Redusert merverdiavgiftskompensasjon		5 000
Sum	-75 000	75 000

2. For øvrig tas 2. tertialrapport til orientering.

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag:

Utstyr indre bane Velodrom - 900' - strykes.

Matts forslag fikk 2 stemmer (MDG,SV), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Innstilling

1 Budsjettdringene vedtas i henhold til følgende tabeller

· Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000	
Budsjettendring	2024
Sum Sentrale budsjettendringer	0
6-Medborgerskap	
Finansiering av vedlikehold av kirkene - reduserer investering tilsvarende	250
Sum 6-Medborgerskap	250
9-Tjenesteovergripende	
2. tertial - avsetning til fond avvikling stiftelser	28 128
2. tertial - avvikling stiftelser	-28 128
2. tertial - redusert bruk av disposisjonsfond til investeringer	70 000
2. tertial - redusert overføring til investeringer	-70 000
Bruk av disposisjonsfond	-250

Sum 9 - Tjenesteovergripende	-250
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

Beløp i 1000	Budsjettkostna d	Budsjettinntek t
Utstyr indre bane Velodrom	900	
Salg av boligfelt på Høn F-sak 112/24	19 300	-19 300
LED-belysning kommunale anlegg	679	-679
Avvikling stiftelsen Risenga bo- og omsorgssenter F-sak 3/24	64 764	-46 898
Avvikling Røyken boligstiftelse F-sak 49/24	59 189	-27 033
Eliminering av lån mellom Røyken boligstiftelse og Asker kommune F-sak 49/24	15 300	-15 300
Kirke – kirkelige investeringer	-250	
Sum	159 882	-109 210
Finansiering		
Økt merverdiavgiftskompensasjon		-316
Overtakelse lån Stiftelse Risenga bo- og omsorgssenter F-sak 3/24		-17 866
Overtakelse lån Røyken boligstiftelse F-sak 49/24		-32 156
Økt bruk av lån		-334
Sum	159 882	-159 882
Overføring av midler fra 2024 til 2025 i 1000 kr		
VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon	-23 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner	-17 000	
VAR - vann- og avløpsanlegg Slemmestad sentrum	-10 000	
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	-19 000	
Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	-6 000	
Finansiering		
Redusert bruk av disposisjonsfond		70 000
Redusert merverdiavgiftskompensasjon		5 000
Sum	-75 000	75 000

2. For øvrig tas 2. tertialrapport til orientering.

[Lagre vedtak]

138/24 2. tertial 2024 Finans- og gjeldsforvaltning

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	138/24
2 Kommunestyret	15.10.2024	59/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Rapport 2. tertial 2024 Finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Rapport 2. tertial 2024 Finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

[Lagre vedtak]

139/24 Reglement for delegering og innstilling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	39/24
2 Utvalg for velferd	24.09.2024	27/24
3 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	30/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	33/24
5 Formannskapet	08.10.2024	139/24
6 Utvalg for plan og byggesak	09.10.2024	56/24
7 Kommunestyret	15.10.2024	62/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar revidert reglement for delegering og innstilling, slik dette framgår som vedlegg.
2. Kommunestyret vedtar fordeling av ansvar og vedtaksmyndighet mellom folkevalgte organer, slik dette framgår av vedlegg datert 11.09.2024.
3. Delegering av vedtaksmyndighet etter plan- og bygningsloven vedtas, slik dette fremgår av vedlegg datert 10.09.2024.
4. Endringene gjelder fra det tidspunkt de er vedtatt.

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet forslag om å utsette behandlingen av saken. Forslaget fikk 2 stemmer (MDG,SV), og falt.

Matt tok opp følgende tilleggsforslag, tidligere fremmet i hovedutvalg:

Tillegg til punkt 1.5

- *Enkeltvedtak skal alltid offentliggjøres innen 14 dager.*

Endring i punkt 7.7

- Ordfører har fullmakt til å disponere inntil *kr 20.000* fra formannskapets disposisjonskonto til enkelttiltak, ...

Matts forslag fikk 2 stemmer (MDG,SV), og falt.

Matt fremmet også følgende forslag til oversendelse:

Ordlyden “av prinsipiell karakter” skal beholdes og ikke omgjøres til “av politisk interesse”.

Nytt avsnitt/tillegg under 8.4.

I saker der kommunedirektøren kommer til at det er juridisk mulig å gi dispensasjon i områder med særskilt vern, som strandsoner, LNF-områder eller naturområder skal saken sluttbehandles i utvalg for plan- og byggesak. Klage på slike dispensasjonsvedtak behandles av det organ/den som har fattet vedtaket.

Forslaget ble enstemmig vedtatt oversendt Utvalg for plan og byggesak, uten realitetsbehandling.

Innstilling

1. Kommunestyret vedtar revidert reglement for delegering og innstilling, slik dette framgår som vedlegg.
2. Kommunestyret vedtar fordeling av ansvar og vedtaksmyndighet mellom folkevalgte organer, slik dette framgår av vedlegg datert 11.09.2024.
3. Delegering av vedtaksmyndighet etter plan- og bygningsloven vedtas, slik dette fremgår av vedlegg datert 10.09.2024.
4. Endringene gjelder fra det tidspunkt de er vedtatt.

[Lagre vedtak]

140/24 Asker kommunes arbeid med å sikre kommunens innbyggere i tilfelle en internasjonal forsyningskrise - svar på verbalvedtak

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	140/24
2 Kommunestyret	15.10.2024	63/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Redegjørelsen for myndighetenes beredskapsinnsats knyttet til forsyning og kommunens arbeid med egenberedskap tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende oversendelsesforslag:

Det finnes mange små kommunale landbruksarealer som ikke er i drift og som kan tas i bruk. Mange av disse arealene er utelatt fra vedlagt oversikt siden de er under 250qm2 og er restarealer som ligger inneklemt eller langs veier. Formannskapet mener likevel at det er et stort potensial for at disse mindre områdene kan bli til et stort bidrag for lokalsamfunnene og egenberedskapen. Kunnskapshagen foran rådhuset er på 300qm2 og til stor glede og nytte. Ikke minst vil bruk bidra til å bekjempe fremmede arter som sprer seg lett på slike områder. Formannskapet mener at tema selvforsyning/matforsyningskrise skal inn i Askers ROS analyse og hensyntas i vår beredskapsplan og at Asker kommune burde sette seg et selvforsyningsmål. I den sammenheng kan det være nyttig med en egen utredning av potensialet for økt selvforsyning på mindre arealer (inkludert de under 250qm2).

Oversendelsen ble enstemmig vedtatt, uten realitetsbehandling.

Innstilling/Vedtak

1. Redegjørelsen for myndighetenes beredskapsinnsats knyttet til forsyning og kommunens arbeid med egenberedskap tas til orientering.

[Lagre vedtak]

141/24 Ny overordnet beredskapsplan Asker kommune

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	141/24
2 Kommunestyret	15.10.2024	64/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Ny overordnet beredskapsplan for Asker kommune vedtas.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Ny overordnet beredskapsplan for Asker kommune vedtas.

[Lagre vedtak]

142/24 Møter i folkevalgte organer - møtekalender 2025

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.10.2024	142/24
2 Kommunestyret	15.10.2024	68/24

Ordførers forslag til vedtak:

1. Kommunestyret avholder sine møter slik:

- 28. januar
- 4. mars
- 1. april
- 6. mai
- 10. juni
- 7. oktober
- 11. november
- 9. desember

Møtestart kl. 18:00. Møtene 10.6. og 9.12. starter kl. 09:00.

2. Formannskapet avholder sine møter slik:

- 7. januar
- 21. januar
- 4. februar
- 25. februar
- 11. mars
- 8. april
- 29. april
- 13. mai
- 3. juni
- 19. august
- 2. september
- 16. september
- 14. oktober
- 28. oktober
- 18. november
- 2. desember
- 16. desember (res)

17. juni (res)

Møtestart kl. 12:00. Møtene 13.5, 3.6 og 2.12. starter kl. 09:00.

3. Utvalg for plan og byggesak avholder sine møter slik:

22. januar	20. august
26. februar	17. september
12. mars	8. oktober
9. april	29. oktober
7. mai	3. desember
4. juni	17. desember (res)
11. juni (res)	

Møtestart kl. 17:00.

4. Utvalg for oppvekst og Utvalg for velferd avholder sine møter slik:

14. januar	23. september
11. februar	21. oktober
18. mars	25. november
23. april (ons)	
20. mai	

Møtestart kl. 17:00.

5. Utvalg for samfunnstjenester og Utvalg for medborgerskap avholder sine møter slik:

16. januar	25. september
13. februar	23. oktober
20. mars	27. november
24. april	
22. mai	

Møtestart kl. 17:00.

6. Kontrollutvalget og klageutvalget fastsetter selv sin møtekalender.

Behandling

Anders Nordmo (SV) fremmet følgende forslag:

Saken sendes tilbake, og ber om at ordfører tar en ny runde med gruppelederne for å diskutere muligheten for å redusere antall møter med tanke på den økonomiske situasjonen Asker kommune står i.

Nordmos forslag fikk 1 stemme (SV), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Kommunestyret avholder sine møter slik:

- 28. januar
- 4. mars
- 1. april
- 6. mai
- 10. juni
- 7. oktober
- 11. november
- 9. desember

Møtestart kl. 18:00. Møtene 10.6. og 9.12. starter kl. 09:00.

2. Formannskapet avholder sine møter slik:

7. januar	19. august
21. januar	2. september
4. februar	16. september
25. februar	14. oktober
11. mars	28. oktober
8. april	18. november
29. april	2. desember
13. mai	16. desember (res)
3. juni	
17. juni (res)	

Møtestart kl. 12:00. Møtene 13.5, 3.6 og 2.12. starter kl. 09:00.

3. Utvalg for plan og byggesak avholder sine møter slik:

22. januar	20. august
26. februar	17. september
12. mars	8. oktober
9. april	29. oktober
7. mai	3. desember

- 4. juni
- 11. juni (res)
- 17. desember (res)

Møtestart kl. 17:00.

4. Utvalg for oppvekst og Utvalg for velferd avholder sine møter slik:

- 14. januar
- 11. februar
- 18. mars
- 23. april (ons)
- 20. mai
- 23. september
- 21. oktober
- 25. november

Møtestart kl. 17:00.

5. Utvalg for samfunnstjenester og Utvalg for medborgerskap avholder sine møter slik:

- 16. januar
- 13. februar
- 20. mars
- 24. april
- 22. mai
- 25. september
- 23. oktober
- 27. november

Møtestart kl. 17:00.

6. Kontrollutvalget og klageutvalget fastsetter selv sin møtekalender.

[Lagre vedtak]

143/24 Verbalvedtak 4 2024 - Bruk av teknologi og kunstig intelligens i Asker kommune

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato
08.10.2024

Saksnr.
143/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Utredningen tas til orientering.
2. Kommunedirektøren kommer tilbake til mål, innsatsområder og strategier ifm. ny temaplan for innovasjon, digitalisering og bruk av kunstig intelligens.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Utredningen tas til orientering.
2. Kommunedirektøren kommer tilbake til mål, innsatsområder og strategier ifm. ny temaplan for innovasjon, digitalisering og bruk av kunstig intelligens.

[Lagre vedtak]

144/24 Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	30/24
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	22/24
3 Eldrerådet	19.09.2024	25/24
4 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	32/24
5 Formannskapet	08.10.2024	144/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

[Lagre vedtak]

145/24 Bidrag til etablering av ny grafisk kunstdestinasjon i Trafo bygget

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	33/24
2 Formannskapet	08.10.2024	145/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune bidrar med kr. 250.000 årlig i 5 år til etablering av ny utstillingsvirksomhet i Trafobygget med konseptet «trafo-edition». Bidraget forutsetter at Akershus fylkeskommune inntreer med tilsvarende støtte.
2. Kommunedirektøren vil fremme en ny sak om videre steds- og kulturutvikling på Dikemark, herunder vilkår og rammer for Trafo Kunsthalls kommende etablering her.

Behandling

Ordfører foreslo å utsette behandlingen av saken. Dette fikk enstemmig tilslutning.

Vedtak

Saken utsettes.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
R-15/24	24/16698	Referatsaker for formannskapet 8. oktober 2024

1.	Kommunens innspill til kommende stortingsmelding om bærekraftsarbeidet i Norge v/rådgiver Kristina Miljeteig (<i>presentasjon</i>)
2.	Kommunedirektør Lars Bjerke orienterte om statsbudsjettet lagt fram 7. oktober (<i>presentasjon</i>).
3.	Ordfører refererte til notat av 08.10.2024 fra kommunedirektør om Statsbudsjettet – fordelingsvirkninger av nytt inntektssystem for kommunen (<i>notat</i>).
4.	Presentasjon om bruk av teknologi og kunstig intelligens v/seksjonsleder Ole-Kristian Tangen og rådgiver innen strategi og digitalisering i Sopra Steria, Arvid Kjæreng (<i>presentasjon</i>).
5.	Seksjonsleder Klaus Emil Øiseth presenterte pågående større investeringsprosjekter (<i>presentasjon</i>).
6.	Kommunens nye beredskapssjef Ole L. Bøklepp presenterte seg.
7.	Ordfører orienterte om at folkevalgtopplæring del 2 med KS, berammet til 18. og 19. oktober, er utsatt.
8.	Ordfører orienterte om at «torskemiddagen», berammet til 13. desember, er avlyst.
9.	Ordfører orienterte om at formannskapets medlemmer er invitert til Galleri Trafo 21. oktober kl. 17:00.
10.	Oversendelsesforslag fra Matt (MDG) – i sak 117/24 om detaljregulering for Tåjeodden, fremmet i formannskapets møte 3.9.2024, er svart ut med tilleggsnotat som fulgte saken til kommunestyrets behandling av saken 10.9.

11.	Anders Nordmo (SV) stilte spørsmål om reduserte ressurser til Gatelaget i Asker Skiklubb. Kommunedirektør Lars Bjerke besvarte spørsmålet.
12.	Ivar Granum (A) stilte spørsmål om manglende gatebelysning langs veinettet bl.a. ved Tofte og Klokkarstua. Spørsmålet besvares ut i senere møte.

Saksframlegg

Arkivsak
24/13576-1

Saksbehandler
Grete Sørgaard Høeg

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Fv. 165, Slemmestadveien og Fv. 1440 Rustadveien - avklaring av omfang for regulering og utbygging

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune, både på politisk og administrativt nivå, med mål om å oppnå enighet om at:
 - a) Kollektivfelt utgår fra reguleringsplan for Slemmestadveien.
 - b) Gang- / sykkelvei, på vestsiden av Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen.
 - c) Gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra reguleringsplanen. Kryssing for myke trafikanter løses i plan.
 - d) Rekkefølgekrav i områdeplanens planbestemmelser endres til at det tillates etableringa av 200 boliger på Vaterland før det stilles krav om ferdigstillelse av Slemmestadveien. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - e) Rekkefølgekrav knyttet til Rustadveien utgår fra bestemmelsene i områdeplanen. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
 - f) Akershus fylkeskommune blir med på delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.
 - g) Akershus fylkeskommune muliggjør inngåelse av justeringsavtale for tilfeller hvor kommunen gjør tiltak på fylkeskommunal infrastruktur.

1. Sammendrag

Områdeplanen for Slemmestad ble vedtatt i 2017. I 2018 ble det inngått utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum. Gjennom utbyggingsavtalen påtok kommunen seg blant annet ansvaret for utbygging av Fv. 165 Slemmestadveien og Fv. 1440 Rustadveien.

Disse tiltakene har vist seg å være betydelig mer kostbare enn antatt ved inngåelse av utbyggingsavtalen. Fokus på miljø og bærekraftsvurderinger ved nye tiltak har endret seg fra 2017 og frem til i dag.

Fv. 165 Slemmestadveien må detaljreguleres. Før detaljregulering starter er det behov for en avklaring av omfang for regulering og utbygging for Slemmestadveien.

I denne saken redegjør kommunedirektøren for de rammer som bør ligge til grunn for videre detaljregulering av Slemmestadveien. I områdereguleringen er det lagt opp til et omfattende veiprofil. Kommunedirektøren ser behov for å redusere omfanget av løsningen. Dette ut fra et økonomisk perspektiv, men også ut fra et miljø- og bærekraftperspektiv.

Saken presenterer konkrete forslag til hvordan omfanget av Slemmestadveien kan reduseres, samt endringer i rekkefølgebestemmelser som legger til rette for at veien kan etableres på et noe senere tidspunkt enn det områdeplanen legger opp til.

Saken presenterer også forslag til endring i områdeplanens rekkefølgekrav knyttet til kravet om å oppgradere Rustadveien for bussfremkommelighet.

Alle forslag til endringer som presenteres i saken vil måtte følge standard prosess for reguleringssaker. Dette innebærer at planene må på høring til overordnede myndigheter. Det er alltid en risiko for mulige innsigelser.

2. Bakgrunn for saken

Planene om utbygging i Slemmestad sentrum har pågått i lang tid. Områdeplanen for Slemmestad ble vedtatt 14.09.2017. Den 24.08.2018 signerte kommunen en utbyggingsavtale hvor kommunen påtar seg ansvar for å etablere mesteparten av den offentlige tekniske og grønne infrastrukturen innenfor områdeplanen. Utbygging av Fv. 165 Slemmestadveien er en del av denne forpliktelsen.

I formannskapet 27.02.2024 ble sak angående totalprognose for infrastruktur i henhold til utbyggingsavtale for Slemmestad behandlet (SAK 0026/24) .

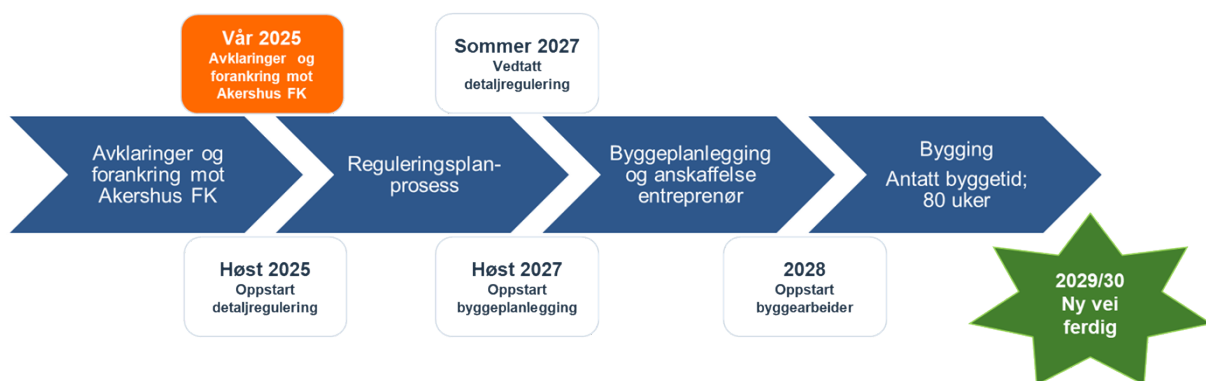
Etableringen av Fv. 165, Slemmestadveien har vist seg å bli betydelig mer kostbar enn først antatt. Som følge av de økte kostnadskalkylene vurderes kostnadsreducerende tiltak. Foreslåtte besparelestiltak presenteres i denne saken. Saken tas opp til behandling før prosessen med detaljregulering starter. Dette for å sikre tidlig politisk forankring av løsning, samt av omfanget av hva som skal reguleres for Slemmestadveien.

Detaljreguleringsplan for Slemmestadveien har tidligere vært til politisk behandling. Ved sluttbehandling (04.04.2022, SAK 0047/22) sendte kommunestyret saken tilbake for videre bearbeidelse. Hovedgrunnen til at planen ble sendt tilbake var forhold knyttet til adkomsten til Circle-K (gnr./bnr. 238/144).

En forutsetning for at løsningen i detaljregulering som var til sluttbehandling i 2022 skulle kunne gjennomføres var at kommunen fikk aksept fra Viken fylkeskommune på en fravikssøknad knyttet til helningen til Rustadveien inn mot rundkjøringen ved Vaterlandsveien. I april 2022 fikk Asker kommune avslag fra Viken på fravikssøknaden. Viken kunne ikke av trafikksikkerhetshensyn akseptere den bratte påkoblingen av Rustadveien inn i rundkjøringen ved Slemmestadveien/ Vaterlandsveien. Det har, etter at saken ble sendt tilbake og avslaget fra Viken ble mottatt, pågått en prosess i samarbeid med Viken fylkeskommune/ Akershus fylkeskommune for å komme frem til en løsning som er akseptabel fra et trafikksikkerhetsperspektiv, samt sikrer målsetningen om bedret fremkommelighet på Slemmestadveien. Resultatet av denne prosessen er at løsningen som nå er aktuell avviker fra løsningen som ble lagt frem i detaljreguleringsplanen som ble behandlet i 2022.

Vedlegg 1 viser en sammenstilling av detaljreguleringen som var til politisk behandling i 2022 og løsningen det nå jobbes med.

Før man går inn i en prosess med ny detaljregulering av Slemmestadveien er det nødvendig å forankre de rammer som bør ligge til grunn for videre detaljregulering. En grov skissering av tidslinje for bygging av Slemmestadveien er illustrert i figuren under. I tidslinjen er det satt en milepæl for når alle avklaringer må være forankret med Akershus fylkeskommune. Denne milepælen har blitt satt til våren 2025. Dersom man holder denne milepælsfristen, samt at man får til en rask og effektiv reguleringsprosess, kan det være realistisk å ferdigstille byggingen av Slemmestadveien i 2029/30.

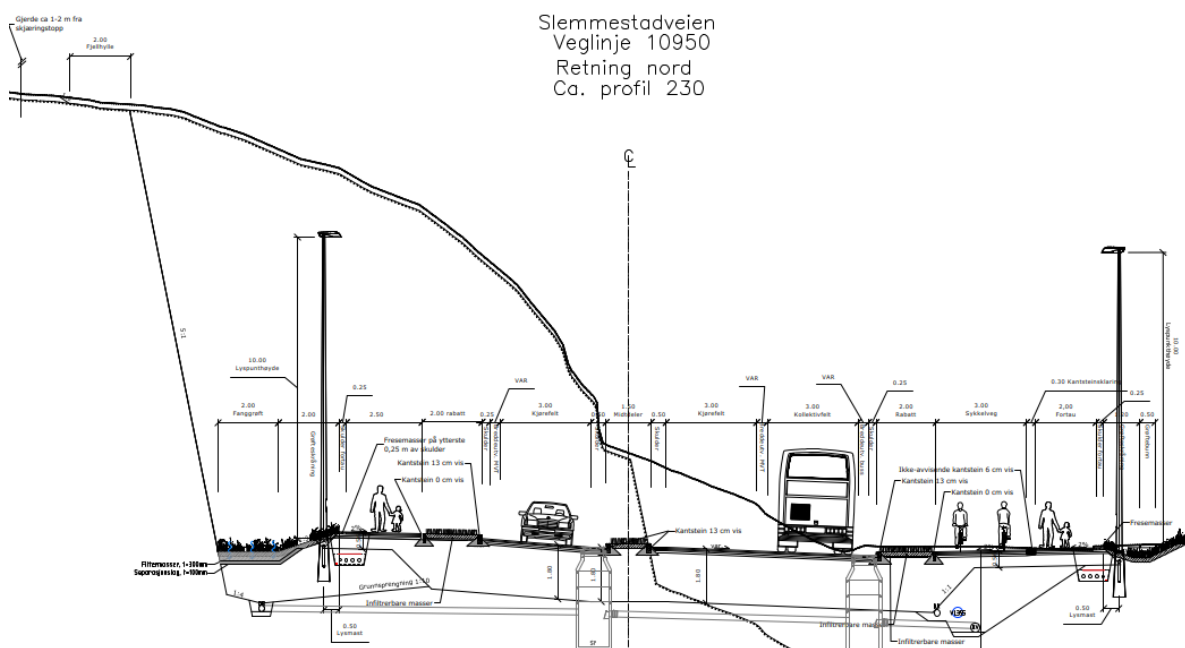
3. Saksopplysninger

Områdereguleringen for Slemmestad er fra 2017 og innebærer en oppgradert strekning av Slemmestadveien mellom Boligveien og Almedalsveien. Det ble arbeidet videre med en detaljregulering i perioden 2019-2021. Planen ble sendt tilbake til videre utredning i forbindelse med sluttbehandlingen da det kom ytterligere innspill fra gnr./bnr. 238/144 (Circle K) at løsningen i detaljreguleringen

vanskeliggjorde tilkomst til bensinstasjonen med tilhørende svikt i kundegrunnelaget. Det ble også tatt opp at fjerning av innkjøring til bensinstasjonen fra sør ville gjøre det vanskeligere for tankbiler å snu på egen tomt i forbindelse med leveranse av drivstoff til bensinstasjonen.

I etterkant av at kommunen sendte detaljreguleringsplanen tilbake fra behandling ble planarbeidet liggende i ro en god stund før Viken Fylkeskommune kom opp med et forslag til ny løsning. I dette forslaget blir Rustadveien liggende i dens eksisterende trase, med tilkobling til Slemmestadveien via dagens T-kryss. Kryssene med Vaterlandsveien og Eternitveien er tenkt utformet som rundkjøringer. Avkjørsel til bensinstasjonen og bussdepotet blir løst via en ny rundkjøring mellom de øvrige to rundkjøringene. Dette vil bidra til at Circle K vil ha tilkomst for kunder som kommer både sørfra og nordfra. I forslaget fra Viken er kollektivfelt mellom Vaterlandsveien og Eternitveien tatt ut da en ny rundkjøring vil bryte opp denne strekningen og to korte kollektivfelt ikke vil ha noen stor funksjon/nytte.

I detaljreguleringen ble det foreslått en løsning med gang-/sykkelvei vest for Slemmestadveien, kjørefelt, kollektivfelt og sykkelvei med fortau øst for Slemmestadveien, se utklipp nedenfor. Med et slikt tverrsnitt gjennom den topografien som er i området rundt Slemmestad fører dette med seg at man må ta ut mye fjell for å bygge en slik løsning. Både sør for krysset med Vaterlandsveien og nord for bussdepotet går løsningen i fjellskjæring. Stedvis er det også påvist at dette fjellet er alunskifer, en bergart som må transporteres til deponi og behandles som farlig avfall.

En løsning der man nedskalere/fjerner kjørefelt og bredder på gang- og sykkelvei vil føre til mindre fjelluttak og lavere kostnader både ifm. sprenging og transport til deponi, samt deponikostnader. Et smalere tverrsnitt av veiprojektet vil gi et mindre fotavtrykk av selve prosjektet og spare områder for inngrep i naturmiljøet.

I 2023/2024 ble det utarbeidet en trafikkanalyse som skulle se på trafikkavviklingen langs Slemmestadveien, mellom Sundbyveien og Almedalsveien, og gjøre

trafikktekniske vurderinger. Rapporten foreslår også løsninger for å bedre de trafikale forholdene.

Det ble utredet to alternativer i rapporten. Det ene er dagens veisystem med forventet trafikkvekst og utbygging (referansealternativet) og det andre er et modifisert Viken-forslag, dvs. Vikens forslag fra desember 2022, men uten kollektivfelt og med forventet trafikkvekst.

Det viser seg at det modifiserte Viken-alternativet, et vegsystem med rundkjøringer ved Vaterlandsveien og Eternitveien, samt rundkjøring som kryssløsning inn til bensinstasjon og bussdepot, gir en dårligere trafikkavvikling enn referansealternativet som innebærer ingen fysiske endringer i systemet.

I siste del av trafikkanalysen er det derimot sett på tiltak som kan gjøres for å bedre trafikksituasjonen i dette forslaget. Flere felt inn mot, og i rundkjøringene, ved Vaterlandsveien og Eternitveien øker kapasiteten til rundkjøringene og sammen med et eget felt for sørgående trafikk (filterfelt) forbi rundkjøringen viser seg å gi forbedret trafikksituasjon for Vaterlandsveien og Slemmestadveien.

Mulige besparestiltak

Kollektivfelt

I områdeplanen og detaljreguleringsplanen ligger det inne kollektivfelt. I detaljreguleringen er dette for nordgående kollektivtrafikk.

Kollektivfeltet utgjør i detaljreguleringsplanen fra 2022 ca 1.200 m². Besparelsen ved å fjerne dette ligger i selve opparbeidelsen av feltet og med tilhørende veioverbygning (asfalt, bærelag og forsterkningslag). I tillegg kan arealet som kollektivfeltet opptar benyttes til andre formål i planen og dermed kan f.eks. veiprofilet flyttes østover slik at man minsker inngrep i fjell.

Gang- / sykkelvei i vest

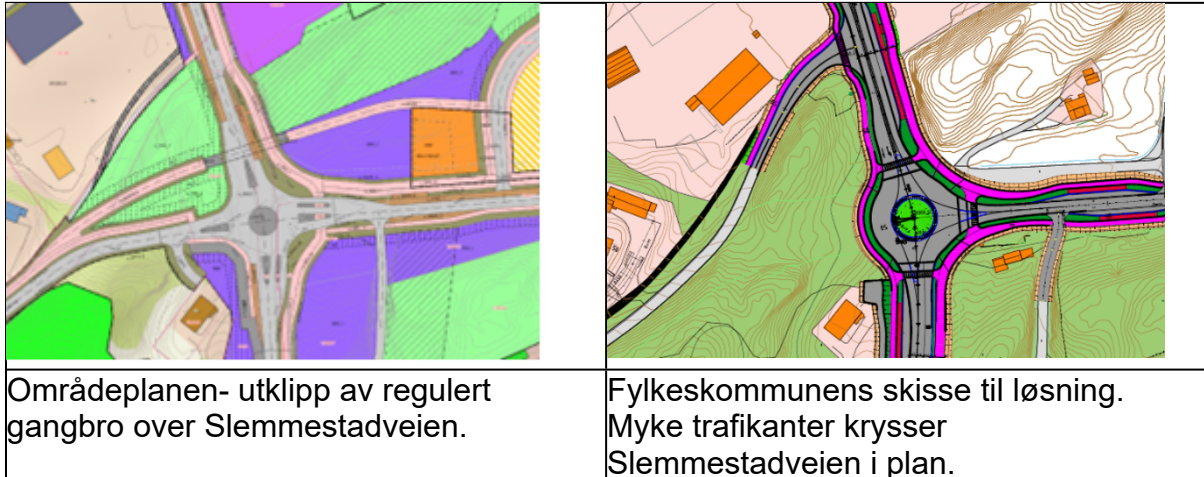
I områdereguleringen og detaljreguleringen er det tenkt gang- og sykkelvei vest for Slemmestadveien på strekningen mellom Rustadveien og Eternitveien. Da det er lite aktivitet som tiltrekker seg aktivitet for fotgjengere på denne siden av Slemmestadveien i dag, samt at det ikke ligger inne planer for dette videre framover, anbefales det derfor at det fjernes ca. 1.500 m² med gang-/sykkelvei og grøntrabatt vest for Slemmestadveien som ligger inne i detaljreguleringen. Besparelsen ligger i selve opparbeidelsen av gs-vei med tilhørende overbygning og grøntrabatt mot fylkesveien. Fjerning av gs-vei og grøntrabatt fører også til mindre inngrep i fjellskjæringene som ligger langs Slemmestadveien.

Gangbro over Slemmestadveien

Det er i områdeplanen regulert gangbro over Slemmestadveien i forbindelse med rundkjøringen ved Vaterlandsveien. Løsningen vises til venstre i figuren under. Gangbroen var tenkt som en forbindelse fra Vaterlandsveien til Rustadveien. Det har vist seg umulig å koble Rustadveien på rundkjøringen ved Vaterland. Dette som følge av den bratte stigningen i terrenget. Påkoblingen mellom Slemmestadveien og Rustadveien vil derfor bli beholdt der den ligger i dag. Se skisse av Fylkeskommunens forslag til løsning til høyre i figuren under.

Fylkeskommunen har foreslått en løsning der myke trafikanter krysser Slemmestadveien i plan.

Kostnadene forbundet med etablering av gangbroen er betydelig. I tillegg beslaglegger løsningen store arealer som i dag er natur.

Utbygging før ferdigstilling av Slemmestadveien

I områdeplanen sier bestemmelsene at Slemmestadveien skulle vært utbygd før de første boligene i Slemmestad sentrum er klare for innflytting.

Det er gjort analyser på nyskapt trafikk fra boligutbygging på Vaterland. Trafikk fra 200 nye boliger utgjør f.eks. 41 kjøretøy/turer ekstra inn på Slemmestadveien i morgenrushet. Fra før går det ca. 1100 biler i makstimen på Slemmestadveien i dette krysset, den nye trafikken utgjør ca. 3-4% av dette. Nyskapt trafikk pga. utbygging vil i morgenrush dermed ikke skape veldig mye mer kø i Vaterlandsveien.

Dersom det tillates etablering av 200 boliger før det stilles krav om ferdigstilling av Slemmestadveien, innebærer dette i praksis at tidspunkt for krav om ferdigstilling forskyves i tid. Utfra Avantor Slemmestad AS sin fremdrift på utbygging ligger det an til at krav om ferdigstilling forskyves fra 2027/28 til etter 2030. Merk at Avantor Slemmestad AS sine planer for utbygging er svært usikre.

Rustadveien

I områdeplanen for Slemmestad sentrum stilles følgende rekkefølgekrav:

Før det kan gis igangsettingstillatelse til flere enn 700 boliger samlet innenfor planområdet til denne planen og detaljregulering for Rortunet, skal i tillegg o_SKV13 og resterende del av Rustadveien være detaljregulert og opparbeidet for nødvendig fremkommelighet for buss frem til Heggedal stasjon.

Rekkefølgekravet er knyttet til ønsket om å øke kollektivandelen når Slemmestadområdet bygges ut. Dette skulle løses med en lokal pendlerbuss mellom Slemmestad til togstasjonen i Heggedal.

Rustadveien er ikke identifisert som prioritert kollektivtrasé i kommuneplanens arealdel.

Asker kommune har gjennom utbyggingsavtale tatt på seg ansvaret for å bekoste og bygge tiltaket. Den økonomiske risikoen knyttet til opparbeidelsen av tiltaket ligger hos Asker kommune.

Tiltaket var i forbindelse med inngåelse av utbyggingsavtalen estimert til å koste 50 MNOK eks. mva.

Basert på blant annet erfaring og topografi i området har det blitt gjort en ny vurdering av kostnad og risiko forbundet med tiltaket. Det er forventet at detaljregulering og nødvendig oppgradering minimum vil koste 100 MNOK eks mva. I tillegg er både den tekniske gjennomføringsrisikoen og økonomiske risikoen ved tiltaket høy.

Finansiering

Asker kommune har i utbyggingsavtale for Slemmestad påtatt seg ansvaret for etablering av Slemmestadveien. Dette innebærer en betydelig investering for Asker kommune. Akershus fylkeskommune har så langt ikke vært villige til å påta seg noen kostnader i forbindelse med oppgraderingen av parsellen av Slemmestadveien som inngår i områdeplanen for Slemmestad sentrum.

Akershus fylkesting behandlet sak om Bygater den 18. juni 2018. Saken avklarer prinsipper for finansiering av fremtidige byutviklingsprosjekter i Akershus, samt gatenettets eierskap. Regional plan for Oslo og Akershus fastsetter at 80-90 % av fremtidig bolig- og næringsutvikling skal skje i byer og tettsteder. Vekststrategien medfører et betydelig behov for å tilpasse dagens fylkesveier til flerfunksjonelle gater. Ombygging av fylkesveier i de mange tettstedene vil medføre investeringer langt utover fylkeskommunens budsjettammer. For å sikre at manglende finansiering ikke hindrer vekst i de regionale byene, la fylkesrådmannen i sin saksfremstilling til grunn et fylkeskommunalt tilskudd på 25 % av byggekostnadene til grunn. Dette ble fulgt ved utbyggingen av Kirkeveien i Asker sentrum, som var et rekkefølgekrav for utviklingen av Elvely og Føyka.

Asker kommune kan ikke lånefinansiere tiltak på fylkesveier. Dette da kommunen ikke vil være eiere av veien etter ferdigstilling. Som resultat av dette må tiltak på fylkesveier finansieres over driftsbudsjettet.

Justeringsavtale for mva.

Slemmestadveien og Rustadveien er fylkeskommunale veier. Akershus fylkeskommune har et prinsippvedtak som innebærer at de ikke åpner opp for å inngå justeringsavtale med kommunen når vi opparbeider fylkeskommunal infrastruktur. Dette selv om merverdiavgiftslovgivningen åpner opp for en slik løsning. I praksis betyr dette at Asker kommune ikke vil kunne få tilbake mva. som betales for tiltaket. For alle praktiske forhold betyr dette en økt kostnad på 25% for kommunen utover det som ville vært tilfellet dersom fylkeskommunen hadde vært villige til å inngå en justeringsavtale med Asker kommune.

Etter at formannskapet behandlet sak om totalprognose for infrastruktur i Slemmestad i februar 2024 har kommunedirektøren hatt dialog med administrasjonen i Akershus fylkeskommune om muligheten for å utarbeide nytt prinsippvedtak for justeringsavtaler. Administrasjonen i Akershus trenger en politisk

bestilling for å se på slikt vedtak på nytt. Kommunedirektøren ber derfor at politikerne i Asker kommune går i dialog med politikerne i Akershus om behovet for nytt prinsippvedtak.

4. Kommunedirektørens vurdering

Kollektivfelt

I Viken FKs forslag til løsning for Slemmestadveien ligger det inne kollektivfelt mellom Skolebakken og Vaterlandsveien. På deler av dette strekket går veien i et krevende terreng med fjell. Det vurderes at dette feltet gir liten nytte i forhold til kostnaden ved å måtte legge veien lenger inn i fjellskjæringen.

Det anbefales at det går i dialog med Akershus fylkeskommune og at det ses på en løsning uten kollektivfelt på strekningen.

Besparelsen ved å fjerne kollektivfeltet ligger i selve opparbeidelsen av feltet og med tilhørende veioverbygning (asfalt, bærelag og forsterkningslag). I tillegg kan arealet som kollektivfeltet opptar benyttes til andre formål i planen og dermed kan f.eks. veiprofilet flyttes østover slik at man minsker inngrep i fjell.

Gang – sykkelvei på vestsiden av Slemmestadveien

Områderegulering og detaljreguleringen viser gang- og sykkelvei på vestsiden av Slemmestadveien fra Rustadveien til Eternitveien.

Da det er lite aktivitet som tiltrekker seg fotgjengere på denne siden av Slemmestadveien i dag, samt at det ikke ligger inne planer for dette videre framover, anbefales det derfor at det fjernes ca. 1.500 m² med gang-/sykkelvei og grøntrabatt vest for Slemmestadveien som ligger inne i detaljreguleringen. Besparelsen ligger i selve opparbeidelsen av gs-vei med tilhørende overbygning og grøntrabatt mot fylkesveien. Fjerning av gs-vei og grøntrabatt fører også til mindre inngrep i fjellskjæringene som ligger langs Slemmestadveien.

Gangbro over Slemmestadveien

Etablering av gangbro over Slemmestadveien vil være et kostbart tiltak. Det vil også innebære store inngrep i områder som i dag er skog og natur.

Da det i områdeplanen ble planlagt for gangbro over Slemmestadveien var denne løsningen sterkt koblet til løsningen hvor Rustadveien var koblet på Slemmestadveien i rundkjøring ved Vaterlandsveien. Når denne løsningen for Rustadveien ikke er mulig å gjennomføre, er det ikke lenger hensiktsmessig å bygge gangbro i dette området.

Det anbefales at gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen. Kryssing for myke trafikanter gjøres i plan. Dette er i tråd med fylkeskommunens vurdering. I fylkeskommunens forslag til løsning er gangbroen tatt ut.

Utbygging før ferdigstilling av Slemmestadveien

Det er gjort analyser som viser at trafikksituasjonen ikke blir særlig forverret ved å tillate utbygging av 200 boliger i Vaterlandskvartalet med dagens veisystem. Kølengden i Vaterlandsveien øker med et par kjøretøyer i morgenrushet. Det vurderes til å være akseptabelt. Det anbefales derfor at det tillates etablering av inntil 200 boliger innenfor områdeplanen for Slemmestad sentrum, før det stilles krav til at Slemmestadveien skal være ferdig opparbeidet. En slik endring i rekkefølgebestemmelse må skje gjennom en reguleringsendring i områdeplanen for Slemmestad sentrum.

Rustadveien

Det er planlagt for begrenset bruk av Rustadveien som kollektivtrasé. I hovedsak ser man for seg en pendlerbuss mellom Slemmestad og Heggedal togstasjon. Oppgradering av veien til en standard som tilrettelegger for buss, krever store natur og terrenginngrep. Den tekniske gjennomføringsrisikoen er stor. Den økonomiske investeringen er derfor betydelig. En oppgradering av veien i dette omfanget har et betydelig klimafotavtrykk.

I Slemmestad sentrum er det investert betydelige midler i ny hurtigbåtkai. Det er naturlig at det jobbes for utvidet hurtigbåttilbud snarere enn å investere i ny kollektivtrasé i Rustadveien. Kaien tilrettelegger for bruk av elektriske hurtigbåter. Økt bruk av utslippsfrie hurtigbåter ansees som en mer bærekraftig tilnærming for å nå målet om økt kollektivandel enn oppgradering av Rustadveien til kollektivtrasé.

Det anbefales å fjerne rekkefølgekravet i områdeplanen som omhandler oppgradering av Rustadveien for bussforbindelse. Fjerning av rekkefølgekravet vil ikke være til hinder for at denne veitraseen på et senere tidspunkt vil kunne oppgraderes til kollektivtrasé. En slik endring i rekkefølgebestemmelse må skje gjennom en reguleringsendring i områdeplanen for Slemmestad sentrum.

Finansiering

Investeringene forbundet med utbedringen av Fv. 165 Slemmestadveien vil være betydelige. Veien slik den fremkommer i dag er i svært dårlig forfatning. Selv uten videre utbygging i Slemmestad ville det vært behov for en oppgradering av Slemmestadveien. Kommunedirektøren mener derfor at Akershus fylkeskommune bør bidra økonomisk til utbedringen av Slemmestadveien i det aktuelle strekket, slik de gjorde for Kirkeveien i Asker sentrum i forbindelse med utviklingen av Elvely og Føyka.

Det anbefales at kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune angående delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.

Justeringsavtale for mva.

Merverdiavgiftsloven åpner opp for at fylkeskommunen kan inngå en justeringsavtale med kommunen. En slik avtale ville sikret at kommunen fikk tilbake den påløpte merverdiavgiften over en ti-årsperiode. En slik avtale ville redusert kommunens kostnader for opparbeidelse av Slemmestadveien betydelig uten at det ville påført Akershus fylkeskommune noen økonomisk belastning. Kommunen mener Akershus fylkeskommune bør åpne opp for inngåelse av justeringsavtale med kommunen for alle investeringer kommunen gjør på fylkeskommunale veier.

Etter det at formannskapet behandlet sak om totalprognose for infrastruktur i Slemmestad i februar 2024 har kommunedirektøren hatt dialog med administrasjonen i Akershus fylkeskommune om muligheten for å utarbeide nytt prinsippvedtak for justeringsavtaler. Administrasjonen i Akershus trenger en politisk bestilling for å se på slikt vedtak på nytt. Kommunedirektøren ber derfor at politikerne i Asker kommune går i dialog med politikerne i Akershus om behovet for nytt prinsippvedtak.

5. Konklusjon

Asker kommune (daværende Røyken kommune) påtok seg ved signering av "Utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum - områdeplanen" både økonomisk- og gjennomføringsmessige risikoen knyttet til opparbeidelse av Fv. 165 Slemmestadveien og Fv. 1440 Rustadveien.

Kostnadene forbundet med opparbeidelse av Fv. 165 Slemmestadveien og Fv. 1440 Rustadveien har vist seg å bli betydelig høyere enn først antatt. Kommunedirektøren ser behov for å redusere omfanget av løsningen. Dette ut fra et økonomisk perspektiv, men også ut fra et miljø- og bærekraftperspektiv.

Kommunedirektøren mener at de mulige besparelser som er beskrevet i saken bør følges.

Kommunedirektøren mener man må sette seg som mål at det innen utgangen av mai 2025 foreligger en avklaring og forankring med Akershus fylkeskommune angående omfang for regulering og utbygging av Slemmestadveien. Detaljregulering bør startes opp umiddelbart etter dette.

Kommunedirektøren mener at Akershus fylkeskommune må ta ansvar for en del av kostnadene knyttet til oppgradering av Slemmestadveien. De bør også legge til rette for inngåelse av justeringsavtale med Asker kommune.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Sammenstilling løsninger_Detaljregulering2022_VikensForslag2024
Trafikkanalyse_Slemmestadveien
Utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum - områdeplan
Plankart_OmrådeplanSlemmestad

Saksprotokoll

Arivsak
24/13576

Saksbehandler
Grete Sørgaard Høeg

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 147/24

Fv. 165, Slemmestadveien - avklaring av omfang for regulering og utbygging

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 147/24

Behandling

Monica V. Bratlie (H) meldte seg inhabil i saken. Dette fikk enstemmig tilslutning, og Thormod Rønning Kvam (H) tok sete.

Rådgiver/ingeniør Grete Sørgaard Høeg redegjorde for saken.

Innstillingens punkter a),b),c),e),f) og g) ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt d) ble vedtatt, mot 2 stemmer (MDG,SV).

Vedtak

1. Kommunen går i dialog med Akershus fylkeskommune, både på politisk og administrativt nivå, med mål om å oppnå enighet om at:
 - a) Kollektivfelt utgår fra reguleringsplan for Slemmestadveien.
 - b) Gang- / sykkelvei, på vestsiden av Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra planen.
 - c) Gangbro over Slemmestadveien, som regulert i områdeplanen, utgår fra reguleringsplanen. Kryssing for myke trafikanter løses i plan.
 - d) Rekkefølgekrav i områdeplanens planbestemmelser endres til at det tillates etableringa av 200 boliger på Vaterland før det stilles krav om ferdigstillelse

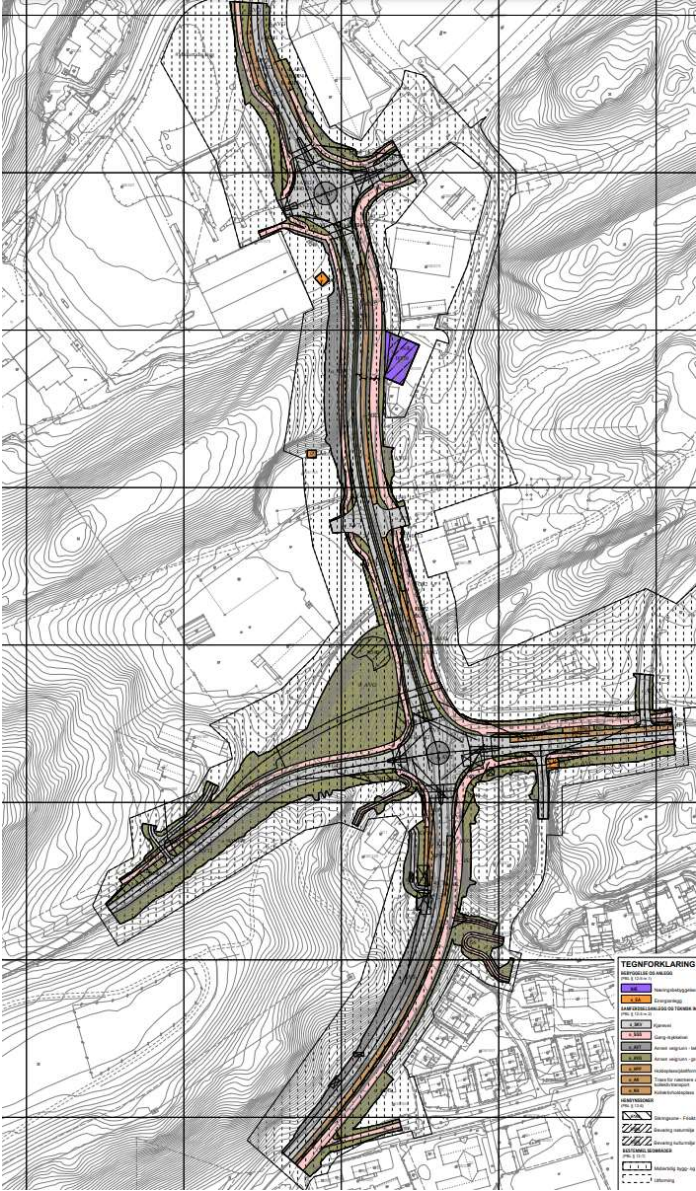
av Slemmestadveien. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.

- e) Rekkefølgekrav knyttet til Rustadveien utgår fra bestemmelsene i områdeplanen. Dette innebærer revidering av områdeplanen for Slemmestad.
- f) Akershus fylkeskommune blir med på delfinansiering av fylkeskommunal infrastruktur som kommunen opparbeider.
- g) Akershus fylkeskommune muliggjør inngåelse av justeringsavtale for tilfeller hvor kommunen gjør tiltak på fylkeskommunal infrastruktur.

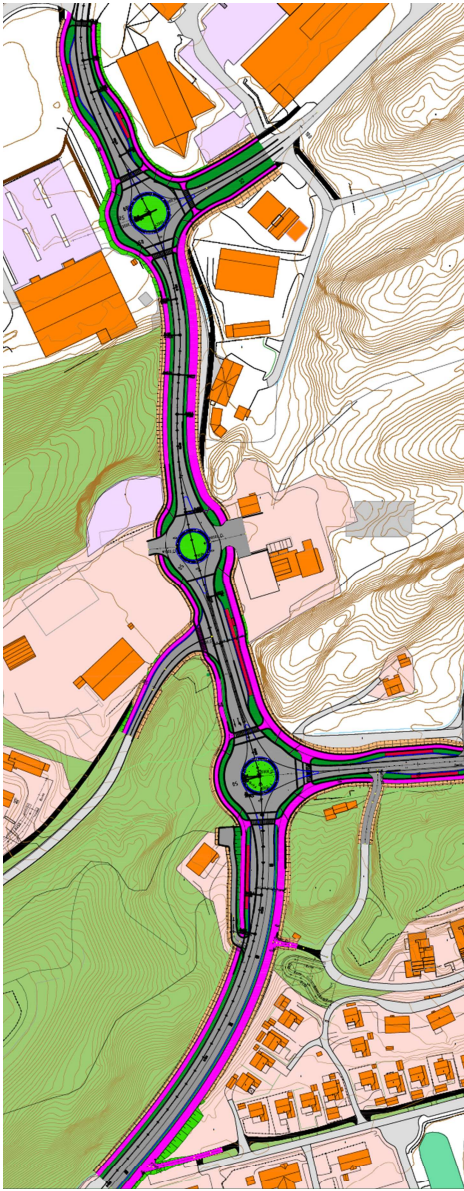
Fv. 165 Slemmestadveien – parsell som inngår i områderegulering Slemmestad.

Sammenstilling av detaljregulering behandlet i 2022 og aktuell løsning pr. oktober 2024 (Vikens alternativ)

Detaljregulering til politisk behandling 2022

Aktuell løsning pr. oktober 2024

Trafikkavvikling langs Slemmestadveien Asker kommune

Trafikkrapport

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Godkjent av
00	19.01.24	Endelig rapport	Hanne Finsveen, Aksel Helmersen, Håvard Norgård	Daniel Bjerkan
01	28.02.24	Tekstlige endringer etter ønske fra kommunen.	Hanne Finsveen, Aksel Helmersen, Håvard Norgård	Daniel Bjerkan

Sweco Norge AS

Prosjekt

Prosjektnummer

Kunde

Dato

Opprettet av

Dokumentreferanse

Organisasjonsnr. 967032271

Trafikkavvikling - Slemmestadveien

10239476

Asker kommune

19.01.2024

Daniel Bjerkan

https://swecogroup.sharepoint.com/sites/gr_10239476_slemmestadveien/delte-rapport/trafikkanalyse_slemmestadveien.docx

dokumenter/general/02

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn	5
1.1	Alternativer og etapper	6
2.	Dagens situasjon	7
2.1	Veinett og funksjon.....	9
2.2	Trafikkmengder	17
2.2.1	Foreliggende datagrunnlag.....	17
2.2.2	Trafikktelling.....	18
2.3	Trafikkulykker	20
2.4	Forhold for gående og syklende.....	22
2.5	Kollektivtilbud	23
2.5.1	Busslinjer og frekvens.....	23
2.5.2	Forsinkelser	25
3.	Planer i området	26
3.1	Aktuelle utbygginger.....	26
3.2	Parkering	29
4.	Turproduksjon.....	30
5.	Trafikkmengder til beregning.....	32
5.1	Korreksjon av trafikktellingene	32
5.2	Forutsetninger for fremtidige trafikkmengder	33
5.2.1	Generell trafikkvekst	33
5.2.2	Turproduksjon fra boligutbygging	34
5.2.3	Avledede turer.....	35
5.2.4	Fremtidige trafikkmengder	37
6.	Kapasitetsberegninger	39
6.1	Teori og begreper.....	39
6.2	Kalibrering av Sidra	41
6.2.1	Kort om parameterne	41
6.3	Usikkerhet og tolkning av resultat fra SIDRA.....	42
7.	Scenario 0/referansealternativ	43
7.1	Beskrivelse	43
7.2	Kapasitetsberegninger	44
7.3	Oppsummering av beregningsresultater	46
8.	Scenario 1: Modifisert Viken-alternativ.....	47
8.1	Beskrivelse	47

8.2	Kapasitetsberegninger	48
8.3	Oppsummering av beregningsresultater	50
9.	Scenario 2: Vurdering av ulike tiltak	52
9.1	Forutsetninger	52
9.2	Tiltak	52
9.2.1	Kantstopp	53
9.2.2	Tilfartskontroll	54
9.2.3	Signalregulere kryss	55
9.2.4	2A Utvide rundkjøring og etablere svingefelt i Vaterlandsveien	56
9.2.5	2B Optimalisere antall gangfelt for gående og syklende	59
9.2.6	2C Rundkjøring i Eternitveien med nytt design	61
9.2.7	Oppsummering av tiltak	67
10.	Scenario 3: Kapasitetssterke rundkjøringer	70
10.1	Beskrivelse	70
10.2	Kapasitetsberegninger	71
10.3	Oppsummering av beregningsresultater	73
11.	Fremkommelighet for kollektivtrafikken	74
11.1	Vurdering av forsinkelse i Viken-alternativ og scenario 3	74
11.2	Øvrige tiltak for å bedre kollektivtilbudet	75
12.	Trafikkreduserende tiltak	76
12.1	Veiprising	76
12.2	Øke tilgjengelighet med sykkel og gange	77
13.	Trinnvis utbygging	78
14.	Oppsummering	82
	Vedlegg 1	83

1. Bakgrunn

Sweco Norge AS er engasjert av Asker kommune for å bistå med trafikktekniske vurderinger av veinettet langs Slemmestadveien mellom Almedalsveien og Sundbyveien. Slemmestadveien er en fylkesvei og Asker kommune har etter avtale med Viken fylkeskommune fått ansvar for å følge opp utbyggingen av strekningen.

Slemmestad er et område i utvikling, og i sitt boligbyggeprogram er det oppgitt at det innen 2050 skal bygges rundt 2 270 boenheter i Slemmestad.

Det oppleves allerede i dag forsinkelser på veisystemet i Slemmestad. Figur 1-1 viser *typisk trafikk* torsdag 16:15 fra Google Traffic. Som man kan se av figur 1-1 er grønn farge rask avvikling og mørkerød langsom avvikling. Sørgående retning på Slemmestadveien viser rød avvikling store deler av strekningen mellom Almedalsveien og Sundbyveien.

Figur 1-1: Typisk trafikk tirsdag 16:15 ifølge Google Traffic.

1.1 Alternativer og etapper

Formålet med analysen er å vurdere hvordan trafikkavviklingen vil bli på Slemmestadveien etter at ulike veikryss er oppgradert. Bakgrunnen for analysen er et forslag til utbedring av veien som er fremmet av Viken fylkeskommune, referert til som Viken-alternativet. Viken-alternativet inkluderer, i tillegg til oppgradering av veikryss, et kollektivfelt i nordlige kjøreretning mellom krysset med Skolebakken og Vaterlandsveien. Asker kommune ønsker en vurdering av trafikkavviklingen uten at det legges til et ekstra kjørefelt, blant annet av hensyn til kostnadene ved prosjektet.

Analysen vil deles opp i to etapper hvor etappe 1 er vurderinger av både dagens infrastruktur, samt foreslått infrastruktur fra Viken, men uten kollektivfelt. Etappe 2 er en ytterligere fase som utløses om beregninger fra etappe 1 viser trafikale utfordringer. Etappe 2 ble etter innledende beregninger utløst. Kommunen ønsket at etappen fokuserte på tiltak som kunne bedre trafikkavviklingen langs Slemmestadveien, og da spesielt for busstrafikk, uten å etablere flere kjørefelt i form av kollektivfelt eller ordinære kjørefelt.

Etappe 1:

To alternativer vurderes og sammenlignes:

- Scenario 0 Referansealternativ: Dagens infrastruktur med forventet trafikkvekst
- Scenario 1 Modifisert Viken-alternativ: Infrastruktur som foreslått av Viken fylkeskommune, men uten kollektivfelt og med forventet trafikkvekst.

Etappe 2:

Andre etappe vil være en utvidelse av prosjektet. Etappe 2 inkluderer tiltak for å bedre trafikkavvikling som beregnes og vurderes.

2. Dagens situasjon

Slemmestad er et tettsted som ligger nordøst i Asker kommune, tidligere Røyken kommune. I det utvidede Drammentettstedet¹ var det 01.01.2023 7712 bosatte personer². Slemmestad ligger omtrent et kvarters kjøretid sør for Asker sentrum. Slemmestad ligger også vis-à-vis vestre del av Nesodden langs Oslofjorden.

Det er hentet ut statistikk for Røyken kommune som i dette prosjektet er vurdert å være representativt for Slemmestad. Sysselsettingsstatistikken³ for sysselsatte mellom 15 og 74 år, etter arbeidssteds- og bostedskommune for 4.kvartal 2019 er vist nedenfor.

Tabell 2-1: Hvor arbeider sysselsatte med bostedsadresse i Røyken kommune.

Bostedskommune	Antall	Andel
0627 Røyken (-2019)	3237	27,45 %
0301 Oslo	2275	19,29 %
0220 Asker (-2019)	2138	18,13 %
0219 Bærum (-2019)	1365	11,58 %
0602 Drammen (-2019)	958	8,12 %
0626 Lier (-2019)	650	5,51 %
0628 Hurum (-2019)	233	1,98 %
0625 Nedre Eiker (-2019)	73	0,62 %
0235 Ullensaker (-2019)	56	0,47 %
0231 Skedsmo (-2019)	52	0,44 %
0604 Kongsberg (-2019)	39	0,33 %
0213 Ski (1931-2019)	37	0,31 %
5001 Trondheim - Tråante	37	0,31 %
0214 Ås (-2019)	35	0,30 %
1201 Bergen (1972-2019)	33	0,28 %
0230 Lørenskog (1908-2019)	31	0,26 %
0704 Tønsberg (1988-2019)	28	0,24 %
0217 Oppegård (1915-2019)	27	0,23 %
0624 Øvre Eiker (-2019)	25	0,21 %
0215 Frogn (-2019)	21	0,18 %
Øvrige	441	3,74 %

¹ Dette inkluderer grunnkretsene 30251701 Berger, 30251702 Ødegården, 30251703 Slemmestad, 30251704 Dambo, 30251705 Østskogen, 30251706 Bødalen – Nilsemarka, 30251707 Fossum, 30251708 Auke, 30251709 Torvbråten

² Grunnkretsenes befolkning, Statistisk sentralbyrå, 2023

³ 03321: Sysselsatte (15-74 år), etter arbeidssteds- og bostedskommune. Pendlingsstrømmer. 4. kvartal, Statistisk sentralbyrå 2019

Tabell 2-2: Hvor bor sysselsatte i Røyken kommune.

Bostedskommune	Antall	Andel
0627 Røyken (-2019)	3237	50,24 %
0602 Drammen (-2019)	549	8,52 %
0220 Asker (-2019)	469	7,28 %
0628 Hurum (-2019)	432	6,70 %
0301 Oslo	375	5,82 %
0626 Lier (-2019)	299	4,64 %
0219 Bærum (-2019)	175	2,72 %
0625 Nedre Eiker (-2019)	134	2,08 %
0713 Sande (Vestfold) (-2019)	56	0,87 %
0624 Øvre Eiker (-2019)	46	0,71 %
0711 Svelvik (1964-2019)	42	0,65 %
0715 Holmestrand (2018-2019)	32	0,50 %
0710 Sandefjord (2017-2019)	26	0,40 %
0215 Frogn (-2019)	25	0,39 %
0704 Tønsberg (1988-2019)	24	0,37 %
0623 Modum (-2019)	21	0,33 %
0106 Fredrikstad (1994-2019)	20	0,31 %
0231 Skedsmo (-2019)	18	0,28 %
0605 Ringerike (1977-2019)	18	0,28 %
0701 Horten (2002-2019)	17	0,26 %
Øvrige	428	6,64 %

Fra tabellene framkommer det at gamle Røyken kommune har betydelig pendling. Selv om noen arbeidstakere vil ha muligheten til hjemmekontor/fjernkontor, viser tallene at mange bosatte i Røyken kommune har arbeidssted i andre kommuner. Selv om de fleste hadde arbeidssted i egen kommune i 2019, så utgjorde dette 27,5 %. Det vil si at 72,5 % av sysselsatte i gamle Røyken kommune hadde arbeidssted utenfor kommunen. De mest populære kommunene å pendle til var Oslo (19 %), Asker (18 %), Bærum (12 %) og Drammen (8 %), som til sammen utgjør 57 %. Det var i underkant av 12 000 sysselsatte i gamle Røyken kommune.

Av de litt over 6 400 sysselsatte i Røyken kommune hadde halvparten bostedsadresse i Røyken kommune. Kommunene som hadde mest pendling inn til kommunen var Drammen (9 %), Asker (7 %), Hurum (7 %) og Oslo (6 %).

Ut fra de tilgjengelige dataene vurderes det å være et mobilitetsbehov ut og inn fra Slemmestad i forbindelse med arbeidsreiser, og da særlig til Oslo, Drammen og Asker.

2.1 Veinett og funksjon

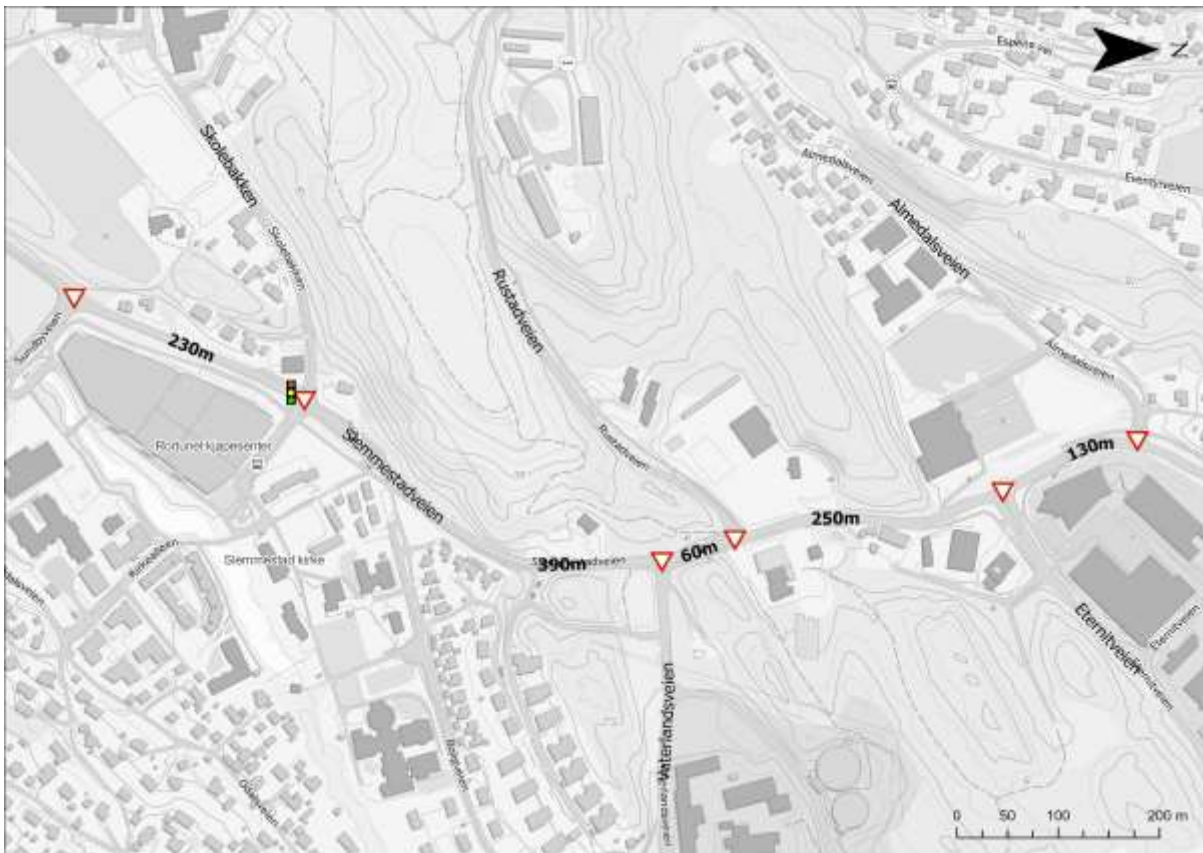
Fv. 165 Slemmestadveien er en viktig forbindelsesåre som kobler seg til E18 i nord og E134 i sør. Prosjektstrekningen ligger i Slemmestad som er fremhevet i figur 2-1. Figur 2-2 viser prosjektstrekningen.

Figur 2-1: Oversikt over Slemmestads plassering i området. (Kartkilde: vegkart.no)

Figur 2-2: Prosjektstrekningen. Nord peker mot høyre. (Kartkilde: Kartverket)

Figur 2-3: Krysstype og avstand mellom kryssene. (Kartkilde: Kartverket)

Fv.165 Slemmestadveien er vist mellom Sundbyveien (til venstre i bildet i sør) og Almedalsveien (til høyre i bildet i nord). Det er en tofeltsvei på ca. 1,2 km som i dag består av to vikepliktsregulerte X-kryss og fire vikepliktsregulerte T-kryss, som vist ved figur 2-3. Det er også noen avkjørsler langs strekningen.

I samme figur er det også angitt avrundede avstander mellom kryssene. Det varierer fra ca. 60 meter til ca. 390 meter mellom kryssene.

Veikryssene som inngår i prosjektstrekningen, er (fra venstre til høyre i figur 2-3):

1. Slemmestadveien X Sundbyveien
2. Slemmestadveien X Skolebakken
3. Slemmestadveien X Vaterlandsveien
4. Slemmestadveien X Rustadveien
5. Slemmestadveien X Eternitveien
6. Slemmestadveien X Almedalsveien

Figur 2-4: Fartsgrenser i og rundt prosjektstrekningen. (Kartkilde: Kartverket)

Fartsgrensene er vist i figur 2-4. Slemmestadveien har fartsgrense 40 km/t og 50 km/t langs prosjektstrekningen.⁴ Det skiltes opp og ned i løpet av strekningen. Rustadveien og Sundbyveien har fartsgrense 60 km/t, mens de øvrige sideveiene har fartsgrense 50 km/t inn mot Slemmestadveien.

⁴ Vegkart: Fartsgrense, Statens vegvesen, 2023

Figur 2-5: Slemmestadveien X Almedalsveien (Foto: Sweco Norge AS, 2023)

Figur 2-5 viser Slemmestadveien X Almedalsveien med separat gang- og sykkelvei nordover og busslomme på vestsiden av veien. Det er fartsgrense 50 km/t forbi krysset, og veien skiltes opp til fartsgrense 60 km/t nord for krysset. Slemmestadveien er forkjøringsvei og Almedalsveien må vike for den gjennomgående trafikken. Det er etablert en trafikkøy i sekundærveien som skiller kjøreretningene og gir repos for kryssende trafikanter.

Figur 2-6: Slemmestadveien mellom Almedalsveien og Eternitveien. (Foto: Sweco Norge AS, 2023)

Mellom Almedalsveien og Eternitveien er det et opphøyd gangfelt hvor fortau/gang- og sykkelvei har sideskift. Sør for gangfeltet er det etablert en busslomme.

Figur 2-7: Slemmestadveien X Eternitveien sett fra sør til venstre og fra nord til høyre. (Foto: Sweco Norge AS, 2023)

Eternitveien har vikeplikt for Slemmestadveien, som er vist ved vikelinjer inn mot veien. Det er plass til to personbiler ved siden av hverandre ut mot Slemmestadveien. Gang- og sykkelveien krysser Eternitveien omtrent 20-25 meter inn i Eternitveien. Her er det fartsgrense 50 km/t i både hoved- og sekundærvei. Inn mot krysset fra sør faller Slemmestadveien omtrent 5 %, før det flater ut noe nord for krysset.

Figur 2-8: Slemmestadveien mellom Eternitveien og Rustadveien. (Kilde: Google Streetview, 2023)

Som vist i figur 2-8 er det et bussdepot på vestsiden av Slemmestadveien nord for Rustadveien. Bussene har adkomst/utkjøring til Slemmestadveien som vist til høyre i figur , og dette er eneste adkomst til depotet. Depotet rommer i underkant av 100 busser samt servicehall/verksted. Et bussdepot har typisk mest trafikk til/fra før og etter rush, da de fleste bussene er i rute/på veien under rush, så selv om et bussdepot kan generere en merkbar mengde tungtrafikk er det ikke alltid det belaster mest i makstimen.

Like nord for adkomsten til depotet og bensinstasjonen skiltes det ned til fartsgrense 40 km/t. Bensinstasjonen har også adkomst i X-krysset Slemmestadveien X Rustadveien.

Figur 2-9: Vikepliktsregulert X-kryss Slemmestadveien X Rustadveien. (Kilde: Google Streetview, 2023)

Det er opphøyd gangfelt over Slemmestadveien nord for krysset. I Rustadveien er det kun tilrettelagt kryssing grunnet fartsgrense 60 km/t og at gangfelt ikke anlegges ved så høy fartsgrense, og da kun ved akseptabelt fartsnivå på maksimum 45 km/t ved rundkjøringer eller signalregulerte kryss.⁵

Det er busslommer på begge sider av veien på sørsiden av krysset.

Figur 2-10: Vikepliktsregulert T-kryss Slemmestadveien X Vaterlandsveien (Foto: Sweco Norge AS, 2023)

⁵ Håndbok V127 Kryssingssteder for gående, Statens vegvesen, 2017

Som man kan se av figur 2-10 skiltes det opp til fartsgrense 50 km/t rett nord for krysset Slemmestadveien X Vaterlandsveien. Vaterlandsveien har vikeplikt for den gjennomgående trafikken i Slemmestadveien. På vei ut fra Vaterlandsveien, foran gangfeltet, er det nok plass til at to personbiler kan kjøre ved siden av hverandre i en lengde som tilsvarer en personbil. Gangfeltet er trukket ca. 4 meter inn i Vaterlandsveien, og er oppdelt av repos/trafikkøy. På nordsiden av Vaterlandsveien er det en gang- og sykkelvei som treffer fortauet/gang- og sykkelveien på vestsiden av Slemmestadveien like ved gangfeltet.

Figur 2-11: Slemmestadveien like sør for Vaterlandsveien. (Foto: Sweco Norge AS, 2023)

Betonggriser skiller gang- og sykkelveien fra kjørefeltet på østsiden av Slemmestsadveien, som illustrert i figur 2-11. Figuren viser også et gult skilt merket «*Vaterlandsveien stengt ved Boligveien. Omkjøring skiltet*». Det er tatt hensyn til omkjøringen i trafikkberegningene.

Figur 2-12: Vikepliktsregulert X-kryss Slemmestadveien X Skolebakken med signalregulert gangfelt over Slemmestadveien sør for krysset. (Kilde: Google Streetview, 2023)

Som vist i figur 2-12 er Slemmestadveien X Skolebakken et X-kryss med signalregulert gangfelt over Slemmestadveien. På motsatt side av Skolebakken ligger innkjøring til baksiden av Rortunet Senter med varelevering og drop-on/-off-plasser og med snusløyfe i enden av veien. Signalregulert gangfelt aktiveres av brukere. Skolebakken har 11 % fall inn mot Slemmestadveien, mens innkjøringen til baksiden av Rortunet Senter er flat.

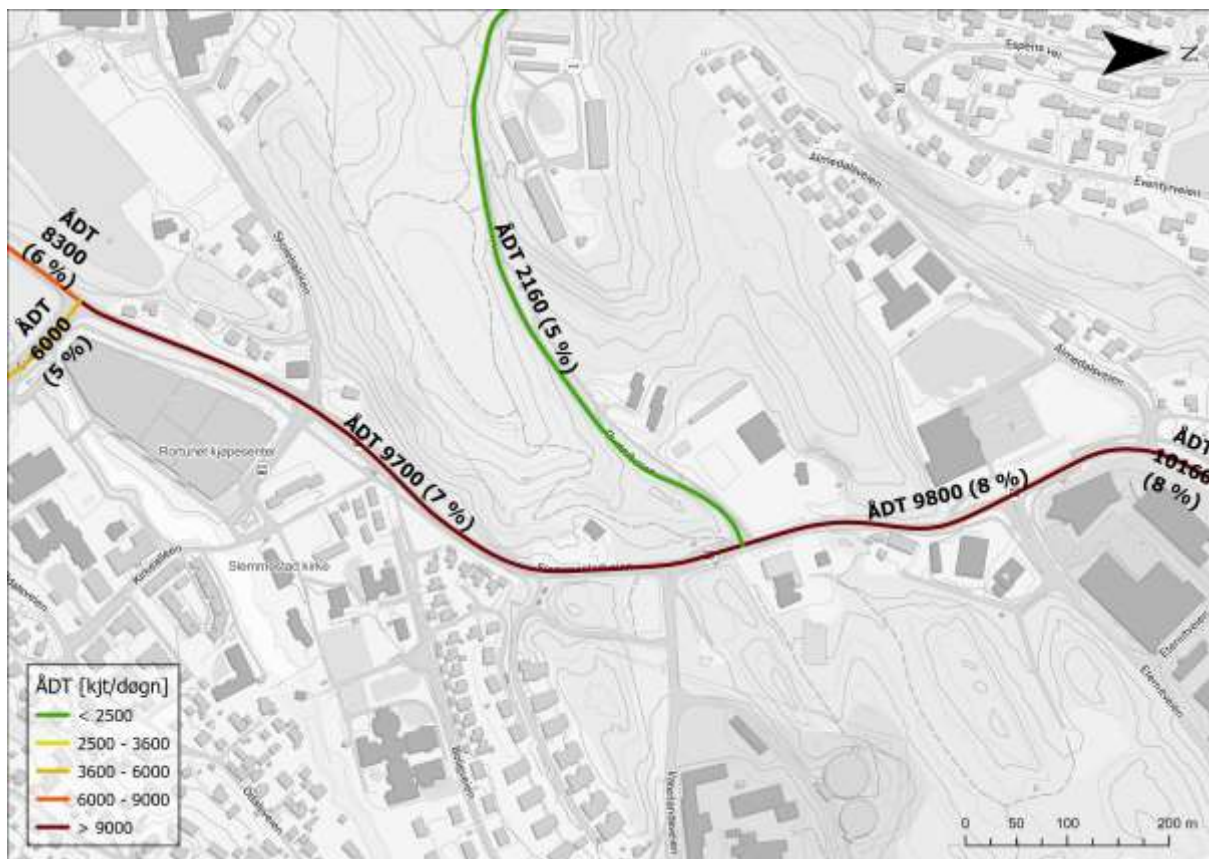
Figur 2-13: Vikepliktsregulert T-kryss Slemmestadveien X Sundbyveien med gangfelt i Sundbyveien. (Kilde: Google Streetview, 2023)

Figur 2-13 viser den sørlige enden av prosjektavgrænsningen. Slemmestadveien har forkjøringsrett i krysset. Sundbyveien har to kjørefelt inn mot krysset, som inkluderer et venstresvingefelt på ca. 50 m. Gang- og sykkelvei ligger på sørøst-siden av veien, og er fysisk adskilt fra veien. Gangfeltet er trukket ca. 9 m inn i Sundbyveien.

2.2 Trafikkmengder

2.2.1 Foreliggende datagrunnlag

Det eksisterer informasjon om trafikkmengder i nærheten av planområdet fra Nasjonal vegdatabank (NVDB).⁶ NVDB innehar ulike data for veinettet i Norge, blant annet trafikkmengder i form av årsdøgntrafikk (ÅDT). Årsdøgntrafikk er en gjennomsnittsverdi for total trafikk over et døgn. Teoretisk definisjon er total trafikk over et år, for en veilenke, dividert på antall dager i året.

Figur 2-14: Registrerte trafikkmengder i området. Andel lange kjøretøy er oppgitt i parentes. (Kartkilde: Kartverket)

Som man kan se av figur 2-14 er Slemmestadveien oppgitt med en ÅDT på ca. 10 000 kjt/døgn. Tungtrafikkandelen⁷ er angitt mellom 6-8 %. Rustadveien er oppgitt med ÅDT 2160 kjt/døgn og tungtransportandel på 5 %. Sundbyveien er oppgitt med ÅDT 6000 kjt/døgn og 5 % tungtransportandel.

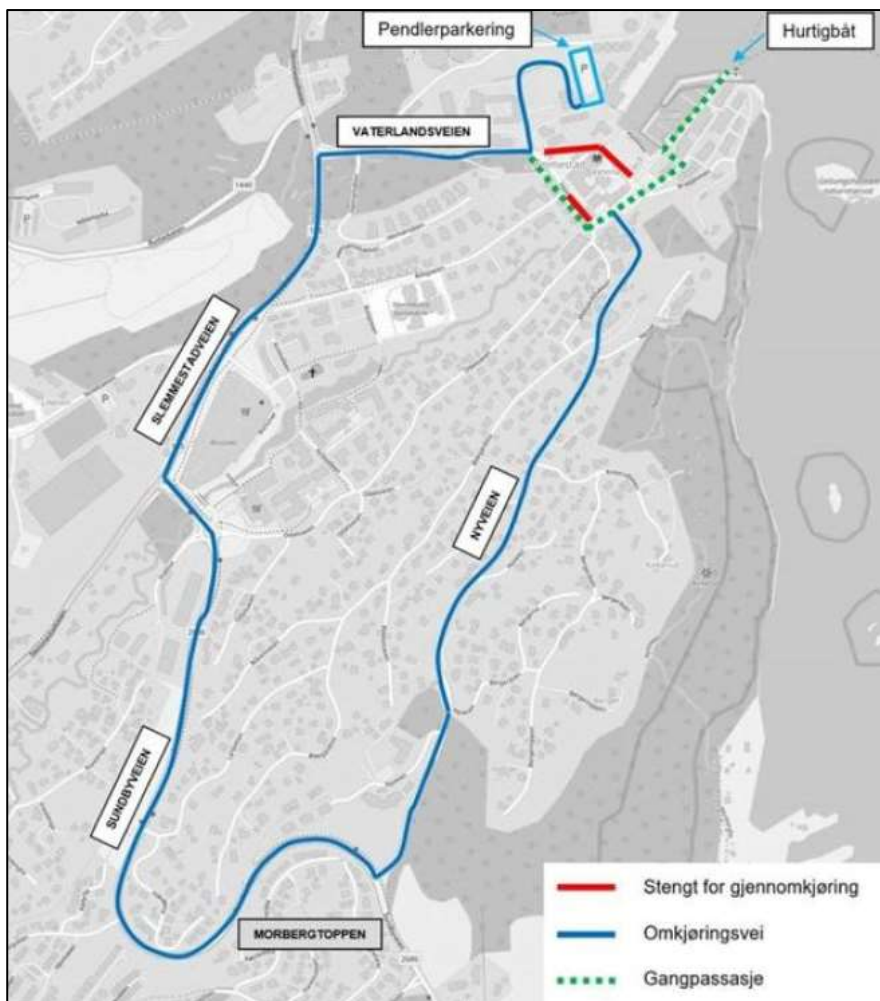
⁶ Vegkart: Trafikkmengde, Statens vegvesen, 2023

⁷ Tungtrafikk er identifisert ut fra lengde på kjøretøyet. Kjøretøy lengre enn 5,6 meter er definert som tungtrafikk

2.2.2 Trafikktelling

Det ble gjennomført trafikktellinger i morgenrushet (kl. 7-9) og ettermiddagsrushet (kl. 15-17) torsdag 28.9.2023. Trafikktellingene omfattet alle kryssene langs prosjektstrekningen, inklusive det uregulerte gangfeltet mellom Eternitveien og Almedalsveien. Tellingene ble gjennomført av underkonsulenten ATKI ved bruk av kamera med etterbehandling av videoene. I samme tidsrom gjennomførte Sweco befaringer og satt opp videokameraer for å dokumentere avviklingsmønstre og køutstrekning.

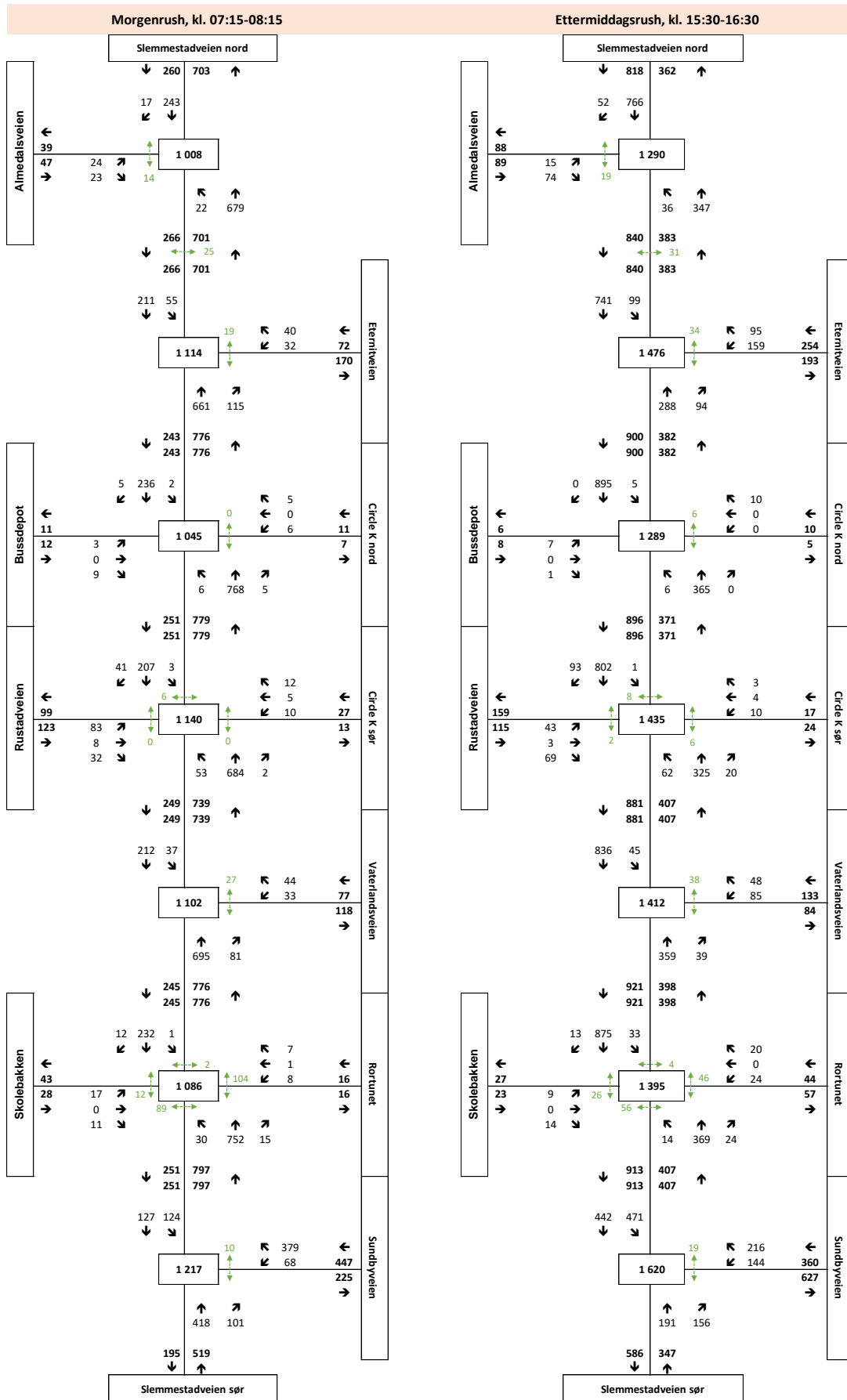
Under registreringen var det anleggsarbeid i Vaterlandsveien som medførte at noe trafikk til og fra Slemmestad som tidligere kjørte via Vaterlandsveien nå måtte kjøre via Sundbyveien, se figur 2-15. Dette er det tatt hensyn til i trafikkberegningene.

Figur 2-15: Anvist omkjøringstrase under stenging av Vaterlandsveien (kilde: Asker kommune).

Fra tellingene ble det kartlagt at største time i morgenrushet er fra kl. 07:15 til kl. 08:15, mens tilsvarende for ettermiddagsrushet er fra kl. 15:30 til kl. 16:30. Figur 2-16 viser trafikkgrunnlaget for dagens situasjon. Grønn pil og tekst viser til fotgjengerkryssinger og -trafikk.

Største time i morgenrushet hadde krysstrafikk på mellom 1000 kjt/t og 1200 kjt/t, mens tilsvarende i største ettermiddagstime var mellom 1300 kjt/t og 1600 kjt/t. Felles for begge rush er at krysstrafikken overordnet sett øker fra nord til sør, hvor krysset mellom Slemmestadveien og Sundbyveien er det mest trafikkerte krysset på strekningen.

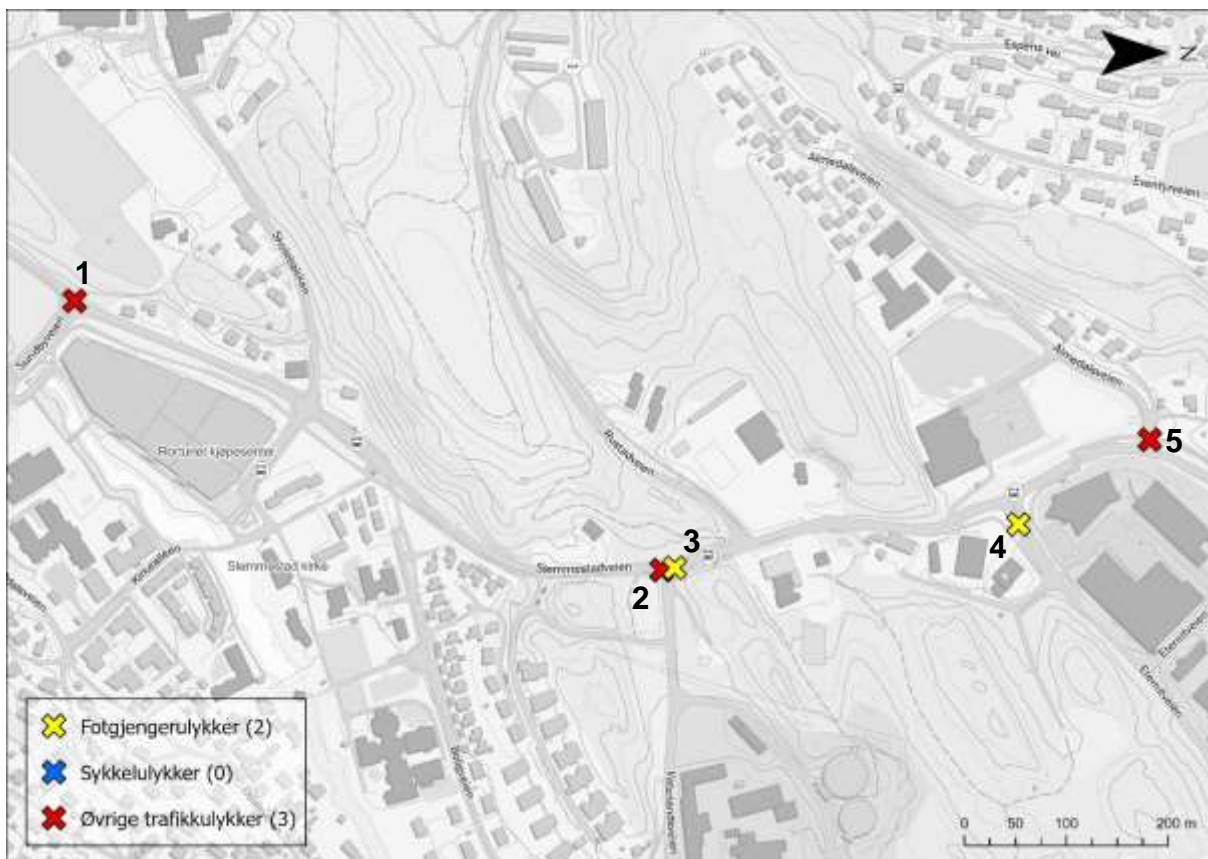

Figur 2-16: Største time i morgen- og ettermiddagsrush, dagens situasjon.

2.3 Trafikkulykker

Kartlegging av trafikkulykker i området er gjort gjennom innhenting av data for perioden fra og med 2018 til og med 2022 fra Nasjonal vegdatabank. De registrerte trafikkulykkene er politirapporterte ulykker med personskade. Ulykkene må ha inntruffet på offentlig- eller privat vei, gate eller plass som er åpen for alminnelig trafikk. Ulykkesdataene inneholder informasjon om sted, tid, type ulykke, involverte, forhold (vær, føre etc.) og liknende⁸.

Tidligere erfaringer viser at det på et generelt grunnlag er noe underreportering av ulykker, spesielt for fotgjenger- og sykkelulykker. Dette gjelder imidlertid generelt, og ikke spesielt for veinettet ved planområdet.

Figur 2-17: Politirapporterte trafikkulykker langs prosjektstrekningen i tidsrommet fra 2018 til 2022. (Kartkilde: Vegkart)

⁸ Vegkart: Trafikkulykke, Statens vegvesen, 2023

Ulykkene vist i figur 2-17 korresponderer med nummereringen i tabellen nedenfor.

Tabell 2-3: Oversikt over nærliggende trafikkulykker.

Nr.	Ulykkesdato og -tid	Ulykkeskode
3	Tirsdag den 28.01.2020 kl. 16:00	Fotgjenger krysset kjørebane på hitsiden av krysset
4	Lørdag den 19.09.2020 kl. 11:00	Fotgjenger krysset kjørebane i gangfelt utenfor kryss
Nr.	Ulykkesdato og -tid	Ulykkeskode
1	Tirsdag den 28.09.2021 kl. 15:46	Påkjøring av forankjørende ved skifte av felt til venstre
2	Mandag den 20.04.2020 kl. 15:59	Avsvingning til venstre foran kjørende i motsatt retning fra fortau eller G/S-vei
5	Tirsdag den 02.10.2018 kl. 07:50	Påkjøring bakfra

Ulykke nr. 1 og 2 inntraff mellom personbil og MC/moped, mens ulykke nr. 5 inntraff mellom personbil og buss.

Ulykke nr. 3 og 4 inntraff mellom personbil og fotgjenger.

Det er ikke tilstrekkelig antall ulykker for at det langs strekningen enten kan klassifiseres som *ulykkespunkt* (minimum 4 politirapporterte personskadeulykker i løpet av 5 år innenfor en strekning på 100 m) eller *ulykkesstrekning* (minimum 10 politirapporterte personskadeulykker i løpet av 5 år innenfor en strekning på 1 km). Det er heller ikke andre elementer som tilsier at prosjektstrekningen har særlige trafiksikkerhetsutfordringer.

2.4 Forhold for gående og syklende

Som man kan se av figur 2-18 er det en gang- og sykkelvei på østsiden prosjektstrekningen. Mellom Eternitveien og Almedalsveien har gang- og sykkelveien et sideskift.

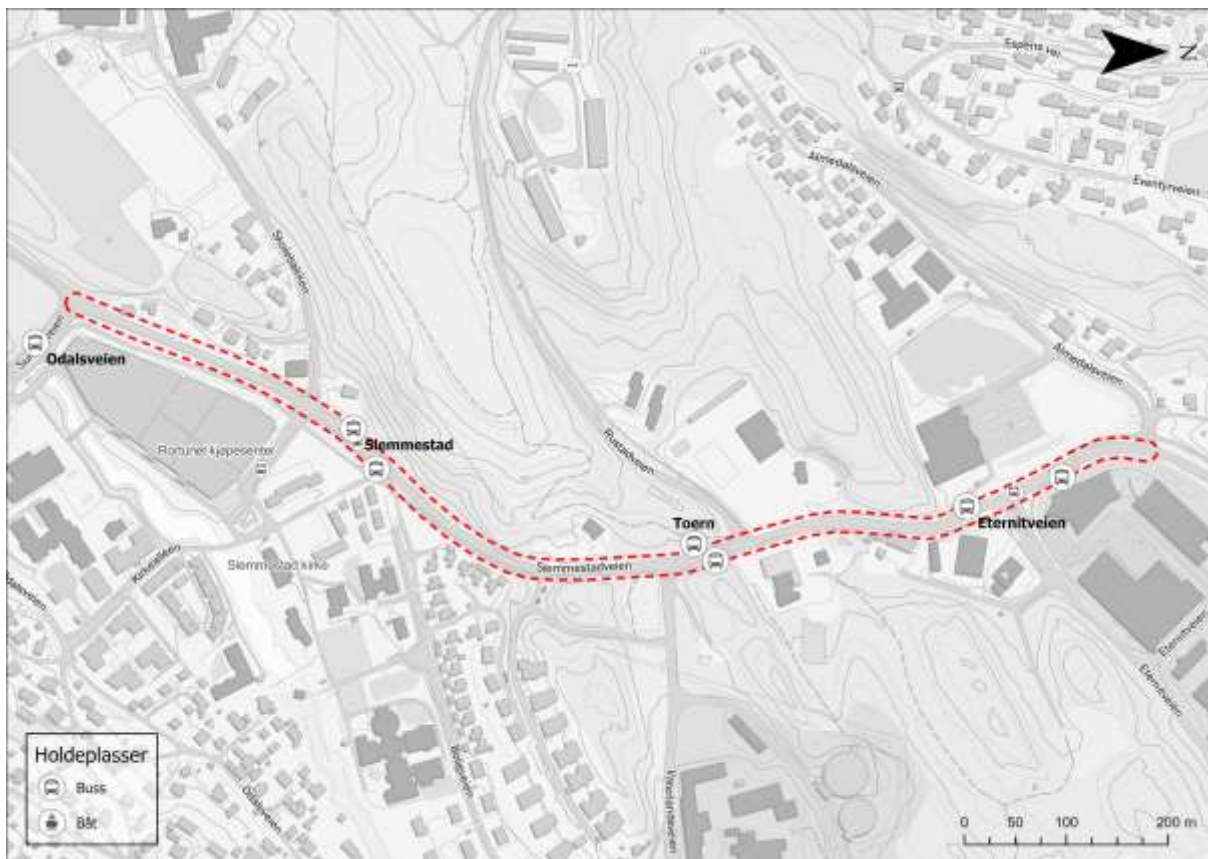
Det er totalt 11 gangfelt og 2 tilrettelagte kryssinger langs prosjektstrekningen.

Figur 2-18: Gang- og sykkelveier i området samt gangfelt og tilrettelagte kryssinger. (Kartkilde: Kartverket)

Utover tilbudet som er vist i figuren, er det også fortau i sideveiene.

2.5 Kollektivtilbud

Figur 2-19: Holdeplasser langs prosjektstrekningen. (Kartkilde: Kartverket)

2.5.1 Busslinjer og frekvens

Slemmestadveien ligger inne som kollektivprioritert strekning i kommuneplanen. Figur 2-19 viser holdeplasser langs prosjektstrekningen og tabell 2-4 viser busslinjer som betjener bussholdeplasser innenfor vår prosjektavgrensing samt Slemmestad brygge. Dette for å lokalisere hovedstrømmene av kollektivtrafikk samtidig som man får oversikt over hyppigheten langs prosjektstrekningene. Linje 295 og 296 er såkalte *servicelinjer*, mens B20 er båt.

Tabell 2-4: Relevante kollektivlinjer med betjeningsområde.

Linje	Område
250	Slemmestad/Sætre - Oslo bussterminal
250E	Slemmestad - Oslo bussterminal
255E	Sætre - Oslo bussterminal
260	Bråset/Hyggen - Slemmestad (-Asker)
260E	Bødalen - Ullevål stadion
295	Guibekken - Vollen
296	Rortunet - Torp - Heggedal - Asker - Asker - Heggedal - Torp - Rortunet
B20	Slemmestad - Aker brygge

Tabell 2-5: Aktuelle busslinjer med frekvens på hverdager fordelt på morgen-, utenom- og ettermiddagsrush. Oppgitt i avganger per time.

Linje	Frekvens					
	Retning til Slemmestad			Retning fra Slemmestad		
	Morgen	Utenom	Ettermiddag	Morgen	Utenom	Ettermiddag
250	6	4	6	6	4	6
250E	x		8	8		x
255E	x		2	3		x
260	2	1	2	2	1	2
260E	x		2	2		x
295	Tre avganger mellom 15:37 og 17:57			Tre avganger mellom 05:45 og 07:55		
296	Tre avganger mellom 10:05 og 14:05			Tre avganger mellom 10:30 og 14:30		
B20	1	x	1	1	x	1

Frekvensen som er vist ved tabell 2-5, gjelder i én retning (men mange av rutene er retningsstyrte ruter). Frekvensen er angitt i avganger per time. Altså hvis bussen går hvert 10. minutt har den seks avganger på en time.

Siden rutetabellene differensierer på frekvens i ulike retninger og på ulike tidspunkt på døgnet har det vært nødvendig å differensiere tabellen på de ulike rushene og på begge retninger.

Enkelte ruter har kun noen enkelte avganger som har gjort det vanskelig å tallfeste en spesifikk frekvens, og her er heller forholdene beskrevet i tabellen.

Tabell 2-6: Tidsrommet for rushtid for de ulike linjene.

Linje	Retning til Slemmestad				Retning fra Slemmestad			
	Morgen		Ettermiddag		Morgen		Ettermiddag	
	Rushstart	Rushslutt	Rushstart	Rushslutt	Rushstart	Rushslutt	Rushstart	Rushslutt
250	06:19	07:39	14:44	17:34	06:08	07:58	14:38	16:38
250E	x		14:46	17:16	06:28	08:28		x
255E	x		14:54	17:24	05:39	08:09		x
260	05:50	-	-	18:41	05:01	-	-	23:42
260E	x		15:30	17:00	05:46	07:46		x
295	x		15:37	17:57	05:45	07:55		x
296	10:05	-	-	14:05	10:30	-	-	14:30
B20	x		15:10	17:30	06:05	08:15		x

Tabell 2-6 viser rushstart og rushslutt for de ulike linjene med oppgitt klokkeslett for dette. Det er også her differensiert på retning og de ulike rushene (morgen og ettermiddag). Det er første og siste avganger ved første bussholdeplass som vises i tabellen, som vil si at for de rutene under kolonnene «Retning til Slemmestad» kan ha opplevd rush noe senere i Slemmestad.

Som man kan se av tabellen varierer rushet fra linje til linje. Rush er definert som den perioden på morgenen og ettermiddagen hvor bussene typisk har hyppigere frekvens enn ellers på dagen.

Gjennomsnittlig (utenom servicelinjene og linje 160 som ikke har noe definert rushtid) er morgenrushet mellom 06:04 og 08:02, mens ettermiddagsrushet gjennomsnittlig er 14:57 til 17:20. Det er rundt 23 busser i timen i rushretning. Dette tilsvarer en buss ca. hvert tredje minutt.

2.5.2 Forsinkelser

I forbindelse med prosjektet har Sweco fått oversendt kjøretider fra Ruter for linje 250, 255E og 260. Dataene som presenteres viser gjennomsnittlige tider over fire uker høsten 2023. Følgende definisjoner er hentet fra Ruters oversendte data:

- Kjøretid: kjøretid mellom holdeplassene (oppholdstid på holdeplass er ikke inkludert)
- Idealtid: et mål på kjøretid og hastighet uten forsinkelse. For å anslå idealkjøringen benyttes ti-persentilen av alle kjøretidene og nitti-persentilen av alle hastigheter på en strekning uavhengig av linje og tidsrom
- Persentiler: persentilene beregnes ved at en sorterer kjøretidsmaterialet etter verdi i stigende rekkefølge og deler det i hundre like store deler. X-persentilen er den verdi der x % av observasjonene har lavere/høyere verdi enn denne.

Sweco har i tillegg definert forsinkelse som differansen mellom faktisk kjøretid og idealtid, og variasjon som differansen mellom 90- og 10-persentil. Sistnevnte definisjon er viktig ettersom stor variasjon betyr at tilbudet er upålitelig for kundene fordi det blir vanskelig å forutse om man vil rekke fram som planlagt. Denne variasjonen fanges ikke opp når man ser på gjennomsnittlig forsinkelse.

Tabell 2-7: Kjøretider, forsinkelse og variasjon i morgenrushet nordover

Morgenrush (kl. 07:00-08:00)						
Holdeplass (fra)	Faktisk kjøretid	Idealtid	10-persentil	90-persentil	Forsinkelse	Variasjon
Odalsveien	01:20	01:06	01:02	01:38	00:14	00:36
Slemmestad	00:48	00:38	00:40	00:54	00:10	00:14
Toern	00:43	00:34	00:35	00:52	00:09	00:17
Eternitveien	00:48	00:49	00:39	00:55	-	00:16
Bjerkås	00:42	00:45	00:32	00:49	-	00:17

Tabell 2-8: Kjøretider, forsinkelse og variasjon i ettermiddagsrushet sørover

Ettermiddagsrush (kl. 16:00-17:00)						
Holdeplass (fra)	Faktisk kjøretid	Idealtid	10-persentil	90-persentil	Forsinkelse	Variasjon
Elnes	01:28	00:47	00:46	02:59	00:41	02:13
Bjerkås	03:00	01:24	01:11	05:16	01:36	04:05
Eternitveien	01:01	00:19	00:31	01:35	00:42	01:04
Toern	01:25	00:28	00:45	02:06	00:57	01:21
Slemmestad	01:18	00:50	00:58	01:45	00:28	00:47
Odalsveien	01:04	00:49	01:00	01:08	00:15	00:08

Vi ser at forsinkelsene og variasjonen er betydelig større i ettermiddagsrushet sammenlignet med morgenrushet. Størst variasjon og forsinkelse finner man mellom Bjerkås og Eternitveien. Foruten de siste 150 meterne, ligger strekningen utenfor prosjektområdet. Total kjøretid langs prosjektstrekningen er i dag i overkant av fire minutter, mens idealtiden er i underkant av to minutter, det vil si en forsinkelse på ca. 2,5 minutter. Kjøretiden varierer med fire minutter. I henhold til veinormal N100 anbefales det kollektivfelt i sørgående retning som følge av størrelsen på forsinkelsene og hyppigheten av busser⁹.

⁹ Krav 2.3.3-1 i SVVs veinormal N100 Veg- og gateutforming

3. Planer i området

3.1 Aktuelle utbygginger

For å beregne nyskapt trafikk i området, er det sett på utbyggingsvolumet i området. Som vedlegg til kommuneplanenes arealdel¹⁰ er det utarbeidet et boligbyggeprogram for Asker kommune som er inndelt i delområder. For delområdet Slemmestad er det i programmet oppgitt at det totalt skal bygges 2273 boenheter innen 2050.

Tabell 3-1: Utklipp av boligbyggeprogrammet for Slemmestad-området.

Felt	Plansone	Grunnkrets	Lokal-område	Areal (m ²)	Navn	Typologi	Boligtall	Årstall antatt ferdigstillelse	Kommentarer
BØ1	Bødalen	Østs kogen	Slemmestad	3 641	Morberg II	KSHB	12	2027	
BØ2	Bødalen	Østs kogen	Slemmestad	23 089	Engebråten II	KSHB	30	2028	
BØ3	Bødalen	Østs kogen	Slemmestad	49 054	Engebråten I	Enebolig	47	2023	
BØ4	Bødalen	Auke	Slemmestad	10 816	Auke	Enebolig	10		Fortetting
NÆ1	Nærnes	Nærnes-Nordre	Slemmestad	116 000	Morbergtoppen	KSHB/Enebolig	170	2035	
NÆ2	Nærnes	Nærnes-Søndre	Slemmestad	5 934	Nærnes nærsenter	Blokk	12	2032	
NÆ3	Nærnes	Nærnes-Søndre	Slemmestad	4 022	Sokkefaret	KSHB	15	2030	
NÆ4 ¹⁾	Nærnes	Nærnes-Søndre	Slemmestad	5 200	Sokkefaret	Enebolig	5		Fortetting
SL1	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	13 498	Vaterland	Blokk	400	2025	
SL2	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	9 543	Norsemkaia	Blokk	100	2027	
SL3	Slemmestad Sør	Ødegården	Slemmestad	17 659	Vaterland sør	Blokk, KSHB	30	2026	
SL4	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	60 007	Fabrikktomta	Blokk	600	2035-2040	
SL5	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	7 792	Tåje 1	Blokk, KSHB	65	2036	
SL6	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	3 365	Tåje 2	Blokk, KSHB	35	2037	
SL7	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	2 115	Tåje tårnhus	Blokk	75	2045	
SL8	Slemmestad Nord	Slemmestad	Slemmestad	11 505	Tåje 3	Blokk	125	2039	
SL9	Slemmestad Nord	Bødalen-Nilsemarka	Slemmestad	12 890	Nilsemarka øst	KSHB	30	2045	
SL10	Slemmestad Nord	Bødalen-Nilsemarka	Slemmestad	63 615	Rustadveien	KSHB	250	2040	
SL11	Slemmestad Nord	Dambo	Slemmestad	23 614	Maskinpakktomta	KSHB	60	2049	
SL12	Slemmestad Sør	Ødegården	Slemmestad	8 096	Menytomta	Blokk	80	2035	
SL13	Slemmestad Sør	Ødegården	Slemmestad	6 579	Odalsveien	Blokk, KSHB	22	2026	
SL14	Slemmestad Sør	Ødegården	Slemmestad	3 965	Evjetun	Blokk, fellestj.	100	2030	
SUM:			Slemmestad				2273		

1) Det foreligger innsigelser fra overordnede myndigheter til boligfeltene NÆ4. Her gjelder tidligere kommuneplaner inntil innsigelsene er endelig avklart

I tabellen står KSHB for kombinert småhusbebyggelse. Størrelsen per enhet for de ulike boligtypene er ikke kjent, og det er her gjort noen antakelser. Blokk (leiligheter) er antatt til å ha en gjennomsnittsstørrelse på 80 m² per boenhet. For KSHB er det antatt 100 m² per boenhet og for enebolig er det antatt 175 m² per boenhet.

For utbyggingsfeltene med flere boligtyper (typologier) er det gjort antakelser om fordeling av boligtype. Følgende er antatt:

- Vaterland sør (SL3) består av 80 % blokkbebyggelse og 20 % konsentrert småhusbebyggelse
- Tåje 1 (SL5) og Tåje 2 (SL6) består av 80 % blokkbebyggelse og 20 % konsentrert småhusbebyggelse

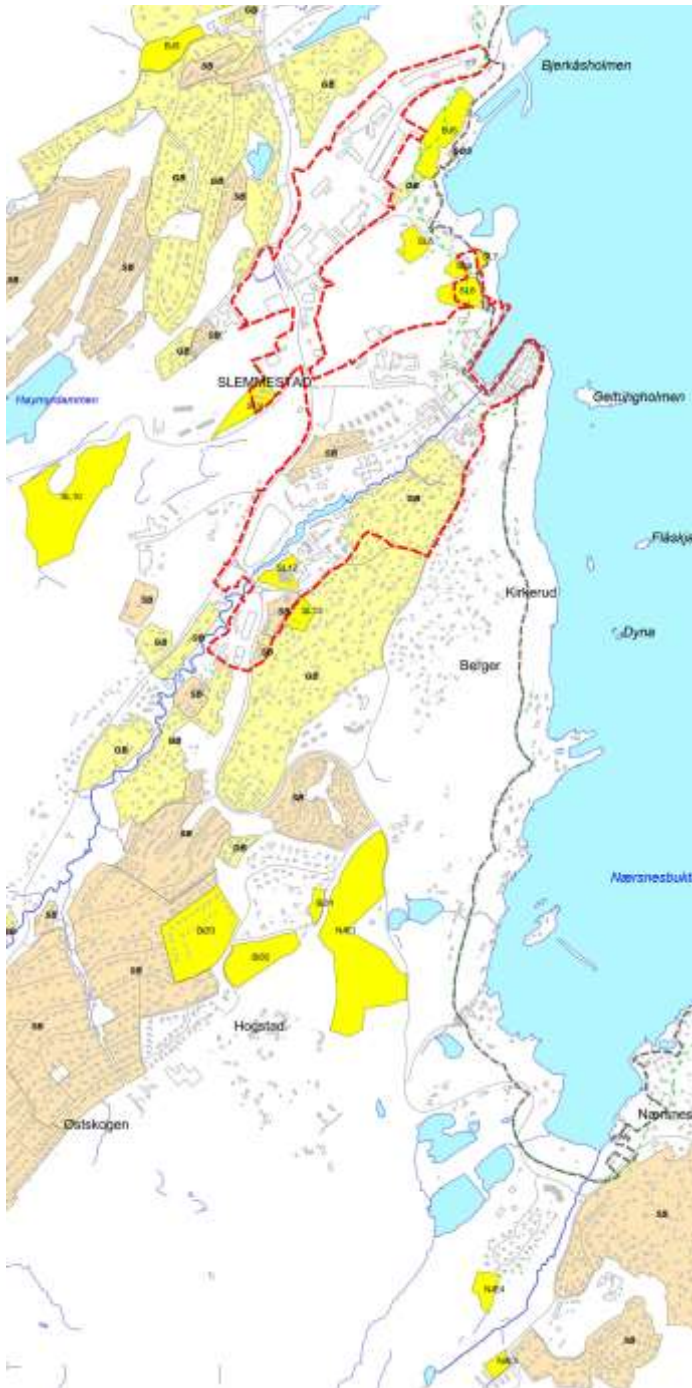
Asker kommune har gjort en ny vurdering av de ulike boligprosjektenes relevans for denne utredningen. Det er i den sammenheng blitt vurdert å se bort ifra følgende utbygginger:

- NÆ1 (Morbergtoppen)
- SL7 (Tåje tårnhus)
- SL9 (Nilsemarka øst)
- SL10 (Rustadveien)
- SL11 (Maskinpakktomta)
- SL12 (Menytomta)
- SL13 (Odalsveien)

¹⁰ Kommuneplanenes arealdel: Boligbyggeprogrammet, Asker kommune, 13.juni 2023

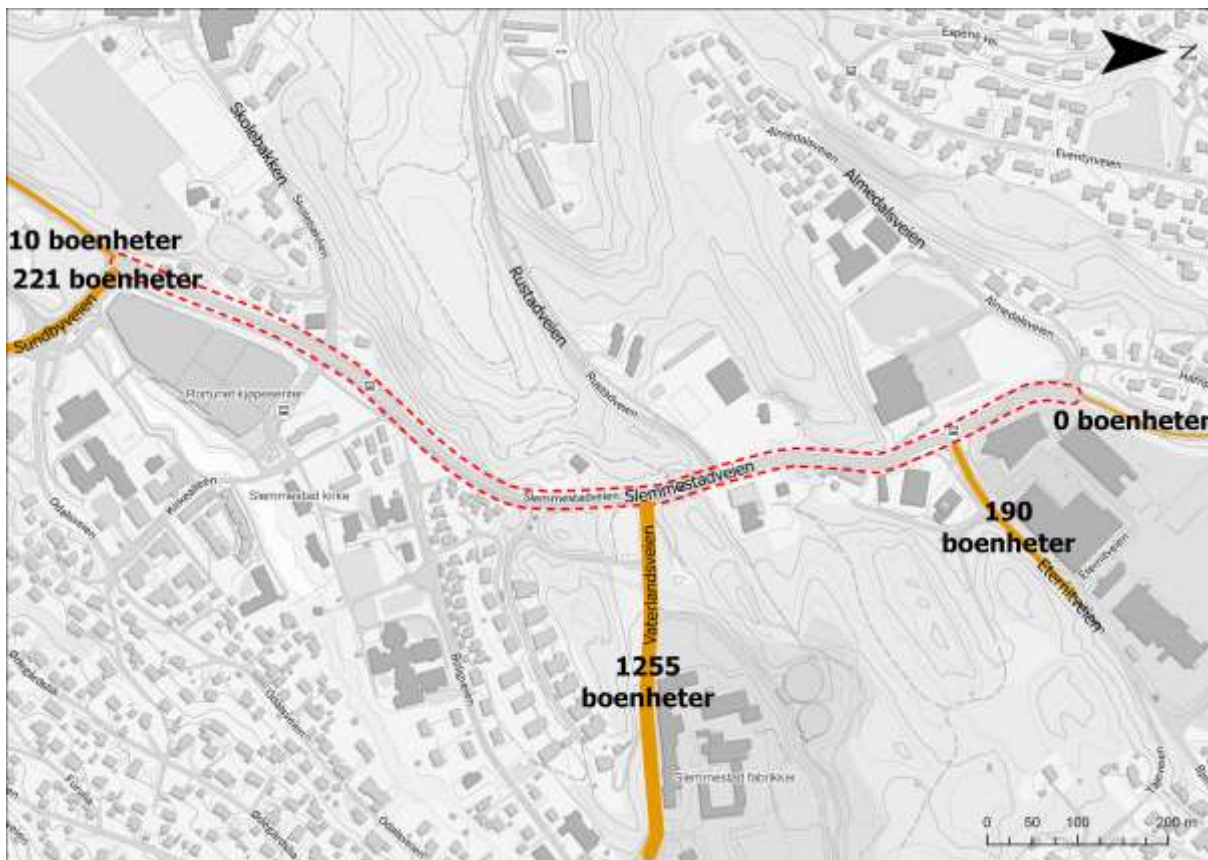
Man har også lagt til utbygging BJ6 (Bjerkåsholmen) bestående av 90 boenheter av typen blokk.

De ulike prosjektene er vist i kart ved figur 3-1. Noen prosjekter er av ukjente årsaker ikke vist i kartet, dette gjelder blant annet NÆ2, SL1, SL2, SL3 og SL4.

Figur 3-1: Utsnitt av boligbyggeprogrammet med relevante prosjekter.

Antall boliger tilknyttet de ulike veiene er vist ved figur 3-2. Som man kan se, vil store deler av planlagt utbygging langs prosjektstrekningen tilknytte seg Vaterlandsveien.

Figur 3-2: Antall boliger tilhørende de ulike veiene som er tilknyttet Slemmestadveien. (Kartkilde: Kartverket)

Man har utover i arbeidet sett at utbyggingstomt SL8 (125 blokkleiligheter) heller skulle ha vært tilknyttet Eternitveien i stedet for Vaterlandsveien da det er planlagt etablert en bom langs veinettet som gjør at trafikken må kjøre via Eternitveien. Asker kommune vurderer effekten liten knyttet til størrelsen på utbyggingen, sett opp mot øvrige utbygginger, samtidig som dette er med på å gi robusthet til vurderingene da mengden utbygging er størst via Vaterlandsveien.

3.2 Parkering

Tilgjengelighet på bilparkeringsplasser påvirker forventet bilturer per boenhet og er en viktig del av beregningene for fremtidig trafikk. Parkeringsnormen for Asker kommune er beskrevet i kommuneplanens arealdel¹¹ og er inndelt i to; nord og sør for nullvekstlinjen. Nullvekstlinjen er en bestemmelsesgrense som ligger like sør for Slemmestad. De fleste av boligprosjektene i boligbyggeprogrammet ligger nord for nullvekstlinjen, mens enkelte ligger sør for linjen. Hovedsakelig beregnes parkeringsplasser per 100 m² BRA, med unntak av de som beregnes per boenhet (U).

Videre er det inndelt i ulike områdekategorier; *sentrumsformål, prioritert vekstområde, kollektivnære områder og kommunen for øvrig.*

Tabell 3-2: Parkeringsnorm for Asker kommune.

Arealformål	Sentrumsformål	Prioritert vekstområde	Kollektivnære områder	Kommunen for øvrig
Nord for nullvekstlinjen				
Frittliggende småhus-bebyggelse <i>Pr. boenhet (U)</i>	Avsatt areal til minimum 2 garasjeplasser for bil pr. hovedbruksenhet og 1 biloppstillingsplass for sekundær boenhet			
Konsentrert småhus-bebyggelse <i>Pr. boenhet (U)</i>	1,2 - 2,2 biloppstillingsplass og min. 3 sykkeloppstillingsplass 10 % av p-plassene til bil skal være gjesteparkering og min. 1 p-plass skal være HC – parkering. Gjeste- og HC-parkering skal være fellesareal.			
Blokker Bestemmelser i punkt 4 gjelder.	Maks 1,0 biloppstillings-plass	1 - 1,2 biloppstillings-plass	1 - 1,5 biloppstillings-plass	1 - 2 biloppstillings-plass
	Min. 3 sykkeloppstillings-plasser	Min. 3 sykkeloppstillings-plasser	Min. 3 sykkeloppstillings-plasser	Min. 3 sykkeloppstillings-plasser
Sør for nullvekstlinjen				
Frittliggende småhus-bebyggelse <i>Pr. boenhet (U)</i>	Avsatt areal til minimum 2 garasjeplasser for bil pr. hovedbruksenhet og 1 biloppstillingsplass for sekundær boenhet			
Konsentrert småhus-bebyggelse <i>Pr. boenhet (U)</i>	1,2 - 2,2 biloppstillingsplass og min. 2 sykkeloppstillingsplass 10 % av p-plassene til bil skal være gjesteparkering og min. 1 p-plass skal være HC – parkering. Gjeste- og HC-parkering skal være fellesareal.			
Blokker Bestemmelser i punkt 4 gjelder.	Maks 1,5 biloppstillings-plass	2 biloppstillings-plasser	2 biloppstillings-plasser	1 - 2,2 biloppstillings-plass
	Min. 3 sykkeloppstillingsplass	Min. 3 sykkeloppstillings-plass	Min. 2 sykkeloppstillings-plass	Min. 2 sykkeloppstillings-plass

¹¹ Kommuneplanenes arealdel 2022 – 2034, Asker kommune, Vedtatt av Asker kommunestyre 13. juni 2023

4. Turproduksjon

Det finnes ulike metoder for å beregne turproduksjon knyttet til ulike arealbruksformål. I dette prosjektet er det valgt å benytte PROSAM-rapport nr. 137 *Turproduksjon for boliger i Oslo og Akershus* fra 2006. Arbeidet bak rapporten er mer grundig og mer stedsspesifikk enn Statens vegvesens håndbok V713 *Trafikkberegninger* fra 1989.

Erfaringstallene knyttet til bolig inkluderer flere typer turer enn de bosattes egne bilturer hvor de selv er sjåfør. Til og fra en bolig er det også biltrafikk knyttet til reiser hvor de bosatte blir kjørt av andre, besøkendes bilturer og serviceærender knyttet til boligen som håndverkere, pizzabud, renovasjon og lignende.

Det er lagt til grunn ca. 45 m² BRA bolig i gjennomsnitt per person for blokk og KSHB, mens for enebolig er det lagt til grunn ca. 67 m² BRA, hvor det er tatt utgangspunkt i Folke- og bolig tellingen¹² fra 2011 samt boligstatistikk for Røyken i 2019 og skjønsmessige vurderinger.

Dette gir følgende antall bosatte per husholdning gitt de ulike boligtypologiene:

Tabell 4-1: Antall bosatte per husholdning for de ulike boligtypene i boligbyggeprogrammet.

Boligtype	Anslått størrelse [kvm]	Areal per bosatt	Antall bosatte per husholdning
Blokk	80	45	1,8
KSHB	100	45	2,2
Enebolig	175	67	2,6

Grunnkrets 30251702 Ødegården, som stort sett består av boliger tilknyttet Slemmestadveien, er målt til en størrelse på 777 daa fastland (store deler av grunnkretsen er i havet)¹³. Antall bosatte i grunnkretsen per 1. januar 2023 er 1910 personer¹⁴. Tettheten før utbygging er dermed ca. 2,45 bosatte per daa, noe som ifølge Prosam-rapport 137 anses å være middels tetthet i et boligområde (2,1-6,0 bosatte per daa boligområde). Gitt ca. 3300 bosatte (etter tiltak inklusive naboprojekter) medfører dette at det kvalifiseres til å være middels tetthet (2,1-6,0 bosatte per daa boligområde).

3)	Lav tetthet:	0-2,0 bosatte per daa boligområde	(per grunnkrets).
	Middels tetthet:	2,1-6,0 bosatte per daa boligområde	(per grunnkrets).
	Høy tetthet:	6,1+ bosatte per daa boligområde	(per grunnkrets).
	Urban:	Blandet arealbruk $\geq 0,26$	(per grunnkrets).
<i>Bosatte per daa boligområde = bosatte dividert på arealet av alle 1 hektars ruter med boligbygg.</i>			
<i>Blandet arealbruk = $N/(B+N)$ der N er 1 hektars ruter med næringsbygg og B er med boligbygg.</i>			

Figur 4-1: Grad av tetthet definert av Prosam-rapport 137.

¹² Folke- og bolig tellinger, Statistisk sentralbyrå, 2011

¹³ Kart, Statistisk sentralbyrå, 2021

¹⁴ Befolkning, Statistisk sentralbyrå, 2021

Km fra Oslo sentrum ²⁾	Bebyggelse ³⁾	Personer i husholdet ⁴⁾			
		1 person	2 personer	3 personer	4 personer
20km +	Middels tetthet/urbant	1,4 - 1,9	3,0 - 4,1	4,4 - 5,8	5,4 - 6,9
	Middels tetthet	1,6 - 2,4	3,4 - 5,0	4,9 - 6,9	5,9 - 8,1
	Lav tetthet/urbant	1,4 - 2,4	3,0 - 4,9	4,5 - 6,7	5,5 - 7,9
	Lav tetthet	1,6 - 2,7	3,5 - 5,4	5,1 - 7,4	6,2 - 8,6

Figur 4-2: Beregnet bilturproduksjon for boligområder. Antall bilbevegelser per husstand (sum til/fra) med justering av besøkstrafikken basert på tall fra feltundersøkelser. Gjelder for mandag-fredag (YDT).

Tallene i hvert intervall varierer med bebyggelsens tetthet, arealbruksblanding og minutter til holdeplass. Tett og blandet bebyggelse og kort avstand til holdeplass gir færrest bilturer.

Tabell 4-2 viser beregnet bilturproduksjon per boenhet for de ulike boligtypene ved bruk av interpolering.

Tabell 4-2: Bilturproduksjon (YDT) per boligtype, antall boenheter av de ulike boligtypene og samlet bilturproduksjon (YDT og ÅDT).

	Blokk	KSHB	Enebolig
Bilturproduksjon (YDT) per boenhet	3,8	4,5	5,2
Antall boenheter	1531	83	62
Bilturer YDT	5800	400	300
Bilturer ÅDT	5200	300	300

Det er forutsatt at 7 % av boligtrafikken avvikles i største time i morgenrushet, mens 10 % avvikles i ettermiddagsrushet. 80 % av turene går bort fra planområdet om morgenen, med de resterende 20 % til planområdet. Om ettermiddagen forutsettes 65 % til og 35 % fra. Dette er gjennomsnittsverdier som stammer fra resultatet av tellingene i forbindelse med arbeidet med Prosam-rapport 137.

Tabell 4-3: Timeandel og retningsfordeling.

Morgen [kjt/t]			Ettermiddag [kjt/t]		
Til	Fra	YDT-andel	Til	Fra	YDT-andel
20 %	80 %	7 %	65 %	35 %	10 %

Tabell 4-4: Nyskapt trafikk i makstime i morgen- og ettermiddagsrush som følge av realisering av relevante prosjekter i boligbyggeprogrammet.

Morgen [kjt/t]			Ettermiddag [kjt/t]		
Til	Fra	Sum	Til	Fra	Sum
81	322	403	374	201	575

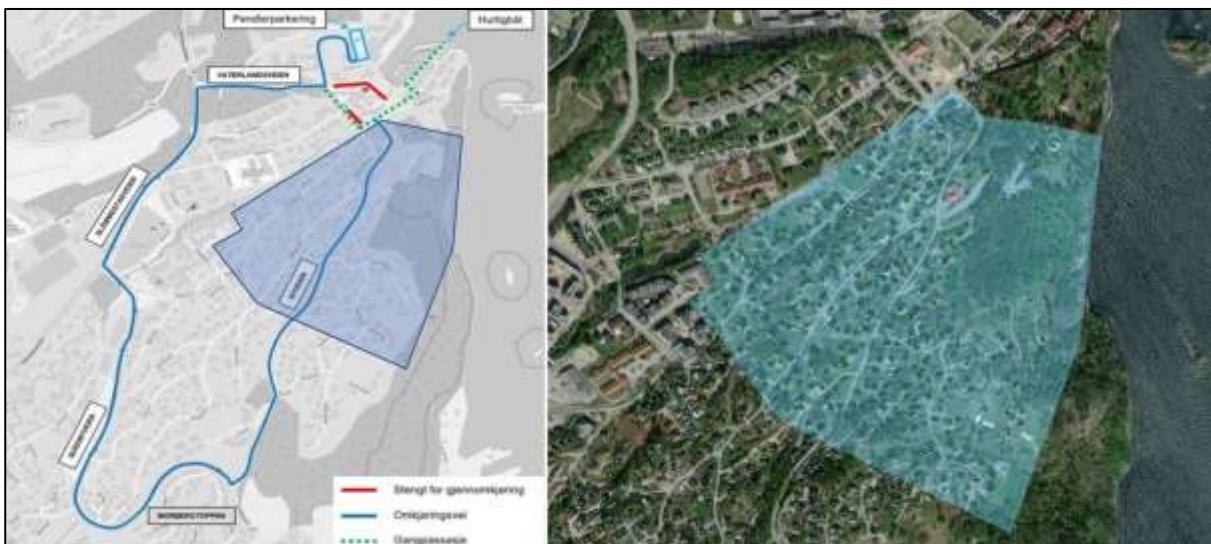
5. Trafikkmengder til beregning

Dette kapitlet presenterer ulike forutsetninger og utledninger som er lagt til grunn i utarbeidelsen av trafikkgrunnlaget langs Slemmestadveien for både nåværende og fremtidig situasjon etter utbygging. Asker kommune har gitt føringer om at trafikkgrunnlaget for fremtidig situasjon settes 10 år frem i tid til år 2033.

5.1 Korreksjon av trafikkteilingene

Som tidligere beskrevet i kapittel 2.2.2 var det anleggsarbeid i Vaterlandsveien under registreringen. Dette medførte at noe trafikk til og fra Slemmestad som i en normalsituasjon ville kjørte via Vaterlandsveien nå må kjøre via Sundbyveien.

For å korrigere for dette er det valgt å flytte noe av den registrerte biltrafikken fra Sundbyveien til Vaterlandsveien. For å estimere trafikkmengden som skal flyttes mellom kryssene, ble det gjennomført en optelling av boliger innenfor et nedslagsfelt som antas normalt ville benyttet Vaterlandsveien, se figur 5-1.¹⁵

Figur 5-1: Forutsatt nedslagsfelt for bruk av Vaterlandsveien i en normalsituasjon for beboere sør for stengingen på Slemmestad. Fra boligteilingen er det estimert ca. 160 eneboliger og et par flermannsboliger (KSHB). Det er videre benyttet tilsvarende forutsetninger for turproduksjon, rushandel og -fordeling som gitt i kapittel 4 for fremtidig utbygging. Dette gir en forventet bilturproduksjon på i overkant av 900 kjt/døgn (YDT). I rushperiodene forutsettes det at 90 % av trafikken vil kjøre til/fra Slemmestadveien i nordgående retning, mens de resterende 10 % vil gå til/fra Slemmestadveien i sørgående retning.

¹⁵ Det ble i ettertid bemerket at boligene på Slemmestad brygge også skulle inngått som en del av nedslagsfeltet til beregningene. Området omfatter ca. 100 boliger som er ventet å gi om lag 400 bilturer per døgn. I morgen- og ettermiddagsrushet ville dette tilsvart ca. 30 og 40 kjøretøy i største time, og er i en størrelsesorden som vurderes å ikke gi vesentlige utslag på kapasitetsberegningene som er gjennomført. Det bemerkes også at Slemmestad brygge ligger nærmest gatestengingen, og noen kan derfor ha valgt å parkere på vest nord for stengingen fremfor å kjøre hele omveien. Dette vil i så medføre at færre kjøretøy skal omlegges.

Tabell 5-1 viser forutsatt flytting av trafikk fra krysset med Sundbyveien til Vaterlandsveien i rushperiodene.

Tabell 5-1: Forutsatt flytting av trafikk fra krysset med Sundbyveien til Vaterlandsveien i rushperiodene.

Relasjoner	Andel	Morgen			Ettermiddag		
		Antall	Til	Fra	Antall	Til	Fra
Til/fra Slemmestadveien nordgående retning	90 %	57	11	46	82	53	29
Til/fra Slemmestadveien sørgående retning	10 %	6	1	5	9	6	3
Sum	100 %	64	13	51	91	59	32

Det forutsettes følgelig noe mer trafikk i Vaterlandsveien enn hva som ble registrert, og vil derfor gi en liten økning i belastningsgrad her. Samtidig vil forflyttingen av trafikk redusere trafikkmengdene og belastningsgraden i alle kryss sør for Vaterlandsveien.

5.2 Forutsetninger for fremtidige trafikkmengder

5.2.1 Generell trafikkvekst

5.2.1.1 NTP-prognoser

Som et resultat av generell utbygging, befolkningsvekst, økt velferd og ytterligere bidrag, forventes det generelt økt trafikk på veinettet i Norge. For å kunne estimere forventet fremtidig trafikkvekst er det utarbeidet prognoser for vekst per år med bakgrunn i Nasjonal transportplan (NTP)¹⁶⁺¹⁷.

For å hensynta generell trafikkvekst, er forventet trafikkøkning 10 år frem i tid estimert med bakgrunn i prognosene. I beregningene er det tatt i bruk separate prognoser for persontrafikk og godstrafikk, og prognosene som er benyttet er spesifikke for gamle Buskerud fylke. Dette gir en generell trafikkvekst på 11,8 % for lette kjøretøy og 24,3 % for tunge kjøretøy. Det er valgt å skjønsmessig redusere den generelle trafikkveksten med 20 % da den store utbyggingen i Slemmestad er en del av den generelle trafikkveksten som blant annet tar høyde for boligvekst. Dette er kun gjort for lette kjøretøy ettersom boligutbygging ikke påvirker godstrafikken i nevneverdig grad

For å kunne vurdere trafikkavviklingen i fremtidig situasjon, er det nødvendig med detaljerte trafikkvolum fordelt på veinettet som vil bli belastet. Den nyskapt trafikk er forsøkt fordelt på veinettet som ble registrert under trafikk tellingen, hvor de registrerte andelene mellom svingebevegelser i dag er benyttet i fordelingen av nyskapt trafikk. Noen særskilte vurderinger og antakelser er listet opp nedenfor.

5.2.1.2 Fordeling i veinettet

Det er forutsatt at det kun vil være generell trafikkvekst på relasjonene mellom Slemmestadveien sør, Sundbyveien og Slemmestadveien nord. Det er ikke kjent hvor mange kjøretøy som kjører inn i prosjektområdet i sør (Slemmestadveien sør eller Sundbyveien) som vi finner igjen i Slemmestadveien nord og motsatt. Det er her gjort en forenkling hvor det er forutsatt at all trafikk som går til sideveiene gjennom nettverket trekkes fra Slemmestadveien sør, Sundbyveien og Slemmestadveien nord. Dette innebærer at gjenstående gjennomgangstrafikk som benyttes som grunnlag til generell trafikkvekst blir noe lavere enn reelt.

Tabell 5-2 og tabell 5-3 viser trafikkgrunnlaget som benyttes til generell trafikkvekst i rushperiodene, separert mellom lette og tunge kjøretøy. Kolonnen «Andel av inngående trafikk» viser til hvor mye av

¹⁶ <https://www.toi.no/publikasjoner/framskrivinger-for-persontransport-til-ntp-2025-2036-article37998-8.html>

¹⁷ <https://www.toi.no/publikasjoner/framskrivinger-for-godstransport-til-ntp-2025-2036-article38001-8.html>

trafikken som går inn i modellområdet fra hver av veiene. På relasjonene mellom Slemmestadveien sør og Sundbyveien vil dette tallet være 100 % da det er siste kryss i prosjektavgrensningen.

Tabell 5-2: Trafikkgrunnlag benyttes til generell trafikkvekst i morgenrush, skilt mellom lette og tunge kjøretøy.

Morgen	Lette					Tunge				
	Fra/til	Slemmestad-veien nord	Slemmestad-veien sør	Sundbyveien	Sum	Andel av inngående trafikk	Slemmestad-veien nord	Slemmestad-veien sør	Sundbyveien	Sum
Slemmestadveien nord	-	34	24	58	25 %	-	11	7	18	64 %
Slemmestadveien sør	232	-	99	331	66 %	9	-	1	10	67 %
Sundbyveien	162	60	-	222	60 %	19	3	-	22	92 %
Sum	394	94	123	611	55 %	28	14	8	50	75 %

Tabell 5-3: Trafikkgrunnlag benyttes til generell trafikkvekst i ettermiddagsrush, skilt mellom lette og tunge kjøretøy.

Ettermiddag	Lette					Tunge				
	Fra/til	Slemmestad-veien nord	Slemmestad-veien sør	Sundbyveien	Sum	Andel av inngående trafikk	Slemmestad-veien nord	Slemmestad-veien sør	Sundbyveien	Sum
Slemmestadveien nord	-	223	179	402	51 %	-	9	13	22	79 %
Slemmestadveien sør	45	-	148	193	58 %	9	-	2	11	85 %
Sundbyveien	23	139	-	162	51 %	6	2	-	8	67 %
Sum	68	362	327	757	53 %	15	11	15	41	77 %

Forutsatt en trafikkvekst på 11,8 % og 24,3 % for henholdsvis lette og tunge kjøretøy, tilsvarer dette en samlet vekst på 84 kjøretøy i morgenrushet og 99 kjøretøy i ettermiddagsrushet.

5.2.2 Turproduksjon fra boligutbygging

Vedrørende forutsetninger og beregninger av forventet turproduksjon fra boligutbygging vises det til kapittel 4. Det ble her beregnet at alle boligområdene samlet vil produsere i underkant av 6 500 bilturer i hverdager. Det er forutsatt en rushtidsandel av YDT og fordeling til og fra boligområdene som vist i tabell 5-4.

Tabell 5-4: Forventet bilturproduksjon i rushperiodene fra forutsatt boligutbygging.

Morgenrush			Ettermiddagsrush		
Andel av YDT	Til	Fra	Andel av YDT	Til	Fra
7 %	20 %	80 %	10 %	65 %	35 %

Det er videre gjort en vurdering av hvor og hvor stor andel av trafikken fra de ulike boligfeltene som vil knytte seg til prosjektområdet vårt, samt hvordan denne fordeler seg mellom nord, sør, øst og vest. Disse relasjonene er definert som Slemmestadveien nord, Slemmestadveien sør, Sundbyveien og Rustadveien da disse utgjør eller leder til større veier og områder. Vi kaller trafikken som går til eller fra disse ytterpunktene for hovedrelasjoner. Det er gjort en skjønnsmessig vurdering av disse fordelingsfaktorene. Fordelingsnøkkelen som er benyttet er vist i tabell 5-5 og forutsetter at trafikken primært vil gå på relasjoner nordover til Asker, Bærum og Oslo.

Tabell 5-5: Fordelingsnøkkel for trafikkfordeling fra utbyggingsområdene.

Relasjon	Nord	Sør	Øst	Vest	Sum
Fordelingsnøkkel	70 %	20 %	1 %	9 %	100 %

Fordelingsnøkkelen er benyttet likt for alle boligfeltene. I tilfeller hvor boligfeltet er tilknyttet prosjektområdet via en av de definerte hovedrelasjonene, vil kun en andel av trafikken komme inn i prosjektområdet. For eksempel vil kun 80 % av trafikk fra boligfelt tilknyttet Slemmestadveien sør komme inn i prosjektområdet som følge av at fordelingsnøkkelen sier at 20 % av trafikken skal sørover. Fordelingen mellom de resterende hovedrelasjonene korrigeres i henhold til dette.

Tabell 5-6 viser forutsatt fordeling i veinettet gitt hvor de ulike boligområdene knytter seg til prosjektområdet. Tabellen viser den beregnede bilturproduksjonen (YDT) for de ulike boligfeltene, sammen med forventet andel som går inn i prosjektområdet, og videre andelen i rushperiodene. Her kan man spesielt legge merke til boligfeltene som har tilknytning til vårt prosjektområde i Vaterlandsveien. Disse feltene er ventet å produsere ca. 4700 bilturer i hverdager, og utgjør ca. 75 % av den samlede trafikkproduksjon for alle utbyggingene.

Tabell 5-6: Forutsatt fordeling i veinettet gitt hvor de ulike boligområdene knytter seg til prosjektområdet.

Tilknytning til prosjektområdet via	Fordeling				Totaltrafikk (YDT)	Andel inn i prosjektområdet	Timetraffic morgen (rushandel 7 %)	Timetraffic ettermiddag (rushandel 10 %)
	Nord	Sør	Vest	Øst				
Slemmestadveien sør	88 %	-	1 %	11 %	52	80 %	3	4
Sundbyveien	77 %	22 %	1 %	-	951	91 %	61	87
Vaterlandsveien	70 %	20 %	1 %	9 %	4723	100 %	331	472
Eternitveien	70 %	20 %	1 %	9 %	730	100 %	51	73
Sum	-	-	-	-	6457	99 %	445	636

*Tabellen inneholder følgefeil hvor utbyggingstomt SL8 er forutsatt tilknyttet Vaterlandsveien fremfor Eternitveien (se kap. 3.1).

Totalt er det i rushperiodene beregnet at boligutbyggingen vil produsere 445 og 636 bilturer innenfor prosjektområdet i henholdsvis morgen- og ettermiddagsrush. Tabell 5-7 viser beregnet timetraffic til og fra de ulike boligområdene i rushperiodene.

Tabell 5-7: Forutsatt timetraffic til og fra de ulike boligområdene i rushperiodene

Periode	Morgenrush			Ettermiddagsrush		
	Til	Fra	Sum	Til	Fra	Sum
Slemmestadveien sør	1	2	3	3	1	4
Sundbyveien	12	48	61	56	30	87
Vaterlandsveien	66	265	331	307	165	472
Eternitveien	10	41	51	47	26	73
Sum	89	356	445	413	223	636

5.2.3 Avledede turer

I forrige delkapittel ble fire hovedrelasjoner definert og trafikken ble fordelt mellom disse relasjonene. Noen ganger foretar man stopp langs veien, eksempelvis at man handler på butikken på vei hjem, eller at man henter eller leverer barna. Dette kan kalles avledede turer. Disse turene bidrar ikke til en økning av trafikken på hovedveinettet, men øker antall svingebevegelser i kryss, som igjen påvirker kapasiteten i hvert enkelt kryss.

For våre beregninger er det forutsatt at det kun er lette kjøretøy som avledes, og at disse turene beregnes som en andel av den nyskapte trafikken i modellområdet. Den nyskapte trafikken omfatter generell trafikkvekst og trafikkproduksjon fra fremtidig boligutbygging.

Det er videre forutsatt at biltrafikken kun avledes av og på sideveiene som ligger mellom kjøretøyenes hovedrelasjon. Det vil si at man kun gjør et stopp «på veien» til det endelige målpunktet (for eksempel hjem eller jobb). Dette innebærer for eksempel at et kjøretøy som kommer fra Slemmestadveien nord og skal til Vaterlandsveien kun kan avledes til sideveiene fra Almedalsveien og frem til Vaterlandsveien. Dette er gjort som en forenkling for å ikke overvurdere avlednings-effekten ved at man forutsetter for lange avledninger i veinettet.

Det forutsettes at henholdsvis 10 % og 15 % av nyskapt trafikk avledes i morgen- og ettermiddagsrushet. Dette tilsvarer henholdsvis 48 og 100 bilturer i morgen- og ettermiddagsrushet.

Videre er det gjort en skjønnsmessig vurdering av hvor det forutsettes at trafikken avledes av og på sideveiene som vist i tabell 5-8. Denne tar utgangspunkt i dagens trafikkmønster, men legger spesielt vekt på dagligvarebutikken i Almedalsveien og handelsparken i Eternitveien. Siden Eternitveien og Vaterlandsveien ligger inni nettverket, vises det til separat avledning i nord- og sørgående retning for disse. Fordelingen tar utgangspunkt i forutsatt fordeling for de gjennomgående relasjonene, men korrigeres for antall adkomster trafikken kan avledes på per retning.

Tabell 5-8: Forutsatt fordeling av avledning turer på de ulike sideveiene.

OD-matrise lette Fra - til	Slemmestad- veien nord	Almedals- veien	Eternitveien	Circle K nord	Bussdepot	Circle K sør	Rustadveien	Vaterlands- veien	Skole-bakken	Rørtunet	Sundbyveien	Slemmestad- veien sør
Slemmestadveien nord		20 %	50 %	5 %	0 %	5 %		10 %	5 %	5 %		
Eternitveien		100 %		17 %	0 %	17 %		33 %	17 %	17 %		
Vaterlandsveien		25 %	63 %	6 %	0 %	6 %			50 %	50 %		
Sundbyveien		20 %	50 %	5 %	0 %	5 %		10 %	5 %	5 %		
Slemmestadveien sør		20 %	50 %	5 %	0 %	5 %		10 %	5 %	5 %		

Tabell 5-9 og tabell 5-10 viser avledningsmatrisene for hver av rushperiodene.

Tabell 5-9: Avledningsmatrise for morgenrushet.

Avledning morgenrush	Slemmestad- veien nord	Almedals- veien	Eternitveien	Circle K nord	Bussdepot	Circle K sør	Rustadveien	Vaterlands- veien	Skolebakken	Rørtunet	Sundbyveien	Slemmestad- veien sør	Sum
Slemmestadveien nord	0	2	3	0	0	0	0	-4	0	0	-1	0	0
Almedalsveien	9	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	11
Eternitveien	12	3	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0	20
Circle K nord	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Bussdepot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Circle K sør	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Rustadveien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaterlandsveien	-25	5	12	1	0	1	0	0	4	4	0	0	2
Skolebakken	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	6
Rørtunet	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	6
Sundbyveien	-6	1	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Slemmestadveien sør	-3	1	1	0	0	0	0	-1	1	1	0	0	0
Sum	0	11	20	2	0	2	0	2	6	6	0	0	48

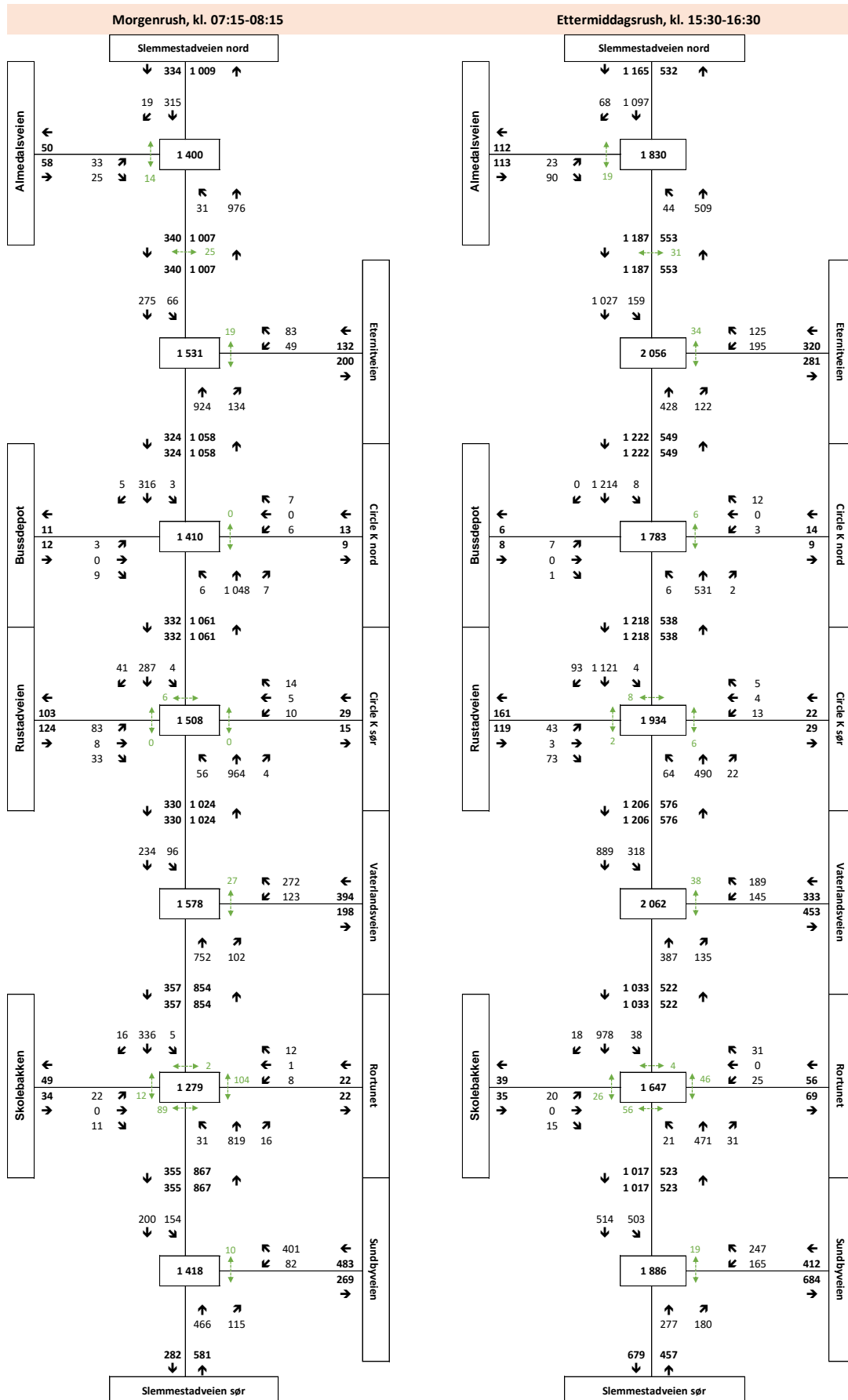
Tabell 5-10: Avledningsmatrise for ettermiddagsrushet.

Avledning ettermiddagsrush	Slemmestad-veien nord	Almedals-veien	Eternitveien	Circle K nord	Bussdepot	Circle K sør	Rustadveien	Vaterlands-veien	Skolebakken	Rortunet	Sundbyveien	Slemmestad-veien sør	Sum
Slemmestadveien nord	0	16	22	3	0	3	0	-31	1	1	-10	-4	0
Almedalsveien	8	0	5	0	0	0	0	8	0	0	2	1	24
Eternitveien	10	3	0	0	0	0	0	21	0	0	5	2	40
Circle K nord	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	4
Bussdepot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Circle K sør	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	5
Rustadveien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaterlandsveien	-24	4	12	1	0	1	0	0	4	4	1	0	3
Skolebakken	4	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	12
Rortunet	4	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	12
Sundbyveien	-4	1	1	0	0	0	0	-3	2	2	0	0	0
Slemmestadveien sør	-1	0	-1	0	0	0	0	-9	5	5	0	0	0
Sum	0	24	40	4	0	5	0	3	12	12	0	0	100

5.2.4 Fremtidige trafikkmengder

Figur 5-2 viser forutsatt fremtidige trafikkmengder i største time i morgen- og ettermiddagsrushet med dagens veinett. Trafikkgrunnlaget tar utgangspunkt i korrigert grunnlag for dagens situasjon, sammen med overnevnte forutsetninger for fremtidig trafikkvekst.

Det er dette trafikkgrunnlaget som legges til grunn i kapasitetsberegninger for fremtidig situasjon. I tilfeller hvor det er forutsatt et veinett med begrensede svingemuligheter i kryss, er det gjort nødvendig omlegging av trafikk. Den samlede trafikkmengden inn og ut av systemet fra hver veiforbindelse forblir imidlertid uendret.

Figur 5-2: Største time i morgen- og ettermiddagsrush, fremtidig situasjon.

6. Kapasitetsberegninger

For å vurdere om veinettet klarer å avvike estimerte trafikkmengder, gjennomføres beregninger ved bruk av SIDRA INTERSECTION versjon 9.1.5.224 (heretter kalt Sidra). Beregningsprogrammet baserer seg på *Gap Acceptance Theory* innen trafikkteknikk.

Resultatet av beregningene vises i de etterfølgende kapitlene. Alle beregningene viser forventet trafikkavvikling med planlagt utbygging og trafikkvekst på hovedveinettet. Det er gjort beregninger for to ulike scenarier:

- Scenario 0: Referansealternativ. Fremtidig trafikk uten tiltak på veinettet. Scenariet inkluderer nytt kryss til Sundbyveien som utvikles parallelt med dette prosjektet. Krysset er beregnet som en minirundkjøring med et filterfelt sørover langs Slemmestadveien. Endelig valg av alternativ er ikke utført pr januar 2024.
- Scenario 1: Modifisert Viken-alternativ. Viken fylkeskommune har tegnet en løsning med tre nye rundkjøringer og et nordgående kollektivfelt. Kollektivfeltet er ikke inkludert i dette scenarioet og er derav «modifisert». Scenariet inkluderer nytt kryss til Sundbyveien.
- Scenario 2: Modifisert Viken-alternativ med ulike tiltak. Dette er likt Scenario 1, men inkluderer ulike tiltak.

6.1 Teori og begreper

I rapporten vises to ulike parametere for å beskrive trafikkavvikling fra beregningene:

- Belastningsgrad. Forhold mellom volum man har (antall kjøretøy som kjører i krysset) og kapasitet (antall kjøretøy som kan kjøre gjennom krysset).
- Dimensjonerende kølengde. Den kølengden som i 95 % av tiden ikke er overskredet. Parameteren oppgis i meter.

Belastningsgrad uttrykker forholdet mellom trafikkvolum, altså antall biler i kjørefeltet, og kapasiteten i kjørefeltet.

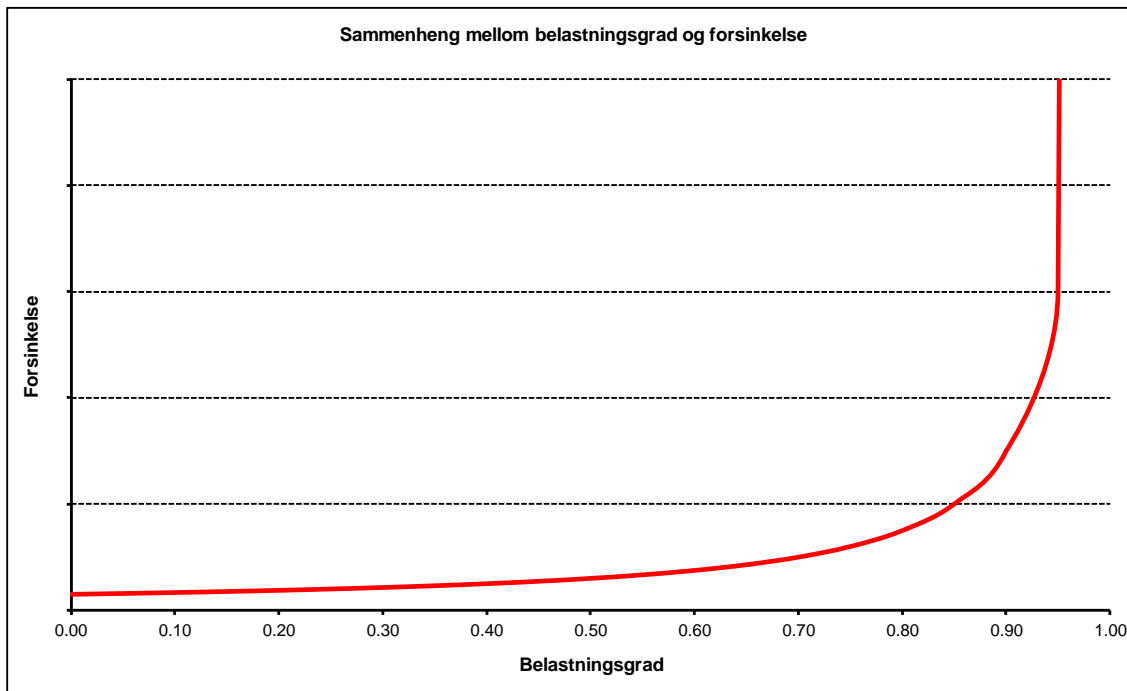
$$\text{Belastningsgrad} = \frac{\text{Trafikkvolum [kjt/t]}}{\text{Kapasitet [kjt/t]}}$$

Tabell 6-1 viser hvordan belastningsgraden påvirker trafikkflyten.

Tabell 6-1: bBelastningsgrader og beskrivelser av trafikkflyten for vikepliktsregulerte T-kryss.

Belastningsgrad	Trafikkflyt
0 % – 60 %	God
60 % - 80 %	Tilfredsstillende
80 % - 100 %	Ustabil avvikling

Sammenhengen mellom belastningsgrad og forsinkelse er tilnærmet eksponentiell, som illustrert i figur 6-1.

Figur 6-1: Illustrasjon av sammenheng mellom belastningsgrad og forsinkelse

Det vil si at forsinkelsen øker raskere jo høyere belastningsgrad. Når belastningsgraden er under 0,70 er det liten kødannelse og liten forsinkelse. Ved belastningsgrad over 0,85 begynner den eksponentielle effekt å slå kraftigere ut. Når belastningsgraden er over 1,0 er kjørefeltet overbelastet, og tilsiget av biler inn i kjørefeltet er større enn kapasiteten til kjørefeltet. Dette medfører store forsinkelser og/eller køer.

Brukerhåndboken for Sidra anbefaler at rundkjøringer ikke skal ha høyere belastningsgrad enn 0,85, mens for vikepliktsregulerte kryss anbefales 0,80 som den høyeste akseptable belastningsgrad. Trafikkvolumene er i seg selv beheftet med usikkerhet og vil generelt variere fra dag til dag.

6.2 Kalibrering av Sidra

Sidra er utarbeidet i Australia og det er dermed behov for å kalibrere modellen ut fra norske forhold som veigeometri og kjøreratferd. Befaring av veistrekningen har også gjort det mulig å kalibrere ut fra lokale forhold. Nedenfor har vi oppsummert endringene vi har gjort i modellen.

Tabell 6-2: Justerte parametere i Sidra for dagens situasjon

Parameter	Input
<u>Universelle kalibreringer</u>	
Kjørefeltbredde	3,25 meter
Hastigheter	Dagens fartsgrenser på de ulike veiene
Exiting flow effect	10 % på sideveier, 30 % i rundkjøringer
Kritisk tidsluke og følgetid	Økt med 10% for venstresvingende fra hovedvei
Tungtransportandel (TTA)	Fra trafikktegninger og beregninger av generell trafikkvekst og turproduksjon
Kryssing for gående	Mengde fra trafikktegninger
Minimum departure	5 kjt/min
Queue space	12 meter sørgående om ettermiddagen i Slemmestadveien
Environment factor (rundkjøringer)	1,1 for foreslått rundkjøring ved bussdepotet og 1,15 for øvrige rundkjøringer
Initial Queued Demand	Satt til 50 kjøretøy inn mot Eternitveien fra Slemmestadveien nord

6.2.1 Kort om parameterne

Exiting flow effect tar hensyn til situasjoner hvor et kjøretøy viker unødvendig for et annet kjøretøy. Manglende bruk av blinklys, feil posisjonering eller stor fart inn mot et kryss kan føre til at man viker for et kjøretøy som skal svinge av veien. Parameteren er satt til 10 % som tilsvarer at trafikk fra sideveiene viker for 10 % av trafikken som skal kjøre av veien. I minirundkjøring ved Sundbyveien er verdien satt til 30% da rundkjøringer vurderes å være mer påvirket enn T- og X-kryss.

Minimum departure tar hensyn til situasjoner hvor kjøretøy kjører gjennom krysset selv om det egentlig ikke er akseptable tidsluker til å svinge inn/ut av veien. Slike situasjoner oppstår ofte ved større køer og forsinkelser som fører til at kjøretøyene presser seg inn i krysset. Effekten slår også inn ved fletting.

Queue space tilsvarer avstanden mellom to biler i kø, målt front til front.

Environment factor justerer de fleste parameterne i Sidra. Den er justert opp 5 % i rundkjøringer slik at alle faktorer blir noe mer uforholdsmessig. Nordmenn kjører generelt mindre effektivt enn australierne. Minirundkjøring er økt med 10%.

Initial Queued Demand gir en økt kø under analyseperioden.

Kritisk tidsluke og følgetid er minimum tid på luker mellom kjøretøy en gjennomsnittlig sjåfør krever for å krysse trafikkstrømmen. Parameterne er økt med 10% for venstresvingende kjøretøy fra hovedvei for å hensynta at nordmenn krever større tidsluker enn standard i programvaren. I veikryssene med Eternitveien og Vaterlandsveien er det under trafikkregistreringen på ettermiddag observert at trafikantene fra nord slipper ut trafikanter fra sideveiene. For å få resultater i SIDRA som stemmer

overens med observert kjøremønster er forkjørsreguleringen endret slik at trafikk fra nord viker for trafikk fra sideveien. Dette er et fenomen som ofte inntreffer ved trafikkmengder og avvikling nærme kapasitetsgrensen.

I tillegg til de overordnede kalibreringene er det gjort en justering av vikepliktsforhold i veikryssene med Eternitveien og Vaterlandsveien. I SIDRA er vikepliktsreguleringen om ettermiddagen satt til å gjelde for trafikk fra nord fremfor sideveien, noe som gir resultater som stemmer bedre overens med observert trafikkavvikling i dag.

Det er for Scenario 0 (referansealternativet) valgt å kalibrere med vikeplikt for gangfelt (som ikke er standard i SIDRA). Tiltaket viste seg å gi en realistisk kalibrering for situasjonen. For de andre scenariene er ikke dette videreført grunnet andre muligheter for kalibrering (bl.a. environment factor i rundkjøring). En henvendelse til SIDRA bekrefter at det ikke er mulig å kalibrere/justere ved å redusere kapasitet generelt for veisystemet. Justeringer må derfor gjøres gjennom forhold i kryss slik som beskrevet ovenfor.

6.3 Usikkerhet og tolkning av resultat fra SIDRA

Beregningene som gjøres av fremtidig trafikkavvikling inneholder usikkerhet. Usikkerheten skyldes flere forhold som blant annet trafikkgrunnlaget, programvaren i seg selv, begrensninger i hva som kan modelleres av geometriske forhold. Det er viktig å være klar over usikkerhetene når man leser resultatene. Beregningsresultatene bør ikke tolkes som en ren framskriving og forventning av fremtidige avviklingsforhold. De ulike resultatene, for ulike alternativer, er ment å sammenlignes mot hverandre for å se relative forskjeller. Samtidig er det viktig å være klar over at noen justeringer av geometri eller tiltak kan gi en større positiv eller negativ effekt enn det justeringen vil ha i det virkelige trafikksystemet. Det er derfor viktig å tolke resultatene opp mot de ulike alternativene relativt og samtidig være klar over at tallverdiene er usikre.

SIDRA Intersection er et av flere beregningsprogram innen trafikkfaget. De ulike programmene har ulike fordeler og ulemper, noe som knyttes til ulik oppbygning av programvaren. SIDRA Intersection er på sin side enkelt å bruke sammenlignet med sine konkurrenter og samtidig mindre tidkrevende. En faglig styrke ved SIDRA er at de beregnede resultatene ved innfarter gjerne er pålitelige da det er et program som beregner avvikling ut fra tidsluker ved tilfartene. Programmet er på sin side tilsvarende svakere ved utfarter og ser i utgangspunktet bort fra forhold ved utfartene til veikryss. Dette er en svakhet det er viktig å være klar over når man skal lese og tolke beregningsresultater fra programmet. Et eksempel i relasjon til dette er at gangfelt, med få kryssende fotgjengere, gjerne beregnes noe mer negativt enn reelt og fjerning av gangfelt beregnes tilsvarende mer positivt enn reelt.

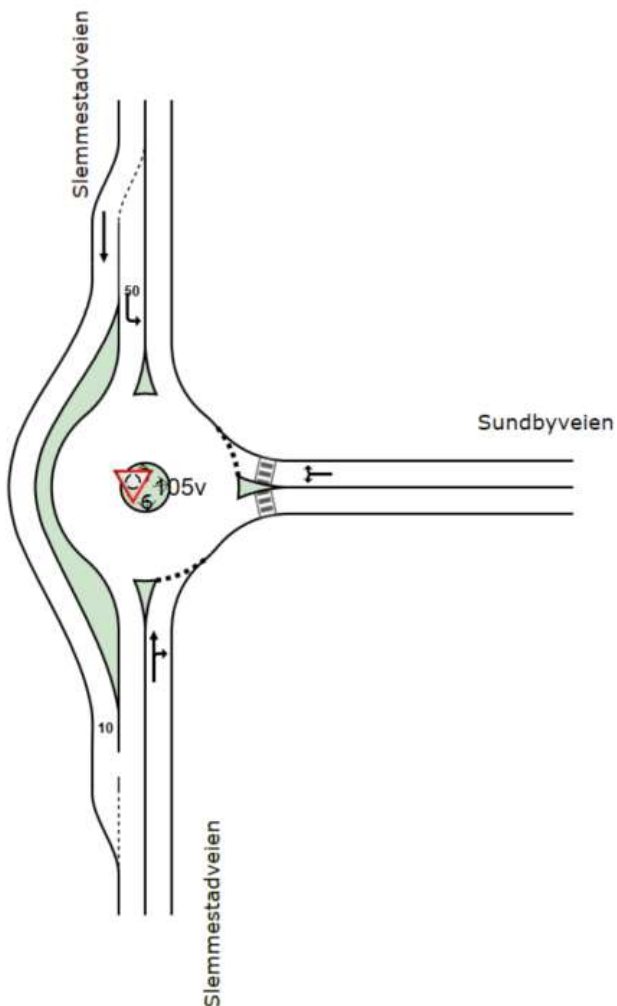
Forskjellen på 1 og 50 kryssende fotgjengere er ikke særlig relevant ved beregning av et gangfelt. Det er først når gangfeltet har flere hundre kryssende fotgjengere at antallet har en betydning. Fram til et slikt antall er det gangfeltets tilstedeværelse som har betydning for modellens beregning av kapasitet, noe som kan resultere i mer kapasitetsreduserende resultater enn reelt, ved å etablere et gangfelt.

7. Scenario 0/referansealternativ

7.1 Beskrivelse

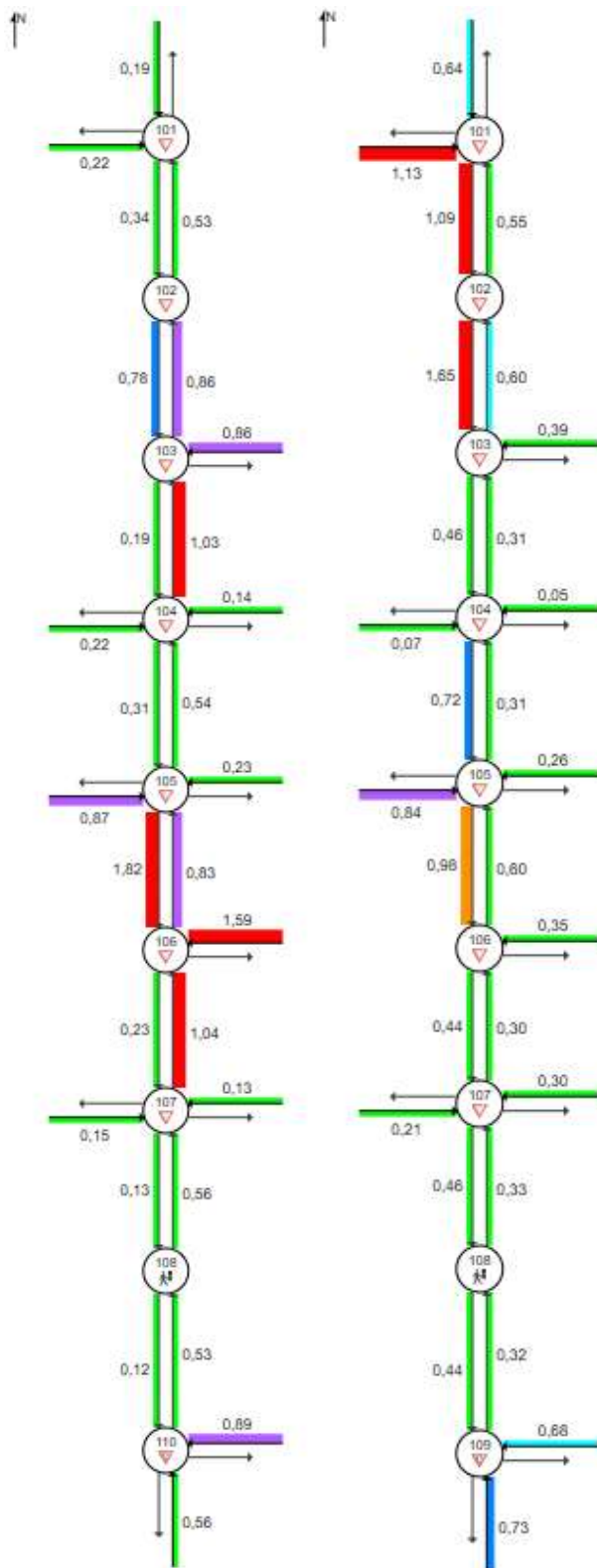
Referansealternativet omhandler forventet fremtidig situasjon uten gjennomføring av tiltak på veinettet.

For Scenario 0 gjelder løsning i krysset Slemmestadveien X Sundbyveien som vist i figur 7-1. Dette er en prinsippskisse fra SIDRA og ikke en nøyaktig gjengivelse av endelig løsning. Det er i dag etablert et T-kryss i veikrysset, men dette planlegges ombygget til en minirundkjøring med et eget kjørefelt forbi veikrysset fra nord mot sør. Det er her modellert med et 10-meters strekke med fletting på sørsiden av rundkjøringen i sørgående retning.

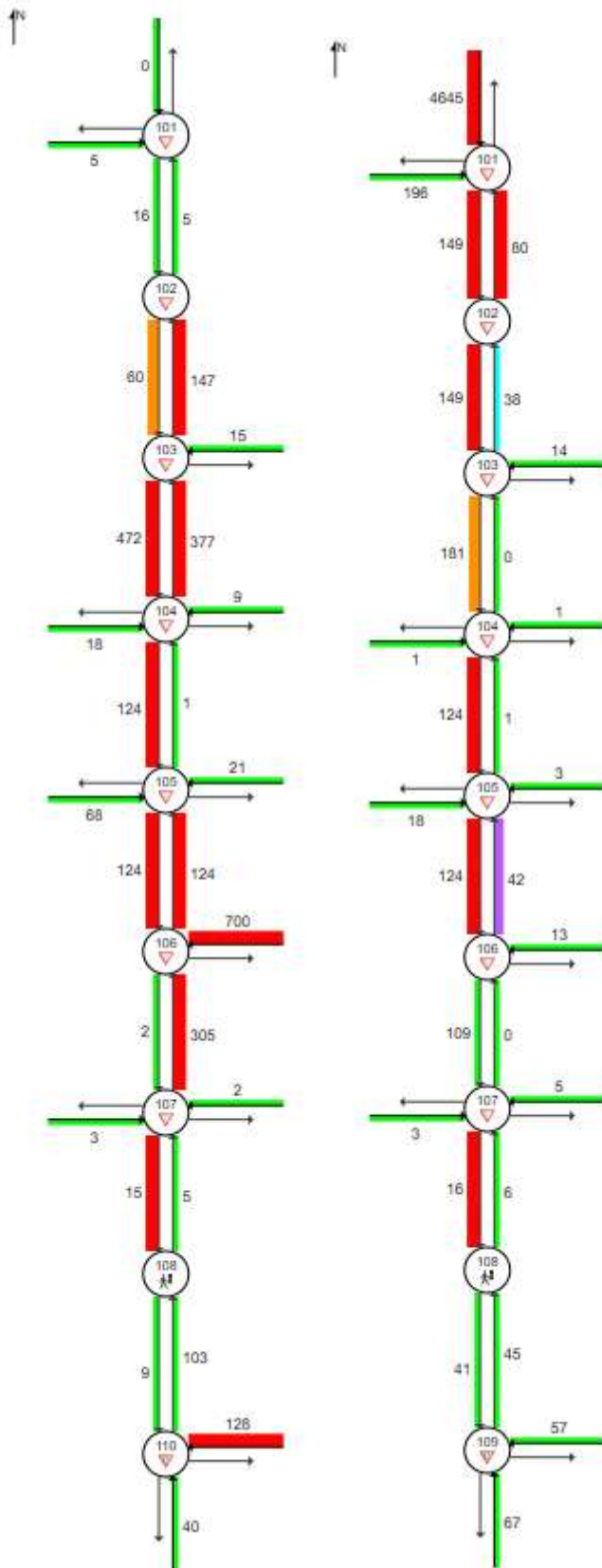

Figur 7-1: Prinsippskisse rundkjøring i Sundbyveien (kilde: Sidra/Sweco)

7.2 Kapasitetsberegninger

Figur 7-2: Belastningsgrad i scenario 0. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (kilde: Sidra)

Figur 7-3: Kølengde (95-percentil) i scenario 0. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (kilde: Sidra)

7.3 Oppsummering av beregningsresultater

Beregningene av scenariet viser begrenset trafikkavvikling langs både Slemmestadveien og flere sideveier. Områdene med begrenset trafikkavvikling er dog forskjellig for morgen- og ettermiddagsrush.

Morgenrush:

Forskjellen på morgen- og ettermiddagsrush kommer stort sett av rushretning. F.eks. er typisk retningsfordelingen om morgenen til/fra boliger lik 20/80%, (altså mest i retning fra boligene som vil si ut på hovedveinettet og nordover langs Slemmestadveien). Dette gjør at spesielt kjørende ut ifra Vaterlandsveien, må vente på ledig tidsluke i den mest trafikkerte retningen for å komme seg ut på hovedveien. På grunn av mengde utbygging og anslått trafikkvekst, gir dette høy belastning. Det samme gjelder venstresvingende fra Slemmestadveien inn på Vaterlandsveien som må vike for den samme trafikkstrømmen. Dette er, etter beregningene, det mest belastede krysset i morgenrushet.

På grunn av kort avstand mellom kryssene Slemmestadveien X Vaterlandsveien og Slemmestadveien X Rustadveien forventes det tilbakeblokkering ved Vaterlandsveien som påvirker Rustadveien-krysset. Tilbakeblokkeringen reduserer kapasiteten i Slemmestadveien X Rustadveien. Det er ca. 120 kjøretøy som skal ut av Rustadveien, men likevel vil disse i gjennomsnitt måtte vente ca. 50 sekunder for å komme seg inn på Slemmestadveien.

I morgenrushet vil det være avviklingsutfordringer i krysset med Eternitveien da det er store trafikkmengder i retning nord, samtidig som det er mange som skal til Eternitveien. Øvrige veiarmen er beregnet å ha tilfredsstillende avvikling for *Scenario 0* i morgenrushet.

Ettermiddagsrush:

I ettermiddagsrushet endrer hovedstrømmen retning, samtidig som YDT-andelen øker tilknyttet bilturer generert av boliger, altså forventer man mer trafikk om ettermiddagen enn om morgenen. Retningsfordelingen er derimot noe jevnere 65/35 til/fra boligene. Resultatene viser at det generelt er bedre trafikkavvikling i sideveiene om ettermiddagen, med størst forskjell i Vaterlandsveien og Eternitveien.

I ettermiddagsrushet er det en betydelig trafikkmengde som skal sørover, sammenlignet med nordover. I krysset ved Eternitveien er det ikke venstresvingefelt. Manglende venstresvingefelt medfører at de 159 venstresvingende (fra Slemmestadveien inn på Eternitveien) vil blokkere for de som skal rett fram. Når det da i motgående kjøretretning er 428 kjøretøy som skal rett fram, og 125 som skal til høyre, (som de venstresvingende må vike for), gir dette forsinkelser i systemet. Dette gir tilbakeblokkering tilbake fra dette krysset til Almedalsveien og videre.

Det samme oppstår i krysset ved Vaterlandsveien, men her er de gjennomgående trafikkmengdene noe mindre og dermed konsekvensene noe mindre også.

For begge rushtidene:

I deler av Slemmestadveien er det store gjennomgående trafikkmengder som sliter med å avvikes samtidig som sideveiene har problemer med å finne ledige tidsluker og blir gjerne flettet inn i hovedstrømmene. Dette ble også observert under trafikk tellingen, og er et fenomen som er vanskelig å beregne i trafikal programvare. De beregnede resultatene mangler til dels denne nyansen, selv om det er forsøkt ivare tatt ved angitte vikepliktsforhold. I praksis kan det forventes noe jevnere trafikkavvikling mellom de ulike veilenkene enn resultatene viser, hvor de lenkene med dårligst avvikling i realiteten avvikes litt bedre og veilenkene med bedre avvikling avvikes litt dårligere.

Som i dagens situasjon, har ikke kollektivtrafikken et eget tilbud og bussene vil stå i samme kø som øvrig biltrafikk. Kjøretid og pålitelighet vil forverres sammenlignet med dagens situasjon og dette vil ytterligere svekke kollektivtrafikkens konkurransekraft opp mot personbilen.

8. Scenario 1: Modifisert Viken-alternativ

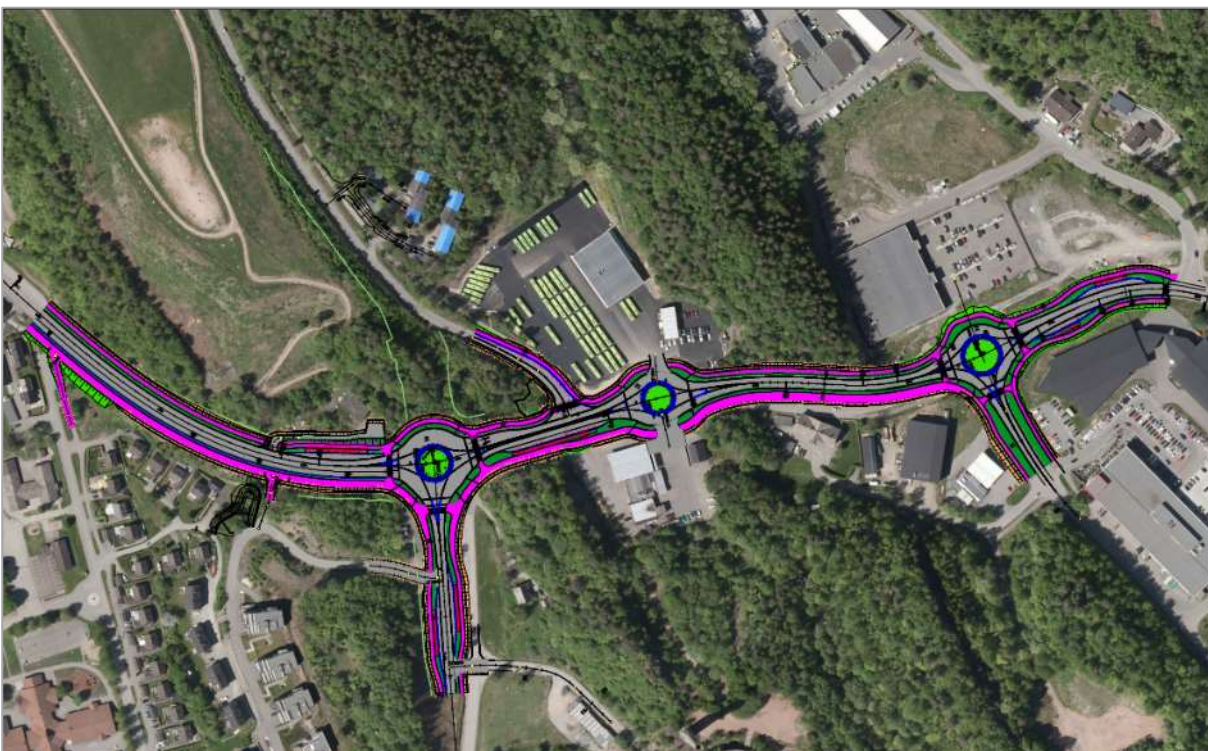
8.1 Beskrivelse

Scenario 1 er et alternativ hvor infrastruktur er utarbeidet og foreslått av Viken. Alternativet som vurderes er det samme som Viken har foreslått og som vises i figur 8-1, med unntak av at kollektivfeltet sør for Vaterlandsveien er utelatt. I scenario 1 er de vikepliktsregulerte T- og X-kryssene til Eternitveien, bussdepotet, Vaterlandsveien og Sundbyveien erstattet med rundkjøringer. T-krysset med Sundbyveien var også erstattet med rundkjøring i scenario 0. Løsningen innebærer at trafikk ut fra Rustadveien vil få påbudt høyresving for både inn- og utkjøring, noe som gjør at de nærliggende rundkjøringene vil benyttes av trafikk til og fra Rustadveien ved hjelp av U-svinger i rundkjøringene.

Det er også foreslått gangfelt sør for Almedalsveien og nord for Eternitveien (i stedet for midt på strekningen). Det foreslås også gangfelt sør for Eternitveien. Ved Vaterlandsveien foreslås det også gangfelt for begge sider av rundkjøringen i Slemmestadveien.

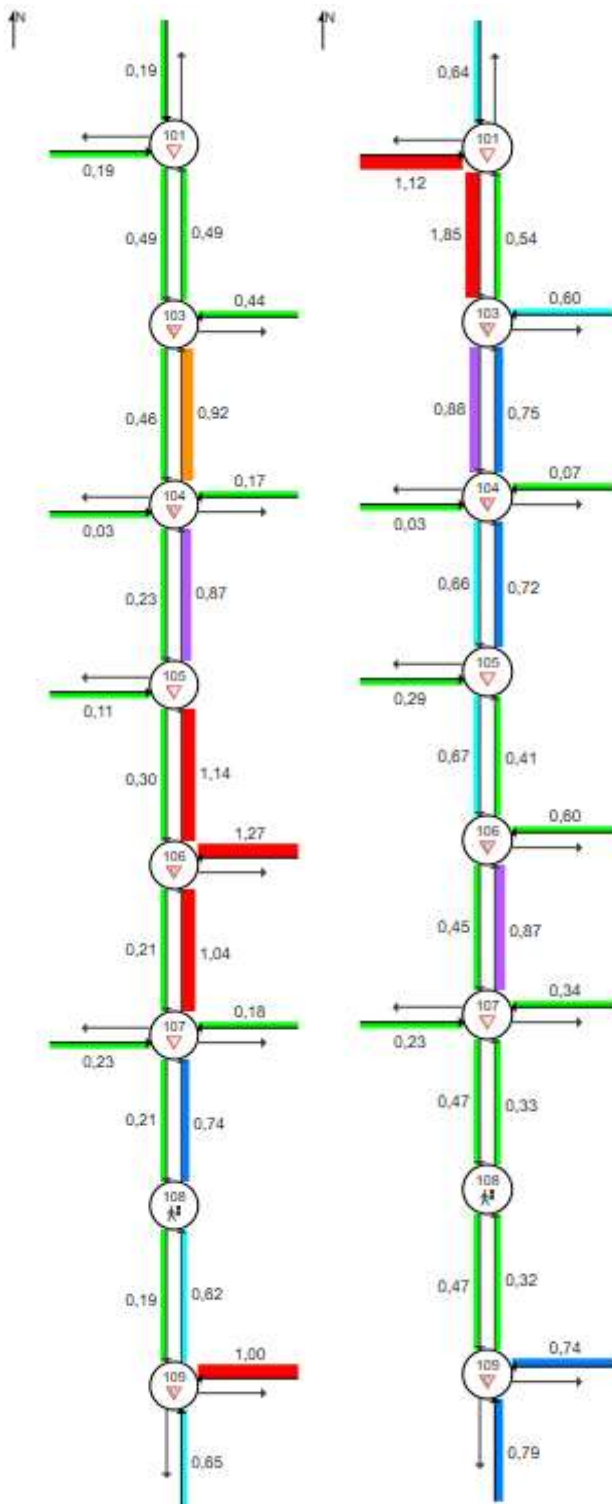
I SIDRA antas at eksisterende antall kryssende fotgjengere mellom Almedalsveien og Eternitveien fordeles 50/50 mellom de to nye gangfeltene. For det nye gangfeltet i Slemmestadveien sør for Eternitveien anslås 10 kryssende fotgjengere, basert på nærliggende mengde fotgjengere (avrundet).

For de to gangfeltene i Vaterlandsveien antas at likt antall kryssende fotgjengere fra gangfelt ved Rustadveien (i dagens situasjon) flyttes til gangfeltet nord for Vaterlandsveien. For den nye sørlige gangkryssingen anslås 10 kryssende fotgjengere. Det er lagt til grunn løsning i Sundbyveien som vist ved figur 7-1.

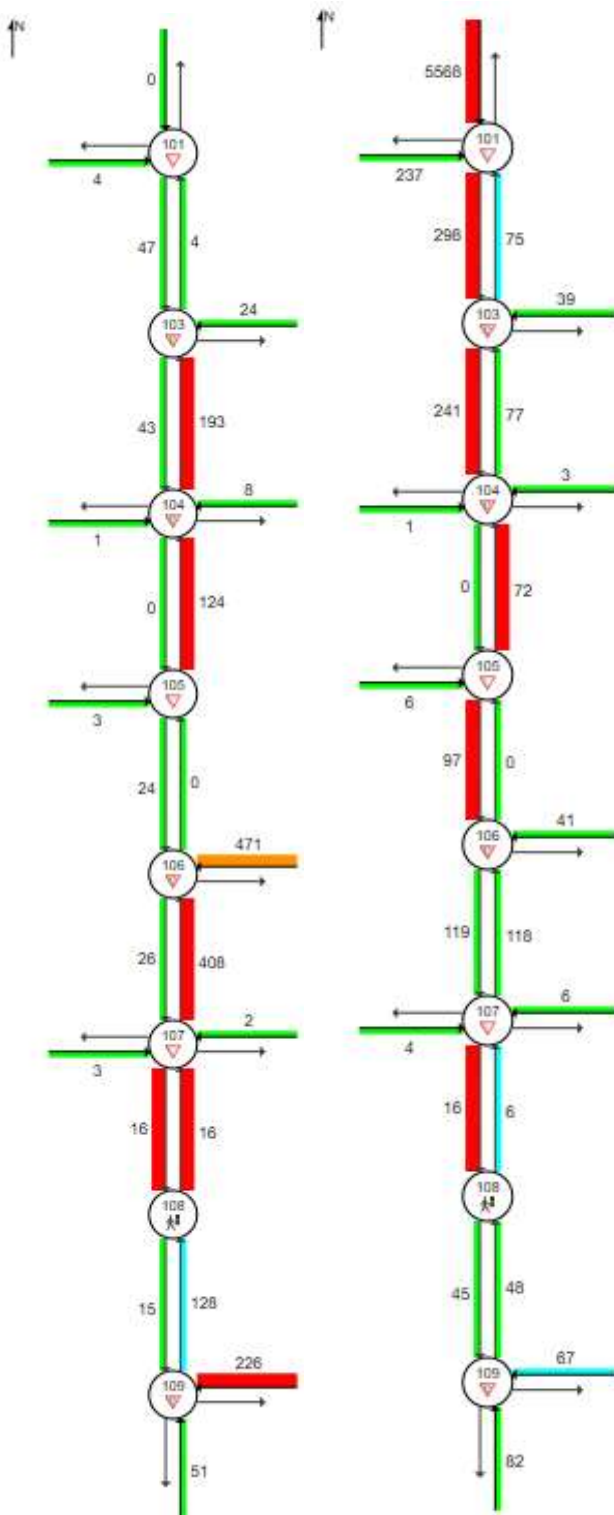

Figur 8-1: Scenario 1. Kollektivfeltet i nordgående retning er ikke inkludert (Kilde: Viken fylkeskommune).

8.2 Kapasitetsberegninger

Figur 8-2: Belastningsgrad i scenario 1. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

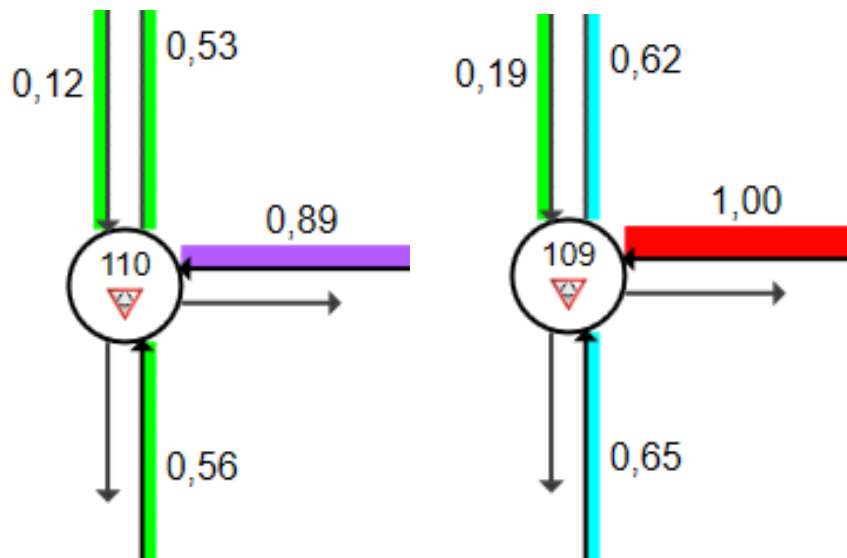
Figur 8-3: Kølengde (95-percentil) i scenario 1. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

8.3 Oppsummering av beregningsresultater

Beregningene fra kapitlene 7 *Scenario 0/referansealternativ* og 8 *Scenario 1: Modifisert Viken* viser en forventning om ustabil avvikling langs Slemmestadveien. Generelt viser beregningene begrenset trafikkavvikling i nordgående kjøreretning om morgenen og i sørgående kjøreretning om ettermiddagen.

Morgenrush:

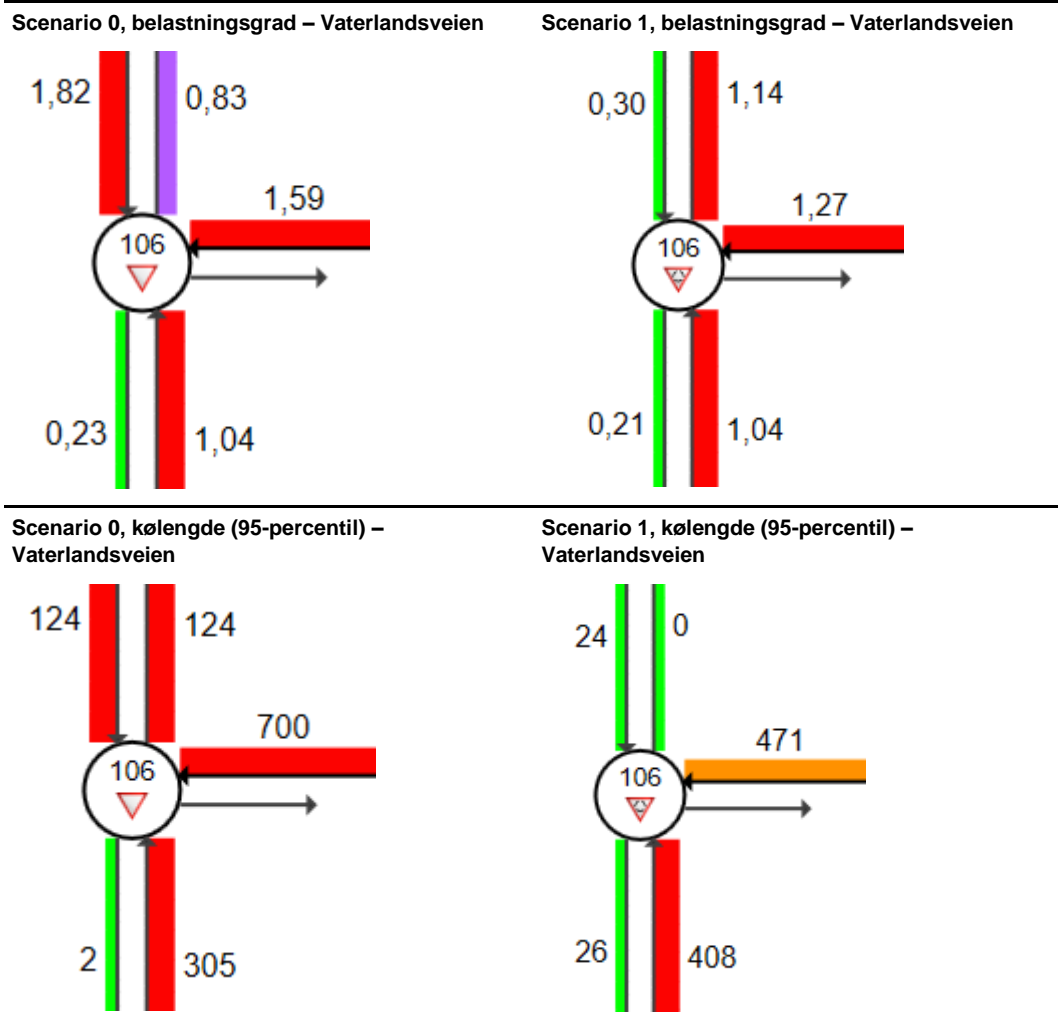
De ulike tiltakene som innebærer modifisert Viken-alternativ medfører økt belastningsgrad. Veikrysset med Sundbyveien, opplever større belastning som vist i figur 8-4. Redusert avvikling vurderes å stamme fra rundkjøringen lengre nord i systemet, ved Vaterlandsveien, hvor venstresvingende fra nord, samt de som gjennomfører U-sving, ikke lengre behøver å vente på ledig tidsluke, men kan gjennomføre sin svingebevegelse og *kun* må vike for venstresvingende fra Vaterlandsveien (123 kjøretøy i dimensjonerende time). Dette gjør at trafikken i retning nord langs Slemmestadveien får mer trafikk å vike for i Scenario 1 enn i Scenario 0, noe som skaper forsinkelser sørover i systemet i Scenario 1. Dette gjør at det helt tilbake til rundkjøringen ved Sundbyveien er beregnet å være forsinkelser.

Figur 8-4: Belastningsgrad i krysset Slemmestadveien X Sundbyveien. Til venstre Scenario 0 – morgenrush. Til høyre: Scenario 1 – morgenrush. (Kilde: Sidra/Sweco)

Beregningene viser forbedret belastningsgrad og kølengde (95-percentil) i krysset til Vaterlandsveien i Scenario 1, foruten i nordgående kjøreretning i Slemmestadveien som forverres med økt kølengde (95-percentil) på 103 meter. Sørgående retning i krysset opplever merkbart bedre trafikkavvikling, noe som forklares med at rundkjøringen for den aktuelle trafikken har to kjørefelt som mater trafikken gjennom og forbi rundkjøringen.

Kollektivtrafikken vil oppleve de samme forsinkelse som øvrig biltrafikk ettersom det ikke er eget kollektivfelt langs strekningen. Etablering av rundkjøringer medfører økt kjøretid for kollektivtrafikken sammenlignet med dagens vikepliktsregulerte T-kryss i scenario 0. Hovedstrømmen av kollektivreisende skal nordover i morgenrush og buss må vike for venstresvingende trafikk fra nord. Denne trafikken er begrenset i morgenrush, men skaper likevel ekstra forsinkelse.

Figur 8-5: Belastningsgrader og kølengder (95-percentil) for Scenario 0 og 1 i morgenrush. Scenario 0 til venstre og Scenario 1 til høyre.

Ettermiddagsrush:

I ettermiddagsrushet beregnes trafikkavviklingen til stort sett å jevne seg ut til å bli noe bedre for de fleste veiarmene i nettverket foruten i sørgående kjøreretning, nord for Eternitveien. De aktuelle bevegelsene må i Scenario 1 vike for flere svingebevegelser på grunn av etablering av rundkjøring, noe som også gjelder i de andre rundkjøringene for sørgående trafikk. Dette gir tilbakeblokkering, noe som gjør at beregnet kølengde (95-percentil) øker i nordlige del av Slemmestadveien (for sørgående trafikk) ved Almedalsveien fra ca. 4,6 km til ca. 5,6 km. Noe som vurderes til å være betraktelige kølengder. Flere av de øvrige veikryssene har en beregnet belastningsgrad i en størrelsesorden uten ytterligere restkapasitet og med noe forsinkelse.

Også i ettermiddagsrush vil kollektivtrafikken oppleve de samme forsinkelsene som øvrig biltrafikk ettersom det ikke er eget kollektivtilbud langs strekningen. Økte forsinkelser sørover i rushretning reduserer fremkommeligheten til kollektivtrafikken i stor grad. Venstresvingende trafikk fra nord er betydelig større i ettermiddagsrush sammenlignet med morgenrush. Dette gir store forsinkelser for kollektivtrafikken som skal nordover.

9. Scenario 2: Vurdering av ulike tiltak

I scenario 1 viser beregningene at trafikksystemet er overbelastet og det forventes store forsinkelser. I dette kapitlet vurderes ulike tiltak for å forbedre trafikkviklingen med utgangspunkt i scenario. Nedenfor beskrives forutsetninger og tiltak som er vurdert.

9.1 Forutsetninger

Asker kommune har fastsatt noen forutsetninger for scenario 2 og tiltakene som utredes.

Bedre for kollektiv.

Som hovedforutsetning for tiltak til systemet legges det til grunn at bussene langs Slemmestadveien sin framkommelighet skal prioriteres.

Kun to kjørefelt.

Videre ønsker Asker kommune å bygge minst mulig asfalt i form av kjørefelt. Å utvide antall kjørefelt på en veistrekning vil medføre en høy kostnad som Asker kommune ønsker å unngå. Derfor ser man først på andre tiltak med hensyn til bærekraft og økonomi. I tillegg er det et miljøperspektiv da det er alunskifer langs strekningen som blir berørt av en eventuell utvidelse med flere kjørefelt.

Kostnad er styrende.

Tiltakenes anslåtte kostnad vil ha en betydning for hvor aktuelt en eventuell realisering av tiltakene er. De aktuelle tiltakene skal være rimeligere enn det å bygge ut flere kjørefelt.

Ingen planskilte gangkryssinger.

Eksisterende signalregulert gangfelt sør for Skolebakken er lagt til grunn at beholdes med bakgrunn i Asker kommune sin forventning om fremtidig løsning.

9.2 Tiltak

Det er vurdert flere tiltak basert på de overnevnte forutsetningene. Både Asker kommune og Sweco har bidratt til å utarbeide de vurderte tiltakene som presenteres nedenfor:

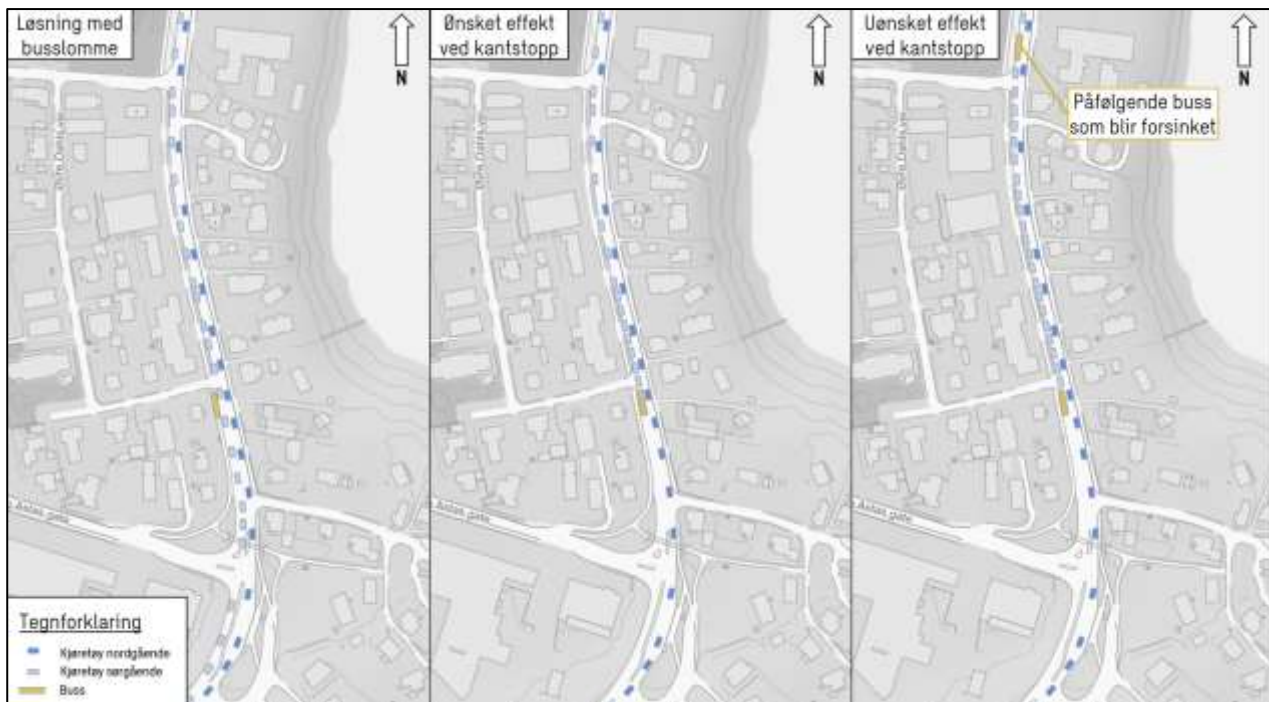
- Kantstopp
- Sanering av kryss
- Tilfartskontroll
- Signalregulering av kryss
- Eget venstresvingefelt i sørgående retning i Slemmestadveien i krysset til Vaterlandsveien
- Optimalisere antall gangfelt langs strekningen
- Utvide rundkjøringen med Vaterlandsveien til to sirkulerende kjørefelt og flere kjørefelt inn i veikrysset.
- Filterfelt/utvidelse av rundkjøring i Eternitveien (tilsvarende planlagt løsning i Sundbyveien)

Tiltakene er i første omgang vurdert separat, med eventuell positiv effekt på trafikkavvikling isolert. I tillegg er det gjort en beregning av flere tiltak for å synliggjøre hvilken effekt flere aktuelle tiltak kan ha sammen.

9.2.1 Kantstopp

Å utforme holdeplasser som kantstopp kan fungere som et kollektivprioriterende tiltak i tilfeller med moderat trafikk. Når bussene stopper for å betjene holdeplassene, vil ikke trafikk bak kunne passere. Det vil da oppstå en større luke foran selve bussene, hvor bussene etter sin egen stans kan kjøre uten forsinkelser.

I Slemmestadveien vurderes trafikkvolumet å være for høyt til at en slik løsning vil fungere etter intensjonene. Det høye trafikkvolumet vil kunne medføre at det oppstår unødvendig store forsinkelser i systemet som også vil kunne påvirke påfølgende busser. Effekt av tiltaket er forsøkt illustrert i figur 9-1. I Slemmestadveien er det opp til 24 busser i en retning per time med dagens frekvens. I et scenario med etablert kollektivfelt, vurderes en løsning med kantstopp være en god.

Figur 9-1: Illustrasjon av løsning med busslomme, sammen med ønsket og uønsket effekt med kantstopp.

9.2.2 Tilfartskontroll

Tilfartskontroll er en type signalregulering som regulerer trafikkflyten ved å holde igjen trafikk i en veiarm for å gi midlertidig «klar bane» for trafikk fra en annen veiarm. Dette gjør at man kan tømme kømagasinet og gi bedre fremkommelighet til den prioriterte trafikken, eksempelvis til bussen.

Et signalanlegg kan være aktivt eller passivt, og i dette tilfellet vurderes aktiv signalprioritering av kollektivtrafikk. Aktiv signalprioritering innebærer at bussene kan «kommunisere» med tilfartskontrollen og dermed melde sin ankomst. Signalet gir rødt lys i tilfarten den skal stoppe, noe som fører til at bussen får bedre trafikkflyt.

Langs prosjektstrekningen vurderes det ikke aktuelt med tilfartskontroll i Slemmestadveien ettersom det går busser i begge retninger. Etablering av tilfartskontroll i sørlig eller nordlig kjøreretning vil redusere biltrafikken inn mot et kryss og gi bedre fremkommelighet for bussen i motsatt retning. Tilfartskontrollen vil tilsvarende gi redusert fremkommelighet for bussen i kjøreretningen den stopper.

I tegninger oversendt fra Viken er det tegnet holdeplasser i Vaterlandsveien. Foreløpig informasjon som er lagt til grunn i vurderingene er at det skal etableres en bussrute i rushtid ned til kaia hvor det går rutebåt til og fra Lysaker og Oslo sentrum. Etablering av tilfartskontroll i Vaterlandsveien vil nedprioritere reisende med buss og båt. Denne busslinjen vil trolig ikke være en like trafikkert busslinje som de øvrige busslinjene langs Slemmestadveien og den negative konsekvensen vurderes som liten.

For Slemmestadveien vurderes tiltaket å ha begrenset effekt ettersom bussene står i kø med øvrig biltrafikk som fører til at et signalanlegg ikke vil kunne stadfeste nøyaktig når bussen vil passere krysset. Tiltaket vil også føre til at man gir bedre fremkommelighet i en retning på bekostning av fremkommeligheten i motsatt retning.

9.2.3 Signalregulere kryss

Et mulig tiltak kan være å signalregulere kryssene langs deler eller hele strekningen. Det er valgt å vise fordeler og ulemper av signalregulerte kryss sammenlignet med rundkjøringer.

Fordeler

- Bedre fremkommelighet langs Slemmestadveien i rushtid, (gitt at strekningen prioriteres over sideveistrafikken som får større forsinkelser).
- Velegnet for kollektivprioritering. Bussene i Slemmestadveien har utstyr til aktiv signalprioritering.
- Kan prioritere de ulike trafikkstrømmene.
- Kan være en rimelig løsning i eksisterende T- og X-kryss dersom antall kjørefelt ikke endres.
- Signalregulerte kryss er bedre egnet i sterkt belastede kryss med skjev fordeling av trafikken.
- Det kan bli mindre standardsprang og bedre systemflyt med signalregulerte kryss sammenlignet med rundkjøringer med hensyn til omkringliggende kryss.
- Mindre arealinngrep: Arealinngrep er tilnærmet likt når man sammenligner en ett-felts rundkjøring uten svingefelt med et signalanlegg med høyre og venstresvingefelt. I dette prosjektet er det behov for svingefelt i rundkjøringene som utvider arealinngrepet.

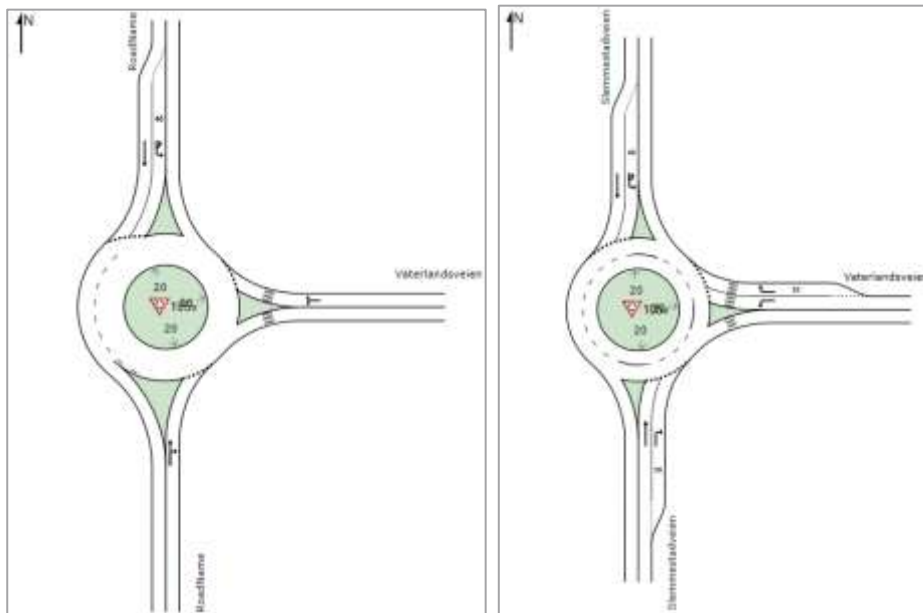
Ulemper

- Det forventes lavere fremkommelighet i Slemmestadveien som følge av at signalregulerte kryss har lavere kapasitet enn rundkjøringer. Dette skyldes at signalanlegg generelt har lavere kapasitet på grunn av felles rødtid hvor all trafikk stopper opp ved bytte av fase.
- Teoretisk er rundkjøringer den sikreste formen for plankryss med hensyn til trafiksikkerhet og signalregulerte kryss kan dermed gi økt ulykkesrisiko sammenlignet med rundkjøringer.
- Det er større vedlikeholdskostnader knyttet til signalanlegg. Signalanlegg kan ha nedetid og faseinndelingene bør oppdateres jevnlig.
- Det vil ikke være mulig å gjennomføre U-sving i signalregulerte kryss og det vil dermed ikke være mulig å sanere svingebevegelser i tilstøtende kryss.

Basert på de overnevnte punktene kan det være aktuelt å gjøre en beregning av signalanlegg langs strekningen. Et signalanlegg kan gi passiv prioritering til Slemmestadveien gjennom hele døgnet, som er ønskelig ettersom veien er en del av hovednettet for biltrafikk i området. Det vil også være mulig å gi aktiv prioritering til bussene når de ankommer kryss(ene) som vil bidra til å stryke konkurransekraften til kollektivtrafikk sammenlignet med bilkjøring.

9.2.4 2A Utvide rundkjøring og etablere svingefelt i Vaterlandsveien

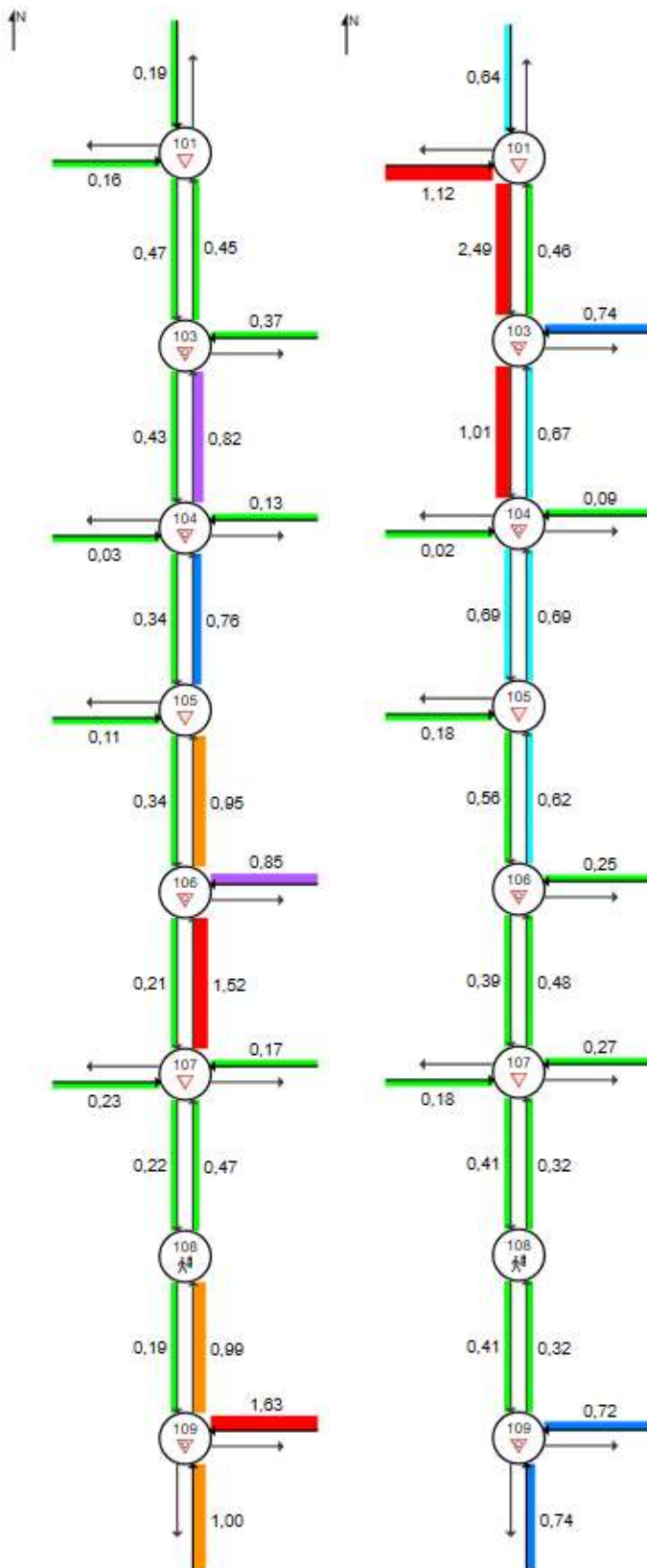
Et aktuelt tiltak er å øke antall kjørefelt inn mot rundkjøringen i Vaterlandsveien over en kortere strekning. For dette tiltaket er det gjennomført beregninger i Sidra for å vise effekt. Fra tidligere er krysset Vaterlandsveien X Slemmestadveien modellert som rundkjøring med et to kjørefelt i sørlig retning som vist til venstre i figur 9-2.

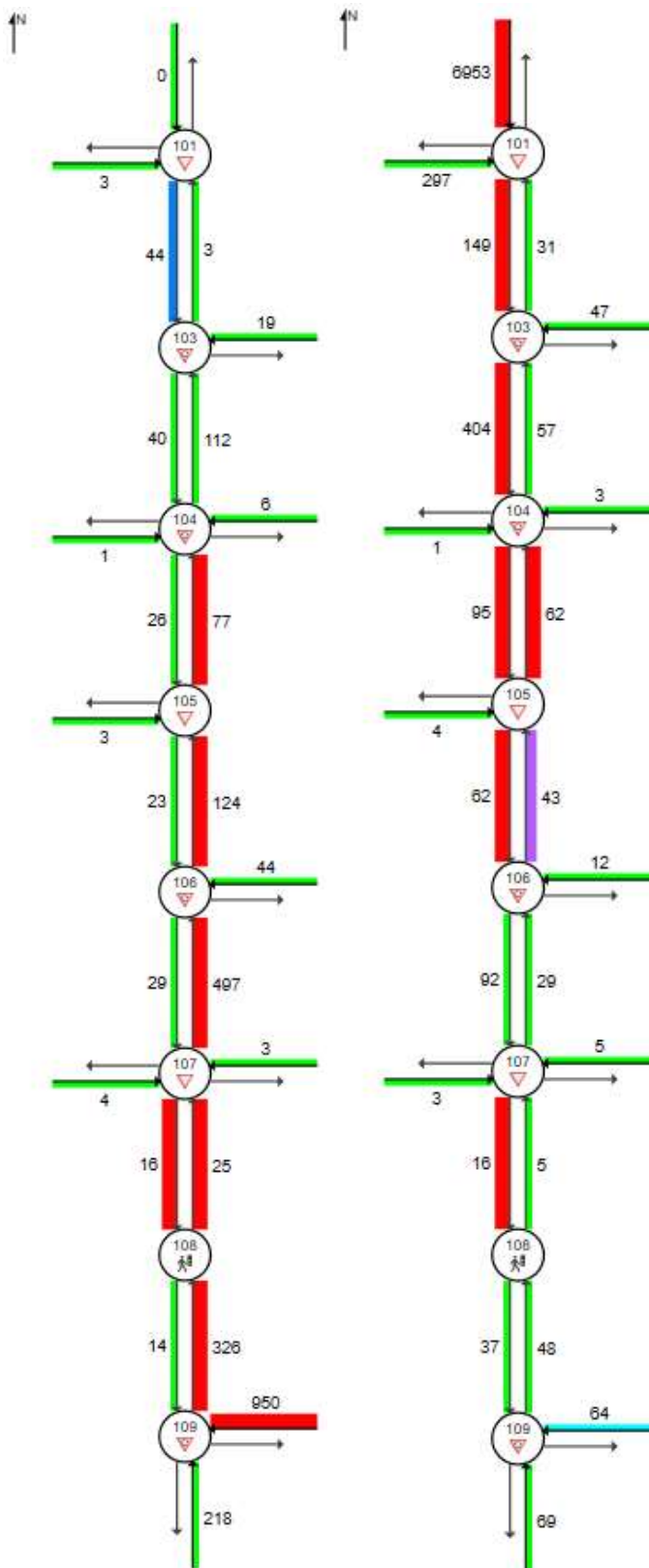
Figur 9-2: Slemmestadveien X Vaterlandsveien fra Scenario 1 til venstre, nytt tiltak til høyre. (Kilde: Sweco/Sidra)

For å øke kapasiteten i krysset er det vurdert effekt av et eget høyresvingefelt (20 meter) i Vaterlandsveien og et eget høyresvingefelt i Slemmestadveien i nordlig retning, også 20 meter. Dette medfører et behov for et ekstra sirkulasjonsfelt i rundkjøringen. Foreslått geometri er skissert til høyre i figur 9-2. Beregningsresultater av tiltaket vises i figur 9-3 og figur 9-4.

For fremtidige detaljvurderinger av kryssdesign vil det kunne være hensiktsmessig med to kjørefelt for utgående trafikk. Dette for å utnytte de to sirkulerende kjørefeltene avviklingsmessig og grunnet trafiksikkerhet.

Figur 9-3: Belastningsgrad i scenario 2A: to kjørefelt inn mot rundkjøring med Vaterlandsveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

Figur 9-4: Kølengde (95-percentil) i scenario 2A: to kjørefelt inn mot rundkjøring med Vaterlandsveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

Et ekstra kjørefelt i Slemmestadveien og Vaterlandsveien vil kunne muliggjøre samtidige svingebevegelser fra samme arm, samt ekstra kømagasin for gjeldende svingebevegelse. Dette reduserer belastningsgraden i Vaterlandsveien både i morgen- og ettermiddagsrush.

I morgenrushet er det beregnet redusert avvikling for nordgående trafikk i søndre arm langs Slemmestadveien. Den reduserte avviklingen stammer antakelig fra at trafikanter fra Vaterlandsveien, og venstresvingende sørgående, i større grad kommer igjennom veikrysset noe som medfører at nordgående trafikanter får flere å vike for, dvs færre tidsluker. Økt antall kjøretøy som slipper til på Slemmestadveien, fra Vaterlandsveien, gir også ringvirkninger bakover i systemet som blant annet forverrer situasjonen for Sundbyveien i morgenrushet.

I ettermiddagsrushet forbedrer tiltaket trafikkavviklingen i Vaterlandsveien samt at avviklingen fra sør og mot nord forbedres noe, som er trafikken tiltaket er rettet mot.

Dette tiltaket er med på å avvikle flere kjøretøy til/fra Vaterlandsveien, men gir økt antall kjøretøy inn på et veinett med begrenset kapasitet. Tiltaket fungerer lokalt for veikrysset, men gir begrenset effekt som enkeltstående tiltak. Tiltaket bør eventuelt etableres sammen med flere andre løsninger som forbedrer situasjonen i Slemmestadveien.

9.2.5 2B Optimalisere antall gangfelt for gående og syklende

I det ordinære Viken-alternativet er det etablert to gangfelt tett på hverandre som ikke er koblet mot målpunkt og tilhørende gangstrømmer. Ettersom gangfelt kan bidra til å redusere avviklingen langs Slemmestadveien, har Asker kommune foreslått å redusere antall gangfelt og tilpasse dem til forventende gangstrømmer. Det er to gangfelt som krysser Slemmestadveien (i Scenario 1) som er fjernet i dette scenariet, sammen med tilhørende antall fotgjengere. Det er ikke tatt hensyn til alternative kryssingssteder for disse. Gangfelt i sideveiene er videreført, med likt antall kryssende fotgjengere.

Totalt er det snakk om to gangfelt som er fjernet i modellen. De fjernede gangfeltene er ved rundkjøringen med Eternitveien. Gangfeltet nord for Vaterlandsveien er samtidig flyttet til sørsiden av rundkjøringen ved Circle K/ busstopet.

Figur 9-5: Endring fra Scenario 1 angående gangfelt. (Kilde: Viken fylkeskommune/Asker kommune)

Kapasitetsberegninger viser at tiltaket reduserer belastningsgradene og kølengdene i systemet. Hovedsakelig så er det trafikken langs Slemmestad som opplever bedre avvikling. Størrelsesorden på tiltaket i seg selv er noe uklart på grunn av måten SIDRA Intersection beregner gangfelt på.

SIDRA Intersection beregner kapasitet i veiarmen annerledes når det er konflikterende fotgjengerkryssinger som bilistene må vike for. Programvaren antar at bilister bruker lengre tid på å passere gangfelt grunnet økt forsiktighet/årvåkenhet, noe som skal gjenspeile tiden en sjåfør bruker på å orientere seg ved gangfeltet, samt at man gjerne krysser gangfelt i lavere hastighet.

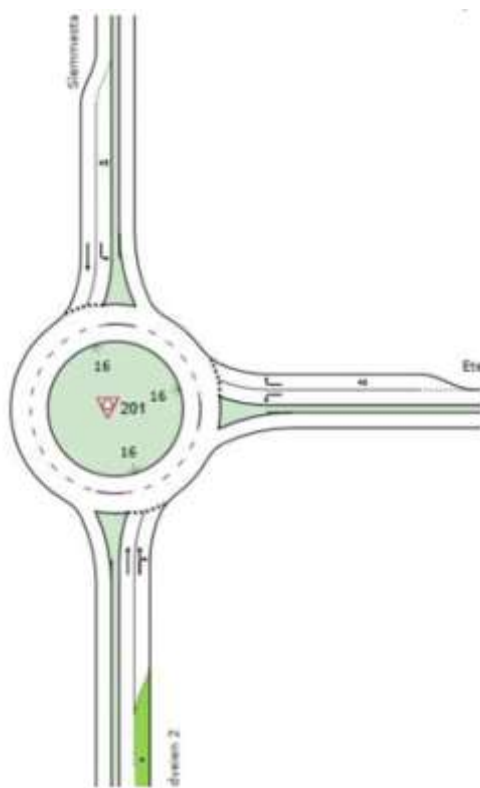
Dette vil i realiteten variere fra situasjon til situasjon. I bynære områder hvor man forventer høyt antall kryssende fotgjengere og at det plutselig kan dukke opp kryssende fotgjengere bak en fasade, vegetasjon eller liknende vil man naturlig bruke lengre tid gjennom krysset av den grunn. I mer åpne, lesbare områder med lavt antall kryssende fotgjengere vil ikke nødvendigvis en bilist la seg hindre/forsinke i lik grad av et gangfelt.

Oppsummert så viser beregningene positiv effekt på trafikkavvikling ved å fjerne gangfelt i plan, uavhengig om disse fjernes helt eller legges via kulvert eller bru over kjørebanelen. Størrelsesorden på effekten av å redusere antall gangfelt vurderes begrenset isolert sett. Det er viktig at gående har egnede steder å krysse Slemmestadveien på. Om det ikke tilrettelegges for kryssing av veien vil man kunne oppleve villkryssing, hvor de gående krysser på uegnede steder, noe som kan føre til både redusert avvikling og trafikkulykker.

9.2.6 2C Rundkjøring i Eternitveien med nytt design

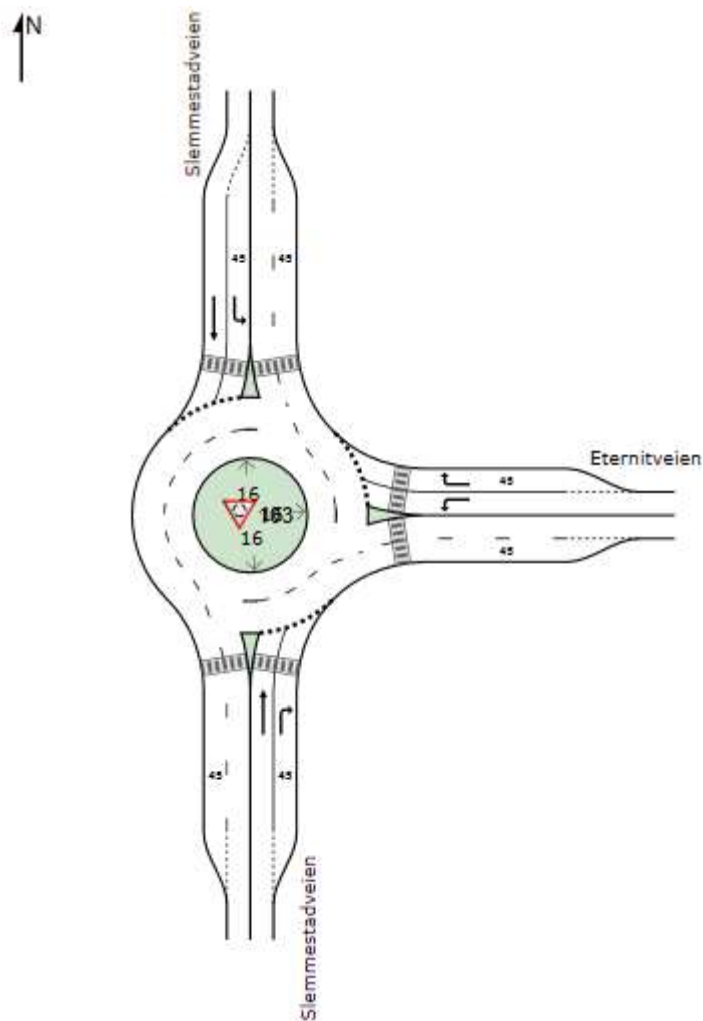
Modifisert Viken-alternativ (Scenario 1) inkluderte en enkel rundkjøring mellom Slemmestadveien og Eternitveien. Å etablere rundkjøring i Slemmestadveien X Eternitveien er vurdert som hensiktsmessig for trafikkavviklingen lokalt, men og for systemet. For dette tiltaket er det gjennomført beregninger i Sidra for å vise effekt. I en rundkjøring har alle kjørefelt på vei inn i rundkjøringen vikeplikt for sirkulerende trafikk, som vil si at alle veiarmer er likestilt. Sammenlignet med et tradisjonell forkjørregulert veikryss vil sideveistrafikken bli oppprioritert ved rundkjøringer. På grunn av store trafikkmengder i hovedretning må man derfor se på forskjellige type utforming av rundkjøringen, for å tilrettelegge for de forventede trafikkmengdene.

Fra før har AFRY anbefalt en rundkjøringsløsning som vises ved figur 9-6. Løsningen er anbefalt på andre premisser enn hva som foreligger i dette prosjektet (utbygging av Rortunet kjøpesenter og nytt «sentrum» i Vaterland).

Figur 9-6: Rundkjøringen Slemmestadveien X Eternitveien. (Kilde: AFRY/SIDRA)

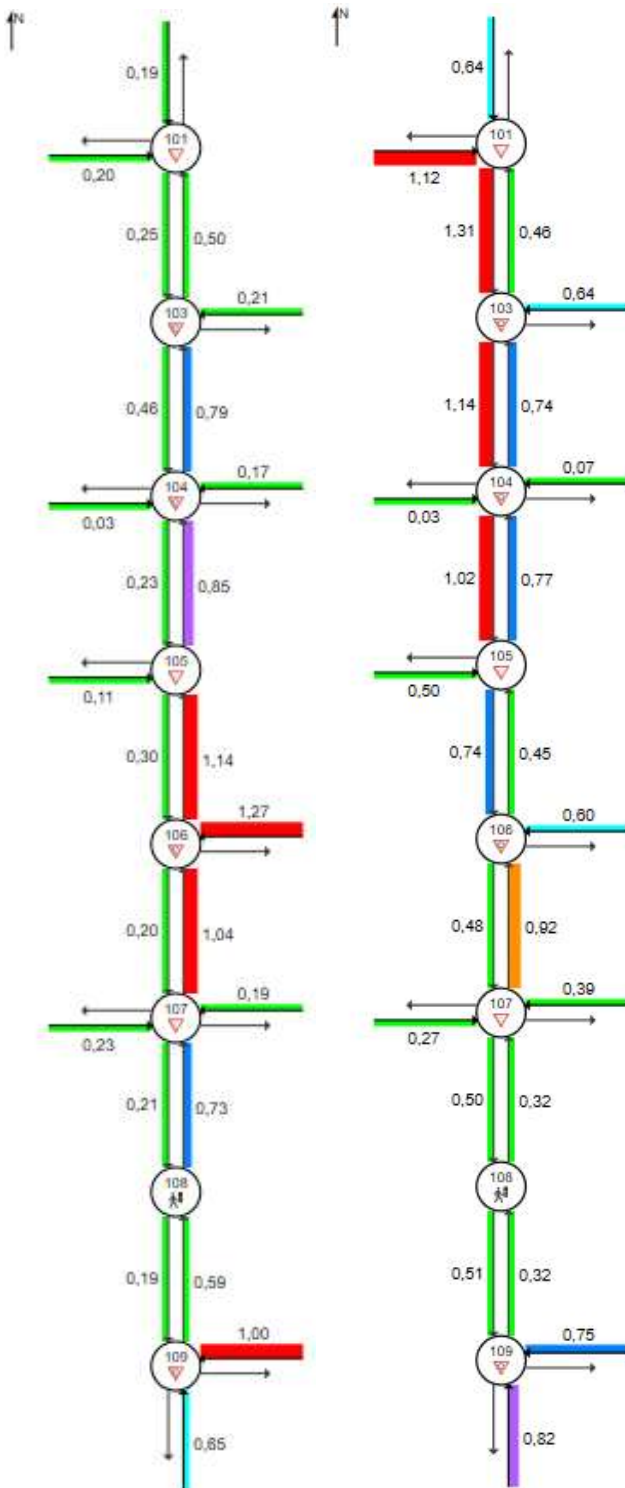
Et mulig tiltak er å etablere en rundkjøring som foreslått av AFRY. Av hensyn til ulike forhold er rundkjøringen endret noe. Rundkjøringen er endret med to kjørefelt for utgående trafikk. Dette gjøres både for å utnytte de to sirkulerende kjørefeltene avviklingsmessig og grunnet trafiksikkerhet med tanke på manglende antall utkjøringsfelt som vil medføre konflikt når flere svingebevegelser skal svinge av samtidig. Utkjøringsfeltene er modellert med en lengde på 45 meter. Kjørefeltet til høyre i Slemmestadveien (sør) er modellert som et høyresvingefelt på 45 meter.

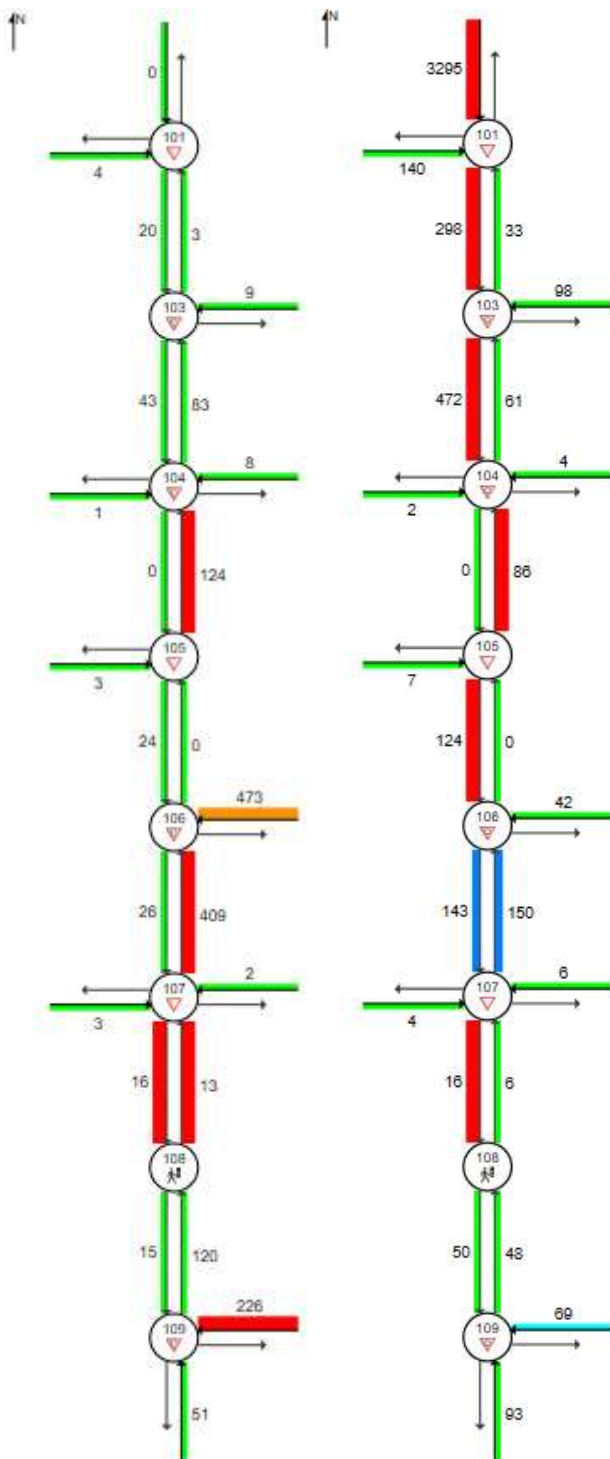
Figur 9-7: Rundkjøringen Slemmestadveien X Eternitveien. (Kilde: Sweco/SIDRA)

Et annet alternativ til å utvide rundkjøringen foreslått av AFRY er å etablere en liknende løsning som er foreslått for Slemmestadveien X Sundbyveien. Løsningen består av en minirundkjøring med filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien og ett sirkulerende kjørefelt. Løsningen er illustrert i figur 7-1. Løsningen gir ingen konflikt for sørgående trafikk som slipper å ta hensyn til verken U-svinger eller venstresvinger i krysset. Videre gir det også færre situasjoner der kjøretøy som kommer inn i rundkjøringen sørfra misforstår om sirkulerende trafikk fra Slemmestadveien nord skal sørover eller inn til Eternitveien. Dermed vurderes det å bli en mer forutsigbar trafikksituasjon, samtidig som den legger beslag på mindre areal enn rundkjøringen med to sirkulerende kjørefelt.

9.2.6.1 Rundkjøring med to sirkulerende kjørefelt

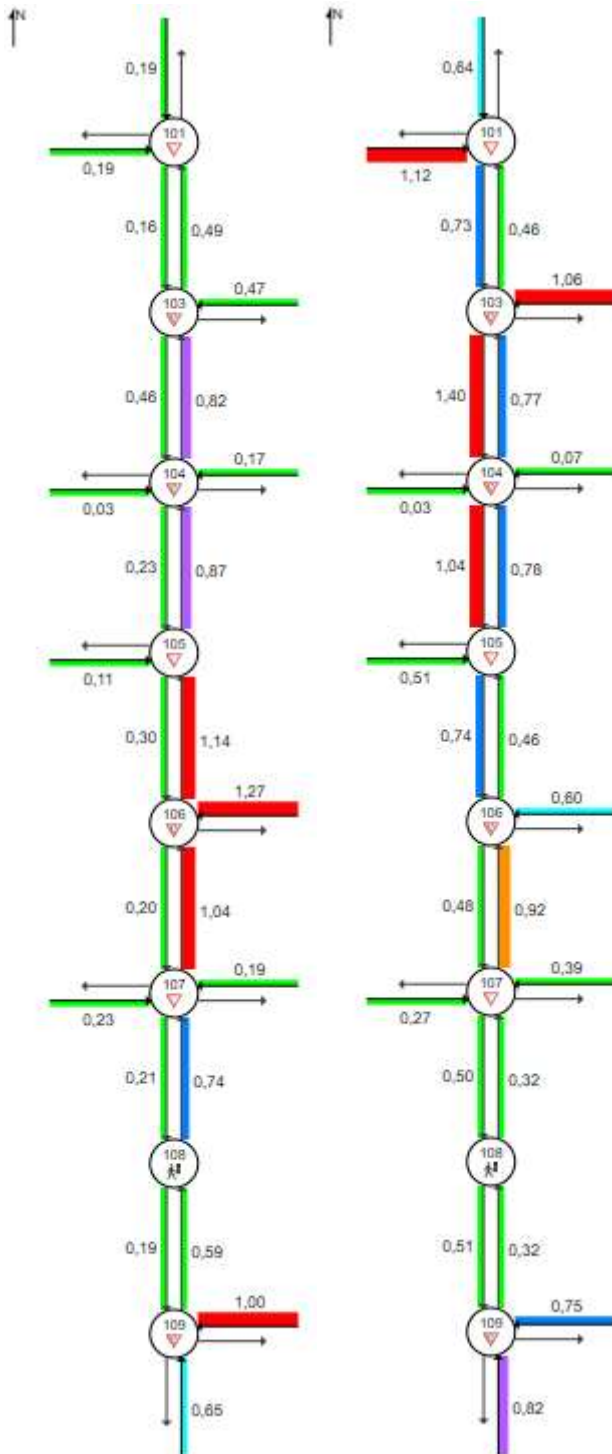
Figur 9-8: Belastningsgrad i scenario 2C: to sirkulerende kjørefelt i rundkjøringen med Eternitveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

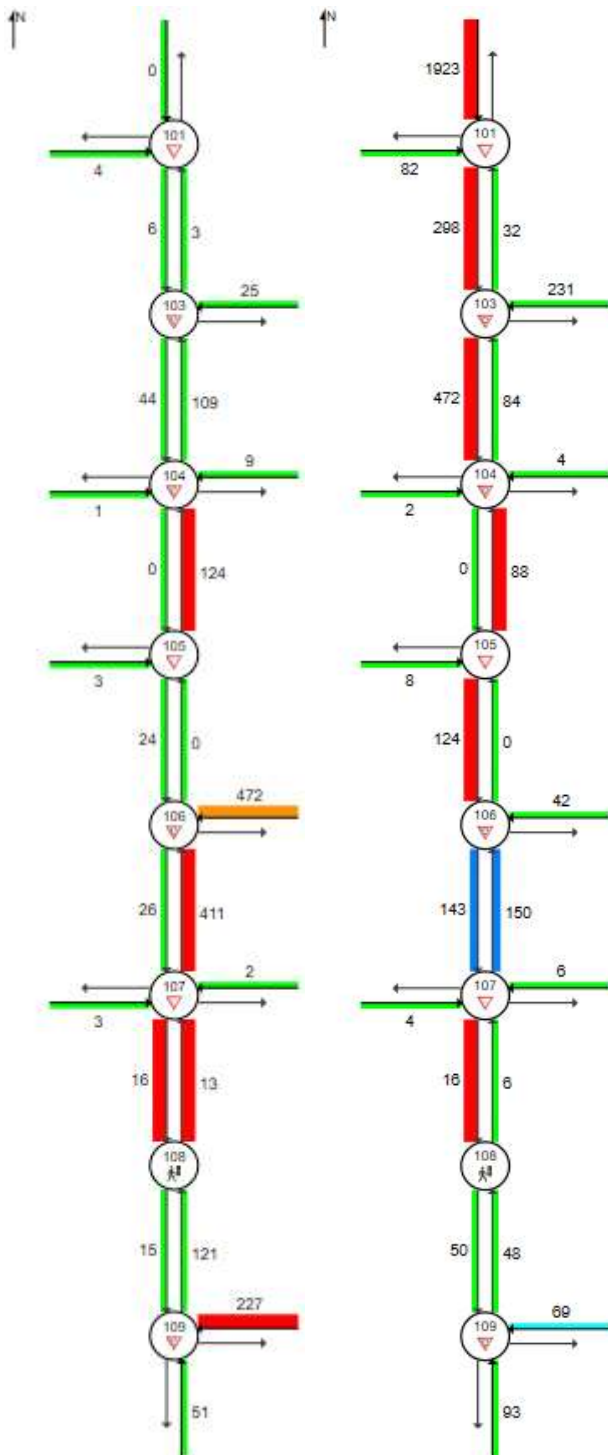
Figur 9-9: Kølengde (95-percentil) i scenario 2C: to sirkulerende kjørefelt i rundkjøringen med Eternitveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

9.2.6.2 Tilsvarende rundkjøring i Eternitveien som ved Sundbyveien

I dette kapitlet beskrives veinettet hvor rundkjøringen ved Eternitveien får et filterfelt sørgående (på vestsiden) slik som det er foreslått utformet ved Sundbyveien.

Figur 9-10: Belastningsgrad i scenario 2C: filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien i rundkjøringen med Eternitveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

Figur 9-11: Kølengde (95-percentil) i scenario 2C: filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien i rundkjøringen med Eternitveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

9.2.6.3 Konklusjon

To sirkulerende kjørefelt i rundkjøringen

En slik løsning forbedrer trafikkavviklingen for Eternitveien i både morgen – og ettermiddagsrushet. Langs Slemmestadveien forbedres også situasjonen i både morgen- og ettermiddagsrush. Generelt ser man at kryssløsningen klarer å mate gjennom mer trafikk i sørgående kjøreretning under ettermiddagsrushet.

Belastningsgrad for Slemmestadveien videre sørover øker noe på grunn av at løsningen muliggjør flere sørgående kjøretøy i systemet i ettermiddagsrushet.

Kølengdene i systemet reduseres langs Slemmestadveien sørgående nord for Almedalsveien reduseres fra ca. 5,6 km (fra Scenario 1) til 3,3 km om ettermiddagen.

Filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien

Denne løsningen gir ikke særlige utslag for morgenrushet lokalt annet enn noe økt belastningsgrad for Eternitveien. Dette antagelig grunnet at systemet tillater flere kjøretøy nordgående, som igjen gir flere kjøretøy å vike for, fra Eternitveien.

Løsningen gir derimot større utslag i ettermiddagsrushet. Kølengden helt nord i Slemmestadveien, (nord for Almedalsveien, i sørgående kjøreretning), er beregnet til å reduseres fra ca. 5,6 km til ca. 1,9 km. På grunn av økte trafikkmengder sørgående i systemet økes belastningsgraden i etterfølgende kryss. Løsningen forverrer situasjonen for trafikanter på vei ut fra Eternitveien, både belastningsgrad og kølengde øker i ettermiddagsrush. Filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien prioriterer trafikken i Slemmestadveien, og spesielt sørgående – på bekostning av Eternitveien.

Det viser seg at filterfelt i rundkjøringen (Sundbyveien-løsningen) er et effektivt tiltak etter SIDRA-modellen for å ta unna de sørgående trafikkmengdene i ettermiddagsrushet. På grunn av dette, samt arealinngrep og kostnader anbefales det å gå videre med en slik løsning i Eternitveien – i kombinasjon med andre tiltak.

9.2.7 Oppsummering av tiltak

Nedenfor oppsummeres de ulike tiltakene.

Tiltak	Beskrivelse	Anbefaling
Kantstopp	<p>Generelt sett et kollektivprioriterende tiltak som gir bussene mulighet til å kjøre videre etter holdeplass uten hensyn til medtrafikanter.</p> <p>Utfordringen for prosjektstrekningen er at ved en slik løsning forsinkes man trafikken bak kantstoppet ytterligere, og bak der er det enda en buss som da blir ytterligere forsinket.</p>	<p>Det anbefales ikke for prosjektstrekningen slik trafikkavviklingen er nå, men kan bli aktuelt om trafikkavviklingen endres ev. om det etableres kollektivfelt.</p>
Tilfartskontroll	<p>Generelt sett et kollektivprioriterende tiltak da man kan gi midlertidig «klar bane» for buss, samtidig som en eller flere konflikterende svingebevegelser stoppes. Når</p>	<p>På grunn av systemets belastning, og at bussene går i flere retninger vil en slik løsning prioritere en kjøreretning på bekostning av buss i andre kjøreretninger. Videre vil en slik prioritering i ett kryss kun gi økt</p>

	bussen har kjørt forbi fortsetter krysset som normalt.	fremkommelighet for det ene krysset, før bussen må stå i kø før det neste. Tiltaket vurderes ikke egnet for Slemmestadveien slik det er nå.
Signalregulere kryss	Tiltaket innebærer å signalregulere deler eller hele prosjektstrekningen. Dette for å kunne gi passiv prioritering til den gjennomgående kjøreretningen i morgen- og ettermiddagsrush langs Slemmestadveien, noe som også prinsipielt vil gi bedre forhold for kollektivtrafikken enn sideveistrafikk. Man får også mulighet til å aktivt prioritere busser gjennom systemet ved hjelp av f. eks GPS. Ikke mulighet for U-sving som generelt sett øker trafikkarbeidet i et system.	Det kan være aktuelt å se videre på signalregulerte kryss i Slemmestadveien, men generelt har signalregulerte veikryss mindre kapasitet og vil mest sannsynlig enten kreve redusert trafikkvolum for å fungere godt eller eventuelt egne kollektivfelt.
Utvide rundkjøring og etablere svingefelt i Vaterlandsveien jfr. kap. 9.2.4 Scenario 2A	Rundkjøringen foreslås utvidet. Et ekstra kjørefelt inn i rundkjøringen fra sørsiden (Slemmestadveien) og fra Vaterlandsveien i tillegg til to sirkulerende kjørefelt i rundkjøringen. En slik løsning forbedrer trafikkavvikling i Vaterlandsveien. Tiltaket er med på å avvikle flere kjøretøy til/fra Vaterlandsveien, men gir også økt antall kjøretøy inn på et veinett med begrenset kapasitet.	Tiltaket fungerer lokalt for veikrysset, men gir begrenset effekt som enkeltstående tiltak.
Optimalisere antall gangfelt langs Slemmestadveien jfr. kap. 9.2.5 Scenario 2B	En reduksjon i antall gangfelt langs Slemmestadveien vil gi færre vikepliktssituasjoner i systemet, og vil gi noe økt framkommelighet for motorisert trafikk langs veinettet som unngår vikeplikt. Dette gjelder både de situasjonene der bilister venter på kryssende fotgjengere, men også økt varsomhet og redusert hastighet ved kryssing av gangfelt grunnet årvåkenhet rundt selve gangfeltet og området rundt.	Det er generelt viktig at gående har egnede steder for å krysse Slemmestadveien av hensyn til deres fremkommelighet. Om det ikke tilrettelegges for kryssing av veien vil man kunne oppleve villkryssing, hvor de gående krysser på uegnede steder, noe som kan føre til både redusert avvikling og trafikkulykker. Gående bør heller ikke få økt gangavstand/gangtid som følge av tiltak, noe som kan redusere framkommeligheten for trafikantgruppen. Å unngå gangfelt som ikke benyttes i

	Beregninger viser noe positiv effekt ved å fjerne gangfelt i plan.	betydelig grad vurderes på sin side positivt for trafikkavviklingen, og plassering av gangfelt der gående har behov for å krysse vurderes sentralt i et veisystem.
Filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien i rundkjøring ved Eternitveien jfr. kap. 9.2.6.2 Scenario 2C	<p>Et filterfelt sørgående gir uhindret bevegelse gjennom krysset for sørgående trafikk langs Slemmestadveien i krysset.</p> <p>Beregninger viser reduserte kølengder i Slemmestadveien sørgående i ettermiddagsrushet ved en slik løsning.</p> <p>Løsningen nedprioriterer dog Eternitveien, som får redusert avvikling som følge av tiltaket.</p>	<p>Det viser seg at filterfelt i rundkjøringen (Sundbyveien-løsningen) er et effektivt tiltak etter SIDRA-modellen for å ta unna de sørgående trafikkmengdene i ettermiddagsrushet. En slik virkning kombinert med lite arealinngrep og kostnader gjør løsningen attraktiv.</p>

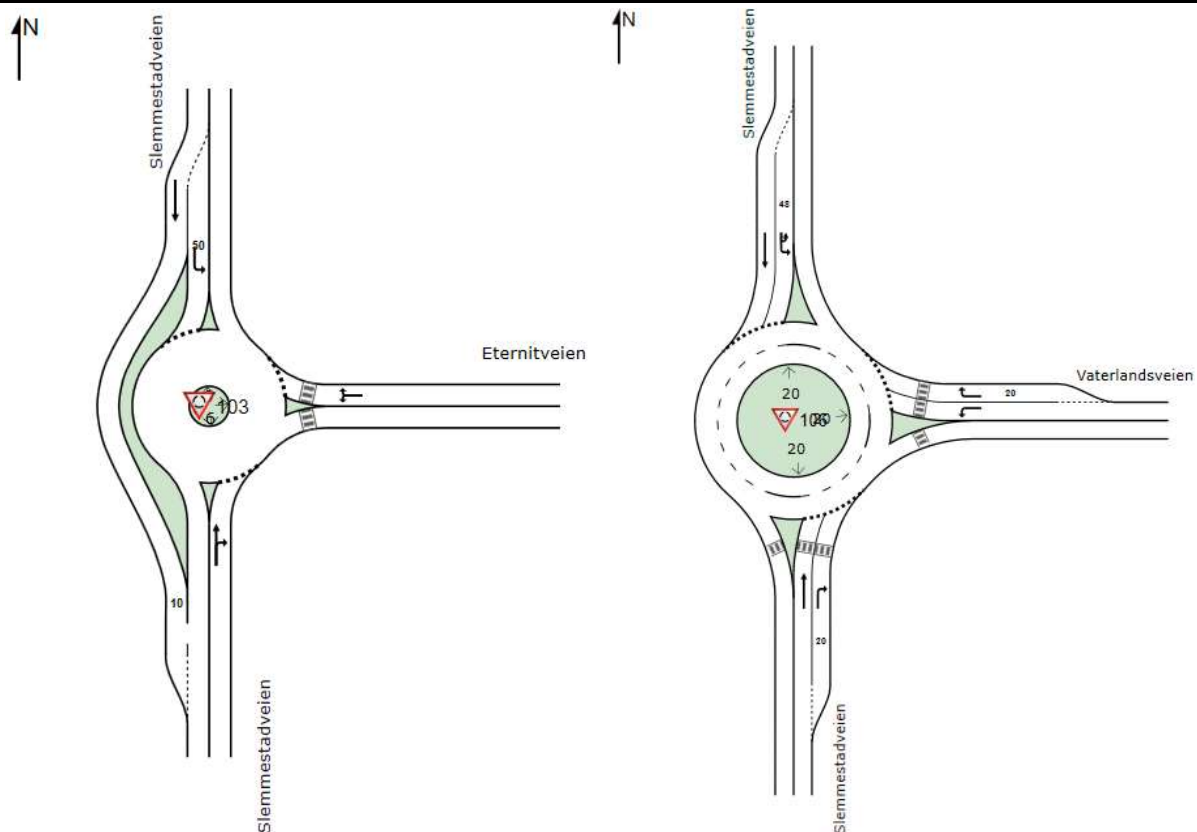
Vurderingene viser at flere av tiltakene har god effekt og fungerer i kombinasjon med andre tiltak. I neste kapittel presenteres et nytt scenario som har kombinert disse tiltakene.

10. Scenario 3: Kapasitetssterke rundkjøringer

10.1 Beskrivelse

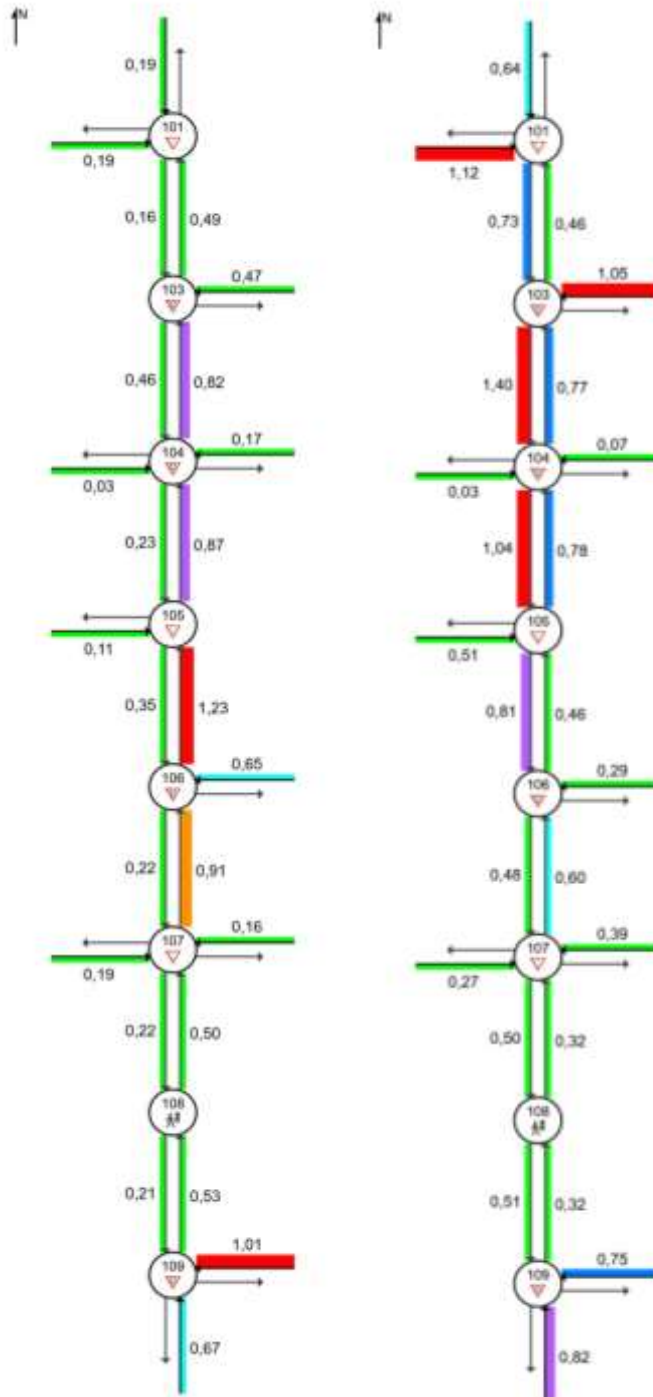
Scenario 3 er utviklet basert på resultatene fra scenario 1 *Modifisert Viken-alternativ* og ulike tiltak i scenario 2. Hovedsakelig er alternativet det samme som modifisert Viken-alternativ, men med tiltak for å bedre trafikkavviklingen som presentert i det foregående kapitlet. I tiltakspakken er rundkjøringene i Eternitveien og Vaterlandsveien designet mer kapasitetssterke, se under og som vist i figur 10-1:

- Filterfelt for sørgående trafikk langs Slemmestadveien i krysset med Eternitveien
- Utvide rundkjøring og etablere svingefelt i Vaterlandsveien

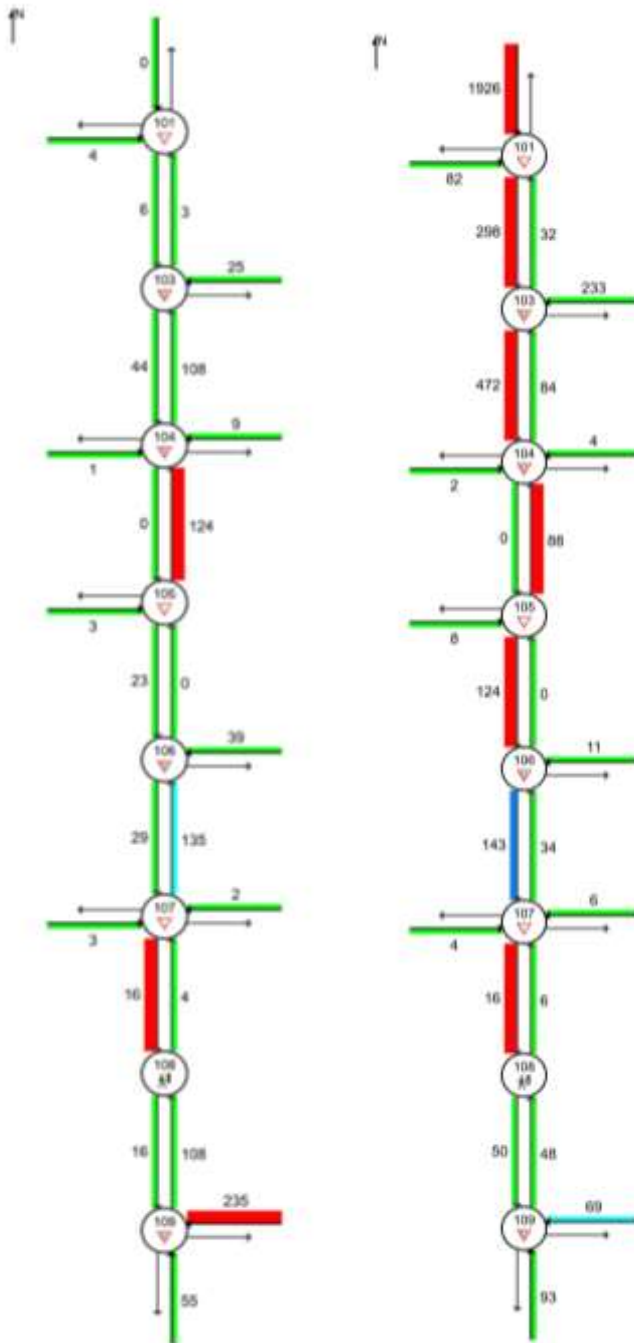

Figur 10-1: Til venstre: Forutsatt kryssløsning i Slemmestadveien X Eternitveien. Til høyre: Forutsatt kryssløsning i Slemmestadveien X Vaterlandsveien. (Kilde: SIDRA)

10.2 Kapasitetsberegninger

Figur 10-2: Belastningsgrad i scenario 3 (reduisert antall gangfelt i Slemmestadveien, to kjørefelt inn mot rundkjøring med Vaterlandsveien og tiltak i rundkjøring Ved Eternitveien). Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

Figur 10-3: Kølengde (95-percentil) i scenario 3 (to kjørefelt inn mot rundkjøring til Vaterlandsveien og tiltak i rundkjøring til Eternitveien. Morgenrush til venstre og ettermiddagsrush til høyre (Kilde: Sidra)

10.3 Oppsummering av beregningsresultater

Løsningene som foreligger i denne tiltakspakken, er en videreutvikling av scenario 1 *Modifisert Viken-alternativ* og ulike tiltak i scenario 2. En kombinasjon av foreslåtte tiltak viser seg å bidra til bedre fremkommelighet langs Slemmestadveien. Beregningsprogrammet Sidra anslår fortsatt kø og forsinkelser i sørgående retning langs Slemmestadveien i ettermiddagsrushet, men belastningen er mindre enn i scenario 1.

Resultatene viser en forbedret situasjon for Vaterlandsveien og Slemmestadveien sammenlignet med scenario 1 i både morgen- og ettermiddagsrush. Trafikken fra Eternitveien opplever noe mer forsinkelser som et resultat av at tiltakene som på sin side gir bedre avvikling langs Slemmestadveien. Bedre avvikling langs Slemmestadveien fører til færre tidsluker for trafikken fra Eternitveien. Beregningene viser at de to rundkjøringene fungerer godt i sammenheng for å bedre få trafikken langs Slemmestadveien gjennom veisystemet.

Dette utgjør til sammen anbefalt trafikktekniske løsning for å forbedre avviklingen for selve prosjektstrekningen med de forutsetningene som er definert av Asker kommune. For å oppnå god avvikling for hele prosjektstrekningen vurderes det behov for større infrastrukturtiltak, for eksempel flere gjennomgående kjørefelt. Et annet alternativ for å bedre de trafikale forholdene er å innføre tiltak rettet mot å redusere mengden biltrafikk på veinettet. Slike tiltak beskrives i neste kapittel (kap.12).

11. Fremkommelighet for kollektivtrafikken

Fremkommelighet for kollektivtrafikken er viktig for hverdagsreisene og bidrar til å bedre kollektivtrafikkens konkurransekraft. God fremkommelighet gir kort og forutsigbar reisetid, lavere driftskostnader for operatørene og er en forutsetning for et velfungerende kollektivsystem. Det er spesielt viktig å ivareta fremkommelighet i Slemmestadveien ettersom veien ligger inne som en kollektivprioritert strekning i kommuneplanen.

11.1 Vurdering av forsinkelse i Viken-alternativ og scenario 3

Som en del av prosjektet, er det vurdert fremkommelighet for buss i Viken-alternativet og scenario 3. I Viken-alternativet er det foreslått kollektivfelt langs deler av strekningen. Kollektivfelt er et tiltak med god effekt på fremkommelighet for buss i områder hvor det er betydelig trafikkvolum, slik som i Slemmestadveien. Et kollektivfelt gir bussen anledning til å kjøre forbi kø og dermed redusere reisetid og øke forutsigbarheten. Kollektivfelt bør plasseres langs strekninger hvor det forventes kø i forkant av kryss og gjerne være sammenhengende gjennom kryss slik at bussen slipper å flette seg inn med øvrig trafikk i forkant av krysset, noe som reduserer effekten av kollektivfeltet.

Viken-alternativet

Viken-alternativet er tilsvarende scenario 1, men med kollektivfelt i nordgående retning mellom Skolebakken og Vaterlandsveien. Langs denne delstrekningen viser beregningene lange køer i morgenrushet og et kollektivfelt vil dermed ha god nytte her. Mellom kryssene vil det i praksis ikke være forsinkelser for bussen, foruten i forkant av krysset til Vaterlandsveien hvor bussen må flette seg inn med øvrig biltrafikk. Mellom Sundbyveien og Skolebakken er det regulert kollektivfelt som også vil ha god nytte ettersom det i fremtiden forventes forsinkelse og kø her også. I Viken-alternativet er et kollektivfelt estimert å redusere forsinkelse for buss med i overkant av ett minutt sammenlignet med et alternativ uten kollektivfelt (scenario 1). For øvrige delstrekninger er det ikke beregnet forskjeller i forsinkelse i nordgående kjøreretning.

Det overnevnte kollektivfeltet vil ikke påvirke de forventede forsinkelsene i sørgående retning. I morgenrush er det lite forsinkelse sørover, mens i ettermiddagsrush er det tidvis lange køer og store forsinkelser for både kollektivtrafikken og øvrig biltrafikk i den nordlige delen av prosjektstrekningen mot sør, se kapittel 8.2. I dag er det saktegående trafikk og kø som vil forverres i Viken-alternativet som et resultat av økt trafikkvolum. Trafikksystemet vil ikke klare å håndtere ytterligere trafikkmengder. Dette vil gi dårlig fremkommelighet for kollektivtrafikken. Et kollektivfelt i sørgående kjøreretning ville tillatt bussene å kjøre forbi denne køen dersom feltet startet i forkant av køen. I Viken-alternativet vil det være arealkrevende å etablere et slikt kollektivfelt på grunn av den forventede kølengden på over flere kilometer.

Scenario 3

I scenario 3 er det ikke etablert kollektivfelt, men det er gjennomført flere krysstiltak som reduserer kølengde og forsinkelse for øvrig biltrafikk og kollektivtrafikken. I nordgående retning i morgenrushet vil forsinkelsen for kollektivtrafikken være noe større i scenario 3 sammenlignet med Viken-alternativet, men basert på Sidra-beregningene er forskjellene små. Dette gjelder både for prosjektstrekningen som en helhet, men også for delstrekningen hvor det foreslås kollektivfelt i Viken-alternativet. Dette skyldes krysstiltakene som bedrer avviklingen langs prosjektstrekningen og får mer trafikk gjennom strekningen, både normaltrafikk og kollektivtrafikk. I ettermiddagsrushet forventes det like store forsinkelser for kollektivtrafikk i nordgående retning sammenlignet med Viken-alternativet.

I sørgående retning er det lite forsinkelser i morgenrushet, tilsvarende som i Viken-alternativet. I ettermiddagsrushet er det betydelig forskjell mellom Viken-alternativet og scenario 3. Dette er som følge av at det er etablert flere felt i rundkjøringene til Eternitveien og Vaterlandsveien som øker kapasiteten i kryssene og som får både kollektivtrafikk og øvrig biltrafikk raskere gjennom veisystemet. Bussene vil likevel, i sørlige kjøreretning, stå i lange køer i ettermiddagsrushet sammen med øvrig trafikk, dog mindre enn i øvrige alternativer som er undersøkt.

Oppsummering

Oppsummert vil et kollektivfelt i nordgående retning, som foreslått i Viken-alternativet, redusere forsinkelsene langs den aktuelle strekningen med i overkant av ett minutt om morgenen og et halvt minutt om ettermiddagen sammenlignet med scenario 1 hvor det ikke er kollektivfelt. Sammenlignet med scenario 3, vil det være lite forskjell i forsinkelser for buss i nordgående retning. I ettermiddagsrushet i sørgående retning vil det være forsinkelser for buss i begge scenarier, men kryssutbedringer i scenario 3 er estimert å gi *betraktelig* mindre forsinkelse sammenlignet med Viken-alternativet.

11.2 Øvrige tiltak for å bedre kollektivtilbudet

I kapittel 9.2 er det vurdert ulike tiltak som bedrer fremkommeligheten til kollektivtrafikken som kantstopp, signalprioritering, tilfartskontroll og filterfelt i Slemmestadveien. I foregående delkapittel ble effekt av kollektivfelt nærmere vurdert.

Innfartsparkering for biler kan være aktuelt for pendlere som har en lengre reisevei til jobb. Kartleggingen viser at i overkant av 30% i gamle Røyken kommune pendler til Bærum og Oslo. En slik tilrettelegging kan ha flere positive effekter utover å avlaste Slemmestadveien som å øke passasjergrunnlaget på bussen og gi bedre tilgjengelighet til viktige målpunkt.

Det finnes også andre tiltak som endring av linjer, frekvens, billettering og materiell som kan forbedre fremkommeligheten. Disse tiltakene beskrives ikke nærmere i denne rapporten da de regnes som mer overordnende og generelle. Det anbefales dog å se nærmere på slike tiltak i samarbeid med Ruter.

12. Trafikkreduserende tiltak

For å bedre fremkommeligheten for kollektivtrafikk ytterligere, og for å bedre avviklingen i Slemmestadveien generelt, vurderes det ulike tiltak for å redusere trafikken i prosjektområdet og da spesielt i rushtid når forsinkelsene er størst. Forsinkelser i trafikken er svært kostbart for samfunnet og kollektivtrafikken påvirkes sterkt negativt av kø og forsinkelser i veinettet langs strekninger hvor det ikke er eget tilbud for kollektivtransport.

Kraftfulle tiltak kan redusere behovet for fysiske tiltak. Tiltak kan enten redusere bilandelen, eller påvirke bilister til å kjøre utenom rushtid. Erfaringer viser at å innføre positive forsterkninger for å redusere bilandelen har alene generelt liten effekt. Tiltakene med størst effekt er tiltak som først og fremst straffer bilkjøring, eksempelvis ved å innføre parkeringsrestriksjoner eller bompenger. Et vellykket insentivsystem inneholder både positive og negative forsterkninger som fungerer i sammenheng.

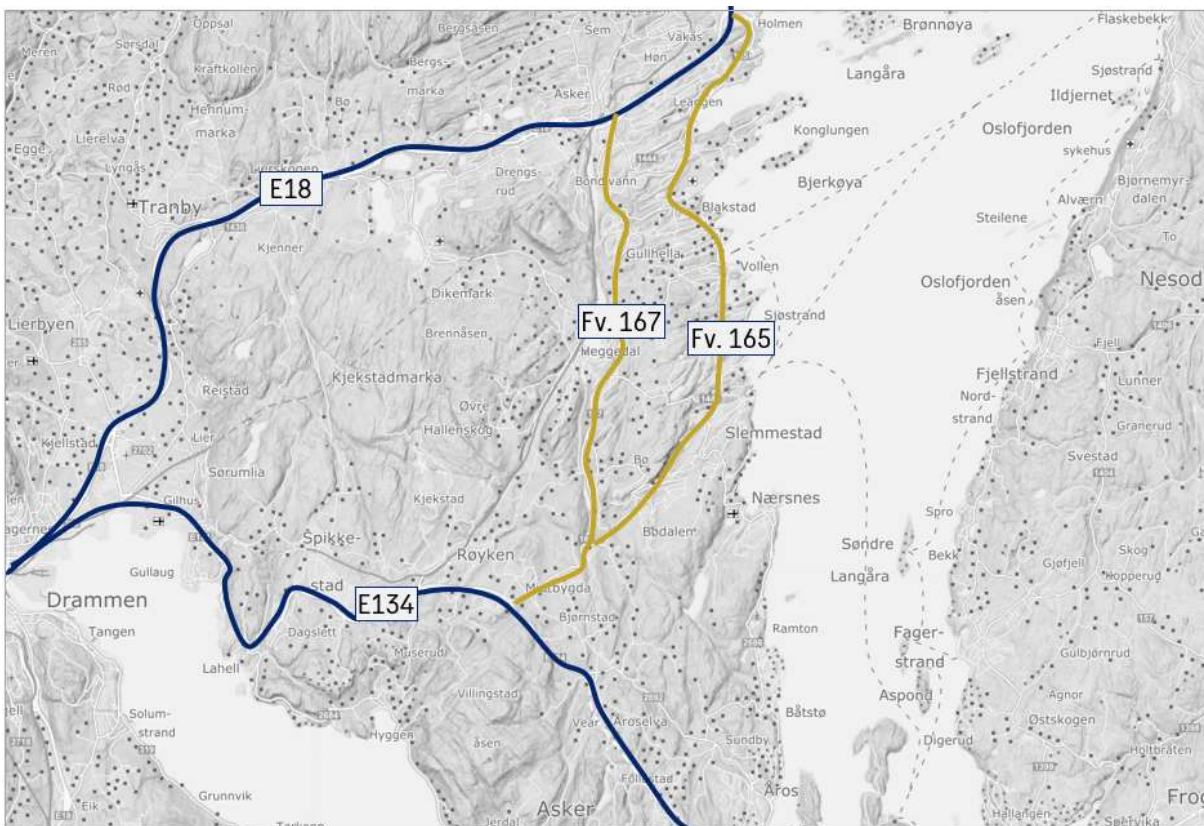
Et trafikksystem er delvis selvregulerende. For noen trafikanter er et overbelastet trafikksystem avskrekkende og fører til at de endrer reisevanene sine for å unngå de største rushtidene. Et annet eksempel som er observert langs prosjektstrekningen er fletting når trafikkmengden øker. Samtidig er det flere trafikanter som ikke har mulighet til å endre reisevanene sine som følge av vaktskifte, åpningstider i barnehagen eller lignende.

12.1 Veipricing

Veipricing, eksempelvis bompenger, kan være et kraftfullt og samfunnsøkonomisk effektivt virkemiddel for å regulere trafikkmengden og sammensetningen av trafikken. Statens vegvesens håndbok V718 definerer det slik: «et trafikkregulerende virkemiddel der trafikantene må betale et beløp for å benytte bestemte deler av veinettet til bestemte tider». I Tiltakskatalogen¹⁸ vises det til at erfaringer med tidsdifferensierte bomtakster i byområder har gitt reduksjoner i trafikkmengder og lokale utslipp på 10-20%. En slik reduksjon på Slemmestadveien vil føre til bedre avvikling.

Det meste av trafikken gjennom prosjektområdet er trolig lokaltrafikk med målpunkter langs fylkesveien. Det betyr at dersom det innføres avgift i rushtid langs fylkesveien, vil mesteparten av trafikken fortsatt kjøre langs strekningen, men flere vil velge å kjøre utenom rushtid. Gjennomgangstrafikk kan kjøre langs fv. 167 via Homansbyen som går parallelt med fv. 165 Slemmestadveien, se figur 12-1. Det er noe forsinkelser langs fv. 167 i dag, men det er færre tunge kollektivlinjer som påvirkes av forsinkelsene. Veiene møtes like før E134 i sør.

¹⁸ TØI, Tiltakskatalogen for transport og miljø, <https://www.tiltak.no/>

Figur 12-1: Fv. 165 og fv. 167 går delvis parallelt (kartkilde: Norgeskart, redigert av Sweco)

Etablering av et bomsnitt langs Slemmestadveien vil ha effekter over en lengre strekning utenfor vår analysestrekning. Tiltaket bør sees i større sammenheng og en nærmere analyse vil kunne gi anbefaling om plassering av et eller eventuelt flere bomsnitt. Det vises til *Tiltakskatalog for transport og miljø* for nærmere beskrivelse av tiltakets hovedkomponenter og utfordringer.

12.2 Øke tilgjengelighet med sykkel og gange

Både nasjonalt og kommunalt er det et mål å øke sykkelbruk. Det er generelt viktig å tilrettelegge for syklistene for å gi reisende et godt alternativ til bilen. Flere og flere velger elsykkel som gjør det raskere og enklere å sykle, og reduserer samtidig tidligere hindringer som stigning og behov for garderobefasiliteter. Forskning fra TØI viser at folk som kjøpte seg elsykkel syklet mer enn dobbelt så mye i sine daglige reiser sammenlignet med tidligere. Kartleggingen viste at i underkant av 50 % av de som bor i gamle Røyken kommune jobber i Røyken kommune eller Asker kommune. Asker sentrum ligger innenfor sykkelreddevidde, cirka 10 kilometer fra prosjektområdet.

Prosjektstrekningen inngår som en del av hovednettet for sykkel og sykkeltilbudet skal utformes med høy standard ifølge temaplanen for sykkel i Asker kommune. I tillegg til å utarbeide et godt sykkelnett, er det viktig å ha gode rutiner for drift og vedlikehold og sikre gode parkeringsplasser for sykkel i reguleringsplaner.

Trygge gangforbindelser kan påvirke reisemiddelvalg for kortere reiser, samt gjøre det mer attraktivt å ta bussen ved å sikre direkte gangforbindelse med praktiske kryssingspunkt. Holdeplasser plassert 50 meter fra det optimale kryssingspunkt for gangveinettet, kan målbart redusere kundegrunnet for holdeplassen.

13. Trinnvis utbygging

Anbefalt tiltakspakke vil gjøre prosjektstrekningen bedre rustet for de framtidige trafikkmengdene ved generell trafikkvekst og foreslått boligutbygging. Det er likevel viktig å understreke at minst like viktig for trafikkavviklingen som utbedringer av kryss på strekningen er trafikkreduserende tiltak. De foreslåtte utbedringene av veikryss vil ikke klare å gi god avvikling for trafikk langs Slemmestadveien alene. Videre følger en vurdering av trinnvis utbygging av boligene som er foreslått. Dette grunnet et ønske fra Asker kommune om å utsette investeringer i veinettet noe.

Tabell 13-1 viser oversikt over utbygginger som er antatt å påvirke prosjektstrekningen. Oversikten inkluderer antall boliger med boligtype, som oppgitt i boligbyggeprogrammet. Oversikten viser også anslått ÅDT (avrundet) som vist i kapittel 4, samt hvilken veiarm trafikken tilhører (kommer til/fra) og årstall det er antatt at boligprosjektet skal ferdigstilles. Utbyggingsrekkefølgen og mengde trafikk er med å påvirke hvilke tiltak som bør realiseres når.

Tabell 13-1: Oversikt over utbygginger som er antatt å påvirke prosjektstrekningen med boligantall, anslått ÅDT (avrundet), veiarm trafikken tilhører og årstall det er antatt at boligprosjektet skal ferdigstilles.

Felt	Navn	Boligtall			Bilturer ÅDT	Tilknytning til vårt veinett via	Årstall antatt fredigstillelse
		Blokk	KSHB	Enebolig			
BØ3	Engebråten I			47	220	Sundbyveien	2023
SL1	Vaterland	400			1 350	Vaterlandsveien	2025
SL3	Vaterland sør	24	6		110	Vaterlandsveien	2026
BØ1	Morberg II		12		50	Sundbyveien	2027
SL2	Norcemkaia	100			340	Vaterlandsveien	2027
BØ2	Engebråten II		30		120	Sundbyveien	2028
NÆ3	Sokkefaret		15		60	Sundbyveien	2030
SL14	Evjetun	100			340	Sundbyveien	2030
NÆ2	Nærsnes nærsenter	12			40	Sundbyveien	2032
SL5	Tåje 1	52	13		230	Eternitveien	2036
SL6	Tåje 2	28	7		120	Eternitveien	2037
SL8	Tåje 3	125			420	Vaterlandsveien	2039
BJ6	Bjerkåsholmen	90			300	Eternitveien	2045
SL4	Fabrikktomta	600			2 030	Vaterlandsveien	2035-2040
BØ4	Auke			10	50	Slemmestadveien sør	
NÆ4	Sokkefaret			5	20	Sundbyveien	

Tabellen over benyttes som grunnlag til vurderinger angående utbyggingsrekkefølge, og til å anslå når det vil være behov for tiltak. I tabell 13-2 vises total anslått ÅDT per veiarm.

Tabell 13-2: Totalt anslått nyskapt ÅDT per veiarm etter all utbygging.

Veiarm	Anslått total ÅDT
Eternitveien	650
Slemmestadveien sør	50
Sundbyveien	850
Vaterlandsveien	4250

Noen forutsetninger for arbeidet:

Det anbefales tilrettelegging for gang- og sykkeltiltak langs strekningen, men dette vurderes ikke opp imot utbyggingsrekkefølgen da det ikke innvirker på trafikkavviklingen. Dette gjelder også etablering av bussholdeplass.

Kort om metodikk:

Det er tatt utgangspunkt i dagens situasjon for vurdering av når de ulike tiltakene trengs realisert. Dagens situasjon er allerede belastet i ettermiddagsrushet. Det å avgjøre når en trafikksituasjon er uholdbar er likevel ikke et «rett-fram»-svar. Ustabil trafikkavvikling er uønsket da dette medfører forsinkelser og køer som igjen medfører økte utslipp. Videre har det vist seg at ulykkesrisikoen øker ved ustabil trafikkavvikling.¹⁹

Vurderinger:

I morgenrushet viser SIDRA-modellen god trafikkavvikling med få forsinkelser, og kø kun på enkelte korte partier i systemet for dagens situasjon (dagens infrastruktur og talte trafikkmengder). I ettermiddagsrushet er det derimot større belastning med betydelig kø og forsinkelser for nordgående trafikk langs Slemmestadveien oppstrøms fra krysset med Vaterlandsveien.

Figur 6-1 i kap. 6.1 viser økt forsinkelse raskere jo høyere belastningsgrad det er. Når belastningsgraden er under 0,70 er det liten kødannelse og liten forsinkelse. Ved belastningsgrad over 0,85 begynner den eksponentielle effekten å slå kraftigere ut. Dermed er et system med høy belastningsgrad veldig sårbart for ytterligere nyskapt trafikk i systemet.

Da trafikkveksten gjelder boligtrafikk, og bilturproduksjon tilknyttet boliger typisk er større i ettermiddagsrushet enn i morgenrushet er dette en type arealformål som påvirker veinettet særdeles negativt. Videre er retningen på trafikken i ettermiddagsrushet at 65 % av trafikken som produseres er på vei til boligen, og 35 % fra boligen gir dette en negativ påvirkning i systemet da det er antatt at hovedvekten av trafikken er rettet mot Asker/Drammen/Oslo (nordover). Den nyskapede boligtrafikken følger det allerede eksisterende kjøremønsteret i Slemmestadveien.

¹⁹ Trafikksikkerhetshåndboken: Hovedveger og innfartsveger i byer og tettsteder, Rune Elvik; TØI, 2021

Tabell 13-3: Den nyskapede boligtrafikkens antatte påvirkning på prosjektstrekningen fordelt på de ulike veiarmene trafikken tilhører.

Trafikk tilhørende veiarm	Antatt påvirkning på systemet
Eternitveien	En trafikkvekst i Eternitveien vil for det første påvirke belastningen i Eternitveien, men vil også skape svingebevegelser som er i konflikt med den gjennomgående trafikken og vil være med på å forsinke systemet samtidig som det vil øke gjennomgående trafikkmengder i Slemmestadveien.
Slemmestadveien sør	Nyskapt trafikk tilknyttet Slemmestadveien sør vil hovedsakelig øke den gjennomgående trafikken i prosjektstrekningen. Det er anslått at 80% av den nyskapede trafikken vil rette seg nordover (og dermed inn i prosjektstrekningen).
Sundbyveien	90% av veksten i bilturproduksjon tilknyttet Sundbyveien er anslått å gå inn i prosjektstrekningen. Noe av trafikken vil kjøre til/fra sørvest i krysset Slemmestadveien X Sundbyveien, og dermed ut av prosjektstrekningen, men mesteparten vil gå gjennom prosjektstrekningen og belaste hovedstrømmene ytterligere.
Vaterlandsveien	En trafikkvekst i Vaterlandsveien vil også først og fremst påvirke belastningen i Vaterlandsveien, men vil, i likhet med Eternitveien, også skape svingebevegelser som er i konflikt med den gjennomgående trafikken og vil være med på å forsinke systemet samtidig som det vil øke gjennomgående trafikkmengder i Slemmestadveien.

En utfordring er at det allerede i dag er opplevde forsinkelser (blant annet 1 km kø (95 %-percentil) nedstrøms fra Almedalsveien i ettermiddagsrushet). All planlagt boligutvikling påvirker derfor veisystemet negativt.

Da den anslåtte trafikken fra boligene hovedsakelig er rettet mot nord vil en trafikkvekst i Eternitveien «dra» den nyskapede trafikken gjennom en kortere del av prosjektstrekningen enn den nyskapede trafikken i Vaterlandsveien. Dette da Eternitveien ligger lengre nord enn Vaterlandsveien. Samtidig føres trafikken gjennom færre kryss. Det vil være bedre for systemet med trafikkvekst i Eternitveien enn i Vaterlandsveien da de mest attraktive reisemålene er mot nord.

Det er kun ett boligprosjekt tilhørende Slemmestadveien sør og det er *BØ4 Auke* med en anslått turproduksjon på ÅDT 50 kjt/døgn. Det er videre anslått at 80% av den nyskapede trafikken vil rette seg nordover (og dermed inn i prosjektstrekningen). *BØ4 Auke* vurderes å være naturlig å bygge først grunnet beskjedne trafikkvekst.

På grunn av at det allerede i dagens situasjon er et svært belastet system, vil det ikke være mulig å tillatte noen boligbygging av nevneverdig grad uten at det gjøres tiltak. Vanligvis anbefales det tiltak i T-kryss med belastningsgrad > 0,80 og rundkjøring > 0,85. Noe det er allerede i dagens situasjon.

Av systemårsaker anbefales det at man prioriterer å bygge ut rundkjøring i Vaterlandsveien først. Først og fremst handler dette om å skape et kapasitetssterkt sentrum av prosjektstrekningen som kan ta unna biler fra området med størst boligbygging. Spesielt om ettermiddagen er det i dette krysset forsinkelser og kø som begynner nedstrøms. Hvis man da bygger ut et kapasitetssterkt kryss ved Eternitveien vil man dytte mer trafikk inn i et system som ikke kan ta imot trafikkmengdene. Det vil derfor være mer hensiktsmessig å bygge ut ved Vaterlandsveien først.

Videre viser beregninger at tiltakene som er foreslått fungerer best i kombinasjon, som vil si at belastningsgrader i systemet fortsatt vil være over de tidligere nevnte grenseverdiene, selv etter utbygd rundkjøring med Vaterlandsveien, med generell trafikkvekst og utbygd BØ3 og 100 boenheter tilknyttet SL1 Vaterland. Det er derfor avdekket behov for at begge rundkjøringene (Eternitveien og

Vaterlandsveien) bør bygges før utbyggingen av SL1 (den første tilknyttet Vaterlandsveien) kan påbegynnes. Videre anbefales det at rundkjøring ved bussdepot og begrensninger i venstresving ved Rustadveien opparbeides når 200 boenheter av SL1 er utbygd.

Innføring av trafikkreduserende tiltak kan på sin side utsette behovet for utbygging av de fysiske tiltakene. Det kan bidra til å bedre situasjonen i prosjektstrekningen, samtidig som det potensielt kan tillate utbygginger tidligere enn anbefalt (avhengig av effekt). Generelt er dagens veinett så presset med hensyn på trafikkavvikling at det er behov for tiltak snarlig. Anbefalt utbygging av tiltak opp mot utbygging vises i tabell 13-4.

Tabell 13-4: Oppsummering av anbefalt maksimal utbygging før de ulike tiltakene.

Tiltak	Anbefalt maksimal utbygging før tiltak	Antall nye boenheter
Ny rundkjøring i krysset med Vaterlandsveien	BØ4	10 eneboliger
Ny rundkjøring i krysset med Eternitveien	BØ3 og deler av SL1	47 eneboliger og 100 leiligheter
Venstresvingeforbud i krysset med Rustadveien og rundkjøring ved bussdepotet	Deler av SL1	100 leiligheter

14. Oppsummering

På oppdrag for Asker kommune er det gjennomført trafikktekniske vurderinger av veinettet langs Slemmestadveien mellom Almedalsveien og Sundbyveien. Slemmestad er et område i utvikling, og i sitt boligbyggeprogram er det oppgitt at det innen 2050 skal bygges rundt 2 270 boenheter i Slemmestad. Det er allerede forsinkelser langs prosjektstrekningen, spesielt sørover i ettermiddagsrushet, og den planlagte utbyggingen vil føre til ytterligere kødannelse og forsinkelse. Slemmestadveien er en kollektivprioritert strekning i kommuneplanen med over 20 avganger i største time i rushretning. Det er i dag ikke kollektivfelt langs strekningen og den planlagte utbyggingen vil føre til ytterligere forsinkelser i kollektivtrafikken. En viktig målsetning i prosjektet har vært å se på muligheter for å ivareta fremkommelighet for kollektivtransport og sikre akseptabel avvikling for øvrig biltrafikk, uten å bygge flere kjørefelt langs Slemmestadveien.

Sweco har beregnet trafikkavvikling ved bruk av Sidra for år 2033 og utviklet fire scenarier i samarbeid med Asker kommune:

Scenario	Beskrivelse
Scenario 0 Referansealternativ	Fremtidig situasjon uten gjennomføring av tiltak på veinettet
Scenario 1 Modifisert Viken- alternativ	Infrastrukturen er utarbeidet og foreslått av Viken fylkeskommune og innebærer at dagens vikepliktsregulerte T- og X-kryss til Eternitveien, bussdepotet, Vaterlandsveien og Sundbyveien erstattes med rundkjøringer. Krysset til Sundbyveien er modellert som rundkjøring iht. pågående utredninger for området.
Scenario 2A-2C: Vurdering av tiltak	Scenario 1 med ulike tiltak. 2A innebærer tiltak som øker kapasiteten i rundkjøringen til Vaterlandsveien, 2B vurderer effekt av gangfelt og 2C vurderer tiltak som øker kapasiteten i rundkjøringen til Eternitveien.
Scenario 3 Kapasitetssterke rundkjøringer	Kapasitetssterke rundkjøringer. I scenario 3 kombineres tiltakene i 2A og 2C.

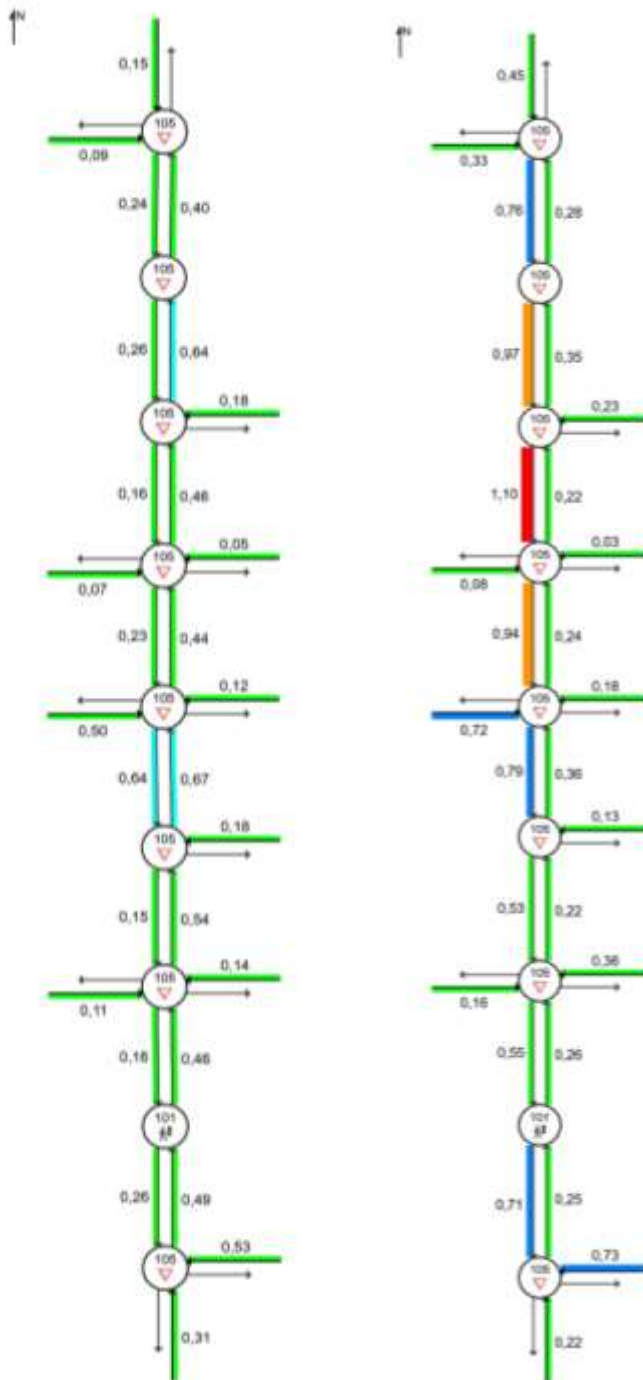
De trafikale vurderingene viser at trafikksystemet vil ha problemer med å avvikle det fremtidige trafikkvolumet. I alle scenarier viser analysene at alternativene vil gi forsinkelser og begrenset fremkommelighet selv med utbedring av veikryssene i scenario 3. Den mest kritiske trafikkstrømmen er sørover i ettermiddagsrush. På generell basis vil kollektivtrafikk stå i samme kø som øvrig biltrafikk på strekninger uten kollektivfelt. Ved å utbedre rundkjøringene i Vaterlandsveien og Eternitveien til mer kapasitetssterke rundkjøringer vil trafikken langs Slemmestadveien ledes mer effektivt gjennom systemet og kollektivtransporten opplever totalt sett mindre forsinkelse sammenlignet med scenario 1.

Det er vurdert effekt av et kollektivfelt mellom Skolebakken og Vaterlandsveien i nordgående kjøretretning i scenario 1, slik som Viken-alternativet foreslår. Analysen viser at et kollektivfelt vil redusere forsinkelse for kollektivtransport på den aktuelle strekningen, men bussene vil tidvis stå i kø og oppleve forsinkelser på resterende deler av analysestrekningen.

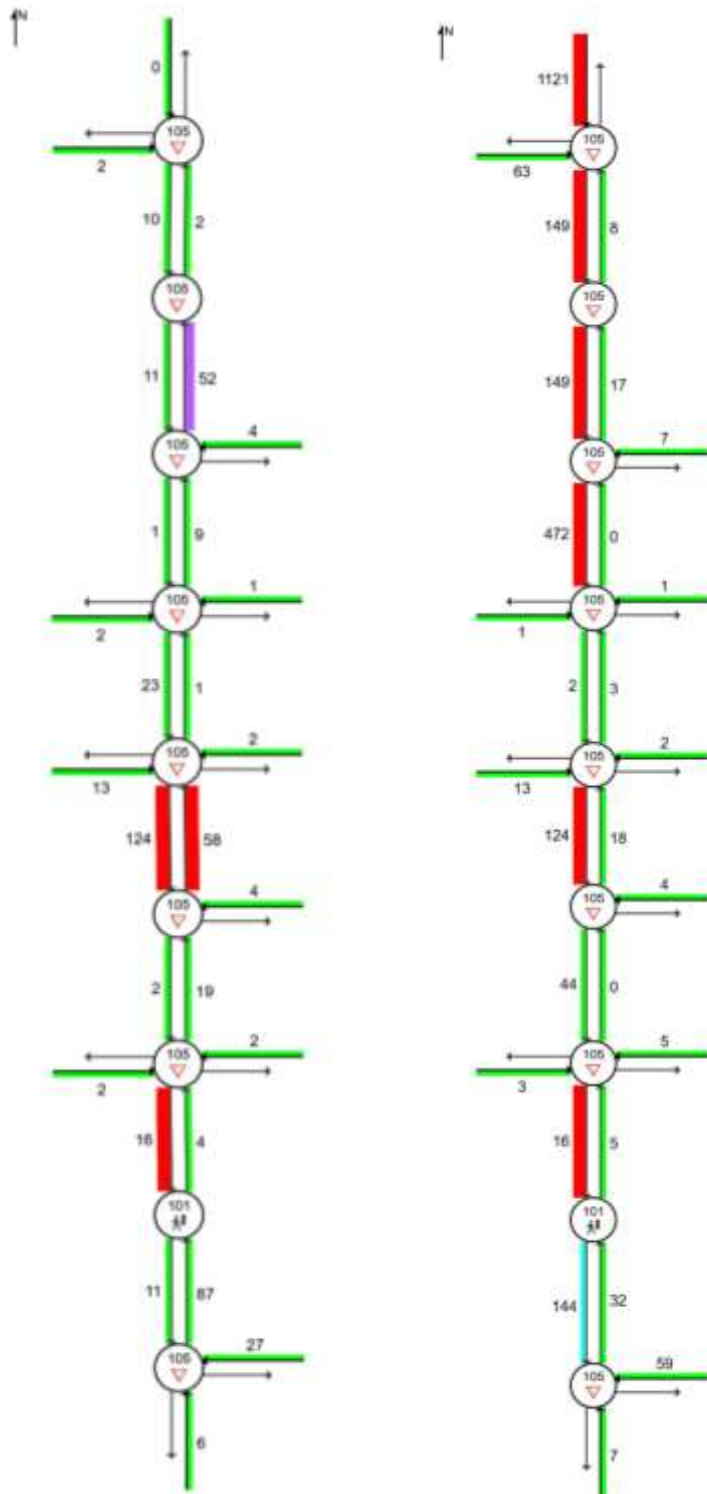
For å gi god fremkommelighet til kollektivtrafikken og for å sikre akseptabel avvikling for øvrig biltrafikk anbefales det å utbedre veinettet langs Slemmestadveien med mer kapasitetssterke rundkjøringer kombinert med tiltak for å redusere trafikkvolum blant privatbilister. Tiltak som rushtidsavgift vurderes å gi avvisende effekt på trafikkmengdene og anbefales undersøkt nærmere. Strekningen er en kollektivprioritert strekning og det anbefales generelt kollektivfelt langs strekningen i begge retninger. I den nordlige delen av prosjektstrekningen og videre nordover forventes de lengste køene i sørgående retning. Her vil et kollektivfelt kunne ha stor effekt på fremkommeligheten til bussene, gitt at det bygges over en lang nok strekning.

Vedlegg 1

Belastningsgrad i dagens situasjon for morgenrush (til venstre) og ettermiddagsrush (til høyre)

Dimensjonerende kølengder i dagens situasjon for morgenrush (til venstre) og ettermiddagsrush (til høyre)

Utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum – områdeplan

1. AVTALENS PARTER

På den ene side som grunneiere:

- Slemmestad Utvikling AS, org.nr. 918 952 047
- Tåje Utvikling AS, org. nr 918 952 055
- Norcem AS, org.nr. 934 949 145
- Slemmestad brygge AS, org. nr. 981 712 870
- Røyken kommune, org. nr. 938 709 866

(heretter kalt Utbygger)

og

Røyken kommune (heretter kalt Kommunen) org.nr. 938 709 866

er det inngått følgende utbyggingsavtale vedrørende utvikling av Slemmestad sentrum (heretter kalt Avtalen).

2. NÆRMERE OM PARTSFORHOLDET

Slemmestad Utvikling AS, Tåje Utvikling AS og Slemmestad Brygge AS er i en fusjonsprosess. Selskapene har videre en intensjon om å inngå avtale med Norcem AS om kjøp av deres utbyggingsområder innenfor områdeplanen. Resultatet av disse prosessene er sannsynligvis at det i all hovedsak vil bli en aktør som forestår utbyggingen innenfor områdeplanen.

Den nye aktøren vil ha de rettigheter og plikter som tilkommer de avtalepartene som er benevnt i denne Avtalen etter at fusjonen/oppkjøpene er gjennomført. Partene er enige om at Norcem AS kan fortsette sin industrielle virksomhet i Slemmestad i minst samme omfang som før, innenfor de arealrammene som følger av vedtatt områdeplan eller på andre tilsvarende områder som Norcem AS kan akseptere.

3. GEOGRAFISK OMRÅDE

Avtalen gjelder for området vist i vedlegg 2 (plankart). Følgende eiendommer omfattes av Avtalen:

Gnr/Bnr: 38/572, 38/574, 38/479, 38/480, 38/528, 38/573, 38/434, 38/449, 38/464, 38/491, 38/492, 38/542, 38/543, 38/544, 38/545, 38/546, 38/554, 39/13, 40/1, 38/162, 38/567, 38/512, 38/575, 38/568 og 38/570.

Alle eiendommer ligger på Slemmestad i Røyken kommune.

Avtalen omhandler tiltak både innenfor og utenfor planområdet. Med tiltak utenfor planområdet menes Rustadveien, jf. områdeplanen § 7.1.

Handwritten signatures and initials in blue ink.

4. FORMÅL MED AVTALEN

Formålet med Avtalen er å legge rammer for sentrumsutvikling i Slemmestad.

Avtalen gjelder gjennomføring av områdeplan for Slemmestad, vedtatt av kommunestyret i Røyken 14.09.2017, med planid 20150330.

Avtalen regulerer partenes rettigheter og forpliktelser i forbindelse med opparbeidelse av offentlig infrastruktur, herunder teknisk og grønn infrastruktur som følger av rekkefølgebestemmelsene i områdeplanen. Tiltakene er beskrevet i denne Avtalen, vedlagt usikkerhetsanalyse og i vedlagt områdeplan med bestemmelser og plankart.

I tillegg til å løse rekkefølgebestemmelsene i områdeplanen har partene en felles intensjon om å jobbe for økt bruk av Oslofjorden som transportåre. Dette i tråd med kommuneplanens samfunnsdel kapittel 12.3, og områdeplanen for Slemmestad, som har lagt opp til reduksjon i biltrafikk. Partene skal jobbe for et bredere rutetilbud med hurtigbåt, med hyppigere avganger, slik at både besøkende og beboere i større grad tar i bruk hurtigbåt som transportmiddel.

5. HJEMMEL

Avtalen inngås med hjemmel i plan- og bygningsloven av 27.06.2008 kapittel 17, og forutsetningsvedtak om forutsetning om bruk av utbyggingsavtaler vedtatt av Røyken kommunestyre i sak 41/2012, datert 21.6.2012, jfr. plan- og bygningsloven § 17-2.

6. EIERFORHOLD

Det må fremlegges dokumentasjon fra Utbygger på rett til disponering av utbyggingsområdet, hvis Utbygger ikke har hjemmel til området. Slik dokumentasjon må fremlegges for tinglysning av Avtalen.

7. FORHOLDET

BYGGESAKSBEHANDLING/REGULERINGSSITUASJON/UTBYGGINGSAVTALE

Utbygger er innforstått med at Utbyggingsavtalen har sitt grunnlag i vedtatt områdeplan.

I tillegg er utbygger innforstått med at vedtatt områderegulering, senere vedtatte detaljreguleringsplaner og kommunale normer for vei, vann og avløp er styrende for gjennomføring av tiltak etter Utbyggingsavtalen.

Forhold omtalt i områdereguleringen med tilhørende bestemmelser gjelder selv om de ikke er gjentatt her.

Endringer i områdeplan og vedtakelse av detaljreguleringsplaner kan medføre endringer i Utbyggingsavtalen, jf. punkt 16 og 19.

8. FORHOLDET TIL REKKEFØLGEBESTEMMELSENE

Avtalen skal løse rekkefølgebestemmelsene i områdeplan for Slemmestad, i henhold til vedlegg 1.

Rekkefølgebestemmelser som i henhold til vedlegg 7 ikke er regulert i Utbyggingsavtalen skal løses på annen måte. Oppfyllelse skal finne sted i henhold til gjeldende områderegulering og andre offentlige krav.

9. UTBYGGERS ANSVAR ETTER DENNE AVTALEN

9.1. Kostnader til og oppfyllelse av rekkefølgebestemmelsene

Rekkefølgebestemmelsene som omfattes av denne Avtalen er beskrevet i vedlegg 1 og kostnadsberegnet i vedlegg 5 og 6. Total kostnad er estimert til kr. 492 322 896 (P-85).

Utbygger oppfyller sine forpliktelser etter rekkefølgebestemmelsene i områdeplanen ved å yte et kontantbidrag til Kommunen iht. pkt. 9.2 til 9.6, stille arealer til disposisjon iht. pkt. 9.7, opparbeide Interne anlegg iht. pkt. 9.8 og avstå nødvendig grunn til gjennomføring av fellestiltakene iht. pkt.11.

9.2. Kontantbidrag

Kontantbidraget skal dekke Utbyggers avtalte andel av Kommunens kostnader ved utbygging av fellestiltakene uten merverdiavgift.

Kontantbidraget ytes uten merverdiavgift under forutsetning av at Kommunen oppnår fradrag eller kompensasjon for merverdiavgiften på disse kostnadene, jfr. pkt. 13.

Kontantbidraget uten mva utgjør kr. 1700 per m² BRA bolig. Kontantbidraget inkluderer administrative og finansielle kostnader.

9.3 Beregning av kontantbidrag

Kontantbidragets størrelse for det enkelte byggetiltak beregnes ut fra kronebeløpet i pkt. 9.2 tredje ledd og maksimalt tillatt m² BRA bolig i igangsettingstillatelsen. Utbygger skal i alle tilfeller minimum betale et kontantbidrag tilsvarende 75 % av maksimal utnyttelse for det enkelte delfelt i henhold til områdeplanen når delfeltet er ferdig utviklet, det vil si ved siste søknad om igangsettingstillatelse innenfor et delfelt.

9.4. Utbyggingsvolum

Kontantbidraget er fremforhandlet med bakgrunn i det estimerte utbyggingsvolumet som følger av områdeplanen. Dersom utbyggingsvolumet økes utover 104 346 m² BRA bolig, skal det ytes tilsvarende kontantbidrag som beskrevet under punkt 9.2 og 9.3.

Dersom andre enn de som er parter i denne Avtalen inngår utbyggingsavtale og/eller det vedtas plan eller det tillates byggetiltak, innenfor områdeplanen for Slemmestad, skal Kommunen likebehandle disse med partene i denne Avtalen.

9.5 Regulering av kontantbidrag – byggekostnadsindeks

Kontantbidraget er fast per m² BRA bolig og kan kun justeres ved forfall etter SSBs byggekostnadsindeks for «veg i dagen» med utgangspunkt i dato for Avtalens ikrafttredelse iht. pkt. 21.

9.6 Forfall og oppgjør

Igangsettingstillatelse skal gis på vilkår av at arbeid ikke kan påbegynnes før innbetaling av kontantbidrag har funnet sted, senest innen 10 virkedager fra igangsettingstillatelse er gitt.

Forpliktelsen faller ikke bort dersom igangsettingstillatelsen er gitt uten vilkår. Oppgjør skjer ved påkrav. Påkrav skal sendes til Utbygger straks igangsettingstillatelse er gitt av Kommunen.

Plikten til å betale kontantbidraget gjelder selv om bidragstiltakene er opparbeidet på det tidspunkt betaling skal skje.

9.7 Bruksrett – teknisk infrastruktur, riggplass, anleggstrafikk, omkjøringsveier mv. Utbygger plikter vederlagsfritt å stille nødvendige arealer som Utbygger eier til disposisjon slik at Kommunen får gjennomført fellestiltakene på en rasjonell og kostnadseffektiv måte. Kommunen skal varsle om tiltredelse av bruksrett innen rimelig tid, og Utbygger skal deretter beslutte hvilke arealer som kan stilles til disposisjon. Kommunen skal ta hensyn til eksisterende virksomhet og byggeaktivitet.

9.8. Interne anlegg

9.8.1. Opparbeidelse av Interne anlegg

Utbygger skal for egen regning og risiko prosjektere og opparbeide anlegg innenfor det enkelte utbyggingsområde. Endelig avgrensning av de Interne anlegg vil fremgå av detaljreguleringsplan for det enkelte utbyggingsområdet. Det vil være nødvendig å inngå tilleggsavtaler i tilknytning til de enkelte reguleringsplaner.

Tilleggsavtalene skal omfatte tiltak innenfor hvert planområde og/eller andre tiltak som ikke omfattes av de definerte fellestiltakene i denne Avtalen, pkt. 10. Slike tiltak er i Avtalen definert som Interne anlegg, jfr. pkt. 9.8.

9.8.2 Kommunens overtakelse av Interne anlegg

Kommunen skal overta til full eiendom alle områder som er regulert offentlig i utbyggingsområdet unntatt interne gater på Vaterland, bryggetorget og kjørbart torg på Vaterland, som skal eies og driftes i privat regi til offentlig formål. Arealene avklares endelig i detaljreguleringsplan.

Arealene skal overtas vederlagsfritt og frie for heftelser av enhver art. Utbygger utarbeider overtakelseskart som viser hvilke arealer og anlegg som Kommunen skal eie og vedlikeholde. Overtagelseskart skal fremlegges og godkjennes av Kommunen ved søknad om første igangsettingstillatelse i delfeltene.

Arealene skal overtas med påstående anlegg og innretninger når de er opparbeidet til kommunal standard. De arealer som Kommunen skal overta/eie iht. til overtakelseskartet, skal være sammenføydd til ett bruksnummer før overtakelsen. Eventuell deling og/eller sammenføyding av arealer samt overskjøting, skal bekostes av Utbygger.

Dersom Kommunen overtar tekniske anlegg som går over eiendom som ikke skal overtas av Kommunen, skal Utbygger sikre Kommunen nødvendige rettigheter til ettersyn og vedlikehold. Utbygger er ansvarlig for at erklæringer om rettigheter blir tinglyst som heftelse på vedkommende eiendom, alt uten omkostninger for Kommunen. Kommunen besitter skjema til bruk for dette.

Utbygger skal besørg arealene etter dette punkt overskjøtet til Kommunen samtidig som Kommunen overtar tekniske anlegg. Tilsvarende gjelder mht. tinglysing av erklæringer.

Det enkelte tiltak skal være ferdigstilt iht. Utbyggingsavtalen uten vesentlige mangler for at overtakelse skal finne sted.

9.8.3. Merverdiavgift

Anskaffelse og bygging av slike Interne anlegg utgjør en kapitalvare etter merverdiavgiftsloven § 9-1 første ledd. Som følge av at Utbygger bekoster slike nødvendige Interne anlegg som utgjør teknisk infrastruktur, har Kommunen plikt til å inngå nødvendige justeringsavtaler som omhandlet i merverdiavgiftsloven § 9-3 med Utbygger for overføring av justeringsrett eller justeringsplikt på kapitalvarene.

Kommunen plikter å medvirke til at slik avtale blir inngått og signert innen oppgavefristen for den avgiftstermin hvor kapitalvaren er overdratt til Kommunen.

Justeringsretten som overføres Kommunen, skal under forutsetning av at Kommunen oppnår fradrag eller kompensasjon for merverdiavgiften på disse kostnadene, jfr. pkt 13, tilbakebetales til Utbygger årlig i hele justeringsperioden med fradrag eller påslag for dekning av Kommunens administrative kostnader.

For fellestiltak som skal opparbeides på Vaterland, og som utbygger selv ønsker å beholde, skal utbygger særskilt bekoste faktiske utgifter knyttet til mva, utover det kontantbidrag som følger av punkt 9.3.

9.9 Tilknytningsavgift for vann og avløp

Tilknytningsavgift for vann og avløp betales etter det til enhver tid gjeldende regelverk.

10. KOMMUNENS ANSVAR ETTER AVTALEN

10.1. Realiteter

Under angitte vilkår plikter Kommunen å besørge gjennomføring av fellesanleggene som er beskrevet i vedlegg 5, 6 og 7.

Kommunen har ansvar for nødvendig planlegging, prosjektering og gjennomføring av overnevnte tiltak. Kommunen kan velge å gjennomføre tiltakene i reguleringsbestemmelsene raskere enn områdeplanen og denne Avtalen krever, uten at det forplikter til raskere/annen innbetaling fra Utbygger.

Kommunen er forpliktet til å påbegynne prosjektering og opparbeidelse av fellestiltakene etter at følgende betingelser er oppfylt:

- Tiltaket er regulert og reguleringsplanen er vedtatt av kommunestyret i Røyken kommune.
- Samtlige arealer tilknyttet tiltaket er overdratt til og overtatt av Kommunen.
- Nødvendige bruksrettsarealer fra Utbygger og andre grunneiere i området er stilt til disposisjon slik at Kommunen får gjennomført tiltaket på en rasjonell og kostnadseffektiv måte.
- Utbyggingsavtalen er tinglyst som en pengeheftelse på de eiendommer som omfattes av Avtalen.
- Det foreligger gjennomføringsavtale mellom kommunen og Statens Vegvesen vedrørende finansiering og opparbeidelse av Slemmestadveien og Rustadveien (ny arm).

Det enkelte tiltak skal etter dette ferdigstilles slik at igangsettingstillatelse kan gis for Vaterland innen 24 måneder. Kommunen har krav på fristforlengelse dersom fremdriften hindres av omstendigheter som må henføres til Utbyggers forhold eller andre forhold Kommunen ikke har kontroll over på gjennomføringstidspunktet.

Kommunen står fritt til å bestemme i hvilken rekkefølge fellestiltakene skal gjennomføres, dog slik at utbyggingen kan gjennomføres slik områdeplanen beskriver.

Standarden på fellestiltakene er beskrevet i områdeplanen med tilhørende planbeskrivelse og i vedlagte usikkerhetsanalyse. Alle kostnader referer til kostnadsoverslag nivå P-85. Dersom kostnadene på fellestiltakene overstiger P-85, har kommunen rett til å justere standarden på tiltakene tilsvarende, men slik at de fortsatt oppfyller områdeplanens krav.

Kommunen har rett og plikt til å omdisponere eventuelt overskytende kontantbidrag til å gjennomføre andre tiltak som er nødvendige for utviklingen av Slemmestad i henhold til områdeplanen.

11. GRUNNERVERV OG PLIKTER OVERFOR TREDJEPERSONER

Kommunen skal selv erverve nødvendig grunn og rettigheter for gjennomføring av fellestiltakene som følger av vedlegg 5, 6 og 7.

Utbygger skal avstå nødvendig grunn som de selv eier, til gjennomføring av fellestiltakene, unntatt arealer på Vaterland som skal eies og driftes i privat regi til offentlig formål.

Grunnen skal avstås vederlagsfritt. Kommunen kan tiltre grunnen etter behov ved utbygging av fellestiltakene.

Utbygger plikter å sørge for at nåværende og fremtidige leie- og festekontrakter på eiendommen ikke er til hinder for gjennomføring av Avtalen.

Fradelings- og overskjøtingskostnader dekkes av Kommunen som ny eier.

12. TINGLYSING

Avtalen skal tinglyses som en pengeheftelse på de eiendommer som Utbygger besitter innenfor virkeområdet etter punkt 3 i denne Avtalen. Alternativt kan Utbygger stille annen sikkerhet som Kommunen aksepterer. Utbygger forplikter seg til å forestå og bekoste tinglysning på sine eiendommer, herunder fremskaffe samtykke fra reell hjemmelshaver til den enkelte eiendom dersom Utbygger ikke er hjemmelshaver.

Tinglysning skal skje omgående etter av Avtalen er vedtatt og avtalepartene har signert denne.

Kommunen samtykker i at heftelsen, om nødvendig, viker prioritet for byggelån på den enkelte eiendom. Kommunen skal ha høyeste prioritet etter långiverne. Med långiverne menes långivere som har gitt lån knyttet til utvikling av de enkelte områdene som omfattes av denne avtalen.

Etter skriftlig krav fra Utbygger, plikter Kommunen å samtykke til at Avtalen kan slettes fra grunnbokbladet til en eiendom når følgende betingelse er oppfylt:

- Utbygger har innbetalt kontantbidraget i henhold til Avtalen punkt 9, knyttet til samtlige byggetiltak på eiendommen i henhold til områdeplanen og senere vedtatte detaljreguleringsplaner.

Etter skriftlig krav fra Utbygger forplikter Kommunen seg til å samtykke til endelig sletting av Avtalen fra grunnbokbladet til eiendommene som er omfattet av Avtalen, når Avtalen er oppfylt fra Utbyggers side eller når Avtalen i sin helhet er bortfalt, jfr. avtalen punkt 22.

Dersom Norcem velger å trekke seg fra denne avtalen etter pkt. 15 skal kommunen gi samtykke til sletting av heftelser på Norcem AS sine eiendommer.

13. MERVERDIAVGIFT

Dersom MVA reglene endres i løpet av Avtalens varighet med den konsekvens at fellesanleggene som er omfattet av denne avtalen, helt eller delvis blir MVA- pliktige skal kontantbidragene endres forholdsmessig fra samme tidspunkt som regelendringen trer i kraft.

14. REGLENE OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

I den utstrekning lov og forskrift om offentlige anskaffelser får anvendelse på opparbeidelsen av tiltakene i denne Avtalen, skal Utbygger anvende dette regelverket på samme måte som Kommunen er forpliktet til. Dersom Kommunen blir erstatningsansvarlig overfor tredjepart for Utbyggers brudd på anskaffelsesregelverket, skal Utbygger holde Kommunen skadesløs. Ved en eventuell rettslig tvist eller klagesak for ESA har Utbygger rett og plikt til å bistå Kommunen.

15. FORUTSETNINGER

Dersom det ikke innen rimelig tid inngås en avtale mellom Norcem AS, Slemmestad Brygge AS, Tåje Utvikling AS og Slemmestad Utvikling AS vedrørende de økonomiske rammene knyttet til flytting av bulkbilstasjonen skal Norcem ha rett til å trekke seg fra denne avtalen. Dersom dette skjer skal de øvrige avtaleparter gå i dialog med Kommunen for å finne en løsning på bortfall av kontantbidraget fra Norcem AS.

16. REFORHANDLINGER

Dersom de forutsetninger Avtalen hviler på skulle endres vesentlig som følge av forhold som partene ikke kan lastes for, kan hver av partene kreve Avtalen reforhandlet. Dersom det foretas vesentlige reguleringsendringer i vedtatt områdereguleringsplan eller fattes vedtak om ny reguleringsplan som endrer forutsetningene i områdeplanen, kan hver av partene kreve Avtalen reforhandlet.

17. TRANSPORT AV AVTALEN

Denne Avtalen kan ikke overdras til tredje part uten forutgående samtykke fra den annen part. En forutsetning for at Avtalen skal kunne transporteres er at ny part ubetinget tiltrer Avtalen og at det stilles betryggende sikkerhet iht. denne.

Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn. Kommunen kan ikke stille nye vilkår for samtykke.

Transport har befriende virkning for den aktuelle overdragende avtalepart.
Partene er innforstått med at Avtalen må transporteres fra Røyken kommune til Asker kommune 01.01.2020 som en konsekvens av kommunesammenslåingen mellom Asker, Hurum og Røyken kommuner.

18. MISLIGHOLD

Dersom en part misligholder sine plikter etter Avtalen, kan annen part kreve erstatning for direkte økonomisk tap som parten påføres som følge av misligholdet. Partene har plikt til å begrense eventuelle tap. Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves.

Part som vil gjøre gjeldende misligholdsvirkninger må reklamere skriftlig til den annen part innen rimelig tid etter at han oppdaget eller burde oppdaget misligholdet.

Ved for sen innbetaling av kontantbidrag, betales rente i henhold til forsinkelsesrenteloven. Påløpte forsinkelsesrenter utelukker ikke erstatningsansvar.

Manglende eller forsinket betaling utover 8 uker etter forfall gir kommunen rett til å kreve erstatning for direkte økonomisk tap.

19. HEVING

Partene kan heve Avtalen ved vesentlig mislighold, herunder vesentlig forsinkelse i henhold til avtalt fremdriftsplan, vesentlig reguleringsmessige endringer som påvirker utnyttelsesgraden m.v.

Kommunen har rett til å heve Avtalen i sin helhet dersom en av avtalepartene blir insolvent.

20. TVISTER

Dersom det oppstår tvist om fortolkningen eller rettsvirkningen av Avtalen, skal denne søkes løst ved forhandlinger. Dersom forhandlinger ikke fører frem, skal tvisten søkes løst ved mekling. Mekler godkjent av Den Norske Advokatforening skal i så fall benyttes, eller annen godkjent mekler. Fører ikke mekling frem, skal saken avgjøres av de ordinære domstoler etter alminnelige regler.

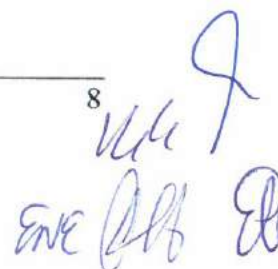
I tilfelle søksmål er Drammen tingrett vernet for partene i Avtalen. I tilfelle søksmål etter 01.01.2020 er Asker og Bærum tingrett vernet.

I tilfelle søksmål skal norsk rett legges til grunn.

21. IKRAFTTREDELSE

Avtalen er først bindende for Kommunen når kommunestyret har godkjent den og ordfører har signert.

Avtalen er først bindende for Utbygger når styret/eier har godkjent den og styreleder/eier har signert.

22. VARIGHET

Avtalen er gjeldende inntil felles offentlig infrastruktur som følger av denne Avtalen er opparbeidet i henhold til områdeplanen, og Utbygger har innbetalt kontantbidrag iht. Avtalen.

Partene skal uansett gjennomgå avtalen i felleskap og vurdere behov for endringer/justeringer 10 år etter at Avtalen er signert av samtlige parter.

23. KONTAKTOPPLYSNINGER

Alle meddelelser og påkrav i tilknytning til Avtalen skal være skriftlig. Meddelelser til utbygger sendes til:

Slemmestad Utvikling AS

Adresse:
Telefonnummer:
E-post adresse:

Tåje Utvikling AS

Adresse:
Telefonnummer:
E-post adresse:

Norcem AS

Adresse:
Telefonnummer:
E-post adresse:

Slemmestad brygge AS

Adresse:
Telefonnummer:
E-post adresse:

Meddelelser til kommunen sendes til:

Røyken kommune

Adresse: Katrineåsveien 20, 3440 Røyken
Telefonnummer: 31 29 60 00
E-post adresse: postmottak@royken.kommune.no

24. AVTALE EKSEMPLARER

Denne Avtalen er undertegnet i 6 (seks) eksemplarer, ett til hver av partene og ett til tinglysing.

Handwritten signatures and initials in blue ink.

25. VEDLEGG

1. Områdeplan – planbestemmelser
2. Områdeplan - plankart
3. Kart med avgrensning av eiendommer som omfattes av avtalen
4. Erklæring som skal tinglyses som pengeheftelse på eiendommene
5. Usikkerhetsanalyse – fellestiltak datert 15.11.2017
6. Tillegg til usikkerhetsanalysen
7. Oversikt over oppfylte rekkefølgebestemmelser
8. Firmaattest (ikke eldre enn seks måneder)

26. SIGNATUR

Dato/Sted:

Oslo 18/6-18

For Stemmetad Utvikling AS

.....
KJETIL KOLSTAD
gjentas med blokkbokstaver

Dato/Sted:

Oslo 18/6-18

For Tåje Utvikling AS

.....
KJETIL KOLSTAD
gjentas med blokkbokstaver

Dato/Sted:

Reppaker 18.06.2018

For Norcem AS

.....
GIV R. BRANTENBERG
gjentas med blokkbokstaver

Dato/Sted:

Stemmetad 15/6-18

For Stemmetad brygge AS

.....
ØYSTEIN HÆREM
ERWIN G. NILSEN.....
gjentas med blokkbokstaver

Dato/Sted:

RØYKEN KOMMUNE 24/8-18

For Røyken kommune
Ordfører

.....
EVA NØREN ERIKSEN
gjentas med blokkbokstaver

Saksnr.: 15/347
Planid: 20150330
Vedtatt i kommunestyret 14.09.2017

Revidert 28.09.2017 i tråd med kommunestyrets vedtak 14.09.2017
Revidert 31.01.2018 i tråd med kommunestyrets vedtak 30.01.2018

RØYKEN
kommune

Vedlegg 1

Grønn, nær
og levende

Planbestemmelser til områderegulering for Slemmestad

Gnr. 38 bnr. 162 mfl.

PLANBESTEMMELSER TIL OMRÅDEREGULERING FOR SLEMMESTAD

Planbestemmelsene er utfyllende i forhold til kommuneplanens bestemmelser, plan- og bygningsloven og andre gjeldende lovverk, retningslinjer mv. som forvaltes av andre myndigheter. Om ikke annet er spesifikt angitt, gjelder kommuneplanens og andre overordnede planers bestemmelser for hele området.

§ 1 Hensikt

Planens hensikt er å tilrettelegge for en bærekraftig og miljøvennlig utvikling i Slemmestad, med fremtidsrettet bolig- og næringsutvikling, og bomiljøer med høy kvalitet. Ved planlegging og opparbeidelse av alle områder innenfor planområdet, skal det legges vekt på løsninger som er preget av helhetlig miljø- og ressurstenkning. Overvann skal utnyttes som en ressurs, og utformes med høy arkitektonisk kvalitet.

Planen skal legge til rette for at fremtidens innbyggere og besøkende skal velge andre transportmidler enn bil. Dette skal skje gjennom bedret fremkommelighet og tilgjengelighet for kollektivtrafikk, minimumskrav til sykkelparkering og maksimumskrav til bilparkering i sentrumsområdene, samt tilrettelegging for gode og trygge gang- og sykkelforbindelser.

Slemmestads historie, karakter og identitet som industristed ønskes videreført og integrert i fremtidens bystruktur.

Planen skal bidra til at stedet øker sin attraktivitet og styrker sitt omdømme. Planen skal tilrettelegge for at områdets funksjonalitet knyttet til handel, næring, kunnskap, kultur og opplevelser styrkes. Slemmestads sentrumskerne skal ha et pulserende, levende og mangfoldig liv som gir økt trivsel og livskvalitet for alle brukere.

Beboere skal være sikret tilstrekkelig lys og luft samt kvalitativt gode utendørsområder som er egnet for rekreativt opphold. Det er et mål å oppnå et levende bymiljø hvor 1. etasje i størst mulig omfang benyttes til fellesfunksjoner som butikker, kaféer, utstillinger, verksted, felleslokaler eller annen virksomhet som skaper aktivitet og mulighet for samhandling og møter mellom mennesker.

§ 2 Arealformål og hensynssoner

I planen er det regulert områder for følgende formål:

Bebyggelse og anlegg

- boligbebyggelse (B)
- kombinert bebyggelse og anlegg (BKB)
- offentlig eller privat tjenesteyting (BOP)
- næringsbebyggelse (BN)
- bygg for religionsutøvelse (BR)
- bensinstasjon (BV)
- småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (BBS)
- bebyggelses- og anleggsformål kombinert med samferdselsformål (o_BAA)

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- kjøreveg (o_SKV og f_SKV)
- fortau (o_SF)
- gangveg/gangareal (o_SGG)
- gang- og sykkelveg (o_SGS)
- sykkelfelt (o_SS)
- trasé for kollektivtransport (o_SKT)
- kollektivholdeplass (o_SKH)
- torg (o_ST)

- annen veggrunn – grøntareal (o_SVG)
- annen veggrunn – teknisk (o_SVT)
- kai (SK)
- kombinerte samferdselsanlegg (o_SKF)

Grønnstruktur

- friområde (o_GF)
- naturområde (GN og o_GN)
- turvei (o_GT)
- turdrag (o_GTD)
- park (o_GP)
- grønnstruktur kombinert med vassdrag (o_GAA)

Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

- farled (o_VF)
- småbåthavn (o_VS)
- friluftsområde i sjø og vassdrag (o_VFV)
- kombinerte formål i sjø og vassdrag (o_VKA)

Hensynssoner

- flomfare (H320)
- bevaring naturmiljø (H560)
- bevaring kulturmiljø (H570)
- båndlegging etter naturmangfoldloven (H720)
- båndlegging etter kulturminneloven (H730)
- videreføring av gjeldende reguleringsplan (H910)

REKKEFØLGEBESTEMMELSER OG VILKÅR FOR TILTAK (pbl. § 12-7)

§ 3 Plankrav

§ 3.1 Krav om detaljregulering (pbl. § 12-7 nr. 11)

Bygge- og anleggstiltak kan ikke skje før området inngår i en godkjent detaljregulering. Det samme gjelder fradeling av eiendom som er større enn 2 000 m².

Tiltak i områder avsatt til friområde eller park kan ikke skje før området inngår i en godkjent detaljregulering.

Tiltak for samferdselsanlegg som omfattes av områdene o_SKV6, 9 og 12-18, o_SKF1-4, o_SGG, og o_ST1 og 2 kan ikke skje før området inngår i en godkjent detaljregulering.

§ 3.2 Unntak fra plankrav

Det kan gis tillatelse til midlertidige tiltak eller ombygging og/eller bruksendring av eksisterende bygg uten krav om egen detaljregulering, så fremt disse tiltakene ikke er i motstrid med denne planens hensikt.

Innenfor gnr. 39 bnr. 10 tillates det oppført inntil fire boenheter med én sekundærleilighet per boenhet og tilhørende garasjer uten krav til detaljregulering, forutsatt at tiltaket er i tråd med bestemmelsene for boligkategori B1a i kommuneplanen for Røyken 2015-2027.

Innenfor B7, B9 og B11-B13 er tiltak etter pbl. § 20-1 på tomter mindre enn 2 000 m² unntatt fra krav om detaljregulering dersom tiltaket er i tråd med bestemmelsene for boligkategori B1a i kommuneplanen for Røyken 2015-2027. Unntaket gjelder bare dersom én og én tomt bygges ut.

§ 3.3 Krav til felles planlegging

Det stilles krav til felles regulering for enkelte delområder. For alle byggeområder gjelder at omkringliggende veianlegg, og del av annet veianlegg som skal sikre kjøreadkomst fra overordnet veinett og frem til området, skal inkluderes, såfremt dette ikke allerede er ferdig regulert i denne planen, jf. § 45 eller i annen ny detaljregulering.

Det er krav om felles regulering av områdene nevnt under. For de områdene som faller inn under flere kulepunkter, skal området inntas såfremt det ikke allerede er blitt regulert i en annen ny detaljregulering:

- B4 og o_GTD5 og 6
- B5, og o_GTD3-6
- B6, o_SKV14, o_SF14 og o_GTD5 og 6
- B10 og o_GTD1, 2 og 7
- BKB1_1-4, BKB10-12, o_BAA1 og 2, o_SKV6, o_SF5_23, o_SF6_1-5, 11 og 12, o_SGS6_1, o_SS5_23, o_SKF1, 3 og 4, o_SKF2_1, o_SKH6, o_ST1 og 2, o_SVG5_24, o_GAA1-3, o_GP1 og 2, o_GN3 og VFV1
- BKB3, o_SKV12 og o_SF1_1-4
- BKB4, BN1, o_SKV15, o_SGG, SK, o_GT1 og o_VF
- BKB5 og 6, o_SKV12, o_SF12_1-4, o_SGS6_2 og o_GP3 og 4. I planen skal lokalisering av barnehage og innfartsparkering avklares.
- BN3_1-2 og o_SKV16
- BBS, o_GF1 og 2, o_GT3, o_VFV2 og o_VS
- o_SKF1, o_SKF2_2, o_SKF4, o_VAA og o_VFV1. Det skal samtidig vurderes om o_VF også skal innlemmes i samme regulering. I planen skal disponering av havnebassenget, rutebåtens anløpssted og lokalisering av gjestebåthavn avklares.
- o_SKV13, o_SF13, o_SGS13, o_SVG13_1-3, o_GN2 og øvrig uregulert del av Rustadveien. I planen skal det sikres gangveiforbindelse fra Nilsemarka til o_GN2. Adkomst for gnr. 38 bnr. 372 skal også avklares i planen.

Dersom B7 skal detaljreguleres, skal reguleringen også omfatte o_GTD3 og 4.

Dersom B8 og 9 skal detaljreguleres, skal reguleringen også omfatte o_GTD1-4.

Dersom BKB7 skal detaljreguleres, skal reguleringen også omfatte o_SKF2_1 og 2.

§ 4 Utbyggingsrekkefølge

Byggeområdene BKB1_1-4, BKB2_1 og 2, BKB4, BKB5_2 og BN1 skal bygges ut først. Deretter skal bebyggelsen innenfor områdene BKB3-6 og 9 bygges ut. Etter dette kan øvrige byggeområder utbygges.

Områdene B6 og BN2-8 kan bygges ut uavhengig av utbyggingsrekkefølgen over.

Allerede fradelte tomter innenfor områdene B7-9 og 11-13 kan også bygges ut uavhengig av utbyggingsrekkefølgen over, forutsatt at kravene i § 3.2 tredje avsnitt er oppfylt.

§ 5 Før detaljregulering

Før de enkelte områdene kan detaljreguleres, skal det være utarbeidet en overordnet plan for hovedledningsnett for vann og avløp og plassering av pumpestasjon i planområdet.

Før detaljregulering av områdene BKB1-8 og BN1-3, skal det i tillegg utarbeides en felles avfallsplan jf. § 15.

§ 6 Før rammetillatelse

§ 6.1 Generelt

Før det kan gis rammetillatelse til tiltak, skal:

- alle arealer som blir berørt innenfor planområdet være sikret rett til erverv/bruk
- teknisk plan for tiltak på fylkesveg være godkjent av Statens vegvesen

§ 6.2 BKB1-8

Før det kan gis rammetillatelse til BKB1-8, skal det være utarbeidet en plan for etablering og tilkobling til lokal energiforsyningsentral. For BKB7 gjelder kravet bare dersom området blir detaljregulert.

Før det kan gis rammetillatelse til BKB1_1, skal det avklares at stenging av en del av eksisterende Vaterlandsveien mot sjøen ikke hindrer adkomst til eksisterende boliger eller virksomhet.

§ 6.3 H570

Før det kan gis rammetillatelse til fasadeendringer, tilbygg og nybygg på bygninger markert til bevaring i plankartet, skal det innhentes uttalelse fra regional kulturminnemyndighet. Søknad om tilbakeføring og andre tiltak som kan endre miljøets karakter skal også sendes til uttalelse før vedtak fattes.

§ 7 Før igangsettingstillatelse

§ 7.1 Generelt for alle bygge- og anleggstiltak

Før det kan gis igangsettingstillatelse for bygge- og anleggstiltak, skal:

- plan for bygge- og anleggsfasen foreligge
- plan for beskyttelse av eksisterende vegetasjon og markflate foreligge
- nødvendige beskyttelsestiltak mot støy og avgasser være etablert
- va-rammeplan jf. § 14 foreligge
- o_SKV1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH1 og o_SKH3_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVT1, 3 og 4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

Før det kan gis igangsettingstillatelse til flere enn 700 boliger samlet innenfor planområdet til denne planen og detaljregulering for Rortunet, skal i tillegg o_SKV13 og resterende del av Rustadveien være detaljregulert og opparbeidet for nødvendig fremkommelighet for buss frem til Heggedal stasjon.

§ 7.2 B2 og 3

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B2 og 3, skal:

- o_SKV16 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF16 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 7.3 B4

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B4, skal:

- o_SKV5 og 8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12, 21-22 og o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.4 B5

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B5, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD3-6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.5 B6

Før det kan gis igangsettingstillatelse for B6, skal:

- o_SKV5, 8 og 14 være opparbeidet eller sikret
- o_SF5_11-12, 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF14 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.6 B7-9

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B7-9, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 7.7 B10

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B10, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD1, 2 og 7 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.8 B11-12

Før det kan gis igangsettingstillatelse til B11-12, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GTD1 og 7 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 7.9 BKB1 og 2

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB1 og 2, skal:

- det avklares at høydebasseng og vannledninger har tilstrekkelig kapasitet for vannforsyning til området
- o_SKV5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_BAA1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_ST1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GAA1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.10 BKB3

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB3, skal:

- o_SKV5 og 12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF12_1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVT12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GP5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.11 BKB4

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB4, skal:

- o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGG1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- SKK være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

- o_GF1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.12 BKB5_1 og 6

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB5_1 og 6, skal:

- o_SKV5, 8 og 12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF12_1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS6_2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVT12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GP3 og 4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.13 BKB5_2

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB5_2, skal:

- det avklares at høydebasseng og vannledninger har tilstrekkelig kapasitet for vannforsyning til området
- o_SKV5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_BAA1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_ST1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GAA1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.14 BKB7

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB7, skal:

- o_SKV5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKF2_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_BAA1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom området blir detaljregulert.

§ 7.15 BKB8

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BKB8, skal:

- o_SKV5, 6 og 17 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 samt o_SF17_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVT6 være opparbeidet eller sikret

§ 7.16 BN1

Før det kan gis igangsettingstillatelse til BN1, skal:

- o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- SK være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.17 BN2 og 3

Før det kan gis igangsettingstillatelse for BN2 og 3, skal:

- o_SKV5 og 18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 og o_SF18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SGG18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

§ 7.18 BN4

Før det kan gis igangsettingstillatelse for BN4, skal:

- o_SKV11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
- f_SKV2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom området blir detaljregulert.

§ 7.19 o_SKV1-4

Før det kan gis igangsettingstillatelse for o_SKV1-4, skal det foreligge en detaljert støyutredning jf. § 9.1 tredje avsnitt.

§ 7.20 o_GP1 og 2

Før det kan gis igangsettingstillatelse til tiltak innenfor områdene, skal regional kulturminnemyndighet ha fått uttale seg.

§ 7.21 H570

Før det kan gis igangsettingstillatelse til fasadeendringer, tilbygg og nybygg på bygninger markert til bevaring i plankartet, skal regional kulturminnemyndighet ha fått uttale seg. Det samme gjelder søknad om tilbakeføring og andre tiltak som kan endre miljøets karakter.

§ 8 Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse

§ 8.1 Generelt for alle bygge- og anleggstiltak

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til bygge- og anleggstiltak, skal:

- nødvendige støyreducerende tiltak skal være gjennomført
- o_SKV1-4 være opparbeidet
- o_SF1-4 være opparbeidet
- o_SGS5 være opparbeidet

- o_SS1-4 være opparbeidet
- o_STK1-3 være opparbeidet
- o_SKH1 og o_SKH3_1 og 2 være opparbeidet
- o_SVG1-4 være opparbeidet
- o_SVT1, 3 og 4 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 8.2 B2 og 3

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B2 og 3, skal:

- o_SKV16 være opparbeidet
- o_SF16 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 8.3 B4

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B4, skal:

- o_SKV5 og 8 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og o_SF8_1-6 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GT2 være opparbeidet
- o_GTD5 og 6 være opparbeidet

§ 8.4 B5

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B5, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GT2 være opparbeidet eller sikret
- o_GTD3-6 være opparbeidet

§ 8.5 B6

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B6, skal:

- o_SKV5, 8 og 14 være opparbeidet
- o_SF5_11-12, o_SF8_1-2 og o_SF14 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GT2 være opparbeidet
- o_GTD5 være opparbeidet

§ 8.6 B7-9

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B4, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GTD1-4 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 8.7 B10

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B10, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GT2 være opparbeidet
- o_GTD1, 2 og 7 være opparbeidet

§ 8.8 B11-12

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for B11-12, skal:

- o_SKV9 og 11 være opparbeidet
- o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
- o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GTD1 og 7 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom områdene blir detaljregulert.

§ 8.9 BKB1 og 2

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for BKB1 og 2, skal:

- o_SKV5 og 6 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet
- o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_BAA1 og 2 være opparbeidet
- o_ST1-3 være opparbeidet
- o_GAA1-3 være opparbeidet
- o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet

For midlertidig brukstillatelse for BKB1_1 gjelder likevel unntaket i § 41.1.2 andre avsnitt.

§ 8.10 BKB3

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BKB3, skal:

- o_SKV5 og 12 være opparbeidet

- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF12_1-4 være opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet
- o_SS5_1 og 2 være opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
- o_STK5_1 og 2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_SVT12 være opparbeidet
- o_GP5 være opparbeidet

§ 8.11 BKB4

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BKB4, skal:

- o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet
- o_SGG1 være opparbeidet
- o_SGS1 være opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet
- SKK være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
- o_GF1-2 være opparbeidet

§ 8.12 BKB5_1 og 6

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BKB5_1 og 6, skal:

- o_SKV5, 8 og 12 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF12_1-4 være opparbeidet
- o_SGS6_2 være opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
- o_SVT12 være opparbeidet
- o_GF1 og 2 være opparbeidet
- o_GP3 og 4 være opparbeidet
- barnehage innenfor området være opparbeidet

§ 8.13 BKB5_2

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BKB5_2, skal:

- o_SKV5 og 6 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet
- o_SGS6_1 være opparbeidet
- o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_BAA1 og 2 være opparbeidet
- o_ST1-3 være opparbeidet
- o_GAA1-3 være opparbeidet
- o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet

§ 8.14 BKB7

Før det kan gis ferdigattest/ midlertidig brukstillatelse til BKB7, skal:

- o_SKV5 og 6 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_SKF2_1-2 være opparbeidet
- o_BAA1 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom området blir detaljregulert.

§ 8.15 BKB8

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BKB8, skal:

- o_SKV5, 6 og 17 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 samt o_SF17_1-3 være opparbeidet
- o_SS5_1-3 være opparbeidet
- o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_SVT6 være opparbeidet

§ 8.16 BN1

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til BN1, skal:

- o_SKV5 og 8 og 15 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
- SK være opparbeidet

§ 8.17 BN2 og 3

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for BN2 og 3, skal:

- o_SKV5 og 18 være opparbeidet
- o_SF5_11-12 og 21-22 og o_SF18 være opparbeidet
- o_SS5_1-2 være opparbeidet
- o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
- o_STK5_1-2 være opparbeidet
- o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
- o_SGG18 være opparbeidet

§ 8.18 BN4

Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for BN4, skal:

- o_SKV11 være opparbeidet
- o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
- o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
- f_SKV2 være opparbeidet

Kravene gjelder bare dersom området blir detaljregulert.

FELLESBESTEMMELSER (pbl. § 12-7)

§ 9 Støy

§ 9.1 Generelt

Innenfor planområdet gjelder grenseverdiene i retningslinjen for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) eller senere retningslinje som erstatter denne. Ved etablering av nye støyfølsomme bruksformål og nye støykilder, skal grenseverdiene i tabell 3 i T-1442 ivaretas. For utendørsområder skal krav til støyforhold følge støyforskriftens veileder M-128, eller senere revisjoner av denne.

Nye bygninger til støyfølsomt bruksformål må ikke lokaliseres i områder som ligger i rød støysone. Eksisterende bygninger innenfor denne sonen kan gjenoppbygges, utvides og påbygges, forutsatt at det ikke fører til flere boenheter.

Ved regulering og ved gjennomføring av samferdselstiltak skal det utarbeides en mer detaljert støyfaglig utredning. Utredningen skal inneholde dokumentasjon på at grenseverdiene for støy overholdes for nærliggende eksisterende bebyggelse, samt beskrive nødvendige støyreducerende tiltak. Støyutredninger innenfor en radius av 200 meter fra dypvannskaia SK, som vist i plankartet, skal hensynta sumstøy både fra næring på BN1 og biltrafikk.

§ 9.2 B1-3 og BKB1-8

Kravene til støyforhold kan fravikes i B1-3 og BKB1-8 under forutsetning av at boenhetene er gjennomgående og har en stille side. Det innebærer at 50 % av rom for støyfølsomt bruk, og minimum ett soverom, skal ha minst ett åpningsbart vindu med støy under grenseverdi i tabell 3 i retningslinjen T-1442. I dette området legges grenseverdier for lørdager til grunn for støy fra skip, både for lørdag og søndag.

§ 10 Vindstudie/lokalklimaanalyse

Ved detaljregulering skal det utarbeides en vindstudie/lokalklimaanalyse. Analysen skal utarbeides av en fagkyndig.

§ 11 Sol og skygge

Ved detaljregulering og ved gjennomføring av tiltak skal det utarbeides sol- og skyggediagrammer.

Minimum 50 % av uteoppholdsarealer på bakken skal ha direkte sollys minst 5 timer ved vårjevndøgn. Dette gjelder både for eksisterende og ny bebyggelse innenfor planområdet, samt bebyggelse som ligger utenfor planområdet.

§ 12 Miljøprogram

Ved detaljregulering skal det utarbeides et miljøprogram som definerer konkrete målsetninger for energi og miljø, og som redegjør for hvilke tiltak som må gjennomføres for å nå miljømålene.

Ved gjennomføring av tiltak, skal aktuelle temaer i miljøprogrammet ivaretas i en miljøoppfølgingsplan (MOP).

§ 13 Energiforsyning

Det er krav til etablering av lokale energiforsyningsentraler innenfor planområdet.

Innenfor o_SKF1 skal det etableres et energiforsyningsanlegg basert på fornybar energi. Bebyggelse innenfor BKB1-8 og BN1 har tilknytningsplikt til denne.

Ved regulering av B4-12 er det krav om gjennomføring av termisk responstest.

Effektbehov og energikilde for elektrisitet skal konkretiseres i detaljregulering.

§ 14 VA-rammeplan

I alle detaljreguleringsplaner skal det inngå en VA-rammeplan. Rammeplanen skal vise prinsipløsninger for området, sammenhengen med overordnet hovedsystem og overvannshåndtering, jf. retningslinjene til kommuneplan for Røyken 2015-2027.

Nedbør skal håndteres åpent og lokalt. Behov og mål for fordrøyning skal vurderes opp mot kapasitet i eksisterende system og tilstøtende områder. Det skal sikres åpne og trygge flomveier.

Overvann skal håndteres på egen grunn innenfor planområdet, som vist med eksempel i kvalitetsplanen. Overvannssystemer skal ha en høy arkitektonisk kvalitet, og fremtidige endringer i nedbørsmønstre skal ivaretas ved dimensjonering og utforming.

Overvannet tillates ledet til Bøbekken og/eller sjø etter fordrøyning. Det er krav til at overvannet er rent før det går i bekken. Redegjørelsen på hvordan vannet som ledes ut i Bøbekken skal renses, må beskrive risiko for forurenset overvann, samt redegjøre for avbøtende tiltak før vannet ledes ut i Bøbekken. Det tillates ikke å legge rør med overvann som kommer ut i bekken under vannoverflaten. Åpne vannveier/-renner, som del av lokal overvannshåndtering, skal møte Bøbekken på en estetisk forseggjort måte.

Der bebyggelsen skal være urban, kan dreneringen være skjult/lukket.

§ 15 Avfall

Det skal utarbeides en felles avfallsplan for BKB1-8 samt BN1-3. Planen skal sikre at det avsettes tilstrekkelig areal innenfor byggeområdene til en avfallsbrønn eller et felles henteområde som kan dekke hele sentrumsområdet gjennom en avfallssugsløsning. Avfallsløsningen skal ta høyde for sortering av minimum fem avfallstyper.

§ 16 Flom og havnivåstigning

Ved regulering skal det gjennomføres nærmere undersøkelser av faren for flom, stormflo, springflo og havnivåstigning.

Ved plassering av tiltak nær sjø eller vassdrag, skal det fremlegges dokumentasjon på at faren er vurdert og på hvilken måte dette er hensyntatt.

§ 17 Plassering av bebyggelse og infrastruktur

Tiltak langs sjø skal være sikret mot flom opp til kote + 3,0. Dette gjelder også infrastruktur.

Andre arealer under kote + 3,0 må dimensjoneres for å tåle vanninntrenging eller må bygges som vannsikker konstruksjon.

§ 18 Grunnundersøkelser

Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak er det krav til geoteknisk og hydrologisk undersøkelse.

§ 19 Estetisk veileder

Ved regulering skal det utarbeides en estetisk veileder som redegjør for hvordan estetiske kvaliteter og tilpasning til omgivelsene for bygg og anlegg sikres i prosjektering og bygging.

Veilederen skal ta utgangspunkt i kvalitetsplan Slemmestad sentrum som er utarbeidet i

forbindelse med denne planen. Estetisk veileder skal minimum omfatte alle offentlige arealer, felles uteoppholdsarealer samt bygningens kantsone. Eksisterende bebyggelse skal hensyntas. Veilederen skal også inneholde en skilt- og belyningsplan.

Bebyggelsen og utearealer skal gis en utforming av god kvalitet, og utformes slik at det samspiller både estetisk og bruksmessig. Den estetiske veilederen skal vise eksempler på løsninger som tilfredsstiller krav til funksjon, utforming og estetikk. Utforming av bygningers og gates kantsone, dvs. gatebelegg, gjerder, beplantning, møblering mv. skal også inngå som en del av den estetiske veilederen. Det skal særlig vektlegges hvordan bygningens kantsone og henvendelse til gaterommet utformes.

§ 20 Kulturminner

Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak skal behovet for kulturminnekartlegging avklares med kulturminnemyndighetene.

Dersom det under anleggsarbeid fremkommer automatisk fredete kulturminner, må arbeidet straks stanses og regional kulturminnemyndighet varsles, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

§ 21 Verneverdig bebyggelse

Bygninger og bygningsmiljøer som i plankartet er markert til bevaring, tillates ikke revet med mindre det kan dokumenteres at forfall/skader er i et slikt omfang at bygningen må regnes som tapt.

Ved fasadeendring av bygninger markert til bevaring, skal originale/eldre bygningsdeler som vinduer, dører, panel, listverk og taktekke benyttes/bevares så langt det lar seg gjøre. Dersom eldre bygningsdeler ikke kan benyttes/bevares, skal det lages eksakte kopier av bygningsdelene som skiftes ut.

Dersom det ved detaljregulering foreslås å rive/endre bygg eller gjøre strukturelle endringer i kulturmiljøer med høy verneverdi, skal det fremlegges dokumentasjon på at bevaring gir uforholdsmessige ulemper og er i strid med denne planens hensikt.

Bygninger og bygningsmiljøer med middels verneverdi, jf. rapporten Kulturmiljøer i Slemmestad, skal søkes bevart.

§ 22 Kyststi

Det skal etableres kyststi langs kysten gjennom planområdet. Plankartet viser traséens plassering gjennom o_GT3. Kyststien skal videre legges innenfor områdene o_SGS1, o_SGG1, o_SKF1 og 3, o_GAA1 og o_SKF2_1-2.

§ 23 Støttemurer

Innenfor områdene markert i plankartet tillates det oppført støttemurer.

Alternativt tillates det at ny bebyggelse selv danner støttemuren. Konstruksjonen må i så fall tåle vekten av tilliggende fyllmasser/fyllinger.

§ 24 Byggegrense mot vei

Det tillates ikke bebyggelse nærmere Slemmestadveien enn minimum 30 meter. For støyømfintlige formål er byggegrensen likevel minimum 50 meter.

Det tillates ikke bebyggelse nærmere Rustadveien enn minimum 15 meter.

Alle byggegrensene skal regnes fra veiens midtlinje.

§ 25 Byggegrense mot sjø og vassdrag

§ 25.1 Byggeforbud

Det tillates ikke bebyggelse og tiltak etter pbl. §§ 20-1 første ledd bokstav a, b, d, e, g, i, j, k, l og m, 20-4 og 20-5 nærmere sjø og vassdrag enn det som fremkommer i plankartet. Byggeforbudet gjelder også øvrige tiltak som er fritatt fra søknadsplikt i pbl.

§ 25.2 Unntak fra byggeforbud

Det er unntak fra byggeforbudet langs sjø for følgende tiltak:

- a) Skilting og merking i forbindelse med ferdsel og opplevelse som retter seg mot allmenn bruk av områder langs sjø og vassdrag, friområder og friluftsområder tilgjengelig for allmennheten.
- b) Tilrettelegging av offentlige friområder/parker eller andre områder herunder kyststi, turstier og parkering til allmenn ferdsel og bruk.
- c) Offentlige veier, kommunaltekniske anlegg og private offentlig godkjente avklokkeringsanlegg, forutsatt at disse ikke medfører søknadspliktige terrengendringer.
- d) Reparasjon av bygninger og anlegg som ikke medfører økt bygningsvolum. Dog tillates tilbygg på inntil 10 m² der dette er et ledd i å sikre avklokking av eiendommen og/eller for å sikre livsløpsstandard på bolig.
- e) Reparasjon på eksisterende godkjente brygger, forutsatt at dette ikke medfører utvidelse av brygge.
- f) Riving av bygninger og anlegg som ikke har verneverdi.

Det er søknadsplikt for tiltakene i bokstavene a-f. Til søknaden skal det redegjøres for tiltaket, i tråd med statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen.

§ 26 Plan for bygge- og anleggsfasen

Det skal utarbeides en plan for bygge- og anleggsfasen. Planen skal:

- redegjøre for rigg- og anleggsområder, arealbehov må sikres i detaljreguleringsplan
- redegjøre for renhold og støvdemping på byggeområdet og i tilknytning til transport i influensområdet
- redegjøre for driftstider og tiltak for å sikre tilfredsstillende støyforhold i forbindelse med støyende aktivitet, i tråd med kapittel 4 i T-1442
- vise trafikkavvikling i anleggsfasen, alternative kjøreruter
- redegjøre for trafiksikkerheten for gående og syklende, inklusive skoleveg, og beskrive eventuelle avbøtende tiltak
- redegjøre for massetransport og mellomagring av masse
- vise utslippskrav (støy, avgasser) for maskiner, kjøretøy og utstyr

BEBYGGELSE OG ANLEGG (pbl. § 12-5 nr. 1)

§ 27 Utnyttelse

Utnyttelsesgrad for hvert byggeområde skal defineres i detaljregulering.

§ 28 Høyder

Det skal være variasjon i byggehøyder innenfor hvert delområde. Innenfor byggeområdene tillates bygg med maksimal gesimshøyde, målt fra gjennomsnittlig planert terreng, som angitt i tabellen under, under forutsetning av at krav til MUA og lekeareal oppfylles.

	B4 og 5	B6	B8-12	BKB1-3 og 8	BKB4	BKB5 og 6
Maks høyde	18 m	67 m	13 m	27 m	27 m	27 m
23-27 m				maks. 20 %	maks. 40 %	maks. 10 %
17-20 m	maks. 50 %			maks. 45 %		
13 m	maks. 50 %		maks. 20 %			
10 m						min. 30 %
8 m			min. 20 %			

Innenfor BKB6 kan det tillates ett bygg med høyde på inntil 30 meter opp mot siloene på BN1, under forutsetning av det etableres parkeringshus jf. § 41.3 siste avsnitt.

Byggehøyder for næringsbygg innenfor felt BN1-8 og øvrig bebyggelse innenfor BKB9, bestemmes ved detaljregulering av de enkelte områdene.

§ 29 Bebyggelsesstruktur

Innenfor de ulike delområdene tillates følgende typologier:

B4 og 5	B6	B8-12	BKB 1-3 og 8	BKB4	BKB5 og 6
Blokkbebyggelse, punktbygg	Høyhus	Konsentrert småhusbebyggelse, små leilighetsbygg	Kvartals-Bebyggelse	Småkvartaler eller lameller	Storkvartaler med blandet bebyggelse

§ 30 Plassering av bebyggelse

Bebyggelsen skal plasseres innenfor formålsgrenser eller byggegrenser som angitt i plankartet. Der det ikke er angitt byggegrenser, skal bebyggelsens plassering defineres gjennom detaljregulering. Ved detaljregulering skal også nær- og fjernvirkninger av bebyggelse utredes.

Volumstudien som er utarbeidet i forbindelse med denne planen skal være førende for plassering av bebyggelse og volumsammensetning i videre planlegging

Parkeringskjellere skal ikke plasseres under offentlig vei eller park. Plassering av parkeringskjeller under offentlig eller privat torg med allmenn tilgjengelighet tillates, såfremt løsning for inn- og utkjøring fra offentlig vei godkjennes i forbindelse med detaljregulering, og krav til overdekning for beplantning er iht. krav gitt i § 34 (MUA).

§ 31 Leilighetsstørrelser

Innenfor planområdet tillates det ikke ett-roms leiligheter eller leiligheter mindre enn 40 m².

§ 32 Utforming

§ 32.1 Generelt

Utforming av alle tiltak skal vurderes ut fra et helhetlig, estetisk kriteriesett. Kriteriene defineres gjennom kvalitetsplan Slemmestad sentrum og/eller estetisk veileder som skal utarbeides i forbindelse med detaljregulering, jf. § 19. Ny bebyggelse skal hensynta og tilpasse seg eksisterende bebyggelse.

Felles utearealer skal være en god møteplass for alle. De skal ha en utforming som gir mulighet for opphold, sosialt samvær, rekreasjon og lek på tvers av aldersgrupper. Det skal være høy kvalitet på fellesområdene. Utearealene skal i hovedsak ligge i tilknytning til annet grøntareal, ha gode solforhold og være skjermet mot vind. Arealene skal utformes slik at de kan brukes gjennom alle årstider.

Takene skal vurderes som del av byens taklandskap og behandles som en del av tiltakets samlede arkitektoniske uttrykk. Ved nybygg og ombygginger skal tekniske anlegg som heisoppbygg og ventilasjonsanlegg m.m. integreres i den arkitektoniske utformingen.

Varelevering skal skjermes mot omkringliggende bebyggelse mht. støy og innsyn, og skal fortrinnsvis skje innenfor bygningsmassen.

§ 32.2 Krav til 1. etasjer

For bygninger mot offentlig gate, torg og plasser i områdene BKB1-4 og 8, skal det etableres høye 1. etasjer.

Fasader og virksomheter på gateplan ut mot torg og gater skal ha en publikumsrettet virksomhet og en åpen utforming som sikrer dialog. Det tillates ikke lukkede fasader.

§ 32.3 Kantsone

Kantsoner skal defineres rundt alle bygg i en bredde som er tilpasset gaterommet og bygningens funksjon i gateplan.

Kantsoner skal utformes i samspill med bygningens funksjon på bakkeplan og ha en utforming som skaper variasjon i opplevelsen av by- eller gaterommet, og i bruken av utearealet i tilknytning til fasaden. Kvalitetsplan Slemmestad sentrum og planbeskrivelsen til denne planen gir eksempler på kantsoner.

§ 32.4 Avfallshåndtering

Ved planlegging av avfallshåndtering skal det legges vekt på estetikk og sikkerhet. Overjordiske containere tillates ikke utenfor bygg. Avfallshåndtering skal skjermes mot omkringliggende bebyggelse mht. støy og innsyn, og fortrinnsvis skje gjennom nedgravde løsninger eller avfallssug. Avfallshåndtering av husholdningsavfall skal følge retningslinjene til renovasjonselskapet.

§ 33 Avstand mellom bygninger

Mellom motstående bygninger og felles uteoppholdsareal skal høyde-/lengdeforhold være minimum bredde $>1,5 \times$ høyde. Avstanden mellom motstående bygninger måles mellom bygningenes fasadeliv som avgrenser felles uteoppholdsareal. Avstanden mellom motstående balkonger skal likevel ikke på noe punkt være mindre enn 17 meter.

§ 34 Minste uteoppholdsarealer (MUA)

Innenfor hvert delområde er det spesifisert krav til minste uteoppholdsareal.

Uteoppholdsareal er knyttet opp mot hver boenhet. Minimum antall m² er definert for hvert delområde, som angitt i tabellen under:

B4-6	B8-12	BKB 1-3 og 8	BKB5 og 6
Min. 45 m ²	Min. 45 m ²	Min. 20 m ²	Min. 35 m ²
Min. 50 % på bakken	Min. 80 % på bakken	Min. 50 % på bakken	Min. 50 % på bakken

Uteoppholdsareal på bakken skal ligge på tomten der bygningen ligger.

Minimum 50 % av uteoppholdsarealet skal være forbeholdt boligene, og minimum 30 % av disse skal være privat og i direkte tilknytning til boligen.

Minimum 50 % av uteoppholdsareal på terreng skal kunne beplantes med trær og annen vegetasjon. For BKB1_1-5 aksepteres det at areal på lokk regnes som bakken, såfremt det er

beplantet. Dersom den beplantede delen av utearealet ligger på løkk, skal konstruksjonen dimensjoneres for en jorddybde på 0,8 meter eller mer.

Følgende arealer kan ikke medregnes i uteoppholdsarealet:

- arealer avsatt til lekeplass
- terrasser og takterrasser som er overbygget og/eller mindre enn 4,5 m², eller har en dybde på mindre enn 1,5 meter
- arealer brattere enn 1:3, smalere enn 5 meter, eller som har direkte sol mindre enn 5 timer ved vårjevndøgn
- arealer med støynivå som overskrider L_{den} 55dB

§ 35 Lekeplasser

For boligbebyggelse med mer enn fire boenheter skal det opparbeides lekeplass/-er tilpasset barn og unge i ulike aldersgrupper. Minst 50 % av lekearealene skal ha sol minst 5 timer ved vårjevndøgn. Minimumskrav for lekearealet per boenhet for de ulike delområdene skal være i henhold til tabellen under:

B4-6	B8-12	BKB 1-3, 5, 6, 8 og 9
Min. 15 m ²	Min. 50 m ²	Min. 15 m ²

Leke- og oppholdsareal skal ikke ha støynivå som overskrider L_{den} 55 dB og for øvrig være skjermet mot trafikkfare og forurensning. Detaljer, utforming og øvrige krav til innhold og kvalitet skal defineres gjennom detaljregulering.

Småbarnslekeplasser (sandlekeplasser) skal lokaliseres i private, skjermede gårdsrom.

Ved etablering av barnehage innenfor planområdet, skal uteareal for barnehage være tilgjengelig for beboerne og kan da inngå som del av lekeareal, såfremt krav til kvalitet og minimumsavstand til bolig er overholdt.

Ved trinnvis utbygging, skal tilstrekkelige lekearealer være sikret for hvert byggetrinn.

§ 36 Grendeplass

Grendeplass skal planlegges for barn og ungdom mellom 10-18 år og for voksne. Størrelsen skal være minimum 5 000 m², ev. 2 x 2 500 m². Grendeplass skal ikke ligger lenger unna enn 500 meter fra boligen.

Innenfor BKB1 og 2 kan torg, offentlige plasser, parker og nærliggende friområder erstatte krav til grendeplass såfremt disse er etablert og opparbeidet, og krav til kvalitet og minimumsavstand til bolig er overholdt.

§ 37 Sykkelparkering

For alle byggetiltak skal det tilrettelegges for sykkelparkering både for beboere, ansatte, gjester og besøkende i henhold til tabellen under. Bestemmelsen gjelder hele planområdet.

B4-6 og 8-12		BKB1-8		BKB1-8	BN1-8
3-roms eller større	2-roms	3-roms eller større	2-roms	Næring/Kontor	Næring
Min. 2	Min. 1	Min. 2	Min. 2	For min. 50 % av de ansatte	For min. 50 % av de ansatte

Sykkelparkering for beboere i BKB1-8 skal tilrettelegges i låsbare anlegg under tak.

Det skal avsettes plass til parkering for sykkel foran alle hovedinnganger.

Sykkelparkering for besøkende til handels-, service- og kulturvirksomhet skal avklares i detaljregulering.

§ 38 Bilparkering

§ 38.1 Generelt

I alle felles parkeringsanlegg skal minimum 10 % av parkeringsplassene reserveres forflytningshemmede. Plassene skal lokaliseres i nærheten av inngangspartier. Minimum 30 % av parkeringsplassene skal avsettes for elektriske kjøretøy og utstyres med ladepunkt. 1/3 av disse skal reserveres besøkende.

Maksimums- og minimumskrav til parkering for de ulike delområdene følger av tabellene under.

Nye parkeringsplasser skal være opparbeidet før eksisterende parkeringsplasser, inkludert plasser til pendlere, kan fjernes.

§ 38.2 BKB1-8

Parkering for beboere, gjesteparkering, ansatte og pendlere innenfor feltene BKB1-8, tillates ikke etablert åpent på bakken.

For personer med nedsatt funksjonsevne, kunder til butikker og besøkende til øvrig næring, kan det likevel etableres et begrenset antall plasser for korttidsparkering på bakkenivå, som kantparkering i anviste gater eller oppmerkede felt. Lokalisering av bakkeparkering skal godkjennes i detaljregulering.

Besøksparkering til handels-, service- og kulturvirksomhet skal avklares i detaljregulering.

Det skal tilrettelegges for sambruk av parkeringsplasser.

BKB1-8		BKB1-8		
3-roms eller større	2-roms	Næring	Kontor	Innfartsparkering
maks 1 + min 0,2 gjesteplass	maks 0,7 + min 0,2 gjesteplass	Min 0,5 per 30 m ² BRA Min. 0,2 ved fellesanlegg	Maks 1 per 70 m ² BRA	Minimum 250

§ 38.3 B4-6 og 10

All parkering for beboere skal lokaliseres under bakken. Parkering for personer med nedsatt funksjonsevne og gjesteparkering kan likevel etableres på bakkenivå. Antall tillatte plasser og lokalisering av bakkeparkering skal godkjennes i detaljregulering.

B4-6 og 10	
3-roms eller større	2-roms
Minimum 1,3 + 0,2 gjesteplass	Minimum 1 + 0,2 gjesteplass

§ 38.4 B8-9 og B11-12

Parkering på bakkenivå skal etableres innenfor byggeområdet, og overflateparkering skal inngå som del av tillatt grad av utnytting.

B8-9 og B11-12	
3-roms eller større	2-roms
Maks 2, hvorav minimum 1 i garasje Ved fellesanlegg: minimum 1,8 + 0,3 gjesteplass	Minimum 1 + 0,3 gjesteplass

§ 38.5 BN1-8

Parkering skal foregå under bakken.

BN1-8
Maks 1 per 50 m ² BRA

§ 38.6 BBS

Antall tillatte plasser og lokalisering av bakkeparkering skal avklares i detaljregulering.

§ 39 Boligbebyggelse

§ 39.1 B10 og 11

Områdene B10 og 11 ligger tett på en sårbar naturlokalitet i hensynssone H560_2. Dette må spesielt hensyntas ved utbygging. Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak skal det dokumenteres av en fagkyndig hvordan hensynet til naturlokaliteten er ivaretatt, både i anleggsfasen og driftsfasen.

§ 39.2 B13

Innenfor felt B13 tillates én enebolig med frittstående garasje.

Byggegrense mot sjø fremgår av plankartet.

§ 40 Kombinert bebyggelse og anlegg

§ 40.1 BKB1-3

40.1.1 Generelt

Områdene kan benyttes til bolig, kontor, detaljhandel, kulturformål, bevertning og offentlig og/eller privat tjenesteyting. Minst 50 % av arealet skal være bolig.

Innenfor områdene skal 90 % av fasadene i 1. etasje være enten aktive eller utadvendte, og felles inngang til bolig, kontor, øvrige publikumsrettede formål og parkeringsanlegg skal være fra offentlig gate eller offentlig plass. Utforming av bygningens kantsone og 1. etasje skal følge bestemmelsene i § 33.

Innenfor BKB1 og 2 skal det etableres et innbyggertorg som samordner drift av offentlige tjenester og andre aktiviteter/samarbeid med frivilligheten. Innbyggertorget kan eksempelvis inneholde tjenester som helsestasjon, seniorsenter, bibliotek, voksenopplæring, norskopplæring mm. Innbyggertorget skal ha direkte tilknytning til offentlig rom/torgplass.

40.1.2 BKB1_1 og 2

Gjennom felt BKB1_1 og BKB1_2 skal det etableres tverrgående passasjer i øst-/vestgående og nord-/sørgående retning. Passasjen i øst-/vestgående retning skal ligge i aksene til o_SKV16, slik at det gir sikt fra denne mot sjøen. Deler av passasjen skal ha utforming som torg og åpne seg mot sjøen. Passasjen i nord-/sørgående retning skal gi forbindelse fra Bøbekken og videre gjennom BKB2 og/eller BKB3 mot BKB6. Det skal lages en forbindelse over Bøbekken i forlengelsen av passasjen. Lokalisering av passasjene skal kobles til gangbro over Bøbekken.

BKB1_1 kan bebygges med utgangspunkt i eksisterende veiføring såfremt permanent adkomst til byggefeltet kan etableres fra denne. Det tillates at del av eksisterende Vaterlandsveien mot sjøen stenges i forbindelse med utbygging av felt BKB1_1, såfremt dette ikke hindrer adkomst til eksisterende boliger eller virksomhet.

Innenfor BKB1_2 og BKB1_5 skal det settes av minimum 5 000 m² til kulturformål som kulturscene, kulturskole, bibliotek mm.

Innenfor områdene skal det etableres et vaktrom, med tilgang til eget toalett, for bussjåfører. Plasseringen skal avklares i detaljregulering.

40.1.3 BKB1_3 og 4

Ved regulering skal det tas spesielt hensyn til eiendommer med bebyggelse som er markert til bevaring, slik at eiendommene sikres tilstrekkelige, gode og solfylte uteoppholdsarealer i tråd med § 11.

40.1.4 BKB1_5

Den eksisterende Sekkefabrikken kan ikke rives før det er etablert et kompensierende tilbud jf. § 40.1.2 eller dette er sikret gjennom et politisk vedtak.

§ 40.2 BKB4

Områdene kan benyttes til kontor, forretning, bevertning og hotell.

Felles inngang til bolig, kontor, øvrige publikumsrettede formål og parkeringsanlegg skal være fra offentlig gate eller offentlig plass. Utforming av bygningens kantsone og 1. etasje skal følge bestemmelsene i § 32.

§ 40.3 BKB5_1 og 6

Områdene kan benyttes til bolig, kontor, offentlig og/eller privat tjenesteyting og handel. Det tillates ikke etablert storvarehandel. Minst 70 % av bruksarealene skal være bolig.

Ved detaljregulering av områdene skal behovet for en særskilt utredning om luftkvalitet vurderes. Ved detaljregulering av BKB6 skal i tillegg behovet for fortau langs BKB6s nordside avklares.

Innenfor ett av feltene skal det etableres barnehage. Barnehagens utearealer skal være en integrert del av felles uteareal til bolig. Avgrensning skal primært skje ved hjelp av strategisk plassering av bygningsmasse. Gjerder skal framstå som en integrert del av vegetasjonen/beplantningen. Plassering av barnehagen skal fastsettes i detaljregulering.

Gjennom felt BKB6, og mellom BKB5_1 og 6, skal det tilrettelegges for trafikksikre gangforbindelser mot sentrumskjernen.

Innenfor BKB5_1 og 6 skal det tilrettelegges for innfartsparkering for til sammen minimum 250 biler. Parkeringsplassene kommer i tillegg til det maksimale antall plasser som er definert for de enkelte delområdene jf. § 38.2. Innfartsparkeringen skal plasseres i en maksimumsavstand på 400 meter i gangavstand fra kollektivpunkter.

Innenfor BKB6 tillates det etablert parkeringsarealer i maksimalt to etasjer over bakkeplan som skjerm mot BN1. Parkeringsarealene skal integreres i øvrig bebyggelse og være forbeholdt innfartsparkering. Det skal likevel tilrettelegges for sambruk av parkeringsarealene for friluftformål.

§ 40.4 BKB5_2

Området kan benyttes til bolig, næring, kontor og offentlig og/eller privat tjenesteyting.

Det skal bevares en siktlinje i nord-sørgående retning gjennom området. Siktlinjen skal ligge i aksens retning til o_SKV6 slik at det gir sikt fra denne mot BOP.

§ 40.5 BKB7 og 8

Områdene kan benyttes til bolig, næring og offentlig og/eller privat tjenesteyting. BKB8 kan i tillegg benyttes til kontor.

Felles inngang til bolig, kontor, øvrige publikumsrettede formål og parkeringsanlegg skal være fra offentlig gate eller offentlig plass. Utforming av bygningens kantsone og 1. etasje skal følge bestemmelsene i § 32.

Innenfor BKB8 skal det etableres et innbyggertorg som samordner drift av offentlige tjenester og andre aktiviteter/samarbeid med frivilligheten. Innbyggertorget kan eksempelvis inneholde tjenester som helsestasjon, seniorsenter, bibliotek, voksenopplæring, norskopplæring mm. Innbyggertorget skal ha direkte tilknytning til offentlig rom/torgplass.

§ 41 Næringsbebyggelse, BN1-8

Innenfor områdene tillates arbeidsplassintensiv næring.

Detaljhandel er ikke tillatt, med unntak for BN5, der det tillates forretning/kjøpesenter med detaljhandel på inntil 3 000 m² BRA, jf. kommunedelplan for Slemmestad.

Innenfor BN1 tillates distribusjonsanlegg for sement. Anlegget må utformes som en lukket konstruksjon med tilstrekkelig støv- og støydemping, der lasting av kjøretøy foregår innendørs.

§ 42 Offentlig og/eller privat tjenesteyting, BOP

Området kan benyttes til aktivitet knyttet til kulturvirksomhet.

Bebyggelsen som i plankartet er markert til bevaring, tillates ikke revet. Det tillates at øvrig bebyggelse i området delvis rives for å skape en amfiscene.

§ 43 Andre typer bygg og anlegg, o_BAA1 og 2

§ 43.1 o_BAA1

Området skal være offentlig.

Innenfor BAA1 kan det etableres pumpestasjon, parkeringsanlegg for sykkel og/eller servicebygg tilknyttet o_GAA1.

Det tillates at områdene B1 og BKB7 har kjøreadkomst over området.

§ 43.2 o_BAA2

Området skal være offentlig.

Innenfor området skal det etableres et torg. For dette gjelder bestemmelsene i § 58.

Det kan også etableres en pumpestasjon.

§ 44 Småbåtanlegg, BBS

Innenfor området tillates etablert småbåthavn/marina med tilhørende landanlegg for båtplasser.

Innenfor den landbaserte delen av småbåthavnen kan det etableres areal for båtopplag eller parkering (sesongvekselbruk).

Lokalisering og utforming av de enkelte funksjonene skal avklares i detaljregulering.

SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR (pbl. § 12-5 nr. 2)

§ 45 Offentlige veganlegg

Veganlegg som fremkommer i plankartet, skal være offentlige, med unntak av f_SKV1 og 2. Dette gjelder kjøreveger, fortau, gangarealer, gang- og sykkelveger og -bro, sykkelfelt, kollektivfelt, kollektivholdeplasser og annen veggrunn.

Veganleggene o_SKV1-4, 5, 8, 11 og 13 er ferdig regulert i denne planen.

§ 46 Veg- og gatenormer

§ 46.1 Fylkeskommunale veganlegg

Alle fylkesveganlegg skal opparbeides i tråd med overordnet veimyndighets håndbøker, jf. forskrift om anlegg av offentlig veg.

§ 46.2 Kommunale og private veganlegg

Alle kommunale og private veg- og parkeringsanlegg skal opparbeides i tråd med kommunens til enhver tid gjeldende veg- og gatenorm og/eller krav satt i detaljregulering/estetisk veileder.

§ 47 Vann og avløp

Ny infrastruktur for vann og avløp skal etableres i tråd med overordnet plan for hovedledningsnett for vann og avløp i området.

Der hvor vann- og avløpsanlegg skal etableres i/ved veganlegg, skal opparbeidelsen skje samtidig med etablering av veganlegget.

§ 48 Tekniske anlegg

Tekniske anlegg som skal overtas av Røyken kommune skal prosjekteres, utføres og overtas i tråd med kommunens overtakelsesprosedyre.

§ 49 Adkomst

Adkomst til eksisterende boliger som benytter eksisterende Vaterlandsveien, skal sikres gjennom hele byggeperioden.

Det tillates at gnr. 38 bnr. 144 har midlertidig kjøreadkomst over gnr. 38 bnr. 146. Permanent adkomst må avklares i detaljregulering.

Det tillates at gnr. 38 bnr. 149 har midlertidig kjøreadkomst over den delen av gnr. 38 bnr. 575 som utgjør f_SKV3, for adkomst til telesentral. Permanent adkomst må avklares i detaljregulering.

Det tillates at gnr. 38 bnr. 579 har midlertidig kjøreadkomst over o_STK2, o_SF2_11, o_SVG2_11 og BN5 for adkomst til pumpe-/målestasjon. Permanent adkomst må avklares i detaljregulering av eiendommen.

§ 50 Avkjørsler

Endelig plassering av avkjørsler skal defineres i detaljregulering. Detaljregulering skal vise avkjørsel til felles parkeringsanlegg og andre inn- og utkjøringer.

§ 51 o_SKV1-18

§ 51.1 Sikring mot ras- og skredfare

Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak skal det dokumenteres av fagkyndig at nye veganlegg er tilstrekkelig sikret mot ras- og skredfare.

§ 51.2 o_SKV5-8 og 12

Det skal plantes trær langs o_SKV5-8 der bredden på fortau er over fire meter. Øvrige krav til plassering og utforming av beplantning og type trær bestemmes i detaljregulering.

Ved utarbeidelse av tegninger til byggeplan for o_SKV5 og 6 med tilhørende veganlegg, må bredde på grøft og utforming av plassene foran geologipunktene ved o_GP2 og o_GN3 detaljutføres i samråd med fagkyndig geolog.

Prosjektering av o_SKV8 skal sikre at eksisterende gangforbindelse til GN opprettholdes.

Snuplasser innenfor o_SKV6 og 12 skal ha en estetisk funksjon og inngå som et element i en helhetlig opparbeidelse av plassrommet de er en del av. Områdene skal opparbeides med høy kvalitet.

§ 51.3 Stenging av påkoblingspunkt

Når Rustadveien er etablert med nytt påkoblingspunkt i Slemmestadveien i tråd med denne planen, skal det eksisterende påkoblingspunktet i Slemmestadveien stenges.

§ 52 o_SGS5

Over Slemmestadveien skal det etableres en gang- og sykkelbro med tilhørende trappenedgang på østsiden av Slemmestadveien. Trappen skal etableres med nedgang i o_SVG3. Gang- og sykkelarealet skal forlenges gjennom BN2 som vist på plankartet.

§ 53 Sykkelparkering

Det skal etableres sykkelparkering knyttet til kollektivpunkter. Disse skal ligge maksimalt 50 meter fra målpunktet. Minimum 50 % av plassene skal være under tak. Lokalisering og utforming av anlegg for sykkelparkering skal fastsettes i detaljregulering.

§ 54 Kollektivholdeplass, o_SKH1-3, 5 og 6

Innenfor o_SKH skal det etableres holdeplass for buss. Holdeplassene skal ha leskur.

§ 55 Kombinerte formål for samferdselsanlegg, o_SKF1-3

Områdene skal være offentlige.

Utfylling av området utover i sjø er ikke tillatt. Innenfor formålsgrensen til o_SKF1 tillates det etablert bryggekonstruksjoner.

o_SKF1 ligger tett på et område med ålegress. Dette må spesielt hensyntas ved utbygging. Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak skal det dokumenteres av en fagkyndig hvordan hensynet til dette området er ivaretatt, både i anleggsfasen og driftsfasen.

Innenfor o_SKF1 skal det etableres en energiforsyningsentral. Det tillates etablert servicebygg innenfor området.

Innenfor felt SKF1 og SKF2_2 kan det etableres fergeanløp/fergekai. Endelig lokalisering defineres og bestemmes i detaljregulering for havnebassenget. Permanente tiltak som er til hinder for etablering av fergeanløp kan ikke etableres innenfor områdene før permanent plassering er definert i detaljregulering.

§ 56 Annen veggrunn – grøntareal, o_SVG1, 3-6, 8, 9, 11 og 13

Det tillates oppført tekniske installasjoner knyttet til drift av veganleggene i tråd med forskrift om ledninger i offentlig veg. Installasjoner skal ikke være i konflikt med nødvendige frisiktsoner.

Det tillates at vann- og avløpsrør legges i grunnen.

Alle områder skal være tilsådd, tilplantet eller tilrettelagt for revegetering innen nærmeste vekstsesong, eller senest innen ett år etter at tilhørende veganlegg er tatt i bruk.

Innenfor SVG3_3 kan det etableres sykkelparkering.

§ 57 Annen veggrunn - teknisk anlegg, o_SVT1-4, 6 og 12

o_SVT3 og 4 er avsatt til fremtidig etablering av kollektivfelt eller fortau med grøft.

§ 58 Torg, o_ST1 og 2

Områdene skal være offentlig.

Torgene skal være et offentlig tilgjengelig byrom og ha en utforming som er tilrettelagt for variert bruk. Der torget skal inngå i beregningsgrunnlaget for lekeplasser, må torgets lekeplasser utformes slik at de tilfredsstiller de rette aldersgruppene. Endelig utforming skal defineres og bestemmes i detaljregulering.

§ 59 Kai, SK

Innenfor SK tillates dypvannskai for mottak av bulkskip. Innenfor området skal det etableres landstrømanlegg med tilstrekkelig strøm. Eventuelle arealer til trafostasjon må avsettes i detaljregulering.

GRØNNSTRUKTUR (pbl. § 12-5 nr. 3)

§ 60 Sykkelparkering

Sykkelparkering knyttet til publikumsrettede tilbud (badeplasser, parker mv.) skal ligge maksimalt 50 meter fra målpunktet. Lokalisering og utforming av anlegg for sykkelparkering skal fastsettes i detaljregulering.

§ 61 Friområder, o_GF1-2

§ 61.1 o_GF1

Områdene skal være offentlige.

Innenfor området tillates etablert park med tilrettelegging for friluftaktiviteter som lek, bading, soling og rekreasjon. Det tillates etablert enkle anlegg for fritidsrelatert sport som strandvolleyball, badminton o.l. Mindre servicebygg må avklares i detaljregulering.

§ 61.2 o_GF2

Innenfor området tillates etablert park med tilrettelegging for friluftaktiviteter som lek bading, soling og rekreasjon.

§ 62 Naturformål, GN og o_GN1-5

§ 62.1 GN

Området skal være tilgjengelig for allmennheten.

Eksisterende sti- og turveinett i området skal bestå. Det kan likevel etableres stier eller turveier som del av et sammenhengende sti- og turveisystem i området.

Stier, turveisystem eller andre tiltak skal ikke anlegges slik at de nødvendiggjør hogst på kollene eller endrer kollenes silhuett. I tilknytning til stier og turveisystem innenfor området tillates det etablert enkle konstruksjoner som skal benyttes i forbindelse med tur og friluftsliv, som gapahuk og bål plass.

§ 62.2 o_GN1-5

Områdene skal være offentlige.

Innenfor områdene tillates normal skjøtsel, med unntak av de delene som er merket i plankartet med hensynssone, jf. §§ 71 og 73.

§ 63 Turdrag, o_GTD1-7

Områdene skal være offentlige.

Eksisterende sti- og turveinett i områdene skal bestå. Innenfor områdene kan det likevel etableres stier eller turveier som del av et sammenhengende sti- og turveisystem i området, med hovedformål å skape gangforbindelser mellom GN og o_GF1.

Innenfor turdragene skal eksisterende adkomster til bolig kunne opprettholdes, men adkomstene skal ikke være til hinder for allmenn ferdsel gjennom områdene.

o_GTD1 kan benyttes som kjørbare adkomst for gnr. 39 bnr. 6, o_GTD2 kan benyttes som kjørbare adkomst for gnr. 39 bnr. 23, og o_GTD3 kan benyttes som kjørbare adkomst for gnr. 38 bnr. 527.

§ 64 Grønnstruktur kombinert med vassdrag, o_GAA1-3

§ 64.1 Generelt

Områdene skal være offentlige.

Bøbekken skal åpnes gjennom områdene. Krav til utforming og gjenåpning skal avklares i detaljregulering.

Det tillates avvik fra krav til byggegrense mot vassdrag gitt i overordnet plan såfremt de tekniske og arealmessige løsningene for bekken tilfredsstiller NVEs krav til flom. Dette skal redegjøres for i detaljregulering.

§ 64.2 o_GAA1

Innenfor området tillates det etablert en havnepark mot o_VFV1. Området skal opparbeides parkmessig og skal tilrettelegges for rekreasjon. Det tillates ikke oppført bebyggelse innenfor området, foruten mindre installasjoner for lek og rekreasjon.

Utfylling av området utover i sjø og/eller etablering av sandstrand er ikke tillatt. Innenfor formålsgrensen tillates det etablert bryggekonstruksjoner.

Området ligger tett på et område med ålegress. Dette må spesielt hensyntas ved utbygging. Ved regulering og ved gjennomføring av tiltak skal det dokumenteres av en fagkyndig hvordan hensynet til dette området er ivaretatt, både i anleggsfasen og driftsfasen.

§ 64.3 o_GAA2 og 3

Bekken med kantsoner kan være urbant opparbeidet, men skal ha en estetisk og rekreativ funksjon og inngå som et element i en helhetlig opparbeidelse av by- og gaterommet den er en del av.

Det tillates ikke kulverter. Bruer over bekken skal ha et minimumsnivå på underkant brukonstruksjon tilsvarende 200-årsvannlinje pluss minimum 0,5 meter. De må ikke snevre inn eller påvirke bekkens tverrsnitt. Bruene må legges i ett spenn.

Ved detaljregulering og -prosjektering av Bøbekken, må plassering av terskler i bekkeløpet og bekketverrsnittene kontrolleres av en fagkyndig og justeres for å sikre tilstrekkelig flomsikkerhet.

§ 65 Park, o_GP1-5

§ 65.1 o_GP1

Området skal være offentlig.

Innenfor området skal dagens grønne preg og eksisterende trær med større stammeomkrets enn 60 cm, målt i brysthøyde, bevares. Parken kan videreutvikles og det kan etableres benker, bed, vannelementer og andre, mindre elementer som bygger opp under parkens rekreative formål.

Krana som står innenfor området er en del av kulturmiljøet og tillates ikke flyttet.

§ 65.2 o_GP2

Området skal være offentlig.

Innenfor området tillates parkmessig opparbeidelse. Parken skal være allment tilgjengelig og ha en utforming som, i tillegg til rekreasjon, gjør den egnet til lek og fysisk aktivitet for alle aldersgrupper. Der adkomsten til parken er brattere enn 1:8, skal det tilrettelegges for nødvendige reposer.

Oldtidsveien gjennom området skal bevares.

§ 65.3 o_GP3 og 4

Områdene skal være offentlige.

Innenfor områdene skal det etableres park med tilrettelegging for fritidsaktiviteter, lek, enkle anlegg for fritidsrelatert sport og rekreasjon. Parken skal opparbeides med blå-grønne kvaliteter. Det skal etableres gangforbindelser på tvers gjennom parken.

Parken skal fungere som nærrekreasjonsområde for alle de sentrumsnære byggeområdene.

Behovet for fordrøyning og etablering av ev. fordrøyningsbasseng skal avklares i detaljregulering.

§ 65.4 o_GP5

Området skal være offentlig.

BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG (pbl. § 12-5 nr. 6)

§ 66 Farled, o_VF

Området skal være offentlig.

Området skal sikre farleden for større skip og ferge.

§ 67 Friluftsområde i sjø og vassdrag, o_VFV1-2

Områdene skal være offentlige.

Innenfor o_VFV1 tillates ikke båttrafikk eller annen motorisert aktivitet.

Innenfor o_VFV2 tillates det etablert flytebrygger.

§ 68 Småbåthavn, o_VS

Området skal være offentlig.

Innenfor o_VS tillates det etablert småbåthavn/marina. Endelig utforming av og størrelse på anlegget i sjøen skal avklares i detaljregulering.

§ 69 Småbåthavn og ferdsel i sjø, o_VKA

Området skal være offentlig.

Innenfor o_VKA tillates det etablert gjestebåthavn og ferdsel i sjø. Utforming, lokalisering og kapasitet på gjestebåthavn må bestemmes i detaljregulering og ses i sammenheng med endelig lokalisering av fergeanløpssted og ferdselslinjer for denne.

Permanente tiltak som er til hinder for etablering av fergeanløp jf. § 58 tredje avsnitt, kan ikke etableres innenfor området før permanent plassering er definert i detaljregulering.

Ved detaljregulering skal vernestatus og eventuelle tiltak knyttet til skipsvrak i området avklares.

HENSYNSSONER (pbl. §§ 12-6 jf. 11-8)

§ 70 Flomfare, H320

Det tillates at o_SKF1, o_GAA1-2 og deler av BKB8_1, o_SKV6, o_SF6_2, 4 og 12, o_SKF2_1-2, o_ST1-2 og o_GAA3, oversvømmes ved 200-årsflom. Det tillates ikke tiltak som snevrer inn eller påvirker flomforholdene i bekken, jf. § 64.3.

§ 71 Bevaring naturmiljø, H560_1-7

Innenfor hensynssonen skal naturområder og naturtyper sikres. Vegetasjon skal bevares.

Tiltak i området tillates kun etter en skjøtselsplan som er utarbeidet av en fagkyndig biolog.

Trær og øvrig vegetasjon innenfor hensynssonene skal bevares intakt uten hogst av trær (inklusive vedhogst) eller andre tekniske inngrep i terrenget, for eksempel i form av graving eller sprengning. Unødvendig hogst må unngås, og grove trær og død ved må i særdeleshet bevares. Rydding av trær som faller over stier og veger kan gjennomføres.

Området kan heller ikke brukes til lagring, tilrigging, massedeponering o.l.

§ 72 Bevaring kulturmiljø, H570

§ 72.1 Generelt

Det må ikke forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak, herunder fradeling, innenfor sonen uten at regional kulturminnemyndighet først har fått uttale seg.

§ 72.2 H570_4

Boligbebyggelsen (Tangogårdene) inngår i et bevaringsverdig boligmiljø, og kan ikke endres eller erstattes uten godkjenning av regional kulturminnemyndighet. På grunn av bebyggelsens kulturhistoriske verdi, skal boligene bestå slik de er.

§ 72.3 H570_5

Ved detaljregulering av områder som ligger innenfor H570_5, skal det utarbeides en tilstandsrapport for eksisterende bebyggelse innenfor hensynssonen. Tilstandsrapporten

skal utarbeides av en antikvarisk sakkyndig. På bakgrunn av rapporten skal muligheten for bevaring og transformasjon av bebyggelsen vurderes i detaljreguleringsplan.

§ 73 Båndlegging etter naturmangfoldloven, H720

§ 73.1 H720_1

Geologiforekomst i grunnen ved Kutangen er båndlagt etter naturmangfoldloven, jf. forskrift om fredning for Kutangen naturminne, datert 15.01.1988. Formålet med fredningen er å verne en viktig lokalitet for forståelse av Oslofeltets fossilførende bergarter.

Det må ikke forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak, herunder fradeling, innenfor sonen uten tillatelse fra Fylkesmannen.

§ 73.2 H720_2

Geologiforekomst i fjellet ved Nyveien 3 er båndlagt etter naturmangfoldloven, jf. forskrift om fredning for Slemmestad naturminne, datert 15.01.1988. Formålet med fredningen er å verne en viktig lokalitet for forståelse av Oslofeltets fossilførende bergarter.

Det må ikke forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak, herunder fradeling, innenfor sonen uten tillatelse fra Fylkesmannen.

§ 74 Båndlegging etter kulturminneloven, H730

Skipsvrak på havbunnen er fredet etter kulturminneloven § 14.

Det må ikke forekomme noen form for inngrep i kulturminnet eller havbunnen innenfor sonen uten tillatelse fra kulturminnemyndigheten.

§ 75 Videreføring av gjeldende reguleringsplan, H910_1-4

Innenfor områdene skal gjeldende reguleringsplaner videreføres.

BESTEMMELSEOMRÅDER (pbl. § 12-7)

§ 76 Midlertidige rigg- og anleggsområder, #1-10

Områdene er markert i plankartet og kan benyttes som midlertidig rigg- og anleggsområde for gjennomføring av planen. De midlertidige anleggsområdene opphører når nødvendige tiltak er gjennomført.

Områdene skal settes i stand så snart som mulig, og senest i løpet av påfølgende vekstsesong etter at tiltaket er avsluttet.

Vedtaksdato: 14.09.2017

.....
Eva Norén Eriksen
ordfører, Røyken kommune

Vedlegg til utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum - områdeplan

Oversikt over gnr/bnr som er omfattet av utbyggingsavtalen. Eiendommer som senere blir fradelt fra gnr/bnr som er omfattet av denne avtalen, skal også omfattes.

Eier	Gnr.	Bnr.	Kommentar
Slemmestad Utvikling AS	38	572	
	38	574	
Tåje Utvikling AS	38	479	
	38	480	
	38	528	
	38	573	
Norcem AS	38	434	
	38	449	
Slemmestad Brygge AS	38	464	
	38	491	
	38	492	
	38	542	
	38	543	
	38	544	
	38	545	
	38	546	
	38	554	
	39	13	
Røyken kommune	40	1	Kun den delen av eiendommen som ligger innenfor planområdet
	38	162	Kun den delen av eiendommen som ligger innenfor planområdet
	38	567	
	38	512	
	38	575	Kun den delen av eiendommen som ligger innenfor planområdet
	38	568	
	38	570	

Eiendommer eid av Slemmestad Utvikling AS vist med grønn markering:

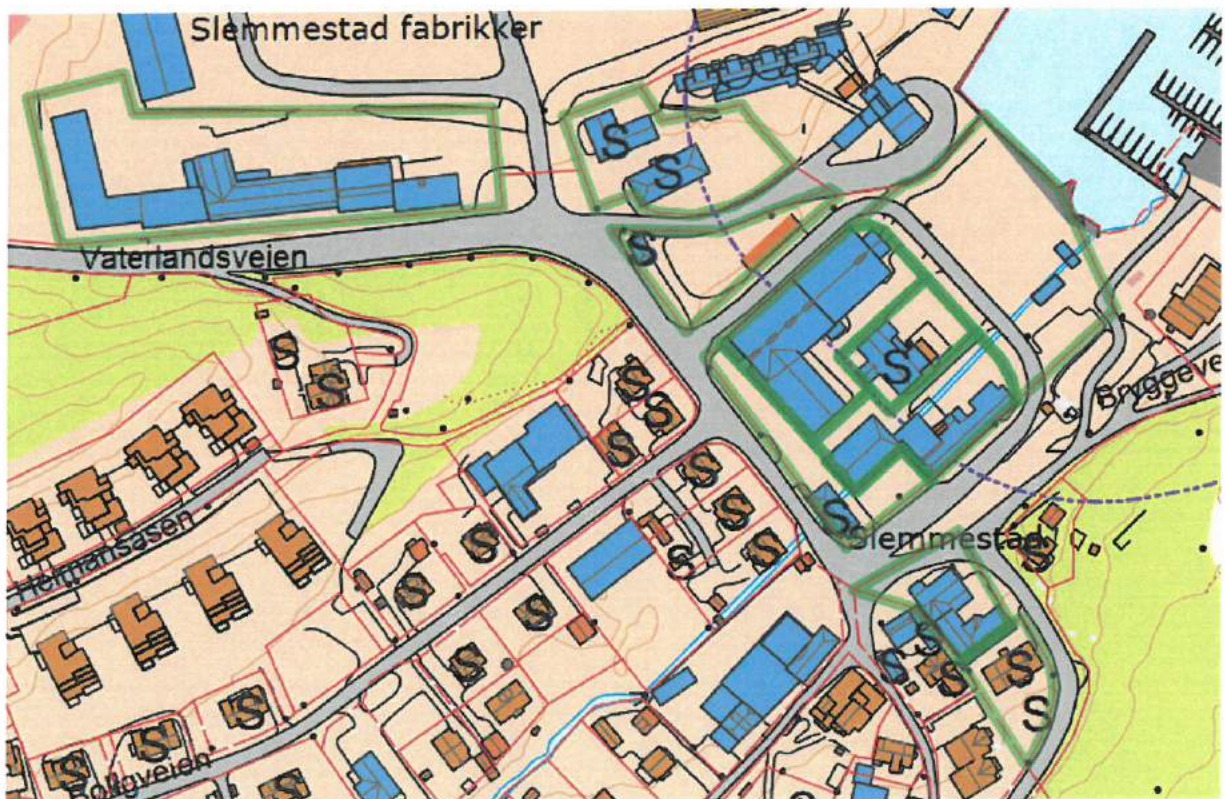
Eiendommer eid av Tåje Utvikling AS vist med grønn markering:

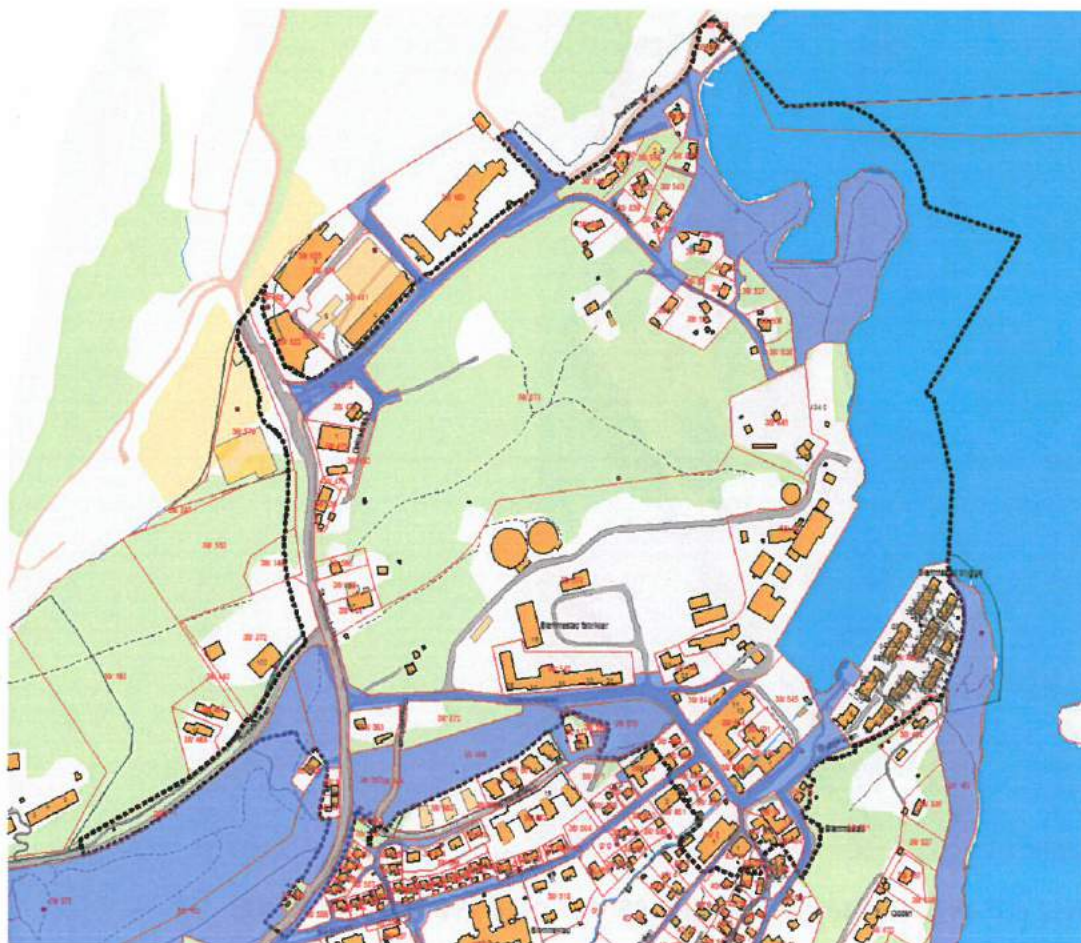
Eiendommer eid av Norcem AS vist med grønn markering:

Eiendommer eid av Slemmestad Brygge AS vist med grønn markering:

Eiendommer eid av Røyken kommune vist med lilla markering:

Pantedokument Panterett i fast eiendom, med hjemmelshavers samtykke

Pantsettelsen gjelder refinansiering av lån, jf. forskrift om gebyr for tinglysing mv. § 1 andre ledd

Innsenders navn (rekvirent):	Plass for tinglysingsstempel
Adresse:	
Postnummer: Poststed:	
Fødselsnr./Org.nr. Ref.nr.	

Opplysninger i feltene 1-5 registreres i grunnboken

1. Pantsetter(e)						
Navn					Fødselsnummer	
Angivelse av pantkravets størrelse						
Beløp	Valuta	Beløp med bokstaver				
	NOK					
2. Panthaver						
Navn					Fødselsnr./Organisasjonsnummer	
3. Panteobjekt						
Kommunenr.	Kommunens navn	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Ideell andel
4. Avtalt prioritet						
Panteretten har opptrinnsrett						
5. Forbud mot visse rettslige disposisjoner						
6. Supplerende tekst (tinglyses ikke)						
Forsikring ev. bestemmelser om pantsetters plikt til forsikring av pantet						
Mislighold/særlige bestemmelser om ekstraordinært forfall	Panthaver kan kreve pantkravet innfridd i henhold til pantelovens § 1-9.					
Innsigelser ved overdragelse av pantedokumenter	Dersom pantsetter er forbruker, og panthaver overdrar eller pantsetter dette pantedokumentet, kan pantsetteren gjøre gjeldende overfor erververen de samme innsigelser og motkrav som pantsetteren kunne gjort gjeldende overfor panthaveren på grunnlag av låne- og pantsettelsesforholdet, uavhengig av bestemmelsene i gjeldsbrevloven 17. februar 1939 nr 1 andre kapittel. Med forbruker menes en fysisk person når avtalens formål ikke hovedsaklig er knyttet til denne personens næringsvirksomhet, jf. finansavtaleloven § 2 første ledd annet punkt.					
Andre bestemmelser som ikke skal tinglyses						

Dato	Pantsetters underskrift
------	-------------------------

7. Erklæring om sivilstand m.v. for pantsetteren/pantsetterne**1. Er pantsetteren/pantsetterne gift eller registrert(e) partner(e)** Ja Nei Hvis ja, må også spørsmål 2 besvares.**2. Er pantsetterne gift eller registre partnere med hverandre og begge underskriver som pantsettere** Ja Nei Hvis nei, må også spørsmål 3 besvares.**3. Gjelder pantsettelsen eiendom som pantsetteren/pantsetterne og dennes (deres) ektefelle(r) bruker som felles bolig?** Ja Nei Hvis ja, må ektefellen(e)/registrerte(e) partner(e) samtykke i pantsettelsen.**Underskrifter og bekreftelser**

Jeg/vi gir herved panthaver slik panterett som spesifisert ovenfor

Sted, dato

Pantsetter(ne)s underskrifter(er)

Gjentas med blokkbokstaver

Jeg/vi bekrefter at pantsetter(ne) er over 18 år, og har underskrevet eller vedkjent seg sine(e) underskrift(er) i mitt/vårt nærvær. Jeg/vi er myndig(e) og bosatt i Norge

1.vitneunderskrift

Gjentas med blokkbokstaver

Adresse

2.vitneunderskrift

Gjentas med blokkbokstaver

Adresse

Som pantsetter(ne)s ektefelle(r)/registrerte partnere(e), samtykker jeg/vi i at eiendommen(e), festeretten og bygninger m.m. pantsettes i sin helhet.

Sted, dato

Ektefelle(r)/reg. partner(e)s underskrift

Gjentas med blokkbokstaver

Jeg/vi bekrefter at ektefelle/registrert partner er over 18 år, og har underskrevet eller vedkjent seg sin underskrift i mitt/vårt nærvær. Jeg/vi er myndig(e) og bosatt i Norge.

1.vitneunderskrift

Gjentas med blokkbokstaver

Adresse

2.vitneunderskrift

Gjentas med blokkbokstaver

Adresse

Dato

Pantsetters underskrift

8. Erklæring om sivilstand m.v. for hjemmelshaver(ne)
(fyller bare ut dersom pantsetter og hjemmelshaver ikke er samme person)

1. Er hjemmelshaver(ne) gift eller registrert(e) partner(e)

Ja Nei Hvis ja, må også spørsmål 2 besvares.

2. Er hjemmelshaverne gift eller registre partnere med hverandre og begge underskriver som hjemmelshavere

Ja Nei Hvis nei, må også spørsmål 3 besvares.

3. Gjelder pantsettelsen eiendom som hjemmelshaveren(e) og dennes (deres) ektefelle(r) bruker som felles bolig?

Ja Nei Hvis ja, må ektefellen(e)/registrerte(e) partner(e) samtykke i pantsettelsen.

Underskrifter og bekreftelser – hjemmelshaver(ne)

Jeg/vi samtykker herved i pantsettelsen som spesifisert ovenfor

Sted, dato

Fødselsnr./Org.nr.	Hjemmelshaver(ne)s underskrifter(er)	Gjentas med blokkbokstaver
--------------------	--------------------------------------	----------------------------

Jeg/vi bekrefter at hjemmelshaver(ne) er over 18 år, og har underskrevet eller vedkjent seg sine(e) underskrift(er) i mitt/vårt nærvær. Jeg/vi er myndig(e) og bosatt i Norge

1.vitneunderskrift	Gjentas med blokkbokstaver
--------------------	----------------------------

Adresse

2.vitneunderskrift	Gjentas med blokkbokstaver
--------------------	----------------------------

Adresse

Som hjemmelshaver(ne)s ektefelle(r)/registrerte partnere(e), samtykker jeg/vi i at eiendommen(e), festeretten og bygninger m.m. pantsettes i sin helhet.

Sted, dato

Ektefelle(r)/reg. partner(e)s underskrift	Gjentas med blokkbokstaver
---	----------------------------

Jeg/vi bekrefter at ektefelle/registrert partner er over 18 år, og har underskrevet eller vedkjent seg sin underskrift i mitt/vårt nærvær. Jeg/vi er myndig(e) og bosatt i Norge.

1.vitneunderskrift	Gjentas med blokkbokstaver
--------------------	----------------------------

Adresse

2.vitneunderskrift	Gjentas med blokkbokstaver
--------------------	----------------------------

Adresse

Dato	Pantsetters underskrift
------	-------------------------

Vedlegg 5

Oppdragsgiver
Viva IKS

Rapporttype
Usikkerhetsanalyse

2017-11-15

USIKKERHETSANALYSE

FELLESTILTAK

SLEMMESTAD

Oppdragsnr.: 1350025331
Oppdragsnavn: Usikkerhetsanalyse av Fellestiltak Slemmestad

Revisjon	0			
Dato	2017-11-15			
Utarbeidet av	Kine Solberg			
Kontrollert av	Marianne Ask Lervik			
Godkjent av				
Beskrivelse	Usikkerhetsanalyse Fellestiltak Slemmestad			

INNHold

1.	INNLEDNING.....	6
1.1	Bakgrunn og mål	6
1.2	Avgrensninger og forutsetninger	6
1.2.1	Avgrensninger	6
1.2.2	Forutsetninger for analysen	6
1.3	Organisering av arbeidet	6
2.	ANALYSEMODELL OG METODE.....	7
2.1	Begreper.....	7
2.2	Metodebeskrivelse.....	7
2.2.1	Metode for analyse av uønskede hendelser.....	9
3.	BASISKOSTNAD	11
3.1	Kostnadskalkyle for Fellestiltak Slemmestad	11
4.	ANALYSE AV UØNSKEDE HENDELSER	12
4.1	Identifikasjon og analyse av uønskede hendelser	12
4.2	Analyse av uønskede hendelser	12
4.3	Risikomatrise.....	12
4.3.1	Risikoreduserende tiltak.....	13
5.	RESULTATER FRA ESTIMATUSIKKERHETSEN	14
5.1	Bidragstere.....	15
6.	KONKLUSJON	16

Sammendrag

Røyken Kommune har vedtatt en områdeplan for Slemmestad. I forbindelse med dette er det inngått flere avtaler med utbyggere i området. For å sikre en oversikt over kostnader knyttet til opparbeidelse av offentlig infrastruktur i området er Viva IKS bedt om å ferdigstille et kostnadsoverslag på vei, vann og avløp til utbyggingsområdet. Rambøll Risk Management har bistått Viva IKS med å utføre en usikkerhetsanalyse. Usikkerhetsanalysens formål er å gi et kvalitativt og kvantitativt bilde av kostnadsusikkerheten i prosjektet.

Det er i analysen gjennomført en identifikasjon og analyse av uønskede hendelser for å få frem det totale usikkerhetsbildet av prosjektets kostnader. Alle identifiserte hendelser, og analysen av disse, er presentert i kapittel 4. Usikkerhet i kostnadsposter og uønskede hendelser er modellert i Monte Carlo simulering ved bruk av verktøyet @RISK. Resultatet er kumulativ sannsynlighetsfordeling for prosjektets kostnader.

Gjeldende kalkyle for prosjektet stipulerer en kostnad for prosjektet Fellestiltak Slemmestad på 255 MNOK. Til sammenligning er forventet kostnad i usikkerhetsanalysen estimert til å være 341 MNOK inkl. uønskede hendelser som kan skje i anleggsperioden, dvs. ca. 86 MNOK høyere enn gjeldende kalkyle.

Usikkerheten i kostnadene, gitt 70 % konfidensintervall ($15\% < x < 85\%$), er analysert til å ligge mellom 319 MNOK og 363 MNOK. Dette betyr at det er 15 % sannsynlighet for at kostnadene vil ligge innenfor en ramme på 319 MNOK, mens det er 85 % sannsynlighet for at de vil ligge innenfor en ramme på 363 MNOK.

I analysearbeidet ble det identifisert totalt fire (4) uønskede hendelser som vurderes å kunne ha konsekvenser for prosjektets totale kostnader. Tre (3) av de fire (4) identifiserte uønskede hendelsene er vurdert å ha høy konsekvens for prosjektet kostnader. Mens én (1) er vurdert til et lavt risikonivå for prosjektets kostnader. Følgende risikoreduserende tiltak ble identifisert i analyseprosessen:

- Jobbe målrettet med tiltak for å redusere bilbruk og tilrettelegge for båtpendlere.
- Lage et program for å gjennomføre og analysere prøvetaking.

Tabell 1 Resultater kvantitativ usikkerhetsanalyse. Tall i 2017-kroner, ekskl. mva.

Kalkyle	Totale kostnader inkl. uønskede hendelser
Basiskostnad	255 172 000
Forventet tillegg	85 617 971
Forventet kostnad – P50	340 789 971
Usikkerhetsavsetning	22 367 995
P85	363 157 966

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og mål

Røyken Kommune har vedtatt en områdeplan for Slemmestad. I forbindelse med dette er det inngått flere avtaler med utbyggere i området. For å sikre en oversikt over kostnader knyttet til opparbeidelse av offentlig infrastruktur i området er Viva IKS bedt om å ferdigstille et kostnadsoverslag på vei, vann og avløp til utbyggingsområdet. Rambøll Risk Management har bistått Viva IKS med å utføre en usikkerhetsanalyse. Usikkerhetsanalysens formål er å gi et kvalitativt og kvantitativt bilde av kostnadsusikkerheten i prosjektet.

1.2 Avgrensninger og forutsetninger

1.2.1 Avgrensninger

- Hendelser med liten sannsynlighet og store konsekvenser omfattes ikke (ekstremhendelser)
- Analysen omfatter ikke usikkerhet knyttet til forsinkelse i fremdrift
- Valutausikkerhet er ikke ivaretatt i analysen
- Påløpte kostnader for prosjektet inngår ikke i kostnadskalkylen
- Kostnader knyttet til identifiserte tiltak inngår ikke i prosjektets kostnadskalkyle
- Kostnader knyttet til åpning av Bøbekken inngår ikke i prosjektets kostnadskalkyle
- Uspesifiserte kostnader på 10 % er inkludert i kalkylens basisestimat
- Det er ikke tatt hensyn til eventuelle endringer/nye myndighetskrav i prosjektets grunnkalkyle
- Prisstigning i prosjektperioden omfattes ikke av analysen
- Det er ikke tatt høyde for eventuelle merkostnader på grunn av manglende finansiering

1.2.2 Forutsetninger for analysen

- Opprinnelig kalkyle med prisnivå februar 2015, prisjuster til nivå februar 2017.
 - Opp 1,5 % iht. SSB Byggekostnadsindeks for "Tømring og snekring i alt".
- Statens Vegvesens håndbok N 100
- Kalkyleoppsett med reviderte mengder fra Asplan Viak v/ Aasne Haug, datert 15.6.2017
- Plankart Slemmestad sentrum rev01, datert 7.6.2017
- Diverse e.post fra Øystein Liltved
- Alle tall er uten mva. i henhold til gjeldende retningslinjer
- Kjennskap til, men ikke detaljkunnskap om lokale grunnforhold

1.3 Organisering av arbeidet

Arbeidet er gjennomført av Rambøll Norge AS i samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Røyken kommune, Viva IKS, Bygghanalyse og Asplan Viak. Personer som har deltatt i arbeidet er presentert i tabellen nedenfor:

Tabell 2: Oversikt over arbeidsgruppen på analysemøtet 1. november 2017

Navn	Firma	Rolle
Ingvild Skaset	Røyken Kommune	Leder planavdelingen
Arne Graarud	Bygghanalyse	Kalkulatør
Aasne Haug	Asplan Viak	Planarkitekt
Jørgen Andersen	Viva IKS	Representant fra prosjekteier
Jonas Bjerga	Rambøll Norge	Kalkulatør
Marianne Ask Lervik	Rambøll Norge	Fagansvarlig usikkerhetsanalyse
Kine Solberg	Rambøll Norge	Medarbeider usikkerhetsanalyse

2. ANALYSEMODELL OG METODE

2.1 Begreper

Analysemodellen for kvantifisering av usikkerhet er overordnet beregnet med følgende sammenheng, med hvert begrep forklart i ytterligere detalj under:

$$\begin{array}{l}
 \text{Grunnkalkyle} \\
 + \text{ Uspesifiserte kostnader} \\
 = \text{ Basiskostnad} \\
 + \text{ Effekten av estimatusikkerhet} \\
 + \text{ Effekten av usikkerhetsdrivere} \\
 \hline
 = \text{ Prosjektets forventede totalkostnader}
 \end{array}$$

Grunnkalkyle

Grunnkalkylen representerer prosjektets spesifiserte, deterministiske kostnader – uten uspesifiserte kostnader.

Uspesifiserte kostnader

Uspesifiserte kostnader er kostnader som man av erfaring vet vil komme, men som ikke er spesifisert på grunn av manglende detaljeringsgrad på analysetidspunktet.

Estimatusikkerhet

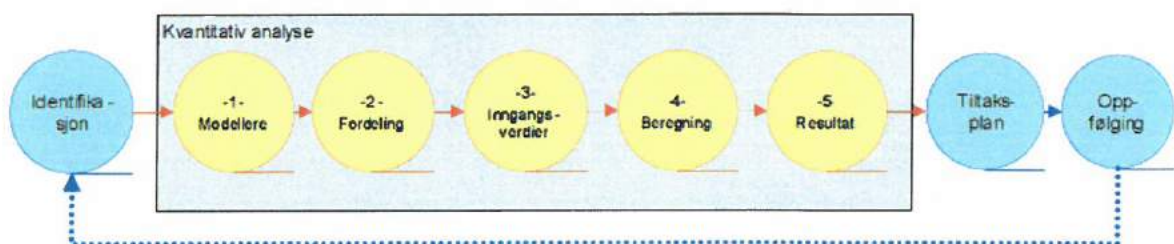
Overordnede kostnadsposter er vurdert av analysegruppen og tildelt optimistisk, mest sannsynlig og pessimistisk verdi – tripplestimater. Vedlegg 1 dokumenterer vurderingene som er gjort. Kapittel

Usikkerhetsdrivere/uønskede hendelser

Usikkerhetsdriverne er usikkerheter som kan påvirke hele eller deler av prosjektets totalkostnad.

2.2 Metodebeskrivelse

Prosjektets kostnader vil påvirkes av både uønskede hendelser som inntreffer i prosjektperioden og av estimatusikkerhet i oppsatt kalkyle. Rambølls metodikk for estimering av usikkerhet i kalkyler og uønskede hendelser er basert på Concept-rapportene fra NTNU og illustrert i figuren nedenfor. Metodikken er i samsvar med NS 5814.

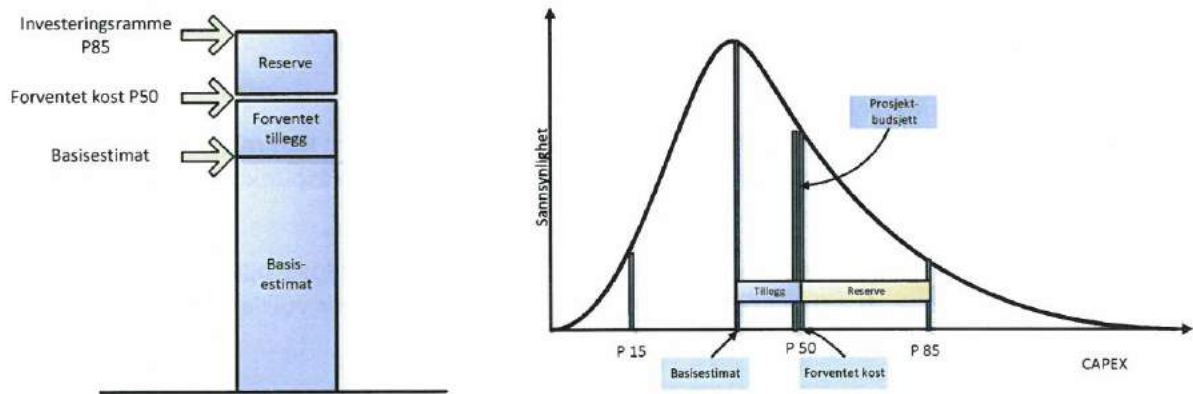
Figur 1 Arbeidsmetodikk usikkerhetsanalyser (Austeng, 2005, s. 16)

Analysen startet med å fastsette prosjektets suksesskriterier, dvs. risikostyringsmål, skala for sannsynlighet og konsekvens for vurdering og rangering av uønskede hendelser, samt prosjektets akseptkriterier. Identifikasjonsfasen hadde som hensikt å kartlegge usikkerhetsbildet for prosjektets kostnader. Det ble avholdt en idédugnad i samarbeid med arbeidsgruppen for å identifisere usikkerhet i kostnadsposter og kartlegge uønskede hendelser.

Deretter ble de uønskede hendelsene analysert i samarbeid med arbeidsgruppen og rangert ved bruk av risikomatriser. Samtidig ble det identifisert enkelte risikoreducerende tiltak. Det ble gjort en full årsaks- og konsekvensanalyse av de identifiserte uønskede hendelsene.

Forventet kostnad er utarbeidet på bakgrunn av grunnkalkyle per. 1.11.2017. Usikkerhet i alle kostnadsposter og uønskede hendelser er modellert i en Monte Carlo simulering ved bruk av verktøyet @RISK, som er en applikasjon til Microsoft Excel, for beregninger og simulering av usikkerhet.

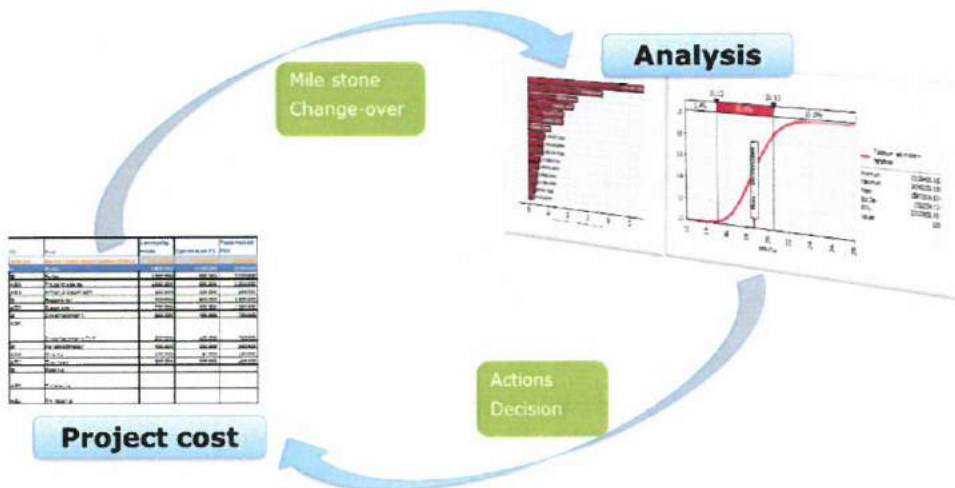
Som resultat fremkommer investeringens totale usikkerhetsprofil og grunnlaget for å dimensjonere investeringsramme, anbefalte reserver og marginer for prosjektet. Fra dette resultatet vil en også kunne sette en styringsramme for prosjektet.

Figur 2 Estimatstruktur

Den vanligste måten å fremstille resultatene av en slik simulering, er ved hjelp av en kumulativ fordeling, en såkalt S-kurve. Denne kan brukes til å lese av med hvor stor sannsynlighet at sluttsummen vil falle innenfor en gitt verdi. Se figuren nedenfor.

Simulation software: @Risk

Figur 3 S-kurve

2.2.1 Metode for analyse av uønskede hendelser

Risiko er definert som en funksjon av sannsynlighet og konsekvens. Alle identifiserte hendelser er gitt en sannsynlighet, samt en konsekvens i forhold til kostnader for prosjektet.

På bakgrunn av gitt sannsynlighet og konsekvens rangeres hver uønsket hendelse i en risikomatrix etter hvor alvorlig risikoen er. For prosjektet er det valgt en 3x3 matrise, dvs. en inndeling i 3 for både sannsynlighet og konsekvens. Risikomatrixene er delt inn i 3 risikoområder:

- **Rød** – hendelser som havner i det røde området har **høy risiko**. Dette er risikoer som må ha høyest prioritet i forhold til å iverksette risikoreduserende tiltak.
- **Gul** – hendelser som havner i det gule området har **middels risiko**.
- **Grønn** – hendelser som havner i det grønne området har **lav risiko**. Dette er risikoer som vil ha lavest prioritet i forhold til å iverksette risikoreduserende tiltak.

Risikomatrixen for analyse av kostnader er vist under.

KOSTNAD	Lav konsekvens	Middels konsekvens	Høy konsekvens
Meget sannsynlig			
Sannsynlig			
Mindre sannsynlig			

Figur 4: Tom risikomatrix til bruk i det videre arbeidet

De identifiserte hendelsene er i analysearbeidet gitt en sannsynlighet for å inntreffe, samt en kostnadskonsekvens dersom de inntreffer. Følgende informasjon er utarbeidet i vurdering av hver enkelt hendelse;

- Beskrivelse av årsaker til hendelsen.
- Planlagte/ eksisterende risikoreduserende tiltak.
- Valgt sannsynlighet og valgt konsekvens i henhold til fastsatt skala, samt bakgrunn for disse valgene.
- Forslag til nye risikoreduserende tiltak.

Vurdering av sannsynlighet for uønskede hendelser

Følgende sannsynlighetsfordeling (frekvens) ligger til grunn for hendelsesanalysen:

Tabell 3: Sannsynlighetsskala for analyse av uønskede hendelser

Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig
En hendelse sjeldnere enn hvert 10. år. < 10 %	En hendelse mellom hvert 2. og hvert 10. år. 10 - 40 %	En hendelse oftere enn hvert 2. år. >40 %

Vurdering av konsekvens for uønskede hendelser

Tabellen under viser inndeling av konsekvensskala for kostnad. Konsekvensskalaen angir en kostnadmessig konsekvens for hver enkelt av de uønskede hendelsene.

Tabell 4: Konsekvensskala for analyse av hver enkelt uønsket hendelse

	Lav konsekvens	Middels konsekvens	Høy konsekvens
Kostnad	Kostnad < 3 MNOK	Kostnad 3 - 10 MNOK	Kostnad > 10 MNOK

Vurdering av parametere for simulering av konsekvenser

Uønskede hendelser som blir identifisert og funnet å ha en kostnadmessig konsekvens, skal inkluderes i usikkerhetsanalysene. I den forbindelse er følgende minimums-, forventnings- og maksimumsverdier lagt til grunn i analysene:

Tabell 5 Simuleringsparametere for sannsynlighetsklasser

Sannsynlighetsklasse	Beskrivelse	Minimum	Forventet	Maksimum
Mindre sannsynlig	En hendelse sjeldnere enn hvert 10. år. < 10 %	0,02	0,06	0,2
Sannsynlig	En hendelse mellom hver 2. og hvert 10. år. 10 - 40 %	0,2	0,4	0,8
Meget sannsynlig	En hendelse oftere enn hvert 2. år. >40 %	0,8	1	3

Tabell 6: Simulerings-parametere for konsekvensklasser kostnader

Konsekvensklasse	Beskrivelse	Minimum (kr)	Forventet (kr)	Maksimum (kr)
Lav	Økte kostnader inntil 3 MNOK	1 000 000	2 000 000	3 000 000
Middels	Økte kostnader 3-10 MNOK	3 000 000	6 500 000	10 000 000
Høy	Økte kostnader over 10 MNOK	10 000 000	Individuell vurdering*	Individuell vurdering*

*Individuell vurdering – hendelser i analysen som er analysert til å ha en høy konsekvens for kostnader (over 10 MNOK.) er simuleringsparametere for forventet kostnad satt til 12,5 MNOK og maksimum kostnader satt til 15 MNOK.

3. BASISKOSTNAD

3.1 Kostnadskalkyle for Fellestiltak Slemmestad

For gruppesamlingen ble det tatt utgangspunkt i følgende grunnkalkyle:

Tabell 7 Grunnkalkyle for Fellestiltak Slemmestad pr. 1.11.2017

Post	Navn	Basisestimat
<i>1. Vei høy/middels standard</i>		
	Vaterlandsveien, m 2 busstopp og leskur	25 822 500
	Slemmestadveien (innenfor planområdet) uten rundkjøringene	28 063 200
	Vaterlandskvartalet Del 1 (evt private arealer ikke tatt ut) +Rundkjøring.	12 083 500
<i>2. Veier normal standard</i>		
	Eternittveien	13 366 100
	Tåjeveien eksisterende	10 461 000
	Tåjeveien ny	6 736 400
	Burmaveien eksisterende	17 059 900
	Fabrikkveien (*2 ulike snitt)+ny rundkjøring	9 154 200
	Omlagt vei fra Heimannsåsen	-
	Rustadveien ny (arm)	15 618 900
<i>4. Stier</i>		
	Gangbro over Slemmestadkrysset	7 744 000
	Norcempromenaden	2 348 500
	Kyststien	3 092 100
	Fabrikkstien	2 895 200
	Marinapromenaden	1 575 200
<i>5. Torg</i>		
	Trappetorget	7 518 500
	Torget	3 580 500
	Vaterlandskvartalet Del 2 (kjørbart torg)	11 376 200
	Bryggetorget	5 135 900
<i>6. Bygg</i>		
	Slam-amfiet	4 803 700
<i>7. Rundkjøringer</i>		
	Slemmestadveien/Eternittveien	13 982 100
	Slemmestadveien/Vaterlandsveien/Rustadveien	17 007 100
<i>8. Park</i>		
	NY:Fabrikkparken	10 063 900
	Norcemstranda	2 710 400
	Vaterland Strandpark (Havneparken)	4 935 700
	Strandparken	43 554 500
Totalt		255 172 000

4. ANALYSE AV UØNSKEDE HENDELSER

4.1 Identifikasjon og analyse av uønskede hendelser

Uønskede hendelser er interne og eksterne forhold som kan påvirke prosjektkostnadene og prosjektets fremdrift. Hendelsene kan være av en type som prosjektet både kan og ikke kan påvirke. Uønskede hendelser ble identifisert under analysemøte og er vist i Tabell 8.

Tabell 8 Identifiserte uønskede hendelser

Nr.	Uønsket hendelse
1	Rustadveien utenfor planområdet må inkluderes i prosjekter
2	Flytte trafo som ligger nært til ny rundkjøring Vatelandsveien/Slemmestadveien
3	Flom
4	Miljøfarlig avfall i parkarealer

4.2 Analyse av uønskede hendelser

De identifiserte hendelsene er i analysearbeidet gitt en sannsynlighet for å inntreffe, samt en eventuell konsekvens for det aktuelle risikostyringsmålet dersom de inntreffer. Ved valg av sannsynlighet for den enkelte hendelse, tas det hensyn til risikoreduserende tiltak som er gjennomført og/eller planlagt for prosjektet, samt historikk og statistikk i forhold til om hendelsen har inntruffet tidligere.

Risikonivået gir en indikasjon på hvor alvorlige konsekvenser hendelsene får hvis de inntreffer.

Resultatet av vurderingen er presentert i kapittel 4.3 Det etablerte risikobildet for prosjektets kostnader er presentert ved bruk av risikomatriser. Tallene i matrisen tilsvarer løpenummeret på hver hendelse. De identifiserte risikoreduserende tiltakene er presentert i kapittel 4.3.1. Detaljert analyseinformasjon fra vurdering av hver enkelt hendelse er presentert i vedlegg 2.

4.3 Risikomatrise

Kostnader	Lav < 3 MNOK	Middels 3 - 10 MNOK	Høy > 10 MNOK
Meget sannsynlig > 40 %		2	1, 4
Sannsynlig 10 - 40 %	3		
Lite sannsynlig < 10 %			

Figur 5 Risikomatrise som viser risikobildet av uønskede hendelser

Tabell 9 Oppsummert risikonivå for hver hendelse.

Nr.	Uønsket hendelse	Risikonivå
1	Rustadveien utenfor planområdet må inkluderes i prosjekter	Høy
4	Miljøfarlig avfall i parkarealer	Høy
2	Flytte trafo som ligger nært til ny rundkjøring Vatelandsveien/Slemmestadveien	Høy
3	Flom	Lav

Tre av de fire usikkerhetsdriverne/uønskede hendelser som er identifisert er vurdert å ha høy konsekvens for prosjektets kostnader.

4.3.1 Risikoreducerende tiltak

I analysen er det identifisert forslag til ytterligere risikoreducerende tiltak for å redusere risiko tilknyttet prosjektet Fellestiltak Slemmestad. Forslag til tiltak er presentert i Tabell 10 nedenfor. For hendelser med høyt risikonivå skal risikoreducerende tiltak iverksettes. Tiltak bør iverksettes sett i forhold til et kost-nytte perspektiv.

Tabell 10: Identifiserte risikoreducerende tiltak

Nr.	Hva	Beskrivelse	Tilknyttet risiko
T-1	Rustadveien utenfor planområdet må inkluderes i prosjekter	<ul style="list-style-type: none"> Jobbe målrettet med tiltak for å redusere bilbruk og tilrettelegge for båtpendlere. 	1
T-2	Miljøfarlig avfall i parkarealer	<ul style="list-style-type: none"> Lage et program for å gjennomføre og analysere prøvetaking. 	4

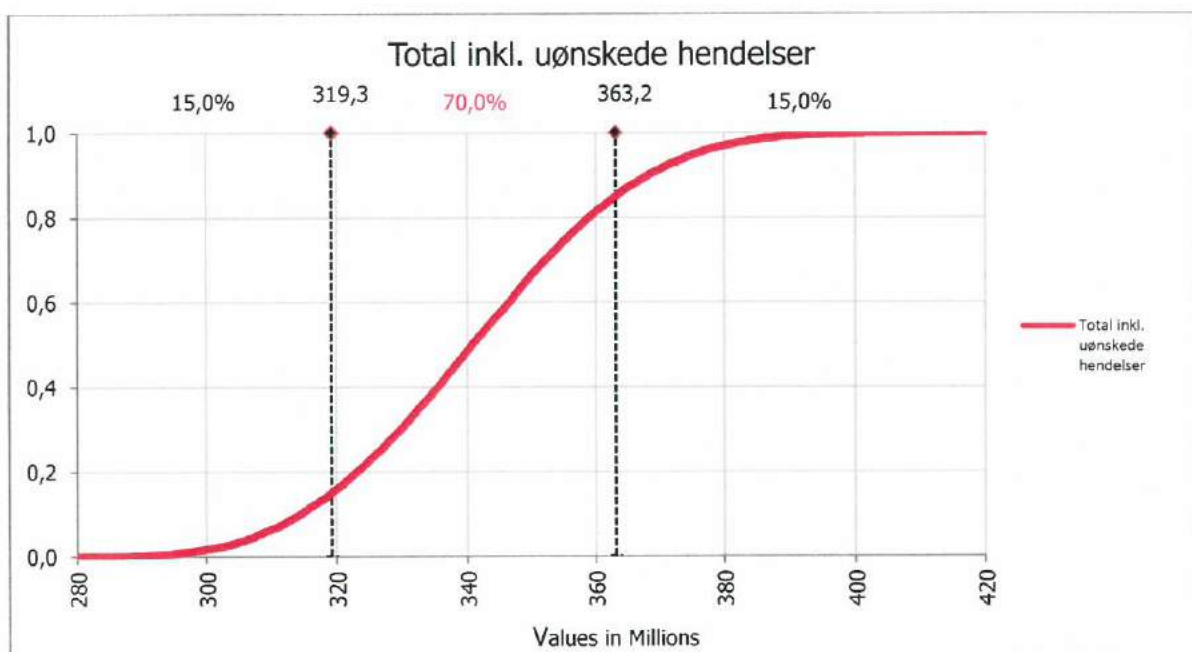
5. RESULTATER FRA ESTIMATUSIKKERHETSEN

Utgangspunkt for usikkerhetsanalysen av prosjektets totale kostnader er prosjektets kalkyle per 1. november 2017. I tillegg kommer de uønskede hendelsene som har en kostnadmessig konsekvens dersom de inntreffer.

Usikkerhetsanalysen av prosjektets totale kostnader inkluderer:

- *Usikkerhet knyttet til uønskede hendelser:*
Dette omfatter kostnadmessige konsekvenser av uønskede hendelser som kan inntreffe med en viss frekvens i prosjektperioden. Det vil si usikkerhet knyttet til både den frekvens en hendelse inntreffer med i prosjektperioden og den kostnadmessige konsekvensen dersom hendelsen inntreffer.
- *Usikkerhet i prosjektets kalkyle;*
Det er tatt utgangspunkt i kostnadsposter i gjeldende kalkyle. Kalkylen inkluderer ikke avsatte marginer, reserver eller merverdiavgift. Simuleringsresultatene kan derfor sammenlignes med et basisestimat på 255,2 MNOK. Gjeldende kalkyle er presentert i kapittel 3.1

Akkumulert sannsynlighetsfordeling (S-kurve) i figuren under viser sannsynligheten for ikke å overskride bestemte kostnadsnivåer. Kurven viser hvordan usikkerheten forventes å påvirke prosjektet, representert ved sannsynligheten for å gjennomføre prosjektet til basiskostnaden og avstanden mellom denne og simulert forventet kostnad. Simulering av kostnadene er gjort ved bruk av Monte Carlo simulering og simuleringsverktøyet @RISK. Usikkerhetsbildet for Fellestiltak Slemmestad sine kostnader er vist ved fordelingen i Figur 6 nedenfor. Resultatene er oppsummert i Tabell 11.

Figur 6: Akkumulert sannsynlighetsfordeling av prosjektets totale kostnader inkl. uønskede hendelser.

Tabell 11: Resultater - usikkerhetsbilde totale kostnader for Fellestiltak Slemmestad

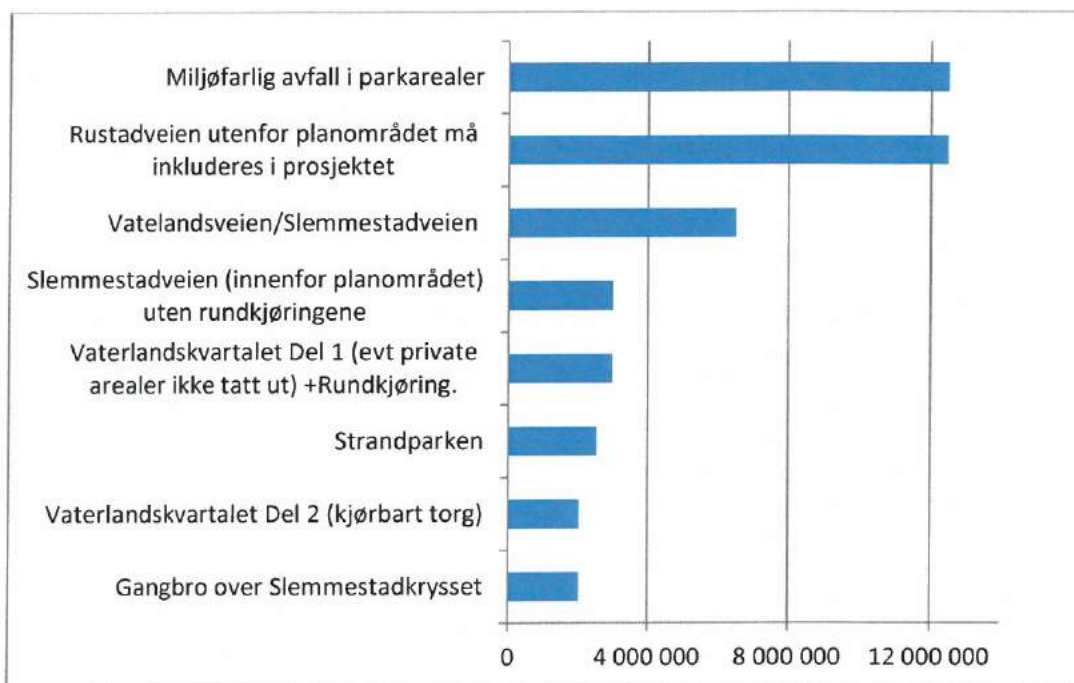
Totale kostnader inkl. uønskede hendelser			
Minimum	Forventet	Usikkerhet*	Maksimum
284 MNOK	341 MNOK	319 MNOK – 363 MNOK	418 MNOK

*70 % konfidensintervall (15 % < x < 85 %)

5.1 Bidragsyttere

Usikkerheten i hver kostnadspost i kalkylen bidrar til usikkerheten i totalkostnadene for Fellestiltak Slemmestad. I tillegg kommer usikkerheten i form av kostnader i forbindelse med uønskede hendelser.

I Figur 7 nedenfor er de uønskede hendelsene rangert for å vise hvilke som bidrar mest til økte kostnader.

Figur 7 Tornadodiagram som viser hvilke poster som bidrar til mest usikkerhet.

6. KONKLUSJON

Gjeldende kalkyle for prosjektet stipulerer en kostnad for prosjektet Fellestiltak Slemmestad på 255 MNOK. Til sammenligning er forventet kostnad i usikkerhetsanalysen estimert til å være 341 MNOK inkl. uønskede hendelser som kan skje i anleggsperioden, dvs. ca. 86 MNOK høyere enn gjeldende kalkyle.

Usikkerheten i kostnadene, gitt 70 % konfidensintervall ($15\% < x < 85\%$), er analysert til å ligge mellom 319 MNOK og 363 MNOK. Dette betyr at det er 15 % sannsynlighet for at kostnadene vil ligge innenfor en ramme på 319 MNOK, mens det er 85 % sannsynlighet for at de vil ligge innenfor en ramme på 363 MNOK.

I analysearbeidet ble det identifisert totalt fire (4) uønskede hendelser som vurderes å kunne ha konsekvenser for prosjektets totale kostnader. Tre (3) av de fire (4) identifiserte uønskede hendelsene er vurdert å ha høy konsekvens for prosjektets kostnader. Mens én (1) er vurdert til et lavt risikonivå for prosjektets kostnader. Følgende risikoreducerende tiltak ble identifisert i analyseprosessen:

- Jobbe målrettet med tiltak for å redusere bilbruk og tilrettelegge for båtpendlere.
- Lage et program for å gjennomføre og analysere prøvetaking.

Tabell 12 Resultater kvantitativ usikkerhetsanalyse. Tall i 2017-kroner, ekskl. mva.

Kalkyle	Totale kostnader inkl. uønskede hendelser
Basiskostnad	255 172 000
Forventet tillegg	85 617 971
Forventet kostnad – P50	340 789 971
Usikkerhetsavsetning	22 367 995
P85	363 157 966

VEDLEGG 1 – VURDERING AV USIKKERHET I KOSTNADSPOSTER

1 Veier høy/middels standard

Navn	Mengde	Enhhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar	Pris/enhet	Uspesifisert	Minimum	Basisestimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
Vaterlandsveien, m 2 busstopp og leskur	356	m	2 Kjørefelt+kollektivfelt = 9,75m+3,5m sykkel+ 4m fortau m trær+ 2,5m fortau+3,65m armet vegetal grønt på øst side. Støttemur ca 132 m.	6+smale kanter (2x0,8), noe varierende bredder	Antatt gjennomsnittlig bredde på 7,0 m på eksisterende vei	65 940	10 %	23 475 000	25 822 500	32 278 125	27 191 875	I estimatet ligger det inne at nye veier kan legges rett på terrenget. Det er ikke tatt høyde for graving, eventuelle rekkverk etc. Det er liten usikkerhet knyttet til lengden på strekningen, men noe usikkerhet knyttet til meterprisen. Prosjektet er ikke helt kjent med hvilke grunnforhold som er i området. Det vurderes å være generelt utfordrende lokale forhold, spesielt gjelder dette med mot sentrum. Utfordrende grunnforhold omfatter svartskeer i grunnen, mye bløte masser og mulig kvikkleire i nærliggende område. Ny vei er delvis lagt på eksisterende vei. Det vil være behov for noe inngrep i terrenget i forbindelse med ny bussvei + gang og sykkelvei. Det kan være et ønske å bevare betongdekke, tilpassning av dette kan føre til økte kostnader. Eventuell fjerning av betongdekke vil også være en økt kostnad. Støttemur er inkludert i basisestimat
Stemmestadvæien (innenfor planområdet) uten rundkjøringene	557	m			Støyskjerm ikke medtatt.	45 800	10 %	25 512 000	28 063 200	39 288 480	30 954 560	Gjeldende strekning ligger på en hylle i terrenget, og det vil være behov for terrenginngrep. Bussfil og gang- og sykkelvei fører til utvidelse av dagens vei. 7 MNOK av estimatet er graving, og det er denne posisjonen det er knyttet mest usikkerhet til. Mengde masser som skal fraktes til deponi og masser som skal brukes til oppbygning av veibanen er det knyttet usikkerhet til. Det er også usikkerhet knyttet til sprengning og utkjøring, dette gjelder da omfanget inngrep og mulig behov for større inngrep enn planlagt. Støyberetninger kan vise behov for støyskjermer. Prosjektets kompleksitet kan øke kostnadene knyttet til rigg og drift sammenlignet med de andre veistrekningsene. Denne veistrekingen har høyest ADT og gir størst utfordringer knyttet til omlegging av trafikk i anleggsfasen. Det må forventes at entreprenør priser inn skringstiltak.
Vaterlandskvartalet Del 1 (est private arealer ikke tatt ut) + Rundkjøring	240	m	Vest: 6m kjørefelt+2+5m fortau. + busslomme/bussfelt som anslatter del av fortau. Øst: 6m kjørefelt+2,5+4m fortau + Rundkjøring R=13m	Deler: 7,5, med 1x fortau. For svig utfyllende veiareal	Antatt gjennomsnittlig bredde på 9,0 m på eksisterende vei	45 770	10 %	10 985 000	12 083 500	24 167 000	15 745 187	Området har utfordrende grunnforhold mtp leire og kvikkleire på større dyp. Det vurderes å være stor samsynlighet for forurensning i grunnen. Det er usikkert hva som ligger i grunnen, men man bør ta høyde for at det kan være kostbart å deponere. Blant annet er det mulighet for asbest i grunnen. Det er usikkerhet knyttet til behovet for sikringsiltak mtp. at området er utsatt for både flom og havnivåstigning. Det å skulle ivareta eksisterende kulvert og VA-ledninger vil gi økte kostnader grunnet kompleksitet. Det er også usikkerhet knyttet til robustheten av infrastrukturen, og i hvilken grad konstruksjonen tåler flom. Hvis det blir behov for bru over bekk, vil det være kostnadsøkende da det ikke inngår i estimatet.
SUM VEIER MED MIDDELS/HØY STANDARD									65 969 200		75 891 602	

2 Veier med normal standard

Navn	Mengde	Enhhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Prisenhet	Uspesifisert	Minimum	Basissetimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
Ersmithveien	450	m	Normal 6m+2x fortau a 2,5m	6-9m, uten fortau	Antatt gjennomsnittlig bredde på 7,0 m på eksisterende vei. Medtatt 2 stk fortau med bredde lik 2,5m	27 000	10 %	12 151 000	13 366 100	16 039 320	13 852 140	Vei skal ligge på eksisterende veibane, med noe utvidelse. Det er usikkerhet knyttet til omfang på veiskjøring. Ellers vurderes det å være lite usikkerhet på denne strekningen.
Tåjeveien eksisterende	340	m	6,65 kjørebane+1x3m fortau	3,20m, uten fortau	Medtatt fortau med bredde lik 2,5m	27 970	10 %	9 034 500	10 461 000	12 553 200	10 682 900	Veien skal legges om i høyde og breddeviddes. Det er knyttet noe usikkerhet til grunnforhold, men antas å være mye jeil. Kupert terreng kan gi utfordringer, og eventuelt tunn av alluskifer kan føre til krav om tiltak ifm. deponering. Deresom det er mer utfordrende grunnforhold enn antatt vil dette være prisøkende. Det kan være at prosjektet velger et enklere tiltak, der man beholder deler av eksisterende vei fremfor utskiftelse av hele strekningen. Dette vil gi en kostnadsreduksjon.
Tåjeveien ny	191	m	6,65m kjørebane+1x3m fortau 116m, 2x3m fortau i 75m			32 060	10 %	5 617 800	6 736 400	8 063 680	6 879 293	Terrenget på strekningen er bratt og det skal gjennomføres arbeider med skjæring gjennom skifer. Det er knyttet usikkerhet til grunnforholdene. På flata kan det være forurenning i grunnen, da det her ligger gamle fyllmasser. Det er ikke kjent hva slags fyllmasse dette er. Kostnader i forbindelse med utkjøring og deponering kan øke. Det kan bli behov for foringsriktiltak på deler av denne strekningen (den delen som ligger nærmest vannet). Det kan være at prosjektet velger et enklere tiltak, der man beholder deler av eksisterende vei fremfor utskiftelse av hele strekningen. Dette vil gi en kostnadsreduksjon.
Burnaveien eksisterende	580	m	Normal 6,5m kjørebane, 3x3m fortau i 230m, ensidig fortau siste 350m	6,5, uten fortau		26 740	10 %	15 509 000	17 059 900	22 177 870	16 248 923	Strekningen har utfordrende partier som vil kreve store skjæringer i svartkifer. Usikkerhet knyttet til omfang og metode (sprengning/pigging). Det er også usikkerhet knyttet til omfang av behov for sikringsiltak. Kan bli påkrevet ytterligere tiltak enn hva som ligger til grunn i estimatene. Usikkerhet knyttet til håndtering og mengde av spesialavfall fra dette området.
Fabrikkeveien 12 ulike snitt-ny rundkjøring	185	m	Normal: kjørefelt 6,5x2,5+2,5 fortau + rundkjøring/kjørbar plass R=13m med 2,5 fortau	Kjøremulighet i dag, ikke iht norm	Antatt kostnader lik komplett ny vei, 3,0 m fortau på begge sider	44 980	10 %	7 905 900	9 154 200	10 965 040	9 348 380	Strekningen vurderes som lite komplisert. Usikkerhet knyttet til eventuell forurenning i grunn. Håndtering av spesialavfall kan være kostnadsdrivende. Harde komprimerte masser kan føre til mindre utskifting av masser for ny vei, noe som kan føre til lavere kostnader enn estimert.
Omlagt vei fra Heimnassåsen	-	m			Ikke medtatt. Antar små arbeider ifbm. møte med Vaterlandsveien, Inkl i kostnad Vaterlandsveien	#DIV/0!	10 %					
Rustaveien ny (arm)	400	m	7 m kjørebane+2,5m fortau + 3,5 m sykkelvei		Medtatt 3,5 m sykkelvei og et stk. fortau a 2,5 m iht. e-post fra Aasne Haug, daterert 15.6.2017 kl. 16.27. M.a.o. 7+2,5+3,5.	36 500	10 %	14 199 000	15 618 900	18 742 860	16 186 860	Strekningen har bratt terreng. Det forventes å kunne benyttes seg av pigging og at massene er enkle å fjeme. Geologien kan være noe utfordrende og det kan bli noe kompleksitet knyttet til omkjøring der ny vei møter eksisterende vei.
SUM VEIER MED NORMAL STANDARD									72 396 500		75 198 497	

4 Stier

Navn	Mengde	Enhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Prisenhet	Uspesifis ørt	Minimum	Basesestimert	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
4STIER												
Gangbro over Slemmestadvasssett	195	m	Normal (helst tre); 3m inkluderer ramper+trapp 16m		Antatt 60 m spenn, og 5 m fri høyde under bro. Vøll på vestsiden på østsiden forutsatt høydeforskjell tatt i betraktning. Inkluder Brygge = ca. 730 m2, medtatt tredekke på og i forkant av bryggen	38 100	10 %	6 336 000	7 744 000	15 488 000	9 856 000	Usikkerhet knyttet til pris. Lagt til grunn en nøktern utforming, valg av materiale og utforming kan være kostnadsøkende. Ufordreende terreng er kostnadsreduserende. Trafikale utfordringer i byggetid. Hvis det er ønskelig med symbolmarkering eller at brua skal fremstå som et landemerke kan det gi høyere kostnader. Dersom valgt løsning har en lavere standard enn det som ligger til grunn kan kostnadene reduseres.
Norcompromenaden	62	m	ca 9m bredt	belongbrygge finnes i dag	Brygge = ca. 730 m2, medtatt tredekke på og i forkant av bryggen	34 440	10 %	1 814 760	2 348 500	3 522 750	2 562 000	Valg av enklere løsning (materialvalg) eller ingen ending av kaifront vil kunne være kostnadsreduserende. Hvis behov for å fjerne mer av eksisterende brygge eller ny forsterkning av fundamentering, vil dette være kostnadsdrivende.
Kyststien	358	m	3m sykkel i tillegg til fortauet langs ny del av Tjøveien og veien ned til Tjellestranda+166m 5 meter gang/sykelvei mot Norcemstanda		Basert på oppgitt mengde antas at deler av o. GT3 er inkludert i parkarealer og dermed kalkulert i andre poster	7 850	10 %	2 108 250	3 092 100	3 092 100	2 764 150	Sten er flomutsatt. Flomutsatt slit gir høyere drifts og vedlikeholdskostnader, noe som kan føre til valg av enklere løsning enn det som ligger til grunn i estimatet. Et alternativ kan være å legge om traseen. Usikkerhet knyttet til lengde på stien da det er planlagt at den skal ligge naturlig i terrenget. Ved valg av enklere løsning og en løsning uten kantstein vil dette være kostnadsreduserende.
Fabrikkstien	262	m	gang/sykelveg bredde 3+0,5+0,5			10 050	10 %	2 368 800	2 895 200	3 474 240	2 912 747	Stigning fordrer at man planerer ut terreng. Liten usikkerhet knyttet til estimat.
Marnapromenaden	157	m	Usikker på hva dette skal være eller om det skal være del av fellesilttak	Ikke opparbeidet	Ikke medtatt kostnader for infrastruktur.	9 120	10 %	1 268 800	1 575 200	1 890 240	1 584 747	Usikkerhet knyttet til grunnforhold.
SUM STIER									17 655 000		19 679 643	

5 Torg

Navn	Mengde	Enhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Pris/enhet	Uspesifisert	Minimum	Basisestimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
Trappetorget	800	m2	Høy: stein/betong	Ståltrapp		8 540	10 %	3 417 500	7 518 500	11 277 750	7 404 583	Usikkerhet knyttet til valg av løsning, utforming og materialvalg. Valget kan påvirke kostnadene opp eller ned avhengig av løsning. Det er også noe usikkerhet knyttet til type bergkvalitet i området. Det kan være behov for å bygge rampe i trappen.
Torget	800	m2	Høy: Som over	Torg i dag		4 070	10 %	2 604 000	3 680 500	5 370 750	3 851 750	Usikkerhet knyttet til sammenhengen med Bøbekken og valg av materialbruk. Møblering, estetiske forhold og utsmykning av torget vil være kostnadsøkende. Dersom det blir bestemt å ha parkering under torg, vil dette kunne gi kostnadsreduksjon pga. enklere byggegrunn. 70% av arealet ligger inne med granitt. Ved valg av rimeligere materialet vil kostnadene reduseres.
Valerianskventelet Del 2 (Kjærtorg)	2 550	m2	Høy: Kjærtorg torg			4 060	10 %	7 239 400	11 376 200	17 064 300	11 883 300	Liten usikkerhet knyttet til arealer. Diversifisering av arealene; kan være man velger annen materialbruk og utforming ut mot havn. Valg av type belysning kan trekke opp kostnadene. Lik den forrige. 70% av arealet ligger inne med granitt. Ved valg av rimeligere materialet vil kostnadene reduseres.
Byggetorget	900	m2	Høy/middels: Stein eller tre?	Finnes ikke		5 190	10 %	4 669 000	5 135 900	7 190 260	5 665 053	Usikkerhet knyttet til valg av løsning. Ligger til grunn en trekonstruksjon. 90% er tredekke, 10% granitt. Alegress i området er verneverdig naturmiljø og skal bevares. Usikkerhet knyttet til om dette er kostnadsdriverende, med hensyn til valg av konstruksjon. Kan gi annen type fundamentering enn det som ligger til grunn.
SUM TORG									27 611 100		28 814 687	

6 Bygg

Navn	Mengde	Enhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Pris/enhet	Uspesifisert	Minimum	Basisestimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
Slam-området	1 328	m2	Lav: enkelt utformet betong	Slamsilo i dårlig forfatning		3 290	10 %	4 367 000	4 803 700	9 607 400	6 258 367	Usikkerhet knyttet til befalingen på eksisterende konstruksjon. Dette vil påvirke gjennomføring av rivning og muligheten for gjenbruk av konstruksjonsmaterialer. Usikkerhet knyttet til avfallshåndtering og omfang miljøsanering. Ligger til grunn at beløngulv beholdes.
SUM BYGG									4 803 700		6 258 367	

1. Rundkjøringer

Navn	Mengde	Enhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Pris/enhet	Uspesifisert	Minimum	Basisestimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
7 RUNDKJØRINGER												
Stemmesadveien/Etemthøien	6 556	m2	Rundkjøring m sykkel og kollektiv		Mengde fra plankart, og emneispis vurdert av Bygganalyse	1 940	10 %	12 075 450	13 982 100	17 477 625	14 511 725	Komplekst ifm rigg, trafikkavvikling og anleggsgjønnomføring i Slemmestadveien. Usikkert om det er noen kostnadsdrivere mtp sikkerhetsiltak opp mot nærliggende bygg. Usikkerhet knyttet til håndtering/omlegging av bekk som ligger langs rundkjøring. Kan være noe forurensete masser i området.
Stemmesadveien/Valerandsvæien/Rustadveien	7 140	m2	Kryss - Kommunen har tatt utgangspunkt i krysset Odalsveien - Sundbyveien - ny arm inkludert?		Mengde fra plankart, og emneispis vurdert av Bygganalyse	2 170	10 %	15 461 000	17 007 100	23 809 940	18 759 347	Uffordrende terrengforhold. Uformigend/dosering av rundkjøringen. Trangt terreng gir vanskeligere byggeforhold. Usikkerhet knyttet til grunnforhold, kan være leire/kvikkleire. Geografisk lavbrykk som kommer ned fra Rustadveien. Uffordring knyttet til trafikal utvikling i anleggsperioden. Forventes å være nye installasjoner i grunnen.
SUM RUNDKJØRING									30 989 200		33 271 072	

8 Park

Navn	Mengde	Enhet	Ny ønsket kvalitet	Dagens standard	Kommentar BA	Pris/enhet	Uspesifisert	Minimum	Basisestimat	Maksimum	Forventet	Usikkerhet
8 PARK												
NY: Fabrikparken	5 900	m2	Hey, Nabolagsparker m div aktivitetssoner		Grøntarealer med bekkeløp	1 580	10 %	9 149 000	10 063 900	14 089 460	11 100 787	Usikkerhet knyttet til forurensete masser, omfang og masseutskifninger. Inkludert i kalkylen ligger noe overvannshåndtering. Dette kan bli mer omfattende. Løsning og omfang av overvannshåndtering er usikkert. Tilrettelegging for aktiviteter vil være kostnadsøkende i forhold til basisestimat.
Norsemstrands	4 200	m2	Usikker på hva dette skal være eller om det felles tiltak	Industriområde	Noe opprydding, grønne arealer	590	10 %	2 464 000	2 710 400	3 252 480	2 808 960	Usikkerhet knyttet til forurensete masser, omfang og opprydding. Gammel fylling kan gi store oppryddingskostnader. Det ligger til grunn en naturtomt, men det er usikkert om det skal legges opp til beplantning. Oppryddingskostnader og deponikostnader kan øke betraktelig på bakgrunn av hvilke masser man finner.
Vaterland Strandpark (Havneparken)	2 340	m2	Hey/middels; Gress/siv, naturlig vegetasjon eller strandp.	Stor gressflate uten program	Grønn park, avsluttet med byggekant mot sjø	1 920	10 %	3 813 950	4 935 700	6 909 980	5 219 877	Usikkerhet knyttet til utforming og valg av beplantning. Usikkerhet knyttet til valg av aktiviteter. En løsning uten konstruksjoner, med en glidende overgang mellom land og vann vil være kostnadsreduserende.
Strandparken	26 000	m2	Middels	Ikke opparbeidet - trenger opprydding	Bearbeider hele areal, hovedsakelig grøntarealer, da hele området må ryddes/saneres før reetablering og bruk	1 520	10 %	35 635 500	43 554 500	47 909 950	42 366 650	Usikkerhet knyttet til forurensete masser, gammel fylling, omfang og opprydding. Gammel fylling kan gi store oppryddingskostnader. Det ligger til grunn en naturtomt og det er usikkert om det skal legges opp til beplantning. Oppryddingskostnader og deponikostnader kan øke betraktelig på bakgrunn av hvilke masser man finner. Lagt til grunn at 50% er et moderne parkanlegg.
SUM PARKER									61 264 500		61 496 273	
SUM TOTAL									280 699 200		298 611 140	

VEDLEGG 2 – DETALJERT INFORMASJON FRA ANALYSE AV UØNSKEDE HENDELSER

Risiko:							
Beskrivelse							
Årsak til hendelse:	Rekkehøydekrav som utløses av utbyggingsvolum i planen. Dette innebærer tilgjengelighet for buss og gs/vei mellom boligområdet og jernbanestasjon.						
Konsekvensbeskrivelse:	Mest sannsynlig vil denne hendelsen føre til at flere parter offentlige og private må dele kostnaden for utbygging av Rustadveien. Prosjektet må derfor regne med å ta en del av denne kostnaden. Veien er lang og antas kostbar.						
Frekvensbeskrivelse:	Hvis antall boliger som bygges overgår 700 boliger, får man ikke bygge flere boliger før Rustadveien er bygget. Reguleringsplanen tar høyde for 1300 boliger i dette området. Det forventes derfor at kravet om utbedring av Rustadveien vil komme.						
Risikovurdering							
Frekvens:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lite sannsynlig</th> <th>Sannsynlig</th> <th>Meget sannsynlig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 10 %</td> <td>10 - 40 %</td> <td>> 40 %</td> </tr> </tbody> </table>	Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig	< 10 %	10 - 40 %	> 40 %
Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig					
< 10 %	10 - 40 %	> 40 %					
Konsekvens:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lav</th> <th>Middels</th> <th>Høy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 3 MNOK</td> <td>3 - 10 MNOK</td> <td>> 10 MNOK</td> </tr> </tbody> </table>	Lav	Middels	Høy	< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK
Lav	Middels	Høy					
< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK					
Kostnader	Risiko Kritisk						
Gjennomførte tiltak:							
Forslag til tiltak:	Jobbe målrettet med tiltak for å redusere bilbruk og tilrettelegge for båtpendlere.						

Risiko:							
2. Flytte trafo som ligger nært til ny rundkjøring Vatlandsveien/Slemmestadveien							
Beskrivelse							
Årsak til hendelse:	Trafo kommer i konflikt med byggearbeider.						
Konsekvensbeskrivelse:	Omlagging av all infrastruktur koblet til trafo må flyttes og trafo må flyttes til ny plassering. Grov kostnadsvurdering = 5 mill.						
Frekvensbeskrivelse:	Planen for ny rundkjøring står i nærheten av eksisterende trafo. Det vurderes som høyt sannsynlig at trafo må flyttes.						
Risikovurdering							
Frekvens:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lite sannsynlig</th> <th>Sannsynlig</th> <th>Meget sannsynlig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 10 %</td> <td>10 - 40 %</td> <td>> 40 %</td> </tr> </tbody> </table>	Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig	< 10 %	10 - 40 %	> 40 %
Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig					
< 10 %	10 - 40 %	> 40 %					
Konsekvens:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lav</th> <th>Middels</th> <th>Høy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 3 MNOK</td> <td>3 - 10 MNOK</td> <td>> 10 MNOK</td> </tr> </tbody> </table>	Lav	Middels	Høy	< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK
Lav	Middels	Høy					
< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK					
	Kostnader						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Risiko</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kritisk</td> </tr> </tbody> </table>	Risiko	Kritisk				
Risiko							
Kritisk							
Gjennomførte tiltak:							
Forslag til tiltak:							
Lage et program for å gjennomføre og analysere prøvetaking.							

Risiko:							
3. Flom							
Beskrivelse							
Årsak til hendelse:	Store nedbørsmengder.						
Konsekvensbeskrivelse:	Flom i byggeperioden anses ikke som kritisk, men vil føre til mindre kostnadsmessige konsekvenser for prosjektet.						
Frekvensbeskrivelse:	Hovedsakelig områdene park, brygge og torg som er flomutsatt. Bøbekken skal åpnes for å i utgangspunktet redusere sannsynligheten for flom i mindre deler av planområdet.						
Risikovurdering							
Frekvens:	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Lite sannsynlig</th> <th>Sannsynlig</th> <th>Meget sannsynlig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 10 %</td> <td>10 - 40 %</td> <td>> 40 %</td> </tr> </tbody> </table>	Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig	< 10 %	10 - 40 %	> 40 %
Lite sannsynlig	Sannsynlig	Meget sannsynlig					
< 10 %	10 - 40 %	> 40 %					
Konsekvens:	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Lav</th> <th>Middels</th> <th>Høy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>< 3 MNOK</td> <td>3 - 10 MNOK</td> <td>> 10 MNOK</td> </tr> </tbody> </table>	Lav	Middels	Høy	< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK
Lav	Middels	Høy					
< 3 MNOK	3 - 10 MNOK	> 10 MNOK					
	Kostnader						
	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Risiko</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ubetydelig</td> </tr> </tbody> </table>	Risiko	Ubetydelig				
Risiko							
Ubetydelig							
Gjennomførte tiltak:							
Forslag til tiltak:	Ingen ytterligere tiltak.						

Risiko:		4. Miljøfarlig avfall i parkarealer	
Beskrivelse			
Årsak til hendelse:	Deler av parkarealene ligger i et gammelt deponiområdet med fylling fra industriavfall.		
Konsekvensbeskrivelse:	Konsekvensen ved hendelse vil avhenge av omfang av miljøfarlig avfall. I dette området kan det finnes miljøfarlig avfall som asbest, skrapmetall, byggeplass avfall og husholdningsavfall. Noe avfallstyper er mer kostnadsbærende enn andre.		
Frekvensbeskrivelse:	På bakgrunn av kunnskap prosjektet har om tidligere industri i området forventes det å finne miljøfarlig avfall som må leveres inn til godkjent mottak. Tidligere undersøkelser viser funn av forurensede masser. Sannsynligheten for hendelse vurderes som stor.		
Risikovurdering			
Frekvens:	Lite sannsynlig < 10 %	Sannsynlig 10 - 40 %	Meget sannsynlig > 40 %
Konsekvens:	Lav < 3 MNOK	Middels 3 - 10 MNOK	Høy > 10 MNOK
Kostnader			Kostnader
			Risiko Kritisk
Gjennomførte tiltak:			
Forslag til tiltak: Lage et program for å gjennomføre og analysere prøvetaking.			

Vedlegg til utbyggingsavtalen for Slemmestad sentrum

Oversikt og kostnadsberegning av tiltak som er omfattet av rekkefølgebestemmelsene i områdeplanen for Slemmestad, men som ikke var medtatt i usikkerhetsanalysen utført av Rambøll:

Tiltak	Kostnad
Flytte trafo Slemmestadveien/Vaterlandsveien	13 847 000
Rustadveien resterende del	50 000 000 (antatt kostnad)
Åpning av Bøbekken i sentrum/innenfor planområdet	5 700 000
Erverv av eiendom	25 000 000
Pumpestasjon	34 617 930
Sum	129 164 930

Rekkefølgebestemmelser oppfylt i utbyggingsavtale – områderegulering for Slemmestad (planid: 20150330)

Rekkefølgekrav merket med «X» anses fult ut oppfylt ved inngåelse av utbyggingsavtalen. Rekkefølgekrav som ikke er nevnt og/eller merket med «X» skal utbygger bekoste og oppfylle på annen måte.

Oppfylt («X»)	Bestemmelse §	Ordlyd i bestemmelse
	§ 6	Før rammetillatelse
X	§ 6.1	Alle arealer som blir berørt innenfor planområdet være sikret rett til erverv/bruk.
X	§ 6.1	Teknisk plan for tiltak på fylkesveg skal være godkjent av Statens Vegvesen.
	§ 6.2	Før rammetillatelse til BKB1-8:
	§ 6.2	Skal det være utarbeidet en plan for etablering og tilkobling til lokal energiforsyningssentral. For BKB7 gjelder kravet bare dersom området blir detaljregulert.
	§ 6.2	Før det kan gis rammetillatelse til BKB1_1, skal det avklares at stenging av en del av eksisterende Vaterlandsveien mot sjøen ikke hindrer adkomst til eksisterende boliger eller virksomhet.
	§ 6.3	H 570: Før det kan gis rammetillatelse til fasadeendringer, tilbygg og nybygg på bygninger markert til bevaring i plankartet, skal det innhentes uttalelse fra regional kulturminnemyndighet. Søknad om tilbakeføring og andre tiltak som kan endre miljøets karakter skal også sendes til uttalelse før vedtak fattes.
	§ 7	Før igangsettingstillatelse - Generelt, før det kan gis igangsettingstillatelse for bygge- og anleggstiltak, skal:
	§ 7.1	Plan for bygge- og anleggsperioden foreligge
	§ 7.1	Plan for beskyttelse av eksisterende vegetasjon og markflate foreligge
	§ 7.1	Nødvendige beskyttelsestiltak mot støy og avgasser være etablert
	§ 7.1	VA- rammeplan jf. § 14 foreligge
X	§ 7.1	o_SKV1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SF1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SGS5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SS1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

X	§ 7.1	o_STK1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SKH1 og o_SKH3_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SVG1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	o_SVT1, 3 og 4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.1	Før det kan gis igangsettingstillatelse til flere enn 700 boliger samlet innenfor planområdet til denne planen og detaljregulering for Rortunet, skal i tillegg o_SKV13 og resterende del av Rustadveien være detaljregulert og opparbeidet for nødvendig fremkommelighet for buss frem til Heggedal stasjon
	§ 7.3	Felt B4: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.3	o_SKV5 og 8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_SF5_11-12, 21-22 og o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.3	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.3	o_GTD5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.4	Felt B5: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.4	o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.4	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.4	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.4	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

X	§ 7.4	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.4	o_GTD3-6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.5	Felt B6: Før igangsettingstillatelse, skal:
X o_SKV14 ikke sikret	§ 7.5	o_SKV5, 8 og 14 være opparbeidet eller sikret
X o_SF14 ikke sikret	§ 7.5	o_SF5_11-12, 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF14 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.5	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.5	o_GTD5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.6	Felt B7-9: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.6	o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.6	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.6	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.6	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret
X	§ 7.6	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.6	o_GTD1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.7	Felt B10: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.7	o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.7	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret
X	§ 7.7	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3

		(sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.7	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.7	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.7	o_GTD1, 2 og 7 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.8	Felt B11-12: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.8	o_SKV9 og 11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.8	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.8	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.8	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.8	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.8	o_GTD1 og 7 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.9	Felt BKB1 og 2: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.9	det avklares at høydebasseng og vannledninger har tilstrekkelig kapasitet for vannforsyning til området
X	§ 7.9	o_SKV5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_BAA1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.9	o_ST1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

X	§ 7.9	o_GAA1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.9	o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.10	Felt BKB3: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.10	o_SKV5 og 12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF12_1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SS5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_STK5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.10	o_SVT12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.10	o_GP5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.11	Felt BKB4: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.11	o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SGG1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SGS1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.11	SK (K) være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.11	o_GF1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.12	Felt BKB5_1 og 6: Før igangsettingstillatelse, skal:

X	§ 7.12	o_SKV5, 8 og 12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF12_1-4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SGS6_2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_SVT12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_GF1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.12	o_GP3 og 4 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.13	Felt BKB5_2: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.13	det avklares at høydebasseng og vannledninger har tilstrekkelig kapasitet for vannforsyning til området
X	§ 7.13	o_SKV5 og 6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SGS6_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SS5_1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_BAA1 og 2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_ST1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.13	o_GAA1-3 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.13	o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.16	Felt BN1: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.16	o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.16	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.16	o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet

X	§ 7.16	o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.16	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.16	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.16	SK være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.17	Felt BN2 og 3: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.17	o_SKV5 og 18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_SF5_11-12 og 21-22 og o_SF18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_SS5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_SKH5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_STK5_1-2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.17	o_SGG18 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.18	Felt BN4: Før igangsettingstillatelse, skal:
X	§ 7.18	o_SKV11 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.18	o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
X	§ 7.18	o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.18	f_SKV2 være opparbeidet eller sikret opparbeidet
	§ 7.19	o_SKV1-4:
X	§ 7.19	før det kan gis igangsettingstillatelse for o_SKV1-4, skal det foreligge en detaljert støyutredning jf. § 9.1 tredje avsnitt.
	§ 7.20	o_GPI og 2:
	§ 7.20	før det kan gis igangsettingstillatelse til tiltak innenfor områdene, skal regional kulturminnemyndighet ha fått uttale seg.
	§ 7.21	H570:
	§ 7.21	før det kan gis igangsettingstillatelse til fasadeendringer, tilbygg og nybygg på bygninger markert til bevaring i plankartet, skal regional kulturminnemyndighet ha fått uttale seg. Det samme gjelder søknad om tilbakeføring og andre tiltak som kan endre miljøets karakter.
	§ 8	Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse – Generelt, før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse til bygge- og anleggstiltak, skal:
X	§ 8.1	nødvendige støyreducerende tiltak skal være gjennomført
X	§ 8.1	o_SKV1-4 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_SF1-4 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_SGS5 være opparbeidet

X	§ 8.1	o_SS1-4 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_STK1-3 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_SKH1 og o_SKH3_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_SVG1-4 være opparbeidet
X	§ 8.1	o_SVT1, 3 og 4 være opparbeidet
	§ 8.3	Felt B4: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.3	o_SKV5 og 8 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_SF5_11-12 og o_SF8_1-6 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.3	o_SS5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_SKH5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_GF1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.3	o_GT2 være opparbeidet (Riktig kode: o_GT3, jf. § 22 og plankart)
	§ 8.3	o_GTD5 og 6 være opparbeidet
	§ 8.4	Felt B5: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.4	o_SKV9 og 11 være opparbeidet
X	§ 8.4	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.4	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.4	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.4	o_GF1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.4	o_GT2 være opparbeidet eller sikret Riktig kode: o_GT3, jf. § 22 og plankart)
	§ 8.4	o_GTD3-6 være opparbeidet
	§ 8.5	Felt B6: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X o_SKV14 ikke fellestiltak	§ 8.5	o_SKV5, 8 og 14 være opparbeidet
X o_SF14 ikke fellestiltak	§ 8.5	o_SF5_11-12, o_SF8_1-2 og o_SF14 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.5	o_SS5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_SKH5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_GF1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.5	o_GT2 være opparbeidet (Riktig kode: o_GT3, jf. § 22 og plankart)

	§ 8.5	o_GTD5 være opparbeidet
	§ 8.6	Felt B7-9: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.6	o_SKV9 og 11 være opparbeidet
X	§ 8.6	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.6	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.6	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.6	o_GF1 og 2 være opparbeidet
	§ 8.6	o_GTD1-4 være opparbeidet
	§ 8.7	Felt B10: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.7	o_SKV9 og 11 være opparbeidet
X	§ 8.7	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.7	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.7	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.7	o_GF1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.7	o_GT2 være opparbeidet (Riktig kode: o_GT3, jf. § 22 og plankart)
	§ 8.7	o_GTD1, 2 og 7 være opparbeidet
	§ 8.8	Felt B11-12: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.8	o_SKV9 og 11 være opparbeidet
X	§ 8.8	o_SF9 og o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.8	o_SF8_1, o_SGS1-2, o_SGS6_1-2 og o_SGG1 og o_SKF3 (sikker skolevei) være opparbeidet
X	§ 8.8	o_SVG9_1-2 og o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.8	o_GF1 og 2 være opparbeidet
	§ 8.8	o_GTD1 og 7 være opparbeidet
	§ 8.9	Felt BKB1 og 2: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.9	o_SKV5 og 6 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SGS6_1 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SS5_1-3 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_BAA1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_ST1-3 være opparbeidet
X	§ 8.9	o_GAA1-3 være opparbeidet
	§ 8.9	o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet
	§ 8.10	Felt BKB3: Før ferdigattest/midlertidig

		brukstillatelse, skal:
X	§ 8.10	o_SKV5 og 12 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF12_1-4 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SGS6_1 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SS5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_STK5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
X	§ 8.10	o_SVT12 være opparbeidet
	§ 8.10	o_GP5 være opparbeidet
	§ 8.11	Felt BKB4: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.11	o_SKV5, 8 og 15 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SGG1 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SGS1 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SS5_1-2 være opparbeidet
	§ 8.11	SK (K) være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SKH5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
X	§ 8.11	o_GF1-2 være opparbeidet
	§ 8.12	Felt BKB5_1 og 6: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.12	o_SKV5, 8 og 12 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF8_1-2 og o_SF12_1-4 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SGS6_2 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SS5_1-3 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_SVT12 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_GF1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.12	o_GP3 og 4 være opparbeidet
	§ 8.12	barnehage innenfor området være opparbeidet
	§ 8.13	Felt BKB5_2: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.13	o_SKV5 og 6 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SF5_11-12 og 21-22, o_SF6_1-5 og 11-12 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SGS6_1 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SKF1, 3 og 4 samt o_SKF2_1 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SS5_1-3 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SKH5_1-2 og o_SKH6 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet

X	§ 8.13	o_BAA1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_ST1-3 være opparbeidet
X	§ 8.13	o_GAA1-3 være opparbeidet
	§ 8.13	o_GP1, 2 og 5 være opparbeidet
	§ 8.16	Felt BN1: Før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.16	o_SKV5 og 8 og 15 være opparbeidet
X	§ 8.16	o_SF5_11-12 og 21-22 samt o_SF8_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.16	o_SS5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.16	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.16	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.16	o_SVG5_11-13 og 21-23 samt o_SVG8 være opparbeidet
	§ 8.16	SK være opparbeidet
	§ 8.17	Felt BN2 og 3: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.17	o_SKV5 og 18 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_SF5_11-12 og 21-22 og o_SF18 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_SS5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_SKH5_1 og 2 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_STK5_1-2 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_SVG5_11-13 og 21-23 være opparbeidet
X	§ 8.17	o_SGG18 være opparbeidet
	§ 8.18	Felt BN4: Før ferdigattest/midlertidig brukstillatelse, skal:
X	§ 8.18	o_SKV11 være opparbeidet
X	§ 8.18	o_SF11_11-13, 21-22 være opparbeidet
X	§ 8.18	o_SVG11_3, 11-13, 21-22 være opparbeidet
	§ 8.18	f_SKV2 være opparbeidet

Organisasjonsnummer: 918 952 047

Organisasjonsform: Aksjeselskap

Stiftelsesdato: 14.03.2017

Registrert i
Foretaksregisteret: 06.05.2017

Foretaksnavn: SLEMMESTAD UTVIKLING AS

Forretningsadresse: DNB Bank ASA
v/Konserninvesteringer
Dronning Eufemias gate 30
0191 OSLO

Kommune: 0301 OSLO

Land: Norge

Postadresse: DNB Bank ASA
v/Konserninvesteringer
Postboks 1600, Sentrum
0021 OSLO

Aksjekapital NOK: 7 369 242,00

Daglig leder/
adm.direktør: Kjetil Kolstad

Styre:
Styrets leder: Kjetil Kolstad
Vetervegen 128
3539 FLÅ

Styremedlem: Jan Ove Mikkelsen
Stig Tore Frandsen
Tor Atle Norheim

Revisor: Godkjent revisjonsselskap
Organisasjonsnummer 976 389 387
ERNST & YOUNG AS
Dronning Eufemias gate 6
0191 OSLO

Vedtektsfestet formål: Eie og utvikle egen eiendom, samt
hva dermed står i forbindelse.

Brønnøysundregistrene

Foretaksregisteret, Postboks 900, 8910 Brønnøysund
Organisasjonsnummer: 974 760 673
Internett: <http://www.brreg.no>

Firmaattest

Opplysningstelefonen: 75 00 75 00
Telefaks: 75 00 75 05

Firmaattesten inneholder opplysninger registrert i Foretaksregisteret om et bestemt foretak identifisert med organisasjonsnummer.

Opplysningene omfatter forhold som er registrert i Foretaksregisteret pr. utskriftsdato.

Meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, kan ikke gjøres gjeldende overfor tredjemann, med mindre denne kjente til eller burde kjent forholdet, jf foretaksregisterloven § 10-1.

Enhver har rett til å gjøre seg kjent med det som er registrert i Foretaksregisteret. Dette gjelder imidlertid ikke fødselsnummer.

Organisasjonsnummer: 918 952 055

Organisasjonsform: Aksjeselskap

Stiftelsesdato: 14.03.2017

Registrert i
Foretaksregisteret: 06.05.2017

Foretaksnavn: TÅJE UTVIKLING AS

Forretningsadresse: DNB Bank ASA
v/Konserninvesteringer
Dronning Eufemias gate 20
0191 OSLO

Kommune: 0301 OSLO

Land: Norge

Postadresse: DNB Bank ASA
v/Konserninvesteringer
Postboks 1600
0021 OSLO

Aksjekapital NOK: 2 810 987,00

Daglig leder/
adm.direktør: Kjetil Kolstad

Styre:
Styrets leder: Kjetil Kolstad
Vetervegen 128
3539 FLÅ

Styremedlem: Jan Ove Mikkelsen
Stig Tore Frandsen
Tor Atle Norheim

Revisor: Godkjent revisjonsselskap
Organisasjonsnummer 976 389 387
ERNST & YOUNG AS
Dronning Eufemias gate 6
0191 OSLO

Vedtektsfestet formål: Selskapets virksomhet er å eie og utvikle egen eiendom, samt hva dermed står i forbindelse.

Brønnøysundregistrene

Foretaksregisteret, Postboks 900, 8910 Brønnøysund
Organisasjonsnummer: 974 760 673
Internett: <http://www.brreg.no>

Firmaattest

Opplysningstelefonen: 75 00 75 00
Telefaks: 75 00 75 05

Firmaattesten inneholder opplysninger registrert i Foretaksregisteret om et bestemt foretak identifisert med organisasjonsnummer.

Opplysningene omfatter forhold som er registrert i Foretaksregisteret pr. utskriftsdato.

Meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, kan ikke gjøres gjeldende overfor tredjemann, med mindre denne kjente til eller burde kjent forholdet, jf foretaksregisterloven § 10-1.

Enhver har rett til å gjøre seg kjent med det som er registrert i Foretaksregisteret. Dette gjelder imidlertid ikke fødselsnummer.

Firmaattest

Organisasjonsnr: 981 712 870
Navn/foretaksnavn: SLEMMESTAD BRYGGE AS
Forretningsadresse: Vaterlandsveien 31
3470 SLEMMESTAD

Brønnøysundregistrene
05.06.2018

Organisasjonsnummer: 981 712 870

Organisasjonsform: Aksjeselskap

Stiftelsesdato: 22.02.2000

Registrert i
Foretaksregisteret: 28.03.2000

Foretaksnavn: SLEMMESTAD BRYGGE AS

Forretningsadresse: Vaterlandsveien 31
3470 SLEMMESTAD

Kommune: 0627 RØYKEN
Land: Norge

Postadresse: Postboks 62
3471 SLEMMESTAD

Telefon: 31 28 50 86
Mobiltelefon: 908 90 921
E-postadresse: oystein@haerem.no

Aksjekapital NOK: 155 300,00

Daglig leder/
adm.dirktør: Øystein Hårem

Styre:
Styrets leder: Erling André Nilsen
Engebråtenveien 37
3470 SLEMMESTAD

Styremedlem: Ola Mæhlum
Øystein Hårem
Eirik Dahl
Stein Erik Hove

Signatur: Daglig leder og styrets leder i
felleskap.

Revisor: Godkjent revisjonsselskap
Organisasjonsnummer 980 906 965
ECHAS REVISJON AS
Slependveien 48
1341 SLEPENDEN

Vedtektsfestet formål: Utleie av fast eiendom.

Firmaattest

Organisasjonsnr: 934 949 145
Navn/foretaksnavn: NORCEM AS
Forretningsadresse: Lilleakerveien 2A
0283 OSLO

Brønnøysundregistrene
18.06.2018

Organisasjonsnummer: 934 949 145

Organisasjonsform: Aksjeselskap

Stiftelsesdato: 01.12.1983

Overført til
Foretaksregisteret: 30.09.1988

Foretaksnavn: NORCEM AS

Forretningsadresse: Lilleakerveien 2A
0283 OSLO

Kommune: 0301 OSLO

Land: Norge

Postadresse: Postboks 143 Lilleaker
0216 OSLO

Telefon: 22 87 84 00

E-postadresse: kjopsvik@norcem.no

Aksjekapital NOK: 170 000 000,00

Daglig leder/
adm.direktør: Giv Kouzekanani Brantenberg

Styre:
Styrets leder: Jan Olof Gånge
Vallgatan 38
S-234 32 Lomma
Sverige

Styremedlem: Giv Kouzekanani Brantenberg
Jan Halstensen
Tom Jacobsen
John Even Pedersen
Per Lønne
Thea Stene
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte

Varamedlem: Jarle Jacobsen
Jan Erik Nilsen
Einar Kristen Jønholt
Idar Eirik Westgård
Dominique Gegner
Trond Magne Høiseth Tangen
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte
Representant for de ansatte

Signatur: Styrets leder eller nestleder
sammen med ett styremedlem eller
daglig leder.

Prokura: Daglig leder alene.

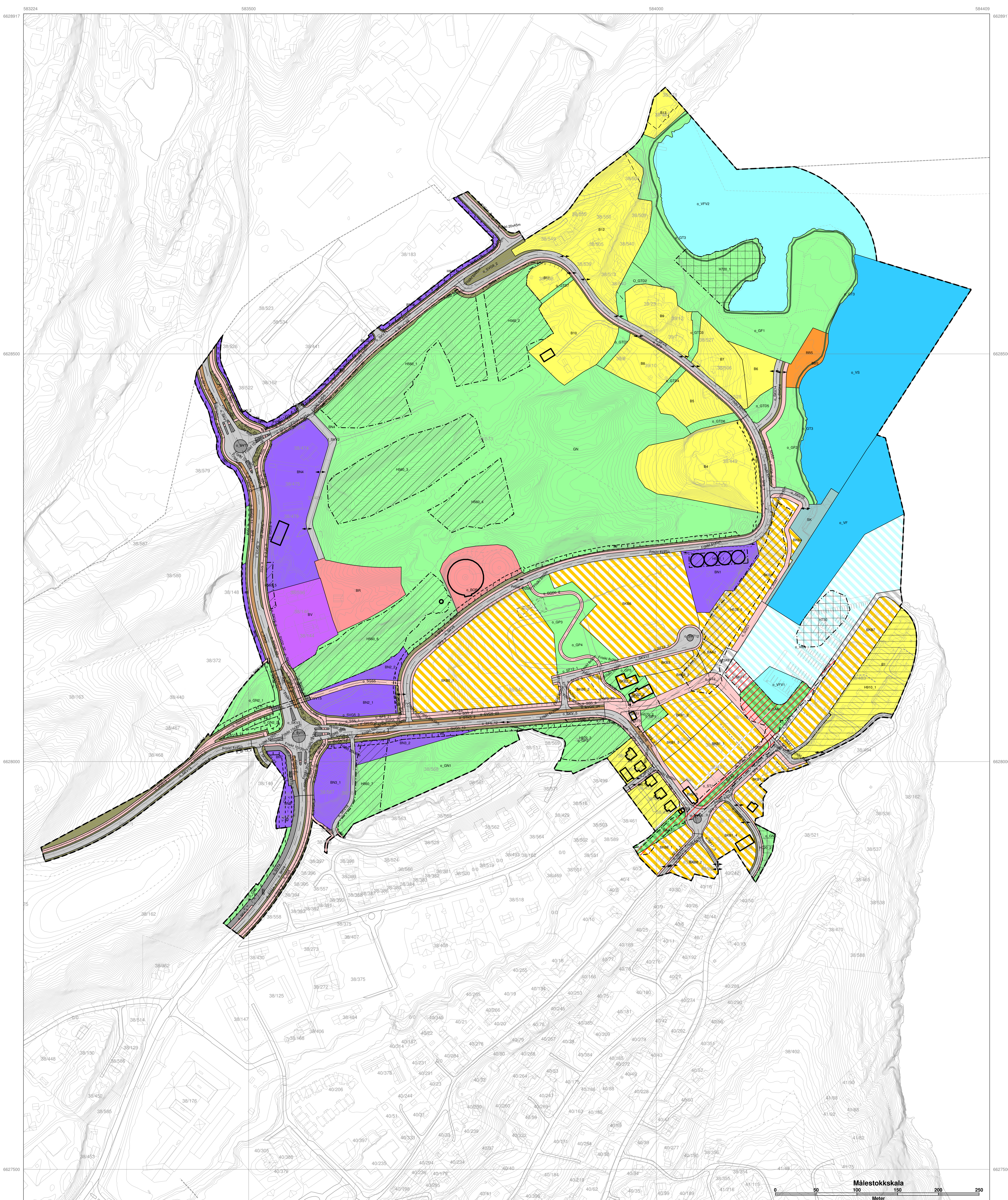

Prokura: Jan Olof Gånge
Giv Kouzekanani Brantenberg
Knut Omreng

To i fellesskap

Revisor: Godkjent revisjonsselskap
Organisasjonsnummer 976 389 387
ERNST & YOUNG AS
Dronning Eufemias gate 6
0191 OSLO

Vedtektsfestet formål: Drive fabrikasjon av sement, annen industri, transport, handel og hva dermed står i forbindelse, samt å delta som aksjonær eller på annen måte ved investering i andre foretagender.

TEGNFORKLARING

- nr. 1 - BEBYGGELSE OG ANLEGG**
- nr. 1 - BEBYGGELSE OG ANLEGG
 - Boligbebyggelse (B)
 - Offentlig eller privat tjenesteyring (BOP)
 - Kirke/annen religionsutøvelse (BR)
 - Bensinstasjon/Vegserviceanlegg (BV)
 - Næringsbebyggelse (BN)
 - Småbånanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (BBS)
 - Kombinert bebyggelse og anleggsformål (BKB)
 - Angitt bebyggelse og anleggsformål kombinert med andre angitte hovedformål (BAA)
- nr. 2 - GAMFERDELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR**
- Kjørevei (SKV)
 - Fontau (SF)
 - Torg (ST)
 - Gang/sykkelvei (SGS)

- Gangvei/gangareal/gågate (SGG)
 - Sykkelvei-felt (SS)
 - Annen veggrunn - tekniske anlegg (SVT)
 - Annen veggrunn - grøntareal (SVG)
 - Kal (SK)
 - Trase for nærmere angitt kollektivtransport (STK)
 - Kollektivholdeplass (SKH)
 - Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer (SKF)
- nr. 3 - GRØNNSTRUKTUR**
- Naturområde (GN)
 - Turdrag (GTD)
 - Turvei (GT)
 - Frøemråde (GF)
 - Park (GP)
 - Angitt grøntstruktur kombinert med andre angitte hovedformål (GAA)

- nr. 6 - BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG, MED TILHØRENDE STRANDSONE**
- Farleder (VF)
 - Småbåthavn (VS)
 - Friluftsområde i sjø og vassdrag (VJV)
 - Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone (VKA)
- SONE MED SÆRLIG ANGITTE HENSYN**
- Bevaring naturmiljø (H560)
 - Bevaring kulturmiljø (H570)
- DETALJERINGSONE**
- Gjeldende reguleringsplan for fortsatt gjelde (H910)
- BÅNDELEGGINGSONE**
- Båndlegging naturvern (H720)
 - Båndlegging etter lov om kulturminner (H730)
- BESTEMMELSEOMRÅDE**
- Midlertidig anleggsområde (H)
 - Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg (H6)

- FARESONE**
- Fomfare (H320)
- LINJESYMBOLER Jurdiske linjer**
- Bygg, kulturminner, mm som skal bevares
 - Bygggrense
 - Bebyggelse som tar utsettes fjernet
 - Regulert senterlinje
 - Friskiltinge
 - Regulert støttekur
 - Regulert støttskjerm
 - Midlertidig anleggsområde
 - Grense for arealformål
 - Plangrense
- PUNKTSYMBOLER Jurdiske punkt**
- Stengning av avkjørsel
 - Avkjørsel
 - Innkjøring

Målestokk (A0): 1:1500
 3. utgave: 14.09.2017
 Saksbehandler: P.B. Ryøyen kommune
 Koordinatformat: ETRS 89 UTM zone 32
 Høydegrunnlag: NAD2000

PLAND: 20150337

Områderegulering for Stemmetad med tilhørende bestemmelser

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	UTVALG	UTVALGSSAKSNR.	DATO
Kinnngjøring			
1. gangs behandling	Kommunestyret	PS 49/17	15.06.2017
Offentlig ettersyn fra 27.06.2017 til 25.08.2017			
2. gangs behandling	Kommunestyret	PS 88/17	12.09.2017
Offentlig ettersyn fra 05.10.2016 til 25.11.2016			
Kommunestyrets vedtak	Kommunestyret	PS 79/17	14.09.2017
Klagebehandling	Kommunestyret	PS 135/17	14.12.2017
Klagebehandling	Kommunestyret	PS 8/18	23.01.2018
REVIDERING		UTVALGSSAKSNR.	DATO
Korrigeringer f. vedtak 15.09.2016			04.10.2016
Korrigeringer f. vedtak 15.06.2017			27.06.2017
Korrigeringer f. vedtak 14.09.2017			25.09.2017
Korrigeringer f. vedtak 23.01.2018			01.02.2018
FORSLAGSTILLER		KOMMUNENS SAKSNR.	PLANKART VEDTATT
Røyken kommune		15/4610	14.09.2017

Utskriftsdato: 01.02.2018

RØYKEN KOMMUNE
 Eva Noren Eriksen
 Ordfører

Asker
kommune

Politisk tilleggsnotat

Vår referanse
24/13576-2

Vår saksbehandler
Lars Erik Bjerke

Dato
21.10.2024

Til: Ordfører

Fra: Kommunedirektør

Tilleggsnotat lagt til 21.10.24 - Notat til politikere om Slemmestadveien

Asker kommune har mottatt innspill fra Avantor Slemmestad AS som legges til saken.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

NOTAT

Til: Gruppelederne i Asker kommune
Fra: Avantor Slemmestad AS v/Tom Bratlie
Dato: 18. oktober 2024

Angående sak 0147/24 – Slemmestadveien og Rustadveien

Formannskapet i Asker kommune skal den 22.10.24 behandle en sak om utbygging av Slemmestadveien og Rustadveien. Kommunens forpliktelser knyttet til disse prosjektene er omhandlet i utbyggingsavtalen mellom Avantor Slemmestad AS og Asker kommune fra 18. juni 2018. Avantor bidrar til veibyggingen gjennom det avtalte anleggsbidraget og veiene skal være opparbeidet før det gis brukstillatelse. Det har ikke vært noen dialog mellom Asker kommune og Avantor under forberedelsene til den aktuelle formannskapssaken. Det er heller ikke gitt noen signaler fra vår side knyttet til eventuelle endringer i utbyggingsavtalen.

Vi har full forståelse for Asker kommunes ønsker om tiltak som bidrar til reduserte kostnader. Samtidig er vi opptatt av at de endringer som gjøres ikke går på bekostning av den fremtidige kvaliteten i Kystbyen Slemmestad. Derfor ønsker vi med dette notatet å trekke frem noen hovedpunkter som bør vektlegges.

Kvalitet

Trafikkavvikling i rushtid, busstilbud, gang- og sykkelveier og ikke minst hurtigbåttilbudet, vil tillegges stor vekt hos de som skal vurdere å kjøpe bolig eller etablere næringsvirksomhet på Slemmestad. Om man skal endre planene for samferdsel og mobilitet, er det viktig at det ikke går på bekostning av vesentlige kvaliteter knyttet til fremkommelighet, bærekraft og sikkerhet.

Trafikkbelastning

I formannskapssaken leser vi at det foreslås en endring av planbestemmelsene slik at man tillater brukstillatelse for de første 200 boligene uten at kommunen oppfyller det eksisterende kravet om opparbeidelse av en rekke veistrekninger til ny standard.

Vi vil minne om at det vil være flere andre forhold, i tillegg til de nye boligene, som også vil påvirke trafikken i området og kanskje spesielt krysset Vaterlandsveien/Slemmestadveien:

- Kulturhuset Sekkefabrikken med et betydelig publikumsrettet tilbud vil antakeligvis være klart til bruk høsten 2026.
- Det nye innbyggertorget i kvartal B samt handel og service i kvartal A er planlagt etablert og åpnet i perioden mellom høsten 2027 og sommeren 2028.
- En ny dagligvareforretning vil sannsynligvis etableres parallelt med boligutviklingen på Vaterland.
- Kulturkvartalet med kulturskolen og annen utadrettet virksomhet vil etableres og tas i bruk i 2027-2028.
- Tungtransporten til og fra Heidelbergs anlegg går kontinuerlig.
- Anleggstrafikk knyttet til utvikling av Kystbyen Slemmestad vil benytte de samme veiene.

Mange av de nye virksomhetene vi arbeider for å tiltrekke oss til Slemmestad vil ha et markedsgrunnlag som er basert på kunder og besøkende fra et område langt utenfor selve Slemmestad sentrum. Effektive og smidige transportløsninger vil derfor være viktig fra første stund.

Utviklingstakt

Utviklingstakten i Kystbyen Slemmestad vil være avhengig av markedsutviklingen i årene som kommer. Det er sannsynlig at bolig nummer 200 er klar i løpet av 2030, men det kan gå både raskere og tregere.

Dersom man vil knytte et absolutt krav om opparbeiding av veien før bolig nummer 200 får ferdigattest, er det viktig at timeplanen er realistisk. Vi kan ikke risikere en situasjon der tempo i boligutviklingen må reduseres kraftig fordi veiene ikke er opparbeidet. Vi ber om at Asker kommune tar hensyn til dette og arbeider etter realistiske timeplaner. Eventuelt bør det legges inn en fleksibilitet i bestemmelsene.

Hurtigbåt

Vi støtter helhjertet opp om alle tiltak som kan bidra til økt bruk av den elektriske hurtigbåten for reiser mellom Slemmestad og Oslo. Dette tilbudet er i dag et rent pendlertilbud, men må bygges ut til et fullverdig kollektivtilbud som både reduserer belastningen på veinettet og bidrar til endrede reisevaner. Vi mener det må jobbes mot et mål om at hurtigbåten får to avganger per time gjennom hele dagen – fra tidlig morgen til sen kveld.

Vi tror også dette er det viktigste tiltaket for å oppnå en betydelig reduksjon i bruken av privatbil.

Buss

Busstilbudet vil fortsatt være viktig. Bussholdeplassen Toer'n må få en god utforming og tilkobles et trygt og effektivt gangveisystem ned til sentrum.

Adkomst til slambassengene

Det ene av de to slambassengene på Slemmestad er avsatt til bevaring og offentlige formål (o_BOB). Slambassengene har i dag veiadkomst fra vest (ved Circle K). Det er ingen adkomst til det vernede slambassenget med bil fra Burmaveien.

Det kan være hensiktsmessig å gjøre seg opp en formening om fremtidig bruk av dette område med tilhørende adkomst slik at man ikke «låser seg inne» med de valgene som tas i en ny regulering av Slemmestadveien.

Kollektivfelt

Vi har forståelse for at Asker kommune foreslår å fjerne kollektivfeltene langs Slemmestadveien for å redusere kostnaden og arealbruk. Samtidig etableres det flere nye rundkjøringer på strekningen. Det er nok ingen tvil om at trafikkflyten for bussene vil være bedre med kollektivfelt, men dersom man går videre med planene uten kollektivfelt er det i hvert fall viktig at rundkjøringene og veianleggene for øvrig utformes slik at god flyt for busser prioriteres høyt.

Gjennomføringsperioden

Det er viktig at veibyggingen gjennomføres raskt og smidig slik at man ikke blir avhengig av midlertidige løsninger med tilhørende hindringer over en lengre periode. I dagens planbestemmelser og den tilhørende utbyggingsavtalen er det forutsatt at veiprosjektene skal være gjennomført før

området tas i bruk. Når dette nå endres slik at veibyggingen vil pågå etter at både boliger og næringsarealer er tatt i bruk, blir det ekstra viktig med en rask og smidig gjennomføring.

Videre prosess

Vi vil komme tilbake med formelle innspill under fremtidige høringsprosesser, men ønsker å minne om våre felles interesser i en god utvikling av Slemmestad. Utbyggingsavtalen mellom kommunen og Avantor regulerer en rekke forpliktelser og rettigheter for begge parter. Vi vil derfor oppfordre til en prosess basert på åpen dialog og tidlig involvering, spesielt av oss som utbygger, slik at de beslutninger som krever tilslutning fra begge parter er best mulig forankret.

Med vennlig hilsen

Avantor Slemmestad AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tom Bratlie', with a long horizontal stroke extending to the right.

Tom Bratlie
Daglig leder

Saksframlegg

Arkivsak
24/16595-1

Saksbehandler
Kristin Semone Harsvik
Gundersen

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen vedtas og sendes til Oslo kommune.

1. Bakgrunn for saken

Asker og Bærum brannvesen IKS (ABBR) står overfor økonomiske utfordringer på grunn av forventede inntektsreduksjoner fra Asker og Bærum kommuner som følge av nytt inntektssystem. Eierkommunene har derfor bedt ABBR om å utrede hvordan budsjettet kan reduseres fra 2025 og fremover. Brannstyret har tilrådt representantskapet for ABBR å vedta at det skal utredes om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen ved en sammenslåing av ABBR og Oslo brann- og redningsetat (OBRE) ved at det utarbeides et felles utredningsmandat fra Asker, Bærum og Oslo kommune.

2. Saksopplysninger

Representantskapet for ABBR behandlet i ekstraordinært representantskapsmøte 23. september 2024 sak 10/24 Utredning av et regionalt brann- og redningsvesen – sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS og Oslo brann- og redningsetat.

Det er store forskjeller på brann- og redningsvesen i Norge, samt antall brann- og redningsvesen innenfor 110 distriktenes grenser. I dekningsområdet til vår 110-

sentral er det kun to brann og redningsvesen – ABBR og OBRE. Her kan det være positive effekter ved å etablere ett regionalt brann- og redningsvesen.

Brannstasjonene og tilhørende mannskaper vil fremdeles være lokalisert i kommunene for å ivareta beredskapen og utrykningstidene.

For å kunne imøtekomme en eventuell reduksjon i budsjettene, og opprettholde robust brann- og redningstjeneste er ABBR av den klare oppfatning at ABBR og OBRE bør få et mandat til å utrede om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen.

Representantskapet ga eierkommunene i oppdrag om å utarbeide et formelt oversendelsesbrev så fort som mulig til det politiske nivået i Oslo kommune for videre behandling. Forslaget er hittil ikke gjennomgått eller drøftet med Oslo kommune.

Representantskapets vedtak/ innstilling er følgende:

Det utredes om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen ved en sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) og Oslo brann- og redningsetat (OBRE) ved at det utarbeides et felles utredningsmandat fra Asker-, Bærum- og Oslo kommune.

Ved neste møte i representantskapet den 12. desember d.å. vises utkast til plan og mandat for planlagt gjennomføring av utredningsoppdraget.

Saken betinger følgelig at Oslo kommune imøteser muligheten for utredning for å kunne levere plan og mandat for planlagt gjennomføring av utredningsoppdraget.

Administrasjonen i Bærum kommune og Asker kommune har laget et forslag til oversendelses brev til Oslo kommune med invitasjon om å delta i en felles utredning

3. Kommunedirektørens vurdering

Både Asker og Bærum kommune er i en tid med omstilling, og det innebærer at også interkommunale selskap som kommunene har eierinteresser i må se på mulighet for omstilling og effektivisering.

Denne saken tar stilling til om Asker kommune, sammen med Bærum kommune skal gå i dialog med Oslo kommune for å se på muligheten om det er mulig og gunstig å slå sammen våre to brann- og redningsvesener.

Kommunedirektøren mener at Asker kommune bør se på alle muligheter for omstilling og derfor bør, sammen med Bærum kommune, sende vedlagte oversendelsesbrev til Oslo kommune med forslag om utredning av regionalt brann- og redningsvesen.

4. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet vedtar oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen sendes til Oslo kommune.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Utredning av et regionalt brann- og redningsvesen - sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS og Oslo brann- og redningsetat
Protokoll Representantskapet ekstra ordinært møte 23.09.2024
Forslag til utredning mellom ABBR og OBRE v4

Saksprotokoll

Arivsak
24/16595

Saksbehandler
Kristin Semone Harsvik Gundersen

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 148/24

Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 148/24

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Oversendelsesbrev om forslag til utredning av regionalt brann- og redningsvesen vedtas og sendes til Oslo kommune.

Behandles av
Representantskapet 2024

Møtedato
23.09.2024

UTREDNING AV ET REGIONALT BRANN- OG REDNINGSVESEN - SAMMENSLÅING AV ASKER OG BÆRUM BRANN OG REDNING IKS OG OSLO BRANN- OG REDNINGSETAT

Brannstyrets forslag til vedtak:

Brannstyret tilrår representantskapet å vedta at det skal utredes om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen ved en sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) og Oslo brann- og redningsetat (OBRE) ved at det utarbeides et felles utredningsmandat fra Asker-, Bærum- og Oslo kommune.

1. Sammendrag og konklusjon

ABBR står overfor økonomiske utfordringer på grunn av forventede inntektsreduksjoner fra Asker- og Bærum kommuner som følge av at Stortinget har vedtatt ny fordeling av inntektene mellom alle kommunene Norge. Den nye inntektsfordelingen påvirker økonomien i Bærum- og Asker kommune negativt, og i en størrelsesorden som krever proaktive løsninger og harde prioriteringer innenfor alle av kommunens tjenesteområder. Eierkommunene har derfor bedt ABBR om å utrede hvordan vi kan redusere budsjettet fra 2025 og fremover. I tillegg har administrasjonen i Asker kommune ved direktør samfunnstjenester Ragnar Sand Fuglum kommet med følgende oppfordring pr. epost av 20.08.2024:

"Å utrede felles brann og redningsvesen med Oslo er det definitivt modent å iverksette. En forankring av en slik prosess i styre og repskap er nødvendig så raskt som mulig."

Brann- og redningssjef Anders Løberg understreker viktigheten av brann- og redningstjenesten og de omfattende oppgavene som utføres innenfor forebygging og beredskap. I tillegg til omfattende forebyggende virksomhet, inkluderer beredskapsrelaterte oppgaver brannslukking, trafikkulykker, brann- og innbruddsalarmtjenester, flom, skred og støtte til politiet og helsetjenesten. Med økt risiko for ekstremvær, et krevende sikkerhetspolitisk landskap og et aldrende samfunn (eldrebølgen), er behovet for robuste brann- og redningstjenester større enn noen gang. For å kunne imøtekomme en eventuell reduksjon i budsjettene, og opprettholde robust brann- og redningstjeneste er ABBR av den klare oppfatning at ABBR og OBRE bør få et mandat til å utrede om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen.

2. Regionalt brann- og redningsvesen

Rapporten Fremtidens brann- og redningsvesen – *helhetlig gjennomgang av brann og redningsområdet*⁴ utgitt juni 2023 har sett på tre ulike strukturer for samarbeid, fra dagens organisering til ett regionalt brann- og redningsvesen innenfor 110-distriktets grenser. Se figur 25, side 124, i rapporten - ulike organisatoriske strukturer som arbeidsgruppen har vurdert:

Struktur 1		Struktur 2		Struktur 3	
Styrke dagens brann- og redningsvesen		Regionale brann- og redningsvesen		Regionalt samarbeid og tydeliggjøring av oppgaver	
Lokalt	All håndtering forebyggende og beredskap	Regionalt brann- og redningsvesen	All håndtering forebyggende og beredskap	Lokalt	Grunnportefølje beredskap Grunnportefølje forebyggende Evt. andre oppgaver besluttet lokalt
Regionalt	IUA + frivillige samarbeid			Regionalt samarbeid	Utvalgte forebyggende oppgaver Utvalgte beredskapsoppgaver IUA
Nasjonalt	Støtte til brann- og redningsvesen Ledelse/ressursstyring nasjonale hendelser Nasjonale kapasiteter Styrke kapasitet til tilsyn Styrke funksjon til teknologi og anskaffelser	Nasjonalt	Ledelse/ressursstyring nasjonale hendelser Nasjonale kapasiteter Styrke kapasitet til tilsyn Styrke funksjon til teknologi og anskaffelser	Nasjonalt	Ledelse/ressursstyring nasjonale hendelser Nasjonale kapasiteter Styrke kapasitet til tilsyn Styrke funksjon til teknologi og anskaffelser

Det er store forskjeller på brann- og redningsvesen i Norge, samt antall brann- og redningsvesen innenfor 110-distriktenes grenser. I dekningsområdet til vår 110-sentral er det kun to brann og redningsvesen – ABBR og OBRE. Her kan det være mange positive effekter ved å etablere ett regionalt brann- og redningsvesen. Etter vår oppfatning er det sannsynligvis her det på lang sikt vil være mulig å hente de største operative og økonomiske gevinstene.

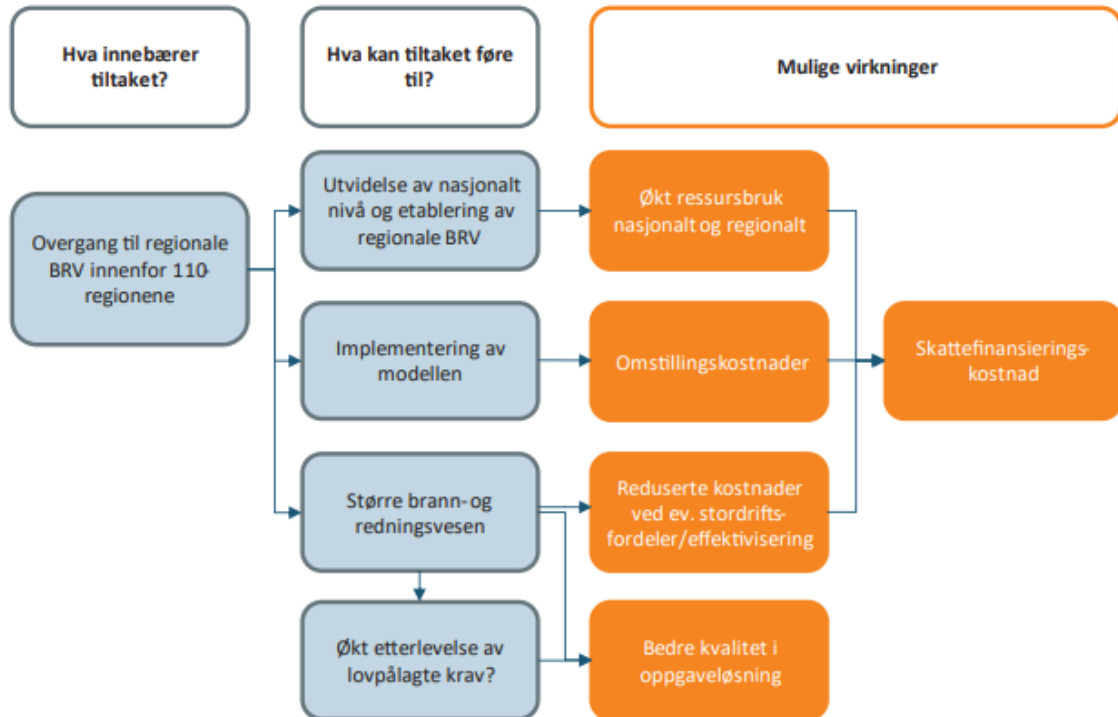
Rapporten fremhever både fordeler og ulemper. ABBR mener i denne sammenheng at mange av punktene ikke vil gjelde i vår region, som vi skal komme tilbake til. Følgende er beskrevet i rapporten om regionale brann- og redningsvesen (struktur 2):

I struktur 2 erstattes de lokale brann- og redningsvesenene av regionale brann- og redningsvesen, ett per 110-distrikt. Det regionale brann- og redningsvesenet skal eies av kommunene i regionen, slik at brann- og redningstjenesten fortsatt er en kommunal oppgave. Det regionale brann- og redningsvesenet vil få ansvar for alle lovpålagte oppgaver innenfor forebygging og beredskap i regionens kommuner, i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven. Det skal være én brann- og redningssjef per region. Brannstasjonene og tilhørende brannmannskaper vil fremdeles være lokalisert i kommunene for å ivareta beredskapen og utrykningstidene. 110-sentralene skal drives slik som politiets operasjonssentraler. Forebyggende- og beredskapsmessige oppgaver skal løses i regionen på en effektiv og sikker måte, med utplasserte kapasiteter og kompetanse basert på en regional ROS-analyse. I likhet med de andre beredskapsorganisasjoner vil det også i fremtidens regionale brann- og redningsvesen være behov for styrking av nasjonale strukturer, eksempelvis knyttet til teknologiutvikling og koordinering av nasjonale hendelser eller internasjonale innsatser.

Regionale brann- og redningsvesen vil gi positive virkninger i form av større fagmiljøer, profesjonalisering av ledelsesnivåene og bedre beredskap. Regionale brann- og redningsvesen har et potensiale for å utløse økonomiske stordriftsfordeler. Krav om dimensjonering og utrykningstid vil imidlertid alltid være styrende for de lokale brann- og redningsvesenene. Endring av struktur på brannstasjonene er ikke vurdert av arbeidsgruppen, og krav til utrykningstid legger begrensninger. Arbeidsgruppen mener derfor at det, uten nærmere analyser, er usikkert hvor stor stordriftsfordelen eventuelt er. Etablering av regionale brann- og redningsvesen vil også gi omstillingskostnader og større geografisk distanse mellom brannsjef og ansatte i regionens distrikter. I tillegg reiser også denne strukturen det prinsipielle spørsmålet om kommunalt selvstyre, i større grad enn for regionale samarbeid som beskrives i struktur 3. Arbeidsgruppene har valgt å ikke gå videre med denne løsningen. Arbeidsgruppen mener imidlertid at mange av de samme positive virkningene kan realiseres gjennom regionale samarbeid, se delkapittel 5.1.3, uten at det etableres regionale brann- og redningsvesen

ABBR har forståelse for at arbeidsgruppen er usikker på hvor stor stordriftsfordelen kan bli, og at de generelt regionalt er bekymret for avstand til brann- og redningssjef og ansatte, og evt. omstillingskostnader. ABBR er imidlertid av den oppfatning at denne regionen har forholdsvis liten geografisk størrelse i forhold til andre regioner så avstand ikke bør være bekymringsfullt, men heller se på andre synergieffekter. Videre tenker vi at ved kun to brann- og redningsvesen vil omstillingskostnadene muligens være lavere enn i en region med over 30 brann- og redningsvesen. I tillegg, med kun tre eierkommuner tenker vi at dette ikke vil utfordre kommunalt selvstyre.

Videre er det viktig å vise til Menon Economics (ME) som har utarbeidet en tilleggsrapport, hvor de på oppdrag fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har bidratt med å vurdere samfunnsøkonomiske virkninger av foreslåtte tiltak. ME har sett på mulige virkninger av de ulike skisserte strukturene, se figur 4-4 side 246 om mulige virkninger ved regionale brann- og redningsvesen – i denne rapporten benevnt det som modell 3:

Videre har ME sett på et teoretisk gevinstpotensial innenfor beredskap per 110-region per år som utgangspunkt for diskusjon og ikke hensyntatt kostnader/ulemp(er)). Se tabell under side 248:

	Innbygger- tall	Antall brannvesen	Samlede netto drifts- utgifter i mill. kroner i 2022	Teoretisk gevinst- potensial, i millioner kroner per år	Gevinst- potensial som andel av 2022- utgifter, i prosent
110-sentralen for Finnmark	74 129	18	101,5	37,3	36,7
110-sentralen i Tromsø	166 537	18	172,1	47,8	27,8
110 Nordland	239 854	24	294,3	126,9	43,1
Midt-Norge 110-sentral IKS	477 392	18	448,7	155,1	34,6
Møre og Romsdal 110-sentral KF	265 848	15	307,8	125,8	40,9
110 Vest	597 377	33	627,9	275,4	43,9
Alarmsentral brann Sør-Vest	531 522	14	479,2	158,8	33,1
110-sentralen Agder	309 324	6	277,2	71,2	25,7
Sør-Øst 110 IKS	694 651	18	616,7	218,0	35,3
110-sentralen i Oslo	924 897	2	644,9	141,3	21,9
Øst 110-sentral IKS	765 197	10	626,0	194,6	31,1
Alarmsentral Brann Innlandet	378 542	21	359,6	116,6	32,4
Samlet	5 425 270	197	4 956,0	1 668,7	33,7

Kilde: KOSTRA og DSB, bearbejdet av Menon Economics

Som det fremkommer av tabellen er det et teoretisk gevinstpotensial på 141,3 millioner kroner per år ved å slå sammen ABBR og OBRE.

Hvis det for fremtiden vi bli trangere økonomiske tider, som er en av de sikreste drivkreftene i offentlig sektor², sammen med flere sikre drivkrefter som vil treffe brann- og redningsområdet, bør dette også vektlegges i vurderingen av regionalisert brann- og redningsvesen.

Sikre drivkrefter

Følgende drivkrefter er ansett som å ha størst påvirkning på offentlig sektor og å være relativt sikre, dvs. at utviklingen går i én retning:

- Moderat befolkningsvekst og flere eldre
- Mindre økonomisk handlingsrom i offentlig sektor
- Rask teknologisk utvikling
- Klimaendringer, klimarisiko og miljøspørsmål som påvirker samfunnet
- Grunnleggende menneskelige behov for trygghet og tilknytning
- Mangel på kompetent arbeidskraft

Drivkreftene påvirker hverandre, og det er klare avhengigheter mellom dem.

ABBR er derfor av den klare oppfatning at ABBR og OBRE bør få mandat til å utrede hvor reelt et slikt økonomisk gevinstpotensial kan være, andre fordeler og ulemper ved en sammenslåing, og komme med ulike alternative organisatoriske- og strukturelle forslag. ABBR og OBRE bør eventuelt avklare om det er mulig med bistand fra ME, eller andre, til å bistå i det viktige arbeidet da de allerede har etablert en unik kompetanse innenfor fagområder gjennom arbeidet med rapporten. Det er også en mulighet for at kommunesektorens interesseorganisasjon - KS³ og Statsforvalter⁴ kan og bidra med OU-midler til en slik utredning.

En annen mulighet er å gi utredningsoppdraget til et eksternt firma som har spesialisert seg på slike oppdra for å sikre objektivitet og minimalisere ressursbruken internt i ABBR og OBRE. ABBR er orientert om at et slikt oppdrag muligens kan koste rundt 1 MNOK. ABBR og OBRE vil uansett bli involvert i hele prosessen.

3. Brann- og redningssjefens vurdering

Vi er i en urolig og usikker tid, krevende sikkerhetspolitisk situasjon og klimakrise. Vår nasjonale, regionale og lokale beredskapsevne er viktigere enn noen gang. Samtidig får vi mindre økonomisk handlingsrom i offentlig sektor. Dette krever at vi evner å være proaktive. Vi bør derfor utrede en omstrukturering av brann- og redningsvesenet i vår region, for å sikre at vi opprettholder en robust tjeneste, samtidig som vi reduserer kostnader til drift og investeringer og øker inntektene. ABBR og OBRE bør få et felles mandat fra Asker-, Bærum- og Oslo kommune.

Anders Løberg
Brann- og redningssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Økonomiske utfordringer og konsekvenser for budsjettprosess 2025 og fremover etter ny forventet kommunefordelingspolitikk
Oppfølgingsbestilling etter vårt tilsvaret den 16. juni 2024 – økonomiske utfordringer og konsekvenser for budsjettprosess 2025 og fremover.

Møteprotokoll

Ekstraordniært møte i Representantskapet 2024

Dato:	23.09.2024 kl. 09:00
Sted:	Asker brannstasjon
Arkivsak:	24/00001
Møtende medlemmer:	Haakon Kvenna Veum, Monica Therese Vee Bratlie
Eierkommunene/ Styret	Svein Finnanger, Ragnar Sand Fuglum, Bente Slaatten,
Fra administrasjonen møtte:	Anders Løberg, Päivi Ojala
Protokollfører:	Siw Pilgaard
Merknader:	

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
9/24	24/07232-2	Endring av selskapsavtale - Asker og Bærum brann og redning IKS	3
10/24	24/07529-2	Utredning av et regionalt brann- og redningsvesen - sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS og Oslo brann- og redningsetat	4

Orienteringssaker			
Eventuelt			

Asker , 23.09.2024

Haakon Kvenna Veum
Leder i utvalg

Saker til behandling

9/24 Endring av selskapsavtale - Asker og Bærum brann og redning IKS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Representantskapet 2024	23.09.2024	9/24

Møtebehandling i Representantskapet 2024 23.09.2024:

Møtebehandling

Med de økonomiske utfordringene vi står i ble det understreket at det er nødvendig med strukturelle endringer for alle involverte parter- ikke bare eierkommunene. Selv om selskapsavtalen skal kunne åpne for muligheten til låneopptak, må opptak av lån behandles som en del av de ordinære budsjettprosessene. ABBR presiseres at låneopptak kun skal benyttes til anleggsmidler og ikke til driftsformål.

Brann- og redningssjefen informerte om at flere andre interkommunale selskaper (IKS) innen brann- og redningstjenesten har lån i størrelsesorden fra ca. 60 til 200 millioner kroner.

Leder av representantskaper informerer om at saken om endring av selskapsavtalen må også behandles i kommunestyret, med representantskapets tilslutning før endelig vedtak kan fattes.

Representantskapet 2024s vedtak/innstilling

Selskapsavtalen endres i tråd med styrets forslag

Endring i selskapsavtalen må godkjennes i kommunestyret hos begge eierkommuner

Brannstyrets forslag til vedtak:

Brannstyret tilrår representantskapet å vedta at ABBR kan ta opp lån slik det er presentert i denne saken.

10/24 Utredning av et regionalt brann- og redningsvesen - sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS og Oslo brann- og redningsetat

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Representantskapet 2024	23.09.2024	10/24

Møtebehandling i Representantskapet 2024 23.09.2024:

Møtebehandling

Representantskapet mener det er positivt at forslaget til utredning kommer fra tjenesten selv. Det er imidlertid ikke gjennomgått eller drøftet med Oslo kommune per dags dato. Utredningen kan medføre økonomiske kostnader, og det må avklares hvem som skal dekke disse og hvordan dette skal finansieres. Før videre planlegging kan påbegynnes, må det gjennomføres samtaler med Oslo kommune. Det presiseres at forslaget har vært foreslått også før de økonomiske utfordringene som nå har oppstått. Formålet er å finne løsninger på de fremtidige utfordringene brann- og redningstjenestene står overfor.

Det anses nødvendig med et politisk initiativ rettet mot Oslo kommune i første omgang for å få prosessen i gang.

Representantskapet uttrykker et ønske om å få presentert et forslag til utredningsprosessen og utkast til felles mandat presentert på neste representantskapsmøte den 12. desember d.å.

Administrasjonene i eierkommunene bes utarbeide et formelt oversendelsesbrev så snart som mulig til det politiske nivået i Oslo kommune for videre behandling.

Representantskapet 2024s vedtak/innstilling

Det utredes om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen ved en sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) og Oslo brann- og redningsetat (OBRE) ved at det utarbeides et felles utredningsmandat fra Asker-, Bærum- og Oslo kommune.

Ved neste møte i representantskapet den 12. desember d.å. vises utkast til plan og mandat for planlagt gjennomføring av utredningsoppdraget.

Brannstyrets forslag til vedtak:

Brannstyret tilrår representantskapet å vedta at det skal utredes om det er formålstjenlig med et regionalt brann- og redningsvesen ved en sammenslåing av Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) og Oslo brann- og redningsetat (OBRE) ved at det utarbeides et felles utredningsmandat fra Asker-, Bærum- og Oslo kommune.

Eventuelt

Päivi Ojala orienterte om at oppdaterte pensjonsberegninger, mottatt 9. september, viser en betydelig økning i pensjonspremien for 2025. I det opprinnelige budsjettet for 2025 estimerte vi en premie på ca. 30 millioner kroner basert på estimer fra BKP, men de nyeste tallene indikerer en økning til ca. 52 millioner kroner.

Selv om den løpende premien har blitt redusert med litt over 1 million kroner, har reguleringspremien økt kraftig fra 9 millioner til 27,5 millioner. I tillegg utgjør fonderingen av den nye AFP-ordningen nå ca. 5 millioner kroner. Selv om rentegarantipremien og andre kostnader har gått noe ned sammenlignet med tidligere prognoser, er det særlig økningen i reguleringspremien og AFP-fonderingen som har ført til den kraftige økningen i pensjonspremien.

Den betydelige økningen i pensjonspremien vil medføre økte kostnader i 2025, men det endelige premieavviket vil først bli synliggjort regnskapsmessig senere som følge av amortisering.

ABBR ønsker innspill på hvordan de kan håndtere dette. Svein Finnanger fra Bærum kommune opplyser at kommunenes budsjett for 2025 er lagt og neste mulighet for eventuelle endringer er i 1. tertialrapport 2025 som kommer i slutten av april 2025. ABBR må gjøre en analyse for dette og presentere dette for eierkommunene.

Representantskapet tar saken til foreløpig orientering.

Til: Oslo kommune, Byrådsleder / ordfører

Dato: [Sett inn dato]

Representantskapet for Asker og Bærum Brann og Redning IKS (ABBR) avholdt den 23. september 2024 et ekstraordinært møte for å behandle brannstyrets forslag om å utrede mulighetene for et felles regionalt brann- og redningsvesen innenfor 110-distriktets grenser. Dette vil i praksis innebære å utforske potensialet for en sammenslåing av ABBR og Oslo Brann- og Redningsetat (OBRE).

Kommunene står som kjent overfor økende krav til effektivitet og samordning når det gjelder brann- og redningstjenester. Rapporten «*Fremtidens brann- og redningsvesen – Helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet*» fra juni 2023 peker på flere utviklingstrekk og utfordringer som vi vil møte i årene fremover.

Kommunene Asker og Bærum er opptatt av å sikre våre innbyggere best mulig trygghet på en effektiv og kostnadsbevisst måte. Et styrket regionalt samarbeid innen brann- og redningsområdet kan bidra til bedre ressursutnyttelse og en mer helhetlig tilnærming til beredskap i hele regionen. Derfor mener vi at brannstyret i ABBRs forslag både er relevant og verdt å vurdere nærmere.

På denne bakgrunn ønsker Asker og Bærum kommuner å invitere Oslo kommune til å delta i en felles utredning. Da ser vi for oss at våre tre kommuner sammen utarbeider et felles mandat for utredningen. Videre foreslås det å opprette en arbeidsgruppe med representanter fra alle tre kommunene. En arbeidsgruppe, som kan vurdere de praktiske, økonomiske og organisatoriske sidene ved dette prosjektet.

Vi ser frem til å høre deres synspunkter på saken. Dersom dette er av interesse, vil vi gjerne i et første møte diskutere hvordan prosjektet kan organiseres og hvordan vi kan samarbeide videre om utredningen.

Med vennlig hilsen,

Lisbeth Hammer Krog
Ordfører, Bærum kommune

Lene W. Conradi
Ordfører, Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
24/12090-2

Saksbehandler
Matthias Göhl

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Høringsuttalelse - forslag til endringer i markaloven

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune avgir vedlagt høringsinnspill til forslag om endringer i markaloven.

1. Sammendrag

Saken gjelder Asker kommunes høringsinnspill til forslag til endringer i markaloven. Klima- og miljødepartementet (KLD) foreslår endringer i markaloven med mål om å gjøre den enklere å forstå og bruke. Endringene skal bl.a. klargjøre omfanget av og unntak fra byggeforbudet, og saksbehandlingsregler. Videre foreslås det strukturelle og redaksjonelle endringer som ikke endrer gjeldende rett. Asker kommunes høringsuttalelse behandler hovedpunktene i endringsforslaget. KLD ber spesielt om synspunkter på landbrukstiltak, regler om motorferdsel og enkle tiltak ved eksisterende boliger i marka. Kommunedirektøren kommer frem til at de foreslåtte endringene ikke vil medføre nevneverdige konsekvenser for selve bruken av marka, og at de foreslåtte endringene og presiseringene forventes å gjøre det enklere å tolke og bruke loven. Samlet sett forventes det at endringsforslagene vil føre til innsparinger både for Asker kommune og private.

2. Bakgrunn for saken

KLD ber om innspill til forslag til endring i markaloven. Saken har ikke blitt behandlet tidligere. Formålet med markaloven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas

hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.¹ Departementet foreslår å lovfeste flere tiltak som kommunale planer kan åpne for i, men som ikke ble innarbeidet i selve lovteksten da Stortinget vedtok loven. KLD ønsker å lovfeste det som anses å følge av lovens forarbeider, en tolkningsuttalelse fra Lovavdelingen, Sivilombudets uttalelser og forvaltningspraksis. I følge KLD viser erfaringer med loven et behov for presiseringer og endringer. Departementet har utarbeidet utkast til høringsnotat med utgangspunkt i to utredninger fra Statsforvalteren i Oslo og Viken fra 2019 og 2022.

3. Saksopplysninger

Marka dekker rundt 50.000 dekar (13 %) av kommunens landareal og består av Vestmarka, Kjekstadmarka og Vardåsmarka. Arealet innenfor markagrensen er avsatt til LNF i kommuneplanen, med unntak av området rund Vardåsen skisenter (idrettsformål). Marka i Asker er båndlagt med hensynssone H735.

Et sentralt virkemiddel i loven er et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak i marka. Det er unntak fra forbudet, bl.a. kan kommunale planer åpne for bygge- og anleggstiltak i landbruket, stier og løyper og idrettsanlegg. KLD ber høringsinstansene spesielt om synspunkter på bygge- og anleggstiltak i landbruket, foreslåtte forenklinger for tiltak ved eksisterende boliger i marka, samt regler om motorferdsel i marka.

Det vises til sakens vedlegg 1 (Høringsinnspill fra Asker kommune), vedlegg 2 (Høringsnotat KLD), vedlegg 3 (foreslått endringslov) og vedlegg 4 (merknader til foreslått endringslov KLD).

4. Kommunedirektørens vurdering

Forslaget fra KLD inneholder flere endringer og omstrukturingsforslag som vil forenkle og klargjøre loven, uten å endre gjeldende rett. Dette er forslag som Asker kommune kan stille seg bak. Forslagene forventes i svært liten grad å få konsekvenser for kommunen og selve bruken av marka. Disse forslagene svares ut i sakens vedlegg 1 (Høringsinnspill fra Asker kommune).

Bygge- og anleggstiltak i landbruket

Landbrukstiltak trenger i dag tillatelse etter markaloven, før det eventuelt går videre til ordinær byggesaksbehandling etter plan og bygningsloven. Ordinær jord- og skogbruksvirksomhet, som høsting av korn eller tømmer, er ikke omfattet av markaloven. Asker kommune mener at bygge- og anleggstiltak i landbruket fortsatt bør omfattes av markaloven. I hvilken grad tiltak omfattes av plan og bygningsloven må vurderes i hvert enkelt tilfelle, ikke minst i forbindelse med etablering av

¹ Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner § 1 (<https://lovdata.no/lov/2009-06-05-35>)

driftsveier for skogbruket. Landbrukstiltak kan påvirke friluftskvaliteter i marka, på lik linje med andre typer byggetiltak. Kommunen ønsker derfor å ha mulighet til å vurdere landbrukstiltak opp mot markalovens formål. Landbruk er en del av områdets kulturhistorie, og det er friluftsopplevelser knyttet til landbruksnæringen i marka. KLDs forslag legger opp til en forenklet saksbehandlingsprosedyre for landbrukstiltak, noe som Asker kommune anser som hensiktsmessig for å holde en god balanse mellom friluftslivet og landbruksnæringens behov.

Omstrukturering og endring av §§ 5, 6 og 7

Forslaget presiserer i § 5 hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak. Tiltak som er forbudt og tiltak som er unntatt fra forbudet listes opp konkret. Dette gir en klart mer forutsigbar og hensiktsmessig situasjon både for kommunen som forvaltningsmyndighet og for grunneierne, da dette omfatter hyppig forekommende tiltak. En eventuell søknadsplikt etter plan- og bygningsloven vil bestå. Ny § 6 lister opp flere unntak fra forbudet, dersom tiltak er i tråd med plan. Dette klargjør sammenhengen mellom markaloven og kommunale planer, og gjør kommunens handlingsrom mer tydelig. Kommunedirektøren mener at denne videreføringen og oppdateringen er klargjørende, og vil bidra til at kommunen som planleggingsmyndighet og private ikke bruker ressurser på å planlegge eller ta initiativ til tiltak om sannsynligvis ikke ville bli godkjent. Ny § 7 sammenfatter prosessreglene rundt kommunale planer i marka. Asker kommune stiller seg bak forslagene.

Regler om motorferdsel i marka

Departementet foreslår primært at markalovens regler om motorferdsel oppheves, og at motorferdsellovens alminnelige regler² skal gjelde i stedet. I dag har markalovens § 10 egne regler for motorferdsel. Motorferdselloven, samt forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag³, ivaretar lignende interesser og medfører omtrent like streng regulering av motorferdsel. En dobbeltregulering anser vi til å være til ulempe både for forvaltning og publikum. Asker kommune kan ikke se fordelene med egne regler om motorferdsel i marka, og mener at markalovens gjeldende § 10 bør oppheves. Kommunedirektøren kan ikke se at dette vil få en nevneverdig effekt for bruken av marka.

§ 14 - Bestemmelser om hva det kan gis tillatelse til

Den foreslåtte bestemmelsen i § 14 gir bestemmelser om hva kommunen kan gi tillatelse til, uavhengig av forbudet i § 5 første ledd. Kommunedirektøren vurderer det som positivt at kommunen fortsatt kan gi tillatelse til etablering av stier og løyper, og vurderer det som hensiktsmessig at slike tiltak ligger under kommunens skjønn å avgjøre.

² Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (<https://lovdata.no/lov/1977-06-10-82>)

³ <https://lovdata.no/forskrift/1988-05-15-356>

Plikt til å følge opp overtredelser

Det følger allerede av gjeldende § 17 annet ledd at kommunen har myndighet til føre tilsyn med at bestemmelser gitt i og i medhold av loven blir overholdt. Klargjøringen i loven om kommunens plikt til å forfølge ulovligheter kan gi noe økte administrative kostnader for kommuner som i dag ikke håndhever markaloven, men kan også ha preventive effekter og forhindre lovbrudd. Kommunedirektøren er ellers enige i at det ikke gis klagerett på kommunens beslutning om å ikke forfølge en overtredelse, noe som vil være i tråd med plan- og bygningslovens regler.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene vil ikke i seg selv innebære nye negative konsekvenser for private. Det foreslås unntak fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak som vil kunne medføre sparte kostnader både for private og forvaltningen. Videre foreslås det en del klargjøringer som vil gjøre loven enklere å forstå og å forvalte som kan redusere arbeidsmengden for kommunen. Samlet sett antar kommunedirektøren at innsparinger basert på KLDs forslag vil overstige eventuelle økte kostnader.

5. Konklusjon

De foreslåtte endringene vil ikke medføre nevneverdige konsekvenser for selve bruken av marka. Kommunedirektøren er positive til de foreslåtte endringene og presiseringene, som forventes til å gjøre det enklere å tolke og bruke loven. Dette vil gjelde både for kommunen som forvaltningsmyndighet og for grunneierne. Samtidig videreføres markagrensen og lovens relativt strenge bestemmelser, slik at de viktige kvalitetene i marka blir bevart. Asker kommune ønsker å beholde landbrukstiltak i markaloven for å kunne vurdere disse på lik linje med andre byggetiltak i marka. En forenklet saksbehandling for landbrukstiltak anser vi som hensiktsmessig. Asker kommune anser motorferdselloven med tilhørende forskrifter som egnet til å regulere motorferdsel i marka, og vi mener at markalovens gjeldende § 10 bør oppheves. Videre støtter Asker kommune at det legges sterkere vekt på kommunens frie skjønn og selvstyre.

Kommunedirektøren anbefaler at vedlagt utkast til høringsinnspill (vedlegg 1) vedtas og oversendes KLD som Asker kommunes svar på høringen.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Høringsinnspill fra Asker kommune 26.09.2024

Vedlegg 2 - Høringsnotat KLD 28.06.2024

Vedlegg 3 - Forslag til lov om endringer i markaloven KLD
Vedlegg 4 - Merknader til utkast til endringslov KLD

Saksprotokoll

Arivsak
24/12090

Saksbehandler
Matthias Göhl

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 149/24

Høringsuttalelse - forslag til endringer i markaloven

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 149/24

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune avgir vedlagt høringsinnspill til forslag om endringer i markaloven.

Vedlegg 1:

Høringsinnspill fra Asker kommune til forslag til endringer i markaloven

Høringsinnspillet er behandlet i Formannskapet den 22. oktober 2024.

Asker kommune konkluderer med at de foreslåtte endringene ikke vil medføre nevneverdige konsekvenser for selve bruken av Marka. Vi er positive til de foreslåtte endringene og presiseringene, som forventes til å gjøre det enklere å tolke og bruke loven. Dette vil gjelde både for kommunen som forvaltningsmyndighet og for grunneierne. Samtidig videreføres markagrensene og lovens relativt strenge bestemmelser, slik at viktige kvalitetene i Marka blir bevart. Videre støtter Asker kommune at det legges sterkere vekt på kommunens frie skjønn og selvstyre.

Bygge- og anleggstiltak i landbruket

Asker kommune ønsker å beholde landbrukstiltak i markaloven for å kunne vurdere disse på lik linje med andre byggetiltak i Marka. En forenklet saksbehandling for landbrukstiltak anser vi som hensiktsmessig.

Motorferdsel i Marka

Asker kommune anser motorferdselloven med tilhørende forskrifter som egnet til å regulere motorferdsel i Marka, og vi mener at markalovens gjeldende § 10 bør oppheves.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Asker kommune antar at departementets endringsforslag samlet sett vil føre til reduserte kostnader for kommunen og private, og at endringene kan bidra til å redusere arbeidsmengden for kommunen.

Klima- og miljødepartementet

28. juni 2024

Høringsnotat

Forslag til endringer i markaloven

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Forbudet mot bygge- og anleggstiltak (§ 5)	9
2.1	Gjeldende rett.....	9
2.1.1	Innledning	9
2.1.2	Forbudet mot bygge- og anleggstiltak	9
2.1.3	Unntak for «landbrukstiltak» og visse konsesjonspliktige energitiltak.....	11
2.1.4	Planlegging av og tillatelse til tiltak omfattet av forbudet.....	14
2.2	Statsforvalterens vurdering og forslag.....	14
2.3	Departementets vurdering og forslag.....	16
2.3.1	Forbud mot bygge- og anleggstiltak	16
2.3.2	Unntak for landbrukstiltak og konsesjonspliktige energitiltak.....	20
3	Skjermingsverdige objekter	23
3.1	Innledning.....	23
3.2	Unntak for krav om tillatelse eller dispensasjon	23
3.2.1	Gjeldende rett.....	23
3.2.2	Departementets vurdering og forslag	24
3.3	Unntak for krav om plan.....	26
4	Bestemmelser om planlegging i marka (§§ 4, 6 og 7).....	27
4.1	Gjeldende rett.....	27
4.1.1	Innledning	27
4.1.2	Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (§ 6)	27
4.1.3	Planlegging av tiltak i kommunale eller statlige planer (§ 7).....	29

4.1.4	Reguleringsplikt for landbruksveier	34
4.2	Statsforvalterens vurdering og forslag.....	37
4.2.1	Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (§ 6)	37
4.2.2	Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer (§ 7).....	37
4.3	Departementets vurdering og forslag.....	37
4.3.1	Innledning	37
4.3.2	Ny struktur i markaloven kapittel 2	38
4.3.3	Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer (ny § 6).....	38
4.3.4	Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (gjeldende § 6, ny § 7).....	41
4.3.5	Reguleringsplikt for landbruksvei	41
5	Bestemmelser om hva det kan gis tillatelse til (§14).....	43
5.1	Gjeldende rett.....	43
5.1.1	Innledning	43
5.1.2	Tillatelse etter § 14 første ledd annet punktum.....	43
5.1.3	Tillatelse etter § 14 annet ledd	44
5.1.4	Tillatelse til bygging av landbruksvei og reguleringsplikt for dette	46
5.1.5	Tillatelse til andre tiltak	47
5.2	Statsforvalterens vurdering og forslag.....	48
5.3	Departementets vurdering og forslag.....	48
	Alternativ 1	50
	Alternativ 2	50
5.4	Unntak for bygge- og anleggstiltak i landbruket	53
6	Dispensasjon (§ 15).....	55

6.1	Gjeldende rett.....	55
6.1.1	Hva det kan gis dispensasjon til	55
6.1.2	Vilkår for dispensasjon.....	57
6.1.3	Konsekvensen av at berørt myndighet har uttalt seg mot dispensasjon	59
6.2	Statsforvalterens vurdering og forslag.....	60
6.2.1	Hva det kan gis dispensasjon til.....	60
6.2.2	Vilkår for å gi dispensasjon	61
6.3	Departementets vurdering og forslag.....	62
6.3.1	Hva det kan gis dispensasjon til	62
6.3.2	Vilkår for å gi dispensasjon	62
6.3.3	Konsekvensen av at myndighet har uttalt seg mot dispensasjon.....	63
7	Motorferdsel, klatreruter og løyper mm. (§§ 9 og 10)	65
7.1	Innledning.....	65
7.2	Etablering av klatreruter	65
7.3	Forholdet mellom markaloven og motorferdselloven.....	66
7.4	Anlegging av stier og løyper, og spørsmål om skøytebaner mv.	68
8	Klage på kommunens vedtak om å ikke følge opp overtredelser (kapittel 6)	70
8.1	Gjeldende rett.....	70
8.2	Statsforvalterens forslag.....	71
8.3	Departementets vurdering.....	71
9	Myndighet etter loven	73
10	Økonomiske og administrative konsekvenser	76

1 Innledning

Markaloven § 5 fastsetter forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka. Tiltak omfattet av forbudet kan ikke gjennomføres uten at den som skal gjennomføre tiltaket (tiltakshaver) sender søknad og forvaltningsmyndigheten deretter samtykker til tiltaket. Noen tiltak krever tillatelse i form av *dispensasjon* etter § 15, mens andre tiltak kan det gis *tillatelse* til etter en enklere vurdering i § 14. Gjeldende § 7 har også bestemmelser om tiltak som kan inngå i kommunale planer selv om tiltaket er omfattet av det generelle forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5. Etter forvaltningspraksis anses loven også å åpne opp for noen flere tiltak enn de som er uttrykkelig nevnt i loven. Begrunnelsen for dette følger av lovens forarbeider.

Klima- og miljødepartementet mener det er behov for å klargjøre bedre i markaloven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5, og hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for ulike typer tiltak. Videre er det behov for å presisere direkte i loven hvilke tiltak kommunale planer kan åpne for, slik at lovteksten blir mer i tråd med lovens forarbeider og forvaltningspraksis, og slik at loven blir lettere å forstå og å praktisere. Det er også behov for å klargjøre forholdet mellom gjeldende § 7 og § 14.

Departementet foreslår på denne bakgrunn endringer i flere bestemmelser i loven og noen endringer i lovens struktur. Endringene medfører i hovedsak lovfesting av det som anses å følge av lovens forarbeider, en tolkningsuttalelse fra Lovavdelingen, Sivilombudets uttalelser og forvaltningspraksis. Endringene forventes derfor i svært liten grad å få praktiske konsekvenser for selve bruken av Marka.

Viktige forarbeider til loven er Miljøverndepartementets lovforslag *Ot. prp. nr. 23 (2008-2009)* og Stortingets energi- og miljøkomite sin innstilling til Odelstinget, *Innst. O. nr. 58 (2008-2009)*. Disse omtales i det følgende som *proposisjonen* og *innstillingen*.

Komiteen gjorde i innstillingen på enkelte punkter vesentlige endringer i lovens ordlyd, og har en rekke uttalelser som er av stor betydning for tolkningen av flere bestemmelser, særlig omfanget av forbudet mot bygge- og anleggstiltak og hva det uavhengig av dette forbudet kan planlegges for i Marka.

Forslaget i høringsnotatet og det vedlagte forslaget til endringslov innebærer blant annet:

- I § 2 klargjøres det at loven ikke gjelder for visse konsesjonspliktige energiltak.
- Det fastsettes nye bestemmelser i §§ 3 a og 3 b som innebærer at markaloven i hovedsak får samme regler som plan- og bygningsloven for tiltak som berører informasjon, objekt eller infrastruktur som har særskilt status etter sikkerhetsloven.
- Det presiseres utfyllende i markaloven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5.
- Det foreslås at § 5 annet ledd får en konkret oppstilling av rekke tiltak som skal være unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak. Det betyr at flere hyppig forekommende tiltak som har liten betydning for ivaretagelse av markalovens formål kan gjennomføres uten søknad og tillatelse etter markaloven. Dette vil spare innbyggere og kommuner fra unødvendige søknadsprosesser.
- Unntaket for *bygge- og anleggstiltak* i landbruket i § 5 videreføres ikke i ny § 5. Loven gir dermed bedre uttrykk for gjeldende rett og hva som krever tillatelse etter loven og ikke, og sammenhengen mellom § 5 og ny § 14 blir tydeligere: Bygge- og anleggstiltak i landbruket *er* allerede i dag forbudt uten tillatelse etter markaloven. Loven blir dermed enklere å forstå og å praktisere. Bygge- og anleggstiltak skal fortsatt ikke vurderes som dispensasjonssak, men som tiltak det kan gis *tillatelse* til etter en vesentlig enklere vurdering i ny § 14.
- Gjeldende § 7 første ledd flyttes til ny § 6 og regulerer kun hvilke typer tiltak kommunale planer kan åpne for. Gjeldende § 6 og gjenværende deler av § 7 samles i ny § 7 om behandling av kommunale og statlige planer.
- Ny § 6 (i hovedsak gjeldende § 7) om hvilke tiltak det kan planlegges for oppdateres i samsvar med det som etter lovforarbeidene og forvaltningspraksis anses som gjeldende rett. Bestemmelsen vil nå uttømmende regulere hvilke tiltak kommunale planer kan åpne for. I tillegg til tiltakene som i dag fremgår av § 7 vil oppstillingen utvides til å omfatte
 - Utvidelse, modernisering eller etablering av serverings- eller overnattingsvirksomhet som har til formål å fremme, eller som samlet sett har flere fordeler enn ulemper for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse
 - andre tiltak som har til formål å fremme eller tilrettelegge for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse

- Begrenset spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse i Sørkedalen og Maridalen når utbyggingen er nødvendig for å opprettholde et etablert lokalsamfunn
- Tiltak til militære formål
- Videreføring av eksisterende tiltak som er i tråd med tidligere vedtak etter markaloven
- Det foreslås primært at § 10 om motorferdsel oppheves, slik at motorferdsellovens regler gjelder i Marka med mindre departementet bestemmer særskilte regler i forskrift.
- Det foreslås alternativt noen endringer i § 10 om motorferdsel:
 - Det klargjøres i § 10 at motorferdselloven ikke gjelder i marka.
 - Det presiseres i § 10 at forbud mot motorferdsel ikke gjelder preparering av skiløyper og brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann, når dette foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag, turistbedrifter, eller lignende.
- Det spesifiseres uttømmende i § 14 hvilke tiltak som det etter bestemmelsen kan gis tillatelse til.
- § 14 forenkles vesentlig ved at vilkårene for å gi tillatelse til tiltak i gjeldende § 14 første ledd oppheves. I stedet skal det fremgå av tillatelsen hvilke konsekvenser tiltaket har for ivaretagelse av markalovens formål, og hvordan dette er vektlagt.
- Departementet har vurdert om bygge- og anleggstiltak i landbruket også skal behandles slik, om slike tiltak skal tas helt ut av loven, eller om saksbehandlingen for disse fortsatt skal begrenses til å kontrollere at tiltaket har landbruksformål og inngår i et område med arealformål landbruk, natur og friluftsliv (LNF). Departementet foreslår å videreføre en slik forenklet søknadsbehandling, men at bestemmelsen om dette får ny ordlyd.
- For tiltak som utløser krav om reguleringsplan etter bestemmelse i eller i medhold av markaloven eller plan- og bygningsloven, må stadfestet reguleringsplan foreligge før kommunen kan gi tillatelse etter første ledd. Departementet foreslår at dette kravet ikke skal gjelde bygge- og anleggstiltak i landbruket.
- Dispensasjonsbestemmelsen i § 15 endres slik at den ikke lenger avskjærer kommunen fra å gi dispensasjon når direkte berørt regional eller statlig myndighet har uttalt seg mot et tiltak, men kommunens vurdering av uttalelsen,

enten den er positiv eller negativ, skal fremgå av beslutningen. Kommunens vedtak kan påklages på vanlig måte.

- En ny § 17 a klargjør at kommunen har plikt til å forfølge overtredelser. Samme paragraf klargjør at det ikke er klagerett på vedtak om å ikke følge opp overtredelser.

Forslaget er delvis basert på Statsforvalteren i Oslo og Viken (heretter Statsforvalteren) sin [utredning 1. november 2019](#) og [utkast til høringsnotat 1. mars 2022](#).

Forslag til lovendringer er tatt inn i vedlegg 1. Merknader til de enkelte bestemmelsene er tatt inn i vedlegg 2.

Departementet gjør oppmerksom på at Kommunal- og distriktsdepartementet har fremmet forslag¹ til endringer i flere lover som skal sikre at kommuner og fylkeskommuner tildeles oppgaver gjennom fastsetting av lover og forskrifter i stedet for gjennom rundskriv og vedtak om delegering. Markaloven er ikke omfattet av denne gjennomgangen av sektorlovgivningen. I stedet foreslår Klima- og miljødepartementet endringer relevante bestemmelser i markaloven i dette høringsnotatet. Endringene er omtalt i kap. 9

¹ [Prop. 107 L \(2023–2024\) - regjeringen.no](#)

2 Forbudet mot bygge- og anleggstiltak (§ 5)

2.1 Gjeldende rett

2.1.1 Innledning

Markaloven § 5 om forbud mot bygge- og anleggstiltak har reist en del tolkningsspørsmål i forvaltningen, både hva «bygg- og anleggstiltak» etter sin ordlyd omfatter, om loven i det hele tatt gjelder for enkelte tiltak § 5 gjør unntak for, og videre hvilke saksbehandlingsregler som i så fall gjelder. Det har også vært uklart om det kan planlegges for eller gis tillatelse til enkelte tiltak som etter sin ordlyd utvilsomt er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak, men som ikke er omfattet av unntakene i gjeldene § 7, men som lovgiver i forarbeidene klart har gitt uttrykk for at skal kunne etableres i Marka.

2.1.2 Forbudet mot bygge- og anleggstiltak

Markaloven § 5 første ledd lyder:

«Bygge- og anleggstiltak er forbudt i Marka. Med bygge- og anleggstiltak menes tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6, for eksempel oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom.»

Henvisningen til plan- og bygningsloven (pbl.) § 1-6 gjør at definisjonen av «tiltak» der blir av stor betydning når rekkevidden av markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak skal klargjøres. Tiltaksdefinisjonen i plan- og bygningsloven § 1-6 er i utgangspunktet svært vid isolert sett, men den utfylles av plan- og bygningsloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-1 hva gjelder nærmere presisering av hvilke tiltak som krever søknad, samt ikke minst av § 20-5 med tilhørende utdyping i byggesaksforskriften, som gjør en rekke unntak for mindre tiltak som unntas søknadsplikt.

Pbl. § 1-6 første ledd lyder:

«Med tiltak etter loven menes oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom, jf. § 20-1 første ledd bokstav a til m. Som tiltak regnes også annen virksomhet og endring av arealbruk som vil være i strid med arealformål, planbestemmelser og hensynssoner.»

Det at opplistingen i første ledd første punktum avsluttes med nok en henvisning, her til pbl. § 20-1, har skapt tvil

1. om § 1-6 gir en selvstendig definisjon av «tiltak» uavhengig av § 20-1,
2. om «tiltak» skal omfatte tiltak som nevnt i § 20-1, eller
3. om «tiltak» bare skal omfatte tiltak som er søknadspliktige etter byggesaksdelen (tiltak kap. 20 og forskrift med hjemmel i kap. 20 ikke gjør unntak fra).

Spørsmålet om § 1-6 gjelder som en selvstendig tiltaksdefinisjon må anses avklart med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (nå Kommunal- og distriktsdepartementet) sitt brev 9. juli 2020. Departementet skriver:

«Departementet oppfatter at det har vært tvil om bestemmelsens opplisting har en selvstendig betydning. Alternativet er at henvisningen til § 20-1 første ledd bokstav a til m medfører at det i realiteten er den bestemmelsen som avgjør hva som er et tiltak etter loven. Sistnevnte bestemmelse regulerer hvilke tiltak som er omfattet av byggesaksbestemmelsene.

I Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 174, opplyses at henvisningen til kapittel 20 om søknadsplikt tar sikte på å klargjøre det sentrale punktet i loven om at tiltakene enten må ha formell tillatelse eller være tillatt, etter lovens nærmere regler. Videre står det at formålet med å ha en slik henvisning i lovens kapittel 1 er å gjøre prinsippet synlig tidlig i loven. Forarbeidene taler for at tiltaksoppramsingen i § 1-6 har selvstendig betydning. Det er i så fall ikke sammenfall mellom tiltak som omfattes av § 1-6 første ledd og § 20-1. Terrenginngrep er et eksempel på et tiltak som omfattes av § 1-6 uavhengig av størrelse, mens i § 20-1 så er kun de vesentlige terrenginngrepene omfattet.»

Departementet konkluderte deretter med at § 1-6 gir en selvstendig definisjon av «tiltak», og at bestemmelsen dermed kan omfatte andre tiltak i tillegg til de som er nevnt i opplistingen i § 20-1 (tiltak som er omfattet av byggesaksbestemmelsene). Dermed konkluderte departementet med at også terrenginngrepet i den aktuelle saken som ikke var «vesentlige», jf. § 20-1 første ledd bokstav k, var omfattet av plan- og bygningslovens tiltaksbegrep. Forbudet i markaloven § 5 blir med dette mer omfattende enn hva som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven. Dette fordi pbl. § 1-6 omfatter flere tiltak enn § 20-1 og fordi det er gjort betydelige unntak fra søknadsplikten når det gjelder tiltak som omfattes av plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 20-2, jf. §§ 20-5. Praktiske eksempler på tiltak som § 20-5 gjør unntak fra søknadsplikt for er mindre fasadeendringer, mindre tiltak utendørs, innvendige tiltak og lignende. Denne type tiltak som er unntatt søknadsplikt etter plan- og bygningsloven § 20-5 og

byggesaksforskriften, er altså omfattet av markalovens byggeforbud. I tillegg er rekkevidden av markalovens byggeforbud definert ved at markaloven § 5 første ledd viser til «tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6», ikke bare § 1-6 første ledd første punktum. Markaloven omfatter og forbyr dermed også annen aktivitet som er i strid med kommunale planer, jf. pbl. § 1-6 første ledd annet punktum.

Forbudet i markaloven § 5 første ledd omfatter *bygge- og anleggstiltak*. I proposisjonen er det flere steder, blant annet side 6 forutsatt at *ordinær jord- og skogbruksvirksomhet* ikke er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak, jf. også at dette er omfattet av arealformålet i § 4. Dette er imidlertid ikke presisert i lovteksten.

2.1.3 Unntak for «landbrukstiltak» og visse konsesjonspliktige energitiltak

I markaloven § 5 annet ledd er det fastsatt unntak fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak:

«Forbudet i første ledd omfatter ikke landbrukstiltak og tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter § 6-4 tredje ledd i samme lov.»

2.1.3.1 Nærmere om «landbrukstiltak»

Unntaket for «landbrukstiltak» i § 5 annet ledd var opprinnelig ikke med i lovforslaget i proposisjonen, men ble tatt inn under saksforberedelsen i Stortingets energi- og miljøkomite, se innstillingen side 11.

Det følger av markaloven § 14 at «[t]iltak omfattet av loven kan bare settes i verk dersom det er gitt tillatelse av myndigheten etter loven». Dette har reist spørsmål ved om tiltakene det er gjort unntak for i § 5 annet ledd i det hele tatt er omfattet av loven, og hvilke saksbehandlingsregler som i så fall gjelder. Særlig har bestemmelsen i markaloven § 7 nr. 1 om at kommunale planer kan åpne for «tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep» reist spørsmål ved om også slike tiltak er omfattet av loven og dermed også krever tillatelse etter § 14. Bestemmelsen i § 7 første ledd nr. 1 ville være uten betydning dersom landbrukstiltak skulle falle helt utenfor lovens virkeområde som følge av komiteens endring av § 5 annet ledd.

Da komiteen tok inn unntaket, ble det etter det departementet kan se ikke tatt hensyn til koblingen mellom § 14 og jf. § 7 første ledd nr. 1. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet ba i 2015 Justis- og beredskapsdepartementet sin lovavdeling vurdere om landbrukstiltak er omfattet av loven, og i så fall hvilke

saksbehandlingsregler som gjelder. I sin uttalelse² (JDLOV2015-7560) kom lovavdelingen til at landbrukstiltak er omfattet av markaloven, og er underlagt krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14. At bygge- og anleggstiltak i landbruket er omfattet av loven har senere også blitt lagt til grunn i forvaltningspraksis og anses nå som gjeldende rett.

Departementet viser også til at det etter gjeldende rett i noen tilfeller kan være reguleringsplikt for landbruksveier, også i Marka, se kap. 4.1.4.

2.1.3.2 Nærmere om visse former for energitiltak

Når det gjelder energitiltak som omtalt i pbl. 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter pbl. § 6-4 tredje ledd har det vært mindre avklart om slike tiltak også krever tillatelse etter loven. Unntaket omfatter for det første «konsesjonspliktige anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi», jf. pbl. § 1-3 annet ledd jf. energiloven § 3-1 tredje ledd. Videre omfatter unntaket konsesjonspliktige «kraftproduksjonsanlegg etter energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven», jf. pbl. § 6-4 tredje ledd. Dette omtales i det følgende som «*konsesjonspliktige energitiltak*».

Lovavdelingen hadde i ovennevnte uttalelse om landbrukstiltak følgende generelle uttalelser om tiltaksbegrepet etter markaloven § 14 og forholdet til tiltak unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5 annet ledd:

«Etter vårt syn er det ikke grunnlag for å anta at noe som ellers er omfattet av definisjonen av «bygge- og anleggstiltak» i § 5 første ledd annet punktum, faller utenfor loven utelukkende fordi det er unntatt fra lovens bygge- og anleggsforbud. Ordlyden i § 5 første ledd første punktum, med tilhørende unntak i annet ledd, gir ikke grunnlag for noen slik slutning. Det gir mening å stille krav om søknad og tillatelse også for tilfeller som faller utenfor lovens bygge- og anleggsforbud. Hensynet til en enhetlig forvaltning av Marka tilsier at også bygge- og anleggstiltak som er unntatt fra lovens byggeforbud, er omfattet av lovens ordning med søknad og tillatelse. Etter vårt syn kan loven sies å bygge på et utgangspunkt om at alle bygge- og anleggstiltak innenfor lovens geografiske virkeområde er omfattet av kravet om søknad og tillatelse etter § 14.

² [§ 14 - Markaloven - landbrukstiltak - regjeringen.no](https://lovdata.no/dokument/ST/2015/06/13/JDLOV2015-7560)

På den annen side er det ikke slik at tiltak som faller utenfor bygge- og anleggsforbudet, nødvendigvis må regnes som «tiltak omfattet av loven». Spørsmålet om tiltak av denne karakter helt faller utenfor loven, til tross for utgangspunktet, må avgjøres ut fra om det finnes konkrete holdepunkter for dette. Noe generelt krav om at lovens virkeområde ikke kan avgrenses utover hva som fremkommer klart av lovteksten og forarbeidene, kan etter vårt syn ikke oppstilles. For det første er det opplagt at rekkevidden av markaloven kan modifiseres av andre lover. For det andre kan kilder knyttet til loven modifisere et utgangspunkt om at også bygge- og anleggstiltak som er unntatt fra lovens bygge- og anleggsforbud, er «omfattet av loven».

Departementet legger dette utgangspunktet til grunn for vurderingen av hva som er gjeldende rett om konsesjonspliktige energitiltak i Marka og rekkevidden av markaloven § 14.

Det kan umiddelbart fremstå som logisk at konsesjonspliktige energitiltak må vurderes på samme måte som landbrukstiltak, siden markaloven gjør unntak fra bygge- og anleggsforbudet for begge disse tiltakstypene, uten nærmere differensiering. Videre følger det av § 7 nr. 4 at kommunale planer kan åpne for «offentlige infrastrukturanlegg som veger, jernbane, dammer, vannforsyningsystemer, kraftledninger mv.». Denne bestemmelsen vil imidlertid, i motsetning til § 7 nr. 1 om landbrukstiltak, ha selvstendig betydning for mindre energitiltak som ikke krever konsesjon, og som ikke er omfattet av unntaket i § 5 annet ledd. Disse vil dermed fortsatt kreve tillatelse etter markaloven.

Videre fremgår det av særmerknaden til § 7 første ledd punkt 4 i proposisjonen kap. 4:

«Første ledd punkt 4 omfatter nødvendige offentlige infrastrukturanlegg som offentlige veger, jernbane, kraftproduksjonsanlegg, dammer, vannforsyningsystemer, kraftledninger mv. Energitiltak som er unntatt følger av § 5 annet ledd.»

Dersom det hadde vært meningen at markaloven § 14 skulle anses å omfatte konsesjonspliktige energitiltak, så ville det vært naturlig at markaloven §§ 6 og 7 også nevnte «konsesjoner» på linje med «planer».

Når det gjelder bakgrunnen for at konsesjonspliktige energianlegg er unntatt fra plan- og bygningslovens planbestemmelser, viser departementet også til uttalelser fra Ot.prp. nr. 32 (2008-2009) Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plandelen) kap. 3.6.2:

«En sikker kraftforsyning er en overordnet forutsetning for velferd og verdiskaping. I et moderne samfunn må kraftsystemet fungere optimalt. Stortinget har derfor forutsatt sterk statlig styring og kontroll innenfor energisektoren. En slik overordnet styring har vært ansett som nødvendig for en sikker energiforsyning. Typisk for en rekke tiltak innen kraftforsyningen er også at de strekker seg over administrative inndelingsgrenser, og at nytten og ulempene ved tiltakene ikke alltid gjør seg gjeldende samme sted. I tillegg skal anleggene innpasses i et kraftsystem hvor det er nødvendig å sikre overordnede statlige hensyn. (...) For å sikre en effektiv og forutsigbar behandling av de store anleggene for produksjon og overføring av elektrisk energi, foreslås det en lovfesting av at kraftledninger i sentral- og regionalnettet bare trenger konsesjonsbehandling og ikke omfattes av planbestemmelsene i plan- og bygningsloven.»

Etter departementets vurdering gjør de samme reelle hensyn seg gjeldende også for planlegging av konsesjonspliktige energianlegg i Marka.

Selv om det finnes momenter, blant annet i lovavdelingens uttalelse som trekker i retning av at de konsesjonspliktige energitiltakene må likebehandles med landbrukstiltak og er omfattet av markaloven, finner departementet at det samlet sett er mest som taler for at de konsesjonspliktige energitiltakene ikke er «omfattet av loven» og dermed heller ikke trenger tillatelse etter § 14. Dette er også lagt til grunn i forvaltningspraksis.

2.1.4 Planlegging av og tillatelse til tiltak omfattet av forbudet

Enkelte uttalelser i forarbeidene forutsetter at det kan gis tillatelse til tiltak som er omfattet av forbudet i § 5 eller at forbudet ikke omfatter visse tiltak, og videre at kommunale planer kan åpne for noen flere tiltak enn de ordlyden i § 7 første ledd isolert sett gir hjemmel til. Dette omtales primært i kapittel 3 og 4 under.

2.2 Statsforvalterens vurdering og forslag

Statsforvalteren i Oslo og Viken ivaretar direktoratsoppgavene knyttet til Marka. Statsforvalteren har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet utredet behov for endringer i markaloven.

Statsforvalteren peker på at markalovens hovedformål er å sikre at hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett i større grad prioriteres fremfor andre hensyn. Derfor bør det være en målsetning at loven har unntak for tiltak som i mindre grad har

betydning for disse hovedhensynene, som for eksempele endringer av fasader, bygningsmessige endringer mv. Plan- og bygningsloven vil fortsatt gjelde og ivareta andre hensyn, som sikkerhet, energikrav, helse, avstand til nabogrense med mer. Statsforvalteren viser videre til at det er et mål å klargjøre rettstilstanden slik at det blir tydeligere i loven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet i § 5. Statsforvalteren har utredet to ulike forslag til ny markalov § 5 som kan bidra til dette.

I *alternativ 1* inkorporeres pbl. § 20-1 første ledd i forslag til ny § 5, med unntak av

- § 20-1 bokstav b, vesentlige reparasjoner
- § 20-1 bokstav c, fasadeendring
- § 20-1 bokstav e, rivning av tiltak som nevnt i bokstav a
- § 20-1 bokstav f, reparasjon av byggtekniske installasjoner

Statsforvalteren viser til at disse tiltakene er av mindre betydning for de hensyn markaloven skal ivareta. Statsforvalteren ser ikke bort ifra at det finnes bygninger i marka som bør vernes av kulturhensyn. Samtidig utgjør disse trolig en svært liten andel av de byggene som allerede eksisterer i marka. Det bør derfor være mulig for kommunene å treffe vernevedtak for de byggene i marka som skulle være særlig verneverdige. Statsforvalteren mener derfor rivning av bygg bør være unntatt markaloven.

Videre foreslås i et *ny § 5 annet ledd* unntak for enkelte andre tiltak fra forslaget til forbud i første ledd. Disse tilsvarer i hovedsak de tiltak som omfattes av byggesaksforskriften (SAK 10) § 4-1 bokstav e nr. 1, 3, 4 og 5. Dette er tiltak som stort sett er interiørmessige, men som er omfattet av pbl. § 20-1 grunnet sikkerhetsmessige hensyn. Disse påvirker i liten grad ivaretagelsen av markalovens formål. Det foreslås videre at departementet gis myndighet til å fastsette i forskrift hvilke tiltak som er omfattet av forbudet.

I *alternativ 2* omfatter forbudet etter markaloven § 5 første ledd tiltak som er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven. Forbudet vil med dette alternativet derfor gjelde for alle tiltak som angitt i pbl. § 20-1 med mindre de er unntatt etter §§ 20-5 og byggesaksforskriften kapittel 4. Forslaget har retts tekniske fordeler, men også ulemper ved at unntakene for søknadsplikt etter byggesaksregelen omfatter enkelte tiltak som bør behandles etter markaloven. Videre stilles det spørsmål ved hvor hensiktsmessig det er å la markalovens anvendelsesområde reguleres i pbl. § 20-5 og forskrift fastsatt med hjemmel i denne. Statsforvalteren anbefaler derfor ikke dette alternativet.

I både alternativ 1 og 2 har statsforvalteren foreslått å oppheve unntaket for bygge- og anleggstiltak i landbruket og en ny bestemmelse om at loven ikke gjelder for konsesjonspliktige energitiltak.

Statsforvalteren har i *alternativ 3* vurdert om et selvstendig forbud og unntak fra dette i markaloven, uavhengig av regler om søknadsplikt i og begrepsbruk i plan- og bygningsloven, kan være hensiktsmessig. Fordelen med dette vil hovedsakelig være at virkeområdet til markaloven på denne måten bedre kan tilpasses de særlige hensyn som gjør seg gjeldende i marka.

Statsforvalteren viser til at tolkningen av markalovens bestemmelser allerede er utfordrende. Dette avhjelpest av at markaloven i stor grad benytter tilsvarende begreper som plan- og bygningsloven. Å konstruere et helt eget begrepsapparat for markaloven antas derfor å medføre en rettslig uklarhet som overgår gevinsten som måtte ligge i en bedre tilpasning til markalovens formål. Statsforvalteren fraråder derfor en slik løsning og har ikke utredet det nærmere.

2.3 Departementets vurdering og forslag

2.3.1 Forbud mot bygge- og anleggstiltak

Som nevnt i kapittel 2.1 har rekkevidden av forbud mot bygge- og anleggstiltak i markaloven § 5 lenge vært uklar. Dette har vært noe av bakgrunnen for at departementet har sett behov for å klargjøre loven og for at Statsforvalteren fikk i oppdrag å utrede forslag til lovendringer. Departementet viser til at det nå må anses som avklart at tiltaksbegrepet i pbl. § 1-6, som markaloven § 5 viser til, er et selvstendig tiltaksbegrep, uavhengig av hvilke tiltak som er omfattet av byggesaksreglene i pbl. § 20-1, samt unntakene i § 20-5. Dette får direkte betydning for rekkevidden av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka, og kan gjøre markaloven mer omfattende enn nødvendig ved at det blir søknadsplikt for tiltak som ikke har betydning for formål markaloven skal ivareta. Eksempler på dette er innvendige arbeider i bygninger. Departementet mener derfor det er behov for å gjennomgå hvilke tiltak som bør være omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak, og om dette bør fremgå uttrykkelig av markaloven – uten henvisninger til bestemmelser i plan- og bygningsloven.

Betydningen av at noe er omfattet av forbud og søknadspliktig er normalt større etter markaloven enn etter plan- og bygningsloven. Utgangspunktet etter pbl. er at en søknad skal innvilges dersom den ikke er i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel av

loven, jf. pbl. § 21-4 første ledd. Markaloven har for tiltak som ikke er omfattet av § 7 det motsatte utgangspunkt: De fleste bygge- og anleggstiltak er forbudt, jf. § 5, og det kan bare gis tillatelse til slike tiltak dersom vilkårene i § 14 eller de enda strengere vilkårene for dispensasjon i § 15 er oppfylt. (For tiltak som omfattes av § 7 skal søknadsbehandlingen begrenses til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som følger av § 7.) Videre er det søknadsplikt for flere tiltak etter markaloven enn etter plan- og bygningsloven.

For grunneiere innebærer markaloven dermed både en økt kommunal kontroll i form av søknadsplikt, og en noe strengere begrensning av hvilke tiltak en grunneier kan regne med å få tillatelse til. Dette er i tråd med lovens formål, som er å sikre at hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett i større grad prioriteres fremfor andre hensyn. Samtidig er det på grunn av hensyn til både publikum og forvaltningens samlede ressursbruk viktig at markaloven ikke går lenger enn det som er nødvendig for å oppnå lovens formål. Videre skal det også tas hensyn til enkelte andre interesser, jf. innstillingen side 19:

«[Flertallet] viser til at bygge- og anleggsforbudet vil rette seg mot tiltak til ulempe for friluftslivet og naturmiljøet. Enkle tiltak i og på eksisterende bygninger som ikke har innvirkning på friluftslivet, vil dermed ikke omfattes av byggeforbudet. (...)

Flertallet mener at tidsmessig bosetting, næringsaktivitet og landbruk i Marka er viktig for en dynamisk utvikling av Marka som et attraktivt og mangfoldig friluftslivsområde. På denne bakgrunn mener flertallet at det som hovedregel må gis dispensasjon for mindre tiltak på eller i forbindelse med eksisterende bebyggelse til lovlig bruk, herunder bedre sanitærløsninger, mer tidsmessig planløsning og fasadeendringer.»

Det er etter departementets vurdering ikke helt entydig om komiteen mente å gjøre unntak fra forbudet i § 5, eller om hensikten var å signalisere hva tiltakshaver etter en søknad kan forvente å få dispensasjon til å gjennomføre. Etter departementets vurdering er det imidlertid klart at komiteen mente at markaloven ikke bør være til hinder for gjennomføring av enklere tiltak i og på eksisterende bygninger, som ikke har innvirkning på friluftslivet. Loven bør derfor etter departementets syn gjøre et tydelig unntak for eller forenkle saksbehandlingen for slike tiltak. Dette gjelder blant annet endringer av fasade, innvendige bygningsmessige endringer mv. Plan- og bygningslovens regler vil fremdeles gjelde og opprettholde myndighetsvurdering av

tiltak som har betydning for andre hensyn enn de markaloven skal ivareta, som brann, sikkerhet, rømningsvei, energibruk mv.

Departementet vurderer, som Statsforvalteren, at det ikke er hensiktsmessig å la markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak reguleres nærmere av regler om hvilke tiltak som er omfattet av plan- og bygningslovens regler om søknadspliktige tiltak og unntak fra denne plikten, jf. *alternativ 2*. Dette vil både gi et unødig omfattende byggeforbud, mens enkelte tiltak som bør vurderes av myndighet etter markaloven ikke vil bli det. Reglene i pbl. kap. 20 og byggesaksforskriften har blitt endret flere ganger etter markalovens ikrafttredelse, og vil trolig også endres en del i fremtiden. En kobling til disse bestemmelsene kan dermed føre til utilsiktede endringer av hva som er omfattet av markalovens byggeforbud.

Departementet ønsker heller ikke å gå videre med et selvstendig forbud og unntak fra dette i markaloven, uavhengig av regler om søknadsplikt i og begrepsbruk i plan- og bygningsloven, jf. *alternativ 3*. Departementet slutter seg til Statsforvalterens vurdering av dette.

Alternativ 1 i Statsforvalterens utredning har en uttømmende angivelse av hvilke tiltak som er omfattet av forbudet. Dette gjør loven tydeligere og enklere å forstå og å praktisere. Samtidig er det en ulempe at opplistingen er uttømmende. Det kan tenkes tiltak som ikke er omfattet av listen av tiltak. Gjeldende § 5 (nullalternativet) åpner for en mer fleksibel og dynamisk tolkning av forbudet mot bygge- og anleggstiltak, men er også samtidig vanskeligere å forstå og å praktisere, samtidig som forbudet antakelig også er for vidtrekkende.

Det er fordeler og ulemper med alle alternativene. Departementet vurderer at en mer utførlig og uttømmende angivelse av byggeforbudet og unntaket fra dette direkte i markaloven § 5 i tråd med Statsforvalterens *alternativ 1*, samlet sett er den beste løsningen. Her innledes bestemmelsen med at bygge- og anleggstiltak i marka er forbudt. Deretter følger en opplisting i bokstavene a til j hvilke tiltak dette omfatter. Departementet vurderer det som lite sannsynlig at listen mangler eksempler på tiltak som burde vært omfattet av markaloven. Den foreslåtte forskriftshjemmelen kan bidra til nødvendige tilpasninger på samme måte som tilsvarende forskriftshjemmel i plan- og bygningsloven i dag gjør det mulig å gjøre endringer i regler om tiltak omfattet av byggesaksreglene.

I utkastet § 5 første ledd bokstav j foreslår departementet å innta samme bestemmelse som følger av pbl. § 1-6 første ledd annet punktum, og som i dag også er relevant for rekkevidden av forbudet i markaloven § 5. Dermed vil markalovens tiltaksbegrep fortsatt omfatte annen virksomhet og endring av arealbruk som vil være i strid med arealformål, planbestemmelser og hensynssoner, men da uten henvisning til plan- og bygningsloven.

Departementet slutter seg til Statsforvalterens forslag til tiltak som skal være omfattet av forbudet i § 5 første ledd. Videre slutter departementet seg til forslag til unntak fra forbudet i § 5 annet ledd bokstav a til d, samt begrunnelsen for dette. Departementet er videre enig med Statsforvalteren i at følgende tiltak som i dag er omfattet av pbl. § 20-1 ikke bør omfattes av forbudet mot bygge- og anleggstilltak i markaloven:

- § 20-1 bokstav b, vesentlige reparasjoner
- § 20-1 bokstav c, fasadeendring
- § 20-1 bokstav e, rivning av tiltak som nevnt i bokstav a
- § 20-1 bokstav f, reparasjon av byggetekniske installasjoner

Søknadsbehandling av disse tiltakene er i de fleste tilfeller ikke nødvendig for å ivareta markalovens formål. Departementet foreslår derfor av informasjonshensyn at det bør fremgå av loven at noen av disse tiltakene ikke er omfattet av forbudet i første ledd, se *utkast til § 5 annet ledd bokstav a, b, c*. Etter innspill fra medlemmer av Markarådet foreslår departementet at unntaket for fasadeendringer skal omfatte blant annet skilt, vinduslemmer og antenner og et eget unntak for montering av solenergianlegg på vegg og tak.

I første ledd angis hvilke tiltak som er omfattet av forbudet. I annet ledd gjøres det unntak fra forbudet for både tiltak i eksisterende bygg og anlegg og tiltak utendørs. I tredje ledd foreslår departementet forskriftshjemmel til å fastsette utfyllende bestemmelser om hvilke tiltak som omfattes av bestemmelsen. En nærmere beskrivelse av de enkelte tiltakstypene er omtalt i vedlegg 2, departementets merknader til de enkelte bestemmelsene. Når det gjelder innholdet i tiltaksbegrepene i utkastet til § 5 første og annet ledd, viser departementet til at disse er hentet fra pbl. kap. 20, og at betydningen av dem er redegjort for i Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) og senere forarbeider til endringer av bestemmelsene. Det foreligger dermed både relevante forarbeider, forvaltnings- og rettspraksis og juridisk litteratur som kan være relevante også for praktiseringen av en ny bestemmelse med tilsvarende begreper i markaloven.

2.3.2 Unntak for landbrukstiltak og konsesjonspliktige energitiltak

2.3.2.1 Behandling av «landbrukstiltak»

Statsforvalteren har ikke foreslått å videreføre unntak fra bygge- og anleggsforbudet for landbrukstiltak. Sammen med statsforvalterens forslag om å oppheve § 14 om *tillatelse* medfører dette at landbrukstiltak må ha *dispensasjon* etter en strengere vurdering i § 15. Statsforvalteren viser til at det normalt vil bli gitt dispensasjon for landbrukstiltak da disse vil falle inn under arealformålet LNF, jf. markaloven § 4. Departementet viser til at en rekke bygge- og anleggstiltak i landbruket kan ha betydning for friluftslivet og markas unike kvaliteter. Det er derfor ikke gitt at det alltid vil bli gitt dispensasjon med grunnlag i Statsforvalterens forslag til nye vilkår for dispensasjon. Videre mener departementet at dispensasjon fortsatt skal være en snever unntaksregel som bare skal brukes som sikkerhetsventil i spesielle tilfeller, se proposisjonen side 47.

Departementet viser også til at Stortinget gjorde et eksplisitt unntak for landbrukstiltak i § 5. En følge av dette er at landbrukstiltak etter loven i dag ikke krever dispensasjon, men kun tillatelse etter den forenklete prosedyren som følger av markaloven § 14. På bakgrunn av den særstilling Stortinget har gitt landbrukstiltak i Marka, ser departementet ikke grunn til å endre gjeldende rett slik at landbrukstiltak må behandles som dispensasjonssak og etter en strengere vurdering.

Samtidig kan det umiddelbart både i forvaltningen og for publikum virke ulogisk at loven i dag først anviser at et tiltak er unntatt fra forbud, men samtidig søknadspliktig, slik situasjonen er for landbrukstiltak i dag. Realiteten av gjeldende rett og det som nå har blitt fast forvaltningspraksis, er at bygge- og anleggstiltak i landbruket i Marka er forbudt uten tillatelse etter markaloven § 14. Slik sett er det noe misvisende at gjeldende § 5 annet ledd fastslår at landbrukstiltak ikke er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak. Det er uheldig at lovens ordlyd ikke på en tydeligere måte reflekterer at også landbrukstiltak er forbudt uten tillatelse etter markaloven.

Departementet har vurdert ulike løsninger for mer konsekvent begrepsbruk og system i loven. Ett alternativ er å endre loven og gjeldende rett slik at det fremgår eksplisitt at landbrukstiltak ikke er omfattet av loven. Det vil kreve endringer også i gjeldende § 7.

Etter det vi kan se er det ikke tilstrekkelig tydelige holdepunkter for at det var Stortingets intensjon å helt unnta bygge- og anleggstiltak i landbruket fra markalovens

virkeområde da det ble gjort unntak fra dette i selve forbudsbestemmelsen. Dette følger også av tolkningsuttalelse³ fra lovavdelingen i Justisdepartementet.

Et annet alternativ er å videreføre unntaket fra forbudet for landbrukstiltak, men samtidig opprettholde søknadsplikten i tråd med gjeldende rett. Etter departementets vurdering er dette blant annet av informasjonshensyn mindre heldig. Avdelingen viser til følgende oppsummering i nevnte tolkningsuttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling:

«Markaloven selv, slik den er bygd opp, må sies å bygge på at landbrukstiltak må regnes som «tiltak omfattet av loven», og at de dermed er underlagt krav om søknad og tillatelse etter § 14. Det er visse holdepunkter fra stortingsbehandlingen for at lovgiver mente at landbrukstiltak skulle falle helt utenfor markaloven. Disse holdepunktene er imidlertid ikke entydige, og gir etter vårt syn et for spinkelt grunnlag for å konkludere med at landbrukstiltak faller utenfor det som regnes som «tiltak omfattet av loven», jf. markaloven § 14. Dette inkluderer også saker om landbruksveier. Vår konklusjon er at landbrukstiltak er omfattet av markaloven.»

I juridisk teori⁴ har det blitt argumentert for at det ville vært en klar fordel om det hadde kommet klarere til uttrykk i lovteksten dersom det er meningen at bygge- og anleggstiltak i marka krever tillatelse etter § 14. Departementet viser også til at det etter plan- og bygningsloven i noen tilfeller vil være reguleringsplikt for landbruksveier, også i Marka, se kap. 4.1.3.2. Det betyr at slike tiltak også kan bli omfattet av markalovens regler om igangsetting og stadfesting av reguleringsplan, jf. markaloven gjeldende § 7 første ledd nr. 1 og gjeldende § 6. Å videreføre en bestemmelse i § 5 om at forbudet ikke gjelder bygge- og anleggstiltak i landbruket kan skape unødig uklarhet.

For å unngå unødige misforståelser om hvilke tiltak som er omfattet av loven, og for at loven i større grad skal reflektere gjeldende rett, vurderer departementet at det er mer hensiktsmessig at loven ikke gjør unntak fra bygge- og anleggstiltak i landbruket. Sammen med forslaget til ny § 14 vil det da bli tydeligere at slike tiltak krever tillatelse, og eventuelt reguleringsplan, og hvordan slike tiltak skal behandles etter loven. Loven vil bli lettere å forstå når det gjelder hvordan bygge- og anleggstiltak i landbruket skal

³ [§ 14 - Markaloven - landbrukstiltak - 15/7560](#)

⁴ [Marianne Reusch, Tidsskrift for eiendomsrett 2009 side 301 \(TEFI-200--301\)](#)

behandles, noe også Sivilombudet har etterlyst⁵. Departementet foreslår på denne bakgrunn å oppheve unntaket for bygge- og anleggstiltak i landbruket i § 5. Departementet understreker at dette ikke er ment å *endre* gjeldende rett. Forslaget er ment å *klargjøre* gjeldende rett: Bygge- og anleggstiltak i landbruket i Marka er forbudt uten tillatelse etter markaloven. Departementet understreker at endringen ikke har betydning for spørsmålet om *reguleringsplikt* for landbruksveier i Marka. Dette beror på en tolkning av plan- og bygningsloven, se kap. 4.1.4, og om det evt. er fastsatt reguleringsplikt i kommuneplan.

Siden forslaget viderefører gjeldende praksis med at også landbrukstiltak skal søknadsbehandles, legger departementet til grunn at forslaget ikke vil skape ny usikkerhet om hvilke landbrukstiltak som krever tillatelse. Departementet viser til kapittel 5 og særlig kap. 5.4 for nærmere omtale av behandling av søknader som gjelder bygge- og anleggstiltak i landbruket.

2.3.2.2 *Unntak for visse former for energitiltak*

Departementet viser til omtalen av gjeldende rett over om konsesjonspliktige energitiltak, og er enig med Statsforvalteren i at det bør fremkomme entydig av markaloven at den ikke gjelder for slike tiltak. Departementet foreslår at dette tas inn som en ny bestemmelse i § 2 *sjette ledd*. Departementet vurderer at dette er en bedre plassering enn om det gis unntak fra loven i § 5, som er en bestemmelse om forbud mot bygge- og anleggstiltak og unntak fra dette. Departementet foreslår at paragrafens nåværende overskrift *Geografisk avgrensning* erstattes med *Stedlig og saklig virkeområde*.

⁵ Klagesak SOM-2017-142 [Behandling av søknad om landbruksvei etter markaloven - Sivilombudet](#): «Avslutningsvis peker ombudsmannen likevel på at både § 14 og § 7 med fordel kunne vært klarere og mer presist formulert, slik at lovens bestemmelser ble lettere tilgjengelig. Departementet oppfordres til å gjøre noe med dette ved en eventuell fremtidig revisjon av loven.»

3 Skjermingsverdige objekter

3.1 Innledning

Både plan- og bygningsloven og markaloven har bestemmelser om områder, objekter eller tiltak som har særlig status etter sikkerhetsloven. På grunn av henvendelse til departementet om en enkeltsak har departementet funnet grunn til å vurdere nærmere om bestemmelsen i markaloven om dette i dag er hensiktsmessig og tilstrekkelig. Departementet har også vurdert om det er hensiktsmessig å klargjøre i markaloven at det ikke er krav om plan i tilfeller som nevnt i pbl. § 1-6 tredje ledd.

3.2 Unntak for krav om tillatelse eller dispensasjon

3.2.1 Gjeldende rett

Det følger av markaloven § 3 annet ledd at militære myndigheter «skal se til at de bestemmelser som er gitt i eller medhold av [markaloven], blir overholdt i områder der personer ikke har adgang etter sikkerhetsloven § 7-5». I praksis har kravet om selv «å se til» blitt oppfattet som at Forsvaret ikke har plikt til å søke myndighet etter loven om tillatelse eller dispensasjon til å gjennomføre tiltak som ellers er søknadspliktige etter markaloven, i områder med nevnt status etter sikkerhetsloven. Det er heller ikke særlig hensiktsmessig at Forsvaret søker om og behandler egne søknader. Markaloven § 3 annet ledd forutsetter imidlertid at Forsvaret så langt det lar seg gjøre overholder andre bestemmelser i loven eller fastsatt med hjemmel i loven. Eksempler om dette er blant annet § 10 om motorferdsel og annen ferdsel, samt forbud og påbud i forskrift om vern av friluftslivsområde fastsatt med hjemmel i § 11. Sivilforsvaret er organisert under Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og er ikke omfattet av unntaket i § 3 annet ledd for militære myndigheter.

Opprinnelig lød markaloven § 3 annet ledd og den identiske tidligere bestemmelsen i pbl. § 20-4:

«Når område, anlegg eller byggverk er erklært hemmelig i medhold av lov om forsvarshemmeligheter, påhviler det vedkommende militære myndighet å se til at de bestemmelser som er gitt i eller i medhold av denne lov blir overholdt.»

Pbl. § 20-4 annet ledd har siden blitt erstattet med ny § 20-7 første ledd:

«Dersom et tiltak krever bruk av skjermingsverdig informasjon etter sikkerhetsloven § 5-2 og § 5-3, eller tiltaket berører et objekt som Forsvarsdepartementet har utpekt som skjermingsverdig i medhold av sikkerhetsloven § 7-1, er tiltaket unntatt fra kapittel 20 til 25 i loven her. Det påhviler Forsvaret å se til at øvrige bestemmelser som er gitt i eller i medhold av denne lov, blir overholdt.»

I forbindelse med fastsetting av ny sikkerhetslov og oppdatering av pbl., fikk markalovens tilsvarende bestemmelse ved en inkurie referanse til feil bestemmelse i sikkerhetsloven. Det ble tatt inn en referanse til § 7-5 om forbud mot adgang til steder og områder i stedet for § 7-1 om skjermingsverdige objekter og infrastruktur, slik plan- og bygningsloven fikk. Plan- og bygningsloven og markaloven regulerer dermed ikke lengre Forsvarets hemmelige områder og skjermingsverdige objekt på samme måte. I tillegg har markaloven i dag heller ingen unntak for andre skjermingsverdige objekt slik dette er regulert i pbl. § 20-8.

3.2.2 Departementets vurdering og forslag

Departementet mener at markaloven § 3 bør rettes og at bestemmelsen bør oppdateres på enkelte andre punkter og få en annen plassering i loven. Departementet foreslår å oppheve § 3 annet ledd og at det i stedet fastsettes en egen bestemmelse om *unntak for krav i loven for Forsvaret*, jf. utkastet til *ny § 3 a*. Da blir unntaket tydeligere enn om det fremgår av nåværende § 3, som har overskriften *myndighet etter loven*.

«Militære myndigheter» blir i forslaget erstattet med «Forsvaret» i overskriften og annet punktum. Dette er nå den alminnelige betegnelse for slike myndigheter i andre lover og ellers. Av bestemmelsens første punktum følger det uttrykkelig at Forsvaret ikke trenger tillatelse etter § 14 eller dispensasjon etter § 15 til å gjennomføre bygge- og anleggstiltak som krever bruk av skjermingsverdig informasjon eller som berører skjermingsverdige objekt eller infrastruktur. Det er noe uklart hva som følger av gjeldende § 3 annet ledd. En lignende bestemmelse i pbl. § 20-7 har etter departementets vurdering mer praktisk betydning, ved at den pålegger Forsvaret å følge lovens krav til byggeteknisk utforming og lignende. Departementet foreslår at bestemmelsen i annet ledd erstattes med et krav om at Forsvaret i slike tilfeller i rimelig grad skal ta hensyn til ivaretagelse av markalovens formål ved gjennomføring av tiltak omfattet av unntaket. Det betyr at man skal ta hensyn til hvordan et tiltak påvirker friluftsliv, naturopplevelse, idrett, landskap, og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Bestemmelsen gjør unntak fra krav i §§ 5, 14 og 15. Dersom et tiltak berører vernede

friluftslivsområder opprettet i medhold av § 11, og tiltaket kan påvirke verneverdiene, må det søkes dispensasjon fra verneforskriften.

Forslaget til ny bestemmelse omfatter *sikkerhetsgradert* informasjon, samt objekt *eller infrastruktur* som Forsvarsdepartementet har utpekt *eller vil utpeke* som skjermingsverdig. Begrepene «sikkerhetsgradert informasjon» og «infrastruktur» harmonerer bedre med terminologien i sikkerhetsloven og de behov unntakene skal dekke i plan- og bygningsloven og markaloven. Det er ikke alltid klart skille mellom objekt og infrastruktur, men ved tilføyelsen «infrastruktur» antas det at det at alle aktuelle tilfeller vil bli fanget opp. Tilføyelsen «vil utpeke» betyr at bestemmelsen kommer til anvendelse for objekt og infrastruktur som er planlagt eller er under oppføring, men som ennå ikke har fått status etter sikkerhetsloven.

Departementet viser til at pbl. § 20-8 har bestemmelse om unntak for objekter som også andre departementer enn Forsvarsdepartementet har utpekt som skjermingsverdig. Terskelen for å anvende pbl. § 20-8 er høyere enn § 20-7 ved at bestemmelsen gjelder dersom «tvingende sikkerhetshensyn gjør det nødvendig». Dette betyr at den bare kan komme til anvendelse i den utstrekning det vil være sikkerhetsmessig uforvarlig å følge de alminnelige reglene i plan- og bygningsloven, jf. Prop. 99 L (2013-2014) side 100. Departementet er ikke kjent med at øvrige departementer hittil har hatt behov for bruk av pbl. § 20-8 i Marka, og at det følgelig også i dag er behov for tilsvarende unntak i markaloven. Markaloven bør imidlertid etter departementets vurdering ivareta eventuelle fremtidige behov for dette også i Marka. På denne bakgrunn foreslår departementet en lignende bestemmelse som pbl. § 20-8 første ledd i *ny § 3 b* om dette. Forslaget avviker noe fra pbl. § 20-8. Unntakene gjelder forbud mot bygge- og anleggstiltak i § 5 og krav om tillatelse for bygge- og anleggstiltak etter § 14 eller dispensasjon etter § 15. Det betyr at det fortsatt er behov for å avklare forholdet til verneforskriften dersom et tiltak berører et området vernet i medhold av markaloven § 11, slik situasjonen er for områder vernet i medhold av naturmangfoldloven kap. V.

Plan- og bygningsloven § 20-8 har bestemmelser om involvering av kommuner, kommunens plikt til å bidra, informasjon til naboer og om klagerett. Departementet antar disse bestemmelsene i mange tilfeller uansett vil komme til anvendelse også for tiltak omfattet av *ny § 3 b*. Departementet utelukker imidlertid ikke at slike tiltak i noen tilfeller ikke utløser saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Departementet

foreslår derfor en bestemmelse i § 3 b *annet punktum* om at pbl. § 20-8 andre til fjerde ledd gjelder så langt det passer.

Forslaget til nye §§ 3 a og 3 b bidrar til å redusere tidsbruken i plan -og byggesaker der nasjonale sikkerhetshensyn gjør seg gjeldende i Marka. Dette bidrar til at tiltak foreslått i NOU 2012: 14 *Rapport fra 22. juli- kommisjonen* følges opp også i markaloven.

3.3 Unntak for krav om plan

I pbl. § 1-6 tredje ledd er det tatt inn en ny bestemmelse som del av oppfølgingen av NOU 2012: 14 *Rapport fra 22. juli- kommisjonen*. Bestemmelsen slår fast at tiltak som omfattes av pbl. §§ 20-7 og § 20-8 ikke trenger å være i samsvar med plan.

Departementet foreslår å ta inn lignende bestemmelse i markaloven *ny § 7 tredje ledd*. Av *første ledd* følger det at igangsetting av planarbeid krever tillatelse fra Statsforvalteren og av andre ledd at endelig planvedtak må stadfestes av departementet. Den nye bestemmelsen klargjør at de prosessuelle kravene i første og andre ledd ikke gjelder for tiltak som omfattes av § 3 a og § 3 b.

Departementet viser for øvrig til ny bestemmelse om planformål i kap. 4.3, som gjelder tiltak i Forsvarets objekter eller infrastruktur uten særskilt status etter sikkerhetsloven §§ 5-3 og 7-1. Disse må ha hjemmel i plan.

4 Bestemmelser om planlegging i marka (§§ 4, 6 og 7)

4.1 Gjeldende rett

4.1.1 Innledning

Plan- og bygningsloven gjelder i Marka i tillegg til markaloven med de særreglene denne loven gir for behandling av saker i Marka. Plan- og bygningslovens plandel og planvirkemidler vil dels virke sammen med markaloven, se gjeldende § 4 første og § 6 annet ledd som forutsetter dette. Byggesakdelen i plan- og bygningsloven vil i hovedsak komme til anvendelse først etter at et tiltak er avklart etter markaloven, og vil gjelde i tillegg til krav om tillatelse eller dispensasjon etter markaloven.

Markaloven har bestemmelser om arealformål og forbud mot bygge- og anleggstiltak, hva det kan planlegges for i Marka og hvilke prosedyrer som skal følges og vurderinger som skal gjøres. Disse virkemidlene skal bidra til å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, jf. § 1 Videre skal loven sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminne.

Av § 4 første ledd følger det at Marka er landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) etter plan- og bygningsloven, med de presiseringer og unntak som følger av §§ 5 og 6.» Bestemmelsen innebærer at kommunale planer som gjelder Marka er regulert til formålene landbruk, natur og friluftsliv, med mindre annet er besluttet i tråd med markalovens bestemmelser om igangsetting og stadfesting av planer. § 5 gjør ingen presiseringer eller unntak fra arealformålet LNF. § 5 fastsetter kun hvilke tiltak som er forbudt i Marka, og unntak fra dette. § 6 er kun en prosessregel og har ingen presiseringer eller unntak om arealformål. Unntak fra arealformål kan fastsettes med hjemmel i § 6 og 7.

Det kan gis dispensasjon fra arealformålet med hjemmel i § 15.

4.1.2 Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (§ 6)

Av markaloven § 6 følger det at både igangsetting av arbeid med og endelig vedtak om planer krever samtykke fra departementet. Bestemmelsen lyder:

«Igangsetting av arbeid med arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som vedrører Marka, krever tillatelse av departementet.

Kommunens endelige vedtak om arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som vedrører Marka, må stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven. Departementet kan endre kommunens plan dersom det anser det nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål.»

Første ledd er i proposisjonen (merknadene til § 6 side 40) grunnlagt med at det ikke er hensiktsmessig med en så vid adgang til å gjennomføre planlegging i Marka som det plan- og bygningsloven gir adgang til.

I de neste setningene følger det som trolig må anses som den viktigste betydningen av første ledd, nemlig å løfte samordningen av forvaltningen av Marka til overordnet myndighet. Og dernest, forhindre at kommunene bruker ressurser på å utarbeide planer som ikke vil kunne stadfestes:

«Bestemmelsen innebærer at det er departementet som avgjør om det skal iverksettes planlegging eller kunngjøring av planoppstart mv. etter plan- og bygningslovens bestemmelser. (...) Det er viktig å ha avklarte rammer og premisser for planutarbeidelsen slik at det ikke brukes unødige ressurser på planlegging til formål som ikke vil kunne godkjennes innenfor rammen av de hensyn markaloven skal fremme.»

Myndigheten etter første ledd er i dag delegert til Statsforvalteren.

Det følger av annet ledd at kommunens endelige planvedtak bare får rettsvirkning med departementets stadfesting. Dette skal ifølge forarbeidene sikre at det ikke vedtas planer som er i strid med markalovens formål og sikre en enhetlig praksis.

Etter sin ordlyd sier ikke bestemmelsen noe om hva en plan stadfestet av departementet kan inneholde bestemmelser om. Siste punktum i bestemmelsen forutsetter imidlertid at departementet bør vektlegge om planen er i samsvar med lovens formål.

Det kan stilles spørsmål ved om § 6 medfører rammer for igangsetting eller stadfesting av plan som er videre enn det som ellers følger av forbudet i § 5 og av unntakene i § 7, det vil si om § 6 gir en selvstendig hjemmel for å tillate planer som er i samsvar med lovens formål, uavhengig av opplistingen av unntak i § 7, og på tross av ordlyden i § 5.

Forarbeidene gir ikke helt klare svar på rekkevidden av § 6. I innstillingen side 11 forutsetter komiteens flertall

«...at det i samsvar med lovens formål kan gis bestemmelser i plan om spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse innenfor rammene av § 6. Slike bestemmelser kan også anvendes for å presisere hvilke bygningsmessige endringer og eventuelle utvidelser som kan aksepteres i et område».

Uttalelsen gir ikke mening dersom § 5 skal tolkes etter sin ordlyd, og opplistingen av tiltak i § 7 skal anses å være uttømmende.

Det foreligger etter det departementet kan se ikke relevant rettspraksis som sier noe mer klargjørende om dette.

Med særlig vektlegging av lovens ordlyd og hva hovedhensikten med bestemmelsen synes å være, nemlig å løfte samordningen til overordnet myndighet, vurderer departementet at § 6 ikke i seg selv utvider eller innskrenker rammene for hva det kan planlegges for i Marka. Dette synes også å samsvare med uttalelse fra Sivilombudet i klagesak SOM-2021-1831 (Brenna)⁶. Spørsmålet gjaldt om det var adgang til å tillate plan om spredt utbygging ved Brenna i Sørkedalen etter markaloven, på tross av at dette tiltaket ikke omfattes av unntakene i § 7, og at det etter ordlyden i § 5 er omfattet av byggeforbudet.

Her peker Sivilombudet i stedet for § 6 som grunnlag for godkjenning av en slik plan på at markaloven ikke er til hinder for planlegging av enkelte tiltak som følge av en innskrenkende tolkning av forbudet i § 5. Etter dette legger departementet til grunn at § 6 ikke har betydning for hvilke tiltak det kan planlegges for i Marka. Bestemmelsen har til hovedformål å utpeke hvem som kan tillate igangsetting av og senere stadfeste kommunale planer. Videre understreker annet ledd annet punktum det som antas å allerede følge av slik myndighet: Departementet kan endre kommunens plan dersom det nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål.

4.1.3 Planlegging av tiltak i kommunale eller statlige planer (§ 7)

Markaloven § 7 første ledd åpner for å gjøre unntak fra arealformål i § 4 og hovedregelen i § 5 første ledd om forbud mot bygge- og anleggstiltak. § 7 lyder:

«Uten hensyn til §§ 4 og 5 kan kommunale planer åpne for følgende tiltak i Marka:

1. tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep

⁶ [Tillatelse til oppføring av boliger i Oslomarka - Sivilombudet](#)

2. stier og løyper etter § 9
3. idrettsanlegg som kan innpasses innenfor lovens formål
4. offentlige infrastrukturanlegg som veger, jernbane, dammer, vannforsyningsystemer, kraftledninger mv., samt områder for igangværende råstoffutvinning.

Kommunens endelige vedtak om arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som åpner for tiltak etter første ledd, skal bare stadfestes dersom tiltakene etter departementets syn lar seg forene med lovens formål. Departementet kan gjøre de endringer i kommunens plan som det anser nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål.

Departementet kan fravike forbudet i § 5 ved statlig arealplan etter plan- og bygningsloven § 6-4.»

Unntakene i § 7 første ledd er i proposisjonen side 40 grunnlagt med at disse tiltakene må aksepteres ut fra sterke samfunnsmessige hensyn. Annet ledd stiller likevel krav om at planer om slike tiltak bare kan stadfestes «dersom tiltakene etter departementets syn lar seg forene med lovens formål». Av tredje ledd følger det at bindende arealplan i strid med forbudet i § 5, og som ikke omfattes av § 7 første ledd, bare kan vedtas som statlig arealplan etter pbl. § 6-4, jf. også proposisjonen side 41.

Etter sin ordlyd kan første ledd forstås som at loven uttømmende angir hvilke tiltak kommunale planer kan åpne for, og at bestemmelsen derfor må tolkes antitetisk: Altså at kommunale planer ikke kan åpne for andre tiltak enn de som er nevnt i nr. 1 til 4. En slik tolkning er imidlertid ikke forenelig med uttalelser i merknadene til § 6 omtalt over.

I proposisjonen side 23 forutsettes det dessuten at det skal være adgang til utvidelse av eksisterende tiltak som ikke er omfattet av ordlyden i § 7 første ledd:

«Forbudet mot ny spredt bebyggelse er nå avgrenset til å gjelde nye tiltak eller vesentlig utvidelse av eksisterende tiltak. Det betyr at det kan gis bestemmelser om spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Slike bestemmelser kan også anvendes for å presisere hvilke bygningsmessige endringer og eventuelle utvidelser som kan aksepteres i et område. Disse reglene vil være av betydning for å opprettholde etablerte lokalsamfunn i Marka, for eksempel Maridalen og Sørkedalen.»

Det samme gjentas i innstillingen side 11 og 15. På side 11 forutsetter flertallet i komiteen at ny næringsvirksomhet til andre formål enn landbruk i utgangspunktet ikke kan tillates i Marka, og at eksisterende næringsvirksomhet i utgangspunktet ikke kan utvides. Samtidig peker flertallet på at

«... serveringsstedene i Marka er en viktig del av friluftstilbudet i Marka, og at disse gjør bruk av Marka mer attraktiv. Slik næringsvirksomhet er derfor i tråd med formålet i loven. Flertallet vil understreke at forbudet mot ny næringsvirksomhet og utvidelser av eksisterende næringsvirksomhet ikke må være til hinder for etablering av nye serveringssteder for brukerne av Marka, samt utvidelser og modernisering av eksisterende serveringssteder innenfor markagrensen.»

Det følger altså av forarbeidene at lovgiver har ment at det skal kunne bygges både spredt bebyggelse (innen visse rammer) og serveringssteder innenfor markagrensen. Denne type tiltak vil gjennomgående kreve planbehandling, men tiltakene er ikke nevnt i § 7. Tilsvarende gjelder for etablering av utfartsparkering, som i proposisjonen også er nevnt som tiltak som skal kunne etableres i Marka.

Et annet moment som taler for at § 7 ikke skal tolkes antitetisk er at bestemmelsen heller ikke korresponderer med de underformål som kan vedtas i et LNF-område, jf. markaloven § 4 og pbl. § 11-7, jf. § 12-5. I en kommuneplan kan det i et LNF-område blant annet planlegges for «areal for spredt bolig, fritids- eller næringsbebyggelse mv. jf. § 11-11 nr. 2». Dette anses ikke omfattet av § 7 nr. 1 «tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep». Her omfattes bare «bygninger og terrenginngrep som er nødvendige ledd i landbruksnæring», jf. proposisjonen side 40.

Det foreligger ikke rettspraksis som klargjør rekkevidden av § 7. Klima- og miljødepartementet har behandlet enkelte saker om stadfesting av noen få andre typer tiltak enn de som er angitt i § 7. Dette er gjort etter svært konkrete vurderinger av tiltaket i lys av hva som har blitt oppfattet som lovgivers intensjoner og hvilken betydning tiltaket har for ivaretagelse av markalovens formål.

Et eksempel på dette er reguleringsplan om utvidelse av virksomheten på Solobservatoriet på Harestua⁷. Stedet har siden 1987 vært et kurs- og opplysningscenter i astronomi for skoleverket spesielt, men også for annet publikum. Hovedgrepet i reguleringsplanen var å etablere et planetarium for foredrag, opplevelser og observasjoner sentralt på området med kapasitet for 200 gjester. Overnattingskapasiteten skulle også utvides slik at man kan ta imot inntil fire

⁷ [Stadfesting etter Markaloven – reguleringsplan for Solobservatoriet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

skoleklasser samtidig. Departementet stadfestet reguleringsplanen og begrunnet dette blant annet med

«Etter departementets syn vil en utvidelse av virksomheten ved Solobservatoriet være positiv for markalovens formål om å fremme og tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelse. Departementet legger i vurderingen spesielt vekt på at observatoriets virksomhet er rettet inn mot formidling, kurs og opplevelser innen naturfag, både for skoleklasser og allmennheten. Videre mener departementet at virksomheten kan bidra til at flere bruker områdene i nærheten av Solobservatoriet til tur og annet friluftsliv. Departementet viser blant annet til den planlagte naturstien. Det fremgår også av planbeskrivelsen at det vil være naturlig å bruke nærområdene til ulike aktiviteter både knyttet til lek og undervisning.»

I saken om detaljreguleringsplan⁸ for Vasshjulet skulle det legges til rette for et vernebygg for Vasshjulet for å sikre bygget for ettertiden. Planen åpnet også for at området skulle bli et sted for ulike arrangementer og arena for formidling av Østmorksagas historie. Departementet stadfestet planen og viste blant annet til at hensynet til kulturmiljø og kulturminner er både et selvstendig hensyn i lovens formål og en viktig del i arbeidet med å fremme friluftslivet og naturopplevelsen i Marka.

I detaljreguleringsplan for Sørli Gård⁹ var det foreslått å reetablere en gammel husmannsplass som bebodd gårdsbruk for å tilrettelegge for aktiviteter rundt dyrking og formidling av kunnskap om landbruk, jordbruk og annen gårdsdrift. Det var nødvendig å supplere ny bebyggelse for å tjene alle funksjonene Sørli besøksgård skal ha. Planen gjør det derfor mulig å bygge nytt besøkssenter og garasjeanlegg for driftsmaskiner. Departementet stadfestet planen og uttalte blant annet:

«Tiltaket er på grensen av hva som kan anses som tiltak i landbruk. Departementet viser her til statsforvalters vurdering, og støtter denne. Etablering av besøksgården på Sørli vurderes dermed som et tiltak loven åpner for at det kan planlegges for, jf. § 7 første ledd nr. 1. Departementet vil ellers bemerke at loven, blant annet på bakgrunn av uttalelser i forarbeidene, også åpner for planlegging av andre tiltak enn de som er nevnt i § 7, ut ifra de

⁸ [Stadfesting av detaljreguleringsplan for Vasshjulet - Lørenskog kommune - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

⁹ [Stadfesting etter markaloven - Detaljreguleringsplan for Sørli gård - Oslo kommune - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

konkrete omstendighetene i den enkelte sak der hensynet til lovens formål vil være avgjørende. Etablering av besøksgården på Sørli vil fremme og tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelse og være i tråd med markalovens hensyn om å bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Tiltaket er derfor en type tiltak som loven etter departementets vurdering åpner for å planlegge for, uavhengig av statusen som landbrukstiltak. (...) Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at etableringen av en besøksgård vil fremme friluftsliv og naturopplevelser for barn og unge, og øke allmennhetens tilgang til Marka.»

I saken om Losby Gods¹⁰ stadfestet departementet detaljreguleringsplan for utvidelse av et hotell- og konferansesenter i Lørenskog kommune. Departementet skriver i vedtaket:

«Departementets vurdering i disse sakene har vært at en streng ordlydstolking vil være i strid med Stortingets klare intensjoner. Markaloven fikk sitt endelige innhold etter omfattende diskusjon og behandling i Stortinget. Lovens ordlyd samsvarer i flere tilfeller ikke med uttalelser og forutsetninger fra stortingsflertallets side i Innst. O. nr. 58 (2008-2009). Også lovproposisjonen synes å forutsette en videre adgang til planlegging for tiltak enn det som fremkommer av § 7 første ledd. Departementet har derfor lagt til grunn at § 7 ikke uttømmende regulerer hva det kan planlegges for i Marka. Om en slik lovforståelse skal baseres på f.eks. en innskrenkende tolking av § 5 eller en utvidende tolking av oppstillingen i § 7 første ledd, har departementet ikke gått nærmere inn på i vedtakene.»

Etter en gjennomgang av både lovens forarbeider og formålsbestemmelse, kom departementet til at

«...det etter markaloven er en viss adgang til å fastsette bestemmelser i kommunale planer om etablering og utvidelse av næringsvirksomhet der etableringen eller utvidelsen har til formål å fremme, eller har fordeler for, friluftsliv, idrett eller naturopplevelse. Tiltaket må samtidig heller ikke være til konkret ulempe for noen av disse formålene.

For andre tiltak må tiltaket enten kunne defineres som et av tiltakene nevnt i § 7 nr.- 1-4, eller det må foreligge klare holdepunkter i forarbeidene for at nettopp denne type tiltak skal

¹⁰ [Detaljreguleringsplan for Losby Gods - regjeringen.no,](https://www.regjeringen.no)

kunne gjennomføres, eksempelvis slik det er for en viss boligbygging i Sørkedalen og Maridalen.»

I Brenna-saken vurderte Sivilombudet om hjemmelen til å planlegge andre tiltak enn det som er listet opp i § 7 følger av en utvidende tolkning av bestemmelsen. Sivilombudet avviste en slik løsning, og begrunnet dette med at opplistingen er nokså spesifikk, samt at Stortinget avviste mindretallets forslag om å ta inn nye punkter i § 7 som skulle reflektere Stortingets ønsker om hva kommunale planer kan åpne opp for, jf. innstillingen side 21 og 22 og Ot. forh. (2008-2009) s. 434. Sivilombudet viste i stedet til at det med grunnlag i flere uttalelser i forarbeidene foreligger en klar intensjon fra lovgivernes side som grunnlag for en begrenset innskrenkende tolking av forbudsregelen i § 5. Sivilombudet kom deretter til at markaloven gjennom en begrenset innskrenkende tolkning av forbudet i § 5 ikke er til hinder for at kommunale planer vedtatt med hjemmel i plan og bygningsloven etter en konkret vurdering kan åpne for begrenset spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse i Sørkedalen.

4.1.4 Reguleringsplikt for landbruksveier

Det følger av markaloven § 7 første ledd nr. 1 at kommunale planer kan åpne for «tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep». Marka er LNF-område, jf. § 4. Det er i utgangspunktet tilstrekkelig for å få tillatelse til å bygge landbruksvei etter § 14 at området i kommuneplanens arealdel er regulert til LNF-område og at veien har landbruksformål. Markaloven i seg selv krever ikke reguleringsplan for landbruksvei. I tillegg krever tiltaket tillatelse etter landbruksveiforskriften.

Kommunal- og distriktsdepartementet har i tolkingsuttalelse 23. desember 2023¹¹ vurdert om det etter gjeldende rett kan foreligge reguleringsplikt etter plan- og bygningsloven (pbl.) § 12-1 tredje ledd for bygging av landbruksvei som behandles etter landbruksveiforskriften. Departementet svarte også her på spørsmål om kommunen i kommuneplanens arealdel kan fastsette bestemmelse om reguleringsplikt for landbruksvei før det gis tillatelse etter landbruksveiforskriften, jf. pbl. § 11-9 nr. 1.

¹¹ [§§ 11-9 nr. 1 og 12-1 - Tolkingsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksvei - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Departementet uttalte blant annet:

«For å ta stilling til om det foreligger reguleringsplikt, må det gjøres en konkret vurdering av den enkelte veisøknaden. Det er kommunen som tar stilling til om tiltaket faller innenfor det generelle reguleringsplankravet i § 12-1 tredje ledd. I departementets veileder til Kommuneplanens arealdel (mars 2022 kapittel 4.5.6.8) heter det:

«Forskriften om landbruksveger får betydning også når det gjelder plan- og bygningslovens krav om reguleringsplan. I lys av behandlingen vegene får etter forskriften, vil det ikke være naturlig å utløse reguleringsplikten med mindre det er snakk om anlegg av helt ekstraordinær størrelse. Eller når det for eksempel gjelder veganlegg som skal benyttes som atkomst til hytteområder slik at vegen får kombinert bruk.»

Omtalen synliggjør at veilengden kan ha betydning for om tiltaket kan anses som et større tiltak. Den synliggjør videre at det skal mindre til for å anse tiltaket som «større» hvis veien legger til rette for brukere utenfor landbruket. Dette er i tråd med lovens ordlyd som forutsetter en dynamisk vurdering. Det kan dermed ikke fastsettes bestemte grenser, for eksempel en bestemt veilengde, som angir når tiltaket er så stort at planplikten utløses. Nybygging av landbruksvei med en lengde på over fem kilometer skal iht. landbruksveiforskriften § 2-2 konsekvensutredes før det fattes vedtak.

Ved framføring av landbruksvei er det grunn til å anta at det først og fremst er muligheten for at det oppstår negative virkninger for miljøet som kan bli avgjørende for om det oppstår planplikt. Særlig virkninger for biologisk mangfold knyttet til arealet som veien vil legge beslag på, peker seg ut i den forbindelse. Loven fastsetter ingen terskel for hvor stor eller liten risiko for virkninger som må gjøre seg gjeldende. Det innebærer likevel ikke at enhver risiko for virkninger vil utløse planplikt. Terskelen må ses i lys av hvor sårbare miljøverdiene er. Vurderingen av hvor terskelen ligger må dessuten foretas i lys av at søknaden skal behandles etter landbruksveiforskriften som inneholder en rekke bestemmelser som ivaretar hensynet til det biologiske mangfoldet. Det vises i den forbindelse bl.a. til forskriftens § 3-2 første ledd som fastsetter at det skal foretas miljøfaglige vurderinger og legges vekt på hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for miljøverdier. I tråd med formuleringen i veilederen som er referert over, kan det derfor legges til grunn en forholdsvis høy terskel for når det oppstår planplikt. En høy terskel på dette punktet legger også til rette for å unngå unødvendig dobbeltbehandling. (...)

Statsforvalteren har videre stilt spørsmål om pbl. § 11-9 nr. 1 gir hjemmel til at det i kommuneplanens arealdel kan stilles krav om reguleringsplan før det kan gis tillatelse etter landbruksveiforskriften til å bygge skogsbilveier i LNFR-områder.

Ifølge pbl. § 11-9 nr. 1 kan kommunen, uavhengig av arealformål, gi bestemmelser til kommuneplanens arealdel om krav om reguleringsplan for visse arealer eller visse tiltak, herunder at det skal foreligge områderegulering før detaljregulering kan vedtas. Med hjemmel i denne bestemmelsen kan altså kommunen stille krav om reguleringsplan for å bygge skogsbilveier i områder avsatt til LNFR-formål.»

Klima- og miljødepartementet legger etter dette til grunn at det i noen tilfeller kan gjelde reguleringsplikt for bygging av landbruksvei, enten ved at det følger direkte av pbl. § 12-1 tredje ledd, eller ved at kommunen har stilt krav om det i kommuneplan med hjemmel i pbl. § 11-9 nr. 1. Dette kravet vil gjelde i Marka på samme måte som for arealer utenfor Marka. Kravet om reguleringsplan vil også kunne gjelde for andre tiltak enn landbruksveier, for eksempel idrettsanlegg eller offentlige infrastrukturanlegg. Av markaloven § 9 første ledd følger det at anlegging av større løyper i Marka krever reguleringsplan etter pbl. kap. 12.

Departementet viser til at selv om det etter gjeldende rett er unntak fra forbudet i § 5 for bygge- og anleggstiltak i landbruket, er slike tiltak å anse som omfattet av loven og krever i dag tillatelse etter § 14. Gjeldende § 7 første ledd nr. 1 hjemler planlegging av bygge -og anleggstiltak i landbruket i Marka for de tiltakene som utløser krav om plan etter plan- og bygningsloven. Departementet legger etter dette til grunn at landbruksveier og andre tiltak som er omfattet av reguleringsplikt etter plan- og bygningsloven også vil bli omfattet av markalovens bestemmelser om igangsetting og stadfesting av planer i Marka, jf. 7 første ledd nr. 1 og § 6. Departementet viser til at slike planprosesser i tråd med markalovens formål tilrettelegger for å avveie allmenne hensyn mot til bærekraftig bruk til andre formål, som bl.a. landbruk. Markaloven vil da fortsatt åpne for bygging av landbruksveier i Marka selv om det er reguleringsplikt i noen tilfeller, men det vil bli gjort en vurdering ved oppstart og stadfesting av planer på lik linje med andre tiltak omfattet av reguleringsplikt etter pbl. § 12-1 tredje ledd eller pbl. § 11-9 nr. 1.

4.2 Statsforvalterens vurdering og forslag

4.2.1 Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (§ 6)

Statsforvalteren foreslår at det i § 6 andre ledd fastsettes som nytt vilkår for stadfestelse at planen lar seg forene med lovens formål. Dette antas ikke å utgjøre en realitetsendring da bestemmelsen allerede fastsetter at departementet kan endre kommunens plan dersom det anses nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål. Endringen er ment å klargjøre at departementet må foreta en reell prøving av foreslått plan opp mot markalovens formål.

Forslaget til ny § 6 tredje ledd tilsvarer någjeldende § 7 tredje ledd. Det er ikke tilsiktet noen realitetsendring på dette punkt.

4.2.2 Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer (§ 7)

Statsforvalterens mener at kommunens reguleringsmyndighet i Marka ikke bør begrenses i større utstrekning enn det som er nødvendig for å ivareta markalovens formål. Så lenge kommunale planer i marka må stadfestes av departementet er det etter Statsforvalterens syn vanskelig å se at det er behov for noen ytterligere begrensninger i hva kommunene kan planlegge for. Departementet vil ved stadfestelse vurdere om planen er i samsvar med lovens formål. Statsforvalteren foreslår på denne bakgrunn å oppheve markaloven § 7, med unntak av § 7 tredje ledd (som foreslås innarbeidet som nytt tredje ledd i § 6).

4.3 Departementets vurdering og forslag

4.3.1 Innledning

Departementet viser til at § 4 første ledd har en uheldig utforming og at bestemmelsen i dag har liten selvstendig rettslig betydning. Det er uheldig at det ikke fremgår klart av dagens ordlyd at unntak fra arealformål kan fastsettes med hjemmel i § 7.

Departementet forslår å klargjøre i loven hva bestemmelsen er ment å bety, og at ordlyden derfor endres til:

«Med mindre annet er bestemt i plan stadfestet med hjemmel i § 7, er Marka landbruks- natur- og friluftslivsområde (LNF-område) etter plan- og bygningsloven.»

Departementet har vurdert Statsforvalterens forslag om å oppheve § 7 første ledd, men mener markaloven bør angi klart og uttømmende hva kommunale planer kan åpne opp for i Marka.

Bestemmelsene i § 7 første ledd foreslås derfor videreført, men med ny plassering i loven og med tilføyelser som skal reflektere gjeldende rett, se begrunnelse og omtale i kap. 4.3.3.

4.3.2 Ny struktur i markaloven kapittel 2

Et viktig mål med høringsforslaget er å gjøre markaloven enklere å forstå og mer tilgjengelig for brukerne av den. Departementet foreslår derfor å bytte om på plasseringen av deler av gjeldende § 6 *Kommunale og statlige planer* og gjeldende § 7 *Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer*. Departementet grunngir dette med at gjeldende § 7 anviser viktige unntak fra §§ 4 og 5. Ved å endre rekkefølgen på § 6 og § 7 blir sammenhengen mellom gjeldende § 7 (ny § 6) og §§ 4 og 5 tydeligere.

Videre foreslår departementet at de to bestemmelsene rendyrkes mer i sin form: Forslaget til ny § 6 angir ikke mer enn *unntakene* fra §§ 4 og 5, mens ny § 7 samler flere bestemmelser om *behandlingen* av planer. § 7 får i forslaget også en mer dekkende tittel: § 7 *Behandling av kommunale og statlige planer i Marka*. Som følge av dette endres også henvisningen til de nye §§ 6 og 7 i følgende bestemmelser: § 4, § 15, § 16 og § 17.

4.3.3 Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer (ny § 6)

Lovens forarbeider er uklare og til dels motstridende og ikke i tråd med lovens ordlyd når det gjelder hvilke tiltak kommunale planer kan åpne for. Et hovedinntrykk er likevel at lovgiver har ønsket at adgangen til ny næringsvirksomhet og ny bygge- og anleggsvirksomhet skal være svært begrenset i Marka. Departementet ønsker å videreføre denne tilnærmingen i en bestemmelse om unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer, men foreslår som nevnt over at disse unntakene skal fremgå av ny § 6.

Gjennom forvaltningspraksis som det er redegjort for over, har det utviklet seg holdepunkter for noen få tiltakstyper en ny § 6 kan suppleres med, utover det som følger av gjeldende § 7. Dette vil bringe lovens ordlyd mer i samsvar med forarbeidene og forvaltningspraksis. En videreføring og oppdatering av en bestemmelse med en konkret oppstilling av tiltak som det kan planlegges for, vil etter departementets syn

bidra til å øke forutsigbarheten for kommunene, private og ulike brukerinteresser, og bidra til at en mer enhetlig praksis over tid. Departementet vektlegger også at det med markaloven har vært et mål å klargjøre kommunenes rammer for kommunal planlegging i Marka. Det vil etter departementets syn ikke en oppheving av en bestemmelse om hva det kan planlegges for i Marka bidra til.

En videreføring og oppdatering av bestemmelsen vil medvirke til at det både i kommunene og blant private ikke brukes unødige ressurser på å planlegge eller ta initiativ til formål som det er lite sannsynlig at vil kunne godkjennes innenfor rammen av de hensyn markaloven skal fremme. Departementet foreslår på denne bakgrunn å videreføre gjeldende § 7 første ledd i ny § 6, og tilføye nye tiltak til denne punktlisten i henholdsvis *ny bokstav e, f og g*:

- e. begrenset spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse i Sørkedalen og Maridalen når utbyggingen er nødvendig for å opprettholde et etablert lokalsamfunn
- f. utvidelse, modernisering eller etablering av serverings- eller overnattingsvirksomhet som har til formål å fremme, eller som samlet sett har flere fordeler enn ulemper for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse
- g. tiltak som har til formål å fremme eller tilrettelegge for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse for allmenheten

En konsekvens av forslaget til *ny bokstav e* er at det på visse vilkår, etter en konkret vurdering, kan stadfestes planer for noe mer utbygging av boliger i Maridalen og Sørkedalen, men ikke ellers i Marka. Departementet vurderer at dette er i tråd med Stortingets føringer, og mener dette bør reflekteres i loven.

For det første må utbyggingen være *begrenset* og *spredt*. Dette er i tråd med lovens formålsbestemmelse og gjeldende forvaltningspraksis. Endringen medfører at det nå følger direkte av lovens ordlyd at det ikke kan etableres nye store og tett utbygde byggefelt. Forslaget til vilkåret *i tilknytning til eksisterende bebyggelse* er også i tråd med forvaltningspraksis og føringer i forarbeidene. Forslaget betyr at det nå følger direkte av loven av utbyggingen må ha nærhet til eksisterende bebyggelse og at det ikke kan stadfestes planer om etablering av helt nye grender i Marka. Endelig er det et krav at utbyggingen er *nødvendig for å opprettholde et etablert lokalsamfunn*. Dette er i tråd med forståelse av føringer i forarbeidene og etablert forvaltningspraksis. Som del av vurderingen av vilkåret «nødvendig» bør det vektlegges hvilken betydning utbyggingen

har for folketall og tjenestetilbud. Departementet viser også til at det klart er i tråd med markalovens formål å prioritere friluftsliv, idrett og naturopplevelse fremfor ny bebyggelse, og dette må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, jf. gjeldende § 6 annet ledd og ny § 7 annet ledd.

I tråd med Stortingets føringer, vil det med forslaget til *ny bokstav f* fremgå klart av loven at det er relativt strenge vilkår for utvidelse, modernisering eller etablering av serverings- eller overnattingsvirksomhet. En forutsetning for slike planer er at de har til formål å fremme, eller samlet sett har flere fordeler enn ulemper for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse. Det vil ikke være adgang til å etablere virksomheter i Marka etter denne bestemmelsen når de ikke har slike virkninger.

I sakene om Sørli gård og Solobservatoriet nevnt over, stadfestet departementet reguleringsplan for to tiltak som hadde til formål å fremme eller tilrettelegge for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse. Departementet foreslår at markaloven i ny § 6 bokstav g får hjemmel til at kommunale planer kan åpne for slike tiltak. Ved at bestemmelsen stiller krav om nevnte formål og virkninger, vil bestemmelsen ikke gi hjemmel til å etablere virksomheter som primært har kommersielle eller andre formål, som kultur eller religion.

Departementet viser til at både utfartsparkering og tiltak til ulike typer militære formål kan anses omfattet av gjeldende § 7 første ledd bokstav d. For å klargjøre dette i loven foreslår departementet at opplistingen i ny § 6 *bokstav d* tilføyes «utfartsparkering» og at «tiltak til ulike typer militære formål» får et eget punkt i *bokstav h*.

I ny bokstav *i* foreslår departementet å klargjøre det som allerede anses å følge av gjeldende rett: Nye planer kan videreføre tiltak som er i tråd med tidligere vedtak etter markaloven. I bestemmelsen ligger også en materiell begrensing: Tiltaket kan bare videreføres i den grad det er innenfor rammen av tidligere stadfestet plan, tillatelse eller dispensasjon.

Punktlisten av tiltak i ny § 6 første ledd må etter dette anses som uttømmende. Kommunale planer kan ikke åpne for andre tiltak enn de som er nevnt i denne bestemmelsen.

En følge av forslaget sammenlignet med Statsforvalterens forslag er at tiltak som er omfattet av plan i henhold til ny § 6 skal vurderes etter en noe enklere vurdering i § 14 (tillatelse til tiltak) i stedet for etter de strengere kriteriene som følger av § 15

(dispensasjon). Se kap. 5 under om hovedregelen for behandling av søknader om tillatelser og forslag til unntak fra dette for bygge- og anleggstiltak i landbruket.

Departementet foreslår videre å innarbeide øvrige deler av gjeldende § 7 annet og tredje ledd i ny § 7.

Departementet viser til at punktlistene i lover enten angis i form av bokstaver eller med nummer. I nyere lovgivning er bokstaver mest vanlig. Markaloven har i §§ 7, 10 og 13 begge varianter. Statsforvalteren har i utkast til § 5 foreslått bokstaver. For å angi punktlistene i loven på en enhetlig måte foreslår departementet at bokstaver brukes også i ny § 6, samt i §§ 5, 10, 13, og 14.

Departementet foreslår at ny § 6 innledes med at det er kommunale planer «etter plan- og bygningsloven» som kan åpne opp for nevnte tiltak. Tilføyelsen av plan- og bygningsloven medfører ingen endringer i gjeldende rett, men er ment å presisere at plan- og bygningsloven gjelder for planprosessen.

4.3.4 Igangsetting av planarbeid og stadfesting av planer (gjeldende § 6, ny § 7)

Departementet foreslår å videreføre gjeldende § 6 første og andre ledd uendret som ny § 7 første og andre ledd. En tilpasset versjon av gjeldende § 7 andre ledd annet punktum tas inn som andre punktum i andre ledd i den nye § 7. Departementet mener dette er en god løsning. Ny § 6 rendyrkes som et unntak fra § 5, mens ny § 7 første og annet ledd får inn bestemmelser om behandling av planer om tiltak som nevnt i § 6. Dette medfører ingen endringer i gjeldende rett.

Som nevnt i kapittel 3.3 foreslår departementet et nytt § 7 tredje ledd for tiltak omfattet av §§ 3 a og 3 b (skjermingsverdige objekter mm.). I slike situasjoner er det ikke krav om samtykke til igangsetting av planarbeid eller stadfesting av kommunens endelige vedtak om plan..

Departementet foreslår til slutt å innarbeide gjeldende § 7 tredje ledd som nytt fjerde ledd i ny § 7. På den måten samles alle bestemmelser om behandling av kommunale og statlige planer i samme paragraf. Det er ikke krav om tillatelse for igangsetting av arbeid med statlige planer i Marka.

4.3.5 Reguleringsplikt for landbruksvei

Departementet viser til at gjeldende § 7 første ledd nr. 1, som videreføres i utkast til ny § 6 nr. 1, inneholder bestemmelser om at kommunale planer kan åpne for bygge- og

anleggstiltak i landbruket. Kommunal- og distriktsdepartementets tolkningsuttalelse¹² om at det i noen tilfeller kan være reguleringsplikt for landbruksveier krever derfor ikke endringer i markaloven. Eventuelle reguleringsplaner om landbruksvei vil etter markaloven bli behandlet på samme måte som andre tiltak det er reguleringsplikt for etter plan- og bygningsloven.

¹² [§§ 11-9 nr. 1 og 12-1 - Tolkningsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksvei - regjeringen.no](#)

5 Bestemmelser om hva det kan gis tillatelse til (§14)

5.1 Gjeldende rett

5.1.1 Innledning

Markaloven § 14 stiller krav om at tiltak omfattet av loven bare kan settes i verk dersom myndighet etter loven gir tillatelse til det. I dette kapitlet vurderer departementet om markaloven i det hele tatt bør ha en bestemmelse om *tillatelse* i tillegg til bestemmelser om *dispensasjon* (kap. 6), og hvordan den i så fall skal utformes, eller om alle saker i stedet skal behandles som dispensasjon. Temaet er nært knyttet til bestemmelser om hvilke tiltak kommunale planer kan åpne opp for, jf. §§ 6 og 7 og kap. 4 over.

Søknadspliktige tiltak etter markaloven kan i dag deles inn i tre grupper:

1. Tiltak som er avhengig av dispensasjon etter § 15
2. Tiltak som er avhengig av det som kan omtales som ordinær tillatelse etter § 14 første ledd
3. Tiltak som er avhengig av tillatelse, men som kan behandles etter den forenklete prosessen etter § 14 andre ledd

Det følger av § 14 første ledd første punktum at tiltak som er «omfattet av loven kan bare settes i verk dersom det er gitt tillatelse av myndigheten etter loven». Tillatelse etter bestemmelsen er ment å benyttes for å godkjenne enkelttiltak som ligger innenfor rammen av lovens bestemmelser, og som er i samsvar med eventuelle arealplaner. Dispensasjon etter § 15 skal derimot benyttes i tilfeller der det er nødvendig å gjøre unntak fra lovens bestemmelser eller arealplaner som er vedtatt i tråd med lovens bestemmelser. Dispensasjon omtales nærmere i kapittel 6 under.

Hvis man bare ser på ordlyden i § 14 første ledd første punktum er det ikke umiddelbart klart hvilke tiltak som er «omfattet av loven» og som det kan gis tillatelse til. Av § 14 andre ledd følger det at bestemmelsen i alle fall gjelder tiltakene omtalt i § 7 første ledd nr. 1- 4. Ut fra lovens systematikk og uttalelser i forarbeidene gjelder § 14 også tiltak som nevnt i § 9. Disse to sakstypene skal imidlertid behandles på to ulike måter:

5.1.2 Tillatelse etter § 14 første ledd annet punktum

§ 14 første ledd annet punktum lyder:

«Tillatelse kan bare gis dersom fordelene ved tiltaket må anses større enn de skader og ulemper tiltaket vil medføre for friluftslivet, naturmiljøet eller de allmenne interesser for øvrig.»

Bestemmelsen gjelder tiltak som nevnt i § 9 (tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper). Vurderingstemaet her gjelder ifølge proposisjonen side 46 samfunnsmessige interesser, og ikke fordeler for den enkelte søker. Fordeler en søker har av et tiltak vil normalt ikke kunne grunngi at det gis tillatelse på bekostning av friluftslivet eller naturmiljøet. Vurderingene av om det skal gis tillatelse er såkalt fritt skjønn, mens vurderingen av fordeler og ulemper er *rettsanvendelse*. Vedtakene skal derfor grunngis på en slik måte at vurderingene av dette kan etterprøves.

5.1.3 Tillatelse etter § 14 annet ledd

Av § 14 annet ledd følger det:

«For søknader som går inn under § 7 skal søknadsbehandlingen begrenses til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som framgår av § 7.»

Søknader som går inn under § 7 gjelder tiltak omfattet av plan i henhold til § 7 nr. 1 til 4. Slike tiltak skal ikke vurderes opp mot vilkårene i første ledd. Saksbehandlingen skal «begrenses til å kontrollere om tiltaket er i samsvar med de vilkår som fremgår av § 7».

Det er med grunnlag i ordlyden alene ikke entydig hva som ligger i «de vilkår som fremgår av § 7». Ett tolkingsalternativ er å kontrollere at tiltaket er omfattet av plan som nevnt i § 7 første ledd nr. 1 til 4, og i tråd med eventuelle føringer eller bestemmelser i slik plan. Det reiser igjen spørsmål ved om planen konkret må ha tatt stilling til utforming eller lokalisering av tiltaket.

Sivilombudet har i klagesak SOM-2017-142 (Dammyrdalsveien) uttalt at dersom et areal er angitt som LNF-område, er det ikke krav om at et landbrukstiltak, for eksempel en landbruksvei, konkret må fremgå av den aktuelle planen. Da er det gjennom lovens eller planens angivelse av arealformålet LNF allerede besluttet å «åpne for» tiltaket, jf. § 7 nr. 1. Som følge av dette vil saksbehandlingen i slike tilfelle bare begrense seg til å kontrollere at «tiltaket er i samsvar med de vilkår som følger av § 7». I praksis betyr det at det skal vurderes om tiltaket er nødvendig som del av landbruksnæring, og om tiltaket er i tråd med eventuelle føringer eller bestemmelser fastsatt i planen. Det er ikke anledning til å vurdere konsekvenser tiltaket har for ivaretagelse av markalovens formål.

I Brenna-saken kom Sivilombudet etter en konkret vurdering til motsatt resultat når det gjelder ny spredt bebyggelse i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

«Hverken lovteksten eller forarbeidene omtaler spesifikt hvordan søknader om tiltak som inngår i en kommunal plan uten at de er omfattet av § 7, skal behandles. Etter ombudets syn er det imidlertid vanskelig å forene med markalovens ordlyd at tiltak som ikke er omfattet av § 7 første ledd, skal behandles etter den forenklete prosedyren i § 14 annet ledd. Lovgiverne har i § 7 eksplisitt tatt stilling til hvilke spesifiserte typer tiltak som skal underlegges denne behandlingsmåten. Den spesifiserte oppregningen i § 7 første ledd er så konkret at den etter ombudets syn ikke kan suppleres uten klare holdepunkter i forarbeidene. Slike holdepunkter finnes ikke. (...) Ombudet vil her peke på at det kan variere hvor presist et tiltak er utformet og vurdert i planen. Departementets vurdering av om planen er i samsvar med markalovens formål, vil som regel måtte gjøres på et mer overordnet og abstrakt nivå, særlig i de tilfeller hvor departementet stadfester en kommuneplan. Ved at søknaden blir behandlet etter § 14 første ledd, kan virkningene av tiltaket slik det blir utformet konkret, bli vurdert opp mot markalovens formål.»

Departementet er enig i at tiltak med slike virkninger bør behandles etter gjeldende § 14 første ledd.

Et annet tolkningsalternativ er at § 14 også viser til § 7 annet ledd. Det medfører i så fall at kommunen også skal kontrollere om de vilkår som fremgår av § 7 annet ledd (departementets understrekning) er oppfylt:

«Kommunens endelige vedtak om arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som åpner for tiltak etter første ledd, skal bare stadfestes dersom tiltakene etter departementets syn lar seg forene med lovens formål.»

Dette kan tale for at selv om saksbehandlingen skal være begrenset, skal kommunen også ved behandling av hvert enkelt tiltak vurdere om det lar seg forene med lovens formål. Lovens formålsparagraf kan i seg selv også tale for et slikt tolkningsalternativ. Forarbeidene gir ingen holdepunkter for en klar konklusjon. Det foreligger ikke rettspraksis.

I brev 21. desember 2010 til Norges Bondelag med kopi til Landbruks- og matdepartementet og berørte fylkesmenn skrev daværende Miljøverndepartementet:

«Bygge- og anleggsforbudet i markaloven § 5 gjelder ikke for tiltak i landbruket. Departementet gjør imidlertid oppmerksom på at bygge- og anleggstiltak i

landbruksvirksomhet som inngår i vedtatt arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan i samsvar med markaloven, likevel må ha tillatelse etter markaloven § 14 før de kan gjennomføres, selv om tiltaket faller innenfor landbruksbegrepet. Søknadsbehandlingen skal være forenklet, begrenset til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som framgår av § 7, jf. § 14 annet ledd, det vil si om det er et landbrukstiltak, at det er i samsvar med planen og at det lar seg forene med lovens formål. (jf. også Innst.O. nr. 58 (2008-2009) side 20).»

Etter departementets syn taler dette for at § 14 annet ledd medfører en noe mer konkret vurdering enn å bare kontrollere at tiltaket er i tråd med plan. Departementet konstaterer likevel at myndighetene i forvaltningspraksis trolig i stor grad har fulgt en nokså innskrenkende tolkning av både § 7 annet ledd og § 14 annet ledd, det vil si at saksbehandlingen har vært begrenset til å kontrollere om tiltaket er i henhold til plan, jf. § 7 første ledd, og at man i ved vurdering av tillatelsene ikke har gjort en vurdering knyttet til vilkåret i § 14 annet ledd første punktum om at tillatelse "kan bare gis dersom fordelene ved tiltaket må anses større enn de skader og ulemper tiltaket vil medføre for friluftslivet, naturmiljøet eller de allmenne interesser for øvrig». Departementet vektlegger samtidig at det ikke er helt uten betydning at ansvarlig departement året etter at loven trådte i kraft uttalte seg såpass klart om en tolkning av bestemmelsen som er mer i tråd med en naturlig fortolkning av dens ordlyd og som er mer i samsvar med lovens formålsbestemmelse. Departementet anser derfor gjeldende rett som noe usikker og vurderer at det er behov for å klargjøre direkte i loven hvilke tema kommunen kan og skal vurdere når det gis tillatelse til tiltak omfattet av loven, dersom loven fortsatt skal ha slik bestemmelse i tillegg til dispensasjonsbestemmelse.

5.1.4 Tillatelse til bygging av landbruksvei og reguleringsplikt for dette

Som nevnt i kap. 4.1.4 kan det i enkelte tilfeller være reguleringsplikt for bygging av landbruksvei. I henhold til forvaltningspraksis og uttalelser fra lovavdelingen og Sivilombudet om § 14 annet ledd, er saksbehandling for landbruksvei etter gjeldende rett begrenset til å kontrollere at tiltak er i henhold til plan. Er det ikke reguleringsplikt betyr det etter gjeldende rett at kommunen bare skal kontrollere at veien har landbruksformål og at området er avsatt til LNF-område i kommuneplan. Er det reguleringsplikt etter plan- og bygningsloven må kommunen i tillegg undersøke om den planlagte veien er i samsvar med stadfestet reguleringsplan.

Planplikt kan følge direkte av pbl. § 12-1 tredje ledd, eller av bestemmelse i kommuneplan jf. pbl. § 11-9 nr. 1. Der det klart fremgår av plan at det skal utarbeides reguleringsplan for et tiltak, men så ikke har skjedd, er tiltaket ikke samsvar med planen. Da er det heller ikke adgang til å gi tillatelse etter markaloven § 14.

Det er også noe tvilsomt om det er adgang til å gi tillatelse der planplikt følger av en tolkning av pbl. § 12-1 tredje ledd eller markaloven § 9 første ledd. Det kan argumenteres for at tiltaket uten nødvendig plan ikke anses som omfattet av «kommunale planer som åpner for (...) tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep», jf. § 7 første ledd nr. 1. I tillegg er det heller ikke vedtatt og stadfestet plan i henhold til de krav som følger av § 7 annet ledd. Departementet viser også til at den forenklede behandlingen § 14 annet ledd anviser bygger på en forutsetning om tiltaket skal være vurdert på plannivå i samsvar med de kravene som følger av § 7, jf. proposisjonen side 40:

«Kommunen kan gi tillatelse til tiltak i henhold til § 7, jf. § 14, dersom tiltaket er i samsvar med vedtatt arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan, og er stadfestet av departementet i henhold til § 6 og § 7 annet ledd.»

Departementet vurderer at det er behov for å klargjøre i loven hvilken betydning planplikt etter plan- og bygningsloven eller markaloven har for behandling av søknader etter markaloven § 14.

5.1.5 Tillatelse til andre tiltak

Som nevnt i kap. 4 må det anses som gjeldende rett at forbudet i markaloven § 5 ikke er til hinder for at det kan planlegges for noen flere tiltak enn de som er nevnt i gjeldende § 7 (ny § 6). Det må være klart at § 14 også gjelder for slike tiltak. Det reiser igjen spørsmål om hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for andre tiltak enn de som er nevnt eksplisitt i § 7 nr. 1 til 4 og § 9.

Når det gjelder begrenset spredt boligutbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse legger departementet i tråd med Sivilombudets uttaler i Brenna-saken til grunn at slike tiltak skal behandles etter § 14 første ledd. Ombudet viser her til at opplistingen i gjeldende § 7 er nokså spesifikk og at lovgiver dermed har tatt stilling til hvilke tiltak som skal behandles etter den forenklede prosedyre som følger av § 14 annet ledd. Det finnes heller ikke holdepunkter i forarbeidene som kan tale for annet. Det følger videre av Rundskriv T-2009-3 punkt 1 at planbehandlede tiltak som ikke omfattes av § 7 skal

behandles etter § 14 første ledd. Ombudet peker i Brenna-saken også andre momenter som kan tale for en grundigere vurdering av enkelttiltak, til tross for at planen tiltaket inngår i, er vurdert opp mot markalovens formål og stadfestete av departementet:

«Ombudet vil her peke på at det kan variere hvor presist et tiltak er utformet og vurdert i planen. Departementets vurdering av om planen er i samsvar med markalovens formål, vil som regel måtte gjøres på et mer overordnet og abstrakt nivå, særlig i de tilfeller hvor departementet stadfester en kommuneplan. Ved at søknaden blir behandlet etter § 14 første ledd, kan virkningene av tiltaket slik det blir utformet konkret, bli vurdert opp mot markalovens formål. (...)

Hverken plankartet eller bestemmelsene avgjør altså nøyaktig antall hus per felt, plassering av dem, høyde eller takvinkel. Slike forhold kan etter omstendighetene ha betydning ved en vurdering opp mot markalovens formål.»

Departementet er enig i at også disse hensyn som taler for å behandle visse former for bygge- og anleggstiltak etter gjeldende § 14 første ledd.

5.2 Statsforvalterens vurdering og forslag

Statsforvalteren vurderer at nåværende system omtalt i 5.1 er mindre tilfredsstillende. Det er for det første ut fra dagens ordlyd uklart hvilke tiltak som er «omfattet av loven», og hvilke tiltak som er avhengige av tillatelse etter § 14 og hvilke som krever dispensasjon etter § 15. Bygge- og anleggsforbudet i § 5 tilsier at nær sagt alle tiltak er forbudt i marka og avhengige av dispensasjon. Det kan også stilles spørsmål ved om det er behov for tre ulike former for søknadsplikt etter markaloven. Dersom behovet er lovlighetskontroll, kan dette utføres med hjemmel i kommuneloven § 27-1. Videre mener statsforvalteren det er noe tvilsomt hvor stor den reelle forskjellen er mellom vilkårene for å gi dispensasjon og for å gi tillatelse. Statsforvalteren foreslår på denne bakgrunn å oppheve § 14 om søknader det kan gis tillatelse til.

5.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet vurderer som Statsforvalteren at dagens system er mindre heldig. Sivilombudet har i saken om Dammyrdalsveien også pekt på behov for lovendringer. Departementet foreslår imidlertid en annen løsning enn Statsforvalteren.

Som redegjort for i kap. 3 over har lovgiver flere steder i lovprosessen klart gitt uttrykk for at det skal være mulig å få tillatelse til en rekke tiltak i Marka. Departementet

vurderer at det ikke er hensiktsmessig at flere av disse relativt hyppig forekommende tiltakstypene må behandles som dispensasjonssak etter § 15, som vil være en konsekvens av Statsforvalterens forslag. Dette taler for å ikke oppheve § 14 uten videre og at disse tiltakene fortsatt bør vurderes på en enklere måte enn etter § 15. Departementet vurderer at dette vil både forvaltningen og grunneiere være tjent med, samtidig som det ikke utfordrer ivaretagelsen av markalovens formål.

En relevant innvending mot gjeldende § 14 er at det er uklart hvilke tiltak som anses som «omfattet av loven», jf. ordlyden i § 14 første ledd. Departementet mener det er mulig å løse uklarheten rundt dette ved å endre bestemmelsen slik at den uttømmende angir hvilke tiltak det kan gis tillatelse til.

Dersom det fortsatt skal være en bestemmelse om tillatelse er det også behov for å klargjøre bedre i loven hvilke tema forvaltningsmyndigheten skal vurdere. Sivilombudets klagesaker om Brenna og Dammyrdalsveien illustrerer at enkelttiltak som tidligere er vurdert nokså overordnet og på abstrakt nivå i kommuneplan, særlig i kommuneplanens arealdel, kan ha stor betydning for hvordan markalovens formål ivaretas når tiltaket skal utformes mer konkret og iverksettes. Det gir derfor mening at enkelte tiltak vurderes noe mer konkret enn å kun kontrollere at tiltaket er i samsvar med plan, selv om planen som tiltaket er hjemlet i er omfattet av § 7 første ledd nr. 1 til d og stadfestet av departementet. Departementet viser også til at Sivilombudet i klagesaken om Dammyrdalsveien pekte på uheldige sider ved dagens forvaltningspraksis:

«Ombudsmannen ser at klagers forståelse av forholdet mellom § 14 første ledd første punktum og annet ledd kan gi en god sammenheng i regelverket: Dersom et landbrukstiltak er konkret behandlet i en kommune- eller reguleringsplan som oppfyller plan- og bygningslovens krav om blant annet utredning og offentlighet, vil det i liten grad være behov for den vurderingen § 14 første ledd første punktum gir anvisning på. Dersom det foreligger slik plan, men uten at det konkrete landbrukstiltaket har vært en del av planbehandlingen, har ikke planmyndighetene vurdert tiltaket opp mot øvrige interesser. Behovet for forholdsmessighetsvurderingen etter § 14 første ledd første punktum vil da vært langt større for å kunne ivareta hensynene bak loven, jf. § 1. (...)

Avslutningsvis peker ombudsmannen likevel på at både § 14 og § 7 med fordel kunne vært klarere og mer presist formulert, slik at lovens bestemmelser ble lettere tilgjengelig.

Departementet oppfordres til å gjøre noe med dette ved en eventuell fremtidig revisjon av loven.»

Departementet slutter seg til og vil vektlegge disse vurderingene når en ny § 14 utformes. Departementet har vurdert ulike hovedalternativer som kan ivareta noe av det Sivilombudet påpeker. Samtidig kan det i lys av Stortingets vurdering av bygge- og anleggstiltak i landbruk i Marka være behov for enketelte tilpasninger, se kap. 5.4. Departementet vil først mer generelt vurdere to hovedalternativer:

Alternativ 1

Ett alternativ er en bestemmelse der det klargjøres hvilke tiltak som skal behandles etter henholdsvis ordinær og forenklet prosedyre. Dette vil ligne dagens bestemmelse. En ulempe med et slikt alternativ er at en ny bestemmelse må ta stilling til hvilke tema kommunen skal vurdere når de vurderer saken etter de to alternativene. Skal den forenklede behandlingen kun være begrenset til en kontroll av om tiltaket er i tråd med plan (slik bestemmelsen har blitt praktisert frem til nå), vil dette ikke ivareta vesentlige mangler ved dagens system slik Sivilombudet har pekt på. Dette er kan være aktuelt der et tiltak er i tråd med kommunedelplan eller arealformål i kommuneplanens arealdel, men ikke er behandlet i reguleringsplan og konkret vurdert opp mot markalovens formål. Flere av tiltakene kommunale planer kan åpne for i Marka kan ha svært stor betydning for ivaretagelse av markalovens formål, også uten at dette er blir vurdert konkret på kommuneplannivå. Dette tilsier at alle tiltak behandles likt og omfatter en vurdering av virkningene av tiltaket ved behandling av tillatelse, og ikke bare ved behandling av den forutgående, ofte mer overordnede planen.

Alternativ 2

Skal kommunen i stedet vurdere alle tiltakene likt, og opp mot vilkårene i gjeldende § 14 første ledd annet punktum slik Sivilombudet konkluderte med i Brenna-saken¹³, kan vurderingen bli unødig omfattende og streng. Departementet vurderer ikke dette som hensiktsmessig i alle saker. *Et annet* alternativ kan derfor være en bestemmelse som ikke skiller på hvilke tiltak det kan gis tillatelse til og der det heller ikke gjelder noen vilkår for å gi tillatelse til tiltak som er omfattet av bestemmelsen. Departementet viser til Statsforvalterens vurdering av at det ikke alltid er like klart hvor stor den reelle

¹³ [Tillatelse til oppføring av boliger i Oslomarka - Sivilombudet](#)

forskjellen er mellom vilkårene for dispensasjon i § 15 og vilkårene for tillatelse etter § 14 første ledd er i dagens lov. Departementet vurderer videre at det normalt vil være mindre behov for strenge vilkår for tillatelse dersom loven først har anvist at det kan planlegges for en spesifikk type tiltak, og departementet deretter har vurdert og stadfestet en plan som åpner for det konkrete tiltaket, herunder vurdert tiltaket opp mot markalovens formål. Samtidig vektlegger departementet slik også Sivilombudet har pekt på, at planer på overordnet nivå ikke alltid sikrer eller er egnet til å sikre ivaretagelse av markalovens formål.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en vesentlig forenklet og *ny § 14* om tillatelser: Alle saker omfattet av bestemmelsen vurderes på samme måte (unntatt landbrukstiltak, se pkt. 5.4). Vilråene for å gi tillatelse til tiltak og bestemmelsen om at saksbehandlingen skal begrenses til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som følger av § 7 oppheves. Avgjørelsen vil derfor i stor grad bero på forvaltningens frie skjønn. I det frie skjønnet vil ivaretagelsens av lovens formål, her som ellers i annen forvaltningsrett, være sentrale momenter i vurderingen. Selve vurderingen av disse hensynene kan ikke overprøves av domstolene. For å sikre at hensynene faktisk vurderes og at vurderingen blir etterprøvbar, forslår departementet en bestemmelse om at vurderingen og vektleggingen av disse hensynene skal fremgå av beslutningen.

Løsningen departementet foreslår i dette alternativet rendyrker og skiller klarere mellom de ulike typer vurderinger og vedtak i markaloven. Loven får med en slik utforming:

- En bestemmelse med et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak etterfulgt av oppstilling av hvilke tiltak som er omfattet av forbudet (§ 5 første ledd)
- En bestemmelse som gjør flere unntak fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak, og der tiltakene kan gjennomføres ubyråkratisk, helt uten søknad (§ 5 annet ledd)
- En bestemmelse om visse tiltak som forvaltningsmyndigheten etter søknad og under fritt skjønn kan vurdere om det skal gis tillatelse til (§ 14 første ledd, men med særregulering av landbrukstiltak, se pkt. 5.4)
- En generell dispensasjonsbestemmelse med vilkår for dispensasjon. Denne vil gjelde for tiltak som ikke er omfattet av unntak fra forbudet etter § 5 annet ledd, eller tiltak som det ikke kan gis tillatelse til etter § 14 første ledd.

Dispensasjonsbestemmelsen foreslås plassert i § 15 som i dag, og omtales nedenfor

Forslaget til § 14 *første ledd bokstav a* gir hjemmel til å gi tillatelse til tiltak som er i samsvar med kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan, jf. §§ 6 og 7. Forslag til *bokstav b* gjelder etablering av stier og løyper. I forslag til *bokstav c* klargjøres det at det også kan gis tillatelse til å gjenoppføre bygninger som har gått tapt ved brann eller naturskade.

Departementet foreslår i ny § 14 annet ledd at det skal fremgå av beslutningen hvilken betydning tiltaket har for ivaretagelse av lovens formål og hvordan dette eventuelt er vektlagt. Bestemmelsen vil ha mest praktisk betydning der et tiltak ikke krever reguleringsplan, men er i samsvar med kommuneplanens arealdel. Er tiltaket i samsvar med stadfestet reguleringsplan, vil tiltakets fordeler og ulemper for friluftsliv, naturmiljø og idrett i de aller fleste tilfeller være mer konkret vurdert gjennom både kommunens behandling og særlig departementets senere stadfesting av planen. Dermed vil kommunens behandling av tillatelse etter markaloven § 14 der tiltaket er omfattet av reguleringsplan ofte stille mindre krav til begrunnelse, og mer ligne dagens forenklete prosedyre. For tiltak som er omfattet av kommuneplan, men ikke er omfattet av en reguleringsplan vil forslaget til tross for krav om begrunnelse, medføre forenklet vurdering sammenlignet med hva som i dag anses som gjeldende rett etter § 14 første ledd. Forslaget medfører også forenkling sammenlignet med om alle tiltak omfattet av loven må vurderes som dispensasjonssak etter § 15 i tråd med Statsforvalterens forslag.

Kommunene må påregne å bruke noe mer tid på å grunngi de faktiske forhold og hensyn beslutninger etter ny § 14 bygger på. Kommunene og Statsforvalteren i Oslo og Viken må også påregnes at noen flere vedtak enn i dag vil bli påklaget.

Det vil fortsatt i stor grad være opp til kommunalt skjønn og selvstyre om tillatelse skal gis eller ikke. Departementet viser videre til at forvaltningsloven § 34 annet ledd som understreker betydningen av lokalt selvstyre:

«Der statlig organ er klageinstans for vedtak truffet av en kommune eller fylkeskommune, skal klageinstansen legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn. Det skal fremgå av vedtaket hvordan klageinstansen har vektlagt hensynet til det kommunale selvstyret.»

Departementet vurderer derfor at forslaget i seg selv ikke vil føre til en endret forvaltning i marka. Dette vil i stor grad være opp til kommunene, men allmenheten vil i tråd med miljøinformasjonslovens formål få mer informasjon om hva som ligger til grunn for enkeltvedtak etter bestemmelsen.

Departementet foreslår videre en bestemmelse i tredje ledd som klargjør at det ikke kan gis tillatelse etter § 14 der det er krav om å utarbeide reguleringsplan og slik plan ikke er vedtatt. For tiltak som er omfattet av planplikt i medhold av planbestemmelsen anses dette å klargjøre gjeldende rett. For tiltak som er omfattet av planplikt i medhold av plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd eller markaloven § 9 første ledd anses forslaget å klargjøre en noe uklar rettssituasjon, se kap. 5.1.4. Departementet viser til at det kan være grunn til å behandle alle disse tilfellene likt, slik at det for kommunene blir oversiktlig å behandle sakstypene. Departementet viser også til at *proposisjonen* side 40 synes å forutsette en viss planbehandling for at det skal kunne gis tillatelse etter § 14. Departementet foreslår at den nye bestemmelsen lyder:

«For tiltak som utløser krav om reguleringsplan etter bestemmelse i eller i medhold av denne lov eller plan- og bygningsloven, må stadfestet reguleringsplan foreligge før kommunen kan gi tillatelse etter første ledd.»

Departementet foreslår at § 14 får ny overskrift for å mer presist angi hva den gjelder: *Tiltak kommunen kan gi tillatelse til.*

5.4 Unntak for bygge- og anleggstiltak i landbruket

Departementet viser til vurderingen i kap. 5.1 om at bygge- og anleggstiltak i landbruket etter gjeldende rett er omfattet av markalovens virkeområde, men at det er uklart hvordan Stortinget under behandlingen av proposisjonen konkret ønsket at søknader om disse tiltakene skulle behandles.

Etter markaloven kreves det i dag tillatelse i tråd med den forenklete prosedyren i gjeldende § 14 annet ledd. Departementet vektlegger at det fremstår rimelig klart at Stortinget uansett ønsket at bygge- og anleggstiltak i landbruket skulle behandles på en mer lempelig måte enn andre bygge- og anleggstiltak i marka. Departementet har derfor vurdert om bygge- og anleggstiltak i Marka skal tas helt ut av markalovens saklige virkeområde, slik som departementet foreslår for konsesjonspliktige energitiltak. Det vil i så fall medføre en vesentlig endring i gjeldende rett. I motsetning til konsesjonspliktige energitiltak, utløser bygge- og anleggstiltak i landbruket saksbehandling etter

markaloven § 14. I tillegg kan det i noen tilfeller følge planplikt for bygge- og anleggstiltak i landbruket av enten plan- og bygningsloven eller av bestemmelse i kommuneplan. Da skal slike saker behandles som stadfestingssaker etter markaloven, jf. gjeldende §§ 6 og 7. Departementet forslår foreløpig derfor å videreføre gjeldende rett, slik at bygge- og anleggstiltak fortsatt omfattes av markaloven.

Departementet har vurdert om løsningen som nevnt i kap. 5.3 om krav til begrunnelse og rekkefølgebestemmelse ved planplikt også skal gjelde for landbrukstiltakene, men viser til at også disse forslagene medfører endringer i loven for landbrukstiltakene. Departementet foreslår derfor primært at disse reglene ikke skal gjelde for landbrukstiltakene. Departementet foreslår i stedet en løsning som antakelig er mest i samsvar med praksis for landbrukstiltak i dag. Departementet foreslår følgende unntak om dette i *ny § 14 fjerde ledd*:

«Annet og tredje ledd gjelder ikke for bygge- og anleggstiltak i landbruket. Søknadsbehandlingen begrenses til å kontrollere at tiltaket har landbruksformål og inngår i et område med arealformål landbruk, natur og friluftformål (LNF-område), jf. § 4 første ledd eller plan- og bygningsloven § 11-7 andre ledd nr. 5.»

I første punktum klargjøres det at kommunen kan gi tillatelse etter markaloven til bygge- og anleggstiltak i landbruket selv om det ikke foreligger stadfestet reguleringsplan ved eventuell planplikt. Videre gjør første punktum unntak fra kravet i annet ledd om begrunnelse. Annet punktum bygger delvis på ordlyden i gjeldende § 14 annet ledd, og medfører at dagens praksis med forenklet søknadsbehandling for bygge- og anleggstiltak i landbruket i Marka videreføres.

I lys av den spesielle bakgrunnen for dagens regler i markaloven om bygge- og anleggstiltak i landbruket, ber departementet høringsinstansene særskilt om synspunkter på om disse tiltakene skal tas ut av markalovens virkeområde slik som foreslått for konsesjonspliktige energiltak. Videre bes høringsinstansene om å uttale seg om hvilke saksbehandlingsregler som bør gjelde dersom bygge- og anleggstiltak i landbruket fortsatt skal omfattes av markaloven, jf. ovennevnte om dette.

6 Dispensasjon (§ 15)

Markaloven § 15 åpner for at det kan gis dispensasjon fra enkelte bestemmelser i loven for tiltak, og gir regler for behandling av slike dispensasjoner.

I dette kapitlet vurderer departementet grunnlag for dispensasjon og ny bestemmelse om kommunens myndighet der direkte berørt myndighet har uttalt seg mot at det gis dispensasjon.

6.1 Gjeldende rett

6.1.1 Hva det kan gis dispensasjon til

Markaloven § 15 første og annet ledd er hjemmel til å gi dispensasjon fra bestemmelsene i §§ 4, 5, 7 første ledd og 10. Både kommunen og departementet har slik myndighet, med unntak av tiltak omfattet av § 7 nr. 4: Her kan bare departementet gi dispensasjon.

Henvisningen til at det kan gis dispensasjon fra §§ 4, 5 og 10 reiser ingen særskilte problemstillinger. Det er derimot uklart hvilken betydning det har at loven åpner for å gi dispensasjon fra bestemmelsene i § 7 første ledd nr. 1-4. Her er flere mulige tolkningsalternativer. Hjemmelen kan bety at loven åpner opp for:

1. At gjennomføring av tiltak omfattet av plan som nevnt i § 7 også krever dispensasjon etter § 15.
2. At det kan gis dispensasjon fra krav om plan for nevnte tiltak.
3. At det kan gis dispensasjon til å planlegge for andre tiltak enn det som følger av § 7 første ledd.
4. At det kan gis dispensasjon fra bestemmelser i plan vedtatt med hjemmel i § 7 nr. 1 til 4.

Det første tolkningsalternativet underbygges av proposisjonens særmerknader til § 15 første ledd:

«Første ledd legger myndigheten til å gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelsene i denne lov i § 4, § 5, § 7 første ledd nr. 1-3 og § 10 til kommunen eller departementet. Departementet kan i tillegg gi dispensasjon for tiltak etter § 7 første ledd nr. 4.»

Særlig siste setning i merknadene kan indikere at søknader om infrastrukturtiltak, jf. § 7 første ledd nr. 4, krever dispensasjon. Samtidig må slike tiltak være omfattet av en plan etter loven, som igjen anses som «Tiltak omfattet av loven» etter § 14. Loven har til nå blitt forstått og praktisert tillatelse etter § 14 tilstrekkelig for vurdering av enkelttiltak omfattet av plan, jf. også kap. 5. Det første tolkningsalternativet er derfor neppe riktig.

Videre peker første setning i den siterte merknaden på at det også kan gis dispensasjon fra nevnte bestemmelser i § 7. Hva det i så fall skal gis dispensasjon *fra*, er uklart. § 7 første ledd er et unntak fra §§ 4 og 5, og stiller ingen andre krav som det evt. kan dispenseres fra, annet enn at tiltaket krever «*kommunale planer*». Formuleringen «kommunale planer» må imidlertid her forstås som en prosess som primært følger av andre regler, regler som følger av generelle bestemmelser i plan- og bygningsloven og spesielle regler i markaloven. Kommunale planer skal etter markaloven § 6 stadfestes av departementet. Dersom hensikten var å åpne opp for å gjøre unntak fra krav om plan, ville det vært naturlig at § 15 åpnet opp for dispensasjon fra § 6, evt. § 6 jf. § 7 annet ledd. Departementet kan heller ikke se at det foreligger et reelt behov for unntak fra krav om plan for tiltak nevnt i § 7, eller at det har kommet til uttrykk i forarbeidene at dette har vært lovgivers intensjon. Videre følger det klart av § 15 annet ledd at det kan «... ikke dispenseres fra kravet om utarbeidelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller andre saksbehandlingsregler.» Denne bestemmelsen vil være helt uten betydning dersom § 15 første ledd skal oppfattes som en mulighet til å gi dispensasjon fra kravet om plan. Det andre tolkningsalternativet gir derfor ikke mening.

Når det gjelder det tredje tolkningsalternativet (at det kan gis dispensasjon til å planlegge for andre tiltak enn nevnt i § 7 første ledd) viser departementet til at § 15 begrenser kommunens fullmakter til § 7 nr. 1-3, mens departementet kan dispensere fra alle fire. Denne differensieringen gir liten mening dersom formålet med dispensasjonsbestemmelsen var å åpne opp for andre tiltak enn det som fremkommer av § 7 første ledd. I så fall ville kommunen også hatt myndighet til å gi dispensasjon til planlegging av bl.a. infrastrukturtiltak, hvilket det kan synes som ikke har vært intensjonen. Heller ikke dette tolkningsalternativet gir mening.

Når det gjelder det fjerde tolkningsalternativet (at det kan gis dispensasjon fra bestemmelser i plan) viser departementet til at plan- og bygningsloven har bestemmelser om dispensasjon fra bestemmelser i plan. Det kan tale for at også

markaloven har en slik adgang. Dette kan videre underbygges av at markaloven § 15 siste ledd synes å forutsette nettopp en slik mulighet:

«Kommunen kan ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer eller forbudet i § 5 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at det blir gitt dispensasjon.»

Videre viser departementet til følgende uttalelse i proposisjonen side 32:

«Som omtalt i kap. 3.6.3 skiller loven mellom tillatelse og dispensasjon. Tillatelse etter § 14 benyttes for å godkjenne tiltak som ligger innenfor rammen av lovens bestemmelser og som er i samsvar med eventuelle arealplaner. Dispensasjon benyttes i tilfeller hvor det er nødvendig å gjøre unntak fra lovens bestemmelser eller fra vedtatte arealplaner som er vedtatt innefor (sic) rammen av markalovens formål og bestemmelser.»

Departementet antar etter dette at den mest sannsynlige betydningen av at § 15 åpner for å gi dispensasjon fra § 7 første ledd er at det kan gis dispensasjon fra arealplaner vedtatt med hjemmel i § 7 første ledd, jf. § 6 annet ledd. Utover dette vurderer departementet at bestemmelsen gir liten selvstendig betydning.

6.1.2 Vilkår for dispensasjon

Vilkårene for å gi dispensasjon og retningslinjene for den skjønnsmessige vurderingen av om dispensasjon skal gis fremgår av § 15 annet ledd:

«Dispensasjon kan bare gis dersom hensynene i lovens formålsbestemmelse ikke blir vesentlig tilsidesatt, og fordelene ved å gi dispensasjon etter en samlet vurdering anses for å være klart større enn ulempene for friluftslivet, naturmiljøet eller allmenne interesser. Det kan ikke dispenseres fra kravet om utarbeidelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller andre saksbehandlingsregler. Bestemmelsene om dispensasjon i plan- og bygningsloven gjelder ikke.»

Ifølge proposisjonen side 32 og 47 er dispensasjonsregelen ment å være en snever unntaksregel som bare skal anvendes som sikkerhetsventil i spesielle tilfeller. Tillatelse etter § 14 skal brukes for tiltak som ligger innenfor rammen av lovens bestemmelser og som er i samsvar med eventuelle arealplaner. At § 15 er ment å være et snevert unntak modifieres både av andre uttalelser i proposisjonen og av flere uttalelser i innstillingen. Av proposisjonen side 47 følger det:

«Det bør kunne gis dispensasjon for mindre tiltak på eller i forbindelse med eksisterende bebyggelse til lovlig bruk, for eksempel for å få bedre sanitærløsninger eller en mer tidsmessig planløsning dersom dette ikke har negativ betydning for naturkvaliteter og friluftslivskvaliteter i området. Dette vil for eksempel kunne være aktuelt i forbindelse med hytter eller etablerte lokalsamfunn i Marka.»

Flertallet i komiteen uttaler side 19 i innstillingen:

«Flertallet understreker at det generelle byggeforbudet ikke omfatter vedlikehold. Flertallet vil også påpeke at lovens formål ikke er til hinder for – etter en konkret vurdering i den enkelte sak – å kunne gi dispensasjon til hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak, som er nødvendige for å opprettholde etablerte lokalsamfunn, inkludert landbruk. (...) Flertallet mener at tidsmessig bosetting, næringsaktivitet og landbruk i Marka er viktig for en dynamisk utvikling av Marka som et attraktivt og mangfoldig friluftslivsområde. På denne bakgrunn mener flertallet at det som hovedregel må gis dispensasjon for mindre tiltak på eller i forbindelse med eksisterende bebyggelse til lovlig bruk, herunder bedre sanitærløsninger, mer tidsmessig planløsning og fasadeendringer.»

Departementet mener dette taler for at det ikke er bare i helt spesielle tilfeller det kan gis dispensasjon, men at det også kan gis dispensasjon i nokså praktiske og relativt hyppig forekommende kurante saker som dette.

I den skjønsmessige vurderingen etter § 15 første ledd om dispensasjon skal gis eller ikke, må det foretas en vurdering både av de konkrete og direkte virkningene, og av de mer indirekte og akkumulerte virkningene av det tiltaket det søkes om. Det betyr også at det i tråd med prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 kan vektlegges om det senere blir gitt dispensasjon til en rekke tilsvarende tiltak. Dette kan også være en konsekvens av det grunnleggende kravet om likebehandling i forvaltningen.

Vilkårene for å gi dispensasjon etter § 15 annet ledd innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av tiltaket det søkes om dispensasjon for, og om det vil gå ut over de hensyn markaloven skal ivareta eller andre allmenne interesser. «Vesentlig tilsidesatt» må forstås som et strengt vilkår. Selv om lovens formål ikke blir vesentlig tilsidesatt, skal det i tillegg vurderes om fordelene ved tiltaket må anses som «klart større enn ulempene». Dersom det først er konstatert at formålet er vesentlig tilsidesatt, er det

imidlertid ikke nødvendig å gå videre til denne delen av vurderingen. Da er grunnvilkåret ikke oppfylt, og dispensasjonen skal avslås.

Når det gjelder avveiningen av fordeler og ulemper, vil de samfunnsmessige og allmenne hensyn som ligger til grunn for markaloven måtte veie tyngre enn den interessen og fordelene private måtte ha av å gjennomføre tiltak i strid med lovens byggeforbud.

Det kan etter annet ledd annet punktum ikke dispenseres fra kravet om utarbeidelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller andre saksbehandlingsregler. I tredje punktum står det at «Bestemmelsene om dispensasjon i plan- og bygningsloven gjelder ikke». Ifølge proposisjonen side 47 betyr dette at «bestemmelsene om dispensasjon i plan- og bygningsloven ikke kan anvendes for å dispensere fra markalovens bestemmelser».

6.1.3 Konsekvensen av at berørt myndighet har uttalt seg mot dispensasjon

Det følger av § 15 tredje ledd at kommunen ikke kan gi dispensasjon fra planer, lovens bestemmelser om planer eller forbudet i § 5 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at det blir gitt dispensasjon. Et eksempel på slik myndighet er Statsforvalteren i Oslo og Viken, som har en sentral rolle i forvaltningen av Marka. Statsforvalteren i Oslo og Viken er samtidig klageinstans for vedtak kommunene treffer som førsteinstans.

Dette har reist spørsmål om hvilke konsekvenser en negativ uttalelse fra berørt myndighet har for kommunens myndighet til å fatte vedtak i første instans. Etter ordlyden kan kommunen da ikke treffe vedtak om å gi dispensasjon. Det er imidlertid mer uklart om dette innebærer at kommunen alltid må sende slike saker til Statsforvalteren som da overtar som myndighet i førsteinstans, eller om kommunen fremdeles har anledning til å avslå søknaden dersom de uansett ikke ønsker å innvilge den. Videre kan det stilles spørsmål ved om kommunen har myndigheten til å delvis gi dispensasjon, for eksempel dersom kommunen helt eller delvis velger å imøtekomme anførsler i uttalelsen fra den berørte statlige myndigheten.

Kommunene antas å ha anledning til å avstå fra å avslå dispensasjonssøknader de selv er positive til. Disse søknadene kan oversendes Statsforvalteren som førsteinstans. Statsforvalteren behandler avslag på søknader om dispensasjon som anneninstans i

tilfeller hvor også kommunen er negative til det omsøkte tiltaket og deretter har fattet vedtak om avslag.

Dersom Statsforvalteren i Oslo og Viken har gitt negativ uttalelse, må Statsforvalteren vurdere om det kan foreligge såkalt *organinhabilitet* og om saken skal sendes til settestatsforvalter for avgjørelse i første instans eller om det er tilstrekkelig at en annen avdeling i embetet behandler saken. Kommer den negative uttalelsen fra annen regional eller statlig myndighet, kan Statsforvalteren i Oslo og Viken behandle saken i første instans.

6.2 Statsforvalterens vurdering og forslag

6.2.1 Hva det kan dis dispensasjon til

Som nevnt over har Statsforvalteren foreslått at alle søknader om tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5 skal behandles som dispensasjonssak. Dette er en følge av forslaget om å oppheve både § 7 og § 14, og innebærer dermed en viss innsnevring i adgangen til å gjennomføre tiltak som i dag er omfattet av § 7 og ulovfestet rett. Statsforvalterens forslag til dispensasjonsbestemmelse i ny § 15 første og annet ledd lyder:

«Kommunen eller departementet kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelsene i § 4, § 5 og § 10. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

For tiltak som ikke er i strid med § 4 eller reguleringsplan vedtatt i henhold til § 6 kan dispensasjon gis dersom hensynene i lovens formålsbestemmelse ikke blir vesentlig tilsidesatt. For andre tiltak må det i tillegg foreligge fordeler ved dispensasjon som etter en samlet vurdering er klart større enn ulempene for friluftslivet, naturmiljøet eller allmenne interesser. Det kan ikke dispenseres fra kravet om utarbeidelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller andre saksbehandlingsregler.»

Som følge av at Statsforvalteren foreslår å oppheve § 7, er ikke § 7 med i oppstillingen av bestemmelser det kan gis dispensasjon fra. Videre foreslås det at kommunens og departementets kompetanse skal være lik. I dag er det bare departementet som kan gi dispensasjon til tiltak som nevnte i § 7 første ledd nr. 4. Første ledd tilsvarer ellers gjeldende § 15 første ledd.

6.2.2 Vilkår for å gi dispensasjon

I annet ledd foreslår Statsforvalteren to ulike grunnlag for å gi dispensasjon på: Det skal kunne gis dispensasjon til tiltak som ikke er i strid med § 4 eller reguleringsplan vedtatt i henhold til § 6 «dersom hensynene i lovens formålsbestemmelse ikke blir vesentlig tilsidesatt». Forslaget pålegger ikke noen avveining mellom fordeler og ulemper som i dag, men tiltaket må vurderes opp mot vilkåret «ikke vesentlig tilsidesatt». Forslaget grunnlegges med at tiltak som ikke strider mot vedtatte planer må antas å langt på vei være vurdert med hensyn til markalovens formål.

I utkastets annet ledd annet punktum heves terskelen for å gi dispensasjon. Denne bestemmelsen gjelder andre tiltak enn de som er omfattet av første punktum, det vil si tiltak i planer som ikke har LNF-formål, eller tiltak som ikke er omfattet av planer departementet har stadfestet. Vilkårene her gjelder i tillegg til det som følger av første punktum, og tilsvarer dermed gjeldende § 15 annet ledd.

Statsforvalteren viser til at det vært noe uklart hvordan kommunene og Statsforvalteren skal forholde seg i saker der direkte berørt myndighet har uttalt seg mot dispensasjon og at det er fordelaktig med en klargjøring. Rettstilstanden anses også uheldig. Særlig problematisk er det at kommunens myndighet til å behandle en søknad avhenger av utfall i saken og at de kan oppfatte at de er tvunget til å avslå søknader om dispensasjon grunnet negative uttalelser fra berørt myndighet. Blir slike avslag stadfestet av Statsforvalteren er det mye som taler for at søknaden ikke har fått en reell behandling i to instanser.

Statsforvalteren mener derfor at kommunens myndighet til å fatte vedtak om dispensasjon ikke skal bero på om den ønsker å innvilge søknaden eller ikke. Kommunen kan gis myndighet til å innvilge dispensasjon selv om berørt myndighet har uttalt seg negativt. Alternativt kan en slik negativ uttalelse medføre at Statsforvalteren må behandle enhver slik søknad som førsteinstans. Statsforvalteren foreslår det første alternativet, med slik ordlyd i nytt tredje ledd:

«Kommunen bør ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer eller forbudet i § 5 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at det blir gitt dispensasjon.»

Forslaget gir kommunen myndighet til å behandle, og innvilge, søknader om dispensasjon etter § 15 selv om berørt myndighet har uttalt seg negativt. Endringen vil

til en viss grad styrke det kommunale selvstyret. Det følger likevel av forslaget at negative uttalelser vil ha betydning for vurderingen og begrunnelsen som gis for en eventuell dispensasjon.

6.3 Departementets vurdering og forslag

6.3.1 Hva det kan gis dispensasjon til

Når det gjelder opplistingen i § 15 om hva det kan gis dispensasjon fra eller til, viser departementet til at henvisningen til § 7 første ledd bør omformuleres. Departementet antar meningen har vært å åpne opp for å gi dispensasjon fra bestemmelser i plan vedtatt med hjemmel i gjeldende § 7 (ny § 6), og foreslår at dette fremgår klarere av loven. Departementet viser til forslag til endringer i *§ 15 første ledd*. Departementet ser imidlertid ikke grunn til at ikke kommunen skal kunne gi dispensasjon fra bestemmelser i plan om offentlige infrastrukturtiltak, og foreslår derfor ikke å videreføre denne særregelen.

6.3.2 Vilkår for å gi dispensasjon

Departementet mener generelt at tillatelse til å gjennomføre tiltak i form av dispensasjon etter markaloven, bare er en snever unntaksbestemmelse som skal benyttes i unntakstilfeller. Tiltak lovgiver, departementet og kommunen gjennom stadfestete planvedtak på forhånd har vurdert at kan tillates i Marka, bør vurderes på en enklere måte, enten ved at de er eksplisitt unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5, eller ved at det kan gis tillatelse etter en enklere vurdering i § 14. Departementets og til dels Statsforvalterens forslag til unntak fra byggeforbudet i *utkastet Alternativ 1 § 5* annet ledd omfatter nettopp tiltak Stortinget mente det skulle være kurant å få dispensasjon til etter markaloven. Ved å lovfeste unntak fra forbudet i § 5 annet ledd blir tiltakene ikke søknadspliktige og dispensasjon derfor ikke lengre nødvendig. Dette medfører en betydelig forenkling av markaloven og vil redusere antallet søknader om dispensasjon.

Ved å beholde § 7 første ledd som ny § 6 og en klarere bestemmelse om *tillatelse* i § 14 blir det heller ikke nødvendig å behandle tiltak omfattet av § 7 første ledd bokstav a til g som dispensasjonssak. Dermed blir det enda tydeligere at tillatelse i form av dispensasjon er en slik snever unntaksregel som den fra lovgivers side trolig var ment å være. Etter departementets syn er det derfor heller ikke behov for å endre § 15 slik at

det skilles mellom tiltak som har grunnlag i LNF-formål og stadfestet plan og andre tiltak. Disse skal behandles etter § 14.

Departementet viser til at ordlyden i § 15 annet ledd tredje punktum kan oppfattes som at bestemmelsene om dispensasjon i plan- og bygningsloven ikke gjelder. Det er uheldig, siden det kan være behov for dispensasjon etter begge lover. Ifølge *proposisjonen* skal bestemmelsen imidlertid bare bety at bestemmelsene om dispensasjon i plan- og bygningsloven ikke kan anvendes for å dispensere fra bestemmelsene i markaloven. Departementet vurderer at det ikke er behov for å ha en slik bestemmelse i markaloven da det reguleres fullt ut av plan- og bygningsloven når denne loven er grunnlag for dispensasjon, mens det eneste grunnlaget for dispensasjon fra bestemmelser i markaloven følger av § 15. Departementet foreslår derfor å oppheve § 15 annet ledd tredje punktum.

6.3.3 Konsekvensen av at myndighet har uttalt seg mot dispensasjon

Departementet slutter seg til Statsforvalterens vurdering av at det er behov for å endre § 15 slik at kommunens myndighet til å behandle søknader om dispensasjon ikke beror på utfallet i saken, slik som i dag. Samtidig er det viktig at kommunen også legger vekt på uttalelse fra direkte berørt myndighet.

Departementet foreslår likevel en annen ordlyd i ny § 15 tredje ledd. Departementet viser til at formuleringer av typen «bør ikke» kan føre til at kommunene vegrer seg for å gi dispensasjon, også i tilfeller der det er mindre problematisk. Det er også rettslig sett uklart hvor langt en plikt av typen «bør ikke» strekker seg. Dermed blir det også uklart hva som er grunnlag for lovlighetskontroll i en slik bestemmelse.

Departementet foreslår derfor at bestemmelsen ikke skal gi føringer for utfallet i saken, men at kommunen i stedet får plikt til å legge særlig vekt på uttalelsen fra direkte berørt statlig eller regional myndighet. Dette vil i enda større grad styrke det lokale selvstyret enn Statsforvalterens forslag, samtidig som bestemmelsen oppfordrer til mer konkret vurderinger av innspillene kommunen har mottatt.

Ved å ta bort formuleringen «har uttalt seg mot» vil kommunen også få plikt til å vurdere både positive og negative uttalelser. Videre foreslår departementet at vurderingen av uttalelsen skal fremgå av vedtaket. Grunnlaget for en eventuell lovlighetskontroll bli dermed tydeligere: I tillegg til å vurdere vilkårene som følger av annet ledd, må klageinstans eller domstol, mer enn selve utfallet, vurdere om

kommunen har vurdert og lagt vekt de uttalelsene kommunen har mottatt fra direkte berørt myndighet. Se *utkast til § 15 nytt tredje ledd*.

Departementet viser til at utvalget i NOU 2019: 5 *Ny forvaltningslov* ikke foreslå nye regler om såkalt organinhabilitet. Departementet foreslår derfor heller ikke slike regler i markaloven, og viser til utvalgets vurderinger i kap. 16.5.4.

7 Motorferdsel, klatreruter og løyper mm. (§§ 9 og 10)

7.1 Innledning

I forbindelse med lovprosessen har departementet mottatt spørsmål om hvilke regler som gjelder for etablering av klatreruter i Marka, og om det eventuelt er noe som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i markaloven § 5. Departementet har også mottatt spørsmål om hvilke regler som gjelder for etablering av skøytebaner og traseer for skøyting på islagte vann, samt motorferdsel til dette og forholdet til motorferdselloven mer generelt. Markaloven § 9 har bestemmelser om tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper. § 10 har flere unntak fra det generelle forbudet mot motorferdsel når det er nødvendig til enkelte nytteformål, som blant annet anlegging, oppkjøring og vedlikehold av eksisterende og nye løyper, jf. § 9.

7.2 Etablering av klatreruter

Etablering av løyper og stier krever i dag tillatelse fra kommunen etter markaloven § 14 første ledd. For etablering av større anlegg og løyper kreves det i tillegg reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Som hovedregel skal ikke stier og løyper anlegges uten grunneiers tillatelse. Markaloven § 9 omfatter etter sin ordlyd ikke etablering av klatreruter. Det finnes ikke holdepunkter i lovens forarbeider som taler for at «løyper» omfatter «klatreruter». Anleggelse av klatreruter vil dermed ikke være søknadspliktig etter § 9 i markaloven.

Etablering av større klatreruter med omfattende boring, montering av bolter i fjell og fjerning av vegetasjon kan alt etter omstendighetene og omfang anses som «terrenginngrep» og kan dermed tenkes å falle inn under forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5. Det er imidlertid vanskelig å presist angi en nedre grense for når etablering av en klatrerute vil være omfattet av dette forbudet og ikke. En lovteknisk enklere løsning vil trolig være å tilføye «etablering av klatreruter» i gjeldende § 9 om tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper, slik at dette blir et søknadspliktig tiltak etter § 9.

Departementet viser imidlertid til at klatring er utøvelse av friluftsliv, og dermed også omfattet av de hensyn og aktiviteter loven skal legge til rette for og skal fremme. Departementet kan ikke se at etablering av klatreruter i Marka i dag er til så stor ulempe for annet friluftsliv, eller andre formål loven skal ivareta, at det er behov for å etablere

søknadsplikt for dette. Departementet tar forbehold om at dette kan endre seg over tid med blant annet befolkningsvekst og eventuelt økt interesse for klatring.

Departementet understreker og tar også forbehold om at etablering av omfattende klatreruter med betydelig fjerning av vegetasjon og store visuelle effekter kan bli omfattet av forbudet mot terrenginngrep. Dersom aktører innen klatring er i tvil om et eventuelt tiltak er omfattet av forbudet mot terrenginngrep, anbefales det å konsultere Statsforvalteren.

7.3 Forholdet mellom markaloven og motorferdselloven

Det er i dag noe uklart i hvilken grad motorferdsellovens regler gjelder i Marka ved siden av markalovens bestemmelser om motorferdsel.

I høringsnotatet til forslag til markaloven var det forutsatt at lovens regler om motorferdsel skal gjelde istedenfor og være noe strengere enn gjeldende motorferdsellov. Dette ble imidlertid ikke kommentert konkret i senere forarbeider til loven, og det fremgår heller ikke av bestemmelser i loven. Der et tiltak krever tillatelse etter flere lover må det i mange tilfeller innhentes nødvendige tillatelser etter alt relevant regelverk, med mindre annet uttrykkelig kommer frem av loven. Eksempler på dette er at byggetiltak i verneområder krever tillatelse etter både plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven. Dette utgangspunktet modifiseres i mange tilfeller ved harmoniseringsprinsippene, som at spesiallover ved motstrid går foran generelle lover, at nyere lover går foran eldre lover, og at regelverk av høyere rang går foran regler av lavere rang. Der det ikke foreligger motstrid, bidrar imidlertid ikke disse prinsippene til avklaring i alle tilfeller.

Markaloven har bestemmelser som avviker noe fra motorferdselloven. Dersom reglene i markaloven skal ha selvstendig betydning og fungere etter hensikten, er det lite hensiktsmessig å måtte innhente tillatelse også etter avvikende regler i motorferdselloven. I forvaltningspraksis er det lagt til grunn at det ikke er nødvendig å innhente tillatelser etter motorferdselloven i Marka og at motorferdselloven ikke gjelder i Marka. Dette er i tråd med de nevnte harmoniseringsprinsippene der det har vært motstrid.

Departementet er imidlertid i tvil om det er behov for egne regler om motorferdsel i Marka. Departementet viser til at begge lover ivaretar lignende allmenne interesser og medfører om lag like streng regulering av motorferdsel, samtidig som det er ulemper

med denne dobbeltreguleringen både for forvaltning og publikum. Departementet viser videre til at NOU 2024: 10 *Ny motorferdsellov* er sendt på høring¹⁴. Den teknologiske utviklingen er et viktig bakteppe for utvalgets arbeidet. Dersom det fastsettes ny lov om motorferdsel, kan det bli behov for å vurdere modernisering også av bestemmelsene om motorferdsel i markaloven. Departementet foreslår på denne bakgrunn primært å oppheve de særskilte reglene om motorferdsel i marka § 10, slik at gjeldende og eventuelt ny motorferdsellov primært regulerer motorferdsel i Marka. Dette vil både forenkle forvaltningen av Marka og medføre mindre behov for fremtidige tilpasninger i regelverket.

Etter gjeldende § 10 femte ledd kan departementet fastsette forskrift om motorferdsel på vei i Marka. Motorferdselloven regulerer ikke motorferdsel på vei. Departementet utelukker ikke at det kan oppstå behov for å i fremtiden gi særreguleringer om motorferdsel i Marka, både på vei og i utmark. Departementet foreslår derfor en bestemmelse i ny § 10 som fortsatt gir departementet myndighet til å i forskrift fastsette særskilte regler om motorferdsel på vei, samt i utmark i Marka. Departementet ber høringsinstansene særskilt om synspunkter på forslag om å oppheve de særskilte reglene om motorferdsel i markaloven § 10, slik at motorferdsel i utmark i Marka primært reguleres av motorferdselloven, med mindre departementet bestemmer noe annet.

Dersom markaloven likevel skal ha særskilte bestemmelser om motorferdsel i Marka, mener departementet det er behov for å tydeliggjøre i loven at motorferdselloven ikke gjelder i Marka, jf. forvaltningspraksis om dette. Departementet foreslår som et alternativ til oppheving av § 10 at det derfor i *§ 10 første ledd nytt annet punktum* inntas bestemmelse om at motorferdselloven ikke gjelder i Marka. Dette er etter departementets vurdering en klargjøring og medfører ikke endring av gjeldende rett.

Departementet viser til at frasen «motorferdsel i utmark og vassdrag» i § 10 første ledd annet punktum har forkortelsen «mv.», etter «motorferdsel i utmark og vassdrag», mens den tilsvarende formuleringen i første ledd ikke har denne. Det er uklart hvilken betydning forkortelsen i annet punktum har. Departementet foreslår derfor å oppheve

¹⁴ [Høring - NOU 2024: 10 Ny motorferdsellov - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/horing/2024/10-ny-motorferdsellov)

«mv.» etter «motorferdsel i utmark og vassdrag». Departementet kan ikke se at dette endrer gjeldende rett.

7.4 Anlegging av stier og løyper, og spørsmål om skøytebaner mv.

Det følger av gjeldende § 9 at «Anlegging av stier og løyper krever tillatelse» etter markaloven. Ifølge proposisjonens side 41 omfatter § 9 «anlegging, rydding, merking og preparering av *permanente* stier og løyper» (departementets kursivering). En skøytebane eller løype for skøyting på islagt vann vil aldri være permanent, mens etablering av skiløyper og stier derimot setter varige spor i terrenget i form av både merking, og ofte rydding, terrenginngrep og slitasje. Etter departementets syn omfatter bestemmelsen derfor ikke etablering av baner og traseer for skøyting på islagte vann. Hvert år etableres det baner og traseer på flere vann i Marka. Departementet er ikke kjent med at dette har skjedd på en måte som motvirker de formål markaloven skal ivareta. Tvert om antar departementet at slike tiltak i de aller fleste tilfeller er tråd med de formål markaloven skal ivareta (tilrettelegge for naturopplevelse, idrett og friluftsliv). Departementet ser derfor ikke grunn til å foreslå at det skal være søknadspliktig å etablere skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann, og foreslår ingen endringer i § 9.

Bruk av snøfreser til rydding av skøytebaner krever ikke tillatelse etter verken markaloven eller motorferdselloven. Bruk av motorkjøretøy som traktor eller ATV for å brøyte bane eller trase på skøyting av islagte vann krever derimot i dag tillatelse etter motorferdselloven utenfor Marka.

Hovedregelen i markaloven er også at motorferdsel i utmark og vassdrag i Marka ikke er tillatt, jf. markaloven § 10. Bestemmelsen åpner imidlertid for «nødvendig motorferdsel» til nærmere bestemte nytteformål. Blant disse er gjeldende § 10 nr. 9 «vedlikehold av eksisterende løyper» i tillegg til nr. 10 «anlegg av nye løyper og utvidelse av eksisterende løyper som er godkjent etter denne lov». Disse bestemmelsene omfatter både preparering av eksisterende skiløyper som ikke krever godkjenning og preparering av nye som har blitt godkjent etter markaloven, jf. §§ 9 og § 14. Etter sin ordlyd er det ikke like opplagt at disse unntakene omfatter skøytebaner og traseer til skøyting på islagte vann. Klima- og miljødepartementet har i brev 10. november 2022 (sak 22/3576-2) uttalt at unntaksbestemmelsene i loven for anleggelse av nye løyper og vedlikehold av eksisterende løyper også vil komme til anvendelse når det gjelder traseer

for skøytegåing på islagte vann. En slik tolking er etter departementets syn i tråd med formålet til markaloven om å fremme og tilrettelegge for friluftsliv og idrett.

Gjeldende nr. 9 omhandler vedlikehold av eksisterende løyper. Departementet foreslår at *bokstav i* (gjeldende nr. 9) tilføyes gjeldende nr. 10 («anlegg av nye løyper og utvidelse av eksisterende løyper som er godkjent etter denne lov»). Dette er en redaksjonell endring, som ikke endrer gjeldende rett. Dermed regulerer samme bestemmelse nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold, anleggelse og utvidelse av eksisterende løyper. Unntaket for motorferdsel her gjelder bare dersom traseen for løypene er godkjent etter markaloven, jf. §§ 9 og 14.

Videre foreslår departementet å erstatte den ledige plassen i nr. 10 med ny *bokstav j*. Forslaget klargjør at motorferdsel er tillatt i forbindelse med både preparering av skiløyper og brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann, når dette foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter. Det nye kravet om at unntaket bare gjelder når arbeidet foretas av nevnte instanser, medfører at markaloven harmoniseres med det alminnelige regelverket om motorferdsel i utmark utenfor Marka, jf. forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag § 3 første ledd bokstav e. Fra før av er det en del motorferdsel på islagte vann i Marka i forbindelse med preparering av skiløyper. Ved at dette søknadsfritt bare kan foretas av nevnte instanser legger departementet til grunn at forslaget ikke vil føre til omfattende økning i motorferdselen i Marka. Videre viser departementet til at vilkårene for søknadsfri motorferdsel også gjelder for dette vilkåret, jf. § 10 første ledd (gjeldende annet og nytt tredje punktum). Departementet mener at det å åpne for motorferdsel til brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann samlet sett er positiv for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, samtidig som det har liten betydning for landskap og kultur- og naturmiljø, jf. markaloven § 1.

Departementet viser til at departementet i kap. 7.3 over primært anbefaler at særreglene om motorferdsel i markaloven oppheves, og at motorferdselloven skal regulere all motorferdsel i marka. I så fall vil brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann i Marka kreve dispensasjon etter motorferdselloven.

8 Klage på kommunens vedtak om å ikke følge opp overtredelser (kapittel 6)

8.1 Gjeldende rett

Markaloven kapittel 6 har regler om tilsyn, kontroll, retting og straff. Kommunen skal føre tilsyn med at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av markaloven blir overholdt (§ 17 andre ledd). Kommunen kan pålegge stans eller retting av forhold som er i strid med loven (§ 18 første ledd). Videre kan kommunen ilegge tvangsmulkt for å sikre at loven eller pålegg blir fulgt opp (§ 19). Kommunen eller statsforvalteren kan også anmelde overtredelse av loven (§ 20). Liknende bestemmelser finnes i plan- og bygningsloven kapittel 32.

Det har vært omdiskutert i hvilken grad kommunens vedtak om å ikke forfølge påståtte ulovligheter, eksempelvis gjennom pålegg om retting, kan påklages. Sivilombudet drøftet dette når det gjelder plan- og bygningsloven i klagesaken i SOM-2018-4398:

«På bakgrunn av ordlyden i pbl. § 32-1 og lovbestemmelsens forarbeider mener ombudsmannen at kommunenes beslutninger om å forfølge ulovligheter, eller la det være, etter § 32-1 første og annet ledd ikke er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Borgerne har da ikke klagerett på slike beslutninger etter forvaltningsloven § 28.»

Når kommunene avviser klager fra borgerne på manglende ulovlighetsoppfølging, er dette avvisningsvedtak som kan påklages til fylkesmennene, jf. forvaltningsloven § 2 tredje ledd. Når fylkesmennene mottar klager på slike avvisningsvedtak, skal fylkesmennene prøve om det var riktig av kommunene å avvise klagen, det vil si om beslutningene det klages på er enkeltvedtak som er undergitt klagerett. For å ta stilling til dette er det – etter ombudsmannens syn – ikke nødvendig for fylkesmennene å prøve om det foreligger en ulovlighet og om denne eventuelt er av «mindre betydning», jf. pbl. § 32-1 annet ledd.»

Spørsmålet er om den samme løsning må legges til grunn for ulovlighetsoppfølging etter Markaloven §§ 17 og 18. Forarbeidene eller andre rettskilder gir lite veiledning om hvorvidt det foreligger en klagerett på unnlatt ulovlighetsoppfølging etter markaloven §§ 17 og 18. I proposisjonen uttales imidlertid at:

«Det vises for øvrig til kommunens hjemmel etter plan- og bygningsloven til å føre tilsyn i byggesaker og med at plan- og bygningsloven overholdes i kommunen.»

Dette kan tale for at markaloven og plan- og bygningsloven regulerer dette på samme måte. I forvaltningspraksis har Statsforvalteren lagt til grunn at det ikke er klagerett på unnlatt ulovlighetsoppfølging etter markaloven.

8.2 Statsforvalterens forslag

Statsforvalteren viser til at spørsmål om klagerett på unnlatt ulovlighetsoppfølging i Marka er nokså praktisk. Statsforvalteren har ved flere anledninger erfart at det blir påberopt brudd på markaloven som kommunene angivelig ikke følger opp. Statsforvalteren foreslår på denne bakgrunn i forslag til ny § 18 første ledd at kommunen for det første får en *plikt* til å pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Videre foreslår Statsforvalteren i samme ledd en ny bestemmelse om at kommunens avgjørelse om å ikke forfølge ulovligheter kan påklages til Statsforvalteren. Samtidig foreslår Statsforvalteren å videreføre bestemmelsen i § 18 tredje ledd. Dette innebærer at kommunen kan velge å unnlate å gi pålegg «dersom det i lys av kostnadene og virkningene av tiltakene, miljøvirkningene av overtredelsen og overtrederens skyld og økonomiske stilling ville være særlig urimelig». Statsforvalteren foreslår ingen endringer i § 19 om tvangsmulkt.

8.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at etter pbl. § 25-1 har kommunen *plikt til å føre tilsyn* i byggesaker. Når det gjelder forfølging av overtredelser følger dette av § 32-1:

«Kommunen skal forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Er overtredelsen av mindre betydning, kan kommunen avstå fra å forfølge ulovligheten. Beslutning om dette er ikke enkeltvedtak.»

I de påfølgende bestemmelsene i kap. 32 gis kommunen et sett av sanksjoner de på dette grunnlag *kan* vurdere å anvende, deriblant pålegg om retting. Noen tilsvarende like klar bestemmelse som pbl. § 32-1 om plikten til å *forfølge ulovligheter* har ikke markaloven. Markaloven § 17 annet ledd gir kommunene i oppgave «å føre tilsyn med at bestemmelsene i markaloven og bestemmelser gitt i medhold av markaloven overholdes». Her er altså plikten begrenset til å føre tilsyn. Det finnes etter det departementet kan se ikke klare holdepunkter i loven eller dens forarbeider som taler

for at kommunen ut fra denne bestemmelsen alene har plikt til å *forfølge* overtredelsene i form av sanksjoner. Dette underbygges også av at bestemmelsene i § 18 og § 19 er «kan-regler». Samtidig taler formålet med tilsyns- og sanksjonsbestemmelsene og sammenhengen mellom dem samlet sett for at kommunens plikt omfatter mer enn bare selve utøvelsen av tilsynet. Dette underbygges av også av formuleringen i § 17 annet ledd om at kommunen skal føre tilsyn med at loven «blir overhold». Et virkemiddel for å sørge for dette er at kommunen tar i bruk sanksjonsmidlene i loven.

De særlige hensyn som gjør seg gjeldende for ivaretagelse av viktige allmenne interesser i marka, taler for at kommunene har minst like stor plikt til å *forfølge* overtredelser av markaloven som, etter plan- og bygningsloven, og at dette fremgår klarere av lovens ordlyd. Departementet mener imidlertid at dette ikke bør løses ved at loven gir kommunen en plikt til å bruke ett bestemt virkemiddel, som pålegg om retting og avbøtende tiltak i § 18. Departementet foreslår i stedet at plikten til å *forfølge* overtredelser i stedet fremgår av *utkast til ny § 17 a*, som er identisk med pbl. § 32-1. Av forslaget følger det at kommunen kan avstå fra å *forfølge* overtredelser av mindre betydning.

Departementet har vurdert om det er behov for klagerett på beslutning om å ikke *forfølge* ulovligheter. Departementet kan ikke se at dette i Marka er en vesentlig større utfordring enn utenfor, og foreslår derfor ikke bestemmelse om dette. Forslaget til *annet ledd annet punktum* om at beslutningen ikke er et enkeltvedtak, klargjør at vedtaket ikke kan påklages.

Departementet vurderer på bakgrunn av ovennevnte at det ikke er behov for endringer i § 18 eller å gi klagerett på kommunens vedtak om å ikke gi pålegg om retting og pålegg om stans.

9 Myndighet etter loven

Bestemmelser om myndighet etter loven følger av § 3. Klima- og miljødepartementet er øverste myndigheten, mens kommunen har en sentral rolle i den mer praktiske bruken av loven. Kommunens myndighet fremgår både direkte av loven og av vedtak om delegering. Statsforvalteren i Oslo og Viken ivaretar direktoratsoppgavene knyttet til Marka. Statsforvalteren har i loven og vedtak om delegering også fått enkelte andre oppgaver, som behandling av klager og søknader om igangsetting av oppstart av kommunale planer.

Den nye kommuneloven ble vedtatt i 2018. Et overordnet mål med loven var å styrke det kommunale selvstyret. Det lokale selvstyret er også forankret i Grunnloven § 49 andre ledd. Kommuneloven § 2-1 andre ledd lovfester hovedinnholdet i det kommunale selvstyret og rammene for det. Bestemmelsen fastsetter utgangspunktet om at hver kommune og fylkeskommune er et eget rettssubjekt, og kan ta avgjørelser på eget initiativ og ansvar. Videre følger det av tredje ledd at kommunene og fylkeskommunene utøver sitt selvstyre innenfor nasjonale rammer. Begrensninger i det kommunale selvstyret må ha hjemmel i lov.

Lovkravet i kommuneloven § 2-1 tredje ledd dreier seg om hvilke typer beslutninger som skal vedtas i lovs form eller ha grunnlag i lovvedtak. Lovkravet skal sikre at alle oppgavetildelinger som begrenser kommunenes frihet til å bestemme over seg selv, blir behandlet av Stortinget. Det skal også synliggjøre at departementene ikke kan styre kommunene som om de var en del av statsforvaltningen.

Lovkravet innebærer ikke at alle regler som gjelder for kommunene og fylkeskommunene, i sin helhet og alltid skal gis i *lovs* form. Som et alternativ til lovregulering kan departementene derfor velge å benytte seg av *forskrifter*.

Kommunal- og distriktsdepartementet har hatt på høring¹⁵ og fremmet forslag til Stortinget¹⁶ om endringer i flere lover og forskrifter for å sikre at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner tildeles i form av lov og forskrifter. På grunn av den

¹⁵ [Høring - særlovgjennomgang for å sikre at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner tildeles i lover og forskrifter - regjeringen.no](#)

¹⁶ [Prop. 107 L \(2023–2024\) - regjeringen.no](#)

planlagte revisjonen av markaloven, har departementet funnet det hensiktsmessig å behandle oppfølgingen av kommuneloven § 2-1 når det gjelder markaloven særskilt som del av lovrevisjonen i dette høringsnotatet.

Departementet foreslår at bestemmelsen i markaloven § 14 om «myndigheten etter loven» erstattes med «kommunen». §§ 17 og 19 gjelder veiledning, tilsyn og sanksjoner. Her er det naturlig at loven gir både kommunen og statsforvalteren slike oppgaver og fullmakter. Her foreslår departementet å erstatte formuleringene om «myndigeten[e] etter loven» med «kommunen eller statsforvalteren».

Departementet foreslår videre flere endringer i § 3. I § 3 første ledd fjernes adgangen til å *delegere* myndighet til kommunene og fylkeskommune ved å stryke «fylkeskommune, kommune» fra oppstillingen av instanser i annet punktum. Av nytt annet ledd første og annet punktum følger det nå at slik myndighet bare kan tildeles ved fastsetting av forskrift. Gjelder det forvaltning av områder vernet etter § 11, er det en forutsetning av kommunen samtykker til det.

I nytt tredje punktum foreslår departementet, på samme måte som etter naturmangfoldloven § 62, at departementet kan bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i markaloven § 11. Det gir adgang til å opprette et særskilt verneområdestyre som samtidig kan forvalte både Østmarka friluftslivsområde, vernet etter markaloven § 11, og Østmarka nasjonalpark, vernet etter naturmangfoldloven § 35. Frem til den nye fullmakten trer i kraft og et styre er utpekt, vil Statsforvalteren i Oslo og Viken forvalte Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde.

Etter forvaltningsloven § 35 andre ledd kan et vedtak «omgjøres også av klageinstansen eller av annet overordnet organ». Kommunene og fylkeskommunene er egne rettssubjekter, og har i utgangspunktet ikke «annet overordnet organ» over seg. Departementet kan dermed, i motsetning til når myndigheten er delegert, ikke etter denne bestemmelsen omgjøre vedtak kommunen eller fylkeskommunen treffer etter myndighet tildelt gjennom fastsetting av forskrift. Samtidig vil departementet etter forvaltningsloven ha adgang til å omgjøre vedtak av samme type som statsforvalteren treffer etter markaloven. Adgangen til omgjøring av vedtak bør etter departementets syn være lik og ikke avhengig av hvilken myndighet som i det enkelte tilfellet treffer vedtak. Departementet foreslår derfor at markaloven § 3 tilføyes et *nytt tredje ledd*. Forslaget innebærer at der kommunen eller fylkeskommunen er myndighet, gir

bestemmelsen departementet samme myndighet til å omgjøre som overordnet organ har etter forvaltningslovens bestemmelser om omgjøring. Forslaget medfører i realiteten ikke endringer i gjeldende rett i det departementet vil ha samme adgang til omgjøring som departementet i dag har der myndigheten er delegert til kommunen eller fylkeskommunen.

Da markaloven ble vedtatt hadde samme departement den overordnede myndigheten etter markaloven og plan- og bygningsloven. I dag er denne myndigheten delt mellom henholdsvis Klima- og miljødepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. I begge lovene er det prosessuelle og materielle regler for vedtakelse av arealplaner. Det kan derfor være behov for nærmere rutiner som beskriver forholdet mellom de to departementenes saksbehandling og myndighet i slike saker. Departementet anser det ikke nødvendig å kommentere dette nærmere i høringsnotatet, og spørsmålet vil bli fulgt opp senere i samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ikke i seg selv innebære nye negative konsekvenser for private. Det foreslås unntak fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak som vil kunne medføre sparte kostnader både for private og forvaltningen. Videre foreslås det en del klargjøringer som ventelig vil gjøre loven enklere å forstå og å forvalte. Dette kan spare private og det offentlige for kostnader. Kommuner som behandler søknader om bygge- og anleggstiltak, vil få reduserte administrative kostnader ved at flere typer tiltak unntas fra lovens forbud mot bygge- og anleggstiltak.

Det følger allerede av gjeldende § 17 annet ledd at kommunen er tillagt myndighet med å føre tilsyn med at bestemmelser gitt i og i medhold av loven blir overholdt.

Klargjøringen i loven om kommunens plikt til å forfølge ulovligheter kan gi noe økte administrative kostnader for kommuner som i dag ikke håndhever markaloven, men kan også ha preventive effekter og forhindre lovbrudd. Departementet antar innsparing som følge av forslag til flere forenklinger samlet sett vil overstige slike eventuelle økte kostnader.

Departementet ber høringsinstansene om å særskilt uttale seg om de økonomiske og administrative kostnadene.

Vedlegg 1

Lov om endring i markaloven

I

I lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde

§ 2 *Stedlig og saklig virkeområde*

Lovens geografiske virkeområde (Marka) består av følgende områder: Kjekstadmarka, Vardåsmarka, Vestmarka, Krokskogen, Bærumsmarka, Nordmarka, Lillomarka, Romeriksåsene, Gjelleråsmarka, Østmarka og Sørmarka. Virkeområdet er nærmere avgrenset som det fremgår av Klima- og miljødepartementets digitale kart «Markagrensen».

Kongen kan gi forskrift om at loven skal gjelde for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.

Kongen kan gi forskrift om innskrenkende justeringer av markagrensen dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Arealmangel som følge av utbyggingspress i regionen, utgjør ikke en vesentlig samfunnsinteresse.

Kongen kan gi forskrift om mindre innskrenkende justeringer av grensen der den går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

I vurderingen av om grensen skal justeres etter tredje eller fjerde ledd kan det legges vekt på om det legges nye egnede områder til Marka til erstatning for området som tas ut.

Loven omfatter ikke tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter § 6-4 tredje ledd i samme lov.

§ 3 skal lyde:

Departementet er øverste forvaltningsmyndighet etter denne. Departementet kan legge nærmere angitte oppgaver etter denne lov til den enkelte *statsforvalter* eller Miljødirektoratet.

Kongen kan i forskrift tildele kommunen eller fylkeskommunen myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i eller i medhold av loven. Departementet kan i forskrift tildele myndighet for område vernet etter § 11 til kommuner som samtykker til det. Departementet kan bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel § 11.

Departementet har samme myndighet til å omgjøre kommunens eller fylkeskommunens vedtak etter denne lov som overordnet organ har etter forvaltningslovens bestemmelser om omgjøring.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a *Unntak for krav i loven for Forsvaret*

Dersom et tiltak krever bruk av sikkerhetsgradert informasjon etter sikkerhetsloven § 5-3, eller tiltaket berører et objekt eller infrastruktur som Forsvarsdepartementet har utpekt eller vil utpeke som skjermingsverdig i medhold av sikkerhetsloven § 7-1, er tiltaket unntatt fra markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak i § 5 og krav om tillatelse for bygge- og anleggstiltak etter § 14 eller dispensasjon etter § 15. Forsvaret skal i slike tilfeller i rimelig grad vektlegge ivaretagelsen av markalovens formål.

Ny § 3 b skal lyde:

§ 3 b *Unntak fra krav i loven for visse skjermingsverdige objekter*

Dersom tvingende sikkerhetshensyn gjør det nødvendig, kan hvert departement innen sitt myndighetsområde beslutte at et tiltak som skal utføres i tilknytning til et byggverk eller objekt som er utpekt som skjermingsverdig i henhold til sikkerhetsloven § 7-1, helt eller delvis skal være unntatt fra markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak i § 5 og krav om tillatelse for bygge- og anleggstiltak etter § 14 eller dispensasjon etter § 15. Plan- og bygningsloven § 20-8 andre til fjerde ledd gjelder så langt det passer.

§ 4 skal lyde:

§ 4 *Arealformål*

Med mindre annet er bestemt i plan stadfestet med hjemmel i § 7, er Marka landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) etter plan- og bygningsloven.

I områder som er vernet etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, og områder som er regulert til spesialområde, for eksempel til naturvernformål, bevaring eller sikringsområde for drikkevann, eller områder som inngår i særskilte planer eller vedtak etter § 6 bokstav c og d, gjelder de restriksjoner som følger av de konkrete verne- eller planvedtak i tillegg til loven.

Ny § 5 skal lyde:

§ 5 *Forbud mot bygge- og anleggstiltak*

- Bygge- og anleggstiltak er forbudt i Marka. Med bygge- og anleggstiltak menes
- a. oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging eller plassering av bygning, konstruksjon eller anlegg
 - b. vesentlig endring av tiltak som nevnt under bokstav a
 - c. varig eller tidsbestemt bruksendring, vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under bokstav a
 - d. oppføring eller endring av bygningstekniske installasjoner
 - e. oppdeling av bruksenheter i boliger
 - f. plassering av skilt- og reklameinnretninger
 - g. plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg
 - h. vesentlige terrenginngrep
 - i. anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass

- j. annen virksomhet og endring av arealbruk som vil være i strid med arealformål, planbestemmelser og hensynssoner.

Forbudet i første ledd omfatter ikke:

- a. innvendige og utvendige arbeider og installasjoner på eksisterende bygning, konstruksjon eller anlegg, inkludert reparasjoner, når dette ikke øker bruksareal eller på annen måte øker bygningsmassen
- b. fasadeendringer, blant annet montering av skilt, vinduslemmer, markiser, antenner og solenergianlegg
- c. rivning
- d. mindre fylling eller planering av terreng når tiltaket ikke medfører mer enn 1 meter avvik fra opprinnelig terrengnivå
- e. forstøtningsmur inntil 1 meters høyde og som ikke er nærmere nabogrense enn 1 meter
- f. permanent overdekking av ved på flate som ikke er større enn 5 m²
- g. fast dekke på uteplass på inntil 50 m² på hver eiendom
- h. levegg med høyde inntil 1,8 meter og lengde inntil 5 meter ved uteplass
- i. terrasser som har en høyde på inntil 1,0 m fra eksisterende terreng, er forbundet med en bygning, og ikke overstiger 50 m². Slike terrasser kan ha et tilhørende rekkverk på inntil 1,2 m, men kan ikke være overbygde. Avstanden mellom terrasse og nabogrensen skal være minst 1,0 m.

Departementet kan fastsette forskrift om hvilke tiltak som omfattes av bestemmelsen

Ny § 6 skal lyde:

§ 6 Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer i Marka

Uten hensyn til §§ 4 første ledd og 5 første ledd kan kommunale planer etter plan- og bygningsloven åpne for følgende tiltak i Marka:

- a. tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep
- b. stier og løyper
- c. idrettsanlegg som kan innpasses innenfor lovens formål
- d. offentlige infrastrukturprosjekter som vegger, utfartsparkeringer, jernbane, dammer, vannforsyningsystemer, kraftledninger mv., samt områder for igangværende råstoffutvinning
- e. begrenset spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse i Sørkedalen og Maridalen når utbyggingen er nødvendig for å opprettholde et etablert lokalsamfunn
- f. utvidelse, modernisering eller etablering av serverings- eller overnattingsvirksomhet som har til formål å fremme, eller som samlet sett har flere fordeler enn ulemper for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse
- g. tiltak som har til formål å fremme eller tilrettelegge for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse for allmenheten
- h. tiltak til militære formål
- i. videreføring av eksisterende tiltak som er i tråd med tidligere vedtak etter markaloven.

Ny § 7 skal lyde:

§ 7 Behandling av kommunale og statlige planer i Marka

Igangsetting av arbeid med arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som nevnt i § 6 krever tillatelse av Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Kommunens endelige vedtak om arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som vedrører Marka, må stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven. Slike planer skal bare stadfestes dersom de etter departementet syn lar seg forene med lovens formål. Departementet kan endre kommunens plan dersom det anser det nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål.

Første og annet ledd kommer ikke til anvendelse for tiltak som omfattes av § 3 a og § 3 b om skjermingsverdige objekter i medhold av sikkerhetsloven.

Departementet kan fravike forbudet i § 5 ved statlig arealplan etter plan- og bygningsloven § 6-4.

§ 10. Regler for motorisert ferdsel

Alternativ 1:

§ 10 oppheves.

Ny § 10 skal lyde:

§ 10 *Motorferdsel*

Bestemmelser fastsatt i eller i medhold av motorferdselloven gjelder i Marka. Departementet kan i forskrift fastsette særskilte regler om motorferdsel på veg og i utmark i Marka.

Alternativ 2:

§ 10 første ledd skal lyde:

I Marka er motorferdsel i utmark og vassdrag ikke tillatt med mindre annet følger av denne lov eller forskrift gitt i medhold av denne lov. *Motorferdselloven gjelder ikke i Marka.* All motorferdsel i utmark og *vassdrag skal* foregå varsomt og på tidspunkter som i minst mulig grad medfører ulemper for friluftslivet, skader i terrenget eller forstyrrelser for dyrelivet. På disse vilkår er nødvendig motorferdsel tillatt i forbindelse med:

- a. politi-, ambulanse- og redningstjeneste og oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov,
- b. offentlige post- og teletjenester,
- c. person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks- og skogbruksnæring. Jakt, fiske og bærsanking regnes ikke som næring i denne forbindelse,
- d. skånsom transport av felt elg,
- e. drift og vedlikehold av hytter som er åpne for allmennheten,
- f. Forsvarets øvelser, forflytninger og transporter,
- g. transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg, herunder dammer,
- h. rutetransport som drives med løyve i henhold til yrkestransportloven,
- i. vedlikehold av eksisterende løyper, *samt anlegg av nye og utvidelse av eksisterende løyper som er godkjent etter denne lov*
- j. *preparering av skiløyper og brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann, når dette foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turistbedrifter, Skiforeningen eller turlag*

- k. transport i forbindelse med fiskekultiveringstiltak med offentlig formål,
- l. drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg,
- m. nødvendig istandsetting ved akutt utfall i områder som er vernet eller midlertidig vernet etter § 11.

Ny § 14 skal lyde:

§ 14 Tiltak kommunen kan gi tillatelse til

Kommunen kan uavhengig av § 5 første ledd gi tillatelse til å

- a. gjennomføre tiltak som er i samsvar med vedtatt og stadfestet arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan, jf. §§ 6 og 7
- b. anlegge stier og løyper som nevnt i § 9
- c. gjenoppføre bygninger som har gått tapt ved brann eller naturskade.

Det skal fremgå av vedtak etter første ledd hvilken betydning tiltaket har for ivaretagelse av lovens formål og eventuelt hvordan dette er vektlagt.

For tiltak som utløser krav om reguleringsplan etter bestemmelse i eller i medhold av denne lov eller plan- og bygningsloven, må stadfestet reguleringsplan foreligge før kommunen kan gi tillatelse etter første ledd.

Annet og tredje ledd gjelder ikke for tillatelse til bygge- og anleggstiltak i landbruket. Søknadsbehandlingen begrenses til å kontrollere at tiltaket har landbruksformål og inngår i et område med arealformål landbruk, natur og friluftformål (LNF-område), jf. § 4 første ledd eller plan- og bygningsloven § 11-7 andre ledd nr. 5.

§ 15 skal lyde:

§ 15 Dispensasjon

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelsene i § 4 første ledd, § 5 første ledd og § 10 første ledd, samt fra bestemmelser i plan fastsatt med hjemmel i § 7 annet ledd. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Dispensasjon kan bare gis dersom hensynene i lovens formålsbestemmelse ikke blir vesentlig tilsidesatt, og fordelene ved å gi dispensasjon etter en samlet vurdering anses for å være klart større enn ulempene for friluftslivet, naturmiljøet eller allmenne interesser. Det kan ikke dispenseres fra kravet om utarbeidelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller andre saksbehandlingsregler.

I avgjørelse av om dispensasjon skal gis, skal kommunen legge særlig vekt på uttalelse fra direkte berørt statlig eller regional myndighet. Vurderingen skal fremgå av beslutningen.

§ 16 annet ledd skal lyde:

Organisasjoner som har friluftsliv, idrett, naturvern eller kulturvern som formål kan påklage vedtak fattet av kommunen etter § 5, § 6, § 9 og § 10. Ellers gjelder reglene om klage i forvaltningsloven tilsvarende

§ 17 skal lyde:

§ 17 Tilsyn og kontroll

Kommunen og statsforvalteren skal gjennom råd, veiledning og opplysning arbeide for å fremme formålet med denne lov.

Kommunen fører tilsyn med at bestemmelsene gitt i og i medhold av denne lov blir overholdt. Kommunen avgjør på hvilke områder det skal føres tilsyn. Det skal legges vekt på å føre et så effektivt tilsyn som forholdene tilsier med minst mulig belastning for miljøet.

Ved tilsyn skal den som blir kontrollert eller den ansvarlige for virksomheten gi tilsynsmyndigheten nødvendig bistand og opplysninger. Tilsynsmyndigheten kan stanse personer, fartøyer og motorkjøretøyer dersom dette er nødvendig for utøvelsen av tilsynet.

Kommunen og statsforvalteren kan påpeke plikt etter andre lover som er av betydning for formålet med denne lov og skal melde antatte brudd på plikter etter annet lovverk til ansvarlig tilsynsmyndighet.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om tilsyn, kontroll og rapportering.

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a *Plikt til å forfølge ulovligheter*

Kommunen skal forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Er overtredelsen av mindre betydning, kan kommunen avstå fra å forfølge ulovligheten. Beslutning om å ikke forfølge en overtredelse er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

§ 20 første ledd skal lyde:

Med bøter eller fengsel inntil ett år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelsene i eller i medhold av § 5, § 6, § 9, § 10, § 11, § 17 eller § 18.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Tvangsmulkt*

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov blir gjennomført, kan *kommunen eller statsforvalteren* fatte vedtak om tvangsmulkt.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelsen av en bestemmelse er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter *fastsatt* frist for retting av *forholdet*. Tvangsmulkt kan fastsettes på forhånd dersom særlige grunner tilsier det, og løper da fra en eventuell overtredelse inntreffer. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige. Tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

Tvangsmulkt pålegges den ansvarlige for overtredelsen. Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser skal gjelde fra forskjellig tid. Med mindre annet følger av loven eller vedtak med hjemmel i loven, skal vedtatak om delegering av myndighet etter loven til kommuner som er fattet før denne ikrafttreddelsen, fortsatt gjelde.

Vedlegg 2

Departementets merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 2

Markaloven § 2 har overskriften «Geografisk avgrensing» og er en bestemmelse om *geografisk* virkeområde. Loven har i dag ingen bestemmelse om *saklig* virkeområde. Departementet har i høringsnotatet kapittel 2.3.2 foreslått å klargjøre i *sjette ledd* at den ikke gjelder visse konsesjonspliktige energiltak. Departementet foreslår at bestemmelsen får ny overskrift for å synliggjøre at den nå gjelder både stedlig og saklig virkeområde. Ny overskrift endrer ikke gjeldende rett.

Til § 3

I *første ledd* oppheves adgangen til å delegere myndighet til kommunen. Av *nytt annet ledd* fremgår det at departementet i stedet for delegering kan tildele kommunen myndighet gjennom fastsetting av forskrift. Endringen er nærmere omtalt i høringsnotatet kapittel 9. I *nytt tredje ledd* foreslår departementet at departementet har adgang til å omgjøre kommunens vedtak der kommunen utøver myndighet med grunnlag i tildelt myndighet.

Til § 3 a

Departementet viser til at tidligere § 3 annet ledd gjorde unntak for område, anlegg eller byggverk som var *erklært hemmelig* medhold av lov om forsvarshemmeligheter fra 1914. Da denne loven ble erstattet av ny sikkerhetslov, ble det ikke tatt inn henvisning til den nye bestemmelsen om *skjermingsverdige objekter og infrastruktur*, jf. sikkerhetsloven § 7-1, jf. også den nå opphevede sikkerhetsloven av 1998 § 18 a. I stedet ble det ved en inkurie tatt inn unntak for område personer ikke har tilgang til etter sikkerhetsloven § 7-5, jf. også den nå opphevede sikkerhetsloven § 17. Departementet foreslår å rette denne feilen ved å oppheve § 3 annet ledd og ta inn *ny bestemmelse § 3 a* om unntak for krav i loven for Forsvaret. Forslaget klargjør at Forsvaret ikke trenger tillatelse etter § 14 eller dispensasjon etter § 15 for bygge- og anleggstiltak omfattet av bestemmelsen. Forsvaret skal i slike tilfeller i rimelig grad vektlegge ivaretagelsen av markalovens formål. Det betyr at man skal ta hensyn til hvordan et tiltak påvirker friluftsliv, naturopplevelse, idrett, landskap, og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Dersom et tiltak berører vernede friluftslivsområder etter § 11, og tiltaket kan påvirke verneverdiene, må det søkes dispensasjon fra verneforskriften. For militære områder uten særskilt status etter sikkerhetsloven § 7-1 gjelder markaloven fullt ut. Endringene er omtalt nærmere i kap. 3.

Til § 3 b

Departementet foreslår i *ny § 3 b* at markaloven åpner opp for å gjøre unntak fra viktige krav i loven for objekter som andre departementer enn Forsvarsdepartementet har utpekt som skjermingsverdig. Vilkåret for unntak er her at «tvingende samfunnshensyn gjør det

nødvendig». Den kommer derfor bare til anvendelse i den utstrekning det vil være sikkerhetsmessig uforsvarlig å følge markalovens alminnelige regler, jf. Prop. 99 L (2013-2014) side 100 om den tilsvarende bestemmelsen i pbl. § 20-8 første ledd. Unntaket i § 3 b gjelder markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak i § 5 og krav om tillatelse for bygge- og anleggstiltak etter § 14 eller dispensasjon etter § 15. Det betyr at det fortsatt er behov for å avklare forholdet til verneforskriften dersom et tiltak berører et område vernet i medhold av markaloven § 11, slik situasjonen er for områder vernet i medhold av naturmangfoldloven kap. V.

Plan- og bygningsloven § 20-8 har bestemmelser om involvering av kommuner, kommunens plikt til å bidra, informasjon til naboer og om klagerett. Departementet antar disse bestemmelsene i mange tilfeller uansett vil komme til anvendelse også for tiltak omfattet av ny § 3 b. Departementet utelukker imidlertid ikke at slike tiltak i noen tilfeller ikke utløser saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Departementet foreslår derfor en bestemmelse i § 3 b *annet punktum* om at pbl. § 20-8 andre til fjerde ledd gjelder så langt det passer.

Til § 4

Departementet foreslår i *første ledd* å klargjøre det som må antas å være meningen med bestemmelsen og som også følger av forvaltningspraksis: Det kan fastsettes unntak fra arealformål LNF med hjemmel i § 7. Departementet foreslår ellers mindre redaksjonelle endringer i *annet ledd* for at bestemmelsen skal henvide til riktige bestemmelser som følge av endringer i disse. Dette medfører ingen endringer i gjeldende rett.

Til § 5

Forslaget til endringer er omtalt i høringsnotatet kapittel 2.3. Departementet foreslår i *første ledd annet punktum* å oppheve henvisningen til plan- og bygningslovens tiltaksbegrep. I stedet foreslår departementet i nytt annet punktum en selvstendig og uttømmende regulering av hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i første punktum. Departementet har brukt tilsvarende begreper som i plan- og bygningsloven kap. 20 og forskrifter fastsatt med hjemmel i bestemmelser her. Forarbeider, rettspraksis, forvaltningspraksis og juridisk litteratur knyttet til disse bestemmelsene er derfor relevante for å klargjøre rekkevidden av forslag til de nye bestemmelsene i markaloven § 5.

Om bokstav a

Begrepene opplistet i bestemmelsen skal forstås vidt. Rettsvirkningene er de samme for bygning, konstruksjon og anlegg. Det er derfor ikke nødvendig å skille mellom disse. Tiltak som tilbygg til campingvogn «spikertelt» og husbåter, fartøyer som fortøyes og brukes til overnatting eller restaurant med videre, vil falle inn under bokstav a, alternativt bokstav h, avhengig av hvor permanent eller midlertidige de er. Driftsbygning i landbruk omfattes også av bestemmelsen, se kap. 2.2. Som for tiltak etter pbl. bør det være en nedre grense slik at hundehus og mindre lekestuer ikke omfattes av bestemmelsen.

Om bokstav b

Utvidelser og større ombyggingsarbeider omfattes av bestemmelsen, mens ordinær oppussing faller utenfor. Fasadeendringer er etter § 5 annet ledd bokstav b unntatt.

Om bokstav c

Endringer som tilrettelegger for annen bruk enn det som følger av tillatelse eller lovlig etablert bruk er søknadspliktig. Planformålet kan bli et sentralt moment i vurderingen. Å endre bruken fra bolig til næringsformål er søknadspliktig og omvendt. Tilsvarende gjelder for endring mellom helårsbolig og fritidsbolig. Endret bruk er nevnt eksplisitt som tiltak omfattet av bestemmelsen i nåværende markaloven § 5 første ledd. Bokstav c utdyper dette forbudet.

Om bokstav d

Bygningstekniske installasjoner omfatter bl.a. vann og avløp, ventilasjonsanlegg og elektriske installasjoner. Det er omfattende unntak fra denne bestemmelsen i utkastet til § 5 annet ledd.

Om bokstav e

Oppdeling av bruksenheter i boliger kan bidra til økt behov for infrastruktur og bør etter departementets vurdering være søknadspliktig slik at konsekvenser for ivaretagelse av markalovens formål kan vurderes.

Om bokstav f

Plassering av særlige frittstående skilt- og reklameinnretninger kan alt etter omstendighetene påvirke friluftsliv og naturopplevelse, og bør være søknadspliktig.

Om bokstav g

Bestemmelsen klargjør at også midlertidige eller transportable anlegg er søknadspliktige. Eksempler på dette er campingvogner, salgsboder, brakker, husbåter, tivoli og tribuneanlegg. Departementet ser ikke grunn til å åpne opp for unntak for tiltak av kortere varighet slik pbl. § 20-5 fjerde ledd i dag har.

Om bokstav h

Bestemmelsen er identisk med bestemmelsen i pbl. § 20-1 første ledd bokstav k. Det følger av gjeldende markalov § 5 at med bygge- og anleggstiltak menes tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6. Kommunal- og distriktsdepartementet har klargjort at pbl. § 1-6 gir en selvstendig definisjon av «tiltak», uavhengig av bestemmelser i pbl. kap. 20, se høringsnotatet kap. 2.1.2. Etter gjeldende rett er derfor nå mindre terrenginngrep, det vil si også terrenginngrep som ikke er «vesentlige» omfattet av markalovens forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka. Departementet kan ikke se at det er behov for et så omfattende forbud mot bygge- og anleggstiltak, og foreslår med forslaget til bokstav h at rettstilstanden blir som før Kommunal- og distriktsdepartementets klargjøring.

Om bokstav i

Veganlegg og parkeringsplass går allerede inn under bestemmelsene om terrenginngrep og konstruksjon og anlegg. Tiltaket tas med i egen bokstav av informasjonshensyn.

Om bokstav j

Gjeldende markaloven § 5 henviser til at forbudet i loven omfatter tiltak som nevnt i pbl. § 1-6. Siden henvisningen til pbl. § 1-6 foreslås opphevet, foreslår departementet at pbl. § 1-6 første ledd annet punktum tas inn i bokstav l.

I *annet ledd* foreslår departementet unntak for kurante tiltak som etter første ledd i utgangspunktet er omfattet av loven, men som det ut fra markalovens formål ikke er behov for å ha saksbehandling av etter markaloven. Unntakene medfører endringer i gjeldende rett, men antas å ha lite å si for ivaretakelsen av markalovens formål.

Om bokstav a

Unntaket for innvendige og utvendige arbeider omfatter bl.a. endringer i vegg, vesentlige reparasjoner, innstallering av pipe, ildsted, våtrom, solenergianlegg eller andre tekniske installasjoner. Det er en forutsetning at endringene ikke medfører økning i bruksareal eller på annen måte øker bygningsmassen.

Om bokstav b

Uten et unntak for fasadeendringer vil dette være søknadspliktig etter første ledd bokstav b. Noen av tiltakene er kan omfattes av annet ledd bokstav a, men nevnes eksplisitt her av informasjonshensyn

Om bokstav c

Rivning av eksisterende bygg er omfattet av byggesaksreglene i plan- og bygningsloven. Det er ikke behov for å vurdere slike tiltak etter markaloven.

Om bokstav d

Plan- og bygningsloven har også unntak for mindre fyllinger og planeringer av terreng, men har ulike regler avhengig om det er tett- eller spredtbygd strøk og om det er på eiendom for kjede- og rekkehus. Departementet vurderer at det er mindre behov for differensiering i Marka og foreslår av hensyn til forenkling en felles grense for når tiltaket her er søknadspliktig.

Om bokstav e

Departementet foreslår at det også i Marka skal være unntak for å etablere utvendig mur for å hindre at jordmasser glir ut eller for utjevne nivåforskjeller i terrenget, slik som det er etter plan- og bygningsloven.

Om bokstav f

Departementet foreslår et unntak for bygging av permanent overdekking av ved slik at ved til eget bruk kan tørkes eller oppbevares.

Om bokstav g

Bestemmelsen gir anledning til å etablere fast dekke på eksisterende eller ny planert uteplass når tiltaket ikke overstiger 50 m² på hver eiendom. Med fast dekke menes bl.a. bygging av markterrasse, legging av heller og betongstøping.

Om bokstav h

En levegg er en konstruksjon som har til formål å skjerme mot for eksempel vær, vind, lyd og innsyn. Leveggen kan være frittstående eller forbundet med bygning, men unntaket gjelder ikke oppføring av flere levegger i kombinasjon.

Om bokstav i

Departementet foreslår at terrasser under en viss størrelse og forbundet med bygning kan gjennomføres uten søknad.

I *tredje ledd* foreslår departementet forskriftshjemmel til å fastsette utfyllende bestemmelser om hvilke tiltak som omfattes av bestemmelsen.

Til § 6

Departementet viser til kapittel 4.3.2 om ny struktur i markaloven kapittel 2. Forslaget til ny § 6 er omtalt i kapittel 4.3.3. Den nye bestemmelsen vil i tråd med forarbeidene og forvaltningspraksis nå angi uttømmende hvilke tiltak kommunale planer etter plan- og bygningsloven kan åpne for, uavhengig av hva § 4 første ledd og § 5 første ledd bestemmer. Gjennomføring av tiltak omfattet av § 6 krever søknad og tillatelse etter § 14. Bestemmelsens punktliste endres fra nummer til bokstaver slik at punktlistene i loven angis på en enhetlig måte og i tråd med nyere lovgivningsteknikk.

Om bokstav a til c:

Unntakene er videreføring av gjeldende § 7 nr. 1 til 3. Forslaget medfører ingen endring i gjeldende rett.

Om bokstav d

Unntaket tilsvarende gjeldende § 7 nr. 4. I oppstillingen av infrastrukturtiltak tilføyes «utfartsparkering». Forslaget medfører ingen endring av gjeldende rett, men er gjort av informasjonshensyn.

Om bokstav e

Bestemmelsen er ny. Departementet har i enkeltsaker lagt til grunn at en tolkning av markaloven helt etter ordlyden ikke er i samsvar med Stortingets intensjoner om hva kommunale planer kan åpne opp for i Marka. I bokstav f foreslår departementet derfor å lovfeste det som antas å være gjeldene rett, og som følger av uttalelser i forarbeidene og noe forvaltningspraksis: Kommunale planer i Marka kan åpne for begrenset spredt utbygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse i Sørkedalen og Maridalen når utbyggingen er nødvendig for å opprettholde et etablert lokalsamfunn. Dette er en nokså snever unntaksbestemmelse. Bestemmelsen åpner ikke for planlegging av slik utbygging i andre områder enn Maridalen og Sørkedalen.

Om bokstav f

Bestemmelsen er ny. Departementet å lovfeste det som antas å være gjeldene rett, og i samsvar med uttalelser i forarbeidene og forvaltningspraksis. Bestemmelsen klargjør at det kan fastsettes bestemmelser i kommunale planer om etablering og utvidelse av overnattings- og serveringsvirksomhet der etableringen eller utvidelsen har til formål å fremme, eller som samlet sett har flere fordeler enn ulemper for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

Om bokstav g

Bestemmelsen er ny. Departementet foreslår i bokstav g en generell hjemmel til å stadfeste planer om tiltak som har til formål å fremme, eller tilrettelegge for friluftsliv, idrett eller naturopplevelses tiltak for allmennheten. Ved at bestemmelsen stiller krav om nevnte formål og virkninger, vil bestemmelsen ikke gi hjemmel til å etablere virksomheter som primært har kommersielle eller andre formål, som kultur eller religion. Kommerielle tilbud som f. eks. klatreparker, aktivitetsparker, «villmarkscamp» etc. som innebærer tilrettelegging for idrett/friluftsliv for betalende besøkende, vil innebære at disse arealene samtidig får dårligere tilgjengelighet for allmenheten, og vil e heller ikke omfattes av bestemmelsen.

Om bokstav h

En del av forswarets tiltak kan omfattes av gjeldende § 7 første ledd nr. 4 (ny § 6 bokstav d), men trolig ikke alle. For å klargjøre at det kan planlegges tiltak til alle typer militære formål, foreslås en egen bestemmelse om dette i bokstav h.

Til ny §7

Forslaget til ny § 7 er omtalt i høringsnotatet kapittel 4.3.4. Gjeldende § 6 første ledd videreføres som ny § 7 første ledd. Gjeldende § 6 andre ledd første punktum videreføres som ny § 7 andre ledd første punktum. En forenklet versjon av gjeldende § 7 annet ledd første punktum tas inn som ny § 7 andre ledd andre punktum. I ny § 7 andre ledd tredje punktum inntas gjeldende § 6 andre ledd andre punktum. Den nær identiske, gjeldende § 7 andre ledd blir dermed overflødig, og videreføres ikke.

I *tredje ledd* slås det fast at de prosessuelle kravene som følger at første og annet ledd ikke gjelder når tiltak krever bruk av sikkerhetsgradert informasjon etter sikkerhetsloven § 5-3, eller tiltaket berører et objekt eller infrastruktur som Forsvarsdepartementet har utpekt eller vil utpeke som skjermingsverdig i medhold av sikkerhetsloven § 7-1. Samtidig åpner § 6 bokstav h for at tiltak til militære formål omfattet av nevnte bestemmelser i sikkerhetsloven kan inngå i plan om ønskelig. I *fjerde ledd* videreføres gjeldende § 7 tredje ledd.

Til § 10

Departementet foreslår primært at bestemmelsen oppheves i sin helhet, og viser til begrunnelse for dette i kap. 7.3 i høringsnotatet. I stedet foreslår departementet at de alminnelige reglene om motorferdsel i motorferdselloven skal gjelde, samtidig som departementet gis myndighet til å i forskrift fastsette særskilte regler om Motorferdsel i marka.

Dersom § 10 skal videreføres, foreslår departementet i *første ledd* et nytt *annet punktum*, som klargjør at motorferdselloven ikke gjelder i Marka. I gjeldende *annet punktum*, som blir nytt *tredje punktum*, foreslår departementet å oppheve forkortelsen «mv.» etter frasen «motorferdsel i utmark og vassdrag» da det er uklart hvilken betydning den har.

Departementet foreslår at punktlisten i *første ledd*, gjeldende *tredje punktum*, nytt *fjerde punktum*, angis med bokstaver i stedet for nummer, slik at loven får et enhetlig uttrykk i alle punktlisten i loven.

Første ledd har i nytt *fjerde punktum* flere unntak for motorferdsel til ulike typer nytteformål. Forslag til endringer i bestemmelsen er omtalt i kapittel 7. Departementet foreslår at *bokstav i* (gjeldende nr. 9) tilføyes gjeldende nr. 10 («anlegg av nye løyper og utvidelse av eksisterende løyper som er godkjent etter denne lov»). Dette endrer ikke gjeldende rett. Gjeldende *nr. 10* erstattes med ny *bokstav j*. Av denne følger det at motorferdsel er tillatt i forbindelse med preparering av skiløyper og brøyting av skøytebaner og skøytetraser på islagte vann, når dette foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter. Endringen klargjør på en bedre måte enn dagens lov at preparering av skiløyper er tillatt uten søknad. Det nye kravet om at unntaket gjelder når arbeidet foretas av nevnte instanser, medfører at markaloven harmoniseres med det alminnelige regelverket om motorferdsel i utmark utenfor Marka.

Det har vært noe uklart om gjeldende *nr. 10* omfatter motorferdsel i forbindelse med rydding av skøytebaner og skøytetraser på islagte vann. At dette er tillatt uten søknad, på samme vilkår som for preparering av skiløyper, fremgår nå uttrykkelig også av ny *bokstav j*.

Til § 14

Departementet foreslår i § 14 en ny og forenklet bestemmelse om hvilke tiltak forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. Nåværende § 14 oppheves. Forslaget er nærmere omtalt i høringsnotatet kap. 5. En viktig endring er at § 14 *første ledd* nå uttømmende angir hvilke tiltak det kan gis tillatelse til. Det følger av *bokstav a* at dette for

det første gjelder tiltak som er i samsvar med stadfestet arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan som omtalt i ny § 6. Dersom tiltaket ikke er i samsvar med vedtatt plan, for eksempel fordi tiltaket ikke er i samsvar med bestemmelser om utnyttelsesgrad eller høyde på bygg, krever tiltaket dispensasjon etter § 15. Vilkåret «vedtatt» forutsetter at departementet har stadfestet planen, jf. ny § 7, med mindre det er eldre planer vedtatt før markalovens ikrafttredelse og som er i samsvar med markalovens formål.

I *bokstav b* klargjøres at § 14 er riktig hjemmel for å gi tillatelse til etablering av stier og løyper som omtalt i § 9. Bestemmelsen medfører ikke endringer i gjeldende rett. I *bokstav c* foreslår departementet at det kan gis tillatelse til gjenoppføring av bygg som har gått tapt ved brann eller naturskade. Dersom det søkes om tillatelse til oppføring av et større eller vesentlig endret bygg, er det ikke snakk om gjenoppføring. Da blir det i stedet en vurdering etter bokstav a, eventuelt etter § 15 dersom tiltaket går ut over bestemmelser vedtatt i plan.

Videre foreslår departementet at det ikke lengre skal være noen vilkår for å gi tillatelse. Særlig når departementet gjennom stadfesting av kommunal plan har foretatt en vurdering av tiltaket opp mot markalovens formål, antas det at hensynet markalovens formål i mange saker er godt ivaretatt og ikke krever ny realitetsprøving slik nåværende § 14 første ledd krever. Departementet har merket seg at Sivilombudets synspunkter om at utforming av enkelttiltak som er hjemlet i mer overordnede planer i kan ha stor betydning for ivaretagelse av markalovens formål. Departementet foreslår derfor i *annet ledd* at en vurdering av dette skal fremgå av vedtaket, men uten noen føring for et gitt resultat. Dette vil være opp til forvaltningens frie skjønn.

I *tredje ledd* foreslår departementet en bestemmelse som er ment å klargjøre rettstilstanden der det søkes om tillatelse til å gjennomføre et tiltak som utløser krav om reguleringsplan. Dette kan følge direkte av markaloven § 9 første ledd, av plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd eller av bestemmelse i plan. Den nye bestemmelsen medfører at det i slike tilfeller må foreligge stadfestet reguleringsplan før det kan gis tillatelse etter første ledd. Det er redegjort for bestemmelsen i høringsnotatet kap. 5.3 og 5.1.4.

Departementet foreslår i *fjerde ledd* at kravene i annet og tredje ledd ikke gjelder for bygge- og anleggstiltak i landbruket. Bestemmelsen medfører et unntak fra kravet om begrunnelse og at det ikke er rom for fritt skjønn dersom tiltaket har landbruksformål og området har arealformål LNF. Arealformål kan følge av markaloven § 4 første ledd eller av plan. Det er fastsatt veiledning etter plan- og bygningsloven som gir kommunene hjelp i vurderingen av når et bygge- og anleggstiltak har landbruksformål. Endelig medfører unntaket at kommunen kan gi tillatelse til bygge- og anleggstiltak i landbruket selv om det ikke foreligger stadfestet reguleringsplan ved eventuell planplikt.

Til § 15

I *første ledd* endres henvisning til riktige bestemmelser som følge av endring av struktur i andre bestemmelser. Videre klargjøres det at det er bestemmelsene i §§ 4 *første ledd*, § 5 *første ledd* og § 10 *første ledd* det kan gis dispensasjon fra. Opplistingen av bestemmelser

kommunen eller departementet kan gi dispensasjon fra omfatter ikke lengre en henvisning til tiltakene i gjeldende § 7 første ledd. Denne endringen har ingen kjente praktiske konsekvenser, se høringsnotatet kap. 6.3.1. Departementet foreslår å oppheve *annet ledd tredje punktum*. Bestemmelsen har ingen praktisk betydning, se høringsnotatet kap. 6.3.2. Departementet foreslår i *tredje* ledd å oppheve dagens bestemmelse om at kommunen ikke kan gi dispensasjon dersom statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at det blir gitt dispensasjon. Forslaget er nærmere omtalt i kapittel 6.3.2. I forslaget til nytt tredje ledd kan kommunen gi dispensasjon i strid med uttalelse fra berørt myndighet, men vurderingen av hvordan kommunen har vektlagt slik uttalelse skal fremgå av beslutningen.

Til § 16

I annet ledd endres henvisning til riktige bestemmelser som følge av endring av struktur i andre bestemmelser.

Til § 17

Formuleringen «myndighetene etter loven» erstattes med «kommunen eller statsforvalteren».

Til § 17 a

Det er i dag noe uklart i hvilken grad kommunen har plikt etter loven til å forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Departementet foreslår i *ny § 17 a første ledd* at denne plikten lovfestes. Dette understreker at kommunene skal prioritere ulovlighetsoppfølging. Samtidig gir ikke bestemmelsen private aktører rettskrav på at kommunen følger opp ulovligheter. Plikten til å forfølge ulovligheter innebærer krav til fremdrift og at det rimelig raskt vurderes bruk av de sanksjonsmidler §§ 18 og 19 anviser, eller anmeldelse, jf. § 20. I tillegg til lovens bestemmelser, omfatter § 17 a fastsetting av vilkår om arealbruk og byggverk i planbestemmelser fastsatt med hjemmel i § 6 og tillatelser og dispensasjoner etter §§ 14 og 15. Bestemmelser etter forskrifter fastsatt med hjemmel i markaloven omfattes også av kommunens oppfølgingsplikt. Bestemmelsen inneholder ikke noe vesentlighetskrav. Også mindre vesentlige overtredelser omfattes av bestemmelsen. *I annet ledd* foreslår departementet imidlertid at departementet kan avstå fra å forfølge overtredelser som er av mindre betydning. Bestemmelsen er identiske med pbl. § 32-1, og er omtalt nærmere i kapittel 8.

Til § 19

Formuleringen «myndigheten etter loven» erstattes med «kommunen eller statsforvalteren».

Til § 20

I første ledd endres henvisning til riktige bestemmelser som følge av endring av struktur i andre bestemmelser.

Saksframlegg

Arkivsak
24/16390-1

Saksbehandler
Kristin Semone Harsvik
Gundersen

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Asker og Bærum Vannverk IKS - ABV - Innkalling til representantskapsmøte 03-2024 - 31. oktober 2024

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet som Asker kommunes eierutvalg tar innkalling til representantskapsmøte 03-2024 i Asker og Bærum Vannverk IKS den 31. oktober 2024 til orientering.
2. Kommunens representant Monica Vee Bratlie, eller vararepresentant, gis fullmakt til å godkjenne saker som har vedtak om godkjenning.

1. Sammendrag

Asker kommune har mottatt innkalling til representantskapsmøte 3-2024 for Asker og Bærum Vannverk IKS. Representantskap skal gå gjennom følgende saker:

- Sak 12/24 Repskaps. Protokoll 02-2024 (Etterretning)
- Sak 13/24 Styreprotokoll 02,03 og 04-2024 (Etterretning)
- Sak 14/24 Regnskapsrapporten 2. kvartal 2024 (Godkjenning)
- Sak 15/24 4-års økonomiplan 2025-2028 (Godkjenning)
- Sak 16/24 Budsjett 2025 (Godkjenning)
- Sak 17/24 Status nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden (Orientering)

Representantskapsmøte avholdes den 31. oktober 2024 kl. 13:00-15:00 i Asker rådhus.

2. Bakgrunn for saken

Asker kommune er medeier i to vannverk. Asker og Bærum Vannverk IKS eies sammen med Bærum kommune med 50 prosent eierandel hver. Glitrevannverket IKS eies i samarbeid med Drammen kommune og Lier kommune.

Daglig leder Hans Erik Lie har på vegne av representantskapets leder Monica Vee Bratlie innkalt til representantskapsmøte 03-2024 i Asker og Bærum vannverk IKS den 31. oktober 2024. Møtet holdes fra kl. 13:00-15:00 i Asker rådhus.

Representantskapet består av et medlem fra hver av eierkommunene. Representantskapet velger selv sin leder, og ledervervet skal alternere mellom deltakerne annet hvert år. I valgperioden 2023-2027 er det Monica Vee Bratlie (Asker) og Haakon Kvenna Veum (Bærum) som utgjør representantskapet. For de to første årene er Monica Vee Bratlie valgt til leder og Haakon Kvenna Veum nestleder.

Innkalling med tilhørende saksdokumenter følger som vedlegg til saken.

3. Saksopplysninger

Asker kommune har den 19. september 2024 mottatt innkalling til representantskapsmøte 3-2024 for Asker og Bærum Vannverk IKS (ABV). Møtet skal avholdes torsdag 31.oktober kl. 13:00-15:00 i Asker rådhus.

ABV er opprettet av eierkommunene Asker kommune og Bærum kommune, med 50 prosent eierandel hver. Hovedoppgaven til ABV er å levere drikkevann til innbyggerne i eierkommunene.

I henhold til §6 i Selskapsavtale for Asker og Bærum Vannverk IKS skal representantskapet vedta selskapets mål og økonomiplan, samt vedta budsjett og regnskap.

Følgende saker skal behandles i representantskapsmøtet 31. oktober og ligger vedlagt:

- Sak 12/24 Repskaps. Protokoll 02-2024 (Etterretning)
- Sak 13/24 Styreprotokoll 02,03 og 04-2024 (Etterretning)
- Sak 14/24 Regnskapsrapporten 2. kvartal 2024 (Godkjenning)
- Sak 15/24 4-års økonomiplan 2025-2028 (Godkjenning)
- Sak 16/24 Budsjett 2025 (Godkjenning)
- Sak 17/24 Status nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden (Orientering)

Følgende saker har vedtak om godkjenning:

Sak 14/24 Regnskapsrapporten 2. kvartal 2024

Samlet vannmengde levert fra selskapet er 12 prosent høyere enn budsjettet, samtidig er de samlede driftskostnadene 6 prosent under budsjett.

Sak 15/24 4-års økonomiplan 2025-2028

For å sikre forsvarlig drift og kompetanseoverføring planlegges det med å oppbemanne over 2 år med 4 ansatte ettersom 33 % av de ansatte er 60 år eller eldre.

Det nye vannbehandlingsanlegget på Kattås estimeres å kunne levere første vannleveranse i oktober 2026. Avskrivninger fra investeringer vil påvirke direktekostnaden, og vanngebyr, først fra 2027.

Sak 16/24 Budsjett 2025

Det er forventet reduksjon i mengdeavhengige kostnader som følge av lavere kraftkostnader. Finanskostnadene øker som følge av økt låneopptak til investeringer. Asker kommunes innbetaling er forventet økt med 7.814.055 kroner. Dette inngår i kommunens selvkostregnskap for vann og påvirker derfor ikke kommunens driftsbudsjett.

4. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune skal gjennom ABV levere drikkevann til kommunens innbyggere. Kommunedirektøren mener at sakslisten og saksdokumentene er i tråd med føringer og reglement vedtatt i styringsdokumenter, strategier, selskapsavtale og lovverk.

Sikker vannforsyning med god vannkvalitet sikres gjennom stabil og forutsigbar drift av vannforsyningsanlegg for kommunens innbyggere. Dette har spesielt relevans i forhold til bærekraftsmålene knyttet til god helse, rent vann, gode sanitærforhold, innovasjon og infrastruktur.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at Asker kommunes representant Monica Vee Bratlie, eller vararepresentant, får fullmakt til å godkjenne sakene i representantskapsmøte 3-2024. Kommunedirektøren anbefaler at øvrige saker på sakslisten tas til orientering.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Repskap Asker og Bærum Vannverk IKS 03-2024 samlet

Saksprotokoll

Arivsak
24/16390

Saksbehandler
Kristin Semone Harsvik Gundersen

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 150/24

Asker og Bærum Vannverk IKS - ABV - Innkalling til representantskapsmøte 03-2024 - 31. oktober 2024

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 150/24

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet som Asker kommunes eierutvalg tar innkalling til representantskapsmøte 03-2024 i Asker og Bærum Vannverk IKS den 31. oktober 2024 til orientering.
2. Kommunens representant Monica Vee Bratlie, eller vararepresentant, gis fullmakt til å godkjenne saker som har vedtak om godkjenning.

Til

- Varaordfører i Asker
- Varaordfører i Bærum

Kopi til: post@asker.kommune.no, post@baerum.kommune.no, Irene Jensen, Lars Erik Eriksen, Ragnar Sand Fuglum og Svein Finnanger

Dato:19.09.2024

INNKALLING TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE NR. 03-2024

Tid: **Torsdag 31.10.2024 kl. 13.00 – 15.00**

Sted: Rådhuset i Asker

Saksliste:

Innkallingen		Sakstype
Sak 12/24	Repskaps. protokoll 02-2024	Etterretning
Sak 13/24	Styreprotokoll 02, 03 og 04-2024	Etterretning
Sak 14/24	Regnskapsrapporten 2.kvartal 2024	Godkjenning
Sak 15/24	4års økonomiplan 2025 - 2028	Godkjenning
Sak 16/24	Budsjett 2025	Godkjenning
Sak 17/24	Status nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden	Orientering

Eventuelt:

Ved forfall gis beskjed til daglig leder, hel@abvann.no, mob: 950 66 491

Med vennlig hilsen

Monica Vee Bratlie
Varaordfører Asker kommune
Leder av representantskapet

Gry Nergård
Styrets leder

Mobil: 970 42 560

Mobil: 990 05 080

PROTOKOLL
FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE 02/2024
Asker og Bærum Vannverk IKS

Dato: **25.04.2024**
Ref: **02-2024**
Rev.:

Møtedato: **25.04.2024**
Tidspunkt: Kl 14.00 – 16.00
Sted: Kattås, Byggherrekontoret
Asker: Monica V. Bratlie (leder)
Bærum: Haakon K. Veum

Tilstede fra ABV:
Styret: Gry Nergård (styreleder)
Administrasjonen: Trude Movig, Hans Erik Lie

Tilstede fra admin. i
eierkommunene Svein Finnanger (Bærum)
Ragnar Fuglum (Asker)

Referent: Hans Erik Lie

Neste møte: 31.10.2024, Asker Rådhus

- 1) Innkalling: Innkallingen godkjent.
- 2) **Sak 07/24:** Protokoll fra representantskapsmøte 01-2024 godkjent elektronisk.
Vedtak: Protokollen tatt til etterretning.
- 3) **Sak 08/24: Styreprotokoll 01-, 02-2024**
Styreprotokollene gir en god oversikt over aktiviteten ved bedriften og det pågående prosjektet Nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås. Styreprotokoll 02-2024 lagt ved som utkast, da protokollen ikke var signert av et samlet styre.
Vedtak: Styreprotokollene tatt til etterretning
- 4) **Sak 09/24: Regnskap og årsberetning for 2023 lagt frem.**
Vedtak: Regnskap og Årsberetning for 2023 fastsettes. Resultatet på kr. 5 358 751 avsettes til annen egenkapital. Regnskapet inkludert revisors beretning og årsberetning oversendes Brønnøysund. Det ble lagt frem en kortfattet og oversiktlig årsberetning for små bedrifter. For regnskapsåret 2024 vil det gjøres en vurdering mht. rapporterings omfang ift. om selskapet fortsatt er å regne som å gå inn under små foretak eller ikke.
- 5) **Sak 10/24: Revidert budsjett 2024.**
Budsjettet er revidert med bakgrunn i økte kraft- og finanskostnader, samt en høyere generell prisstigning en opprinnelig lagt til grunn og de faktiske investeringer som gjort i 2023.
Vedtak: Revidert budsjettet for 2024 godkjennes og oversendes eierkommunene
- 6) **Sak 11/2024: Status Nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden.**

Det ble gitt en orientering mht. status knytte til fremdrift, miljørapportering og kostnader i prosjektet. Det ble gjennomført en kostnad- og fremdriftsmessig usikkerhetsanalyse i prosjektet 8. mars. P50 kostnadene på 1680 millioner kroner (2026 kroner) anbefales beholdt.

Vedtak: Fremdriften, miljørapportering og prosjektbudsjett tatt til etterretning.

KS styrevervregister og Brønnøysundregistret er oppdatert ift. nytt styre og representantskap.

Møtet hevet kl. 16.00.

.....
Monica Vee Bratlie
Varaordfører i Asker
Leder representantskapet

.....
Haakon K. Veum
Varaordfører i Bærum
Nestleder av representantskapet

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Bratlie, Monica Therese Vee

Leder av representantskapet

På vegne av: Asker kommune

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-1245867

IP: 79.161.xxx.xxx

2024-05-04 06:27:47 UTC

Veum, Haakon Kvenna

Nestleder av representantskapet

På vegne av: Bærum kommune

Serienummer: no_bankid:9578-5998-4-1816160

IP: 193.161.xxx.xxx

2024-05-21 14:42:04 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

4

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Dato: 13.03.2024

PROTOKOLL FRA STYREMØTE NR. 02/2024

Møtedato:	04.03.2024
Sted:	Byggherrekontoret Kattås
Til stede fra styret:	
Asker:	John Nyheim, Jonas Vevatne, Rutt Siri Kregnes
Bærum:	Gry Nergård, Heidi Brovold, Tor Ingebrigt Hoel
Ansattes observatør:	Eivind Andre Garen
Meldt avbud:	
Til stede fra administrasjonen i eierkommunene:	
Asker:	Per Ø. Funderud
Bærum:	Knut B. Sætre
Fra ABV	Hans Erik Lie og Trude Movig
	I sak 14: Bjørn Skjevdal, Einar Williksen, Rune Nakstad
Til stede fra Deloitte: I sak 15: Kjartan Kvamme	
Neste møte:	10.06 kl. 12.00 –16.00, Rådhuset i Sandvika
Referent:	Trude Movig

Saksliste:**Innkalling:**

Innkallingen godkjent.

Sak 10 – Protokoll fra styremøte nr. 01-2024.

Signert protokoll fra styremøte 01-2024 ble lagt frem.

Vedtak: Protokollen godkjent.**Sak 11 – Daglig leders statusrapport**

Konstituert daglig leder orienterte om driften og hendelser ved begge anlegg. Det ble rapportert på avvik, HMS og prosjekter. Alle krav i drikkevannsforskriften er overholdt ved begge anlegg.

Vedtak: Rapporten tatt til orientering.**Sak 12 – Etske retningslinjer og habilitet**

ABV sine etiske retningslinjer og varslingsrutiner ble gjennomgått, og retningslinjene ble signert av styrets medlemmer.

Vedtak:

1. Selskapets etiske retningslinjer er gjennomgått og tas til orientering.
2. Årlig egenrapportering fra ansatte og styremedlemmer mht. roller, eierinteresser og verv for 2024 sendes ut og evt. endringer meldes tilbake.
3. Nye styremedlemmer og ansatte i ABV skal signere selskapets etiske retningslinjer.

Sak 13 – Revidert budsjett 2024

Revidert budsjett 2024 ble gjennomgått.

Vedtak: Driftsbudsjettet for 2024 er revidert basert på driftskostnader, finanskostnader og anleggsverdi pr. 31.12.2023.

Styret anbefaler revidert budsjett for 2024 godkjent, og det legges frem for representantskapets godkjenning 25. april 2024.

Sak 14 – Statusorientering nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden

Det ble orientert om prosjektets arbeid og status for økonomi, framdrift, tekniske fag, SHA og ytre miljø. Siste godkjente budsjett og framdriftsplan er overholdt og det er ingen alvorlige HMS-avvik. Presentasjon/ løypemelding ble sendt til styret i forkant av møtet, den 01.03.24.

Usikkerhetsanalysen av 28.02.2024 ble også gjennomgått. Styret gav sin tilslutning til usikkerhetsanalysen og til resultatet, der gjeldende budsjett videreføres ytterligere ett år.

Vedtak: Informasjonen tatt til etterretning.

Sak 15 – Møte med ekstern revisor Delloite, signering/ godkjenning av regnskap og årsberetning.

Årsberetningen ble gjennomgått og styret vurderer at denne gir et riktig bilde av virksomheten.

Årsregnskapet viser et overskudd på kr 5 358 751. Det består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Revisor avgir en ren revisjonsberetning. Regnskapet er gjennomgått og revisor vurderer det som et oversiktlig og greit regnskap. Det har ikke fremkommet noe spesielt i revisjonen og det har vært god dialog mellom revisor, regnskapsfører og ABV.

Etter revisors mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettvise bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vedtak:

1. Revisors uttalelser til regnskapet for 2023 tas til etterretning.
2. Årsberetning og regnskapet for 2023 undertegnes av styret og oversendes representantskapet.

Sak 16 – Aksept av lån i KBN

Selskapet har søkt KBN om ytterligere låneopptak for å fullfinansiere etableringen/byggingen av Nye Kattås Vannverk på Kattås. Prosjektets P50 kostnad er beregnet til 1680 millioner kroner og selskapet har hittil lånt 900 millioner kroner i KBN til prosjektet.

Vedtak:

1. Lånetilbud fra KBN av 28.02.24 på 780 millioner kroner aksepteres
2. Lånet legges til eksisterende lån 20190622
3. Styreleder og daglig leder signerer i fellesskap

Eventuelt: Styret hadde innledningsvis en vurdering av nytt styremedlem sin habilitet. Denne er vurdert av eierutvalget i Bærum kommune og ble funnet i orden av styret.

Det ble i etterkant av møtet gjennomført en befarings i fjellanlegget til nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden.

Møtet avsluttet kl. 11.00.

Trude Movig

Gry Nergård
Leder

Heidi Brovold
Medlem

John Nyheim
Nestleder

Tor Ingebrigt Hoel
Medlem

Jonas Vevatne
Medlem

Rutt Siri Kregnes
Medlem

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

TRUDE MOVIG

Konstituert daglig leder

Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-1779544

IP: 158.248.xxx.xxx

2024-03-27 14:30:09 UTC

John Nyheim

Nestleder

Serienummer: 9578-5998-4-903086

IP: 104.28.xxx.xxx

2024-03-27 17:08:09 UTC

Rutt Siri Kregnes

Styremedlem

Serienummer: 9578-5999-4-2012898

IP: 217.171.xxx.xxx

2024-03-28 15:44:35 UTC

Gry Nergård

Styreleder

Serienummer: 9578-5993-4-3328322

IP: 188.95.xxx.xxx

2024-04-02 14:16:53 UTC

Tor Ingebrigt Hoel

Styremedlem

Serienummer: 9578-5999-4-1462285

IP: 160.67.xxx.xxx

2024-04-03 12:04:34 UTC

Vevatne, Jonas M Tautra

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5997-4-457175

IP: 84.215.xxx.xxx

2024-04-22 14:06:41 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: L63YW-IY7Q-40QVQ-ZTZJZ-LBL5L-1T7J4

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Brovold, Heidi

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-1813145

IP: 51.175.xxx.xxx

2024-04-29 19:26:16 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: L63YW-IY7Q-40QVQ-ZTZJZ-LBL5L-1T7J4

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

9

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Dato: 18.06.2024

PROTOKOLL FRA STYREMØTE NR. 03/2024

Møtedato:	10.06.2024
Sted:	Rådhuset i Sandvika
Til stede fra styret:	
Asker:	John Nyheim, Jonas Vevatne, Rutt Siri Kregnes
Bærum:	Gry Nergård, Heidi Brovold, Tor Ingebrigt Hoel
Ansattes observatør:	Eivind Andre Garen
Meldt avbud:	
Til stede fra administrasjonen i eierkommunene:	
Asker:	Per Ø. Funderud
Bærum:	Knut B. Sætre
Fra ABV	Hans Erik Lie og Trude Movig
	I sak 18: Bjørn Skjevdal, Einar Williksen, Rune Nakstad, Jon Mobråten
Neste møte:	09.09 kl. 12.00 –16.00, Aurevann vannbehandlingsanlegg, Byveien 161
Referent:	Trude Movig

Saksliste:**Innkalling:**

Innkallingen godkjent.

Sak 16 – Protokoll fra styremøte nr. 02-2024.

Signert protokoll fra styremøte 02-2024 ble lagt frem.

Vedtak: Protokollen godkjent.**Sak 17 – Protokoll fra representantskapsmøte nr. 02-2024.**

Signert protokoll fra representantskapsmøte 02-2024 ble lagt frem.

Vedtak: Protokollen godkjent.**Sak 18 – Statusorientering nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden**

Det ble orientert om prosjektets arbeid og status for økonomi, framdrift, tekniske fag, SHA og ytre miljø. Siste godkjente budsjett og framdriftsplan er overholdt og det er ingen alvorlige HMS-avvik. Presentasjon/ løypemelding ble sendt til styret i forkant av møtet.

Styret ønsker at det ved statusorientering i neste møte fremlegges avviksstatistikk.

Styret er opptatt av at det gjøres en trusselvurdering i både prosjekt- og driftsfasen. Styret ber derfor om en sak vedrørende dette på neste styremøte. Saken skal være unntatt offentlighet.

Vedtak: Informasjonen tatt til etterretning.

Sak 19 – Daglig leders statusrapport

Konstituert daglig leder orienterte om driften og hendelser ved begge anlegg. Det ble rapportert på avvik, HMS og prosjekter. Alle grenseverdier i drikkevannsforskriften er overholdt ved begge anlegg.

Vedtak: Rapporten tatt til orientering.

Sak 20 – Regnskap 1. kvartal 2024

Regnskap for 1. kvartal 2024 ble gjennomgått.

Eierkommunenes administrasjon informerte om at det også for 2024 er en differanse mellom lånerente og kalkylerente som ABV, i samråd med eierkommunene, må beslutte hvordan skal løses. ABV har innkalt eierkommunene, revisor og regnskapsfører til et møte om dette etter sommeren.

Vedtak: Regnskap 1. kvartal tas til orientering.

Sak 21 – 4-års økonomiplan 2025-2028

Forslag til 4- års økonomiplan 2025-2028 ble gjennomgått.

Styret ønsker å vedta nye mål tilpasset utfordringsbildet som presenteres i planen. ABV sin administrasjon utarbeider forslag til nye mål som oversendes styret og evt. bearbeides videre. De nye målene skal ikke føre til endringer i budsjettforslagene.

Vedtak: Ønskede endringer innarbeides i 4- års økonomiplan 2025-2028, og nytt forslag legges fram for behandling i neste styremøte.

Sak 22 – Budsjett 2025

ABV sitt budsjett for 2025 ble gjennomgått.

Vedtak: Budsjett for 2025 vedtas og oversendes representantskapet.

Sak 23 – Faglig tema – kvalitetsrapporter 2023

Kvalitetsrapportene er oversendt styret og administrasjonen i eierkommunene.

Vedtak:

Rapportene er tatt til orientering.

Evt.

Konstituering av Trude Movig som daglig leder avsluttes 30. juni og Hans Erik Lie er tilbake i stillingen som daglig leder fra 1. juli. Styret avsluttet møtet med en diskusjon under dette punktet der ABV sin administrasjon ikke var til stede.

Møtet avsluttet kl. 16.00.

Trude Movig

Gry Nergård
Leder

Heidi Brovold
Medlem

John Nyheim
Nestleder

Tor Ingebrigt Hoel
Medlem

Jonas Vevatne
Medlem

Rutt Siri Kregnes
Medlem

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

MOVIG, TRUDE

Konstituert daglig leder

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-1779544

IP: 193.161.xxx.xxx

2024-06-20 10:39:45 UTC

Kregnes, Rutt Siri

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-2012898

IP: 77.16.xxx.xxx

2024-06-21 07:28:20 UTC

Nyheim, John

Nestleder

Serienummer: no_bankid:9578-5998-4-903086

IP: 104.28.xxx.xxx

2024-06-22 12:52:33 UTC

Hoel, Tor Ingebrigt

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-1462285

IP: 160.67.xxx.xxx

2024-06-24 05:18:24 UTC

Brovold, Heidi

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-1813145

IP: 77.16.xxx.xxx

2024-06-24 11:16:00 UTC

Nergård, Gry

Styreleder

Serienummer: no_bankid:9578-5993-4-3328322

IP: 188.95.xxx.xxx

2024-06-26 11:37:20 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: XT045-BNLEX-1JACA-ECSZ2-4B2YE-K43PY

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Vevatne, Jonas M Tautra

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5997-4-457175

IP: 84.215.xxx.xxx

2024-08-13 09:25:07 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: XT045-BNLEX-1JACA-ECSZ2-4B2YE-K43PY

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **<https://penneo.com/validator>**

Dato: 10.09.2024

PROTOKOLL FRA STYREMØTE NR. 04/2024

Møtedato: 09.09.2024Sted: Hytta, Aurevann

Til stede fra styret:

Asker: John Nyheim, Jonas Vevatne,

Bærum: Gry Nergård, Heidi Brovold,

Ansattes observatør: Eivind Andre Garen

Meldt avbud: Rutt Siri Kregnes, Tor Ingebrigt Hoel

Til stede fra administrasjonen i eierkommunene:

Asker: Per Ø. Funderud

Bærum: Knut B. Sætre

Fra ABV Hans Erik

I sak 18: Bjørn Skjevdal, Hilde Nilsen, Einar Williksen, Rune Nakstad, Jon

Mobråten

Neste møte: 09.12 kl. 13.15 –20.00, Kattås Byggherrekontor + befaring og middag

Referent: Hans Erik Lie

Saksliste:**Innkalling:**

Innkallingen godkjent.

Sak 24 – Protokoll fra styremøte nr. 03-2024.

Underskrevet protokoll fra styremøte 03-2024 ble lagt frem.

Vedtak: Godkjent protokoll tatt til etterretning.**Sak 25 – Statusorientering nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden**

Det ble orientert om prosjektets arbeid og status for økonomi, framdrift, tekniske fag, SHA og ytre miljø. Det er ingen alvorlige HMS-avvik, og prosjektets detaljerte miljørapportering ble presentert og kommentert.

Siste godkjente budsjett er overholdt, men prosjektet ligger ca. 3% bak framdriftsplanen. Dette er ikke kritisk og følges opp.

Det ble orientert om utfordringer og tiltaksplaner for sikring av anlegget fremover i anleggsfasen og inn i driftsfasen. Dette ble godt mottatt av styret.

Det ble orientert om avviksstatistikk og hvordan avvik håndteres i prosjektet, samt utfordringene knyttet til systematisk ferdigstilling.

Prosjektet bes legge frem en revidert baseline der dato/mål for oppstart av prøvedrift er nærmere bestemt. Det er også ønskelig at dato for usikkerhetsanalysen i 2025 blir fastlagt til neste styremøte.

Vedtak: Informasjonen tatt til etterretning.

Sak 26 – Daglig leders statusrapport

Daglig leder orienterte om driften, hendelser, avvik og HMS ved begge anlegg. Alle grenseverdier i drikkevannsforskriften er overholdt ved begge anlegg.

Vedtak: Rapporten tatt til orientering.

Sak 27 – Regnskap 2. kvartal 2024

Regnskap for 2. kvartal 2024 ble gjennomgått.

Det ble orientert om produksjonstall og kostnader for hvert anlegg og samlet for ABV.

Videre ble det orientert om resultatet av økonomimøte avholdt mellom eierkommunene, revisor og regnskapsfører, der utfordringen knyttet til høyere lånerente enn kalkylerente ble diskutert.

Vedtak: Regnskap 2. kvartal tas til orientering.

Sak 28 – 4-års økonomiplan 2025-2028

Forslag til nye overordnede mål tilpasset det utfordringsbildet som presenteres i økonomiplan for 2025-2028 ble lagt frem og gjennomgått. De nye målene medfører ikke endringer i budsjettforslagene. Styret ønsket videre noen andre mindre redigeringer/endring i teksten knyttet til klima og miljø.

Vedtak: Revidert 4-års økonomiplan for 2025-2028 med nye overordnede mål vedtas og anbefales godkjent av representantskapet.

Sak 29 – Ledelsens gjennomgang av risikostyring, beredskap og kontrollrutiner i selskapet

Rapport fra ledelsens gjennomgang av risikostyringen, beredskap og kontrollrutinene ble lagt frem og kommentert av styret og daglig leder.

Daglig leder vurderer risikostyringen, beredskap og kontrollrutinene i selskapet som tilfredsstillende.

Vedtak: Risikostyringen, beredskap og kontrollrutinene i selskapet tatt etterretning

Sak 30 – Forslag til innkalling Representantskapsmøte 3/2024 i Asker Rådhus 31.10.

Innkalling med forslag til sakliste ble lagt frem.

Vedtak: Innkallingen oversendes representantskapet.

Neste styremøte den 9. desember flyttes fra Asker rådhus til Byggherrekontoret på Kattås kl. 13.15, og styret ønsker da å få en befaring i fjellanlegget.

Møtet avsluttet kl. 15.15.

Hans Erik Lie

Gry Nergård
Leder

Heidi Brovold
Medlem

John Nyheim
Nestleder

Tor Ingebrigt Hoel
Medlem

Jonas Vevatne
Medlem

Rutt Siri Kregnes
Medlem

Til medlemmene i representantskapet for
Asker og Bærum Vannverk IKS

sak nr. 14-2024

SAKSFREMLEGG

Godkjent av: Styreleder ABV
Saksbehandler: Hans Erik Lie

Dato: 31.10.2024

Regnskap 2. kvartal 2024

Styreleder anbefaler ABVs Representantskapet å fatte slikt vedtak:

1.	Regnskap 2. kvartal tas til orientering.
-----------	---

Regnskapsrapport pr 30.06.24 er satt opp av regnskapsfører i samarbeid med administrasjonen og viser den økonomiske situasjonen i selskapet.

Totalt levert samlet vannmengde fra selskapet (10 832 496 m³) er 12 % over budsjett. Kattås har levert 30% over budsjett, da Bærum har kompensert for redusert produksjon ved Aurevann (- 14%), som i hovedsak skyldes redusert kapasitet ved filterdriften på Aurevann i 1st kvartal.
De samlede driftskostnadene er 6 % under budsjett.

Av enkeltposter i regnskaper så er det en betydelig ekstrakostnad knyttet til posten Annen direkte produksjonskostnad på Aurevann. Her er det et overforbruk ift. budsjett (+67%) som i hovedsak «henger igjen» fra 1st kvartal (utskifting sentrifuge og vedlikehold elektro).

Direktekostnad (kr/m³) for kvartalet knyttet til Holsfjordanlegget er kr. 1,70 kr/m³,- mot kr. 2,01,- i budsjettet, som i hovedsak skyldes økt vannproduksjon første halvår (+30%) og lavere kraftkostnader.

Bærum har i tatt ut 14% mindre vann enn budsjettet fra Aurevann vba. og direktekostnaden er kr. 1,57 kr/m³ ift. kr. 1,26 kr/m³ i budsjettet. Dette forklares med høyere vedlikeholdskostnader og lavere vannproduksjon ved Aurevann vba.

Regnskapet viser et overskudd på kr. 4 170 584 og skyldes i hovedsak finanskostnader (rente inntekter og utgifter)

Gry Nergård
Styreleder

Vedlegg: Regnskapsrapport 30.06.2024

Asker og Bærum Vannverk IKS	Avd 1 - Kattås				Avd 2-5 Drift BK				Avd 2 - Aurevann	Avd 3-5 Øvrige	Sum		
	Regnskap	Budsjett	Avvik	avvik%	30.06.2024	Budsjett	Avvik	avvik%	30.06.2024	30.06.2024	30.06.2024	Avvik	avvik%
	30.06.2024	30.06.2024											
Resultatregnskap 30.06.24													
Inntekter Asker kommune avd. 1	22 324 367	25 715 274	-3 390 907	-13 %							22 324 367		
Inntekter Bærum kommune avd. 1	24 440 100	23 672 316	767 784	3 %							24 440 100		
Inntekter Bærum kommune avd. 2-5					14 381 409	15 497 652	-1 116 243	-7 %	13 661 269	720 140	14 381 409		
Andre driftsinntekter	0	0	0								0		
Sum driftsinntekter	46 764 467	49 387 590	-2 623 123	-5 %	14 381 409	15 497 652	-1 116 243	-7 %	13 661 269	720 140	61 145 876		
Mengdeavhengig produksjonskostnad	10 601 626	9 412 500	1 189 126	13 %	3 685 860	4 074 996	-389 136	-10 %	3 685 860	0	14 287 486	799 990	6 %
Annen direkte produksjonskostnad	1 829 810	1 817 490	12 320	1 %	1 833 996	1 100 004	733 992	67 %	1 833 996	0	3 663 806	746 312	20 %
Øvrige driftskostnader	688 066	790 254	-102 188	-13 %	1 041 742	1 090 236	-48 494	-4 %	912 654	129 088	1 729 808	-150 682	-9 %
Timekostnader (lønn og personal)	5 152 307	5 860 470	-708 163	-12 %	6 665 310	8 864 778	-2 199 468	-25 %	6 241 813	423 497	11 817 617	-2 907 631	-25 %
FFH kostnader 50/50	0	49 998	-49 998	-100 %							0		
Andel felleskostnad	1 154 501	1 136 874	17 627	2 %	1 154 501	1 136 751	17 750	2 %	986 946	167 555	2 309 002	35 377	2 %
Avskrivninger	1 888 733	2 499 996	-611 263	-24 %	0	0	0		0	0	1 888 733	-611 263	-32 %
Sum driftskostnader	21 315 043	21 567 582	-252 539	-1 %	14 381 409	16 266 765	-1 885 356	-12 %	13 661 269	720 140	35 696 452	-2 087 897	-6 %
Driftsresultat før finansposter	25 449 424	27 820 008			0				0	0	25 449 424		
Renteinntekter	4 157 318	3 000 000	1 157 318	39 %							4 157 318		
Rentekostnader	25 436 158	30 819 996	-5 383 838	-17 %							25 436 158		
Netto finansposter	21 278 840	27 819 996							0	0	21 278 840		
Driftsresultat etter finansposter	4 170 584	12							0	0	4 170 584		
levert vannmengde	7 306 271	5 600 000	1 706 271	30 %	3 526 225	4 100 000	-573 775	-14 %					
direktekostnad vannmengde kr/m3	1,70	2,01			1,57	1,26							
					01.01.2024	31.03.2024	30.06.2024	30.09.2024	31.12.2024				
1209	Forprosjekt nytt vannbehandlingsanlegg				14 287 364	14 287 364	14 287 364						
1210	Nytt vannbehandlingsanlegg				691 465 801	782 668 725	876 413 858						
Sum					705 753 165	796 956 089	890 701 222	0	0				

Til medlemmene i representantskapet for
Asker og Bærum Vannverk IKS

sak nr. 15-2024

SAKSFREMLEGG

Godkjent av: Styreleder ABV
Saksbehandler: Hans Erik Lie

Dato: 31.10.2024

4-års økonomiplan 2025-2028

Styreleder anbefaler ABVs representantskap å fatte slikt vedtak:

1.	4-års økonomiplan 2025-2028 godkjennes
-----------	---

Representantskapet skal en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Økonomiplanen skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i denne perioden.

Gry Nergård
Styreleder

Vedlegg:
4-års økonomiplan 2025-2028

ØKONOMIPLAN 2025-2028

ASKER OG BÆRUM VANNVERK IKS

juni 2024

Innledning

Denne fireårige økonomiplanen skal gi en forståelse av Asker og Bærum Vannverk IKS (ABV) sin retning kommende år, og hvordan økonomiske ressurser vil bli brukt for å oppnå de mål som er satt for selskapet av eierkommunene og styret. Den gir en oversikt over forventede inntekter og utgifter, samt investeringer og finansiering. Økonomiplanen er utarbeidet med verdifulle bidrag fra de ansatte på hver avdeling og revideres årlig.

Bakgrunn

Asker og Bærum kommuner vedtok dannelsen av selskapet Asker og Bærum Vannverk i 1979, med formål om å ta i bruk Holsfjorden som fremtidig drikkevannskilde. Holsfjordanlegget på Kattås sto ferdig i 1985. I 2002 ble ABV omdannet til et interkommunalt selskap etter IKS-loven, og stiftelsesdato i Brønnøysundregistrene er 27.11.2002. Deltakernes eierandeler er fordelt med 50 % på hver.

ABV eier og drifter Holsfjordanlegget. Vannbehandlingen var opprinnelig siling og klorering, og i 2008 ble den utvidet med UV-behandling. Den 08.04.2019 besluttet ABV sitt representantskap å etablere et nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås, med tre rense- og desinfeksjonstrinn.

ABV drifter Aurevann vannbehandlingsanlegg etter avtale med Bærum kommune, som eier anlegget. Etter politisk ønske ble driftsansvaret for Aurevannsanlegget, og de ansatte i Bærum Vann AS, overført til ABV med virkning fra 01.01.2012. Bærum kommune er definert som vannverkseier etter drikkevannsforskriften, og eier også rettighetene til vannkildene, damanleggene og distribusjonsnett. Avgjørelser av betydning for Aurevannsanlegget tas av Bærum kommune, men normalt etter råd fra ABV. Dette samarbeidet fungerer for tiden godt, og fremstår som ukomplisert.

Driften av vannbehandlingsanleggene er god, og ABV vil arbeide videre for å være en kostnadseffektiv og kvalitetssikker leverandør av drikkevann.

Rammebetingelser

Nasjonale retningslinjer

Statlige rammebetingelser for selskapet er bestemt av en rekke lover og forskrifter. Noen av de mest sentrale er:

- *Drikkevannsforskriften*, med krav til kvalitet og mengde i drikkevannsforsyningen.
- *IKS-loven*, som regulerer interkommunale selskaper.
- *Arbeidsmiljøloven*, den grunnleggende loven for arbeidslivet i Norge.
- *Internkontrollforskriften*, med krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.
- *Vannressursloven*, om samfunnsmessig forsvarlig bruk av vannressursene.
- *Helseberedskapsloven*, med krav og tiltak knyttet til beredskap.

Selskapsavtalen

IKS-loven fastsetter at interkommunale selskaper skal ha en selskapsavtale, og hva denne må inneholde. Etter selskapsavtalen for ABV skal representantskapet en gang i året vedta selskapets fireårige økonomiplan. Økonomiplanen skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Planen skal omfatte de fire neste budsjettår og skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse. Det skal også inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden. Selskapet har regnskapsplikt og følger regnskapsloven. Gjeldende selskapsavtale ble undertegnet av ordførerne 03.06.2024 (vedlagt).

Eierskapsmeldinger og eierstrategi

Kommunestyrene i Asker og Bærum kommuner har vedtatt eierskapsmeldinger, som beskriver de overordnede prinsippene for kommunens forvaltning av sine eierposisjoner. Kommunenes strategi for det enkelte selskap er videre konkretisert i eierstrategier. Eierstrategien for ABV ble vedtatt av kommunestyrene i begge kommuner i 2017. Eierstrategien utdyper formålet med selskapet, fastsetter overordnede målsettinger og tydeliggjør eiers krav og forventninger til selskapets drift og selskapets styre.

Eierkommunenes og styrets mål for ABV er at:

- Selskapet leverer forutsigbar produksjon av godt og sikkert vann, som dekker behovet i eierkommunene. Dette av en kvalitet som til enhver tid tilfredsstillende gjeldende krav fremsatt i lov og forskrift.
- Selskapets kjernevirksomhet er kostnadseffektivt og finansieres i tråd med selvkostprinsippet ved salg av drikkevann til eierkommunene.

- Selskapet er fremtidsrettet og innovativt med hensyn til utviklingen av selskapets aktiviteter.
- Selskapet skal utvikle produksjonsløsninger som bidrar til en positiv miljømessig effekt for eierkommunene.
- Selskapet har utviklet et godt internkontrollsystem, hvor blant annet beredskapsplaner for å sikre vannleveransen i ulike beredskapssituasjoner inngår.

Selvkostregelverk

Selvkostforskriften utfyller bestemmelsene i kommuneloven § 15-1 om beregning av selvkost. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin veileder for selvkostforskriften (H-2465) fastsetter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, med følgende hovedprinsipper:

- Selvkost defineres som selskapets totale kostnad ved å produsere tjenesten.
- Selskapet skal kunne få tilbake utleggene for anskaffelsene til selvkosttjenesten og bli kompensert for den kapitalen som er bundet opp i produksjonen av tjenesten.
- En generasjon brukere skal ikke subsidiere eller bli subsidiert av neste generasjon.
- Selvkost skal være uavhengig av hvordan anskaffelsen faktisk har blitt finansiert.
- Selskapet har mulighet til å selv opparbeide fond innen gitte retningslinjer.

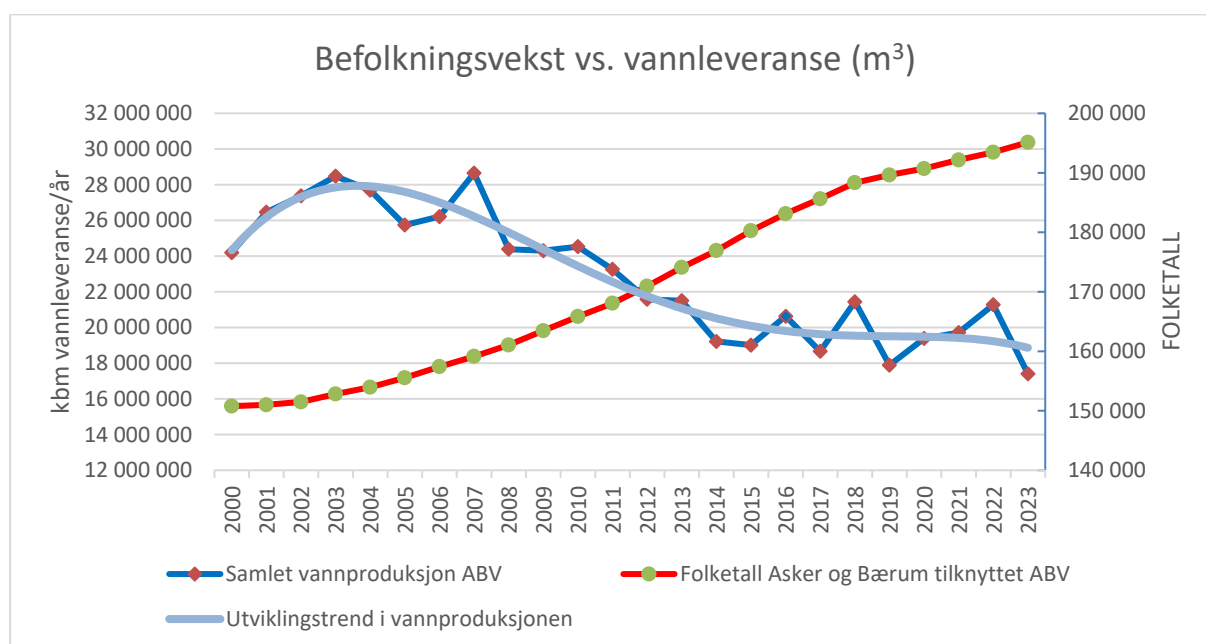
Driftsavtaler knyttet til Aurevannsanlegget

Det er inngått to avtaler mellom ABV og Bærum kommune vedrørende drift av Aurevannsanlegget, gjeldende fra 01.01.2012. Én avtale for drift og vedlikehold av selve vannbehandlingsanlegget, det som tidligere lå under Bærum Vann AS, og én avtale for driftstjenester knyttet til tilsyn i nedbørsfelt, råvannskvalitet, dammer og øvrige installasjoner. Avtalene er ikke begrenset i tid, men åpner for reforhandling hvert annet år hvis en av partene ønsker det. Gjeldende avtale om drift og vedlikehold av Aurevann vannbehandlingsanlegg ble underskrevet 11.12.2020. Avtalen som regulerer driftstjenester knyttet til tilsyn i nedbørsfelt, råvannskvalitet, dammer og øvrige installasjoner ble signert 29.11.2021. Begge avtalene ble gjennomgått med vann og avløp i Bærum kommune 24.05.2024.

Tilnærmet alle kostnader til drift og vedlikehold av Aurevannsanlegget tas inn i regnskapet til ABV og viderefaktureres kvartalsvis uten påslag. Investeringer og store vedlikeholdsoppgaver på Aurevannsanlegget faktureres direkte til kommunen, som tar avskrivningene inn i sitt regnskap.

Vannforbruk i kommunene

Kommunene har lagt ned mye arbeid i lekkasjetetting på nettet. De siste 20 årene har det i kommunene, samlet sett, vært en betydelig nedgang i vannforbruk (ca. 30%) samtidig som folketallet (de som er tilknyttet ABV) har økt med rundt 27%, se graf under. Det er forventet at nedgangen i vannforbruk flater ut rundt 20 millioner m³/år, som følge av at de siste lekkasjene er uforholdsmessig dyre å utbedre og fordi befolkningsvekst medvirker til økt forbruk.

Langvarig tørke og hagevanning påvirker vannforbruket, som vi ser etter den tørre sommeren 2018. I 2022 leverte Aurevannsanlegget vann via Bærum kommune som suppleringsvann for Oslo VAV. I 2023 fikk Asker i perioder drikkevann fra Glitre pga. driftsstans ved Holsfjordanlegget. Dette volumet er ikke tatt med i grafen over.

Overordnede mål

Styret har definert følgende satsingsområder for selskapet:

- ABV skal være oppdatert og ledende innen vannbehandling og vannforsyning og skal kontinuerlig forbedre og optimalisere driften av vannverkene med hovedvekt på sikkerhet, vannkvalitet, bærekraft og økonomi.
- Klima-, miljø- og energikloke valg skal være førende for driften av selskapet, men først etter at sikkerhet- og beredskapsmessige hensyn er vurdert.
- Robust og sikker produksjon av drikkevann i en tid med en annerledes trusselsituasjon og endret klima.
- ABV skal arbeide for et fullrenseanlegg med rentvannmagasin ved Holsfjordanlegget på Kattås, som skal være i drift i 2026. Bærekraft

FN's bærekraftsmål ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Det mest sentrale målet for ABV sin virksomhet er mål 6 om rent vann og gode sanitærforhold. Andre relevante mål er vist under.

Norsk Vann sin bærekraftstrategi for norsk vannbransje fram mot 2030 er forankret i FNs bærekraftsmål. Følgende punkter trekkes fram som relevante for ABV sin virksomhet:

- Godt, nok og sikkert drikkevann.
- Redusere utslipp og bidra til god kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomstene.
- Redusere klimafotavtrykket og bidra til lavutslippssamfunnet.
- Verdiskaping ved gjenvinning og bruk av ressursene i vann, avløpsvann og slam.
- Effektive VA- tjenester og akseptable VA-gebyr.
- Organisering og kompetanse for omstilling og styrke rekrutteringen.

Tilpasning til klimaendringer

Ekstremværet Hans, og nedbøren som kom i etterkant i 2023, medførte at Toverud pumpestasjon ble stengt av beredskapshensyn. Høyt fargetall og turbiditet påvirker i dag fortsatt råvannet og drikkevannsproduksjon ved våre anlegg. Denne hendelsen er i tråd med det man forventer ved klimaendringer, og slike ekstreme nedbørsverdier kan inntreffe oftere. ABV ser i prosjektet Toverud 2050 på hva som bør gjøres videre for å sikre stasjonen i et endret klima.

Til tross for økningen i nedbør vil snøsmeltingen kunne komme tidligere og fordampningen øke, både om våren og sommeren. Dette kan gi større vannforbruk til hagevanning og økt fare for skogbrann. En av ABV sine ansatte vil i 2025 arbeide med en masteroppgave om skogbrann og konsekvenser for råvannskvalitet, slik at vi får økt kunnskap om hvordan en skogbrann påvirker drikkevannsproduksjonen.

Økte temperaturer har gitt en oppvarming av innsjøer nasjonalt og internasjonalt, noe som kan skape gunstigere forhold for mikroorganismer. Dersom temperaturen fortsetter å øke kan råvannskvaliteten også påvirkes negativt ved at sirkulasjonsforhold og -tidspunkt i kilden endres. Det er vanskelig å forutse alle konsekvensene av klimaendringene på vannkildene, og det kan oppstå uforutsette økologiske endringer.

Den observerte økningen i fargetallet i ABV sine råvannskilder er et regionalt fenomen som også er godt dokumentert i Nord-Europa og i nordøstre deler av USA. Hovedårsaken antas å være nedgangen i sur nedbør, kombinert med økt nedbør og

mer stående biomasse i nedbørsfeltene. En fortsatt økning i globale CO₂-utslipp kan forventes, og det må tas høyde for en viss økning i fargetall i årene som kommer. Fremtidige oppgraderinger og investeringer knyttet til drikkevannsforsyning må ta høyde for effektene av klimaendringer.

Klimatilpasning ved Holsfjordanlegget

Holsfjordanlegget har i dag relativt enkel vannbehandling bestående av to desinfiseringstrinn med klor og UV-lysbestråling av råvannet. Innføringen av et tredje rensetrinn, med fjerning av farge og turbiditet i et koagulerings- og filtreringsanlegg, vil være et effektivt tiltak mot fremtidig endringer i råvannskilden. Et slikt anlegg er under prosjektering og bygging på Kattås, og beskrives nærmere i et eget kapittel.

Klimatilpasning ved Aurevannsanlegget

I likhet med flere andre vannbehandlingsanlegg i Norge, har vi erfart at det høye fargetallet reduserer anleggets produksjonskapasitet. Aurevann vannbehandlingsanlegg ble bygget for et fargetall rundt 30, i 1963. Det siste året har fargetallet i snitt vært dobbelt så høyt, og tidvis over 80. Det er begrensede muligheter for videre optimalisering av dagens vannbehandling, og for å komme tilbake til full kapasitet må det gjøres større endringer i vannbehandlingsprosessen.

Bærum kommune planlegger en rehabilitering av dam Aurevann, med ferdigstilling innen utgangen av 2028. I dette prosjektet forventes det at vannstanden i Aurevann må senkes i en lengre periode og at råvannskvaliteten dermed blir forringet. Kommunen har i den forbindelse gjennomført en mulighetsstudie for å vurdere hvordan kapasiteten og renseseffekten ved Aurevann vannbehandlingsanlegg kan sikres under rehabiliteringsarbeidene, og for fremtiden. Et alternativ for å sikre produksjonen ved vannbehandlingsanlegget under damrehabiliteringen er å overføre råvann direkte fra Byvann. Kommunen vurderer om det bør etableres en permanent overføringsledning fra Byvann, for å få en noe bedre råvannskvalitet inn på anlegget i framtiden. Mulighetsstudien foreslår også to ulike løsninger for utvidet vannbehandling, som sikrer tilstrekkelig kapasitet og forsvarlig rensesgrad. Den ene er å etablere et forbehandlingsanlegg som daganlegg ved dammen. Den andre løsningen er å etablere et ultrafiltreringsanlegg (UF-membraner) i tidligere hall for mikrosiler og oson. Valg av utvidet prosessløsning krever ytterligere utredninger. Et pilotanlegg for ultrafiltrering er anskaffet for testkjøring på råvannet i planperioden. Pilotanlegget blir installert inne i dagens vannverk og vil bli driftet av ABV.

Klimafotavtrykk

ABV utarbeider et klimaregnskap for virksomheten, ved bruk av Norsk Vann sin klimakalkulator. Resultatene rapporteres inn i benchmarkingsportalen bedreVANN og til eiere og styret i årlige kvalitetsrapporter. Den største utslippsposten er knyttet til strømforbruk. Vannet fra Holsfjorden løftes ved hjelp av fire pumper ca. 200 m. opp til råvannstunnelen. Herfra renner vannet ved selvføll inn i vannbehandlingsanlegget på Kattås. Det er behov for elektrisk kraft i prosessene for drift av pumper, regulering og instrumentering samt desinfeksjon med UV-bestråling (ca. 1/3 av det totale strømforbruket). I prosjektet Toverud 2050 vurderer ABV ytelsen og effektiviteten til

pumpene på Toverud, sammenlignet med den nyeste pumpe-teknologien i dagens marked. Uredningen gjøres med kompetanse fra NTNU og Universitet i Berlin. Prosjektet ser også på om alternative driftsformer kan gi energieffektivisering.

I forbindelse med renovasjon av dam Aurevann utreder Bærum kommune også muligheter for kraftproduksjon. En permanent overføringsledning fra Byvann, som beskrevet i forrige avsnitt, gir et godt grunnlag for et mikrokraftverk. Dette kan gjøre vannbehandlingsanlegget tilnærmet selvforsynt med kraft.

Fra vannbehandlingsprosessen produseres det vannverksslam som brukes som jordforbedring og erstatning for torv. Dette kan bidra til utslippsreduksjoner i andre sektorer, ettersom uttak av torv fjerner permanente karbonlagre i myrene. Etter oppstart av det nye vannbehandlingsanlegget på Kattås, vil det også produseres vannverksslam herfra. ABV deltar i et svensk-norsk nettverk for vannverksslam, som ser på hvordan dette best mulig kan bli utnyttet som en ressurs. Bærekraft i selve anleggsprosjektet på Kattås sikres ved gjennomføringen av byggherrens miljøoppfølgingsplan, og tilhørende rapportering.

Beskyttelse av råvannskilder

Å sørge for best mulig råvann er en nasjonal, og i stor grad internasjonal målsetning. Drikkevannskilder skal tas hensyn til og sikres i kommunal og regional planlegging, blant annet for å redusere behovet for ressurskrevende vannrensing. Beskyttelsen av råvannskildene bidrar også til bevaring av naturmangfold og et godt vannmiljø.

ABV som vannverkseier er ikke alene om det administrative ansvaret for å forvalte og ivareta drikkevannskildene med nedbørsfelt. Områdene strekker seg geografisk utenfor eierkommunene, i tillegg til at andre regionale og statlige myndigheter regulerer aktiviteter som pågår der. Råvannet sikres best ved et godt samarbeid mellom alle de lokale og regionale offentlige og private aktørene i området. ABV har brukt, og kommer til å bruke, ressurser på høringsprosesser og samarbeid for å best mulig sikre drikkevannsinteressene i våre områder. I tillegg fortsetter aktivitetene med risikobasert prøvetaking for å kontrollere og følge utviklingen i råvannskildene over tid, samt tilsyn i nedbørsfeltene og oppfølging av klausuleringsbestemmelser.

Nedslagsfeltene til Aurevann ligger i beskyttede omgivelser med få direkte forurensningskilder fra menneskelige aktiviteter utover friluftsliv. Rundt Holsfjorden er situasjonen annerledes, med et omfattende nedbørsfelt, variert aktivitet og store pågående infrastrukturprosjekter. Vi har god dialog med byggherre og entreprenør for VAVs anlegg på Vefsrud og nye E16 Bjørum-Skaret. Dette er også tilfellet med Tilsynet for små avløpsanlegg, der Lier er vertskommune, om andre mindre anlegg som kan påvirke råvannsinntaket på Toverud.

Vannforsyning i et regionalt perspektiv

Norsk Vann peker i sin bærekraftstrategi på behovet for regionale vannforsyningsplaner for å sikre en langsiktig og robust vannforsyningsinfrastruktur. Det er ikke noe forvaltningsnivå overordnet kommunene som ivaretar utvikling av felles vannforsynings tiltak over kommunegrensene, og regionalt samarbeid utvikles av kommunen og deres selskap selv. Asker kommune har i dag gjensidig leveringsavtale med Drammen og Glitrevannverket, og Bærum kommune har tilsvarende avtale med Oslo kommune.

ABV samarbeider for tiden med de andre store vannforsyningsaktørene i regionen om en overordnet ROS-analyse for vannforsyningen som et helhetlig system. Initiativtager er Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord. Målet er å opparbeide bedre forståelse for regionens sårbarhet, samt å identifisere tiltak som kan styrke og øke sikkerheten i vannforsyningen. I tillegg bør energibruk, klima/miljø og driftsmessige perspektiver påvirke hvordan drikkevannsforsyningen optimaliseres internt i vest-regionen på sikt.

ABV sin geografiske plassering gjør det naturlig og nødvendig å ha et tett og godt samarbeid med drikkevannsprodusentene i regionen om flere tema. Vi har i lengre tid samarbeidet godt med Oslo VAV, og i felleskap er det gjennomført pilotstudier knyttet til valg av metode for rensing av råvannet i Holsfjorden. Begge organisasjonene valgte Moldeprosessen som vannbehandling, som gir en robust vannbehandling og lavere klimafotavtrykk enn aluminiumsbasert felling og bruk av hydratkalk. Som følge av beredskaps- og forsyningshensyn vil ABV og VAV bygge separate og uavhengige nye vannbehandlingsanlegg. Organisasjonene samarbeider for tiden om farekartlegging av råvannskilden og framtidig prøvetakingsprogram.

Endret sikkerhetspolitisk situasjon

Drikkevannsforsyning er en samfunnskritisk funksjon, og kan være mål for sabotasje. Dagens tilspissede sikkerhetspolitiske situasjon har påvirket trusselbildet i negativ retning, og i Ukraina har vi sett eksempler på hvordan kritisk infrastruktur og vannforsyning målrettet angripes i krig. Etterretningstrusselen ventes også å tilta i årene som kommer, der cyberoperasjoner mot mål i Norge hovedsakelig vil ha informasjonsinnhenting som formål. I tillegg vil målet med enkelte cyberoperasjoner være å skape usikkerhet i samfunnet.

Situasjonen krever både forebyggende arbeid og beredskap. Sentralt i det forebyggende arbeidet er fysisk sikring, økt overvåkenhet hos de ansatte og cybersikkerhet. Beredskapen må også videreutvikles i takt med den raske teknologiske utviklingen. ABV vil fortsette å holde fanen for IKT-sikkerhet høyt, og etterstreber «best practice» innen feltet. Implementering av løsninger for å heve sikkerheten vurderes fortløpende, i tillegg til effektivisering og automatisering av arbeidsmåter og arbeidsprosesser.

Internkontroll og kvalitetssikring

ABV er pliktig til å innføre og utøve internkontroll etter flere lov- og forskriftsverk, med internkontrollforskriften og drikkevannsforskriften som de mest sentrale. Det er utarbeidet et samlet internkontrollsystem som skal ivareta de aktuelle lovene. Dette består av systematiske tiltak som skal sikre at våre aktiviteter planlegges, organiseres, sikres og vedlikeholdes i samsvar med gjeldende krav. De ansatte i ABV medvirker i innføring og utøvelsen av internkontrollen og det utarbeides årlige kvalitetsrapporter til eierkommunene, som dokumenterer kvalitetssikringen av vannkvaliteten. Kvalitetssystemet skal videre sikre at det gjøres beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner i samsvar med lovkravene, tillegg til planlegging og gjennomføring av beredskapsøvelser.

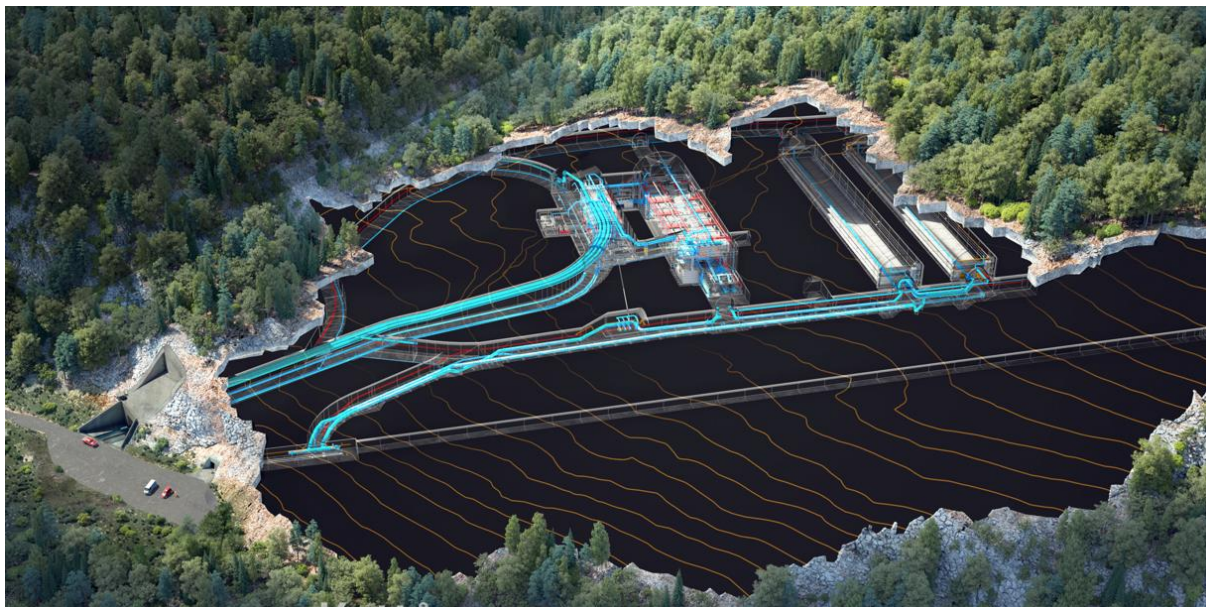
I tiden fram mot oppstart av nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås vil store mengder internkontroll- og FDV-dokumentasjon utarbeides og legges til det eksisterende kvalitetssystemet. ABV innførte i 2022 et web-basert styringssystem for kvalitet og i 2023 en FDV-modul for å legge til rette for utvidelsen. Målet var også å sikre aktiv bruk av systemet i hele organisasjonen. Videre opplæring, medvirkning og tilpassing av systemet må påregnes i planperioden, for å sikre et oppdatert, effektivt og hensiktsmessig system.

Nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås

På grunn av økt fargetall, turbiditet og strengere krav til mikrobiell barriere analyse (MBA) arbeider ABV med å utvide vannbehandlingen ved Holsfjordanlegget med et koagulerings- og filtreringstrinn. Et forprosjekt ble gjennomført i 2018 – 2019 og rapporten ble presentert for ABVs styre 18.02 2019. Representantskapet vedtok anbefaling om etablering av nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden 08.04 2019, og anlegget skal lånefinansieres fullt ut.

ABV skal bygge et vannbehandlingsanlegg som skal levere drikkevann i et generasjonsperspektiv, og styret og representantskapet har besluttet at kvalitet er avgjørende og førende i forhold til kostnad og tid. Etablering av prosjektorganisasjon, anskaffelse av detaljprosjektering, utarbeidelse av konkurransegrunnlag og kontraktinngåelse startet opp i andre halvdel 2019 og kontrakten for detaljprosjektering ble undertegnet med Norconsult etter utøvelse av en opsjon som lå i avtalen relatert til forprosjekt. Anlegget skulle opprinnelig stå ferdig og levere drikkevann på ledningsnettet i løpet av 2025/26, til en kostnad (P50) av 960 millioner kroner, men forsinkelser knyttet til innhenting av nødvendige tillatelser og kostnadsøkninger relatert til pandemiutfordringer, energimarkedet og krig i Europa har bidratt til omtrent ett års forsinkelse og økte kostnader. Et revidert kostnadsestimat med påfølgende usikkerhetsanalyse ble lagt frem i mars 2022. Usikkerhetsanalysen viser da forsinkelse i fremdriften på 12 måneder og første vannleveranse ble estimert til oktober 2026. Kostnadene økte fra opprinnelige 960 millioner kroner (P 50 tall i 2019) til 1680 millioner kroner (P50 tall i 2026 kroner). Markedet for store anlegg og infrastrukturprosjekter i vår region er presset både mht.

fremdrift og kostnadsutvikling og det er usikkerhet knyttet til markedets videre utvikling i perioden. Usikkerhetsanalyser blir gjennomført årlig i første kvartal og resultatet for 2024 viser at kostnadsestimatet (P50 1680 mill. kroner i 2026) og fremdriftsplanen opprettholdes. Den økonomiske siden av å realisere det nye vannbehandlingsanlegget er beskrevet under avsnittet «Kapitalkostnader».

Perspektivtegning av Kattås vannbehandlingsanlegg bygget i fjellet

Drift og organisering

Bemanning

ABV har i dag 18 ansatte, alle i full stilling. Ved årsskiftet 2023/24 var gjennomsnittsalderen 48 år, en reduksjon fra 50 år ved forrige årsskifte. Nedgangen skyldes rekruttering av to nye yngre medarbeidere, samtidig som to ansatte har gått av med pensjon.

ABV sin vaktordning er viktig for å sikre kontinuerlig sikker drift og beredskap ved alle anlegg og lokasjoner. Seks driftsoperatører inngår vaktordningen, der de har hjemmevakt i hver sin syvdagersperiode, i tillegg til normal arbeidstid. Vaktordningen fungerer i dag fint, og ulempene ved å gå vakt kompenseres med en kombinasjon av lønn og fritid. På sikt, når ABV skal drifte to fullrenseanlegg, vil det være behov for å justere vaktordningen. Arbeidet med dette er påbegynt, og gjøres i samarbeid og forståelse med de ansatte i selskapet. Det blir også etter hvert et behov for å erstatte arbeidstakere som går av med pensjon, ettersom 33% av de ansatte er 60 år eller eldre. Selskapet vil derfor jobbe videre med rekruttering med mål om å være 22 ansatte i 2026. En forsvarlig bemanning og arbeidsbelastning skal dermed være sikret i perioden, sammen med god opplæring og tilstrekkelig kompetanseoverføring.

For å beholde kompetanse, bidra til god rekruttering og være en attraktiv arbeidsplass, skal lønns- og arbeidsvilkårene i ABV holdes på et konkurransedyktig nivå. ABV har i utgangspunktet de samme personalordninger som eierkommunene og følger eierkommunene og kommunesektoren mht. justering av lønn, arbeidstid og personalgoder. Det er et mål for ledelsen å øke kvinneandelen i selskapet. Kvinneandelen er pr. i dag er for lav med kun 16% kvinnelige ansatte.

Involvering av ABV sine egne ansatte inn i prosjektet på Kattås fortsetter å være viktig de kommende årene. I perioden fram mot ferdigstillelse av anlegget vil seks til syv medarbeidere arbeide inn i prosjektet, noen helt og de fleste delvis. Det er leid inn konsulenter knyttet til byggherrens prosjektorganisasjon, og denne bemanning vil variere med aktiviteten. Byggherrenes prosjektorganisasjon inngår ikke i denne økonomiplanen.

ABV bidrar til fremtidig rekruttering til bransjen ved å tilby prosjektoppgaver til studenter innenfor faget. I samarbeid med NMBU har syv masterstudenter til nå levert sine vannfaglige oppgaver basert på forsøk gjort ved pilotanlegget på Kattås. ABV har også et godt samarbeid med Bærum kommune, der kommunens traineer fra Norsk Vann hospiterer ved våre anlegg i kortere eller lengre perioder.

ABV organiserer befaringsgrupper for utvalgte grupper av studenter på anleggene, samt Asker og Bærum kommuners ansatte og folkevalgt etter behov og ønsker. Det legges til rette for kurs og videreutdanning for egne ansatte både internt og eksternt, eksempelvis gjennom studier ved Høgskolen Innlandet, NTNU eller NMBU på Ås.

Økonomi

Fordeling av kostnader mellom eierkommunene

Fordeling av kostnader knyttet til renter, avdrag og nye investeringer skal skje etter forholdstallet fastsatt i § 2 (50%) i selskapsavtalen. Fordeling av drifts- og vedlikeholdsutgifter relatert til anlegget fordeles i forhold til målte vannmengder levert til hver av kommunene.

ABV drifter Aurevannsanlegget for Bærum kommune. Drifts- og vedlikeholdsutgifter relatert til dette dekkes fullt ut av Bærum kommune.

Styret i ABV har vedtatt å fordele felleskostnadene og ikke-henførbare timer likt mellom anleggene fra og med regnskapsåret 2014. Dette innebærer at alle kostnader som ikke direkte kan relateres til et av anleggene blir ført på en felles post (avdeling 0). Dette gjelder også timer som blir brukt til administrativt arbeid, kvalitetssikring, fellesmøter og beredskapsarbeid. Den halvparten som belastes Holsfjordanlegget blir så igjen delt etter vannmengde mellom kommunene.

Regnskapet og budsjettet i ABV er bygget opp som et avdelingsregnskap med 5 avdelinger:

Avdeling 0	Felleskostnader
Avdeling 1	Holsfjorden
Avdeling 2	Aurevann
Avdeling 3	Nedslagsfelt
Avdeling 5	Ledningsnett/høydebasseng

Avdelingene faktureres kvartalsvis. Bærum kommune faktureres for avdeling 2 til 5, pluss halvparten av avdeling 0, på én faktura. Bærum sin andel av avdeling 1 (Holsfjorden) basert på uttatt mengde, inklusive Bærums andel av avdeling 0 (felleskostnader), faktureres på en annen faktura. Asker kommune faktureres for sin del av avdeling 1 (Holsfjorden) basert på uttatt mengde, inklusive andel av avdeling 0 (felleskostnader).

Som en del av avtalen mellom Bærum kommune og ABV, er ABV gitt anledning til å fakturere et a-konto-beløp ved årets begynnelse, som i fall det gjøres, skal trekkes fra på den fjerde fakturaen samme år. Ved fakturering av 1. kvartal for året avregnes også selvkost fra foregående år. Et slikt a-konto-beløp er ikke fakturert de tre siste regnskapsårene.

Mengdeavhengige kostnader

Kjemikalieforbruket varierer med råvannskvaliteten. Kjemikalier doseres best mulig i forhold til vannkvalitet og dette medfører varierende kostnader. Nye leveringsavtaler med leverandører av kjemikalier blir lyst ut som offentlige anskaffelser og leveringsavtalene inngås fortrinnsvis med 4 års varighet, med mulighet til forlengelse på ytterligere 1+1 år. Kjemikaliekontraktene er alle indeksregulerte.

Energi i form av strøm er en vesentlig kostnad på Holsfjordanlegget og kan variere mye i løpet av en 4-års periode. ABV har en 2-årig avtale for levering av elektrisk kraft som løper ut 2024. Det er inngått ny avtale for kraftlevering 2025-2026 med to års opsjon. Energikostnadene utgjør 95% av de mengdeavhengige kostnadene for Holsfjordanlegget. Kraftprisene har økt betydelig de siste par årene og utsiktene til å komme tilbake til «normale» kraftpriser slik vi så i perioden fram til 2021 virker å være et godt stykke fram i tid. I forhold til nettleien er det forventet en fortsatt økning da samfunnet blir mer og mer elektrifisert. Det er også en forventning om økt kraftforbruk som følge av etableringen av det nye vannbehandlingsanlegget på Kattås, og økningen er observert allerede i anleggsperioden, da det er et pålegg gjennom politiske vedtak i eierkommunene om at anlegget skal etableres ved benytte 50% fossilfri og 50% utslippsfri energi.

Andre driftskostnader

Dette er utgifter til generelt vedlikehold av maskiner, ventiler, instrumenter, datautstyr, bygninger og utearealer. Spesielt har deler av utstyret på Aurevann oppnådd en alder hvor vi nå ser at vedlikeholdsbehovet øker eller utstyr må skiftes ut. Det må også sikres at Toverud har stabil og sikker drift framover. Dette beskrives videre i avsnittet om vedlikehold. Kostnadene for planlegging og bygging av nytt vannbehandlingsanlegg er tatt ut av ABVs regnskap og lagt til eget prosjektrengnskap.

Lønn

Det gjennomføres lønnsforhandlinger med de ansatte hver høst og lønnsfastsettelsen følger i hovedsak det kommunale oppgjøret. Rekruttering av inntil 4 nye medarbeider kan imidlertid utfordre etablert lønn. ABV skal være konkurransedyktige på lønn og arbeidsvilkår. Fra 2024 er det budsjettet med 20 ansatte i selskapet.

Felleskostnader

Felleskostnader er alle kostnader som går til drift av selskapet som ikke kan henføres til et av anleggene, eksempelvis kontorutstyr, arbeidsklær, regnskap & revisjon, renhold etc. Revisjonstjenester ble lagt ut på anbud i 2022 og revisjonsselskap Deloitte AS vant anbudskonkurransen og ny avtale for perioden 2023 – 2026 er underskrevet. Utover det er det ikke ventet endringer på dette området annet enn prisstigning på 4% pr år.

Kapitalkostnader

I budsjettet fra og med 2018 er utgiftene til nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden tatt ut av ABVs budsjett og lagt til prosjektbudsjettet. Imidlertid er rentekostnadene for opptrukket lånebeløp tatt inn i budsjettet for Avdeling 1 Holsfjorden. Beløpet vil, som oversikten under viser, inngå i kapitalkostnadene og bli fordelt likt mellom eierkommunene.

Ved oppstart av detaljprosjektering av nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås ble det etter anbudskonkurranse inngått en låneavtale med Kommunalbanken og prosjektet kvalifiserte til Grønt lån. Opplåning vil finne sted etter som prosjektet går fremover og prosjektet har i dag en forventet kostnadsramme (P50) på 1680 millioner kroner (2026-kroner) og kostnadsestimatet er basert på revidert kalkyle og usikkerhetsanalyse fra mars 2024. Lånene vil ha p.t. rente fram til anlegget står ferdig i slutten av 2026. Prosjektet har lånt opp 900 millioner kroner ved årsskifte 2023/24 og det er forventet at dette vil økte til 1300 millioner ved overgangen til 2025.

Prosjektets forventet kostnadsramme (P50) er nå sikret lånefinansiert i Kommunalbanken

I «Oversikt over ABVs gjeld og utgifter til renter», vises restgjeld, avdrag og renter for eksisterende lån pr dd, og i tillegg antatt opptrekk av lån til detaljprosjektering og byggingen av fargefjerningsanlegg i planperioden. Anlegget vil sannsynligvis settes i full drift i slutten planperioden, sannsynligvis mot slutten av 2026. Det er derfor inkludert avdrag på optrukket lån og avskrivningsbeløp, samt rentekostnad for året 2027. Summen av renter og avskrivning er budsjettert som kapitalkostnader i planperioden.

Investeringer

I tillegg til nytt vannbehandlingsanlegg på Kattås planlegges følgende investeringer:

Skallsikring/adgangskontroll:

Risikoanalyser, «Forskrift om objektsikkerhet» og krav til sikring satt i drikkevannsforskriften har gjort det klart at det er behov for oppgradering av den ytre sikringen (perimetersikringen) og adgangskontrollen på vannverkene. Dette er et arbeid som gjøres i samarbeid med eierkommunene og som nå er i slutfasen. Fysisk sikring av bygninger og anlegg ble ferdigstilt i 2021 for de prioriterte objektene og fullstendig installasjon og oppgradering på objekter med lavere prioritet ble ferdigstilt i løpet av 2022. Den elektroniske sammenkoblingen av objektene og uttestingen har tatt lenger tid enn estimert og ble bare delvis ferdigstilt i 2023. ABV driver nå med testing av anlegget før det er planlagt overtatt i slutten av 2024. Driftskostnader knyttet til skallsikringen forventes å løpe fra 2025.

ABVs bilpark består av fire dieslbiler, alder varierende fra 2012 til 2023 og tre elektriske kjøretøy fra hhv. 2017 og 2021. Slitasje, alder og miljøprofil avgjør videre utskifting av de eksisterende kjøretøyene. Et nytt firehjulsdrevet kjøretøy, med god trekkraft og bakkeklaring, er tenkt benyttet i hovedsak i nedbørsfeltet og ved beredskapsmessige hendelser, og er lagt inn i planen for 2026. Fortrinnsvis vil et elektrisk kjøretøy med de rette kapasiteter og egenskaper bli valgt, hvis det er tilgjengelig på markedet.

Vedlikehold

Holsfjordanlegget

Dagens eksisterende vannbehandlingsanlegg på Kattås skal beholdes videre som et reserveanlegg når Nye Kattås Vannbehandlingsanlegg er satt i drift. Driftssikkerhet og beredskap på eksisterende anlegg har derfor fortsatt høy prioritet, men omfanget og nytten av vedlikehold og investeringer på dagens anlegg vurderes nå opp mot fremdrift og igangsettelse av det nye vannbehandlingsanlegget.

Driftstiden på UV-anlegget på dagens Holsfjordanlegg viser at UV-lampene må skiftes ut i 2024. Det er imidlertid forventet at de nye lampene vil ha en levetid forbi oppstarten av Nye Kattås vannbehandlingsanlegg og således vil dagens UV-anlegg få redusert driftstid og driftskostnader etter 2026.

For å møte de forskriftmessige kravene til høyspentkompetanse i selskapet har ABV gått til anskaffelse av denne kompetansen gjennom etablering av en rammeavtale med en DSB-godkjent leverandør. Denne avtalen løper til vi eventuelt videreutdanner egne ansatte innenfor dette fagfeltet.

For Toverud pumpestasjon er det iverksatt et prosjektstudium (Toverud 2050), med mål om stabil og sikker drift fram mot 2050. Prosjektet skal avdekke slitasje og avklare omfang og tidspunkt for når utskifting og tyngre vedlikehold vil være nødvendig å gjennomføre. Her inngår det å vurdere forventet levetid til dagens pumper, pumpemotorer, strømforsyningsanlegg samt pumpestasjonens bygningstekniske standard. Pumpene ble satt i drift i 1985 og vil i løpet av fireårsperioden passere 40 års driftstid. Dette er pumper med lang leveringstid og følgelig må disse bestilles i god tid før installasjon. I tillegg til driftssikkerhet vil flomsikring og energiøkonomisering være viktige områder i prosjektet. Helhetlig ROS i Asker og Bærum kommuner viser at brannsikring av Toverud pumpestasjon også må prioriteres.

Følgelig er det satt av 4,5 millioner kroner i investeringsbudsjettet frem til og med 2026. Dette inngår i og er underlagt Toverud 2050. For en nærmere oversikt over de totale kostnader og tidsplan, se tabell under.

Fireårig økonomiplan Holsfjordanlegget									
Juni 2024									
Prosjekt	Sted	Årsak	Stat.	Kat.	Budsj. 2024	Budsj. 2025	Budsj. 2026	Budsj. 2027	Budsj. 2028
INVESTERINGER									
Kto 4093 S-scan instrument (spectrophotometer)	Kat.	L+M	IkPå	L	350 000				
Kjøretøy	Kat	S+M	IkPå	D			800 000		
Forprosjekt oppgradering og vedlikehold Toverud pumpestasjon (Toverud 2050)	Kat	S+M+L	IkPå	B/P	250 000				
Oppgradering Toverud 2050 (bygninger, luke, flom. etc)	Kat	S+M+L	IkPå	B/P	1 000 000	1 500 000	2 000 000		
SUM					1 600 000	1 500 000	2 800 000	0	0
VEDLIKEHOLD									
Bytte UV lamper Kattås (<12.000 t.)	Kat	P+V	IkPå	P	1 000 000				
Utskifting av PLS på Toverud	Tov	L+S+V	L	P	500 000				
Fornye Citect SW og Citect servere, virtuell server(4093)	Kat	S+V	L	P			500 000		
Oppgradering brannsikring Toverud	Tov	S	løp	S	100 000	850 000			
Generell opprusting/vedlikeh. bygninger, skilderhus port	Alle	V	L	B	100 000		200 000	200 000	
SUM					1 700 000	850 000	700 000	200 000	-
STUDIER OG F&U									
Prosjekt alt. koagulanter i Moldeprosess					100 000	100 000			
Studier og F&U i regi av NorskVann	Kat	M+L	IkPå	L + P	500 000	250 000	500 000		
Pilot	Kat	P+L	løp	L + P	100 000	100 000	100 000		
Prosjektbudsjett nytt vannbehandlingsanlegg									
Prosjekteringskost Forprosjekt FFH	Kat	P+L	løp	L + P					
FFH anlegget 1680 mill.	Kat	P+S	IkPå	B +P	400 000 000	280 000 000	55 000 000	0	0
SUM akkum./faktisk					1 318 000 000	1 598 000 000	1 653 000 000		
Vedr. Årsak (Års): M=Miljøhensyn, P=Pålegg fra myndigheter, L=Lønnsomhet/Optimalisering, S=Sikkerhet/Redundans, V=Vedlikehold									
Vedr. Status (Stat): Avsl= Avsluttet, Løp. = Løpende, IkPå = Ikke påbegynt									
Vedr. Kategori (Kat): B=Bygning, P=Prosessutstyr, L=Laboratorie, K=Kontor/Adm, D=Diverse									

Tabell over investeringer og vedlikehold Holsfjordanlegget for perioden 2025 – 2028

Aurevannsanlegget

På Aurevannsanlegget er det redundans på alt utstyr i produksjonslinjen, og vedlikeholdsstrategien er å utnytte utstyrets levetid maksimalt og skifte det ut når det er utslitt og havarerer. På slutten av 1990-tallet ble det gjennomført en omfattende oppgradering av anlegget. Vi ser nå at en del av utstyret som da ble installert nærmer seg slutten av sin levetid, og forventer en økning i behovet for fortløpende utskifting av eldre pumper, omrørere og ventiler. Det er antatt at det må byttes utstyr for til sammen 4,15 millioner kroner i planperioden. Beløpet er heftet med usikkerhet mhp. tidspunkt for utskifting og endringer i kostnadsbildet. Det ventes også behov for utbedringer av drenering, spredegrøfter, veier og bygningsmasse. Dette er kostnadsestimert til totalt 1,85 millioner kroner i planperioden.

UV-lampene i de fire UV-reaktorene på Aurevann ble skiftet ut høsten 2023 etter at de hadde nådd sin maksimale levetid på 14 000 timer. De nye lampene forventes å være i drift frem til medio 2026, og det er satt av 500 000 kroner på vedlikeholdsbudsjettet til dette formålet. Vi ser videre at filtermaterialet forringes med alder og at det må skiftes ut etter ca. 10 år. Utskifting av filtermaterialet er estimert til å bli gjort i slutten av planperioden, når filtermaterialet på filterlinje 1 har blitt brukt i 10 år.

For å forenkle og lette arbeidet med utskifting av filtermasser, tyngre utstyr som ventilasjon og avfuktingsaggregater etc. er det ønskelig å få installert en traverskran i øvre filterhall i planperioden. Fornyelse av nødstrømsanlegget med tilhørende tankanlegg kan bli aktuelt i slutten av perioden.

Bærum kommune planlegger rehabilitering av dam Aurevann, med en overføringsledning for å hente råvann fra Byvann. Det utredes løsninger for utvidet vannbehandling som sikrer tilstrekkelig kapasitet og forsvarlig rensegrad framover. Et pilotanlegg for ultrafiltrering er anskaffet og vil bli driftet av ABV.

Det er også igangsatt et prosjekt relatert til utbedring av de administrative kontorfasilitetene ved Aurevann, slik at de også i fremtiden kan huse alle ansatte i ABV. Dette gjøres i samarbeid med VA i Bærum kommune.

Bærum kommunes prosjekt med damrehabilitering, utredning av nye vannbehandlingstrinn og behov for bygningsmessige arbeider på administrasjonsbygget må ses i sammenheng og koordineres av VA i Bærum kommune som byggherre, i samarbeid med ABV.

Fireårig økonomiplan Aurevann 2025-2028									
Juni 2024									
Prosjekt	Arsak.	Stat.	Kat.	Budsj. 2024	Budsj. 2025	Budsj. 2026	Budsj. 2027	Budsj. 2028	
INVESTERINGER									
Traverskran øvre filterhall	S	Ikpå	S		2 000 000	3 000 000			
Renovering Admbygg m/toaletter og økning av antall kontor plasser, kjøreporter(?)	V	Påb.	D	400 000	2 000 000	500 000			
Prosjektering forfiltrering/flotasjon/ultrafiltrering og rørledning ifm Aurevann oppgrad	MLS	Ikpå	P+L		2 000 000	5 000 000	3 000 000		
Bytte filtermateriale	V+M	Ikpå	P				2 500 000		
Ny nødstrømsgenerator og dieseltank?									2 250 000
Sum investering utenom ABVs regnskap				400 000	6 000 000	8 500 000	5 500 000	2 250 000	
VEDLIKEHOLD									
Bytte/fornye eldre pumper/omrører ved havari, ALS slangepumper (4 stk)	V	L	P	250 000	350 000	850 000	350 000		
Polymeranlegget - Ny styring, magnetventiler og varmtvannsbereidere, reservepumpe						250 000	1 000 000		
Gir til Container				100 000					
Kalkbehandlingen, kalkmater, svanhals					250 000				
Klorrestmåler, online instr.	L+S	Ikpå	P	75 000		250 000			
Kompressor anlegget skiftes/oppgraders, 2 stk. bestilt 24.05.24				250 000					
Bytte UV lamper (14000t)	V+P	Ikpå	P			500 000			
UPS + Switch server rom, inntaksbryter Hovedtavle, 400V/32A kurs for reservekompressor etc.	V+P	Ikpå	P	75 000	350 000				
Splitte hovedtavle og elektrodokumentasjon									800 000
Oppgrad Citect + Spyleprogram Citect (2024)	L+M		P	400 000					
Aurevannfjellanlegg skannes for å lage orienteringsplan, rømningsplan etc, Brann + ref. renovering admbygg.				200 000					
Utbedring Biovac? -(avløpsledning avgjør)	M+S		D		300 000				
Ny detektorsløyfe i 1 etg. Adm. bygg med tilbakemelding på detektorene. I dag finnes kun 1 sløyfe uten tilbakemelding						150 000			
Utvalgte dører i brannceller byttes og resten justeres av låsesmed, avhengig av admbygg oppgrad.						200 000			
Bygninger; div. rehabilitering, skilderhus ,søppelskur, Gjertsenduk ø.tunnel	S V	Ikpå	B	100 000	350 000	250 000	350 000	250 000	
Epoxy maling "grå arealer" i ø. tunnel	V	Ikpå	B	200 000					
Nye avfuktere fjellet/visningsal, UV og krysset ved lukteklokke	V	Ikpå	P		650 000				
Utbedre veier	V	Ikpå	D	150 000		150 000			
Pilot membran ultrafiltrering, drift/vedlikehold				450 000	100 000	100 000	100 000	100 000	
Norsk vann prosjekter, F&U etc., (BARiNOR, SLAMiNOR)				450 000	300 000	300 000	300 000	300 000	
Sum vedlikehold i ABVs regnskap og budsjett				2 700 000	2 650 000	3 000 000	2 100 000	1 450 000	
Bytte/fornye ventiler							2 000 000	1 000 000	
Skifte mengdemålere (24 stk)						1 000 000			
Legge om overløp fra kalktanker 6 og 7, + slamlagertank, spredegt ifm. ombygging adm. bygg?	S	Ikpå	B				300 000		
Reetablering av spredegrøft, flytte kum og etablere slamavskiller ifm. ombygging adm.bygg?	V	Ikpå	P				300 000		
Utbedre svetting fra kalklager	V		B	150 000					
Sum vedlikehold via ABVs regnskap, ikke i budsjett				150 000	0	1 000 000	2 600 000	1 000 000	
Vedr. Årsak (Års): M=Miljøhensyn, P=Pålegg fra myndigheter, L=Lønnsomhet/Optimalisering, S=Sikkerhet/Redundans, V=Vedlikehold									
Vedr. Status (Stat): Avsl= Avsluttet, Løp. = Løpende, Ikpå = Ikke påbegynt									
Vedr. Kategori (Kat): B=Bygning, P=Prosessstyr, L=Laboratorie, K=Kontor/Adm, D=Diverse									

Tabell over investeringer og vedlikehold Aurevannsanlegget 2025 – 202

4års driftsbudsjett for Holsfjordanlegget og Aurevannsanlegget

4års driftsbudsjett for Holsfjordanlegget og Aurevannsanlegget er satt opp med de kunnskaper vi i dag har om fremtidige leveransemengder, prisutvikling og arbeidsbelastning.

Aurevann		2023	2025	2026	2027	2028
		Virkl.	Budsj.	Budsj.	Budsj.	Budsj.
Vannmengde i m ³		8 173 216	8 200 000	8 200 000	8 200 000	8 200 000
Mengdeavhengig produksjonskostnad	1)	8 212 155	7 450 000	7 748 000	8 057 920	8 380 237
Annen direkte produksjonskostnad		2 310 548	2 815 000	2 927 600	3 044 704	3 166 492
Øvrige driftskostnader		1 775 684	3 430 500	3 567 720	3 710 429	3 858 846
1) Felleskostnader - lønn og personal	3)	12 507 337	15 774 750	16 405 740	17 061 970	17 744 448
2) Felleskostnader - øvrige	4)	2 402 788	2 372 750	2 467 660	2 566 366	2 669 021
Sum driftskostnader på avd 2-5		27 208 512	31 843 000	33 116 720	34 441 389	35 819 044
Kostnader på avd 3-5	5)	1 894 759	2 049 371	2 131 346	2 216 600	2 305 264
Planlagte investeringer iflg 4-årsplan via ABV		0	0	0	0	0
Planlagt vedlikehold iflg 4-årsplan via ABV		0	2 650 000	3 000 000	2 100 000	1 450 000
Sum inkl planlagt vdih, ex investeringer		27 208 512	34 493 000	36 116 720	36 541 389	37 269 044

Tabell over driftsbudsjett for Aurevannsanlegget i perioden 2025 - 2028

For Holsfjordanlegget er 4års driftsbudsjett satt opp samlet og pr kommune.

Holsfjorden - samlet		2023	2025	2026	2027	2028
		Virkl.	Budsj.	Budsj.	Budsj.	Budsj.
Vannmengde i m ³		9 232 085	11 200 000	11 200 002	11 200 004	11 200 004
Mengdeavhengig produksjonskostnad	1)	18 244 901	13 065 000	13 587 600	19 131 104	19 896 348
Annen direkte produksjonskostnad		2 710 824	2 365 000	2 459 600	2 557 984	2 660 303
Øvrige produksjonskostnader		2 040 870	3 320 500	3 453 320	3 591 453	3 735 111
Kapitalkost, avskrivning + renter		29 926 640	80 225 249	85 834 599	126 538 124	124 040 624
1) Felleskostnader - lønn og personal	3)	10 669 067	13 437 750	15 975 260	18 614 270	21 358 841
2) Felleskostnader - øvrige	4)	2 402 788	2 372 750	2 467 660	2 566 366	2 669 021
Sum kostnader = inntekter		65 995 090	114 786 249	123 778 039	172 999 302	174 360 249
Planlagt vedlikehold iflg 4-årsplan	8)	0	850 000	700 000	200 000	200 000
Sum inkl planlagt vdih, ex investeringer		65 995 090	115 636 249	124 478 039	173 199 302	174 560 249
Planlagte invest.på Holsfj iflg 4-årsplan felles		3 250 000	1 500 000	2 800 000	0	0

Tabell over de neste fire års samlet driftsbudsjett for Holsfjordanlegget 2025 – 2028.

Holsfjorden Bærums andel		2023	2025	2026	2027	2028
		Virkl.	Budsj.	Budsj.	Budsj.	Budsj.
Vannmengde i m ³		5 000 000	5 000 000	5 000 001	5 000 002	5 000 002
Mengdeavhengig produksjonskostnad	1)	8 145 045	5 832 589	6 065 893	8 540 671	8 882 298
Annen direkte produksjonskostnad		1 210 189	1 055 804	1 098 036	1 141 957	1 187 635
Øvrige driftskostnader		911 103	1 482 366	1 541 661	1 603 327	1 667 460
Kapitalkost, avskrivning + renter		14 963 320	40 112 625	42 917 300	63 269 062	62 020 312
1) Felleskostnader - lønn og personal	3)	4 762 976	5 998 996	7 131 813	8 309 942	9 535 197
2) Felleskostnader - øvrige	4)	1 072 673	1 059 263	1 101 634	1 145 699	1 191 527
Sum kostnader = inntekter		31 065 307	55 541 642	59 856 335	84 010 659	84 484 430
Planlagt vedlikehold iflg 4-årsplan	8)	0	354 167	291 667	83 333	83 333
Sum inkl planlagt vdhl, ex investeringer		31 065 307	55 895 809	60 148 002	84 093 993	84 567 764

Holsfjorden Askers andel		2023	2025	2026	2027	2028
		Virkl.	Budsj.	Budsj.	Budsj.	Budsj.
Vannmengde i m ³		6 200 000	6 200 000	6 200 001	6 200 002	6 200 002
Mengdeavhengig produksjonskostnad	1)	10 099 856	7 232 411	7 521 707	10 590 433	11 014 050
Annen direkte produksjonskostnad		1 500 635	1 309 196	1 361 564	1 416 027	1 472 668
Øvrige produksjonskostnader		1 129 767	1 838 134	1 911 659	1 988 126	2 067 651
Kapitalkost, avskrivning + renter		14 963 320	40 112 625	42 917 300	63 269 062	62 020 312
1) Felleskostnader - lønn og personal	3)	5 906 091	7 438 754	8 843 448	10 304 328	11 823 644
2) Felleskostnader - øvrige	4)	1 330 115	1 313 487	1 366 026	1 420 667	1 477 494
Sum kostnader = inntekter		34 929 783	59 244 607	63 921 704	88 988 643	89 875 819
Planlagt vedlikehold iflg 4-årsplan	8)	0	495 833	408 333	116 667	116 667
Sum inkl planlagt vdhl, ex investeringer		34 929 783	59 740 440	64 330 037	89 105 309	89 992 485

Tabell 4års driftsbudsjett for Holsfjordanlegget fordelt på hhv. Bærum og Asker kommune.

Oversikt over gjeld og finanskostnader for perioden 2025 til 2028 i ABV.

Oversikt over ABVs gjeld og utgifter til renter i planperioden.		2023	2025	2026	2027	2028
		Virkl.	Budsj.	Budsj.	Budsj.	Budsj.
Gjeld pr d.d., beløp = IB	9)	374 308 320	1 311 724 980	1 585 424 980	1 634 124 980	1 578 624 980
Årlig avdrag	9)	6 283 340	-6 300 000	-6 300 000	-55 500 000	-55 500 000
Årlig netto rentekost	9)	21 591 434	65 901 249	79 586 249		
Låneopptrekk til FFH, beløp = UB		550 000 000	280 000 000	55 000 000	0	0
Årets rentekost til opptrukket FFH - lån	10)	10 092 364	9 324 000	1 648 350	0	0
Samlet nåværende og ny gjeld, beløp = UB		918 024 980	1 585 424 980	1 634 124 980	1 578 624 980	1 523 124 980
Samlet rentekost for nåv. og ny gjeld		31 683 798	75 225 249	81 234 599	71 038 124	68 540 624
Avskrivning		3 745 438	5 000 000	4 600 000	55 500 000	55 500 000

1) Etter 2024: 4,0% prisstigning i året, pluss korrigert for mengde.
 3) Her er lagt en økning på 4% videre.
 4) Etter 2024, økning på 4% hvert år
 5) Nedbørsfelt og utestasjoner Bærum kom.
 8) Andel av planlagt vedlikehold etter 4-årsplan er fordelt etter vannmengde
 9) Samlet gjeld etablert før 1/1 2018.
 10) Renter 5% av 2/3 av UB (effektiv rente pr juni. 2024= 5,5%) - renteinntekt
 KPI konsumprisindeks for 2024 (5%), 2026 (4%)

Tabell over selskapets gjeld og avskrivninger i perioden 2025 – 2028, samt virkelig 2023.

Aurevann, 9. september 2024, Trude Movig/Hans Erik Lie

Vedlegg: Selskapsavtalen

Selskapsavtale for Asker og Bærum Vannverk IKS

§ 1

Selskapets navn er Asker og Bærum Vannverk IKS.

Selskapets forretningskontor er i Bærum kommune.

§ 2

Selskapet eies av Asker kommune (org. nummer 920 125 298) og Bærum kommune (org. nummer 935 478 715).

Deltakernes eierandeler er fordelt med 50 % på hver.

Deltakerne er ikke forpliktet til å gjøre innskudd i selskapet i større utstrekning enn det som følger av selskapsavtalen.

§ 3

Selskapets formål er å forestå anlegg og drift av et felles vannverk med Holsfjorden som vannkilde, herunder administrere og forvalte deltakernes interesser og rettigheter knyttet til beskyttelse og bruk av vannressursene i Holsfjorden.

Hver av deltakerne har rett til å utnytte den andel av vannverkets totale kapasitet ved Holsfjorden som tilsvarer sin eierandel.

Som ledd i oppfyllelsen av formålet skal selskapet:

- foreta de investeringer og utbygginger som er nødvendige for å tilfredsstille de hygieniske krav som ellers pålegges fra myndighetene eller som selskapet finner nødvendig
- foreta de investeringer og utbygginger som er nødvendige for å tilfredsstille de elektroniske og fysiske bygningsmessige sikringskrav som ellers pålegges fra myndighetene eller som selskapet finner nødvendig
- foreta de investeringer som finnes nødvendig for å drive virksomheten på en mest mulig hensiktsmessige og regningsvarende måte ut fra deltakerkommunenes konkrete ønsker og behov
- ha mulighet til å påta seg drift av andre selskapers eller kommuners vannforsyningsanlegg

Selskapet skal ikke drives med fortjeneste over tid.

§ 4

Selskapets kostnader skal beregnes etter selvkostprinsippet i tråd med den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Fordeling av kostnader knyttet til renter, avdrag og nye investeringer på den enkelte deltaker skal skje etter forholdstallet fastsatt i § 2.

Fordeling av drifts- og vedlikeholdsutgifter relatert til anlegget i Holsfjorden fordeles i forhold til målte vannmengder levert til hver av kommunene.

Dersom selskapet påtar seg driften av andre kommuner eller selskapers vannforsyningsanlegg, skal drifts- og vedlikeholdsutgifter relatert til dette dekkes fullt ut av angjeldende kommune eller selskap.

§ 5

Selskapet ledes av et representantskap.

Representantskapet består av to medlemmer, ett medlem fra hver eierkommune som hver har to personlige varamedlemmer.

Kommunestyrene i hver av deltakerkommunene velger ett medlem og to varamedlemmer til representantskapet.

Representantskapet velger selv sin leder. Ledervervet skal alternere mellom deltakerne annet hvert år.

Representantskapet fungerer til nytt representantskap er valgt og konstituert.

§ 6

Representantskapets leder innkaller til møte når det er nødvendig for behandling av saker som etter lov eller selskapsavtale skal behandles av representantskapet, og ellers når det er nødvendig for behandling av en bestemt sak. Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når styret, revisor eller en av representantskapets medlemmer krever det.

Innkalling til møte skal normalt skje med minst seks (6) ukers varsel og skal inneholde saksliste.

Representantskapet skal gjøre vedtak i de saker som selskapsavtalen bestemmer eller som styret legger frem for det.

Representantskapet skal:

- velge styremedlemmer med varamedlemmer
- velge styrets leder og nestleder
- vedta selskapets mål og økonomiplan
- vedta budsjett og regnskap
- gjøre eventuelle vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller større kapitalgjenstander
- gjøre vedtak om å foreta investeringer som er vesentlig betydning for selskapet eller en eller begge deltakere
- velge/ansette revisor

- fastsette godtgjørelse til styrets medlemmer og leder, og til representantskapets medlemmer og leder

Representantskapet er beslutningsdyktig når begge deltakerne er representert.

Representantskapsmedlemmene har 1 stemme hver. Vedtak gjøres med vanlig flertall av de stemmer som er avgitt. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

Beslutninger om å delta i andre selskaper, om å anvende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander eller om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller for en eller begge deltakere, krever enstemmighet.

Saker som ikke er meddelt representantskapet etter de regler som følger av innkalling i selskapsavtalen, kan bare behandles når begge tilstedeværende representantskapsmedlemmer samtykker.

Det skal føres protokoll fra møtene. Protokollen skal underskrives av begge tilstedeværende representantskapsmedlemmer.

Representantskapets møter er åpne. Om ikke representantskapet for den enkelte sak bestemmer noe annet, har styrets medlemmer og daglig leder rett til å være til stede og til å uttale seg. Styrets leder og daglig leder har plikt til å være til stede med mindre det er åpenbart unødvendig, eller det foreligger gyldig forfall.

§ 7

Selskapet skal ha et styre med 6 medlemmer og 4 varamedlemmer, halvparten fra hver av deltakerne. Styremedlemmene/varamedlemmene velges for 4 år, med mulighet til gjenvalg.

Vervet som styrets leder og nestleder skal alternere mellom deltakerne annethvert år.

§ 8

Styret avholder møter når styreleder bestemmer det eller når det blir krevd av minst halvparten av styremedlemmene.

Innkalling til møte skal normalt skje med minst 5 dagers varsel og skal inneholde sakliste.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede.

Vedtak gjøres med vanlig flertall av de stemmer som er avgitt. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

Saker som ikke er meddelt styret etter de regler som følger av innkalling i selskapsavtalen, kan bare behandles når hele styret samtykker.

Styret utøver all myndighet som ikke er lagt til representantskapet.

Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Styre skal:

- føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten
- utarbeide forslag til budsjett, økonomiplan, årsrapport og regnskap i revidert stand til representantskapet
- avgi innstilling til representantskapet
- vedta selskapets organisasjonsplan
- treffe vedtak om låneopptak innenfor den lånefullmakt som til enhver tid foreligger
- ansette/avskjedige selskapets ansatte og fastsette deres lønn og arbeidsforhold, i den utstrekning dette ikke er delegert til daglig leder

Det skal føres protokoll fra møtene. Protokollen skal underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer.

Representantskapets medlemmer har rett til å være til stede, og til å uttale seg.

Kommunedirektørene selv eller dennes stedfortreder har rett til å være til stede.

Styret fungerer til nytt styre er valgt og konstituert.

§ 9

Selskapet skal ha en daglig leder. Daglig leder ansettes av styret.

Daglig leder forestår den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

Daglig leder skal avgi innstilling til styret.

Daglig ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Slike saker kan den daglige leder bare avgjøre når styret i den enkelte sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall snarest mulig underrettes om saken.

§ 10

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma. Styret kan gi styremedlem eller daglig leder rett til å tegne selskapets firma og kan bestemme at de som har slik rett, må utøve den i fellesskap.

Daglig leder representerer selskapet utad i saker som faller inn under dennes myndighet.

§ 11

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår. Årsbudsjettet skal settes opp slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultat av driften.

Er det grunn til å anta at det blir vesentlig svikt i inntektene eller en vesentlig økning i utgiftene i forhold til budsjettet, skal selskapets styre straks gi melding om forholdet til representantskapets medlemmer. Representantskapets leder skal sørge for at det avholdes møte i representantskapet til behandling av saken. På møtet skal styret redegjøre for grunnen til budsjettavviket og legge frem forslag til revidert budsjett.

Representantskapet skal en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Den skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i denne perioden. I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og garantiansvar, og over utgifter til renter og avdrag i planperioden.

§ 12

Om inhabilitet for selskapets ansatte og medlemmer av selskapets styrende organer gjelder kommuneloven § 13-3 og § 11-10 tilsvarende.

§ 13

Selskapet kan ta opp lån, og eventuelt pantsette selskapets eiendeler for gjennomføring av investeringer, såfremt den samlede lånegjelden ikke overstiger 2100 mill. kroner og ingen av deltakerne motsetter seg det.

Deltakerne er utad primært solidarisk, sekundært pro rata ansvarlig for de lån selskapet opptar.

Deltakernes garantiansvar for selskapets samlede gjeld fordeler seg innad i forhold til eierandelen.

§ 14

Selskapet kan bygge opp egenkapital/fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital.

Fondsoppbygging skal stå i forhold til selskapets oppgaver og forpliktelser, og være innenfor det selvkostprinsippet tillater.

Styret kan ikke delegere til daglig leder å vedta bruk av egenkapital/fond.

§ 15

Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven.

Representantskapet velger selskapets revisor.

§ 16

Deltakers selskapsandel kan bare overdras til ny deltaker med samtykke fra den andre deltakeren.

§ 17

Den enkelte deltaker kan med 3 års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette.

Den enkelte deltaker kan tre ut med øyeblikkelig virkning dersom deltakerens rett er blitt krenket ved vesentlig mislighold av selskapsforholdet.

Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp. Utløsningssummen kan overstige verdien av deltakerens innskudd.

Er deltakerens andel negativ, er dette deltakerens tap som skal innbetales.

Utløsningssummen skal utbetales straks.

§ 18

Selskapet kan oppløses dersom deltakerne er enige om det.

Oppløsning av selskapet må godkjennes av departementet, som kan gi nærmere bestemmelser om avviklingen.

Dersom departementet samtykker i oppløsning, skal representantskapet oppnevne et avviklingsstyre som skal gjennomføre avviklingen innen den frist representantskapet fastsetter. Selskapets styre trer ut av funksjon når avviklingsstyre er valgt.

§ 19

Tvist i anledningen av denne selskapsavtalen skal søkes løst gjennom forhandlinger mellom partene.

Fører ikke det frem, avgjøres tvister mellom partene etter norsk rett. Asker og Bærum tingrett vedtas som verneting.

§ 20

Endringer av selskapsavtalen kan gjøres av et enstemmig representantskap, bortsett fra §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13 og 20, som også krever vedtak i deltakernes kommunestyre.

§ 21

For øvrig gjelder lov om interkommunale selskaper slik denne til enhver tid lyder, og så langt den passer.

Denne selskapsavtale er utferdiget i to eksemplarer, ett til hver av deltakerne.

Asker...^{29/5}..... 2024

Lene Conradi - ordfører
for Asker kommune

Sandvika...^{3.6}..... 2024

Lisbeth Hammer Krog - ordfører
for Bærum kommune

ORDFØREREN

Til medlemmene i representantskapet for
Asker og Bærum Vannverk IKS

sak nr. 16-2024

SAKSFREMLEGG

Godkjent av: Styreleder ABV
Saksbehandler: Hans Erik Lie

Dato: 31.10.2024

Budsjett 2025.

Styret i ABV anbefaler ABVs representantskapet å fatte slikt vedtak:

1.	Budsjett for 2025 vedtas
-----------	---------------------------------

Sammendrag.

ABVs budsjett for 2025 er satt opp med de kunnskaper vi i dag har om leveransemengder, prisutvikling og arbeidsbelastning

Mengdeavhengige kostnader i 2025 budsjettet for Avd 1 er redusert med 30 % ift. budsjettet for 2024 og de samlede driftskostnadene er redusert med 8% i forhold til 2024 budsjettet. Dette skyldes i all hovedsak forventninger til reduserte kraftutgifter.

Budsjett for mengdeavhengige kostnader for avdeling 2-5 (Aurevann og nedslagsfelt/utestasjoner) er redusert 8% ned i forhold til budsjettet for 2024 som tilskrives forventninger om reduserte kraftkostnader. De totale driftsutgiftene er forventet å øke med 3% i forhold til 2024 budsjettet.

Felleskostnader, lønn og personal øker med 5%, og det er lagt inn 19 ansatte i budsjettet.

Finanskostnadene øker som følge av økt låneopptak, og det er forventet at lånerenten reduseres marginalt i 2025.

Gry Nergård
Styreleder

Vedlegg:
Budsjett 2025 med selvkostkalkyle

Selvkostberegning og budsjett for Holsfjorden 2025

Asker og Bærum Vannverk IKS	Budsjett totalt				
	Regnskap Holsfj.	Budsjett Holsfj.	Holsfjorden	Aurevann	Summert
	31.12.2023	2024_rev.	2025	2025	2025
Inntekter Asker kommune avd. 1 (6,2 mil m3)	36 996 143	51 430 552	59 244 607	0	59 244 607
Inntekter Bærum kommune avd. 1 (5 mill m3)	34 357 898	47 344 638	55 541 642	31 843 000	87 384 642
Andre driftsinntekter	0	0			0
Sum driftsinntekter	71 354 041	98 775 190	114 786 249	31 843 000	146 629 249
Mengdeavhengig produksjonskostnad	18 244 901	18 825 000	13 065 000	7 450 000	20 515 000
Annen direkte produksjonskostnad	2 710 824	3 635 000	2 365 000	2 815 000	5 180 000
Øvrige driftskostnader	2 040 870	1 680 500	3 320 500	3 430 500	6 751 000
Avskrivninger	3 754 438	5 000 000	5 000 000	0	5 000 000
Renter + F&U til forprosjekt FFH	0	0	0	0	0
1) Felleskostnader - lønn og personal	10 669 067	11 720 940	13 437 750	15 774 750	29 212 500
2) Felleskostnader - øvrige	2 402 788	2 273 750	2 372 750	2 372 750	4 745 500
Sum driftskostnader	39 822 888	43 135 190	39 561 000	31 843 000	71 404 000
					0
Driftsresultat	31 531 153	55 640 000	75 225 249	0	75 225 249
					0
Renteinntekter	5 511 761	6 000 000	0		0
Rentekostnader	31 683 963	61 640 000	75 225 249		75 225 249
Netto finansposter	26 172 202	55 640 000	75 225 249		75 225 249
Resultat før skatt	5 358 951	0	0		0
Årsresultat	5 358 951	0	0		0
3 årig Statsobligasjonsrente +1					
5 årig swaprente +0,5	4,296 %	4,30 %	4,30 %		
Restverdi anleggsmidler 1.1	404 793 370	734 392 034	1 129 392 034		
Investeringer i rapporteringsåret	333 310 234	400 000 000	280 000 000		
Avskrivninger i rapporteringsåret	3 754 438	5 000 000	5 000 000		
Restverdi 31/12	734 392 034	1 129 392 034	1 404 392 034		
Kalkulatorisk rente (alternativkostnad)	24 469 702	40 071 357	54 476 357		
Selvkost = makspris (gebyrgrunnlag)	64 213 043	83 206 547	94 037 357		
Over/under (finansielt resultat)	7 140 998	15 568 643	20 748 892		
Budsjett 2025 bygger på følgende mengder: Asker 6,200 000 m3, Bærum 5 000 000 m3				8 200 000 m3	19 400 000

Til medlemmene i representantskapet for
Asker og Bærum Vannverk IKS

Sak nr. 17-2024

SAKSFREMLEGG

Godkjent av: Styreleder ABV
Saksbehandler: Hans Erik Lie

Dato: 31.10.2024

Status driften og orientering om prosjektet Nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden

Styret i ABV anbefaler representantskapet å fatte slikt vedtak:

1.	Informasjon og status om driften og prosjektet Nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden tas til orientering
-----------	--

Det vil bli gitt generell orientering og presentasjon om prosjektet Nytt vannbehandlingsanlegg Holsfjorden i møtet.

Gry Nergård
Styreleder

Saksframlegg

Arkivsak
24/16986-1

Saksbehandler
Inger-Lise Gjesdal

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.10.2024

Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Hurum Energi AS 23. oktober 2024

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar innkallingen til ekstraordinær generalforsamling til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune på generalforsamlingen.
3. Sak 6 og 7 i innkallingen utsettes til kommunestyret har behandlet egen sak om konvertering av ansvarlig lån til egenkapital.

1. Sammendrag

Styreleder i Hurum Energi AS har innkalt til ekstraordinær generalforsamling i selskapet 23. oktober 2024. Innkallingen ligger vedlagt saken.

Kommunedirektøren mener sak 6 og sak 7 i innkallingen krever forutgående behandling av kommunestyret, da sakene dreier seg om å gjøre om et ansvarlig lån til aksjekapital. Kommunedirektøren anbefaler derfor at generalforsamlingen utsetter behandlingen av disse to sakene.

Kommunedirektøren anbefaler at generalforsamlingen vedtar styrets forslag i sak 5 om utbytte på 2,025 mill. kroner.

2. Bakgrunn for saken

Styreleder i Hurum Energi AS har innkalt til ekstraordinær generalforsamling i selskapet 23. oktober 2024.

3. Saksopplysninger

Saker til behandling:

- Sak 5 Tilleggsutbytte regnskapsåret 2023

Formannskapet behandlet innkalling til generalforsamling 25. juni 2024 i sak 101/24 og fattet følgende vedtak:

- *Formannskapet forventer at selskapet gir ordinært utbytte for 2024*
- *Formannskapet forutsetter at selskapet innretter budsjett for 2025 på en slik måte at det legges opp til å gi ordinært utbytte*

Asker kommune budsjetterer årlig med et utbytte fra selskapet på 5,5 mill. kroner. I forbindelse med kommunestyrets budsjettbehandling for 2024 ble det vedtatt å anmode selskapet om et ekstraordinært utbytte på 7. mill. kroner. Styreleder i selskapet har orientert formannskapet om at et ekstraordinært utbytte på 7. mill. kroner er krevende.

Styret foreslår overfor generalforsamlingen å utbetale et utbytte på 2,025 mill. kroner, som skal belastes annen egenkapital.

	Forslag fra styret	Budsjett Asker kommune 2024	HP 2025
Utbytte for regnskapsåret 2023	2,025 mill. kroner	12,5 mill. kroner	5,5 mill. kroner

Asker kommune mottar renteinntekter fra selskapet, på grunn av et løpende ansvarlig lån på 50 mill. kroner. Rentene for lånet skal betales, uavhengig av selskapets resultat. Renteinntektene inngår derfor ikke i kommunens budsjetterte utbytte fra selskapet.

- Sak 6 Kapitalforhøyelse

Hurum Energi AS har i dag et ansvarlig lån på 50,0 mill. kroner til Asker kommune. Lånet er avdragsfritt. Låneavtalen ble inngått 05.08.2002 med Hurum kommune. Vilårene i avtalen ble senest revidert i 2012. Hurum Energi AS betaler årlig renter avtalt til 6 måneder NIBOR, med et påslag på 2%. Rentene skal utbetales uavhengig av oppnådd resultat.

En omgjøring av kommunens lån til Hurum Energi AS til aksjekapital vil etter kommunedirektørens mening kreve en godkjenning fra kommunestyret.

Generalforsamlingen bør derfor enten utsette å behandle sak 6, eller behandle saken med forbehold om kommunestyrets etterfølgende godkjenning.

- Sak 7 Endring av vedtekter

Dersom generalforsamlingen vedtar å gjennomføre en kapitalforhøyelse i selskapet, må § 4 om Aksjekapital i selskapets vedtekter endres i samsvar med dette.

Saken bør enten utsettes, eller behandles av generalforsamlingen med forbehold om kommunestyrets vedtak i saken om omgjøring av lån til egenkapital.

4. Kommunedirektørens vurdering

Hurum Energi AS er et rent kommersielt selskap og en finansiell plassering for Asker kommune, med forventninger til avkastning (utbytte) på investert kapital. Det har ikke vært utdelt utbytte fra Hurum Energi AS de siste årene, og kommunedirektøren er derfor positiv til at selskapet nå foreslår å utbetale utbytte for regnskapsåret 2023.

Det ansvarlige lånet mellom Hurum Energi AS og kommunen ble i sin tid etablert for at Hurum kommune skulle ha forutsigbarhet med hensyn til avkastningen på egenkapitalen de hadde investert i selskapet. Egenkapital ble derfor gjort om til et ansvarlig lån. Dersom lånet nå konverteres tilbake til egenkapital, vil kommunen ikke være sikret at det beløpet vi i dag mottar som renteinntekter kompenseres med tilsvarende økt årlig utbytte.

5. Konklusjon

En kapitalforhøyelse i Hurum Energi AS, slik styret foreslår, innebærer en konvertering av et ansvarlig lån på 50. mill. kroner til egenkapital. Dette krever etter kommunedirektørens mening en behandling i kommunestyret. Saken bør klargjøre i hvilken grad en slik disposisjon eventuelt medfører økt risiko for tap for kommunen.

Kommunedirektøren anbefaler at generalforsamlingen utsetter å behandle sak 6 og sak 7 i innkallingen.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Sakspapirer ekstraordinær generalforsamling Hurum Energi 23.oktober 2024

Saksprotokoll

Arivsak
24/16986

Saksbehandler
Inger-Lise Gjesdal

Behandlet av
1 Formannskapet

Møtedato **Saksnr.**
22.10.2024 151/24

Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Hurum Energi AS 23. oktober 2024

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.10.2024 sak 151/24

Behandling

Håvard Vestgren (H) foreslo følgende alternativ til innstillingens punkt 3, på vegne av H,FrP,V,KrF,A:

Generalforsamlingen behandler sak 6 og 7, men det tas forbehold om kommunestyrets vedtak i egen sak om konvertering av ansvarlig lån til egenkapital. (Kommunestyret vil ikke være bundet av generalforsamlingens eventuelle vedtak i sakene)

Innstillingens punkter 1 og 2 ble enstemmig vedtatt.

Vestgrens forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet tar innkallingen til ekstraordinær generalforsamling til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune på generalforsamlingen.
3. Generalforsamlingen behandler sak 6 og 7, men det tas forbehold om kommunestyrets vedtak i egen sak om konvertering av ansvarlig lån til egenkapital. (Kommunestyret vil ikke være bundet av generalforsamlingens eventuelle vedtak i sakene)

Til generalforsamlingen i Hurum Energi AS

Det innkalles herved til ekstraordinær generalforsamling:

Tidspunkt: Onsdag 23. oktober 2024, per e-post

Ekstraordinær generalforsamling blir gjennomført etter reglene for forenklet generalforsamling etter aksjelovene § 5-7.

Dagsorden:

1. Registrering.
2. Valg av møteleder.
3. Valg av to personer til å undertegne protokollen.
4. Godkjenning av innkallingen og dagsorden.
5. Tilleggsutbytte regnskapsåret 2023
6. Kapitalforhøyelse
7. Endring av vedtekter

Tofte, 8.oktober 2024

Hurum Energi AS

Petter Jansen
Styreleder

Vedlegg:

Vedlegg 1: Sak 5: Tilleggsutbytte regnskapsåret 2023

Vedlegg 2: Sak 6: Kapitalforhøyelse

Vedlegg 3: Sak 7: Endring av vedtekter

Sak 5 Tilleggsutbytte regnskapsåret 2023

Det har vært dialog mellom administrasjonen i Asker kommune og Hurum Energi AS, hvor det anmodes om at styret i Hurum Energi AS etterkommer eiers krav om utbytte.

Det er fra tidligere etablert et ansvarlig lån for å sikre Hurum kommune en forutsigbar avkastning. I 2024 vil det til sammen bli utbetalt kr. 3 425 000 i renter på ansvarlig lån. I tillegg foreslås det at det utbetales et tilleggsutbytte på kr. 2 025 000 med grunnlag i sist fastsatte årsregnskap slik at det utbetales til sammen 5,5 MNOK fra Hurum Energi til Asker kommune i 2024.

Grunnlaget for et tilleggsutbytte er sist fastsatte årsregnskap som er årsregnskapet for 2023. Styret har vurdert utdelingsforslaget som hensiktsmessig og at selskapet fortsatt vil ha en forsvarlig egenkapital og likviditet etter utdelingen.

Egenkapitalandelen for Hurum Energi AS pr. 31.12.2023 var på 53,7 % og for konsernet 32,1 %. Etter et tilleggsutbytte på 2,025 MNOK som belastes annen opptjent egenkapital vil egenkapitalandelen for Hurum Energi bli på 52,1 % og for konsernet 30,7 %.

Kravet fra Danske Bank er at bokført egenkapitalandel skal for konsernet være minimum 25 %.

Forslag til vedtak:

Styret i Hurum Energi AS foreslår et tilleggsutbytte på 2,025 MNOK som belastes annen opptjent egenkapital.

Sak 6 Kapitalforhøyelse

Begrunnelse for kapitalforhøyelsen

Hurum Energi AS ønsker å rydde opp i kapitalstrukturen slik at all kapitalinnskudd fra Asker kommune er registrert som egenkapital.

Selskapets finansielle stilling

Hurum Energi AS er morselskapet i konsernet og hovedaktiviteten er å selge administrative tjenester til sine datterselskap.

Egenkapitalandelen for Hurum Energi AS pr. 31.12.2023 er 53,7 % og for konsernet 32,1 %.

Beskrivelse av kapitalforhøyelse

Styret i Hurum Energi AS foreslår at det foretas en kapitalforhøyelse i Hurum Energi AS ved å konvertere det ansvarlige lånet på kr. 50.000.000 fra Asker kommune til egenkapital. Det foreslås at aksjekapitalen økes med kr. 25 000 000,00. Aksjenes pålydende økes med kr. 25 000,00 og antall aksjer er uendret med 1 000 aksjer. For hver aksje skal det betales kr. 50 000,00. Samlet kapitalforhøyelse blir da på kr. 50.000.000.

Aksjene vil bli tegnet av Asker kommune.

Forslag til vedtak:

Styret i Hurum Energi foreslår gjeldskonvertering og kapitalforhøyels slik den er beskrevet.

Sak 7 Endring av vedtekter

I forbindelse med kapitalforhøyelsen, sak 6 Kapitalforhøyelse, må § 4 i selskapets vedtekter endres. Aksjekapitalen økes med kr. 25 000 000. Aksjenes pålydende økes med kr. 25 000 og antall aksjer er uendret med 1 000 aksjer.

Gjeldende §4:

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr 10 000 000 fordelt på 1 000 aksjer à kr 10 000, fullt innbetalt og lydende på navn.

Etter endringen vil § 4 være som følger:

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på NOK 35 000 000 fordelt på 1 000 aksjer, hver pålydende NOK 35 000.

Forslag til vedtak:

Styret i Hurum Energi foreslår at endringen av selskapets vedtekter §4 Aksjekapital godkjennes.

Politisk tilleggsnotat

Vår referanse
24/16986-3

Vår saksbehandler
Inger-Lise Gjesdal

Dato
21.10.2024

Til: Ordfører

Fra: Kommunedirektør

Tilleggsnotat lagt til 21.10.24 - Ansvarlig lån mellom Hurum Energi AS og Asker kommune

Lån mellom Hurum Energi AS og Asker kommune ble i sin tid etablert for at Hurum kommune skulle ha en forutsigbarhet med hensyn til avkastning ved at noe av egenkapitalen i selskapet ble gjort om til et ansvarlig lån.

I avtalen fra 2002 står det at det er inngått et ansvarlig lån på 50 mill. kroner. Lånet er avdragsfritt og rentesatsen på lånet er 7 %. Partene har rett til å kreve forhandlinger om endring av rente hvert annet år. I 2013 ble betingelsene reforhandlet og renten ble endret fra 7 % til 6 mnd. NIBOR + 2 %.

Hurum Energi AS ønsker å rydde opp i kapitalstrukturen slik at all kapitalinnskudd fra Asker kommune er registrert som egenkapital.

En slik endring krever et vedtak i kommunestyret. Kommunedirektøren kommer tilbake med sak til kommunestyrets møte den 12. november for behandling av en omgjøring av kommunens lån til aksjekapital.

Vedlagt følger låneavtalen fra 05.08.2002, samt dialog mellom Hurum Energi AS og Hurum kommune fra 2012 vedrørende reforhandlingen av vilkår.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

ANSVARLIG LÅNEAVTALE

HURUM ENERGIVERK AS, organisasjonsnummer 879.914.752, Øvre Skoledalen 12,
3482 TOFTE
(heretter kalt Selskapet)

og

HURUM KOMMUNE, 3490 KLOKKARSTUA
(heretter kalt Långiver)

har i dag inngått følgende låneavtale:

1. Lånets formål. Lånebeløp.

I forbindelse med Selskapets virksomhet knyttet til distribusjon av kraft, yter Långiver, som et ledd i finansieringen, et ansvarlig lån til Selskapet på NOK 50.000.000.

2. Varighet. Oppsigelse. Innfrielse.

Lånet løper fra inngåelsen av denne avtalen og til det tidspunkt låneavtalen enten blir oppsagt eller lånet innfris.

Långiver kan ikke si opp lånet før etter 10 år. Deretter kan lånet sies opp med 24 måneders skriftlig varsel. Sammen med ubetalte renter og rentesrenter tilbakebetales lånet ved utløpet av oppsigelsestiden.

Selskapet kan med 6 måneders skriftlig varsel helt eller delvis innfri lånet.

3. Avdrag.

Det betales ikke avdrag i lånets løpetid.

4. Renter.

Lånet forrentes i perioden frem til 31.12.2002 etterskuddsvis med NIBOR 3 MND + 5 %.
Renten forfaller til betaling 31.12.2002.

Deretter forrentes lånet etterskuddsvis med en rentesats på 7 %. Renten beregnes og forfaller med 6-måneders termin den 30. juni og 31. desember. Betalingen av renten skjer uoppfordret ved forfall til Hurum kommune.

Partene har rett til å kreve forhandlinger om endring av renten hvert annet år, første gang pr. 1. januar 2004.

5. Mislighold.

Låneavtalen anses misligholdt dersom betaling ikke skjer til rett tid. Ved forsinket betaling forrentes utestående etter morarentelovens til enhver tid gjeldende satser.

Dersom Selskapet vesentlig misligholder sine forpliktelser etter avtalen, har Långiver rett til skriftlig å kreve hele eller deler av lånet tilbakebetalt. Som vesentlig mislighold regnes blant annet at Selskapet tas under konkursbehandling, innleder gjeldsforhandling av noe slag, innstiller sine betalinger eller erkjenner å være insolvent.

6. Prioritet.

Ved en eventuell konkurs, gjeldsforhandling eller tilsvarende, skal lånet, med tillegg av ubetalte renter og rentes renter, ha prioritet etter andre långivere, jfr. dekningsloven § 9-7 nr. 2. Lånet skal likevel ikke ha prioritet etter andre ansvarlige lån som Selskapet måtte ta opp.

7. Voldgift.

Hver av partene kan kreve at en tvist som oppstår som følge av eller i tilknytning til denne avtale skal avgjøres ved voldgift i samsvar med rettergangsloven kapittel 32, med unntak for tvister som gjelder beløp under 100 G. Voldgiftsretten skal bestå av tre medlemmer oppnevnt av partene i fellesskap, som selv velger sin leder. Dersom partene ikke er enige om rettens sammensetning innen 60 dager etter at voldgift skriftlig er krevet, skal voldgiftsrettens medlemmer oppnevnes av Advokatforeningens leder.

Denne låneavtale er utstedt i to eksemplarer, hvorav partene beholder hvert sitt.

For Hurum kommune

Hurum, 5/8...2002

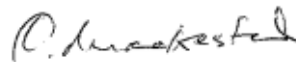
Erik Hennum
Varaordfører

For Hurum Energiverk AS

Hurum, 5/8...2002

Trond Svendsen
Styrets leder

Olav Maakestad
Styrets nestleder

Hurum kommune
Ordfører / rådmann
3490 Klokkarstua

Dato: 4. mai 2012

Låneavtale, ansvarlig lån mellom Hurum kommune og Hurum Energiverk AS

Vi viser til tidligere brev, datert 18.5.2010, som omhandler renter og eventuell endring av låneavtale. Saken har senere vært diskutert i vårt styre og ble behandlet som ny styresak på møtet den 11. april 2012. Der vedtok styret å sende en henvendelse til Hurum kommune for å revurdere rentesatsen på ansvarlig lån. I gjeldende avtale står det at begge parter kan be om forhandlinger på dette punkt hvert annet år. En eventuell ny rente vil gjelde fra og med 2012. Gjeldende låneavtale ble reforhandlet den 5.8.2002 og har følgende hovedpunkter:

- Lånebeløp: 50 mill.kr, avdragsfritt
- Rente: 7 %, gjeldende fra 1.1.2003

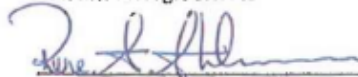
Bakgrunnen for ønske om ny vurdering er utviklingen i rentemarkedet og to rettssaker mellom Skatteetaten og selskapene Midtnett AS og Lyse AS.

Begge sakene har endt med forlik. Rentene er vurdert noe forskjellig, men skatteetaten mener at renter på ansvarlig lån skal gjenspeile renten som selskapet har på ordinær gjeld. Styret i Hurum Energiverk AS har derfor vurdert nåværende rente på 7 %, som svært risikofyllt, sett i forhold til tidligere nevnte saker, og rentemarkedet i tiden fremover. Ved bokettersyn av skatteetaten kan selskapet bli idømt straffeskatt og beløpet kan komme opp i flere millioner kroner.

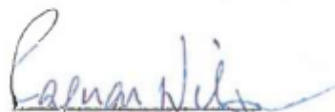
Vi foreslår derfor å fastsette renten til 6 mnd. NIBOR + 2 %. Dette er akkurat innenfor det akseptable i henhold til nevnte rettsforlik.

Vi ønsker en dialog med dere innen uke 22, da det er mulig at saken bør tas opp på førstkommande ordinære generalforsamling, den 19. juni 2012.

Vennlig hilsen
Hurum Energiverk AS

Rune Abrahamsen
Styreleder

Ragnar Nilsen
adm. direktør

HURUM KOMMUNE

Plan, lønn og økonomi

Unntatt iht.:

Hurum Energiverk AS
v/styreleder Rune Abrahamsen
Øvre Skoledalen 12

3482 TOFTE

Saksbeh:	Dir.tlf:	Vår ref:	Arkivkode:	Vår dato:
Torhild Ajer	32 79 71 31	2012/1572	251	20.06.2012

Låneavtale mellom Hurum kommune og Hurum Energiverk - sak 02/01842 - endringer i vilkår

Det vises til brev datert 04.05.2012 samt oppfølgingsmøte.

Med henvisning til innholdet i brev og drøftinger fra møte idag signaliseres det fra rådmannens side at man selvsagt er åpen for å drøfte alternative løsninger med utgangspunkt i de mulige komplikasjoner som dagens renteordning innebærer.

I forkant av møtet idag ble det fra kommunens side gjort noen undersøkelser om tilsvarende avtaler i nærliggende kommuner. Vår inngåtte avtale har en fast rente på 7 % og dette kan se ut som å ligge noe i overkant av tilsvarende avtaler andre steder, men dog ikke veldig mye. Vi har eksempel på 6 % og vi har eksempel på 6 mnd NIBOR + 3 %. Man må huske at dette er ansvarlige lån som løper uten sikkerhet og som i vårt tilfelle i tillegg er avdragsfritt.

Når rådmannen signaliserer at man er åpen for drøftinger er det ut fra den klare forutsetning at kommunens inntektsbortfall må kompenseres og at styret har dette med i sine vurderinger. Kommunens økonomiske stilling er av en slik art at man ikke tåler noe inntektsbortfall – tvert om må det vurderes å øke det inntektspotensiale som måtte være der. Et valg vil kunne være å hente ut høyere avkastning på investert kapital enn det vi har idag.

Når det gjelder virkningspunkt for en eventuell endring i avtalen så må det skje i henhold til avtalens punkt 4. Det betyr at en eventuell reforhandling om nye rentevilkår først kan gjøres gjeldende fra 2013.

Med hilsen

Gudmund Notøy
rådmann

Torhild Ajer
økonomisjef

Hurum kommune
Prestegårdsalleen 4
3490 Klokkarstua
Tlf: 32 79 71 00 / Faks: 32 79 71 01

Behandles av: **Plan, lønn og økonomi**
Besøksadresse: Prestegårdsalleen 4
Postadresse: Prestegårdsalleen 4, 3490 Klokkarstua
Telefon: 32 79 71 00/ Faks: 32 79 71 01
E-post adresse: postmottak@hurum.kommune.no

Org.nr.: 964963193

Bankgiro: 8101 24 77570
